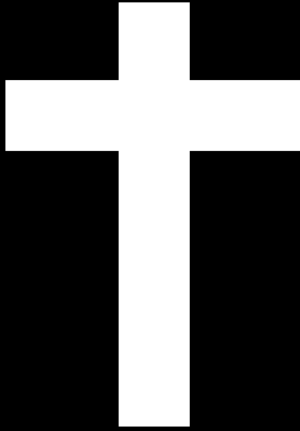

Ra 'Ra'yo
Testamento

New Testament in Otomi, Mezquital (MX:ote:Otomi, Mezquital)

Ra 'Ra'yo Testamento

New Testament in Otomi, Mezquital (MX:ote:Otomi, Mezquital)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Mezquital

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomi, Mezquital

ote

Mexico

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Mezquital

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
c6437f19-566b-5232-8b2a-5c88e5a5622b

Contents

NSAN MATEO	1
NSAN MARCO	64
NSAN LUCA	104
NSANJUA	171
RA ECHO	220
RA ROMANU	280
RA MŪDI RA CORINTIO	306
RA ŊOHO RA CORINTIO	332
RA GALATA	349
RA EFESIO	359
RA FILIPENSE	368
RA COLOSENSE	374
RA MŪDI RA TESALONICENSE	380
RA ŊOHO RA TESALONICENSE	385
RA MŪDI RA TIMOTEO	388
RA ŊOHO RA TIMOTEO	395
RA TITO	400
RA FILEMÓN	403
RA EBREO	405
RA SANTIAGO	425
RA MŪDI RA PEDRO	432
RA ŊOHO RA PEDRO	440
RA MŪDI RA XUUA	445
RA ŊOHO RA XUUA	452
RA HŊU RA XUUA	453
RA JUDA	454
RA APOCALIPSI	456

NSAN MATEO RA MAÇA HOGA T'ØDE NÚ'À BI 'YOFO NSAN MATEO

*Yá mudi ja'i de ra Jesucristo
(Lc. 3:23-38)*

¹ Nura mudi nuna t'ofona ma da ma to'o gue'u ya mbøxita ra Jesucristo. 'Na de gue'u ndu ra Davi ne ndu ra Abrá.

² Ra Abrá bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Isaac, y ra Isaac bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Cobo, y ra Cobo bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Judá co ma'ra yá cu.

³ Ra Judá co rá 'behña rá thuhu ra Tamar bi me'tsa yoho yá t'u yá thuhu ra Fare ne ra Sara. Y ra Fare bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Esrom, y ra Esrom bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Aram.

⁴ Y ra Aram bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Aminadab, y ra Aminadab bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Naasón, y ra Naasón bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Salmón.

⁵ Y ra Salmón co rá 'behña rá thuhu ra Raab bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Boos, y ra Boos co rá 'behña rá thuhu ra Rut bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Obed, y ra Obed bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Isaí.

⁶ Y ra Isaí bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Davi nú'á bi ndá de ya me Israel. Y ra ndá Davi bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Salomó, y nura nana ra Salomó go gue'a mra 'behña hmaħa ndu ra Uría.

⁷ Y ra Salomó bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Roboam, y ra Roboam bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Abías, y ra Abías bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Asa.

⁸ Y ra Asa bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Josafa, y ra Josafa bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Joram, y ra Joram bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Usía.

⁹ Y ra Usía bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Jotam, y ra Jotam bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Acás, y ra Acás bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Esequía.

¹⁰ Y ra Esequía bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Manase, y ra Manase bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Amón, y ra Amón bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Josía.

¹¹ Y ra Josía bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Jeconía co ma'ra yá cu. Y nuya pa'u mi ts'ixa nts'ahni ya me Israel pa ja ra hnini Babilonia.

¹² Ha nuya pa'u ra Jeconía bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Salatiel, y ra Salatiel bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Sorobabel.

¹³ Y ra Sorobabel bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Abiu, y ra Abiu bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Eliaquim, y ra Eliaquim bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Asor.

¹⁴ Y ra Asor bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Sadoc, y ra Sadoc bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Aquim, y ra Aquim bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Eliud.

¹⁵ Y ra Eliud bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Eleasar, y ra Eleasar bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Matán, y ra Matán bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Cobo.

¹⁶ Y ra Cobo bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Jose nú'á to'o rá dame ra Maria. Y ra Maria go gue'a rá nana ra Jesu nú'á bi thu'mbabi nehe ra Cristo nú'á rá 'meħni Ajuá pa e da ndá.

¹⁷ Y de gatho ya mbøxita, yá danga xita ne yá xita'a, desde ra Abrá asta ra Davi mi 'ret'amagoho'u. Nepu ya mbøxita, yá danga xita ne yá xita'a, desde ra Davi asta nu mi ts'ixa nts'ahni ya me Israel pa ja ra hnini Babilonia mi

'ret'amagoho ya xita. Y yá mbøxita, yá danga xita ne yá xita'a, desde mi ts'ixa nts'ahni asta bi 'mui ra Jesucristo mi 'ret'amagoho ya xita.

*Rá 'bui ra Jesucristo
(Lc. 2:1-7)*

¹⁸ Y nunabya go guehna ra 'bede de rá 'bui ra Jesucristo: Ra Maria xqui t'adi pa da nthatui ra Jose, pe himbi 'muhui 'bestho. Nepu nu'á bi nda'thi co rá ts'edi rá Maca Ndahi Ajuá.

¹⁹ Pe ra Jose mrá hoja'i hangue himbi ne da 'betua rá tsa ra Maria co ya ja'i, mi ne da hyepu mant'aguitho pa ya hinxa nthatuihma.

²⁰ Nu'á bi beni gue ya hinda nthatui ngue'a bi badi gue ya mi da'thi'a. Pe Ajuá bi mehna 'nará enxε pa bi zofo dega t'i ne bi 'ñembabi:

—Nu'i nугue Jose rá t'u'i ra nda Davi, ogui beni gui hyepu. Ogui tsu gui nthatui ra Maria, ngue'a nu'á da'thi pe co rá ts'edi ra Maca Ndahi.

²¹ Nu'á ma da me'tsa 'nara zi batsi, y nura zi batsi'a gui hñu'mbabi drá thuhu ra JESU, ngue'a go gue'a ma da pøhø yá ja'i de yá ts'oqui.

²² Bi njabu pa bi nja ngu nú'a xqui mangua 'na de nuyá 'mehni Ajuá maya'bui gue bi 'ñena:

²³ 'Nara nxutsi ma da nda'thi da 'mu rá batsi ne da thu'mbabi rá thuhu Emanuel.

Nú'a ra thuhu'a rí bøni da 'ñena, Ajuá 'bui con guecju.

²⁴ Nepu bi nuhu ra Jose, ne bi nthatui ra Maria ngu nú'a xqui xipa rá enxε Ajuá.

²⁵ Pe himbi hñuxui asta himbi 'mui rá mudi t'u, ne bi hñu'mbabi rá thuhu ra Jesu.

2

'Raya badi e bi c'a'tsa ra zi batsi

¹ Nú'u ya pa mrá nda ra Erobe, gue'bu bi 'mui ra Jesu ja ra hnini Belé de ra hai Judea. Ne de nuya pa'u 'raya hoga badi bi 'ñehe de yabu ya hai ngue mbøxyadi. Bi 'ñehe'u ne bi zøhø ja ra hnini Jerusale.

² Nepu bi 'ñani'u bi 'ñena:

—¿Habu de guecua di 'bui rá nda ya xodyo nú'a ja guehya xa 'mui? Ngue'a stá hanthe 'nara tsø de bøxyadi y dí pahe gue go gue'a 'nara nt'udi gue xa 'mui 'nara nda, hangue stá ehehe pa ga nsundahe'a.

³ Y nu mi 'yøde ra nda Erobe njabu, xi bi ntsu ne bi du rá mui, ne gatho ya me Jerusale bi ntsu nehe, ne bi du yá mui.

⁴ Ra nda Erobe 'bestho bi zohna ya nda gá macja ne ya xahnate de rá ley ra Moise pa bi 'yambabi'u te mi mangua yá he'mi, habu dí 'mui ra Cristo nú'a ma da nda.

⁵ Y nu'ú bi 'ñembi:

—Ma da 'mui Belé de ra hai Judea, ngue'a njabu bi 'yofo rá 'mehni Ajuá gue bi 'ñena:

⁶ Nú'ahu gyá menguhu Belé de ra hai Judá, ma'na xa t'e'tsa ri nsuhu de gatho ma'ra ya hnini de ra hai Judá,

ngue'a de gue'ahu ma da bonga 'nara nda nú'a da supa rá hnini Ajuá nú'a rá thuhu Israel.

⁷ Nu'bú ra Erobe bi ñasεui 'ramats'u ya badi ne bi 'yambabi'u ha'mu xqui hyanda ra tsø.

⁸ Nepu bi 'ñembi:

—Rí maha Belé, 'yoh_u gui 'ñanih_u xá hño hab_u di 'bui ra b_utsi, y nu xcrí tsuh_u güi penj_u gui xicaguih_u pa ga ma ga nsundaga nehe.

⁹ Y nu mi 'yode nú'a bi m_unga ra nd_u, nu'ú bi ma. Nep_u nú'a ra tsø xqui hyant'_u mbøxhyadi mi 'bet'o de gue'_u mi utua ra 'ñu asta himbi tsøni hab_u mi 'bui ra zi b_utsi ja bi 'maini ra tsø.

¹⁰ Nep_u ya b_udi bi hyanda ra tsø bi 'mai ja 'nara zi ngu, ne xi bi johya'_u.

¹¹ Y bi yat'i'_u ja ra ngu ne bi hyanda ra zi b_utsi co ra Maria nurá nana'a, ne bi ndandiñahmu'_u pa bi nsunda ra zi b_utsi, ne bi xo'tsa yá 'me'tsi mi hña, ne bi umba ya 'baha dega oro ne ra t'uts'i ne 'nara ñuni mi yani xá cahi mrá thuhu ra mirra.

¹² Ha nuya b_udi bi xipabi Aju_u dega t'i gue hinda mengui'_u pa da xipabi ra Erode hab_u xqui z_udi ra zi b_utsi. Hangué nu'ú bi pacua ra 'ñu pa bi mengui ya yá hai.

Ra Jose bi zixa ra b_utsi co rá nana pa Egipto

¹³ Nu mi menga ya b_udi, Aju_u bi mehna 'nará enx_e pa bi zofu ra Jose dega t'i ne bi 'ñemi:

—Nangui ne tsixa ra zi b_utsi co rá nana, pøñh_u yab_u de guecua. Rí maha ja ra hai Egipto gui 'ba'tuah_u ra nd_u Erode ngue'a nu'á ma da hyonga ra zi b_utsi pa da hyo, y ja bá 'buh_uni asta hinga xi'a'i güi penj_u.

¹⁴ Nu'bú ra Jose bi nangui 'bestho ra xuui'a ne bi zixa ra zi b_utsi co rá nana pa bi ma Egipto.

¹⁵ Y ja bá 'buhni'_u asta himbi du ra Erode. Hangué bi nja ngu nú'a xqui m_unga rá 'mehni Aju_u gue Aju_u bi 'ñena: “Dá penpa ra noya ma T'_u pa da bøni de Egipto.”

Ra nd_u Erode bi manda da tho ya t'uca ts'unt'_u nú'_u mi 'b_u Belé

¹⁶ Nep_u ra Erode xi bi bø rá cue nts'edi ngue'a xqui hyat'a ya b_udi. Hangué bi manda da tho gathu ya zi b_utsi nú'_u mi 'bui gathu rá nguni Belé, nú'_u mi pe'tsa yo nje_u pa rí gai, ngue'a xqui xipa ya b_udi gue ya mi pe'tsa ngu yo nje_u de xqui hyanda ra tsø.

¹⁷ Y bi njab_u ngu nú'a xqui m_unga ra Jeremía rá 'mehni Aju_u ne bi 'ñena:

¹⁸ Bi nt'øde ya d_unga ts'oni ja ra hai de Ramá ne ya hmafi, ngue'a ra Raque xqui thopabi gathu yá zi b_utsi, hangue mi zoni ne himbi za to bi hyo'ti.

¹⁹ Nep_u ya de bi du ra Erode, nu'bú Aju_u bi mehna ma'na'qui 'nará enx_e pa bi zofu ra Jose dega t'i nuni Egipto, ne bi 'ñemi:

²⁰ —Nangui ne tsixa ra zi b_utsi co rá nana ne rí maha ja ri haih_u Israel ngue'a ya xa du nú'a to'o mi hongu ra zi b_utsi pa xa hyo hmaha.

²¹ Nu'bú nu'á bi nangui bi zixa ra zi b_utsi co rá nana y bi mengui pa ja yá hai Israel.

²² Pe ra Jose bi 'yode gue ra Arquelao rá t'_u ra Erode go mrá mpøte de rá 'befi rá dada ne bi nd_u ja ra hai Judea, hangue mi tsu da zøni ja nú'a ra hai'a. Nu'bú Aju_u bi xipi dega t'i gue da ma ja ra hai Galilea.

²³ Y bi zøni'_u bi 'muhni ja 'nara hnini rá thuhu Nasare, pa bi njab_u ngu nú'a xqui m_unga 'rayá 'mehni Aju_u gue ra Jesu ma da t'embabi gue ra me Nasare.

3

Ra Xuua Xi'tsate mi zofu ya ja'i ja ra mbonhi (Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ 'Mefa bi mudi ra Xuua Xi'tsate bi zofu ya ja'i ja 'nara mbonhi nuni Judea.

² Ne mi xipa ya ja'i mi ena:

—Ntsø'mh_u ne ñobrih_u ngue'a ra ndá de mahets'i ya 'bestho xa 'ñep_u pa da nda.

³ Nura Xuua go gue'a ra ja'i xqui mąnga ra badi Isaía maya'b_u gue ma da 'ñehe, ne bi 'ñena:

'Nara ja'i ma da ñá nts'edi ja ra mbonthi ne ma da 'ñena:

“Hocuah_u xá hño rá 'ñu ra zi Hmu, juanh_u gatho ya ts'aca'ñu.”

⁴ Y nu'a mrá he ra Xuua, mri hñe dega xicameyo, ne mri ngut'a 'nara ngut'i dega xifri. Y numrá hñuni'a, mi tsi ya hoga nc'oto ne ya 'tafi dega sefi.

⁵ Y xi mi tsøni ndunthi ya ja'i hab_u mi 'bu'a pa da 'yode nú'a mi mañ'a, nuya me Jerusale ne gatho ya me Judea, ne gatho nuya ja'i mi 'bui ja rá nthets'i ra dąthe Jordá.

⁶ Nep_u ra Xuua mi xi'tsa ya ja'i ja ra dąthe Jordá nú'u mi njuani de yá ts'oqui.

⁷ Y ndunthi ya fariseo ne ya saduceo mi tsøni hab_u mi xi'tsate ra Xuua. Nu'u mi t'embi gue ya fariseo ne ya saduceo po nú'a ra jamfri mi pe'tsi'u. Ora bi hyanda ra Xuua mi tsøni'ni' bi 'ñembabi:

—Nú'ah_u gyá ts'o'maih_u gui njah_u ngu ya zate qu'eña! ¿Hanja xcá eheh_uua? ¿Ha gui ne gui 'ba'tuabih_u hmahá rá cue Ajuá xa 'ñep_u?

⁸ Mahyoni gui 'yøth_u nú'a xá hño pa da hnequi gue xi majuani ya xcá ntsø'mh_u de ri ts'oquih_u.

⁹ Ogrí 'ñets'ih_u gui 'ñeñh_u gue ngue'a yá t'u'a'ih_u ra Abrá hinda ma da zu'ah_u rá cue Ajuá. Ngue'a nuga dí xi'ah_u gue Ajuá tsa da 'yøt'e asta nuya ya do nehe da nja'i y da nt'u de ra Abrá.

¹⁰ Y dí xi'ah_u gue nubya ya 'bui 'na to'o há ra t'égui pa da zecua yá 'y_u ya za. Gatho nú'u ya za hinguí unga yá hoga fruta da ts'equi pa da thøt'a ja ra tsibi.

¹¹ Nuga dí xi'ts'a'ih_u co ra dehe ngue'a ya gá ntsø'mh_u de ri ts'oquih_u, pe xa 'ñep_u ma'na bra 'befa de gueque nú'a to'o ma da xi'ts'a'ih_u co ra Mąca Nđahi nú'a ma da 'mai ja ri corasoh_u ne xi dí ja rá ts'edi ngu ra tsibi. Nú'a bra 'befa de guecagui xi ma'na ja rá ts'edi y hindí 'ñepcagui nixi ga há'tsuabi yá thiza.

¹² Y nu'á há, go gue'a tsa da mica ra trigo ne da munts'a nú'a xá hño pa da me'tsi, y nura paha da 'ueque pa da tsat'a ja ra tsibi nú'a hinhya'm_u ma da huet'i.

Rá sistehe ra Jesu

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ 'Mefa ra Jesu xqui 'ñehe de Galilea pa mri ma ja ra dąthe Jordá hab_u mi 'b_u ra Xuua pa da nxistehe'a.

¹⁴ Pe ra Xuua himi ne da xi'tsa ra Jesu, ne bi 'ñembi:

—¿Ha xcá ehe pa go ga xi'ts'a'i? Nu'i go ri 'ñepi gui xiscagui.

¹⁵ Nep_u ra Jesu bi dądi bi 'ñembi:

—Go da xiscaguigue pa njab_u ga ø'tuabih_u gatho yá hmanda Ajuá.

Nu'bá ra Xuua bi xi'tsa ra Jesu.

¹⁶ Y nu mi uadi bi nxistehe, bi bøts'e de ja ra dehe, nep_u bi xogui mahets'i ne bi hyanda rá Mąca Nđahi Ajuá bá cai ngu 'nara zi domitsu ne bi 'ñe bi zøhø ja gue'a.

¹⁷ Y bi nt'øde 'nara noya de mahets'i ne bi 'ñena:

—Nuni go guehni ma hmąca T'u, ne xi dí hōpa rá 'mai.

4

*Ra ts'ondāhi mi xaxa ra Jesu
(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)*

1 Nepu rá Māca Ndāhi Ajuā bi zixa ra Jesu ja ra 'yo'mtha pa ja da nthēuini ra ts'ondāhi pa da japi hmāhā da 'yøt'a 'nara ts'ot'øt'e.

2 Nuni ja bi beheni ra Jesu hinte bi zi ñote ma pa ne ñote xuui, ne 'mefa bi zu ra thuhu.

3 Nepu de gue'a bi zøni ra ts'ondāhi há mi 'bui'a, ne bi mudi bi xaxi ne bi 'ñembabi:

—'Bu go gue'e rá T'u'i Ajuā, japa nuya ya do da nthuhme xā.

4 Pe nu'á bi dāti ne bi 'ñembabi:

—Xa nt'ofu ja ra Māca T'ofu gue ra ja'i hingue hønse po ra thuhme da 'māi, gathu nú'a mā Ajuā go gue'a umba rá te ra ja'i.

5 Nepu ra ts'ondāhi bi zixa ra Jesu ja ra māca hnini Jerusale, ne bi pø'tsa mañā ja ra ndānija.

6 Ne bi 'ñembabi:

—'Bu xi majuañi rá T'u'i Ajuā, 'yenga ra sagui pa nja'ti, ngue'a xa nt'ofu ja ra Māca T'ofu ne ena njaua:

Ajuā da pēhna yá enxε pa da su'a'i

ne da mip'a ri 'ye

pa njabu hingui tsama'ñu ri ua nu xcri tsønga ja ra hai.

7 Nepu ra Jesu bi 'ñembabi'a:

—Xa nt'ofu nehe ja ra Māca T'ofu: “Oguí xaxa Ajuā ri Hmu pa gui 'ñena gue da max'a'i.”

8 Nepu ma'na'qui ra ts'ondāhi bi zixa ra Jesu ja 'nara t'øhø xi mrá hñets'i pa bi yopa xaxi, ne bi 'ñutuabi gathu ya hnini de rá nguni ra ximhai con gathu yá hño nú'a mi ja.

9 Y bi 'ñembi:

—Gathu nuyū ya hnini guí handi ga 'ra'i 'bu gui ndandiñahmu ne gui nsundagui.

10 Nepu ra Jesu bi 'ñembi:

—'Uegue de gueque Satá. Xa nt'ofu ja ra Māca T'ofu gue Ajuā ri Hmu go gue'a gui nsunda, ne hønse'a gui pēpabi.

11 Nepu ra ts'ondāhi 'bestho bi 'uegue de ra Jesu, ne bi zø yá enxε Ajuā bi umbabi te da zi.

*Ra Jesu bi mudi rá 'befi nuni Galilea
(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)*

12 'Mefa bi 'yøde ra Jesu gue ra Xuua Xi'tsate mi ofadi. Nu'bá nu'á 'bestho bi mengui pa ja ra hai Galilea.

13 Y ja bá 'buhni ja ra hnini Nasare. Nepu de guehni bi ma bá 'bu Ncapernau guetbu ja rá ñani ra ndehe habu mi ja yá hai ra Sabuló ne ra Neftalí.

14 Y bi njabu ngu nú'a xqui mānga ra badi Isaía de nú'a ra hai'a ne bi 'ñena:

15 De yūhyadi de ra dāthe Jordá ja jani rá hai ra Sabuló ne rá hai ra Neftalí, ja thohnitho ra 'ñu ri ma pa ja ra ndehe,

ja guehni ra hai Galilea habu 'bui ndunthi ya ja'i nú'u hingyá xodyo.

16 Y nuya mengu de nú'a ra hai'a xqui 'mēdi hmāhā

ja 'nara dānga 'bexuui,

pe nubyá hā, ya bi nja ra hyats'i ja nú'a ra hai'a.

Njabu gue'a xqui mānga ra badi Isaía.

17 Desde ya pa'u ra Jesu bi mudi bi zofu ya ja'i ne bi 'ñembabi:

—Ntsø'mh_u ne ñobrih_u ngue'a ya xa zøhø ra Ndä de mahets'i pa da ndä.

Ra Jesu bi zofo goho ya mehua pa dyá nxadi'a

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Y ra Jesu mi 'yo ja ra ñanga ndehe Galilea y bi hyandi mi 'yoni yoho ya 'ñøhø mri ncu, 'na de gue'u rá thuhu ra Simu nú'a bi thu'mbabi nehe ra Pedro, ha nu'a ma'na rá thuhu ra Andre, nú'ú mi ent'a yá xit'a ja ra ndehe ngue'a myá mehua.

¹⁹ Nep_u ra Jesu bi zofo'u ne bi 'ñembi:

—Bá eh_u tengaguih_u y ga u't'a'ih_u gui mpøhuah_u dega ja'i.

²⁰ Nu'bú 'bestho nu'ú bi zop_u yá xit'a nep_u bi deni.

²¹ Y bi 'ño 'na tui'u nep_u bi hyandi mi 'yoni má yoho ya 'ñøhø mri ncu, 'na rá thuhu ra Cobo y nu ma'na rá thuhu ra Xuua yá t'u ra Sebedeo, mi o mbo ra motsa co yá dada mi ø'ta yá xit'a. De guehni ra Jesu bi zofo'u.

²² Nep_u 'bestho bi zohni'u yá motsa ne yá dada ne bi dena ra Jesu.

Ra Jesu mi xahna ndunthi ya ja'i

(Lc. 6:17-19)

²³ Nu'bú ra Jesu bi ma bá gat'i gatho rá nguni Galilea y mi cat'a ja yá nija ya mengu de guehni pa mi xahni, y mi haçuabi gatho nu'araza ra hñeni mi pe'tsi'u, y mi 'yo mi zofo'u mi embi gue ya xqui zøhø ra Ndä de mahets'i pa da nda.

²⁴ Y bi ntanga ra noya gatho ja ra hai Siria, y bá ts'impabi gatho ya da'thi nú'u mi pe'tsa nu'araza ra hñeni ne nú'u mi pe'tsa ya ts'ondahi ne nú'u xqui 'be yá mfeni ne nú'u mi doua, y gatho mi øthe'a.

²⁵ Y ndunthi ya ja'i bi dena ra Jesu, ya me Galilea, ya me Decapoli, ya me Jerusale, ya me Judea, ne ya me ri'nandi ra dæthe Jordá.

5

Ra Jesu bi nxahnte ja 'nara t'øhø

¹ Ha nu mi hyanda ra Jesu gue ndunthi ya ja'i mi 'ñoui, nu'bú nu'á bi 'uegue de gue'u ne bi bøxa ja 'nara t'øhø ne ja bá hudini'a. Nep_u bi zønga yá nxadi ne ja bi munts'iuini.

² Y ra Jesu bi mudi bi xahni'u ne bi 'ñembi:

Nú'u to'o di johya

(Lc. 6:20-23)

³ —Njapi nú'u to'o hingui 'ñets'i ja yá mfeni; nú'ú go gue'u ma da 'múi hab_u ri manda Ajuá, ne da hñani'u gatho ya japi nú'u yá meti Ajuá.

⁴ Njapi nú'u to'o tu yá múi; nú'ú go gue'u ma da thu'mba yá múi.

⁵ Njapi nú'u to'o tsetatho gatho nú'a te epabi; nú'ú go gue'u ma da t'umbabi ra ximhai pa go dyá meti'u.

⁶ Njapi nú'u to'o ne da 'yøt'e nú'a xá hño con gatho yá múi; nú'ú go gue'u da umba Ajuá ngu nú'a ne'u.

⁷ Njapi nú'u to'o ja yá nthecate; nú'ú ma da zætua rá nthecate Ajuá nehe.

⁸ Njapi nú'u to'o xá nt'axi yá mfeni; nú'ú ma da hyanda Ajuá.

⁹ Njapi nú'u to'o utua yá miq'eiui hanja da 'múi te rá entho; nú'ú go gue'u ma da thu'mbabi dyá bætsi Ajuá.

¹⁰ Njapi nú'u to'o thogui ya nt'atsate ngue'a øt'e nú'a xá hño; nú'ú go gue'u ma da 'múi hab_u ri manda Ajuá, ne da hñani'u gatho ya japi nú'u yá meti Ajuá.

11 Ha nu'ahú Ajuá da jap'a'ihú ora tsañ'ahú ya ja'i ne utsal'ihú ne ju'ts'ahú ya nc'uamba ngue'a guí tɛngaguihú.

12 Xi da johyahú ngue'a Ajuá ma da 'ra'ahú 'nara danga thahá nuni mahets'i. Njabú nehe bi t'utsa yá 'mɛhni Ajuá nú'ú mi 'búi ante de gue'ahú.

Nu'ahú guí njahú ngu ra u ne ra ñot'i pa ya meximhai

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

13 Nu'ahú guí njahú ngu ra u ri cɛqui habú t'ú'tsi, ngue'a guí utuahú ra hoga nt'udi ri miqu'eihú. Ha nu'bú ra u di otho rá 'ñu, nu'bú çhanja strá cɛhi 'bú? Nu'a ga øthú, ga føthubú pa da net'a ya ja'i ngue'a hinte ri muui.

14 Nu'ahú guí njahú ngu 'nara ñot'i grí yo'tuahú ri miqu'eihú. Nja ngu 'nara hnini bí tø maña de 'nara t'øhø hinda za da t'agui, njabú nu'ahú nehe, hinda za guí 'ñaguihú ra hoga'múi.

15 Nehe 'bú ga tsøguehú 'nara ñot'i ne ga co'mhú co 'nara cahó, nu'bú hinte da yot'i. Pe nu'bú ga tøtehú habú ga tøtehú, nu'bú há, da yot'i gathó mbo ra ngu.

16 Nehe njahubú guí udihú 'nara hoga'múi ja yá thandi ri miqu'eihú pa da hyant'a ri hoga'múihú, ne njabú nu'ú da nsunda Ajuá ra Dada nú'a bí 'búi mahets'i.

Ra Jesu bi ma de rá ley ra Moise

17 Oguí beñhú gue stá ehe pa ga huata ra ley nú'a bi zogui ra Moise, nixi pa ga huata nú'a bi 'yofo ma'ra yá 'mɛhni Ajuá ma Dada. Nuga stá ehe pa ga ø't'e gathó nú'a bi 'yofo'ú, ne pa ga xi'ahú te rí bønga nú'a bi 'yofo'ú.

18 Xi majuani dí xi'ahú gue hinda nhuata mahets'i ni ra ximhai asta gue'bú hinda t'ø't'e gathó nú'a mangan ra Maça T'ofó, ni 'nara noya ni 'nara letra hinda ma da gotho.

19 Nu'a tó'o hinda 'yøt'a gathó nuya hmada mangan ra Maça T'ofó, masque nú'ú xi ya t'uca hmada, ne njabú nehe da 'ñutua ma'ra ya ja'i pa hinda 'yøt'e, nú'a ra ja'i'a hinte ma da muui ja rá hmada Ajuá. Pe nu'a tó'o da 'yøt'a gathó nuya ya hmada ne njabú da 'ñutua ma'ra ya ja'i pa da 'yøt'e, nú'a ra ja'i'a ma da muui ja rá hmada Ajuá.

20 Dí xi'ahú, oxqui ma guí øthú ngu øt'a ya fariseo ne ya xahnate de ra ley, nú'ú hu yá múi gue øt'a gathó nú'a mangan ra ley pe ya yohmi, ngue'a njabú hinda za guí 'búhú ja rá hmada Ajuá.

Ra Jesu bi ma de ra cue

(Lc. 12:57-59)

21 Ya xa t'u't'ahú ngu nú'a xqui t'utuabi ndu ri xitahú maya'bú, gue oxqui hñotehú, ngue'a nú'a tó'o hote ma da duxa ra ts'oqui ne pɛ'tsi te da dadi.

22 Pe nuga dí xi'ahú gue nu'a tó'o da bø rá cue co rá miqu'eiuí, nú'a ya bi duxa ra ts'oqui ne pɛ'tsi te da dadi. Ne nu'a tó'o da zanga rá miqu'eiuí ne da 'ñembi gue ra 'bɛmfeni, nú'a ya bi duxa ra ts'oqui ne pɛ'tsi te da dadi ja ra ts'utbi. Y nu'a tó'o ri utsal rá miqu'eiuí ne ni pa dí hyandi ne da 'ñembi gue hinte rá fadi, nú'a ma dí gut'i ja ra nidu habú bí zø ra tsibi pa nzantho.

23 'Bú 'na de gue'ahú guí hampahú 'nara 'baha Ajuá ja ra nijá ne ja guí beñhúni gue xcá tsø'tuahú rá múi 'nari miqu'eihú,

24 ja da tsohúni hmahá ri 'bahahú ne penjú rí maha guí 'yaphú ra pumbate ri miqu'eihú, ne nu'bú há, bá e guí umfú ri 'bahahú Ajuá.

25 Nu'bú 'nari ncontrahú da ñap'ahú ne da zix'ahú ja ra ts'utbi, cohú 'nara cohi ja ra 'ñu pa ya hingui tsøñhú ja ra nzaya, ngue'a nu'bú guí tsøñhúni da manda'a da jo'ahú fadi.

26 Majuani dí xi'ah_u gue hinda za gui pøñ_u de ra fadi asta hingui juth_u gatho ra thai nú'a guí tuh_u.

Ra Jesu bi ma de ra nts'inga medinthati

27 Ya xa t'u't'ah_u ngu nú'a xqui t'utuabi ndu ri xitah_u maya'b_u, gue oxqui nzinga medinthatihu.

28 Pe nuga dí xi'ah_u gue nu'a tó'o da hyanda 'nara 'behña ne da hyøque, ya bi duxa ra ts'oqui, ja ra uenda ya bi zinga 'nara medinthati masque hønse te bi beni de gue'a.

29 'B_u nuri dah_u ra 'ñei da ja'ah_u gui 'yøth_u 'nara ts'oqui, ma'na xá hño gui hñaihu ne gui føthub_u pa hingui 'yøth_u 'nara ts'oqui. Ngue'a ma'na xá hño da 'mēdi 'na xeni de ri ndo'yoh_u que da t'ent'a gatho ri ndo'yoh_u ja ra nidu.

30 'B_u nuri 'yeh_u ra 'ñei da ja'ah_u gui 'yøth_u 'nara ts'oqui, ma'na xá hño gui hyecj_u ne gui føthub_u pa hingui 'yøth_u 'nara ts'oqui. Ngue'a ma'na xá hño da 'mēdi 'na xeni de ri ndo'yoh_u que da t'ent'a gatho ri ndo'yoh_u ja ra nidu.

Ra Jesu bi ma de ra nxuni

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

31 Ya xa t'u't'ah_u ngu nú'a xqui t'utua ndu ri xitah_u maya'b_u, gue nu'a tó'o da hyep_u rá 'behña mahyoni da hoca 'nara he'mi dega nxuni.

32 Pe nuga dí xi'ah_u gue nu'a tó'o da hyep_u rá 'behña ne hinxa dimba 'nara ts'oqui xa 'yø'te co ma'na ra ja'i, nu'bú nurá dame'a ri japi da 'yø'ta 'nara ts'oqui 'b_u da hñuxui ma'na ra 'ñøhø. Nehe nura 'ñøhø to'o da nthatui nura 'behña'a, ya ra zinga medinthati.

Ra Jesu bi ma de nú'u ri jura

33 Nehe ya xa t'u't'ah_u ngu nú'a xqui t'utua ndu ri xitah_u maya'b_u, gue oxqui jurah_u nú'a hingo majuani, ngue'a nú'a guí jurah_u ja rá thandi Aju_a pe'tsi te gui 'yøth_u.

34 Pe nuga dí xi'ah_u, oxqui jurah_u de 'na ni de ma'na, nixi por mahets'i ngue'a ja bi 'buhni Aju_a,

35 nixi po ra ximhai ngue'a ja guecua net'a Aju_a, nixi por Jerusale ngue'a go gue'a rá maça hnini ra Ndá de mahets'i.

36 Nixi gui jurah_u po ri ñaxuh_u, ngue'a hinda za gui japh_u ni 'nari stah_u da t'axqui o da po'tsi.

37 Hingue mahyoni gui jurah_u. 'B_u gui mañhu ra hñá ha, nu'b_u hina hina, ngue'a 'b_u gui jurah_u go bí ehe de ra ts'ondahi.

Ra Jesu bi ma gue hingui ho to da ñecate

(Lc. 6:29-30)

38 Ya xa t'u't'ah_u ngu nú'a xqui t'utua ndu ri xitah_u maya'b_u, gue nu'a tó'o da zεmba rá da 'na, nehe'a da ts'εmba rá da, y nu'a tó'o da do'tua 'nará ts'i 'na, nehe'a da tho'tua 'nará ts'i.

39 Pe nuga dí xi'ah_u, oxqui nø'tuabihu ya ts'o'mui. Nu'b_u da me't'ah_u ri hmih_u ra 'ñei, umf_u nehe ra ngaha da me't'ah_u.

40 'B_u 'nara ja'i da ne da ñap'a'i pa da hñan'a ri pahnihu, umf_u ri pat'ihu nehe.

41 'B_u 'nara ja'i da ne da t'u't'ah_u 'nara 'bats'i pa gui 'yoh_u 'na kilometro, hñá'tsuahu ma'na kilometro.

42 'B_u 'nara ja'i te da 'ya'ah_u, umf_u, ne 'b_u 'nara ja'i da ne te gui hmiph_u, oxqui cømbah_u, hmiph_u.

Madihu nú'u to'o ri utsa'ihu

(Lc. 6:27-28, 32-36)

43 Ya xa t'u't'ah_u ngu nú'a xqui t'utua ndu ri xitah_u maya'b_u, gue gui mađih_u ri miqu'eih_u ne gui utsah_u nú'u to'o ri utsa'ih_u.

44 Pe nuga dí xi'ah_u gue gui mađih_u nú'u to'o ri utsa'ih_u. 'Yaph_u Aju_a da japi nú'u to'o tsañ'ah_u. 'Yø't'uah_u ra hño nú'u to'o utsa'ih_u, ne 'yapabih_u Aju_a po nú'u to'o nøñ'ah_u ne e'c'ah_u.

45 Ngue'a nu'b_u gui øth_u njab_u, nu'bú ha, grí hñats'ih_u Aju_a ra Dada bí 'b_ui mahets'i nú'a to'o ri japi da bøxa ra hyadi pa ya hoja'i ne pa ya ts'o'm_ui, ne ri japi da 'u_ai pa ya hoja'i ne pa ya ts'o'm_ui.

46 'B_u grí mađih_u hønse nú'u to'o ri ma'ah_u, ne nu ma'ra ya ja'i hingrí mađih_u, hinte ma thah_a ma gui hñanih_u. ¿Ha gue hingui øt'a njab_u ya ts'o'm_ui gá ja'i nehe?

47 'B_u hønse ri cuh_u guí zenguah_u ne nu ma'ra ya ja'i hingui umf_u ra nzengua, ¿te ma hño guí øth_u 'b_u? ¿Ha gue hingui øt'a njab_u nehe nú'u hingyá gamfri?

48 Mahyoni gui hñoja'ih_u con gatho ri miqu'eih_u, ngu Aju_a ra Dada bí 'b_ui mahets'i ra hoja'i con gathoguih_u.

6

Ra Jesu bi ma de ya hoga 'befi

1 'Yøth_u ya hoga 'befi, pe ogui øth_u pa gui pønga ri hmih_u, ngue'a 'b_u gui øth_u njab_u, hinte ma thah_a da 'ra'ah_u Aju_a ra Dada nú'a bí 'b_ui mahets'i.

2 Hangue ora guí uñh_u 'nara mfats'i pa ya hyoya, ogui xiph_u ma'ra te xcá øth_u ngu øt'a ya 'ñets'i. Nú'ú ne dra zant'ua ra trompeta ja yá thandi, ja ya ni_a ne ja ya tai pa da pønga yá hmi. Xi majuani dí xi'ah_u gue nu'u øt'a njab_u ya bi hñanga yá thah_a, hangue ya hinte ma thah_a tø'mi.

3 Pe nu'ah_u, 'b_u gui uñh_u 'nara mfats'i pa ya hyoya, osti pađi ri 'yeh_u ra ngah_a te p_e ri 'ñeih_u. Pash_eh_u, oto xqui petuah_u.

4 Ha masque mant'agui gui unga ri mfats'ih_u, pah_u gue Aju_a ra Dada handi te xcá øt'eh_u mant'agui, y nu'á ma da gu't'ah_u, pe hinda gu't'ah_u mant'agui.

Ra Jesu bi 'ñudi hanja da t'apa Aju_a

(Lc. 11:2-4)

5 Ora guí aph_u Aju_a, oxqui 'yaph_u ja yá thandi ya ja'i ngu øt'a ya 'ñets'i pa da pønga yá hmi. Nu'ú ri ho da 'yapa Aju_a má 'bai ja ya ni_a ne ja ya tai. Xi majuani dí xi'ah_u, ya bi hñanga yá thah_a, hangue ya hinte ma thah_a tø'mi.

6 Pe nu'ah_u, ora guí aph_u Aju_a, cøth_u mbo ri ngu_u ne gui cot'a ri gostih_u, ne njab_u h_a, gui 'yaph_u Aju_a ra Dada nú'a 'b_ui hab_u hindi hnequi. Y nu'á da 'yøde nú'a guí aph_u mant'agui, ne ma da gu't'ah_u, pe hinda ma da gu't'ah_u mant'agui.

7 Ora guí aph_u Aju_a, oxi xqui yoptah_u ya noya ngu øt'a nú'u ma'ra ya ja'i hingyá gamfri, ngue'a nu'ú hu yá m_ui gue 'b_u da 'yøt'a njab_u, Aju_a da 'yøde ne da umbabi nú'a ad'i_u.

8 Pe nu'ah_u oxqui ma gui njah_u ngu øt'e_u, ngue'a Aju_a ra Dada ya pađi te øt'ah_u ra 'bedi.

9 Nu'ah_u 'yaph_u Aju_a njaua:

Ma zi Dada'ih_e guí 'b_ui mahets'i,

drá nsunda ri maça thuhu.

10 Bá ehe guí nd_a,

ne dá t'øt'a ri paha nuua ja ra ximhai ngu bí t'øt'e nub_u mahets'i.

11 'Racje te ga tsihe nubya rapaya.

12 Ne pungaguihe ma thaihe ngu dí pumbahe nehe nú'u to'o tucje.

13 Ne oxqui hocje ga øthe ya ts'oqui. Nāngaguihe de ra nts'o, ngue'a go gue'e grá nda, ne ja ri ts'edi ne ri nsunda pa nzantho. Njabu gue'a.

14 Nu'b_u gui pumbahu nú'u to'o øt'ahu ra nts'o'mai, Ajuā ra Dada bí 'bui mahets'i nehe ma da pun'a ri ts'oquihu.

15 Pe 'bu hingui pumbahu nú'u to'o øt'ahu ra nts'o'mai, nu'bá nixi Ajuā ra Dada hinda pun'a'ihu ri ts'oquihu nehe.

Ra Jesu bi ma de ra ayuno

16 Ora grí ayunahu, oguí øt'ehu co ra dumai ngu øt'a ya 'ñets'i pa da fadi gue ri ayuna. Majuani dí xi'ahu gue ya bi hānga yá thāhā, hangue ya hinte ma thāhā tømí.

17 Pe nu'ahá, ora grí ayunahu, eca ri ñāxuhu ne xaca ri hmihu ngu xcá nzaihu,

18 pa hinda fadi ua grí ayunahu. Hønsē Ajuā ra Dada nú'a 'bui habu hindi hnequi, go gue'a da badi nú'a guí øt'asēhehu. Nu'á go handi nú'a guí øthu mant'agui, y ma da gu't'ahu, pe hinda ma da gu't'ahu mant'agui.

Pe'tsa ri hñohu nuni mahets'i

(Lc. 12:33-34)

19 Oguí nehū gui pe'tshū ndunthi ya hño nuua ja ra ximhai habu da zip'ahu ya zu'ue ne da dec'ahu ra mboxcua ne da bep'ahu ya be.

20 Pe'tsa ri hñohu nuni mahets'i habu bí jo'o ya zu'ue, ne otho ra mboxcua, nixi ya be hinda za da yat'ini da bep'ahu.

21 Ngue'a habu guí pe'tsa ri hñohu, ja guehni oda ri mfenihu.

Ra ñot'i de ma ndo'yohu

(Lc. 11:34-36)

22 Nuri dahū go gue'u di yot'a gatho ri ndo'yohu. Hangue nu'b_u ri dahū 'bui xá hño, nu'bá di yot'a xá hño gatho ri ndo'yohu.

23 Pe nu'b_u ri dahū hingui 'bui xá hño, nu'bá gatho ri ndo'yohu 'bui ja ra 'bexuui. Nehe guí njahabu guí 'buhu ja ra 'bexuui 'bu hingui huxa ri thandihu xá hño ja Ajuā.

Hingui tsa to da mēpa yoho ya hmu

(Lc. 16:13)

24 Hinda za gui pēphu yoho ya hmu, ngue'a njabu 'na grí utsahu ha nu ma'na guí mađihu, y 'na de gue'u guí pēphu xá hño ha nu ma'na hina. Njabu nehe hinda za gui pēphu Ajuā 'bu hønsē oda ri mfenihu ya hño de ra ximhai.

Ajuā su gatho yá bātsi'a

(Lc. 12:22-31)

25 Hangue dí xi'ahu oguí tu ri muihu 'bu otho te gui tsihu ne 'bu otho te gui hyehu, ngue'a ma'na ri muui da 'yoda ri mfenihu Ajuā que da 'yoda ri mfenihu nú'a te gui tsihu ne nú'a te gui hyehu.

26 Hyanthmahū ya zi ts'intshū, nu'á hingui pot'i nixi xofu ni pe'tsa yá 'mē'tsi, pe Ajuā ra Dada go gue'a umbi te da zi'u. Xihmā'ihu, ħha gue hingue ma'na gyá hmađihu que gue'u?

27 ħTo'o 'na de gue'ahu tsa gui japhu ma'na strá hñets'i ri ndo'yohu co ri mfenisēhehu? Jo'o ni 'na.

28 Nu'bá, ħhanja guí tu ri muihu 'bu otho te gui hyehu? Hyanthu hanja gra nhye ya zi dōni 'bai ja ra mbonthi y jo'o to'o ri jamasu. Nu'á hindi mpefi nixi tu yá mai.

²⁹ Dí xi'ah_u gue nixi ra nda Salomó masque mi he ya hoga he ne xi mi jababi, pe hints'u mi hnequi mahotho'a ngu ya zi dōni.

³⁰ 'B_u Ajuā heta ya dōni de ra mbonthi nú'u xá nc'amibya pe dixudi ya da 'yot'i nep_u da ts'at'i, xi nu'ah_u, ¿hanja hinguí camfrih_u gue Ajuā ma'na da jamasu'i_h que ya dōni?

³¹ Hangue odi tu ri m_ui_h gui 'ñeñ_h: “¿Te ga tsih_ubya? o ¿te ga heh_ubya?”

³² Ngue'a nuya 'ñagamfri nzantho tu yá m_ui 'b_u othobi te da zi ne te da hye. Pe nu'ah_u odi tu ri m_ui_h, ngue'a Ajuā ra Dada bí 'b_u mahets'i ya go pa'a te gatho ø't'ah_u ra 'bēdi.

³³ Hyoñ_h 'met'o hanja da za gui 'b_uh_u xá hño ja rá hmanda Ajuā ne gui 'yoh_u ngu nú'a ri ho'a, y njab_u Ajuā hinda 'bē't'ah_u gatho nú'a te guí hoñ_h.

³⁴ Hangue ogú tu ri m_ui_h de nú'a te da 'ñe'ah_u dixudi, nguetho nu'b_u gui pahmah_u te 'bē gui thoh_u dixudi, nu'b_u ma'na da du ri m_ui_h, ngue'a hyastho dí thoh_u te dí thoh_u.

7

Oguí 'yøh_u ri miqu'eih_u

(Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ Oguí 'yøh_u ri miqu'eih_u pa njab_u hinto da 'yø'a'i_h nehe.

² Ngue'a 'b_u gui 'yøh_u ri miqu'eih_u, nu'b_u Ajuā ma da hñap'ah_u nguenda de gatho nú'a ri 'ñøteh_u ne hinda yo rá m_ui'a de gue'ah_u.

³ Nu'ah_u guí 'yøh_u de nú'a ø't'a ri miqu'eih_u, ¿hanja hingo guí jamasuh_u nú'a te guí øtqu'eih_u? Nu'ah_u go guí hanth_u nura t'uca paxi o ja rá da ri miqu'eih_u, ¿hanja hingo guí hanth_u nú'a ra xēca za o ja ri dah_u?

⁴ ¿Hanja da za gui 'ñemf_u ri miqu'eih_u: “Hoqui ga hap'a ra paxi o ja ri da,” 'b_u hingo xcá hñ_u 'met'o nú'a ra xēca za o ja ri dah_u?

⁵ Nu'ah_u gyá 'ñets'i_h, go da hñāi_h 'met'o nú'a ra xēca za o ja ri dah_u, pa njab_u ma'na gui hyanth_u xá hño pa gui hñāmf_u nú'a ra paxi o ja rá da ri miqu'eih_u.

⁶ Oxqui umf_u ra maça noya nú'u ya ja'i hingui pa da su, ngue'a nu'ú nja ngu ya zate tsat'yo ne da 'yø't'ah_u ra nts'o'm_ui, nehe nja ngu ya ts'adi ts'ontho nú'a t'umbi.

'Yadih_u ne da t'a'ah_u

(Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ 'Yadih_u ne da t'a'ah_u. Hyonih_u ne gui ts_udih_u. Oxqui tsaya gui 'yapabih_u Ajuā y nu'á ma da 'yøde ri nt'adih_u.

⁸ Ngue'a nu'á tó'o adi da t'umbabi, ne nu'á tó'o honi da z_udi, y nu'á tó'o apabi Ajuā da 'yøtua rá nt'adi.

⁹ ¿Tó'o 'na de gue'ah_u nú'ah_u gyá dadah_u 'b_u ri b_utsih_u da 'ya'ah_u 'nara thuhme y go gui umf_u 'nara do? Jo'o.

¹⁰ ¿O 'b_u da 'ya'ah_u 'nara huā y go gui umf_u 'nara qu'eñā? Hina ¿ngue hā?

¹¹ Tsatho nu'ah_u xi gyá ts'o'm_ui_h pe guí pah_u gui umf_u te da zi xá hño ri b_utsih_u, xihmā Ajuā ra Dada bí 'b_ui mahets'i, ¿hā gue hinda 'ra'ah_u gatho nú'a xá hño 'b_u gui apabih_u?

¹² Nu'á guí neh_u da 'yø't'ah_u ya ja'i, 'yø'tuah_u njab_u nehe'u. Guehna mānga njab_u nú'a bi 'yofo ra Moise ne nú'a bi 'yofo nú'u ma'ra yá 'mēhni Ajuā.

C_uth_u ja ra ts'i'ma gosthi

(Lc. 13:24)

¹³ Cuthu ja ra gosthi nú'a xá nts'i'mi pa grí maha habu ja ra te pa nzantho. Ngue'a nu'u tó'o cat'a ja ra gosthi xá ngani gue'u rí ma ja ra nidu, y nura 'ñu de nú'a ra gosthi'a xi rá ngani, y ndunthi to'o cat'a ja nura gosthi'a.

¹⁴ Pe xi rá nts'i'mi nura gosthi habu cat'i nú'u to'o rí ma ja ra te, y nura 'ñu de nú'a ra gosthi'a xi rá nts'i'mi, ha ts'atho nú'u to'o cat'a ja nura gosthi'a.

Ya 'bai gá za faditho po yá fruta

(Lc. 6:43-44)

¹⁵ Jamasuhu hinda ts'oc'a ri mfenihu nú'u ri 'ñet'a mefi de Ajuá, nú'u ma da 'ñepu pa da ne da hya'ahu, ngue'a nu'ú ri 'ñet'a hoja'i ne ri 'yo ngu ya zi deti, pe de mbo yá mfeni nja ngu ra dumanthuhu gá mi'ño.

¹⁶ Nu'ahu ma gui pahu to'o'u ngue'a da hnequi ja yá ts'o'befi øt'e'u. Ngue'a nuya ts'o'mui hingui tsa da 'ñudi ya hoga 'befi, nja ngu ya xin'mini hingui tsa da unga ya obxi, ne ya 'bint'o hingui tsa da unga ya igo.

¹⁷ Gatho ya hoga 'bai gá za unga ya hoga fruta, pe nuya ts'o 'bai gá za hingui tsa da unga ya hoga fruta.

¹⁸ Y 'nara hoga 'bai gá za hingui tsa da unga nú'a hingrá hoga fruta, nixi nú'a hingrá hoga 'bai gá za hingui tsa da unga ya hoga fruta.

¹⁹ Y gatho nuya 'bai gá za hingui unga ya hoga fruta ma da ts'et'i ne da ts'at'i.

²⁰ Y njabu ma gui pahu to'o gue'u ri 'ñet'a mefi de Ajuá co nuyá ts'o'befi di øt'e'u.

Hinga gatho ya ja'i ma da yut'a habu bí manda Ajuá

(Lc. 13:25-27)

²¹ 'Bai ndunthi to'o engagui: "Ma zi Hmu'i, ma zi Hmu'i", pe nu'ú hinda za da yut'a mahets'i habu bí manda Ajuá ma Dada 'bu hinda 'yø'tua rá paha'a.

²² Nu sta zø rá ngats'i ra pa ndunthi ma da 'ñengagui: "Ma zi Hmu'ihe, ma zi Hmu'ihe, nuje dá xañhe ri noya, ne co ri ts'edigue dá eñhe ya ts'ondáhi, ne co ri ts'edigue dá øthe ndunthi ya dangá nt'udi."

²³ Pe nuga ma ga thatuabi'u ne ga embabi: "Hinstá pa'agahu, 'uehu de gueque nú'ahu gyá ts'oja'ihú."

Ra 'bede de yoho ya 'ñøhø bi hyoca 'ra 'nayá ngu

(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)

²⁴ Nu'a tó'o da 'yøde nuya ya noya dí xi'ahu ne da 'yøt'e njabu, nú'a ri nhyecuau 'nara ja'i xi bi nja rá mfeni bi hyoca rá ngu ja ra medo.

²⁵ Ne 'mefa bi da ndunthi ya da'ye, bi zø ya nzøthe, bi nja ndunthi ya bunthi, pe nurá ngu'a himbi yøt'e ngue'a xqui hyoca ja ra medo.

²⁶ Pe nu'a tó'o da 'yøde nuya ya noya ne hinda 'yøt'e, nú'a ri nhyecuau 'nara ja'i nú'a bi 'ñotho rá mfeni bi hyoca rá ngu ja ra 'bomu.

²⁷ Ne 'mefa bi da ndunthi ya da'ye, bi zø ya nzøthe, bi nja ndunthi ya bunthi, nepu nurá ngu'a bi yøt'e ne bi 'mædi gatho.

²⁸ Ha nu mi uadi ra Jesu bi mangu nuya ya noya, nuya ja'i xi bi 'yø nts'edi de nú'a xqui xipabi'u,

²⁹ ngue'a mi zofu co rá ts'edi Ajuá, hingue ngu mi øt'a ya xahnate de ra ley.

8

Ra Jesu bi 'yøthe 'na mi henga ra lepra

(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

¹ Nu mi gá ra Jesu de ja ra t'øhø habu mi utuate, xi bi dena ndunthi ya ja'i.

² Ne bi nthɛui 'nara ja'i mi tsu 'nara hñeni rá thuhu ra lepra nú'a tsit'atho ra ngø. Nura ja'i'a bi ndandiñahmu ja rá ua ra Jesu ne bi 'ñembi:

—Ndada, 'bu gui nehma, da za gui 'yøthegui.

³ Nu'bu ra Jesu bi hñuxa rá 'ye ne bi 'ñembi:

—Haha dí ne ga øthe'i, y ya gá ñani.

Y ngu bi uadi bi mangu njabu, 'bestho bi ñani ra da'thi.

⁴ Nepu ra Jesu bi 'ñembi:

—Oto xqui ma gui xipi. Rí ma ja ra nija ha, pa da hyant'a ra macja, ne gui unga ri 'baha nú'a bi mangu ra Moise, pa njabu da badi ya ja'i gue ya xcá ñani.

*Ra Jesu bi 'yøthebi 'nará 'bego 'nara nda gá soldado me Nroma
(Lc. 7:1-10)*

⁵ Nepu ra Jesu bi yut'i ja ra hnini Ncapernau y ja bi nthɛuini 'nara nda gá soldado de ra hai Nroma.

⁶ Y nura nda'a bi bantebi ra Jesu ne bi 'ñembi:

—Ndada, 'nama 'bego bi nts'onate ne hingui tsa da 'ñani, ne xi tsi'ti.

⁷ Nu'bu ra Jesu bi datuabi ne bi 'ñembi:

—Maha, ma ga øthe.

⁸ Nu'bu nura nda gá soldado bi datui ne bi 'ñembi:

—Hina, hiní 'ñepcagui gui cat'a mbo ma ngu. Nugui nu'a dí padi gue hønse co ri noya gui ma, numa 'bego da ñani.

⁹ Ngue'a nugui 'bui to'o ri mandagui nehe, pe nequi drí manda. Dí pe'tsa ya soldado ja ma hmada, y 'bu ga emba 'na de gue'u: “Rí mani”, da ma, o 'bu ga emba ma'na: “Bá ehe”, nu'a da 'ñehe. Ha nu'bu ma 'bego ga embi: “Pε nuna 'befina”, nu'a da mɛfi.

¹⁰ Mi 'yøde njabu ra Jesu xi bi 'yø ndunthi ne bi 'ñembabi nú'u mri deni:

—Majuani dí xi'ahu, nugui hinstá tsadi ni 'nara me Israel nú'a xi di ja rá jamfri ngu nura jamfri pe'tsa nuna 'ñøhøni.

¹¹ Dí xi'ahu gue ndunthi ya ja'i maxøgue ra ximhai nú'u hingyá me Israel ma da yut'a mahets'i habu bí manda Ajuá ne da hñu ja ra mexa mahyegui co ra Abrá, co ra Isaac, ne co ra Cobo.

¹² Pe ya me Israel nú'u rí 'ñepa hmaha da hñu ja ra mexa, Ajuá hinda ma da hopi da yut'a mahets'i. Nu'a ma da nja, ma da mehni'u ja ra 'bexuui, y nuni ja di zohmani ne ja di gushmani yá ts'i.

¹³ Nepu ra Jesu bi 'ñemba ra nda gá soldado:

—Rí ma ri ngu ngue'a nuri jamfri xa muui ndunthi, ne xa njabu ngu xcá ne.

Y nura 'bego ra nda gá soldado 'bestho bi ñani nura ora'a.

*Ra Jesu bi 'yøthebi rá to ra Pedro
(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)*

¹⁴ 'Mɛfa de gue'a ra Jesu bi ma ja rá ngu ra Pedro, y ja mi 'benini rá to ra Pedro mi umba ra nzø.

¹⁵ Nepu ra Jesu bi hñu'tsua rá 'ye y 'bestho bi tsaya ra nzø mi tsadi. Nepu 'bestho bi nangu ri 'behña ne bi hyocui te bi zi'u.

*Ra Jesu bi 'yøthe ndunthi ya da'thi
(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)*

¹⁶ Ya de mi put'a nde ra Jesu bá ts'impabi ndunthi ya da'thi, 'ra mi pe'tsa ya ts'ondahi. Y co 'nada ra noya bi ma bi 'yenga nú'u ya ts'ondahi mi pe'tsi'u, ne bi 'yøthe gatho nú'u to'o mi hñeni.

17 Gatho nuya bi 'yøt'a ra Jesu pa bi nja ngu nú'a xqui mǎnga maya'b_u ra badi Isaia ja ra Maca T'ofò bi 'ñena: "Nu'á go gue'a bi hñaga ma hñenih_u, ne bi hñasca gatho ma uguih_u."

Yoho ya ja'i to'o mi ne da dena ra Jesu

(Lc. 9:57-62)

18 Ne 'mefa bi hyanda ra Jesu ndunthi ya ja'i xqui the'tsi'a. Nu'bú nu'á bi 'ñemba yá nxadi:

—Maha ri'nandi ra ndehe.

19 Y ante da ma'ü, 'nara xahnate de ra ley bi joni hab_u mi 'bai ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Xahnate, nugui dí ne ga ten'a'i pa hab_u gatho gui ma ga ma nehe.

20 Ra Jesu bi dátui bi 'ñembi:

—Ya haho ja yá hñado, ne ya ts'int's_u ja yá 'bafi, pe Nú'a To'o bi e bi Nja'i otho ni hab_u da mε rá ñaxu.

21 Nep_u 'na de yá nxadi ra Jesu bi 'ñembi:

—Ma zi Hmu'i, 'raca nsequi ga ma ga agui ma dada, nep_u ga pengui ga ten'a'i.

22 Ra Jesu bi dátui bi 'ñembi:

—Bá ehe tengagui, tsop_u nú'ü xa du go dá 'yagui nú'ü yá mi'ñagamfriui.

Ra Jesu bi japi bi tsaya ra b_unthi

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

23 Nep_u de gue'a ra Jesu bi bøxa ja ra motsa co yá nxadi pa bi ma ri'nandi ra ndehe.

24 Ne de mi 'yo'ü ja ra ndehe mi damfri'ü bi nja 'nara danga b_unthi xi nts'edi asta mi ne da p_unts'a ra motsa ne mi tont's'a ra dehe pa mbo. Ha nura Jesu mi aha.

25 Nu'bú yá nxadi 'bestho bi ma bá ats'i ne bi 'ñembi:

—Ma zi Hmu'ihe, ñangaguihe ngue'a ya ma da mp_unts'a ra motsa mbo ra dehe.

26 Y nu'á bi 'ñembabi'ü:

—¿Pa te guí tsuh_u? ¿Ha gue otho ri jamfrih_u?

Nu'bú ra Jesu bi 'mai pa bi zai ra b_unthi ne ra ndehe. Y 'bestho ra ora'a bi ntsaya.

27 Nu mi hyanda njab_u yá nxadi xi bi 'yø ne mi 'ñémbi'ü:

—¿Te ma ts'edi haní gue asta ra ndahi ne ra dehe øtua rá noya!

Ra Jesu bi 'yemba ya ts'ondahi yoho ya 'ñøhø myá me Gadara

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

28 Nep_u bi zonga ra Jesu ri'nandi ra ndehe co yá nxadi ja 'nara hai rá thuhu Gadara, y ja bi ntheuini yoho ya 'ñøhø bi bønga hab_u mi ja ya nt'agui. Nú'ü ya 'ñøhø'ü mi pe'tsa ya ts'ondahi xi xmá nts'o, ha xi mi pite ndunthi, nixi mi tsa to da 'ranga nú'a ra 'ñu'a hab_u mi 'b_u'ü.

29 Nuya 'ñøhø'ü bi ña nts'edi ne bi 'ñemba ra Jesu:

—¿Te guí hongua hab_u dí 'buhe nú'i Jesu rá T'ü'i Ajuá? Hingui tsøta ra ora pa gui huatcahe, nu'bú zhanja xcá ehe gui xaxcahe?

30 Guetb_u de guehni mi 'yoni 'na tax'o ya ts'üdi mi ñuni.

31 Y ya ts'ondahi bi 'yapa nsequi ra Jesu ne bi 'ñembi:

—'B_u ma gui 'yenje de guecua, 'racje nsequi ga c_uthe ja nuy_u ya ts'üdi bí 'yoni.

32 Nu'bú ra Jesu bi 'ñembi:

—Ha_u, rí maha, ja da bá c_uthani.

Nu'buá 'bestho ya ts'ondáhi bi bõni de nú'ú yoho ya 'ñòhø ne bi ma bá cut'a ja ya ts'udi. Nepu nura ora'a gatho ya ts'udi bi nest'ihi bi hñø't'a ja 'nara ma'ye pa bi ma bá zo ja ra ndehe y gatho bi jat'i.

³³ Y nuya mapts'udi bi nest'ihi co ra ntsu asta bi zõnga ja ra hnini ne bi xipa ya ja'i te bi 'yø'tua ra Jesu nú'ú yoho ya 'ñòhø xqui 'yembabi'ú ya ts'ondáhi.

³⁴ Nu'buá gatho ya mengu de nú'a ra hnini'a bi ma bá c'a'tsa ra Jesu pa bi 'yapa ra favo da ma de guehni pa da ma ma'na ra hnini.

9

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara da'thi himi tsa da 'ñani
(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Nu'buá ra Jesu bi yopa bõxa ja ra motsa ne bi 'raxa ri'nandi ra ndehe pa bi yopa menga ja rá hai.

² Mi zõnga rá hai bi ts'i'tsua 'nara 'ñòhø mrá ts'onate himi tsa da 'ñani ne xqui t'ents'a ja 'nara 'bebo. Y nu mi hyanda ra Jesu gue xi mi ja yá jamfri nú'ú ya ja'i to'o mi ndude ra da'thi, nu'buá bi 'ñembabi ra da'thi:

—Ma zi t'ú'i, johyabya ngue'a ya stá pun'a'i ri ts'oqui.

³ Nu'buá nu 'raya xahnate de ra ley mi 'buhni bi mudi bi bengá ya ts'omfeni ne mi 'ñémbi 'na ngu ma'na: “Nuna 'ñòhøni ri 'ñet'a Ajuá.”

⁴ Ra Jesu bi batho nú'a mi beñ'ú y bi 'ñembabi:

—¿Hanja gui beñ'ú nú'ú ya ts'omfeni de guequi?

⁵ Pa guequi hinte rá hñei ga pumba yá ts'oqui nuna 'ñòhø nixi pa ga embi: “Nangui ne 'ño”.

⁶ Pe pa gui pahú gue Nú'a To'o e bi Nja'i ja rá ts'edi nuua ja ra ximhai pa da pumba yá ts'oqui ya ja'i, ma ga øt'a njaua pa gui pahú.

Nepu bi 'ñemba nú'a ra da'thi:

—Nangui, jaxa ri mfidi rí ma ri ngu.

⁷ Nu'buá ra da'thi 'bestho bi nangui bi ma rá ngu.

⁸ Y mi hyanda ya ja'i nú'a bi nja, nu'ú xi bi 'yø, ne bi xøcambeni Ajuá ngue'a nú'a xqui umba ra ts'edi 'nara ja'i pa bi 'yøt'e njabu.

Ra Jesu bi zofo ra Mateo pa drá nxadi
(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹ Nepu ra Jesu bi ma de guehni y bi hyanda 'nara 'ñòhø rá thuhu ra Teo mrá ngxboja mi hudi ja rá mexa. Y ra Jesu bi 'ñembabi:

—Bá ehe tengagui.

Nepu ra Teo 'bestho bi 'mai ne bi ðeni'a.

¹⁰ Nepu ra Jesu bi ma ja rá ngu ra Teo ne ja bi hñudini bi ñuniui yá nxadi co ma'ra ya 'ñatsa ngxboja ne ma'ra ya ts'oja'i xqui zõnini.

¹¹ Y mi hyanda ya fariseo gue ra Jesu bi hñuhui bi ñuniui ya ts'oja'i, nu'buá nuya fariseo'ú bi 'yambabi yá nxadi ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Xi ri xahnatehu ¿hanja ri ñuniui gatho nuyú ya ts'oja'i?

¹² Nu mi 'yøde ra Jesu bi mangu njabu ya fariseo, nu'buá bi 'ñembabi:

—Nura ja'i hinte ma hñeni pe'tsi hingui øt'a ra thoni pa ra 'ñethi, pe nu'ú tó'o ri hñeni ha, hongá ra 'ñethi.

¹³ Rí ma gui nxadihu pa gui pahú te mangu ja ra Maça T'ofu nu habu bi 'ñena Ajuá: “Nugui ma'na dí ne gui mpe'tsuahu ra nthecate 'na ngu 'na que gui tsincahu ya mbo'ni pa gui hyohu gui 'bahaguihu.” Nugui hinstuá ehe pa ga zofo ya hoja'i, nugui stuá ehe pa ga zofo ya 'yøt'ats'oqui pa da ñobri'ú.

Ra Jesu bi t'ambabi de ra ayuno

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ Nepu de gue'a yá nxadi ra Xuua Xi'tsate bi 'ñehe bi 'yambabi ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—¿Hanja nuje ne ya fariseo dí ayunahe ndunthi ya i'qui, ha nuri nxadigue hinhya'mu ri ayuna'u?

¹⁵ Y ra Jesu bi 'ñembi:

—'Bu da nja 'nara nthati ne ra navio da mbitabi yá amigo, nuyá amigo ri 'ñepi da johyau ri navio ne hinda du yá mu. Nehe numa nxadi nja ngu nuyá amigo ra navio. Pe sta zø ra pa ga ma de guecua, nu'bú ha, da za da ayuna ma amigo co ya dumu.

¹⁶ Hinxá hño da 'bø'ta 'nara zedutu co 'nara 'ra'yo dutu, ngue'a 'mefa da nunts'a ra 'ra'yo dutu ne da gat'a ra zedutu, nepu njabu ma'na da ntanga ra zedutu.

¹⁷ Nehe hinxá hño da sit'a ra vinu ja 'nara zebota, ngue'a nu'bu di tseti ra vinu, nu'bú da ntanga ra zebota ne nú'a te di po da mfani ne ma'na da ts'oca ra zebota. Hangué mahyoni da sit'a ra vinu ja 'nara 'ra'yo bota pa njabu masque xi di ja rá ts'edi ra vinu, hinda ntanga ra bota.

Bi ñani rá t'ixu ra Jairo, nehe bi ñani nú'a ra 'behña bi dunba rá he ra Jesu

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Ngu bi uadi bi mangu njabu ra Jesu, bi zøhø habu mi 'bui'a 'nara nda de ja yá nija ya xodyo, ne bi ndandiñahmu ne bi 'ñembi:

—Dá e ga xi'i gue ja ts'u rí du ma t'ixu. Hangué dí bante'i gui ma gui hñu'tsua ts'u ri 'ye pa da yopa nte.

¹⁹ Nu'bú ra Jesu 'bestho bi ma co yá nxadi ne bi meui nú'a ra nda'a.

²⁰ Y de mi 'yo'u ja ra 'ñu mi pani 'nara 'behña mi hena 'nara hñeni mi xo'tua ya ji y ya mi pe'tsa 'ret'amayoho njeya mi njabu. Nu'á bi joni ja rá xutha ra Jesu pa bi dunbabi rá he.

²¹ Ngue'a mi bense ja rá mfeni nura 'behña'a ne mi ena: "Dí camfri gue 'bu hønse ga thanbabi rá ñani rá he ga ñani 'bestho de ma hñeni."

²² Ha ra Jesu bi mpants'i bi hyandi ne bi 'ñembi:

—Ma zi t'ixu'i, johyabya ngue'a co ri jamfri xcá ñani.

Y nura 'behña 'bestho bi ñani ra ora'a.

²³ Nepu bi zønga ra Jesu co yá nxadi ja rá ngu nú'a ra nda ja xqui du rá t'ixu. Y mi 'buhni ya me'mda mi pe'mda, ne ndunthi ya ja'i xi mi zoni.

²⁴ Y ra Jesu bi 'ñemba ya ja'i:

—Pøñhu ts'u pa thi. Nura nxutsi aha, hingue xa du.

Pe ya ja'i mi thentho ra Jesu.

²⁵ Pe ngu bi bøni'u pa thi, ra Jesu bi yat'i habu mi 'benga ra nxutsi ne bi mipa rá 'ye, nepu nu'á 'bestho bi nangu.

²⁶ Y gatho nú'a ra hai de guehni bi ntanga ra noya de nú'a ra nxutsi xqui yopa nte de ra du.

Ra Jesu bi 'yøthe yoho ya goda

²⁷ Nepu nu mi ma ra Jesu de guehni, yoho ya goda bi deni'a ne bi ña nts'edi'u bi 'ñena:

—¿Nú'i rá T'u'i ra nda Davi, pescahe ra nthecate!

²⁸ Pe ra Jesu bi thothe ne bi ma bá cut'a ja 'nara ngu, ha nuya goda bi deni'a y bi yat'i'u nehe. Nepu ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—¿Ha guí camfrihu gue da za ga øthe'ihu?

Nu'á bi 'ñembi:

—Haha, Ndada, da za.

²⁹ Nu'bu ra Jesu bi hñu'tsua rá 'ye ja yá da'ua ne bi 'ñembi:

—Dá njabu ngu nú'a xcá camfrihu.

³⁰ Y 'bestho ra ora'a bi xogui yá da'ua. Nepu ra Jesu bi hñu'mba ra hñu ne bi 'ñembi:

—Oxqui ma gui mañhu to'o bi 'yøthe'ihua.

³¹ Pe nu mi bøni de guehni'ua bi xipa gatho nuya mengu de guehni gue go ra Jesu xqui 'yøthe'ua.

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara gone

³² Y ngu bi bønga ya goda de guehni, bá ts'impa ra Jesu 'nara gone mi pe'tsa 'nara ts'ondahi.

³³ Nepu ra Jesu bi 'yemba nú'a ra ts'ondahi mi pe'tsa nura gone, ne nu'a 'bestho bi za bi ña. Nuya ja'i xi bi 'yø, ne mi 'ñembi'ua 'na ngu ma'na:

—Masque núju go guecju rá hniniguihu Ajuá, pe hinhya'mu stá hanthu 'nara nt'udi xi ra dangui ngu nú'a stá hanthubya.

³⁴ Pe nuya fariseo bi 'ñena'ua:

—Nuni hanpa rá ts'edi ra nda de ya ts'ondahi pa engu ya ts'ondahi.

Ra Jesu xi bi hueca ya ja'i

³⁵ Nura Jesu mi 'yo gatho ja ya danga hnini ne ya t'uca hnini, ne mi cat'a ja ya nija pa ja mi utuateni, ne mi øthe gatho ya da'thi, ne mi zofu ya ja'i mi embi gue ya xqui zøhø ra Nda de mahets'i pa da nda.

³⁶ Y mi hyanda ra Jesu gatho nuya ja'i, xi bi huequi'ua ngue'a 'ñena ya zi deti jo'o to'o da su y mi tu yá muí ngue'a himi pa'di to'o da deni'ua.

³⁷ Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Majuani dí xi'ahu, nuua xi ja ndunthi ra sofo pe jo'o ya mefi.

³⁸ Hangué 'yapabihu Ajuá nú'a to'o rá meti nuna ra 'befi pa da mehna ya mefi da guxa nuna sofona.

10

Ra Jesu bi zohna nú'ua 'ret'amayoho yá nxadi

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Nu'bu ra Jesu bi zohna nú'ua 'ret'amayoho yá nxadi xqui huahni, ne bi umba ra ts'edi'ua pa da 'yenga ya ts'ondahi ne da 'yøthe gatho ya hñeni.

² Nuya guehya yá thuhu nú'ua 'ret'amayoho yá apostol xqui hñuts'i: rá mudi ra Simu nú'a bi hñu'mbabi drá thuhu ra Pedro, ne ra Andre rá cu, ne ra Cobo, ne ra Xuua rá cu, di yoho'ua yá t'ua ra Sebedeo.

³ Nepu ra Lipe, ne ra Tolo, ra Toma, ne ra Teo nú'a mrá nguxboja, ne nú'a ma'na ra Cobo rá t'ua ra Alfeo, ne ra Lebeo nú'a bi thu'mbabi nehe ra Tadeo.

⁴ Nepu nú'a ma'na ra Simu nú'a xqui 'ñoui ya cananista, ne ra Juda Iscariote nú'a to'o bi da ra Jesu.

Ra Jesu bi mehna yá nxadi pa da zofu ya ja'i

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ Nu'bu gatho nú'ua 'ret'amayoho yá nxadi ra Jesu bi mehni ne bi 'ñembi'ua:

—Nubyá oxqui ma gui zohu nú'ua hingyá me Israel, nixi ya me Nsamaria.

⁶ Rí maha go da bá zohu ya me Israel nú'ua go gue'ua rá hnini Ajuá xa 'medi ngu ya zi deti.

⁷ Rí maha gui umfu nt'øde gue ya xa zøhø ra Nda de mahets'i pa da nda.

⁸Yøtheh_u nú_u to'o di tsu ra lepra, ne nú_u di pe'tsa ma'ra ya hñeni, ne japhu da nte ma'na'qui nú_u xa du, ne 'yembah_u ya ts'ondahi nú_u to'o di pe'tsi. Ngu stá 'ra'athoh_u nuna ts'edina, njab_u nehe ma gui fats'ithohoh_u ya ja'i.

⁹Oxqui ma gui haxh_u ra boja pa ja ra 'ñu, nixi ra t'axi nixi ra oro nixi ra cobre.

¹⁰Ne oxqui haxh_u ni 'nara 'bats'i, ni ri mponga dutuh_u ni ri mponga zexthih_u nixi ri bordoh_u, ngue'a ra mæfi rí 'ñepi da t'umbabi nú_a te ø'tua ra 'bædi.

¹¹Ne nu xcrí tsøñh_u ja 'nara danga hnini o 'nara t'uca hnini, gui hyoñh_u 'nara ja'i nú_a dra hoja'i, ne ja gui 'buhani ja rá ngu'a asta hingui pøñh_u de nú_a ra hnini'a.

¹²Y nu xcrí cuth_u ja nú_a ra ngu'a, gui 'yapabih_u Aju_a da japi nuya mengu de nú_a ra ngu'a.

¹³'B_u nuya mengu de nura ngu'a da 'ra'ah_u ntsaya, nu'bú Aju_a ma da japi'u. Pe nu'b_u hinda 'ra'ah_u ntsaya, Aju_a hinda ma da japi'u.

¹⁴'B_u ni 'nara mengu de nú_a ra hnini'a hinda gamfri nú_a gui xiph_u ne hinda hñuxa nt'øde, nu'bú pøñh_u de nú_a ra ngu'a o de nú_a ra hnini'a ne gui fe'ma ri uah_u pa da hyø nú_a ra hai xa nthu'ti de nú_a ra hnini'a.

¹⁵Majuani dí xi'ah_u, ra pa de ra ngaxhmai nú_a ra hnini hinda hñuxa nt'øde nú_a gui xiph_u, ma'na ma da ndangui yá ts'oqui nura hnini'a que ra hnini Sodoma ne Gomorra.

Ya nt'utsate ne ya nts'o'mui

¹⁶Nubyá dí pehn'a'ih_u gui maha gui 'yoh_u ngu ya zi deti madetho ja ya zate. Hange xi da nsuh_u ngu 'nara qu'eña, pe ogui øth_u ra nts'o'mui, njah_u ngu 'nara zi domitsu hingui øt'a ra nts'o'mui.

¹⁷Ne xi da nsuh_u, ngue'a ya ja'i ma da zix'ah_u ja ya ts'utbi, ne ma da zix'ah_u ja yá nija'u pa ja dí nap'a'ih_uni.

¹⁸Nú_u ma da zix'ah_u ja ya ts'utbi y asta ja ya danga nda po rá nguecagui. Hange njab_u da za gui damajuanih_u de guecagui ja yá thandi ya nda ne nú_u hingyá me Israel.

¹⁹Nu sta ts'ix'ah_u nts'ahni, osta ma da du ri muih_u de nú_a te ma gui mañh_u, nixi gui beñh_u 'met'o nú_a ma gui mañh_u, ngue'a nura ora ma gui ñah_u, Aju_a go da 'ra'ah_u ya noya.

²⁰Nu'ahú hingo ma gui ñaseh_u; nurá Maca Ndañi Aju_a ra Dada go gue'a ma da xi'ah_u te ma gui mañh_u.

²¹Nuya pa'u nuya ja'i ma da 'ñutsaseui yá cu ne da da pa da tho. Ya dada ma da da yá batsi y ya batsi ma da nø'tua yá dada, ne da da pa da tho nehe.

²²Gatho ya meximhai ma da utsa'ih_u ngue'a gui mañh_u ma noya. Pe nu'a tó'o da zeti asta rá ngats'i, nú_a go gue'a da mpøhø.

²³Nu'b_u da t'utsa'ih_u ja 'nara hnini, pøñh_u de guehni, rí maha ma'na ra hnini. Majuani dí xi'ah_u, hingri juatho gui 'yoh_u gatho ya hnini de ra hai Israel ha Nú_a To'o bi e bi Nja'i ya da yopa zøhø ma'na'qui.

²⁴'Nara xahnate ma'na ja rá nsu que rá nxadi; 'nara hmu ma'na ja rá nsu que rá 'bego.

²⁵Nura nxadi mahyoni da thogui ngu tho rá xahnate, nehe ra 'bego mahyoni da thogui ngu tho rá hmu. Nja ngu 'nara dada 'b_u da t'embabi gue go ra Beelsebú, nu'bú ya mengu rá ngu da t'embabi'u mahyegui nehe.

To'o mahyoni gui tsuh_u
(Lc. 12:2-9)

26 Hangue dí xi'ah_u oxqui tshu_u nú'a ma gui thogui_u. Masque 'b_u te da t'ø't'a'ih_u mant'agui, pe rá ngats'i ra pa ja ma da hnequini gatho nú'a te xa t'ø't'ah_u, ngue'a gatho nú'a te t'ø't'e mant'agui ma da fadi.

27 Nú'a dí u't'a'ih_u sehe mant'agui ma gui utuah_u gatho ya ja'i. Nehe nú'a dí xi'asch_u zi njante ma gui mañh_u nts'edi pa da 'yøde gatho ya ja'i.

28 Oxqui tshu_u to'o da hyo'ah_u, ngue'a nuri almah_u hinda za to da hyop'ah_u. Nu'a tó'o mahyoni gui tshu_u, nu Aju_a, ngue'a nu'á ha, tsa da meh'n'a ri almah_u ne ri ngøqu'eih_u ja ra nidu.

29 Nuya zi ts'int's_u hints'_u ri muui asta 'ba yoho por ñodmi, ne hingui tagui tuse'_u 'b_u hingo rá paha Aju_a ra Dada.

30 ¿Xihma'ih_u? Nu'ah_u ma'na grí muuih_u ja rá thandi Aju_a, ngue'a asta nuri stah_u 'mede.

31 Hangue oxqui ma gui ntsuh_u, ngue'a ma'na grí muuih_u que ya zi ts'int's_u.

Nú'u to'o damajuani de ra Jesu ja yá thandi ya ja'i

(Lc. 12:8-9)

32 Nu'a tó'o ma da damajuani de guequi ja yá thandi ya ja'i, nequi nehe ma ga damajuani de gue'a ja rá thandi ma Dada bí 'b_ui mahets'i.

33 Pe nu'a tó'o da ncøni de guequi ja yá thandi ya ja'i, nequi nehe ma ga xipa ma Dada nú'a bí 'b_ui mahets'i gue himbi ne bi gamfrigui.

Ma da hegue ya ja'i po rá ngue ra Jesu

(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

34 Oguí hu ri maíh_u gue ngue'a stá ehe ya hinda nja ra tuhni ja ra ximhai; nu'á ma da nja ngue'a stá ehe.

35 Nuya t'_u da nø'tua yá dada, ne ya t'ixu da nø'tua yá nana, ha nuya ts'ihue da nø'tua yá suegra.

36 Y njab_u nuyá ncontra ya ja'i ma da bønse de ja yá ngu'_u.

37 Nu'a tó'o ma'na go ri maði rá dada o rá nana que guecagui, nú'á hinda za da dengagui. Nehe nu'a tó'o ma'na go ri maði rá t'_u o rá t'ixu que guecagui, ne'a hinda za da dengagui.

38 Nehe nu'a tó'o hinda 'ñei pa da dengagui masque da tho ya nt'utsate ne ya 'betsa, nú'á hinda za da dengagui.

39 Nu'a tó'o ri maði rá te nuua ja ra ximhai, ma da 'bedi rá te pa nzantho, pe nu'a tó'o da dengagui masque da du po rá nguequi, ma da zudi rá te pa nzantho.

Ya hoga thaha de mahets'i

(Mr. 9:41)

40 Nu'_u tó'o da 'ra'ah_u ntsaya, go guequi ri 'raca ntsaya. Ha nu'_u tó'o da 'raca ntsaya, go ri umba ntsaya ma Dada nú'a to'o bá pencagui.

41 Nu'a tó'o da umba ntsaya 'nará 'mehni Aju_a, ma da hñanga ra thaha nehe ngu ma da hñani 'nará 'mehni Aju_a. Ha nu'a tó'o da umba ntsaya 'nara ja'i ngue'a øte Aju_a, ne'a ma da hñanga ra thaha ngu nú'a ma da hñani nú'a øte Aju_a.

42 Nú'ah_u ma nxadi'ih_u, 'b_u tó'o da 'ra'ah_u maði ts'h_u ra dehe gui tsih_u ngue'a ma nxadi'ih_u, majuani dí xi'ah_u gue nura ja'i'a hinda ma da 'bedi rá thaha.

11

Ra Xuua Xi'tsate bi mehna yoho yá nxadi pa bá c'a'tsa ra Jesu

(Lc. 7:18-35)

¹ Nu mi uadi ra Jesu bi xipabi te ma da mæfi nú'ú 'rɛt'amayoho yá nxadi, nú'á bi ma ja ya hnini de nú'a ra hai'a pa da mǎnga ra mǎca noya.

² Y de mi ofadi nura Xuua Xi'tsate bi 'yode de nú'a mi øt'a ra Jesu. Nu'bú bi mehna yoho yá nxadi nú'ú mri 'ñoui pa da 'yambabi'a,

³ ne bi 'ñembi:

—¿Ha go gue'i rá 'mɛhni'í Ajuá nú'a dí tømhe, o ga tømhe ma'na da 'ñepu?

⁴ Ra Jesu bi dádi ne bi 'ñembi:

—Rí maha gui xiphu ra Xuua de nú'a guí ødehu ne nú'a guí hanthu.

⁵ Bá xiphu gue ya goda xo yá da, ya doua ri 'yo, ya gogu øde, nu'ú tsu ra lepra ñani, nu'ú xa du ri yopa nte, ha nuya zi hyoya nehe øde ra mǎca noya.

⁶ Njapi nú'a to'o camfri gue go guecagui rá 'mehngui Ajuá.

⁷ De mi menga yá nxadi ra Xuua Xi'tsate, ra Jesu bi múdi bi xipa ya ja'i de rá 'bɛfi ra Xuua, ne bi 'yø'tua ya nt'ani bi 'ñembabi:

—Xi de gá maha ja ra mbonthi, ¿te rá 'bɛ uá hanthani? ¿Ha gue uá hanthu 'nara 'ñøhø mi otho rá ts'edi 'ñena 'nara dox'o ri ndudetho ra ndahi? Hina ¿ngue ha?

⁸ Nu'bú, ¿te rá 'bɛ ma uá hanthu? ¿Ha gue uá hanthu 'nara 'ñøhø xqui hye 'raya dutu mahotho? Hina ¿ngue ha? Ngue'a nu'ú tó'o pɛpa ya ndá nuua ja ra ximhai, go gue'u 'bui ja yá dǎnga ngu ya ndá ne go gue'u ri nhye xi xá hño.

⁹ Nu'bú, ¿te rá 'bɛ gá ma uá hanthu? ¿Ha gue hingue 'nará 'mehni Ajuá? Haha, 'nará 'mehni Ajuá. Y hingue hønse gue'a rá 'bɛfi'a.

¹⁰ Nura Xuua Xi'tsate go gue'a bá ehe bá 'bet'o de guequi, ne gue'a xqui mǎ Ajuá ma Dada ja ra Mǎca T'ofu ne bi 'ñena:

Nugui dí pɛhna 'na to'o ri 'bet'o de gue'i pa da hyoc'a ri 'ñu.

¹¹ Xi majuani dí xi'ahu de gatho nuya ja'i xa 'mɛiua ja ra ximhai xa njo'o ni 'na di ja rá nsu ngu ra Xuua Xi'tsate, pe nu'a tó'o xa yat'a ja rá hmanda Ajuá, ma'na xa njapi que ra Xuua.

¹² Nu mi múdi bi nxi'tsate ra Xuua, nú'á bi dáma nupa yá mfeni ya ja'i pa da dáma ñobri pa da yøthma'u ja rá hmanda Ajuá. Y nu'ú tó'o øt'a ra ts'edi pa da yat'i, cut'i ja rá hmanda Ajuá.

¹³ Ngue'a nu mi zøhø ra Xuua, gue'bu bi nja ngu nú'a xqui mǎnga ra Moise ne ma'ra yá 'mehni Ajuá nú'bu mi mǎ gue da 'ñehe ra Ndá de mahets'i pa da nda.

¹⁴ Nehe bi mañ'u gue ra bádi Elía mi pɛ'tsi da yopa mengui, y ya bi njabu ngu nú'a xqui mañ'u ngue'a ra Xuua go gue'a rá mpøte ra Elía. Camfrihu nú'a dí xi'ahu.

¹⁵ Nu'a tó'o pɛ'tsa ra paha da gamfri nuya ya noya dí xi'ahu, dá gamfri.

¹⁶ ¿Ngu to'o ga hyɛcuabihu nú'ú ya ja'i hingui camfrigui? Nu'ú ri nhyɛcuau i ya batsi nú'ú hu ja ra tai 'ñeni ne pɛ'mda, ne ri ntsahui ma'ra yá mibatsiui.

¹⁷ Ne embabi: “Nuje dá mpe'mdahe ne hingá ne gá neihu. Dá maha ja ra nt'agui dá nzonihe, pe nu'ahu nixi himbi du ri maihu. Nu'bú ¿te guí nehú?” Njabuho nehe nú'ú ya dǎnga ja'ibya, nú'ú ni 'nara t'øt'e hingui ho.

¹⁸ Nura Xuua Xi'tsate mi t'embi gue mi pɛ'tsa ra ts'ondahi ngue'a hinto mri ñuniui nixi mri ntsiui ya tixfani.

¹⁹ Nepu 'mɛfa de ra Xuua bi zø Nú'a To'o bi e bi Nja'i, nú'a ha, to'oraza ri ñuniui ne ri ntsiui, hangue ya ja'i bi 'ñena: “Ndi, nuni ra 'ñøhø xi ra ts'o'yo y ra tixfani, xi ri ñuniui ne xi ri ntsiui ya tixfani ne ya ts'oja'i.” Pe nugui dí xi'ahu gue nuya ja'i beni njabu, hinte yá fadi'u, ngue'a ri hnequitho nú'ú to'o pɛ'tsa ra mfadi, ngue'a ri hnequitho ja yá 'bɛfi.

Ya hnini dega ts'o'yode
(Lc. 10:13-15)

²⁰ Nepu ra Jesu bi ma nehe de nú'u ya hnini habu xqui thogui xqui 'yot'a ya danga nt'udi. Y bi zui nú'u ya ja'i de nuya hnini'u ngue'a himbi ntsø'mi de yá ts'oqui masque bi hyanthma'u rá ts'edi Ajuá. Bi 'ñembi:

²¹ —¡Huecate'ihu nú'ahu gyá menguhu Corasi ne gyá me Betsaidahu! Ma xi dra castiga'ihu ngue'a masque xcá hyanduahu rá ts'edi Ajuá pe hinxcá ñobrihu de ri ts'oquihu. 'Bu nuya me Tiro ne ya me Sidó xqui hyanthma'ahu gatho nú'a xcá hyanthu'bya, nú'ú xa ntsø'ma hma'ha de yá ts'oqui, ne xa hñehma'u dega dumai ne xa ncoxa ra 'bospi.

²² Hangué dí xi'ahu gue nú'a ra pa de ra ngaxhmai ma'na dya dangui ri ts'oquihu que ra hnini Tiro ne ra hnini Sidó.

²³ ¡Huecate'ihu nú'ahu gyá menguhu Ncapernau! Guí hu ri muihu gue ra dangui ri nsuhu, pe hina, ngue'a ma gui nhuatihu ngue'a hinxcá ñobrihu de ri ts'oquihu. 'Bu nuya me Sodoma xqui hyanthma'ahu nuya ya danga nt'udi ngu nú'a xcá hyanthu'bya, nu'bú hinxra huatihma, di jatho nú'a ra hninihma.

²⁴ Hangué dí xi'ahu gue nú'a ra pa yá ngats'i ya pa ma'na dya dangui ri ts'oquihu que ra hnini Sodoma.

Bá eh pa gui tsayahu
(Lc. 10:21-22)

²⁵ Nepu ra Jesu bi 'yapa Ajuá rá Dada ne bi 'ñena:

—Dí xocambeni'i ma Dada'i nú'i grá Ndá de mahets'i ne de ra ximhai. Dí 'ra'a njamadi ngue'a xcá utua ri noya nú'u to'o hingyá bamhya, y nu'u to'o ya bamhya ne ya 'ñets'i himbi zo yá mfeni.

²⁶ Y gatho nú'a xcá øt'e go gue'a ri paha, ma Dada'i.

²⁷ 'Mefa ra Jesu bi 'ñemba yá nxadi:

—Ma Dada bi 'racagui gatho ra mfa'di. Jo'o to'o patca ma mfeni, hønse ma Dada bí 'bui mahets'i, nú'a ha, go gue'a patca ma mfeni. Nehe jo'o to'o xa batua rá mfeni ma Dada, hønse nuga ha, ngue'a go gueque rá T'ugui, nehe nú'u to'o stá huahni, ne'u patuabi rá mfeni ma Dada ngue'a go stá utuabi'u.

²⁸ Bá eh gatho nú'ahu grí mpe'fihu ne xi grí nduhu pa ga tsac'a ri 'bats'ihu pa gui tsayahu.

²⁹ Ngu 'nara nt'ei dega ndamfri thu'tsua ra yugo pa da t'ei, njabu nehe nu'ahu gui hñañhu nú'a ra yugo ga hu'ts'ahu pa da za ga u't'ahu ma hoga'mui, pa da za gui nhyoja'ihu nehe ngugui, ngue'a nuga drá hoja'i y hindrá 'ñets'i, y njabu ya hinda zabi'ihu nixi da du ri muihu.

³⁰ Ngue'a nura yugo dí hu'ts'ahu hinda uñ'ahu, y nú'a ra 'bats'i dí tu't'ahu hingui ma gui tsamahñhu.

12

Ya nxadi bi doca ya ngaha gá trigo ra pa dega tsaya
(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹ 'Nara pa ra Jesu co yá nxadi bi 'ranga ja 'nara uatrigo. Y nura pa'a mi nsabdo, y gue'a ra pa dega tsaya. Ne nuya nxadi mi tsu ra thuhu hangué bi madi bi docua yá ngaha ya trigo pa bi zi'u.

² Y mi hyanda njabu ya fariseo bi 'ñemba ra Jesu:

—¿Hanja øt'a njabu ri nxadi? Nuyá hindí 'ñepi da 'yot'a njabu nú'a ra pa dega tsaya.

³ Pe ra Jesu bi datuabi'u bi 'ñembi:

—¿Ha hinxá hñe'th_u hab_u ma de nú'a bi 'yøt'a ra Davi nú'b_u mi ts_u ra thuhu co nú' mri 'ñoui?

⁴ Nu'á bi yat'a mbo rá nija Ajuá ne bi zi nú' ya thuhme xqui njapi. Ha nú'á ne nú' mri 'ñoui hingo mri 'ñepa hmahá xa zi nura thuhme'a, hønse ya macjá ha.

⁵ ¿Ha hinxá hñe'tih_u nehe ja rá ley ra Moise gue nuya macjá di mpæfi ja ra ndañija masque ya pa dega tsaya pe hinte ma ts'oqui øt'e?

⁶ Ha nuga dí xi'ah_u gue 'bucua nú'a to'o ma'na ja rá nsu que ra ndañija.

⁷ Mahyoni gui pah_u te ri bønga nuya ya noya bi mąnga Ajuá ma Dada ja ra Maça T'ofu ne bi 'ñena: “Nuga ma'na dí ne gui mpe'tsuah_u ra nthecate 'na ngu 'na que gui tsincah_u ya mbo'oni pa gui hyoh_u gui 'bahaguih_u.” 'B_u gri pahmah_u te ri bønga nuya ya noya, nu'bá hinxá ñapahmah_u nú' hinte ma ts'oqui tu.

⁸ Nú'a To'o bi e bi Nja'i go gue'a pe'tsa ra ts'edi pa da manda masque ra pa dega tsaya.

'Nara 'ñøhø xqui 'yot'a 'nará 'yε

(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹ Y ra Jesu bi thogui de guehni ne bi ma bá cat'a ja ra nija.

¹⁰ Y ja mi 'buhni 'nara 'ñøhø xqui 'yot'a 'nará 'yε. Y nuya fariseo mi 'buhni bi 'yamba ra Jesu ne bi 'ñembi:

—¿Ha gue rí 'ñepi gui 'yøthe 'nara ja'i nura pa dega tsaya?

Nu'ú mi ambabi njab_u pa da ñapahmá'a.

¹¹ Pe ra Jesu bi 'ñembabi':

—¿To'o 'na de gue'ah_u gri pe'tsh_u 'nara zi deti, nep_u da zo ja 'nara o'tsi ne hingui hñaih_u ngue'a ra pa dega tsaya? Pe'tsi gui hñaih_u.

¹² ¿Ha gue hingue ma'na di muui 'nara ja'i que 'nara deti? Hangué mahyoni ga øth_u ya hoga 'befi masque ra pa dega tsaya.

¹³ Nep_u ra Jesu bi 'ñembabi nú'a ra 'ñøhø to'o xqui 'yot'a rá 'yε:

—Hąua ri 'yε.

Nu'bá nu'á bi tąnga rá 'yε, nep_u 'bestho bi ñani ne bi gohi ngu mi nja nú'a ma'na rá 'yε.

¹⁴ Nu'bá ya fariseo bi bøni de guehni pa bi 'ñu'ti hanja da za da hyohm_u ra Jesu.

Ra badi Isaía xqui ma de ra Jesu

¹⁵ Pe nu'á bi batho te mi beni' ne bi ma de guehni y bi dena ndunthi ya ja'i. Y mi øthebi gatho nú' to'o mi hñeni.

¹⁶ Ne bi hñu'mba ra hñá ya da'thi nú' xqui 'yøthe gue hinto da xipabi de nú'a xqui 'yø'tuabi'.

¹⁷ Bi mąnga ra Jesu njab_u pa bi nja ngu nú'a xqui mąnga ra badi Isaía gue Ajuá bi 'ñena:

¹⁸ Guehna ma hoga 'mehni stá pehni ne guehna ma hmadi ne xi dí hoga rá 'mui.

Ga umbabi ma Maça Nđahi pa da zofu gatho ya ja'i 'b_u ja rá ngani ra ximhai, pa da badi' gue ma ga hą'mba nguenda.

¹⁹ Nu'á hinto ma da ntsanoyai, nixi to'o ma da ma'tiui ja ya 'ñu.

²⁰ Ma hoga 'mehni ma da nupa yá mfeni nú' to'o hints' tsedi yá jamfri, ngu 'ñena 'nara dox'o xa dehmi, ne ma da me'tsua ra nthecate nú' to'o ja xa gamfri, ngu 'ñena 'nara t'uca ñot'i hints' di yot'atho.

Ne ma da 'ñudi ra hoga'mui asta hinda 'mēdi ra nts'o'mui.

²¹ Y ya ja'i de gatho rá nguni ra ximhai ma da gamfribi rá noya'a.

Bi t'embabi ra Jesu gue mi hanpa rá ts'edi ra nda de ya ts'ondahi
(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²² Nepu ra Jesu bá ts'impabi 'nara ja'i mrá gone ne mrá goda ngue'a mi pe'tsa 'nara ts'ondahi, y nu'á bi 'yembabi. Y 'bestho ra ora'a bi za bi ña ne bi hyandi.

²³ Hangue gatho ya ja'i mi 'bahni xi bi 'yø ne bi 'ñembabi'u 'na ngu ma'na:
—¿Ha go guehni rá t'u ra nda Davi nú'a to'o xqui mehni Ajuá pa da nda 'bu?

²⁴ Y nu mi 'yøde ya fariseo bi mąnga ya ja'i njabu, nu'bú nu'ú bi 'ñémse'u:
—Nuní hingue co rá ts'edise engu ya ts'ondahi, nuní hanpa rá ts'edi ra Beelsebú nú'a ra nda de ya ts'ondahi.

²⁵ Pe ra Jesu bi ba'uatho yá mfeni'u ne bi 'ñembabi:

—Nu'bu 'nara hnini da hyegue ne da ntunsehe, nu'bú da 'metho nú'a xa mēfi'u. Ha nu'bu 'nara 'mui da ntunsehe, hinda za da 'mui xá hño, da nhuata ra 'mui.

²⁶ Xi ra ts'ondahi, ¿hanja da za da 'yenga rá mits'ondahiui? Hinda za, ngue'a nu'bu njabu da 'ñotho yá ts'edi 'na ngu 'na ne da nhuati gatho.

²⁷ Guí eñhu gue nuga dí engu ya ts'ondahi co rá ts'edi ra nda de ya ts'ondahi. Xi ri 'mehnihu, ¿con to'o rá ts'edi engu ya ts'ondahi 'bu? Go dá xi'ah'u.

²⁸ Nuga dí engu ya ts'ondahi co rá ts'edi rá Maça Nđahi Ajuá ma Dada, hangue njabu páhu gue ya xa zøhø ra Nđa de mahets'i pa da nda.

²⁹ Hinda za da yat'a 'nara be ja rá ngu 'nara ja'i nú'a xi di o rá ts'edi 'bu hingue 'met'o da mihi ne da du'ti pa da bepi nú'a te pe'tsi.

³⁰ Nu'u tó'o hingui 'yo con gueque, nú'ú dí utsagui. Nehe nu'u tó'o hingui faxqui ga munts'a ma sofo, nú'ú go xantho.

³¹ Dí xi'ah'u gue gatho ya ts'oqui øt'a ya ja'i ne gatho ya ts'one mañ'u, ma dra pumbabi'u. Pe nu'a tó'o da zamba rá Maça Nđahi Ajuá, nura ja'i'a hindra pumbabi.

³² Nu'a tó'o da zani Nú'a To'o bi e bi Nja'i, nu'a dra pumbabi, pe nu'a tó'o da zanga ra Maça Nđahi hindra pumbabi nixi nubya ni pa nzantho.

Ya 'bai gá za faditho po yá fruta
(Lc. 6:43-45)

³³ 'Nara hoga 'bai gá za unga ya hoga fruta, ha 'nara ts'o 'bai gá za unga ya ts'o fruta. Hangue njabu da za gui pađihu nda'a ra hoga 'bai gá za y nda'a hingrá hoga 'bai gá za.

³⁴ Nu'ah'u xi gyá ts'o'muihu guí njahu ngu ya qu'eña tsate. ¿Hanja da za gui mañhu ya hoga noya 'bu guí beñhu ya ts'omfeni? Ngue'a nú'a guí beñhu ja ri mfenihu go gue'a guí mañhu nehe.

³⁵ Nu'a tó'o benga ya hoga mfeni mąnga ya hoga noya, ha nu'a tó'o benga ya ts'omfeni mąnga ya ts'onoya.

³⁶ Nuga dí xi'ah'u gue gatho nú'a te gui mañhu ne hingui jamasuhu, pe'tsi te gui thadıhu nura pa'a ma da thap'ahu nguenda.

³⁷ Ngue'a Ajuá go gue'a ma da hñap'ahu nguenda de gatho nú'a guí mañhu, ne ja ma da hnequini tengu ri hñoja'ihu ne tengu ri nts'o'muihu.

Ya ts'oja'i adi 'nara nt'udi
(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

³⁸ Nepu 'raya xahnate de ra ley ne ya fariseo mi 'buhni bi 'ñembabi ra Jesu:

—Xahnate, dí nehe gui 'ñutcahe 'raya nt'udi pa ga pahe ua xi majuani go xpá meñ'a'i Ajuá.

³⁹ Nu'bú ra Jesu bi datuabi ne bi 'ñembi:

—Nu'ahú gyá ts'oja'ihú ne gyá 'ñagamfrihú hangue guí adihú 'nara nt'udi gui hyanthú pa gui camfrihú. Pe nuga, hinga ma ga u't'a'ihú ni 'nara nt'udi. Hõnse ndá'a da t'u't'ahú, nú'a ra nt'udi de ra Joná rá 'mehni Ajuá.

⁴⁰ Nu'á bi 'yo hñu pa ne hñu xuui mbo rá mui 'nara danga hua. Njabú nehe Nú'a To'o bi e bi Nja'i ma da 'mui hñu pa ne hñu xuui mbo ra hai.

⁴¹ Ha 'mefa bi ma ra Joná bá zofo ya ja'i de ra hnini Ninive, ha nu'ú 'bestho bi ntsø'mi de yá ts'oqui. Ha nubyá 'bucua 'na to'o ma'na xi ja rá nsu que ra Joná, pe nu'ahú hinxá camfrihú. Hangue ja rá ngats'i ra pa ma xi da ñap'a'ihú ya me Ninive, ngue'a masque xcá hyanduabihú rá ts'edi Ajuá pe hinxá camfrihú.

⁴² Nehe nú'a ra 'behñá mrá ndá de ra hai Arabia mi 'yøde gue ra Salomó xi mi ja ndunthi rá mfaði. Nú'á bá ehe bi c'a'tsi'a masque xi nts'edi mi yabú rá hai, pa da 'yøde nú'a mi mañ'a. Pe nubyá 'bucua 'na to'o ma'na xi ja rá nsu que ra Salomó, pe nu'ahú hinxá camfrihú. Hangue ja rá ngats'i ra pa ma da ñap'ahú nú'a ra 'behñá'a ngue'a masque xcá hyanduabihú rá ts'edi Ajuá pe hinxá camfrihú.

Ra Jesu bi ma 'nara 'bede de ra ts'ondahi bi mengui

(Lc. 11:24-26)

⁴³ Nepú ra Jesu bi 'ñena:

—Nu'bú 'nara ts'ondahi da bõnga de ja 'nara ja'i, nura ts'ondahi'a 'yo haburaza ja ya mbonthi honi hmahá habú da 'mui, pe hingui tsadi. Nu'bú ma da manse'a ne da 'ñena:

⁴⁴ “Pøde ma ga pengui habú dá pøni pa ja ga yopa 'buhni.” Ha nu stí mengui'a da zadi nú'a ra 'ñøhø ne guet'atho rá mfeni ngu bi zogui ra ts'ondahi, nu'bú nja ngu 'nara ngu xa 'bast'i ne xá nt'axi pe hinto 'bui.

⁴⁵ Nu'bú nú'a ra ts'ondahi'a da ma da tsi má yoto ya ts'ondahi nú'a ma'na xi strá nts'o que gue'a, nepú da yat'a ja nú'a ra 'ñøhø nú'a mi guet'atho rá mfeni. Nu'bú nú'a ma'na strá nts'o rá mfeni que rá madi. Hangue nú'ahú gyá ts'oja'ihú ma gui njahubú nehe 'bú hingui ñobrihú.

Rá naná ne yá cu ra Jesu

(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Y de mi utuate ra Jesu, bi zøhø rá naná ne yá cu mi 'bai møte ra ngu habú mi utuate'a ne mi ne da ñaui'a.

⁴⁷ Nu'bú 'nara ja'i bi 'ñemba ra Jesu:

—'Bacua møte ri naná co ri cu hoñ'i gui ñaui 'na.

⁴⁸ Pe nura Jesu bi datuabi nú'a to'o bi xipabi njabú ne bi 'ñembi:

—¿To'o ma nanaga, ne to'o ma cuga?

⁴⁹ Nepú co rá 'yε bi 'ñudi yá nxadi ne bi 'ñena:

—Nuya go guehya ma naná ne ma cu.

⁵⁰ Nu'a tó'o ø'tua rá paha ma Dada bí 'bui mahets'i, go gue'a ma cu ne ma nju ne ma naná.

13

Ra 'bede de ra mot'i

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Nepú ra pa'a ra Jesu bi bøni de nú'a ra ngu habú mi 'bui, ne bi ma bá hudi ja ra ñanga ndehe.

² Nepu bi ma ndunthi ya ja'i bá c'a'tsi'a, nu'bú nu'á bi bōxa ja 'nara motsa ne ja bi hñudini, ne gatho ya ja'i bi gohini ja ra ñanga ndehe.

³ Nepu bi metuabi'u 'raya 'bede pa bi 'ñutuabi. Nurá mudi ra 'bede bi mede, bi ma de 'nara mot'i ne bi 'ñena:

—'Nara mot'i bi ma da mpot'a ja rá huahi.

⁴ Y nu mi mudi bi mpot'i, bi dagui 'raya zi nda ja ra 'ñu. Y nuya nda'u bi zi ya ts'int's'u.

⁵ Y nu ma'ra ya nda bi dagui ja ya 'bodo habu mi otho ndunthi ra hai, y nuya nda'u 'bestho bi fōts'e ngue'a hinxmá pidi ra hai.

⁶ Y nu mi pat'a ra hyadi bi huixqui ne bi 'yot'i ngue'a mi otho yá 'yu.

⁷ Nu ma'ra ya nda bi dagui mbo ja ya 'mini, ne mi te ya 'mini bi xumi ne bi hyo nú'a xqui 'bot'i.

⁸ Ha nu ma'ra ya nda bi dagui ja ra hoga hai, y nú'u ya nda'u xi bi c'ont's'i xá hño ne bi hogui, 'raya 'bai bi unga 'na nthebe ya nda, nu ma'ra ya 'bai bi unga hñu'rate, ha nu ma'ra ya 'bai bi unga 'natema'ret'a ya nda.

⁹ Nu'a tó'o pe'tsa ra paha da 'yøde nuya ya noya dí ma, dá 'yøde.

Hanja ra Jesu bi zofu ya ja'i dega 'bede

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Nepu yá nxadi bi joni habu mi hudi ra Jesu pa bi 'yambabi ne bi 'ñembabi: —¿Hanja guí zofu ya ja'i njabu co nú'u ya 'bede?

¹¹ Ra Jesu bi datuabi'u ne bi 'ñembi:

—Nuga dí mąga njabu ngue'a nuyá hingui tsa da zo yá mfeni nú'a dí ma de hanja ri ndá Ajuá, nú'a hinxqui fadi ma'met'o. Ngue'a nuyá hinxá t'umba ra mfadi pa da badi, pe nu'ahu há, xa t'a'ahu ra mfadi pa guí pahu.

¹² Y nu'ahu ma'na ma guí pahu ngue'a xa t'a'ahu ra mfadi, nja ngu xa hma gue nu'a tó'o jababi, ma'na ma da me'tsi, ha nu'a tó'o othobi, ma da thacuabi nú'a ts'u pe'tsi.

¹³ Nuyá dí petuabi njabu ngue'a ja yá thandi pe hingui handi, ja yá nt'øde pe hingui øde, ne ja yá mfeni pe hinte yá fadi.

¹⁴ Hangue bi njabu ngu nú'a xqui mąga ra badi Isaía maya'bu ne bi 'ñena: Ma guí 'yødehu pe hinda zo ri mfenihu.

Ma guí hyanthu pe hingui ngu padihu te rí bōni nú'a guí hanthu.

¹⁵ Ngue'a xi xa megui ri mfenihu, ne hingui ne guí hñuxhu nt'øde nú'a guí ødehu,

ne hingui ne guí pahu nú'a guí hanthu.

Nu'ahu hingui ne guí hanthu,

nixi guí 'yødehu,

nixi guí pahu,

ngue'a hingui ne guí ntsø'mhu pa ga pun'a ri ts'oquihu.

Nuna guehna bi mąga ra badi Isaía de ya 'ñagamfri ja'i.

¹⁶ Pe nu'ahu xa jap'ahu Ajuá, ngue'a xcá hyanthu co ri thandihu, ne xcá 'yøhu co ri nt'ødehu.

¹⁷ Xi majuani dí xi'ahu gue ndunthi yá 'mehni Ajuá nú'u mi 'bui maya'bu ne ma'ra ya hoja'i mi nehma'u xa hyandi ngu nú'a guí hanthubya, pe himbi za bi hyandi'u. Ne mi nehma da 'yøde nuya ya noya guí ødehubya, pe himbi za bi 'yøde'u.

Ra Jesu bi ma te rí bōnga nura 'bede de ra mot'i

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ Nubyá 'yøhu xá hño te rí bōnga nú'a ra 'bede stá xi'ahu de ra mot'i.

¹⁹ Nu'ᵁ ya nda bi dagui ja ra 'ñu go gue'ᵁ ngu nú'ᵁ to'o bi 'yøde ra noya de hanja ri ndá Ajuá ne himbi zo yá mfeni. Nu'bá bi yat'a ra ts'ondáhi ja yá mfeni pa bi pu'tua gatho nú'á xqui bahma'ᵁ.

²⁰ Nu'ᵁ ya nda bi dagui ja ra 'bodo go gue'ᵁ ngu nú'ᵁ to'o bi 'yøde ra maça noya ne 'bestho bi gamfrihma co 'nara johya,

²¹ pe hinxqui zε yá jamfri, hangue nu mi tho ya ts'othogui ne ya nt'atsate po rá ngue ra maça noya, nu'á 'bestho bi 'uegue.

²² Nu'ᵁ ya nda bi dagui ja ya 'mini go gue'ᵁ ngu nú'ᵁ to'o bi 'yøde ra maça noya pe 'bestho bi 'be yá jamfri ne bi 'uegue ngue'a nsøctho mi oda yá mfeni ra bojá ne ma'ra ya t'øt'e de ra ximhai.

²³ Pe nu'ᵁ ya nda bi dagui ja ra hoga hai go gue'ᵁ ngu nú'ᵁ to'o bi 'yøde ra maça noya ne bi zo yá mfeni, ne xi bi zedi yá jamfri. Nu'bá go gue'ᵁ xi bi unga ra sofo nja ngu ya nda, 'ra bi unga 'na nthebe, ha nu ma'ra bi unga hñu'rate, ha nu ma'ra bi unga 'natema'ret'a.

Ra 'bede de ya ts'ondapo ja ra huáhi dega trigo

²⁴ Nepᵁ ra Jesu bi metuabi'ᵁ ma'na ra 'bede ne bi 'ñembi:

—Nurá hmanda ra Ndá de mahets'i nja ngu 'nara mot'i bi mot'a ra trigo ja rá huáhi.

²⁵ Pe nu mi 'ñaha yá mefi, bi zø 'nará ncontra'a ne bi mo'tua 'raya ts'ondapo ja rá huáhi. Nepᵁ de gue'a 'bestho bi ma.

²⁶ Ha nu mi føxa ra trigo, nehe bi føxa ya ts'ondapo.

²⁷ Nepᵁ ya 'be go bi ma bá ambabi ra mehuáhi ne bi 'ñembi: “Ndada, ¿ha gue hingo ra trigo gá pot'a ja ri huáhi? ¿Hanja go bi c'onts'a nehe 'raya ts'ondapo?”

²⁸ Nu'bá ra mehuáhi bi dátuabi yá 'be go bi 'ñembabi: “Zai 'nama ncontra to'o bi mot'a nú'ᵁ ya ts'ondapo.” Nu'bá ya 'be go bi 'ñemba ra mehuáhi: “¿Ha gui ne ga ma ga c'ᵁtshe nú'ᵁ ya ts'ondapo?”

²⁹ Nu'bá bi dadi ra mehuáhi bi 'ñena: “Hina, oxqui ma gui c'ᵁtshᵁ ya ts'ondapo, ngue'a nu'ᵁ gui c'ᵁtshᵁ ya ts'ondapo, ¿xi'ᵁ gui c'ᵁtshᵁ nehe ra trigo?”

³⁰ Hophᵁ da te mahyεgui, cabo gue nú'a ra pa de ra sofo ga 'be pa ya xofo da hyets'i 'met'o nú'ᵁ ya ts'ondapo, ne da du'ti pa da tsat'i, ha nura trigo da munts'i pa da me'tsa ja ra troha.”

Ra 'bede de ra nda gá mostasa

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Nepᵁ ra Jesu bi metuabi'ᵁ ma'na ra 'bede ne bi 'ñembi:

—Rá hmanda Ajuá mahets'i nja ngu 'nara nda dega mostasa nú'a bi mot'a 'nara ja'i ja rá huáhi.

³² Nú'a ra nda'a ma'na xi ra zi lotsi de gatho ma'ra yá nda ya ndapo, pe nu sta nte'a, ma'na ra dangui de gatho ma'ra ya ndapo, ne da nte xi ra dangui ngu 'nara 'bai gá za, y asta ja da hyocni yá 'bafi ya ts'int'sᵁ.

Ra 'bede de ra nzoi

(Lc. 13:20-21)

³³ Nepᵁ bi xipa ma'na ra 'bede bi 'ñembi:

—Nurá hmanda Ajuá mahets'i nja ngu 'nara 'be hñá bi hyoca ra thuhme ne bi 'yents'ua ra nzoi nú'a ri japi da nets'i ra thuhme, ne mi ngu 'nate kilo ra arina bi mant'i, ne masque 'na zi tæqui bi japi, pe bi nets'i gatho.

Ra Jesu bi zofo ya ja'i dega 'bede

(Mr. 4:33-34)

³⁴ Gatho nú'a mi xipa ya ja'i ra Jesu bi xipabi dega 'bede.

³⁵ Hangue bi njabu ngu nú'a xqui m̄anga 'nará 'm̄ehni Ajuá maya'bu bi 'ñena:

Ma ga petuabi 'raya 'bede ya ja'i,

pa ga utuabi nú'a hinto xa b̄adi desde bi m̄adi ra ximhai.

Ra Jesu bi m̄a te rí b̄onga ra 'bede de ya ts'ondapo ja ra huahi dega trigo

³⁶ Nepu ra Jesu bi 'ñedi ya ja'i pa da ma ja yá ngu, y nehe'a bi ma ja nú'a ra ngu habu mi 'bui. Nepu yá nxadi bi ma bá ts̄adi ne bi 'ñembabi:

—Xi da xicje xá h̄ño te rí b̄onga nú'a ra 'bede de ya ts'ondapo bi f̄oxa ja ra huahi.

³⁷ Nu'bú ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—Nú'a ra mehuahi bi mot'a ra trigo ja rá huahi go gue'a Nú'a To'o bi e bi Nja'i.

³⁸ Ha nura huahi go gue'a ra ximhai, ha nura trigo go gue'u nú'u 'bui ja rá hm̄anda Ajuá, ha nuya ts'ondapo go gue'u nú'u øtua rá hm̄anda ra ts'ondahi.

³⁹ Nura ncontra to'o bi mot'a ya ts'ondapo go gue'a ra ts'ondahi. Ha nura pa de ra sofo go gue'a rá ngats'i ra ximhai, ha nu'u ya xofo go yá enx̄e Ajuá.

⁴⁰ Nja ngu ya xofo da 'ueca ya ts'ondapo pa da ts̄at'i, njabu nehe ja rá ngats'i ra ximhai ya enx̄e da 'ueca nú'u ya ja'i øtua rá hm̄anda ra ts'ondahi.

⁴¹ Nú'a To'o bi e bi Nja'i ma da mehna yá enx̄e pa da 'ueca gatho ya 'yøt'ats'oqui ne gatho ya ts'o'm̄ui gá ja'i pa hinda yut'a mahets'i.

⁴² Nu'ú ma da t'eqūe pa da th̄øt'a ja ra tsibi nú'a ma da nzø pa nz̄antho, y nuni ja di zohm̄ani ne ja di gusthm̄ani yá ts'i.

⁴³ Nepu nu'u tó'yo xá h̄ño ja rá thandi Ajuá ma da yot'i'u ngu 'nara d̄anga ñot'i nuni mahets'i habu bí manda'a. Nu'a tó'yo pe'tsa ra paha da 'yøde nuya pa noya dí m̄a, dá 'yøde.

Ra 'bede de ra boja t'agui

⁴⁴ Rá hm̄anda ra Nd̄a de mahets'i nja ngu ra boja xa t'agui mbo ja ra hai, y nura boja'a bi dini 'nara ja'i ne bi yopa go'mithoni ma'na'qui. Nu'bú nu'á co ra johya bi d̄ama pa gatho nú'a te mi pe'tsi pa da danga nú'a ra hai habu xqui dinga ra boja.

Ra 'bede de 'nara perhla xi di muui ndunthi

⁴⁵ Nehe rá hm̄anda ra Nd̄a de mahets'i nja ngu 'nara duqui nú'a mi tuca ya hoga t'axa do yá thuhu ya perhla.

⁴⁶ Nu mi z̄adi 'nara hoga perhla xi mi muui ndunthi, nu'bú nu'á bi d̄ama pa gatho nú'a te mi pe'tsi pa bi danga nú'a ra perhla'a.

Ra 'bede de ya huá ja ra xit'a

⁴⁷ Nehe rá hm̄anda ra Nd̄a de mahets'i nja ngu 'nara xit'a bi t'ent'a ja ra ndehe ne bi ḡu 'rama'na'ño ya huá.

⁴⁸ Y nu mi ñuts'i ra xit'a, ya m̄ehuá bi h̄ñai pa ja ra ñ̄anthe. Ne bi h̄ñudi'u pa bi huahna ya hoga huá pa bi yut'a ja ra 'bøts'e; ha nu'u himyá hoga huá bi f̄øtb̄u.

⁴⁹ Ma da njabu nehe ja rá ngats'i ra ximhai, ma da 'ñehe ya enx̄e pa da 'ueca ya ts'o'm̄ui de ja ya hoja'i.

⁵⁰ Ne nú'u ya ts'o'm̄ui ma da th̄øt'a ja ra tsibi nú'a ma da nzø pa nz̄antho, y nuni ja di zohm̄ani ne ja di gusthm̄ani yá ts'i.

Ya nd̄axjua t'øt'e ne ya 'ra'yo t'øt'e

⁵¹ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—¿Ha gue xa zo ri mfenih̄u gatho nú'a stá xi'ah̄u?

Nu'bu' nu'ú bi dātuabi ne bi 'ñembi:

—Haha, ma zi Hmu'ihe.

⁵² Nu'bu' nu'á bi 'ñembabi'ú:

—Xá hño 'bu. Nubyá da za gui 'ñudihú hingue hõnse nú'á bi mąnga ra Moise ne ma'ra yá 'mehni Ajuá, pe nehe da za gui 'ñudihú ma 'ra'yo nt'utuuate dí u't'a'ihú de hanja ri ndá Ajuá, gui njahú ngu 'nara dada de 'nara ngu jęqui nura ora honi gatho nú'á te xa me'tsa maya'bu ne ja guehya.

Ra Jesu mi 'buhni Nasare

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Ha nu mi uadi ra Jesu bi mąnga nuya ya zi 'bede, bi ma de guehni.

⁵⁴ Ne bi ma pa ja rá hai'a, y de mi 'buhni mi pa ja ra nija de guehni pa mi xahna ya ja'i. Y nu'ú xi bi 'yø ne bi 'ñena:

—¿Habú xuá pađi nú'á ra mfađi pađni? ¿Ne há xqui bađni 'bu nuya ya dąnga nt'udi ø't'e?

⁵⁵ ¿Ha gue hingo guehni rá t'ú nú'á ra yaxi? ¿Ha gue hingo guehni rá t'ú ra Maria? ¿Ha gue hingo guehni rá cu ra Cobo ne ra Jose, ne ra Simu ne ra Juda?

⁵⁶ ¿Ha gue hinga'á menguua yá nju nehe? ¿Habú xuá bađini gatho nú'á ma ne gatho nú'á ø't'e?

⁵⁷ Y ya ja'i de guehni mi pø yá cue con gue'a ne himbi ne bi gamfri. Hangué nura Jesu bi 'ñembabi'ú:

—'Nará 'mehni Ajuá haburaza ri 'yo ri hnumansu, pe ja rá haise hina, nixi ja rá ngu.

⁵⁸ Hangué ra Jesu himbi 'yø't'a ndunthi ya dąnga nt'udi de guehni ngue'a ya ja'i himbi ne bi gamfri.

14

Ra Xuua Xi'tsate bi thecua rá ñaxu

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ Ha nuya pa'ú ra ndá Erode bi 'yøde de gatho nú'á te mi ø't'a ra Jesu.

² Ne bi 'ñembabi yá mfats'i:

—Nura 'ñõhø'a go gue'a ra Xuua Xi'tsate xa yopa nte, hangué pe'tsa ra ts'edi pa da 'yø't'a nuya ya nt'udi.

³ Ra Erode bi benga njabú ngue'a 'na'qui bi gu ra Xuua bi du'ti ne bi got'a fadi ngue'a ra Xuua mi haćua hmąhá ra Erode gue hinda zimba rá 'behñá rá cu nú'á rá thuhu ra Lipe, ha nura 'behñá rá thuhu ra Erodía.

⁴ Ngue'a ra Xuua xqui 'ñemba ra Erode:

—Hindi 'ñepi gui 'buhui ra Erodía.

⁵ Hangué ra Erode bi bø rá cue ne mi nehma da hyo ra Xuua, pe himbi za bi hyo'a ngue'a mi tsu ya ja'i ngue'a mi camfri'ú gue ra Xuua go 'nara hoga badi.

⁶ Pe 'na'qui bi t'umba rá pa ra Erode, ne nurá t'ixu ra Erodía bi nei ja yá thanđi gatho nú'ú mi 'buhni, y ra Erode xi bi hopa rá hnei.

⁷ Hangué bi ñātuabi da umbabi gatho nú'á go da 'yadi.

⁸ Nu'bu' nú'á ra nxutsi bi 'ñembabi ra Erode:

—Dí ne gui 'racagui rá ñaxu ra Xuua Xi'tsate ja 'nara manza.

Gue'a bi 'yadi'á ngue'a njabú ya xqui xipabi rá nana nú'á ra nxutsi.

⁹ Nu'bu' ra Erode xi bi du rá mui, pe himbi za bi gømbi ngue'a njabú xqui ñātuabi ne xqui 'yøde nú'ú mi huhuini ja ra mexa.

¹⁰ Nu'bu' bi manda da thecua rá ñaxu ra Xuua nú'á mi jot'a fadi.

11 Nepu bá thá ra ñáxu ja 'nara manza pa bi t'umbabi nú'a ra nxutsi, ne nu'á bi hñá'tsuabi rá nana.

12 Nepu yá nxadi ra Xuua bi ma ja ra fadi habu mi jot'i hmahá'a pa bi du'tsuabi rá ngóqu'ei pa bi ma bá agui. Nepu bi ma'u bá xipa ra Jesu.

Ra Jesu bi 'uinga thogui cat'a 'mo ya ja'i

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

13 Ha nu mi 'yóde ra Jesu de nú'a xqui nja, nu'á bi bøxa ja 'nara motsa bi 'ranga ja ra ndehe pa gá ma ja 'nara mbonthi habu mi jo'o ra ja'i. Pe ya ja'i bi 'yóde gue xqui má ra Jesu, hangue nu'á bi ma 'ñoua desde ja ya hnini pa bi ma bá c'a'tsi'a.

14 Ha mi zønga ja ra mbonthi ra Jesu bi hyanda xica ja'i ya mi 'buhni, hangue nu'á bi huequi'u ne bi 'yøthe gatho nú'u mi hñeni.

15 Y nu mi nde bi joni yá nxadi ra Jesu habu mi 'bai'a ne bi 'ñembabi:

—Pehna nuyu ya ja'i da ma ja ya hnini pa da dai te da zi, ngue'a nuua habu dí 'buhu go ra mbonthi, ¿te ga umfu da ziyu? ne ya 'yo rí nde nehe.

16 Nu'bú ra Jesu bi dátuabi'u ne bi 'ñembi:

—Hingo mahyoni ga pehni da dai te da ziyu. Go da umfu te da zi.

17 Nu'bú nuya nxadi bi dadi ne bi 'ñena:

—Hønsø cat'a ya thuhme ne yoho ya hua dí hahe, hinda uadi pa gathoyu.

18 Nu'bú ra Jesu bi 'ñembi'u:

—Bá hancahua.

19 Nepu bi japabi ya ja'i da hñudi ja ya zi 'bot'ei. Ne mri hñá nú'u cat'a ya thuhme ne nú'u yoho ya hua, bi nøts'e pa mahets'i bi 'yapabi Ajuá da japi. Ne bi hyeca ya thuhme, ne bi umba yá nxadi pa bi hyecua ya ja'i.

20 Gatho ya ja'i bi ñuni ne bi niña'u. Y gatho nuya zi xeni bi bongui bi hmunts'i ne bi ñuxa 'ret'amayoho ya 'bøts'e.

21 Mi ngu cat'a 'mo ya 'ñøhø nú'u bi ñuni, y nuya 'behñá ne ya bātsi himbi ma 'mede.

Ra Jesu bi 'ño mañá ra ndehe

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

22 Nepu ra Jesu bi 'bepa yá nxadi da yat'a ja ra motsa pa da 'met'o'u pa ri'nandi, ha nu'á bi gohni pa bi 'ñedi ya ja'i.

23 Y nu mi uadi bi 'ñehui ya ja'i bi bøxa ja ra t'øhø pa bá apabi Ajuá 'nambusc. Y ya bi nxuui mi 'buhntho sehe'a.

24 Ha nura motsa habu mi pa yá nxadi ya mi pa madetho ra ndehe, ne xi mi fet'a nts'edi ra banthi ja ra ndehe, ne mi ne da mpants'i'u.

25 Ne himi hats'itho ra Jesu mi 'yo mañá ja ra dehe pa bi ma bá tsudi yá nxadi.

26 Ne nu mi hyanda ya nxadi ra Jesu mi 'yo mañá ja ra dehe, nu'á xi bi ntsu ne bi 'ñena:

—¡Ay! ¡Ndi hyanthu 'nara pite!

27 Pe ra Jesu 'bestho bi 'ñembabi'u:

—Oguí tshu, go guecagui.

28 Nu'bú ra Pedro bi dadi ne bi 'ñembi:

—Ma zi Hmu'i, nu'bu xi go gue'a'i, 'bepcagui ga 'yo mañá ja ra dehe pa ga mabu habu guí 'yo.

29 Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi:

—Bá ehe 'bu.

Ra Pedro bi gai de ra motsa ne bi mudi bi 'ño mañá ja ra dehe pa bi ma hmahá habu mi 'yo ra Jesu.

³⁰ Pe nu mi hyanda ra b^unthi bi ntsu, nep^u bi m^udi bi y^ui ja ra dehe, nu'bu' bi mafi ne bi 'ñena:

—Ma zi Hmu'i, faxcagui pa hinga jat'i.

³¹ Nu'bu' ra Jesu 'bestho bi mipa rá 'yε ne bi 'ñembabi:

—Xi ts'atho ri jamfri. ¿Pa te gá ntsu?

³² Nep^u nu'ú bi b^ox^a ja ra motsa ne 'bestho bi tsaya ra b^unthi.

³³ Ne de ya mi 'b^uai mbo ra motsa, ya nxadi bi nsunda ra Jesu, bi ndandiñahmu ne bi 'ñena'ú:

—Xi majuañi go gue'i rá T'ú'i Ajuá.

Ra Jesu bi 'y^othe ya da'thi nuni Genesare

(Mr. 6:53-56)

³⁴ Nep^u bi z^oñ'ú ja ra hai Genesare ri'nandi de ra ndehe.

³⁵ Ha nu mi hyanda ya mengu de guehni gue bi z^onga ra Jesu ja yá hai'ú, nu'bu' nu'ú bi dáma xanga ra noya pa bi sipa gatho ya ja'i de nú'á ra hai'á. Nep^u bá ts'impabi ra Jesu ndunthi ya da'thi.

³⁶ Ne nuya da'thi mi adi h^onsε qué da danbabi rá he, y gatho nú'ú to'o bi 'y^ot'a njab^u 'bestho bi ñ^ani.

15

Hanja gra nts'oca ya ja'i

(Mr. 7:1-23)

¹ Nu'bu' raya xahnate de ra ley ne 'raya fariseo xqui 'ñehe de Jerusale pa da c'a'tsa ra Jesu, ne bi 'yambabi 'nara nt'ani bi 'ñembi:

² —¿Hanja nuy^u ri nxadi hingui ø't'e ngu mi ø't'a ndu ma xitah^u? Ngue'á nuyá hingui x^u'yε 'met'o pa da ñuni.

³ Y ra Jesu bi dátuabi'ú ne bi 'ñembi:

—Nequi ma ga an'ah^u 'nara nt'ani. ¿Hanja go guí øth^u nú'ú ri nzaihu ne hingo guí øtuabih^u yá hmanda Ajuá?

⁴ Ngue'á Ajuá bi manda njaua ne bi 'ñena: “Umba ra t'equ'ei ri dada ne ri nana ne su'ú.” Nehe bi 'ñena: “Nu'á tó'o da zanga rá dada ne rá nana, nu'á pe'tsi da du.”

⁵ Pe nu'ah^u guí eñh^u gue xá hño to'o da 'ñemba rá dada o rá nana: “Ya hinda za ga fax'a'i, ngue'á nú'á ma stá 'ra'ahma, ya stá ña'tuabi Ajuá ga umbi.”

⁶ Hangué guí eñh^u gue njab^u hinguá hyoni da jamasu rá dada o rá nana 'na. Hangué hingui øth^u nú'á ri manda Ajuá, go guí ø't'aseh^u nú'á go ri nzaihu.

⁷ Nu'ah^u xi gyá yohmih^u. Hangué majuañi nú'á xqui m^anga ra bañi Isaía de gue'ah^u ne bi 'ñena:

⁸ Nuna ra hniniñ^a ri x^ocambenigui dega netho, pe nuyá mfeni go bi 'yo yab^u de guequi.

⁹ Hinte ri muui yá s^ocambeni nú'á ø't'e, ngue'á nu'ú yá nt'utuata udi'ú go de yá mfenisε, ne mañ'ú gue go stá utua'ú.

¹⁰ Nep^u ra Jesu bi zof^o ra hmuntsja'i ne bi 'ñembi:

—Hñuxh^u nt'øde xá hño ne dá zo ri mfenih^u nú'á ma ga xi'ah^u:

¹¹ Hingue co nú'á te cat'a ja rá ne ra ja'i ri nts'oqui, pe co nú'á te p^onga ja rá ne, con gue'á ha, ri nts'oqui.

¹² 'Mefa yá nxadi bi joni hab^u mi 'bai ra Jesu ne bi 'ñembi:

—¿Ha gue hingui pañi gue xi bi b^o yá cue ya fariseo co nuya noya gá ma?

¹³ Pe ra Jesu bi dátuabi yá nxadi ne bi 'ñembi:

—Gatho nú'ụ ya ndapọ hingo bi mot'a numa Dada bí 'bụi mahets'i, ma dra c'ụ'tsi.

14 Hyehubụ ya fariseo dí 'yobụ co yá ngoda, nu'ú ri zi yá migodauí. Nu'bu 'nara goda da gahna rá migodauí, da ma ri yoho'ụ da zoui mahyegui ja ra o'tsi.

15 Ra Pedro bi 'yambabi ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Xicje te rí bonga nú'ạ ra 'bede gá ma de hanja ri nts'oca 'na.

16 Ra Jesu bi dadi bi 'ñembi:

—¿Ha gue ni gue'ahụ hingui tsoda ri mfenihụ?

17 ¿Ha hingui pahụ gue gatho nú'ạ guí tsihụ rí ma ja ri maìhụ ne thoguitho?

18 Pe nu'bu guí beñhụ ya ts'omfeni, go gue'ụ da bonga ja ri nehụ, y nú'ạ go gue'ạ da ja'ahụ gui nts'oquihụ.

19 Ngue'ạ ja yá ne ya ja'i ja guehni ponga yá ts'omfeni, ngu ra nthote, ra nzinga medinthati, ra nt'eja'i, ra mfe, ra nt'e'state, ra nts'ante.

20 Gatho nuyá ha, go guehya ri japi da nts'oca ra ja'i. Pe nu'ạ tó'o hingui xụ'ye 'met'o pa da ñuni, hingo gue'ạ 'nara ts'oqui øt'e.

'Nara 'behña himrá me Israel bi gamfri ra Jesu

(Mr. 7:24-30)

21 Nepụ ra Jesu bi ma de guehni pa ja ra hai guetbụ ra hnini Tiro ne Sidó.

22 Ne ja bá nthuini 'nara 'behña mrá me Canaán y himrá me Israel. Mí mafi ne mí ena:

—Huegagui nú'i Ndada, rá T'ụ'i ra nda Davi. 'Nama t'ixu pe'tsa 'nara ts'ondahi ne xi nts'edi.

23 Pe ra Jesu hinte bi dadi. Nu'bu ya nxadi bi joni habụ mí 'bai ra Jesu ne bi bantebi bi 'ñembi:

—Ehni dá ma, ngue'ạ xi mafiuwa mọte ja ma xathahe.

24 Ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembi'ụ:

—Nuga xpá 'bencagui hõnse pa ga munts'a ya me Israel nja ngu ya zi deti xa 'medi.

25 Nepụ nú'ạ ra zi 'behña bi ndandiñahmu ja yá ua ra Jesu ne bi 'ñembi:

—Faxcagui, Ndada.

26 Nu'bu ra Jesu bi datuabi bi 'ñembi:

—Hindí 'ñepi da thamba yá thuhme ya bątsi pa go da t'umba ya tsat'yo.

27 Nu'bu ra 'behña bi dadi ne bi 'ñena:

—Majuani guí ma, Ndada, pe nuya tsat'yo tsi ya xeca thuhme nú'ụ tagui de ja yá mexa yá hmu.

28 Nu'bu ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembi:

—Nu'i naná, xi ra dangui ri jamfri, dá njabụ ngu nú'ạ xcá 'yadi.

Nu'bu nura t'ixu nura 'behña'ạ 'bestho bi ñani nura ora'ạ.

Ra Jesu bi 'yøthe ndunthi ya da'thi

29 Ra Jesu bi ma de guehni ne bi zoni ja rá ñani ra ndehe Galilea. De guehni bi bõxa maña ra t'øhø ne ja bá hudini'ạ.

30 Y bi mani ndunthi ya ja'i mí zi ya doua, ya do'ye, ya goda, ya gone, ne ndunthi ma'ra ya da'thi. Gatho'ụ bi t'egui ja rá ua ra Jesu ne nu'ạ bi 'yøthe'ụ.

31 Hanguie nura hmuntsja'i mí 'buhni xi bi 'yø nu mí 'yøde bi ña ya gone, ne mí hyandi bi nxøgue yá 'ye ya do'ye, ne bi 'ño ya doua, y ya goda bi hyandi. Hanguie ra hmuntsja'i bi xocambeni Ajuá nú'ạ xocambeni ya me Israel.

Ra Jesu bi 'uinga thogui goho 'mo ya ja'i

(Mr. 8:1-10)

32 Nepụ ra Jesu bi zohna yá nxadi ne bi 'ñembabi:

—Xi drí hueca nuy_u ya ja'i ngue'a pe'tsa hñu pa drí 'ñoh_u ha hinte xa ziy_u. Hindí ne da may_u co ra thuhu, ngue'a xi'b_u da uent'a má 'ñu.

³³ Nep_u yá nxadi bi 'ñemba ra Jesu:

—Xi nuua ja ra mbonthi çhab_u ga tsuh_uua ra thuhme pa ga 'uiñh_u gatho nuy_u ya ja'i xi ri ndunthi?

³⁴ Nu'b_uá ra Jesu bi 'yambabi' _u ne bi 'ñembi:

—çHangu ya thuhme guí pe'tsh_u?

Nu'ú bi dadi ne bi 'ñena:

—Hõnda yoto ya thuhme dí pe'tshe ne 'raya t'uh_u.

³⁵ Nu'b_uá ra Jesu bi japa ya ja'i da hñudi.

³⁶ Ne mri hñá nú' _u yoto ya thuhme ne nú' _u ya t'uh_u, nep_u bi umba njamadi Ajuá, nep_u bi heque bi umba yá nxadi pa da hyecua ya ja'i.

³⁷ Gatho bi ñuni ne bi niñá, y gatho nuy_u xeni bi bongui bi hmunts'i ne bi ñuxa yoto ya 'bõts'e.

³⁸ Mí ngu goho 'mo ya 'ñoh_u nú' _u bi ñuni, y nuy_u 'behñá ne ya b_utsi himbi ma 'mede.

³⁹ Nep_u ra Jesu bi 'ñehui ya ja'i, ne bi bõxa ja ra motsa pa bi ma ja ra hai Magdala.

16

Ya fariseo ne ya saduceo mi adi da t'utua 'nara danga nt'udi

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Ya fariseo ne ya saduceo bi ma' _u bá honga ra Jesu pa da xaxi. Ha nu mi z_udi bi xipabi da 'ñutuabi 'nara nt'udi pa da gamfri' _u ua xi xqui 'ñehe'a de mahets'i.

² Nu'b_uá ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembi' _u:

—Nu'ah_u 'b_u guí hanth_u xa thenga mahets'i dega nde, nu'b_uá guí eñh_u: "Xudi ma da hñoga pa."

³ Y nu' _u guí hanth_u dega xudi xa thenga ya guui, nu'b_uá guí eñh_u gue ma da nja ra bunthi 'ye. 'Nagyá yohmih_u, çhanja go guí pa guí hyanth_u mahets'i pa guí pah_u te 'b_e ma da nja hyastho, y hanja hingo guí huxh_u nguenda de ya nt'udi nú' _u xqui 'ñehe de mahets'i pa guí pah_u gue ra Ndá de mahets'i ya xa zõhõ?

⁴ Nu'ah_u gyá ts'oja'ih_u xcá 'uegueh_u de Ajuá, hangue guí adih_u 'nara nt'udi guí hyanth_u pa guí camfrih_u. Pe nuga hinga ma ga u't'a'ih_u 'nara nt'udi ngu nú' _u guí adih_u. Nura nt'udi ma guí hyanth_u, hõnse de ra Joná rá 'mehni Ajuá.

Ha nu mi uadi ra Jesu bi m_unga njab_u, nu' _u bi 'uegue de gue' _u ne bi ma de guehni.

Ra nzoi de ya fariseo

(Mr. 8:14-21)

⁵ Nep_u ra Jesu ne yá nxadi bi 'raxa ja ra ndehe pa ri'nandi, y yá nxadi bi pumfri da hñats'i te da zi' _u.

⁶ Ne ra Jesu bi 'ñembabi' _u:

—Jamauh_u de yá nzoi ya fariseo ne ya saduceo.

⁷ Nu'b_uá nu' _u bi 'ñémse' _u 'na ngu 'na:

—Nuní bi m_unga njab_u ngue'a hindá hah_u ra thuhme pa ga tsih_u.

⁸ Ha nura Jesu bi badi nú' _u mi mañ' _u ne bi 'ñembabi:

—Nu'ah_u xi ts'atho ri jamfrih_u. çHanja guí tu ri m_uih_u de nú' _u te guí tsih_u?

⁹ çHanja hingo tso ri mfenih_u nú' _u dá xi'ah_u? çHa hinguí beñh_u nú' _u cat'a ya thuhme dá hecuabi nú' _u cat'a 'mo ya 'ñoh_u, ne hangui bi bongui xá?

¹⁰ Nehe zha gue hingui beñhu nú'u má yoto ya thuhme dá hecuabi nú'u má goho 'mo ya 'ñhø, ne hangu bi bongui xa?

¹¹ zHanja hingo bi zo ri mfenihu de ra nzoi dá xi'ahu? Hindá xi'ahu de ra thuhme ngu guí beñhu. Dá xi'ahu gue gui jamasuhu de yá nzoi ya fariseo ne ya saduceo.

¹² Nu'bú ha, ja bi zo yá mfeni'u gue ra Jesu mi xipabi da jamasu de yá nt'utuate ya fariseo ne ya saduceo, hingo mi xipabi de yá nzoi ya thuhme.

Ra Pedro bi ma gue ra Jesu go gue'a ra Cristo

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Mi zøngüi yá nxadi ja ra hai guetbu Cesarea de Filipino, ra Jesu bi 'yambabi'u bi 'ñembi:

—Xi ya ja'i zte ma de Nú'a To'o bi e bi Nja'i, to'o gue'a ena?

¹⁴ Nu'ú bi dadi bi 'ñena:

—'Ra ena gue go gue'a'i grá Xuua Xi'tsate, ma'ra ena gue go gue'a'i grá badi Elía, ha nu ma'ra ena gue go gue'a'i grá Jeremía o 'na de gue nú'u ma'ra yá 'mehni Ajuá.

¹⁵ Nepu bi yopa 'yambabi'u ma'na'qui ne bi 'ñembi:

—Xi'ahu, zto'o guí beñhu go gueque?

¹⁶ Ra Pedro bi dadi ne bi 'ñena:

—Nu'i go gue'a'i grá Cristo nú'i bá peñ'a'i Ajuá pa gui nda, ne go rá T'u'i Ajuá nú'a te.

¹⁷ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nu'i Simu rá t'u'i ra Joná, xa jap'a'i ma Dada bí 'bui mahets'i, ngue'a go bi xi'ashe'a to'ogui, hingo bi xi'a'i 'nara ja'i.

¹⁸ Nubyá dí xi'i gue grá Pedro, ne nuri thuhu rí bøni da 'ñena 'nara do. Ne nu'i guí nja ngu ra do habu ma ga hoca ma nija. Y numa nija ma'na ma da nja rá ts'edi que ra du.

¹⁹ Nu'i go ma ga hux'a'i ngu grá hñansoqui pa gui xocua ra gosthi to'o da yat'a ja rá hmanda Ajuá, pa njabu nu'a guí 'yot'a nuua ja ra ximhai, gue'a rí t'øt'e mahets'i, ne nu'a guí ma gue hinda t'øt'e nuua ja ra ximhai, gue'a hinda t'øt'e nehe nuni mahets'i.

²⁰ Nu'bú nu'a bi hñu'mba ra hñá yá nxadi gue hinda mañ'u gue go mi gue'a ra Cristo nú'a bá pehna Ajuá pa da nda.

Ra Jesu bi ma de rá du

(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ Desde gue'bu ra Jesu bi mudi bi xipabi yá nxadi gue mi mahyoni da ma'a pa Jerusalem nuni habu mi pe'tsi da sufri ja yá 'ye ya ndaxjua nda ne ya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley. Nehe bi xip'u gue mi pe'tsi da du'a, pe rá hñupa mi pe'tsi te da yopa nte.

²² Nu'bú ra Pedro bi njequiui ra Jesu 'nambu, ne bi mudi bi zui ne bi 'ñembi:

—Hina, ma zi Hmu'i, Ajuá hinda ne gui thogui njabu.

²³ Nu'bú ra Jesu bi mpants'i ne bi 'ñemba ra Pedro:

—i'Uegue de gueque nu'i Satá! Ngue'a nu'i guí ne gui hñagagui ga ø'tua rá paha ma Dada. Nura mfeni guí beni go yá meti ya ja'i, hingo rá meti Ajuá.

²⁴ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Nu'a tó'o ne da dengui pa dua nxadi, hingui tsa da 'yot'a rá paha sehe. Nú'a mahyoni da 'ñei pa da dengagui masque da tho ya nt'atsate ne ya 'betsa.

²⁵ Ngue'a nu'a tó'o mādi rá te ne hinda zeta ya nt'utsate, nú'á da 'bēdi rá te pa nzantho, ha nu'a tó'o da zeta ya nt'utsate po rá ngueque, nú'á ma da zēdi rá te pa nzantho.

²⁶ ¿Ne te di muui 'nara ja'i 'b_u drá mēti gatho nú'a te ja ja ra ximhai ne nu'á go da 'mēdi? Ngue'a ni 'na de nuya hño'u hinda za da pøhøbi rá te.

²⁷ Nu'a Tó'o bi e bi Nja'i ma da yopa 'ñehe co rá nsunda rá Dada, ne ma da tsi yá exx. Y nú'a ra pa'a ma da gu'tuabi 'na ngu 'na ngu tengu nú'a xa 'yø't'e.

²⁸ Xi majuani dí xi'ah_u gue 'ra de gue'ah_u hingui ma gui tuh_u asta hingui hyanduah_u rá nsunda ra Nda de mahets'i Nú'a bi e bi Nja'i.

17

Bi mpadi rá 'bai ra Jesu

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

¹ Nurá 'rato ma pa ra Jesu bi zixa ra Pedro, ra Cobo, ne ra Xuua rá cu, ne bi ma ja 'nara t'øhø xá hñets'i pa da 'mæseuini.

² Nu'bá nu'á bi hyanda ra Jesu bi mpadi, nurá hmi'a xi bi yot'i ngu ra hyadi y rá he xi xmá nt'axi ngu 'nara ñot'i.

³ Ne 'bestho ra ora'a ya nxadi bi hyandi bi zøhø ndu ra Moise ne ndu ra Elía nú'u myá 'mehni Ajuá ne bi ñaui ra Jesu.

⁴ Nu'bá ra Pedro bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma zi Hmu'i, xi xá hño ga 'b_uh_uua. 'B_u gui neh_umá, ga hoca hñu ya zi ja'tsi, 'na pa gue'e, 'na pa ra Moise, ha nu ma 'na pa ra Elía.

⁵ Y de mi ñá ra Pedro bi go'mi'u 'nara t'axaguui mri huexqui, y nu ja ra guui'a bi nt'øde 'nara noya bi 'ñena:

—Nuni go guehni ma hmāca T'u, ne xi dí hopa rá 'māi. 'Yødeh_u nú'a da māni.

⁶ Y nu mi 'yøde ya nxadi nuna noyaná xi bi ntsu, ne co ra ntsu bi dagui ma'mēmfō.

⁷ Nu'bá ra Jesu bi joni pa bi dani'u ne bi 'ñembi:

—Nanj_u, ogui' tshu.

⁸ Y nu mi g_uxa yá da ya nxadi, ya hønse ra Jesu bi hyandi mi 'bahni sehe.

⁹ Ha nu mi gai'u de ja ra t'øhø ra Jesu bi hñu'mba ra hñá yá nxadi bi 'ñembi: —Oto ma gui xiph_u de nú'a gá hyanth_u bi nja, asta nú'a ra pa da yopa nte Nú'a To'o bi e bi Nja'i, nu'bá h_u, gue'b_u gui māñh_u.

¹⁰ Nu'bá yá nxadi bi 'yambabi ne bi 'ñembi:

—¿Hanja enga ya xah_unate de ra ley gue 'met'o ma da 'ñehe ra Elía ne 'mēfa da 'ñehe Nú'a To'o ma da 'ñe da Nja'íua?

¹¹ Nu'bá ra Jesu bi dādi:

—Xi majuani ra Elía ma da 'ñehe pa da hyocua yá mfeni ya ja'i.

¹² Pe nubyá dí xi'ah_u gue ra Elía ya bi 'ñehe, pe himbi gamfri ya ja'i ua go mi gue'a, y nú'a bi 'yø'tuabi gatho nú'a go bi ne ya ja'i. Nehe ya ja'i ma da jab_u Nú'a To'o bi e bi Nja'i, gue'a nu'á ma da 'yø'tuabi ra 'ñu'a.

¹³ Nu'bá ya nxadi bi bādi gue mi xipabi de ra Xuua Xi'tsate.

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara basja'i mrá ndusche

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Nep_u mi zōnga ra Jesu co yá nxadi hab_u mi 'b_u ra hmuntsja'i, bá ehe 'nara 'ñøhø bi ndandiñahmu hab_u mi 'b_u ra Jesu ne bi 'ñembi:

¹⁵ —Ndada, huega ma t'u ngue'a ra ndusche ne xi nts'edi. Ndunthi ya 'mi'qui tso ja ra tsibi ne tso ja ra dehe.

¹⁶ Hangue por gue'a stá tsimpabi ri nxadi pa da 'yøthe hmaha, pe nuyá hinxa za xa 'yøthe.

¹⁷ Nu'bú ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—iNu'ahu 'nagyá 'ñagamfrihu ne 'nagyá ts'oja'ihu! ¡Asta ha'mu gui camfrihu! ¡Asta ha'mu ma ga tse't'a'ihu ri 'máihu! Bá tsincahuu xa.

¹⁸ Nu'bú ra Jesu bi zai ra ts'ondahi, ne 'bestho bi bñni de nú'a ra ts'ant'u'a, ne nu'á bi ñani 'bestho.

¹⁹ 'Mefa ya nxadi bi ñaseui ra Jesu 'nambu ne bi 'ñembi:

—¿Hanja nuje himbi za dá eñhe nú'a ra ts'ondahi?

²⁰ Ra Jesu bi dadi bi 'ñembi:

—Ngue'a 'na tæqui ri jamfrihu. Xi majuani dí xi'ahu gue nu'bu gri pe'tshmahu ri jamfrihu masque ngu drá ndangui 'nara zi nda gá mostasa, nu'bú asta da za gui 'ñembahmahu nuna t'øhø da mponi de guecua pa ri ma ma'na lado, y 'bestho da mponi de habu ja. 'Bu di ja ri jamfrihu, da za gui 'yøthu gathu nú'a go gui nehú.

²¹ Pe pa da bonga ya ts'ondahi ngu nú'a dá eni, mahyoni gui 'yaphu Ajuu ne gui ayunahu.

Ra Jesu bi yopa ma de rá du

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Ne de ya mi 'buhni ra Jesu nuni Galilea bi 'ñemba yá nxadi:

—Nú'a To'o bi e bi Nja'i ma da t'ent'ua ja yá 'ye ya ja'i,

²³ nepu nu'ú ma da hyo. Pe rá hñupa'a ma da yopa nte.

Pe mi 'yøpya'u xi bi du yá mui nts'edi.

Ra Jesu bi gut'a ra boja pa ja ra nija

²⁴ Nu mi zonga ra Jesu co yá nxadi ja ra hnini Ncapernau, nú'u to'o mi cobra ra boja de ra nija bi 'ñe bi 'yamba ra Pedro bi 'ñembi:

—Xi ri xahnatehu, ¿ha gue hingui jut'a ra boja pa ra nija?

²⁵ Ra Pedro bi dadi ne bi 'ñembi:

—Haha, jut'i.

Nepu ra Jesu co yá nxadi bi yut'a mbo ra ngu habu mi nzai mi oxi'u. Y ra Jesu bi 'yambabi ra Pedro bi 'ñembi:

—Nu'i Pedro, xi nú'a ra boja ri cobra nú'u ya nda de ya hnini, ¿ha gue go ri cobrabi nú'u ja te yá njauí o nú'u hinte yá njauí?

²⁶ Ra Pedro bi 'ñembabi ra Jesu:

—Nú'u hinte yá njauí go gue'u ri cobrabi.

Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi ra Pedro:

—Nu'bú nú'u ja te yá njauí ya nda hingui jut'i.

²⁷ Pe pa hinda bø yá cue nú'u to'o cobra ra boja, grí ma ja ra ndehe, hñaxa ri ansuelo ne 'yent'a ja ra dehe, y nurá madi ra huá gui ju, xocua rá ne, y ja gui hñahni nú'a ra boja rí 'ñepi ga juthu.

18

Nú'a to'o ma'na ma da nja rá nsu

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ Ha nuya pa'u yá nxadi bi 'yambabi ra Jesu ne bi 'ñembi:

—¿To'o ma dra dangui nuni mahets'i habu bí manda Ajuu?

² Nu'bú ra Jesu bi ma'ta 'nara zi bñtsi ne bi 'ba'ma madetho de gue'u,

³ ne bi 'ñembabi yá nxadi:

—'B_u hingui pata ri 'm_ui_h ne gui njah_u ngu nuna ra zi b_at_si, nu'bu_u hinda za gui cu_h mahets'i hab_u bí manda Aju_a ma Dada.

⁴ Nu'a tó'o ne dra dangui nuni mahets'i hab_u bí manda Aju_a, mahyoni da nt'_uqui ngu nuna ra zi b_at_si hingatá 'ñets'i.

⁵ Ha nu'a tó'o da umba ntsaya 'na ngu nuna ra zi b_at_si de ma thuhuga, ja ra uenda go guecagui ri 'raca ntsaya.

Ra Jesu bi ma gue ga nsuh_u pa hinga ø_{th}u ya ts'oqui

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Nu'a tó'o da 'y_u'ta 'na de gue nuya ya zi b_at_si camfrigui, nura ja'i'a ma'na xá hño dra ts'utua 'nara do strá hñ_u ja rá 'y_uga ne da thø't'a ja ra dehe.

⁷ ¡Huecate ra meximhai ngue'a xi ja ya nt'_u'tate! Nz_an_{tho} ma da nja ya nt'_u'tate, pe ¡huecate ya 'y_u'tate!

⁸ Hangu nu'bu_u 'nari ua o 'nari 'y_e da ja'i gui 'yø't'a 'nara ts'oqui, ma'na xá hño hye_qui ne 'yemb_u. Ngue'a ma'na xá hño gri doua o gri do'y_e gui tsønga mahets'i hab_u bí ja ra te pa nz_an_{tho} que dri xøgue gatho ri ndo'yo ne da t'ent'a'i ja ra nidu hab_u zø ra tsibi nú'a hinhya'm_u da huet'i.

⁹ Nehe nu'bu_u 'nari da da ja'i gui 'yø't'a 'nara ts'oqui, ma'na xá hño hñ_ai ne 'yemb_u. Ngue'a ma'na xá hño dri 'bedi 'nari da gui tsønga mahets'i hab_u bí ja ra te pa nz_an_{tho} que dri xøgue ri da ne da t'ent'a'i ja ra nidu hab_u zø ra tsibi.

Ra 'bede de 'nara zi deti xqui 'medi

(Lc. 15:3-7)

¹⁰ Jamasuh_u hingui utsah_u nuy_u ya zi b_at_si, ngue'a nz_an_{tho} 'b_ui yá enxey_u ja rá thandi ma Dada bí 'b_u mahets'i.

¹¹ Nú'a To'o bi e bi Nja'i bá ehe pa da pøhø nú'u xa 'medi.

¹² Te gui beñ_h 'b_u 'nara ma'yo p_e'tsa 'na nthebe ya deti ne da 'medi 'na de gue'u, çha gue hingue da zohm_ai ja ra t'øhø nú'u goho'rate ne 'ret'amagato ya deti pa da ma da hyonga nú'a ma'na xa 'medi?

¹³ Y nu sta z_adi, nu'bu_u nú'a ra ma'yo xi da johya ngue'a bi z_adi nú'a 'nará deti xqui 'medi, y nixi hingui oda rá mfeni nú'u goho'rate ne 'ret'amagato hinxa 'medi.

¹⁴ Njab_u nehe nuri Dadah_u bí 'b_ui mahets'i hingui ne da 'medi ni 'na de gue nuya ya zi b_at_si.

Ra mpunbi de ya cu

(Lc. 17:3)

¹⁵ Nubyá ma ga xi'ah_u, nu'bu_u 'nari cu da 'yø't'a'i 'nara ts'ocate, grí ma gui c'a'tsi ne gui ñ_as_eui. 'B_u da 'yøde nú'a gui xipi, nu'bu_u yá xcá yopa máhui ri cu.

¹⁶ Pe nu'bu_u hinda 'yø't'a'i, nu'bu_u tsixa yoho o hñ_u ya cu pa da 'yøde nú'a ma gui máñ_h, pa njab_u nú'ú go gue'u da za da damaju_ai.

¹⁷ Ha nu'bu_u nú'a ra cu'a hinda 'yøte nú'u yoho o hñ_u gui tsits'i, nu'bu_u xipabi gatho ya gamfri ja ra nija. Y nu'bu_u nixi con gue'u hinda 'yøte'a, nu'bu_u dá t'ø't'a ra uenda gue ya hingatá gamfri ne dá thandi ngu 'nara daga 'yø't'ats'oqui.

¹⁸ Xi majua_ai dí xi'ah_u gue nu'a gui 'yøth_u nuua ja ra ximhai, gue'a rí t'ø't'e mahets'i, ne nu'a gui máñ_h gue hinda t'ø't'e nuua ja ra ximhai, gue'a hinda t'ø't'e nehe nuni mahets'i.

¹⁹ Nehe ma ga xi'ah_u gue nu'bu_u yoho de gue'ah_u gui 'yøth_u 'nara cohi nuua ja ra ximhai de nú'a ma gui 'yadih_u, nu'bu_u da 'ra'ah_u ma Dada bí 'b_ui mahets'i nú'a gui 'yadih_u.

²⁰ Ngue'a nu hab_u di 'b_u yoho o hñ_u di xøcambenigui, nuni ja dí 'b_uhni madetho de gue'u.

21 Nu'bu ra Pedro bi joni habu mi 'bai ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, ¿hangu ya 'mi'qui mahyoni ga pumbabi 'nama miqu'ei'be 'bu da 'yotca 'nara ts'ocate? ¿Ha gue asta rá yoto 'mi'qui?

22 Ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembi:

—Hindi eñ'i gue hõnse yoto 'mi'qui gui pumba ri miqu'eiui, nuga dí eñ'i gue asta hñu'rate ma 'ret'a 'mi'qui ya yoto pe'tsi gui pumbi, ne ya nixi gui 'yõthu ra uenda rá ndunthi ya 'mi'qui gui mpumbahu.

Ra 'bede de ra ts'o'bego himbi me'tsa ra nthe cate

23 Nubyá ma ga xi'ahu 'nara 'bede. Nura Nda de mahets'i nja ngu 'nara hmu bi 'ñut'uendaui yá 'bego.

24 Y nu mi madu ra hmu da 'yõt'a ra uenda, bi zõnga 'nará 'bego xi mi tupabi ndunthi ra boja.

25 Ha nura 'bego'a himi tsa da gu'tuabi nú'a mi tupabi rá hmu, hangue ra hmu bi manda da 'ba nura 'bego co rá 'behña ne yá bati ne gatho nú'a te mi pe'tsi pa dra jo'tsuabi rá boja.

26 Nu'bu nura 'bego'a bi ndandiñahmu ja rá ua rá hmu ne bi bantebi bi 'ñembi: “Yõtca ra mate gui tõbgagui ne ga ju't'a'i gatho nú'a dí tu'a'i.”

27 Nu'bu ra hmu bi yo rá mai de rá 'bego, bi pumba gatho nú'a mi tupi, ne bi hyegui bi ma.

28 Ha nu mi ma de guehni nura 'bego'a bi nthēui 'nará mi'begoui nú'a mi tupa 'na zi tæquitho ra boja. Bi dama mihi ne bi madu bi mi'tua rá 'yuga ne bi 'ñembi: “Nubyá ma gui jutqui gatho nú'a gui tuqui.”

29 Nu'bu nú'a rá mi'begoui mi tupabi, bi ndandiñahmu ja rá ua'a ne bi bantebi bi 'ñembi: “Yõtca ra mate gui tõbgagui ne ga ju't'a'i gatho nú'a dí tu'a'i.”

30 Pe nu'a himbi ne, bi zixa fadi asta himbi gu'tua gatho rá boja nú'a mi tupi.

31 Nu'bu nu mi hyanda ma'ra yá mi'begoui xi bi u yá mfeni'u ne bi ma bá xipai yá hmu de gatho nú'a xqui hyandi'u.

32 Nu'bu ra hmu bi zohna nú'a ra nduthai xqui pumbabi ne bi 'ñembi: “Nu'i, 'na xi grá ts'oja'i. Gatho nú'a ra boja nguí tucagui go dá pun'a'i ngue'a gá bantegui ga tõp'a'i.

33 ¿Ha gue himri 'ñep'a'i nehe xcá yo ri mai co ri mi'begoui ngu dá yo ma maiga con gue'e?”

34 Nu'bu nura hmu co rá cue bi manda da ts'ixa fadi nú'a ra ts'o'mai gá 'bego pa da hna'mbabi asta hinda gu'tua gatho nú'a mi tupa rá hmu.

35 Nehe njabu ma Dada bí 'bu mahets'i ma da 'yõt'e con gue'ahu 'bu hingui pumbabihu nuri miqu'eihu 'bu da 'yõt'a'ihu 'nara ts'ocate.

19

Ra Jesu bi ma de ra nxuni

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

1 Nu mi uadi ra Jesu bi manga nuya noyaya, bi bõni de guehni Galilea ne bi ma ri'nandi ra dæthe Jordá pa habu mi o 'na xeni rá hai Judea.

2 Ne xi bi deni ndunthi ya ja'i ne ja bá õtheni ndunthi ya da'thi.

3 Nepu ya fariseo bi ma bá c'a'tsa ra Jesu pa da xaxi ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue po nu'araza ra t'õt'e da za da nxungüi rá 'behña 'nara 'ñhõ?

4 Ne ra Jesu bi dætuabi ne bi 'ñembi:

—¿Ha gue hinxá hñe'thu ja ri leyhu gue Ajuá go gue'a bi hyoca ra 'ñøhø ne ra 'behñá desde rá madi?

⁵ Nehe ma gue ra 'ñøhø da 'uegue de rá dada ne rá nana pa go da 'mahi rá 'behñá, y de ri yoho'u da 'natho.

⁶ Hangué di xi'ahu gue nu'ú di 'natho, hingue di yoho. Hangué nu'a da pehna Ajuá, hinda za go da 'ueca 'nara ja'i.

⁷ Ya fariseo bi 'ñembabi ra Jesu:

—Nu'bú zhanja ra Moise bi manda da thoca 'nara t'ofó dega nxuni pa da za da hyepu rá 'behñá 'nara 'ñøhø?

⁸ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi:

—Ra Moise bi unga nsequi da njabu ngue'a xi xá me ri corasohu, pe Ajuá desde rá madi hinga njabu mi ne'a.

⁹ Nuga dí xi'ahu gue nu'a tó'o da nxungüi rá 'behñá ne hinxá dimba 'nara ts'oqui xa 'yøt'e co ma'na ra ja'i, nu'bú nurá dame nú'a ra 'behñá 'bu da nthati ma'na ra 'behñá, nu'bú ya bi 'yøt'a 'nara ts'oqui. Nehe nú'a to'o da nthati nú'a ra 'behñá xa thepu, nú'a ra 'ñøhø ya ra zinga medinthati.

¹⁰ Nu'bú yá nxadi bi 'ñembabi ra Jesu:

—Nu'bu njabu, ma'na xá hño hinda nthata 'na 'bu.

¹¹ Bi dadi ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Pe hinda za gatho da 'yøt'a njabu, hønse nú'u to'o xa 'mai pa hinda nthati.

¹² 'Bui 'raya 'ñøhø hingui tsa da nthati ngue'a desde bi 'mai ya mi njabu. Nehe 'bui ma'ra ya 'ñøhø hingui tsa da nthati ngue'a nu'ú 'mefa ja xa njabu. Ne 'bui ma'ra ya 'ñøhø hingui nthati ngue'a ma'na ri ho da mepabi Ajuá to'o ra Nda de mahets'i. Nu'a tó'o tsa da hñani nuna ts'ofona, dá hñani.

Ra Jesu bi japa ya batsi

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Nepu bá ts'impabi 'raya zi batsi ra Jesu pa da hñuxa yá 'ye ja gue'u ne da 'yapa Ajuá da jap'u. Pe nuyá nxadi bi zai nú'u to'o mri zi ya zi batsi.

¹⁴ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Hophu da 'ñehe ya zi batsi, oguí hacuabilu da 'ñe da zucagui, ngue'a gatho nú'u to'o 'bui ja rá hmada Ajuá go gue'u nja ngu nuya ya zi batsi.

¹⁵ Y nu mi uadi ra Jesu bi hñuxa yá 'ye ja ya zi batsi, nu'á bi ma de guehni.

'Nara basja'i mrá rico bi ñqui ra Jesu

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ 'Mefa bi 'ñe 'nara basja'i pa da 'yøt'ua 'nara nt'ani ra Jesu ne bi 'ñembi:

—Nu'i Xahnete, 'nagrá hoja'i, zte 'be da za ga øt'e pa da za ga pe'tsa ra te pa nzantho?

¹⁷ Bi dadi ra Jesu ne bi 'ñembi:

—¿Hanja guí engui gue drá hoja'i? Hønse Ajuá go gue'a ra hoja'i. Pe nu'bu guí ne gui pe'tsa ra te pa nzantho, 'yøt'a gatho nú'a ri manda Ajuá.

¹⁸ Bi dadi ra basja'i ne bi 'ñena:

—¿Te ma hmada'u?

Ra Jesu bi 'ñembi:

—Oxqui hñote, oxqui nzinga medinthati, oxqui mpe, oxqui juxa ya nc'uamba.

¹⁹ Umba ra t'equ'ei ri dada ne ri nana ne su'u, madi ri miq'u'eiu ne gui su ngu gri nsu sehe.

²⁰ Bi dadi ra basja'i ne bi 'ñembi:

—Desde stá mbatsi stá øt'a gatho núya guí xiqui. Xibya, zte ma'na ri 'bedi ga øt'ebya?

21 Nepu ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nu'bu gui ne gui 'bai xá hño, grí ma bá pa gatho nú'a gui p'e'tsi ne hecua ya hyoya, pa njabu da za gui hñanga 'nari danga thaha nuni mahets'i. Nepu bá ehe gui tengagui.

22 Nu mi 'yøde njabu nú'a ra basja'i bi ma xi mi tu rá mui ngue'a xi mrá rico.

23 Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Xi majuani xi xá hñei da yut'a 'nara rico ja rá hmanda Ajuá.

24 Xi majuani dí xi'ahu gue ma'na xá hñei da yut'a 'nara rico ja rá hmanda Ajuá que da thogui 'nara cameyo ja rá gu 'nara 'yofri.

25 Y nu mi 'yøde njabu ya nxadi xi bi 'yø ne bi 'ñena:

—Nu'bu njabu, ¿to'o ja da za da mpøhø?

26 Ha ra Jesu bi nhyandui yá nxadi ne bi 'ñembabi:

—Co yá mfenise ya ja'i hingui tsa da mpøhø, pe co rá ts'edi Ajuá ha, hinte rá hñei.

27 Nepu ra Pedro bi 'ñembi:

—Nu'i gui paði gue nuje stá tsoguihe gatho nú'a te ndí p'e'tshe pa ga ten'ahe. Nu'bú ¿te ma thaha ma ga hañhe 'mefa?

28 Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi:

—Xi majuani dí xi'ahu gue nurá ñoho ra 'mai nu sta yopa 'ñehe Nú'a To'o bi e bi Nja'i pa da manda co rá nsunda, nu'bú gue'bu nú'ahu xcá tengaguihu ma da thux'ahu gui mandahu nehe nú'u 'ret'amayoho ya 'mai de Israel.

29 Y gatho nú'u to'o xa zogui yá ngu o yá cu o yá nju o yá dada o yá nana o yá 'behña o yá batsi o yá hai po rá nguecagui, nu'ú ma da hñanga ma'na nthebe rá ndunthi de nú'a xa zogui, ne ma da 'mui pa nzantho.

30 Ha nu'u tó'o ya danguibya, nura pa'a ma da notsi'u, ha nu'u tó'o ya notsi'ya, nura pa'a ma da ndangui'u.

20

Ra 'bede de 'raya mefi bi yut'a mi xudi, ma'ra mi nde ma pa, ha nu ma'ra mi nde

1 Nurá hmanda Ajuá ma ga hycuahu ngu 'nara me ua'obxi. Nura me ua'obxi'a xi mi p'e'tsa ndunthi ya ua'obxi. Ne 'nara pa xi 'nitho bi ma bi hyonga 'raya mefi.

2 Y bi gohui ra cohi nuya mefi gue da gu'tuabi nú'a taha 'nara memapa. Nepu bi mehni da mpefi ja yá ua'obxi.

3 Y mi nzanga gato bi ma ma'na'qui bá hongá ma'ra ya mefi ne bi zadi 'raya ja'i mi 'bahni ja ra tai mi otho yá 'befi.

4 Ne bi 'ñembabi: “¿Ha hingui ne gui faxcahu ra 'befi ne ga ju't'ahu nú'a rí 'ñepi gui taha?” Nepu nu'ú bi mui 'bestho.

5 Nepu mi nde ma pa nura 'ñhø bi ma ma'na'qui bá hongá ma'ra ya mefi, nepu ngu nzanga hñu bi yopa ma ma'na'qui bá tsi ma'ra ya mefi ne bi ncohui da gu'tui nú'a rí 'ñepi.

6 Ngu nzanga cut'a bi ma ma'na'qui ne bi nthui ma'ra ya ja'i mi otho yá 'befi ne bi 'ñembabi: “¿Hanja gui 'bathua gatho ra pa? ¿Ha gue otho ri 'befihu?”

7 Nu'ú bi dadi ne bi 'ñembi: “Ngue'a hinto xa 'racje ra 'befi.” Nura hmu bi 'ñembabi: “Nu'bú faxcahu ra 'befi nepu ga ju't'ahu nú'a rí 'ñepi gui taha.”

8 Ha nu mi ya ra hyadi nura hmu bi 'ñemba ra 'betri: “Zohna gatho ya mefi, ne gatho gui ju'tuabi maxøgue 'na pa. Ju'tuabi 'met'o nú'u bi yut'a 'mefa, nepu 'mefa gui ju'tuabi nú'u bi yut'a rá mudi.”

⁹ Ha nu mi zøhø nú'ü xqui yut'a ra 'bæfi nzænga cut'a nde, nu'ü bri ju'tuabi maxøgue 'na pa.

¹⁰ Ne mi zøhø nú'ü xqui yut'a ra 'bæfi desde mi xudi, nu'ü mi hu yá müi gue ma xa dāhā ma'na ndunthi, pe nu'ü bri ju'tuabi mahyεgui ngu nú'ü xqui yut'a mi nde.

¹¹ Y nu mi hñānga yá thāhā, xi bi bø yá cue co ra hmu,

¹² ne bi 'ñembi: “Núyü bi yut'a 'mefa ne hønse 'na ora bi mpefi ne gá ju'tuabi ngu nú'ā dí tåhe, ha nuje xi stá mpæhe gatho ra pa co ra pahyadi.”

¹³ Nu'bú ra hmu bi 'ñembabi 'na de gue'ü: “Xi'ague, ¿ha gue dí ø't'a 'nara nts'o'müi? ¿Ha gue hindá cohü ra cohi gue ga ju't'a nú'ā tåhā 'nara mεmapa?”

¹⁴ Hñāxa nú'ā rí 'ñe'a'i y grí ma. Nuga dá ju'tuabi núyü bi yut'a 'mefa ngu nú'ā gá tåhā ngue'ā dá ne dá ø't'e njabü.

¹⁵ ¿Ha go ma gui hñagaguigue nú'ā ga ne ga ø't'e co ma boja? ¿Hanja grí hyøcuabi rá thāhā ri mimefiui ngue'ā nuga drá hoja'i con guehyü?”

¹⁶ Ngue'ā nu'ü dri 'bæfa go gue'ü dya müdi, y nu'ü ya müdi go gue'ü da 'mefa. Ndunthi da ts'ofø, pe ts'ütho nú'ü xa thahni.

Ra Jesu bi yopa mā de rá du

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

¹⁷ Nepü ra Jesu bi ma pa Jerusale, ne de má 'ñu bi 'ueque 'nambü nú'ü 'ret'amayoho yá nxadi pa bi umba nt'øde ne bi 'ñembi:

¹⁸ —Pāhü gue nu xcrá tsøññü Jerusale, ja ma dra jüni Nú'ā To'o bi e bi Njā'i, ne dra t'ent'ua ja yá 'yε ya ndā gá macjā ne ya xahnate de ra ley, ne nu'ü ma da hyøxa ra thai pa da tho.

¹⁹ Nepü ma da 'yent'ua ja yá 'yε nuya jā'i hingyá xodyo pa da 'yø'tua ra nt'eni ne da 'na'mbi, ne da pont'i, ne ja da duni, pe rá hñupa ma da yopa nte'ā ma'na'qui.

Rá nana ra Cobo ne ra Xuua bi 'yapa 'nara favo ra Jesu

(Mr. 10:35-45)

²⁰ Nepü rá nana ra Cobo ne ra Xuua yá t'ü ra Sebedeo, bá 'ñou i yá t'ü habü mi 'bai ra Jesu ne bi ndandiñāhmu pa da 'yadi nú'ā mi beni da 'yadi nú'ā ra 'behñā.

²¹ Nu'bú ra Jesu bi 'ñemba nura 'behñā:

—¿Te rá 'bε guí ne gui 'yadi?

Nepü ra 'behñā bi dādi bi 'ñena:

—Dí ne gue nuya yoho ma t'ü da hñudi con gue'e nu xcrí ndā, 'na da hñudi ja ri 'ñei ha nu ma'na ja ri ngāhā.

²² Nu'bú ra Jesu bi dātuabi nú'ā ra 'behñā ne bi 'ñemba ra Cobo ne ra Xuua:

—Nixi guí pāhü nú'ā guí ahü. ¿Ha guí hanthü gui tsethü ya ts'othogui ngu nú'ā ma ga tsetiga?

Nu'ü bi dādi:

—Hāhā, da za ga tsethe nehe.

²³ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi:

—Xi majuani ma gui thohü nehe ya ts'othogui ngu nú'ü ma ga thoguiga, pe nu'ā guí nehü gue gui hñudihü ja ma 'ñei ne ja ma ngāhā, hingo tsa ga māngā. Numa Dada hā, go gue'ā tsa da mā ne pādi to'o ma da umbabi nuya hudi'ü.

²⁴ Nu mi bādi nú'ü má 'ret'a ya nxadi de nú'ā te xqui 'yadi nú'ü má yoho ya nxadi mri ncu, nu'bú bi bø yá cue'ü co nú'ü yoho mri ncu.

²⁵ Nepü ra Jesu bi zofo yá nxadi ne bi 'ñembi:

—Guí pāhü gue nuya ndā de ja ya hnini, nu'ü go ri dāma 'ñexase pa da manda gatho ya jā'i, nehe nuyá mfats'i'ü ø't'e njabü nehe.

²⁶ Pe nu'ah_u oxqui njah_ub_u. Ngue'a 'b_u 'na de gue'ah_u gui neh_u gui ndanguih_u, mahyoni gui 'mεgoh_u.

²⁷ Ha nu'a tó'o ne gue go dra m_udi de gue'ah_u, nu'á go gue'a mahyoni da 'mεgo.

²⁸ Gui njah_u ngu Nú'a To'o bi e bi Nja'i, nú'á himbá ehe pa da 'ñe ya 'βεgo, nu'á bá ehe pa go bi 'mεgo, ne pa da unga rá te pa da pumba yá ts'oqui ya ja'i.

Ra Jesu bi 'yøthe yoho ya goda

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Y de mi bōnga de Jericó ra Jesu co yá nxadi, xi ndunthi ya ja'i bi deni'ua.

³⁰ Y de má 'ñu mi huhni yoho ya zi goda. Ha nu mi 'yøde'ua gue mi pani ra Jesu, bi mafi ne bi 'ñembabi:

—Nu'i Ndada, rá T'ua'i ra nda Davi, huegaguihe.

³¹ Ya ja'i bi go'tuabi yá ne pa ya hinda sigui da mafi hmaha. Pe nu'ú ma'na xi mi mafi ne mi ena:

—Nu'i Ndada, rá T'ua'i ra nda Davi, huegaguihe.

³² Nu'bú ra Jesu bi 'mai ne bi 'ñembabi:

—¿Te 'βε guí ne ga ø't'ah_u?

³³ Nu'ú bi dadi ne bi 'ñena:

—Di ne gui xoga ma dahe, Ndada.

³⁴ Nu'bú ra Jesu xi bi huequi'ua, ne bi hñu'tsua yá 'yε ja yá da, ne nu'ú 'bestho bi xo yá da ne bi hyandi. Nep_u nu'ú bi deni'a.

21

Ra Jesu bi yat'a Jerusale

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Nu mi zōni ra Jesu co yá nxadi nuni Betfagué ja rá ua ra t'øhø 'bo Olivo ya mi guetb_u pa Jerusale, nú'á bi mēhna yoho yá nxadi da 'met'o,

² ne bi 'ñembabi'ua:

—Rí maha pa nuna t'uca hnini bí jani. Ha nu xcrí tsøñh_uni ma gui tsah_uni 'nara zi burru di thatni ne dri zi rá batsi. Xcrí tsah_u güi xo'th_u ne güi tsincah_u gatho yoho.

³ 'B_u di 'b_upu 'na, ne da nja te da xi'ah_u, 'ñembabi'ua njaua: “Ra zi Hmu bí honi.” Nu'bú nura ja'i 'bestho da ho'ah_u güi tsincah_u.

⁴ Gatho bi njab_u pa bi nja ngu xqui m_unga rá 'mēhni Aju_u bi 'ñena:

⁵ Rí maha Jerusale nú'a ra hnini thu'mbabi nehe gue rá thuhu Sion, ne xipha ya mengu de guehni:

“Ndi hyanth_u bra 'ñehni ri Nda_u, e da z_u'ah_u, ne hingrá 'ñets'i ngue'a bra tōgue 'nara zi t'ubru rá batsi 'nara burru nú'a ya pa ra ndu.”

⁶ Nu'bú yá nxadi bi ma ne bi 'yøt'a nú'a xqui 'bepabi.

⁷ Nep_u bá tsimpabi nú'a ra zi burru mri 'ñoui rá batsi. De guehni ya nxadi bi xi'tsua yá pat'i'ua, nep_u ra Jesu bi tōgue.

⁸ Y nura hmuntsja'i, 'ra mi h_uanca yá pat'i pa mi pōgue ja ra 'ñu, ha nu ma'ra mi tot'a ya 'yεza pa mi pōgue nehe ja ra 'ñu.

⁹ Ne ndunthi mri 'bet'o ne ndunthi mi 'befa, mi mafi'ua ne mi ena:

—¡Xá nsunda rá 'ñehe rá T'ua ra nda Davi! ¡Aju_u da japi nūni xpá mēhni pa da nda ja guecju! ¡Xá nsunda Aju_u bí 'bui mahets'i!

¹⁰ Y ngu bi yat'a ja ra hnini Jerusale xi bi nthøxni ya ja'i ne mri 'ñembabi'ua 'na ngu 'na:

—¿To'oni 'b_u?

11 Nu'buá nú'ua to'o mi de'ni, bi da'di ne bi 'ñena:

—Nuni go guehni ra Jesu rá 'me'ni Ajuá ne ra me Nasare de Galilea.

Ra Jesu bi 'yenga nú'ua mri mpa mbo ra ndanija
(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

12 Nepu ra Jesu bi yat'a ja ra ndanija, ne bi 'yeni gatho nú'ua to'o mri mpa ne mri ntaí, ne bi pants'ua yá mexa ya mpataboja, ne bi pants'ua yá thuhni ya ma domitsu.

13 Y bi 'ñembabi:

—Xa nt'ofogue ma ngu ra ngu dega sɔcambeni, pe nu'ahú xcá 'yot'athohu ra ngu dega mfe.

14 Ne mi 'buhni 'raya goda ne ya doua ja ra ndanija. Nú'ú bi joni habu mi 'bai ra Jesu, y nu'á bi 'yoth'e'ua, ne bi ñani.

15 Ha nuya ndá gá macja ne ya xahnate de ra ley bi hyanda nuya danga t'ot'e bi 'yot'a ra Jesu. Ne bi 'yode nuya batsi mi mafi ja ra ndanija ne mi eñ'ua: “¡Xá nsunda rá 'ñehe rá T'ua ra ndá Davi!” Nu'buá nuya ndá gá macja ne ya xahnate de ra ley xi bi bɔ yá cue'ua.

16 Ne bi xipabi ra Jesu bi 'ñembi:

—¿Ha gue hinguí øde nú'a te mangua nuyua ya batsi?

Nu'buá ra Jesu bi datuabi'ua ne bi 'ñembi:

—Haha, dí øde. Xi nu'ahu ¿ha gue hinxá hñe'thu ja ra Maca T'ofogue habu ena njaua?:

Asta ya batsi ne ya 'uene nú'ua tsutho,

Ajuá bi 'yot'e pa bi xɔcambeni'a xi xá hño.

17 Nu'buá ra Jesu bi zoguini ya ndá gá macja ne ya xahnate de ra ley, ne bi ma Betania pa ja bá oxini.

Ra Jesu bi japi bi 'yot'a 'nara 'bai gá igo
(Mr. 11:12-14, 20-26)

18 Rá hyax'a bi menga pa Jerusale, ne de má 'ñu bi zɔ ra thuhu.

19 Y ja rá hyo ra 'ñu bi hyandi mi 'bahni 'nara 'bai gá igo, ne bi ma pa habu mi 'bai pa bi hyonga 'raya igo pa da zihma, pe hinte mi tɔgue ni 'na, hɔnse yá xi mi c'amtho. Nu'buá bi 'ñembabi ra 'bai gá igo:

—Hinhyamua ma da nɔgue ri igo.

Y 'bestho nura ora'a bi 'yot'a nú'a ra 'bai gá igo.

20 Y nu mi hyanda ya nxadi nú'a xqui nja, xi bi 'yɔ ne bi 'ñemba ra Jesu:

—¿Hanja 'bestho bi 'yot'a nuna 'bai gá igo?

21 Ra Jesu bi datuabi ne bi 'ñembi:

—Xi majuaní dí xi'ahu, 'bu xi gri pe'tshu ndunthi ra jamfri ne hingri dahu'hu, nu'buá da za gui 'yothu ya t'ot'e ngu núna dá øt'e. Nehe da za gui 'ñemfa nuna ra t'øhø da mponi rí ma pa ja ra ndehe, ne da mponi.

22 Gatho nú'a gui 'yadihu ne guí camfrihu, gatho da za gui hñáñhu.

Ra Jesu bi t'ambabi te ma nsequi mi ha
(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

23 Nepu ra Jesu bi yat'a ma'na'qui ja ra ndanija Jerusale, ne bi nxahnate. Y nura ora mi xahnate, bi joni habu mi 'bai'a yá ndaxjua ndá ya xodyo ne ya ndá gá macja, ne bi 'yambabi:

—¿To'o rá 'me'ni'i pa gui 'yot'a nuya ya t'ot'eya? ¿To'o bi 'ra'a nsequi pa gui 'yot'a njabu?

24 Nu'buá ra Jesu bi da'di ne bi 'ñembabi'ua:

—Nequi ma ga ø't'ahũ 'nara nt'ani. Nu'bũ gui xicjũ, nequi ga xi'ahũ to'o rá 'mehngui pa dí ø't'a njaua.

²⁵ Xi nú'á ra sistehe mi ø't'a ra Xuua Xi'tsate, xi'á çto'o go bá pehn'á, Ajuá o ya ja'i?

Nu'bú nu'ú bi mudi bi 'ñábase'u ne mri 'ñémbabi:

—çTe ga thatuahũya? Nu'bũ ga emfũ gue Ajuá go bá pehni, nu'bú nu'á da 'ñengaguihũ: “Nu'bú çhanja hingá camfrihũ nú'á mi mañ'á?”

²⁶ Ha nu'bũ xi ga emfũ gue ra Xuua go bá pehna ya ja'i, nu'bú nu'ú da nja te da 'yøtcahũ, ngue'á gatho'u beni gue ra Xuua go mrá 'mehni Ajuá.

²⁷ Nu'bú ya ndá gá macjã ne ya ndaxjua ndã bi datuabi ra Jesu ne bi 'ñembi: —Hindí pahe.

Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nequi hinga xi'ahũ to'o bá pencagui pa dí ø't'a nuya ya t'ø't'e.

Ra 'bede de yoho ya t'u bi 'behna 'befi

²⁸ Nepũ ra Jesu bi yopa 'ñembabi ya ndá gá macjã:

—çTe gui nuhmaguehũ? 'Nara 'ñøhø mi pe'tsa yoho yá t'u, ne bi 'ñemba 'na de gue'u: “Rí ma ra 'befi bya ja ra uá'obxi.”

²⁹ Nu'bú nura t'u'á bi dadí ne bi 'ñena: “Hina, papá, hinga ma.” Pe 'mefa bi ntsø'mse ne bi ma ra 'befi.

³⁰ Nepũ ra dada bi 'ñembabi nú'á ma'na rá t'u: “Rí ma ra 'befi bya ja ra uá'obxi.” “Hãhã, papá, ga ma”, bi 'ñembi. Pe nixi himbi ma.

³¹ Hangue de ri yoho ya t'u, çnda'á gue'á bi 'yøtua nú'á bi 'bepabi rá dada?

Bi dadí ya ndá gá macjã ne bi 'ñena:

—Nú'á ra t'u bi mehna rá mudi.

Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Xi majuãni dí xi'ahũ gue ya daga 'yøt'ats'oqui ne ya ts'oja'i go gue'u ri 'bet'o que gue'ahũ pa da yut'a ja rá hmanda Ajuá.

³² Ngue'á ra Xuua Xi'tsate bi 'ñehe bi 'ñu't'ahũ ra hñoja'i, pe nu'ahú hingá ne gá camfrihũ nú'á bi mañ'á. Pe nuya daga 'yøt'ats'oqui ne ya ts'oja'i, nu'ú hã, bi gamfri nú'á bi mangua ra Xuua ne bi 'ñobri'u. Pe nu'ahú masque gá hyanthũ bi 'ñobri'u, pe hingá ne gá 'ñobrihũ y nixi gá camfrihũ nú'á bi mañ'á.

Ra 'bede de ya ts'omefi

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ Nepũ ra Jesu bi yopa 'ñemba ya ndá gá macjã:

—'Yøhũ ma'na ra 'bede ma ga xi'ahũ: Mí 'bũ 'nara 'ñøhø xi mi pe'tsa ndunthi ya hai, y nuya hai'u ja bi gaxni ndunthi ya obxi ne bi guts'i. Nepũ ja bi hyocni yoho ya ngu, 'na pa habũ da the'ma ra ngui gá obxi, ha nu'á ma'na pa ra dø'ma huãhi.

Y nepũ bi umba hñandi yá uá'obxi 'rayá mefi. Nepũ nu'á bi ma yabũ.

³⁴ Ha nu mi nja ra nthũqui, nura me uá'obxi bi mehna 'rayá 'bego pa da c'a'tsa ya hyanthuãhi pa da hñanga nú'á made mri 'ñepabi.

³⁵ Pe nú'u ya hyanthuãhi bi gũmpa yá 'bego ra me uá'obxi, 'na bi na'mbabi, nu ma'na bi hyo, ha nu ma'na bi tẽdo.

³⁶ Nepũ rá 'ñø'qui, ra me uá'obxi bi mehna ma'na ndunthi yá 'bego, pe nehe'u bri jabũ ngu bi t'ø'tuabi nú'u yá mudi.

³⁷ Rá ngats'i ra me uá'obxi bi mehna se rá t'u ne bi 'ñena: “Numa t'u hã, ma da t'ø'te.”

³⁸ Pe nu mi hyanda ya hyanthuãhi nura t'u, nu'ú bi 'ñémbi 'na ngu 'na: “Nuni go guehni ma da ts'ocua bi ya hai. Maha ga hohũ pa go ga cohũ nuya hai.”

39 Nu'bu ya hyanthuahi bi gu ra t'u ne bi guqui de ra ua'obxi, ne bi hyo.

40 Xi nura me ua'obxi, ¿te ma da 'yø'tuabi nú'u ya hyanthuahi nu sta yopa mengui ja rá hai?

41 Nu'bu ya nda gá macja bi dadi ne bi ñena:

—Ra me ua'obxi hinda hueca nuya ts'oja'i. Ma da hyo'u, y nuya ua'obxi ma da umba hñandi ma'ra yá mefi. Ne nu'ú ha, ma da umba ra me ua'obxi made nú'a rí 'ñepabi.

42 Nu'bu ra Jesu bi ñembabi ya nda gá macja:

—Ha gue hincá hñe'thu ja ra Maca T'ofu nú'a mi mangua rá 'mehni Ajuá ma'met'o ne bi ñena:

Nú'a ra do bi føthmabu 'na lado nuya hyøngu,

nubya gue'a ra mudi do de rá nija Ajuá.

Y nuse'a go bi megui nura do'a pa da hyø rá nija,

ne dí hanthu gue xi rá nsunda nú'a bi 'yø't'e.

43 Hangué dí xi'ahu gue ma da than'ahu nú'a ra ts'edi guí pe'tshu pa gui cøthmahu ja rá hmada Ajuá, ne ma go da t'umbabi ma'ra ya ja'i nú'u to'o ma da 'yø'tua nú'a da 'bepabi Ajuá.

44 Nu'a tó'o da fe'tsa nura do'a da cuent'ua yá ndo'yo, y nu'a tó'o da ze'mi da qu'è'ti.

45 Y nu mi 'yøde ya nda gá macja ne ya fariseo nuya ya noyaya, nu'ú bi unga nguenda gue go mi sipabi'u.

46 Hangué nu'ú mi ne da gøhma ra Jesu, pe mi tsu ya ja'i ngue'a nuya ja'i mi beni gue ra Jesu go 'nará 'mehni Ajuá.

22

Ra 'bede de ra nthati

1 Ra Jesu bi yopa zofo ya nda gá macja ne ya ndaxjua nda, ne bi xipa ma'na ra 'bede, ne bi 'ñembi:

2 —Ra Nda de mahets'i ma ga hyøcuahu ngu 'nara nda bi 'yø't'a 'nara ngo ngue'a bi nthata rá t'u.

3 Bi mehna yá 'bego pa da tsi nú'u mi thø'mi da 'mu ja ra ngo. Pe nu'ú himbi ne bi 'mahni.

4 Nepu nú'a ra nda bi mehna ma'na'qui ma'ra yá 'bego ne bi 'ñembi: “Bá xiphu nú'u to'o dí tømhe gue ya stá hñocje, ne ya stá hohe ya ndamfri ne ma'ra ya hnoca mbo'oni. Ya gathu xa nthoqui, 'ñemfu da 'ñehe ra ngo.”

5 Pe nú'u to'o mi thø'mi hingo bi jamasu nú'a bi xipa nuya 'mehni, 'na bi mada ra 'befi ja yá huahi, ha nu ma'na bi ma da nu rá 'befi ja ra hnini,

6 ha nu ma'ra bi gumpa yá 'mehni ra nda, bi na'mbi nepu bi hyo.

7 Ha nu mi badi ra nda nú'a te xqui t'ø'tuabi yá 'mehni, xi bi bø rá cué. Hangué nu'á bi mehna yá soldado pa bi hyo nú'u ya hyote, nepu bi ts'a'tuabi yá hnini'u.

8 Nepu ra nda bi ñembabi yá 'bego: “Ya ja gathu pa ra ngo, pe nú'u to'o ndi tøm'i himbi ne bi 'ñehe, bi nts'oc'baha.

9 Hangué nubya grí maha ja ya da'ñu, ne bá tshu gathu nú'u gui tsahubu.”

10 Nu'bu bi ma ya 'bego bá munts'a gathu nú'u bi zadi ja ya 'ñu, ya ts'o'mai ne ya hoja'i. Njabu bi ñuxa nura danga ngu habu bi nja ra ngo.

11 Nu'bu ra nda bi yat'a mbo habu mi ja ra ngo pa bi zengua nú'u xqui zøhø. Ne bi hyanda 'na mi 'bahni nú'a hinxqui hye ra he dega ngo.

12 Hangué nu'á bi ñembabi: “Amigo, ¿hanja gá cut'iuua hinga he nú'a ra he dega ngo?” Pe nu'á hinte bi dadi.

13 Nu' bú ra ndá bi 'ñembabi yá 'bego: “Thá'tuah_u yá ua ne yá 'ye nuna ja'i, ne bá fòthab_u mòte ja ra 'bexuui pa ja dí nzonini ne ja dí gustrí yá ts'i.”

14 Nu mi uadi ra Jesu bi metuabi ra 'bede' _u bi 'ñembi:

—Ngue'á ndunthi da ts'ofò, pe ts'utho nú' _u xa thahni.

Ra Jesu bi ma de ra boja nú'a adi ya nda de ya hnini

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

15 Nu' bú nu mi 'yòde ya fariseo nuya noyaya, nu' _ú bi njequi pa bi mambi hanja da za da xaxa ra Jesu dega noya.

16 Nu' bú bi mehna yá mfats'i' _u mahyεgui co 'rayá mfats'i ra ndá Erode pa bá ø'tua 'nara nt'ani ne bi 'ñembi:

—Xahnate, dí pàhe gue nu'i guí mǎnga nú'a majuǎni, ne guí udi xi xá hño rá noya Ajuǎ, ne hinto guí tsu, nixi guí huahna ya ja'i.

17 Hangue dá e ga an'ahe te guí xicje, ¿ha gue xá hño ga juthe nú'a ra boja adi ra ndá Cesa, o hina?

18 Pe ra Jesu bi batuatho yá ts'omfeni' _u, hangue bi 'ñembi:

—Nu' ahú 'nagyá yohmih_u, ¿pa te guí xaxcah_u?

19 'Ñutcah_uua nú'a ra boja adi ra ndá Cesa.

Nu' bú nu' _ú bi 'ñutuabi nú'a ra boja mi adi.

20 Ha ra Jesu bi hyandi bi 'ñembabi:

—¿To'o rá c'oi núna huxcua ja ra boja, ne te rá 'be mǎngua?

21 Ha nu' _ú bi dadi ne bi 'ñena:

—Rá c'oi ra ndá Cesa.

Nu' bú ra Jesu bi 'ñembabi:

—Umf_u ra ndá Cesa nú'a rí 'ñepabi'a, y nehe umf_u Ajuǎ nú'a rí 'ñepabi.

22 Nu mi 'yòde njab_u' _u, xi bi 'yø nts'edi. Nep_u bi zohni ra Jesu, bi ma' _u.

Ya saduceo bi 'yamba ra Jesu de rá ñoho ra te

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

23 Nú'a ra pa'a, bi zøhø hab_u mi 'b_u ra Jesu 'raya saduceo nú' _u mi camfri gue hinda yopa nte nú' _u xa du. Nu' _ú bi 'yambabi ra Jesu ne bi 'ñembi:

24 —Xahnate, ra Moise bi mǎ gue 'b_u 'nara 'ñøhø da du ne hinda zogui ni 'nará bǎtsi, nu' bú 'na de gue nú' _u yá cu nú'a ra 'ñøhø bi du da nthǎtui nú'a ra 'behñǎ bi gohi sehe pa da pøtua rá 'bai ndu rá cu, ne da me'tsua ya bǎtsi pa da thu'mbabi rá thuhu ndu rá cu.

25 Nuje dá pàhe yoto ya 'ñøhø mri ncu, nu'a rá mǎdi bi nthǎti pe 'mefa bi du, ne himbi zocuabi ni 'nara bǎtsi. Nep_u 'mefa nurá 'behñǎ bi nthǎtui 'nará cu ndu rá dame.

26 Nehe bí du nú'a rá ñoho ra 'ñøhø, nehe nú'a rá hñu, ne bi njab_u gatho nú' _u yoto ya 'ñøhø bi nthǎtui 'nadra 'behñǎ, ne 'mefa bi uadi bi du 'rama'na gatho nú' _u yoto.

27 Ý rá ngǎts'i bi du ra 'behñǎ nehe.

28 Nu' bú xi sta yopa nte gatho nú' _u xa du, ¿to'o xi majuǎni drá 'behñǎ nú'a ra 'behñǎ bi nthǎtui gatho nú' _u yoto ya 'ñøhø mri ncu?

29 Nu' bú ra Jesu bi datuabi ne bi 'ñembi:

—Xi xá nts'o ri mfenih_u ngue'á hinguí pǎh_u ra Mǎca T'ofò nixi rá ts'edi Ajuǎ.

30 Ngue'á nura pa da yopa nte nú' _u xa du, ya hinda ma da nthǎti ya ja'i, ngue'á nu' _ú ma da nja ngu ya enxε nú' _u bí 'b_ui mahets'i.

31 Pe de nú'a rá ñoho ra 'mǎi, ¿ha gue hinxá hñe'th_u nú'a bi mǎnga Ajuǎ ne bi 'ñena?:

32 “Nuga go rá Ajuagui ra Abrá, ne ra Isaac, ne ra Cobo.” Ajuá go gue'a ra Ajuá de nú'ú te, hingue de nú'ú xa du. Hangué ra Abrá ne ra Isaac ne ra Cobo bí te ja rá thandi Ajuá.

33 Ne nu mi 'yøde ya ja'i nurá nt'utuáte ra Jesu, xi bi 'yø.

Ra hmánda nú'a ma'na ra dangui

(Mr. 12:28-34)

34 Nu mi bádi ya fariseo gue ra Jesu xqui go'tua yá ne ya saduceo, nu'bú bi munts'i'ú pa da nu te da 'yø't'e.

35 Nepu 'na de gue'ú mra xahnate de ra ley bi ma bá xaxa ra Jesu, bi 'yø'tua 'nara nt'ani ne bi 'ñembi:

36 —Xahnate, ¿nda'a gue'a ra hmánda ma'na ra dangui de gatho nú'ú ya hmánda huxa ja ra ley?

37 Ha ra Jesu bi dádi ne bi 'ñembi:

—“Mádi Ajuá ri Hmu con gatho ri mui, con gatho ri ts'edi, ne con gatho ri mfeni.”

38 Nuna go guehna xi ra dangui ne ra mádi hmánda.

39 Y nurá ñoho ra hmánda ngut'atho, nú'a ena gui mádi ri miqu'eiu ne gui su ngu grí nsu sehe.

40 Ne gatho nú'a bi mąnga ra Moise ja ra ley, ne nú'a bi mąnga ma'ra yá 'mehni Ajuá, ne nuya yo'ho ya dąnga hmánda, go ri 'natho.

¿Ha gue ra Cristo go rá t'ú ra nda Davi?

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

41 De mi 'buhni'ho ya fariseo, ra Jesu bi 'yø'tuabi 'nara nt'ani nehe,

42 ne bi 'ñembabi:

—Xi'ahú, ¿te xi guí mañhu de ra Cristo rá 'mehni Ajuá nú'a ma da nda? ¿To'o guí emfu gue rá t'ú'a?

Ya fariseo bi dádi ne bi 'ñena:

—Rá t'ú ra nda Davi.

43 Nepu ra Jesu bi 'ñembabi'ú:

—Nu'bú ¿hanja ra Davi po rá ts'edi ra Mąca Nđahi bi mą gue ra Cristo go gue'a rá Hmu? Ngue'a ra Davi bi 'ñena:

44 Ajuá ra Dada bi 'ñembabi ma zi Hmu:

“Bá ehe gui hñudiua ja ma 'ñei asta hinga tsiñ'a'i gatho ri ncontra pa da gohi'ú de nja'ti ri ua.”

45 Ha nu'bú go drá t'úhma ra Davi nura Cristo, nu'bú ¿hanja bi 'ñenga ra Davi gue go rá Hmu?

46 Nu'bú ya fariseo himbi za te bi dádi, y desde ra pa'a ya ni 'na de gue'ú himbi za bi 'yø'tua ma'ra ya nt'ani ra Jesu.

23

Ra Jesu bi ma de yá ts'o'befi ya fariseo ne ya xahnate de ra ley

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

1 Nepu ra Jesu bi zofo yá nxadi ne ra hmuntsja'i ne bi 'ñembabi:

2 —Nubya ya fariseo ne ya xahnate de ra ley u't'a'ihu te rí bōni da mąnga ra ley nú'a bi 'yofo ra Moise.

3 Hangué gatho nú'a da xi'ahú'ú 'yø't'e'ú, ne osti ma da zabi'ihu gui 'yø'thu. Pe nehe oxqui tenba'ú yá ts'o'befi'ú. Nu'a udi'ú gue'a xá hño, pe nu'ú hingo ø't'e nú'a udi'ú.

4 Nu'ú tutua ya ja'i ya 'bats'i xi xá hñu, pe nu'ú ni ts'ú yá mfsat'i.

⁵ Nu'ú øt'a yá 'befi ja yá thandi ya ja'i pa da pønga yá hmi, asta cueta ya t'ofo ja yá de ne tsuta ya pants'a xifri ja yá 'yε y ja xa nt'ofoni 'raya xeni de ra Māca T'ofo, ne nuyá he ma'na xá ma de yá he ma'ra ya ja'i pe ya nt'ets'itho.

⁶ Nu'ú de ja 'nara ngo ri ho da hñudi ja ya mudi hudi pa da ñuni, ne ri ho da hñudi ja ya hoga hudi nuni ja yá nija pa da t'e'tsua yá nsu.

⁷ Nu'ú ri ho dra zenjua ja ra tai co ndunthi ra t'equ'ei, ne ri ho da t'embabi gue go gue'xi ya hoga xahnate.

⁸ Pe nu'ahú oxqui hohu to'o da 'ñe'ts'a ri nsuhu da 'ñeñ'ahu gue go gyá xahnatehu, ngue'a gatho'ihu grí.ncuhu, ne 'natho ri xahnatehu 'bui, y nú'á go gue'a ra Cristo nú'a to'o bá pehna Ajuá pa da nda.

⁹ Y nixi nú'u to'o xahn'a'ihu nuua ja ra ximhai, oxqui emfu gue go gue'u ri dadahu, ngue'a 'natho ri Dadahu 'bui, y nú'á go gue'a bí 'bui mahets'i.

¹⁰ Y nixi oxqui ma gui hohu da t'eñ'ahu gue go gyá ndahu, ngue'a 'natho ri ndahu 'bui, y nú'á go gue'a ra Cristo nú'a to'o bá pehna Ajuá pa da nda.

¹¹ 'Bu 'na de gue'ahu da ne to'o da ndangui, mahyoni go gue'a dri 'begohu.

¹² Ngue'a nu'a tó'o ri 'ñexasebya, 'mefa da ua rá nt'ets'i, pe nu'a tó'o hingrá 'ñets'ibya, 'mefa go ma da t'e'tsua rá nsu ja rá thandi Ajuá.

¹³ ¡Nú'ahu xahnatehu de ra ley ne nú'ahu gyá fariseohu, 'nagya yohmihu, huecate'ihu ngue'a ma xi dra castiga'ihu! Xcá co'thu ra gosthi pa hinto da yat'a ja rá hmada Ajuá, nixi guí cethu, ha nixi guí hophu to'o da yat'i.

¹⁴ ¡Nú'ahu xahnatehu de ra ley ne nú'ahu gyá fariseohu, huecate'ihu ngue'a ma xi dra castiga'ihu! Xi grí xadihmahu ja ri nijahu ja yá thandi ya ja'i 'ñena hinte guí øthu, pe 'nagya yohmihu ngue'a guí hanbahu yá ngu ya 'bente viuda, hangue Ajuá ma'na ma da castiga'ihu.

¹⁵ ¡Nú'ahu xahnatehu de ra ley ne nú'ahu gyá fariseohu, 'nagya yohmihu, huecate'ihu ngue'a ma xi dra castiga'ihu! Nu'ahu grí mahua grí mahuni guí hoñhu ya ja'i pa guí 'ñutuabihu nú'a ri jamfrihu, y nu'bu ya bi gamfri'ihu, nu'bú ma'na guí ts'ocuahy yá mfeni, ne ma'na ya gá 'yenthu ja ra nidu ngu nú'a habu grí maha nehe.

¹⁶ ¡Nu'ahú guí ne guí 'ñuhmahu ra 'ñu, pe nixi guí pahu habu grí maha nehe, huecate'ihu ngue'a ma xi dra castiga'ihu! Ngue'a guí eñhu gue 'bu 'nara ja'i da jura po ra nija, hinte ri muui nú'a bi jura. Pe 'bu da jura po ra oro nú'a ja mbo ra nija, nu'bú ha, guí eñhu gue ri muui nú'a bi jura.

¹⁷ ¡'Nagya 'bemfenihu, ya xcá 'behu ra 'ñu! ¿Nda'a ma'na ri muui, ra nija o nú'a ra oro ja mbo ra nija? Ra nija gue'a ma'na ri muui, ngue'a ja xra japini ra oro.

¹⁸ Nehe guí eñhu gue 'bu to'o da jura po ra ata hinte ri muui nú'a bi jura. Pe nu'bu da jura por nú'a ra 'baha xa thuxa ja ra ata, nu'bú ha guí eñhu gue ri muui nú'a bi jura.

¹⁹ ¡'Nagya 'bemfenihu, ya ma'na xcá 'behu ra 'ñu! ¿Nda'a ma'na ri muui, ra ata o nú'a ra 'baha xa thuxni ja ra ata? Ra ata gue'a ma'na ri muui ngue'a ja bri japini nú'a ra 'baha'a.

²⁰ Hangue nu'a tó'o ri jura po ra ata, hingue hønse po ra ata ri jura, nehe ri jura po gatho nú'a ra 'baha xa thuxni nehe.

²¹ Ne nu'a tó'o ri jura po ra nija, hingue hønse po ra nija ri jura, nehe ri jura po Ajuá ngue'a nu'a ja 'buhni'a.

²² Nu'a tó'o ri jura po mahets'i, hingue hønse po mahets'i ri jura, nehe ri jura po rá hudi Ajuá ne por guesε Ajuá ngue'a go gue'a rá hudi'a.

23 ¡Nú'ahú xahnatehú de ra ley ne nú'ahú gyá fariseohú, 'nagýá yohmihú, huecate'ihú ngue'á ma xi dra castiga'ihú! Nu'ahú guí 'uecjú 'ret'a de ra bexo pa Ajuá de nú'á guí tahú 'bú guí pahú ra zi xac'ri, o ra zi ani, o ra zi cominu. Pe hingo guí othú nú'á ma'na mahyoni ngu mąnga ra ley, hinguí udihú ra hoga'mú, nixi otho ri nthecatehú, ne hinguí othú nú'á guí mañhú.

24 Nu'ahú guí ne gui 'ñuhmahú ra 'ñu, pe nixi guí pahú habú grí maha nehe. Nu'ahú guí njahú ngu 'nara ja'i nú'á faxa ra t'afi pa hinda tho ya t'aca zu'ue, pe sta zi, tut'atho ya dąnga zu'ue, y nixi bi za te 'bε bi dut'i.

25 ¡Nú'ahú xahnatehú de ra ley ne nú'ahú gyá fariseohú, 'nagýá yohmihú, huecate'ihú ngue'á ma xi dra castiga'ihú! Guí njahú ngu ra xut'a vaso ne ra xut'a manza, xúqui hõnse de thi ha nu de mbo xi rá nts'o. Njabú mbo ri mfenihú nehe hinxá nt'axi ngue'á gyá ndustehú ne gyá ts'o'yohú.

26 'Nagýá godahú. Hychubú 'met'o ya ts'omfeni pa njabú strá nt'axi'ihú ne pa da za guí 'yõthú nú'á xá hño.

27 ¡Nú'ahú xahnatehú de ra ley ne nú'ahú gyá fariseohú, 'nagýá yohmihú, huecate'ihú ngue'á ma xi dra castiga'ihú! Guí njahú ngu ya pantyo xi xá nt'axi de thi ne ri hnequi mahotho, pe mbo xi rá dama nts'o.

28 Hangue nu'ahú guí njahubú nehe ngue'á guí 'ñet'a hojá'ihú pe guí beñhú ya ts'omfeni ne gyá yohmihú.

29 ¡Nú'ahú xahnatehú de ra ley ne nú'ahú gyá fariseohú, 'nagýá yohmihú, huecate'ihú ngue'á ma xi dra castiga'ihú! Guí jamasubihú yá pantyo nú'ú yá 'mehni Ajuá xa du, ne guí cąthú mahotho nuyá pantyo nu ma'ra ya hojá'í xa du.

30 Ne guí eñhú: “Nu'bú ya gra 'buhmąhe nuya pa'ú, nu'bú hinstá faxhe ndu ma xitahe pa xa hyopa nú'ú yá 'mehni Ajuá.”

31 Hangue nu'ahú guí mansεhú gue go gue'a'ihú gyá t'uhú de nú'ú to'o bi hyopa yá 'mehni Ajuá.

32 Hangue nú'á hingo bi juata ndu ri xitahú, ma go gui juadi gui 'yõthúbya.

33 ¡Nu'ahú guí njahú ngu ya qu'eñá, hingui ma gui c'othú de ya dąnga ugui nú'ú ma guí thohú ja ra nidu!

34 Ma ga pehn'ahú ma'ra ya 'mehni ne ma'ra ya bamhya ne ma'ra ya xahnate. 'Ra de gue'ú ma guí hyohú, nu ma'ra ma guí tsathú ja ra pont'í, ha nu ma'ra ma guí ma'mbabihú ja ri nijahú, ne hinhyabú ma guí hophú da 'mú'ú.

35 Y njabú ma go gui juthú nehe de nú'ú ya hojá'í xa tho, bi mudi co ra Abé asta ra Sacaría nú'á mrá t'ú ra Berequía. Nura Sacaría go gue'á gá hyohú mbo ri nijahú guetbú ja ra ata.

36 Xi majuaní dí xi'ahú gue nu'ahú ma go gui tuxhú gatho nuya thaiya.

Ra Jesu bi du rá múi po ya me Jerusale (Lc. 13:34-35)

37 Nu'ahú me Jerusale, guí tđdohú ne guí hophú yá 'mehni Ajuá nú'ú bí pehn'ahú. ¡Hangu ya i'quí dá ne ga munts'ahmą'ihú ngu 'nara zi õni huixa yá zi t'ú'ni, pe nu'ahú hingá nehú!

38 Nu'bú nuri nguhú ma da gose.

39 Ngue'á dí xi'ahú gue ya hingui ma guí yopa hyandgaguihú asta hinga yopa pengui. Nu'bú há, nu'ahú ma guí 'ñeñhú: “Xá nsunda nú'á to'o bá pehna Ajuá pa da ndá ja guecjú.”

24

Ra Jesu bi ma gue da nhuata ra ndanija

(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Nepu ra Jesu bi bœni de ra ndanija, ne ya mi 'ba'ñu'a yá nxadi bi e bi zadi pa bi 'ñutuabi gatho nuya ngu de ra ndanija.

² Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Xi majuani dí xi'ahu, gatho nuya ngu ya ma da nhuati ne hinda ma da gohi ni 'nara do maña co ma'na rá midoui.

Ya nt'udi ante rá uadi ra ximhai

(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ De guehni bi ma ra Jesu co yá nxadi pa ja ra t'øhø 'bo Olivo, ne ja bá huhni ra Jesu. Nepu bi joni yá nxadi pa bi 'yamba sehe'a ne bi 'ñembi:

—Dí ne xi gui xicje ha'mu ma da nja nú'a gá ma, ne te ma nt'udi ma ga hanthe pa ga pahe gue ya ma gui yopa penguiua ma'na'qui, ne pa ga pahe ha'mu rá uadi ra ximhai.

⁴ Nu'bú ra Jesu bi datuabi ne bi 'ñembi:

—Jamasuha oto sti ma da hya'ahu.

⁵ Ngue'a ma da 'ñehe ndunthi nú'u to'o di ña de ma thuhu ne di eñ'u: “Nugui go drá Cristo bá pencagui Ajuá pa ga ndá.” Y njabu ma da hyat'a ndunthi ya ja'i.

⁶ Nehe ma gui 'yødeha da hma de ya tuhni nú'u ya ja, ne nú'u hingui jatho. Pe nu'ahú osti ma da du ri muihu, ngue'a pe'tsi te da njabu. Pe hingo gue'a rá uadi ra ximhai ngue'a ri 'betho ma'ra te da nja.

⁷ Ngue'a ma da ntuhna ya hnini co ma'ra ya hnini. Ma da nja ra danga thuhu ne ya danga hñeni, ne ma da nja ya mbimhai habaraza.

⁸ Y gatho nuya dumaiya, guehya ya mudi ugu.

⁹ Nú'u hingyá gamfri ma da gu'ahu da nap'ahu o da hyo'ahu, ne toraza da utsa'ihu ngue'a xcá camfriguihu.

¹⁰ Ha nuya pa'u ndunthi ma da 'bedi yá jamfri, ne ma da 'ñutsa 'na ngu ma'na, ne ndunthi ma da da yá miqu'eiu.

¹¹ Y ma da 'mu ndunthi ya hyate badi, da 'ñena gue go xuá mehna Ajuá, ne ma da hyat'a ndunthi ya ja'i.

¹² Ndunthi ya ja'i ma da 'bedi ra hmate ngue'a ma'na xi ma da ndangui ra ts'oqui gatho ja ra ximhai.

¹³ Pe nu'a tó'o hinda 'uegue de Ajuá, nú'a go gue'a ma da mpøhø.

¹⁴ Ma da nt'øde ra noya gue ra Ndá de mahets'i ma da 'ñehe pa da ndá. Nuná ma da nt'øde ja gatho rá nguani ra ximhai pa njabu da 'yøde gatho ya ja'i de gatho ya hnini. Nepu de gue'a ja dí uadi ra ximhai.

¹⁵ Ra Dañe nú'a mrá 'mehni Ajuá bi 'yofo de nú'a ra ts'ot'øt'e ma da nja mbo ja ra ndanija de Jerusale pa da nts'onga ra ndanija. —Nu'a tó'o da hñe'ta nuna t'ofona mahyoni da badi xá hño te ma.— Ha nu xcri hyantha da t'øt'a njabu mbo ra ndanija, nu'bú njabu gui pahue ya bi zø ra ora.

¹⁶ Nu'bú nu'ahu me Judeahu, ma gui 'bathu gri maha ja ya t'øhø.

¹⁷ Y 'bu gri 'yohu ja rá patio ri nguha, oxqui ma gui cuthu 'met'o pa te gui hñaxhu, ngue'a mahyoni gui dama maha.

¹⁸ 'Bu gri 'yohu ra 'befi ja ya huahi, oxqui penju ja ri nguha pa gui hñaxa ri hehu.

¹⁹ Huecazite nú'u ya 'behña di da'thi ne dya nzu nuya pa'u.

²⁰ 'Yaphu Ajuá gue nú'a ra pa xcri 'bathu, hindi ta ya tse nixi dra pa dega tsaya.

21 Ngue'a nuya pa'ua ma da nja ndunthi ya ts'othogui nú'ua hinhya'mua xa hnequi desde bi mudi ra ximhai, ne nixi hinda ma da yopa nja ma'na'qui.

22 Ajuá ma da 'yot'e pa hinda njabu ndunthi ya pa, ngue'a nu'bu da njabu ndunthi ya pa, nu'bu da du gatho. Pe po rá ngue ya gamfri, Ajuá ma da 'yot'e pa da thogui 'bestho nú'ua ya pa dega ts'othogui.

23 Nu'bu 'na to'o da 'ñeñ'ahu gue nuua ja 'bucua ra Cristo nú'a bá pehna Ajuá pa da nda, o bi 'bui ringuehni, oxqui ma gui camfribihu.

24 Ngue'a ma da 'mui 'raya ja'i da 'ñena gue go di gue'ua ra Cristo nú'a bá pehna Ajuá pa da nda, ne ma da 'mu ma'ra ya hyate badi. Nú'ua ma da 'ñudi ndunthi ya danga nt'udi ne da 'yot'a ya 'tót'e 'ñena xi majuani pa da hyat'a ya ja'i, ne da nehma'ua da hyat'a ya gamfri nehe.

25 Ya stá 'bet'o'ihu ra noya de nú'a ma da nja, hangue ostí ma da tha'ahu.

26 Hangue 'bu da t'eñ'ahu gue ra Cristo bí 'bui ja ra mbonthi, oxqui ma gui mahani. O 'bu da t'eñ'ahu: "Ndi bá ehua ja 'bucua mbo ra ngu", oxqui ma gui camfribihu.

27 Ngue'a nurá yo'ñehe Nú'a To'o bi e bi Nja'i xcrá thamfrihu da dama zohø ne da hnequi gatho ja ra ximhai nja ngu 'nara huei ri yot'a mbøxyadi ne asta yuhyadi.

28 Nuya pa'ua ma da nja ngu ya pada ri munts'i habu 'beni nú'a te xa du.

Ra Jesu bi ma hanja ma da yopa mengui ja ra ximhai

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

29 Ngu da thogui nuya pa'ua dega ts'othogui, 'bestho ma da 'mexuui ra hyadi, ne ra zana hinda ma da yot'i. Ya tsø ma da dagui de mahets'i, y mahets'i ma da huat'i nts'edi.

30 Nepu ma da hnequi 'nara nt'udi nuni mahets'i de rá yo'ñehe Nú'a To'o bi e bi Nja'i, ne gatho ya ja'i de ra ximhai ma da nzoni nu stí hyandi da zohø, nu sta 'ñeja ja 'nara guui con gatho rá ts'edi ne co rá nsunda pa da e da nda.

31 Ma da nt'øde 'nara trompeta, nepu Nú'a To'o bi e bi Nja'i ma da mehna yá enxé gatho ja rá nguni ra ximhai pa da munts'a gatho nú'ua xa huahn'a.

32 'Yøhu nuna ra 'bede de ra igo: Nu xcrí hyanthu gue ya ja yá 'roho ne ya ja yá xi, nu'bu gui pahua gue ya ma da zohø ya pa dega pahyadi.

33 Hangue nu xcrí hyanthu da nja gatho ngu nú'a dí xi'ahu, pahua gue Nú'a To'o bi e bi Nja'i ya ma dua yopa pengui.

34 Xi majuani dí xi'ahu gue gatho nuya ma da mudi da nja ante da du nuya ja'i 'bui bya ja ra ximhai.

35 Mahets'i ne ra ximhai ma da uadi da thogui, pe numa noya hinhya'mua da uadi, ma da nja pa nzantho.

36 Ni 'na hinto padi ra pa nixi ra ora nurá yo'ñehe Nú'a To'o bi e bi Nja'i, nixi nú'a, nixi ya enxé bí 'bu mahets'i hingui padi, hønse ma Dada ha, go padi ha'ma da 'ñehe.

37 Ha nu sta yopa 'ñehe Nú'a To'o bi e bi Nja'i, ma da nja ngu nú'ua ya pa de ra Noé.

38 Nuya pa'ua ante da ñuxa ra dehe ja ra ximhai, ya ja'i mi ñuni mi tsithe ne mi øt'anthati ngu xi yá nzai. Mi øt'a njabu asta nú'a ra pa bi yut'a ra Noé ja ra danga motsa nú'a xqui hyoqui.

39 Nepu mi damfri'ua bí ñuxa ra dehe ja ra ximhai ne bi jat'i gatho nú'ua ya ts'oja'i. Ma da njabu nehe nú'a ra pa rá yo'ñehe Nú'a To'o bi e bi Nja'i.

40 Nuya pa'ua, 'bu yoho ya 'ñøhø di 'yo ra 'befi 'nadbua ja ra huahi, sta damfri da ts'ixa 'na de gue'ua, ha nu ma'na da gohni.

⁴¹ 'Bu yoho ya guni di 'bu 'nadb_u, sta dāmfri da ts'ixa 'na de gue'u, ha nu ma'na da gohni.

⁴² Hangue ndø'mh_u, ngue'a hinguí pah_u ha'm_u ma da zøhø ri Hmu_u.

⁴³ Ya guí pah_u, 'bu 'nara me ngu di pah_u te ma ora da zøhø 'nara be, nu'bú hinda 'ñaha'a pa hinda hopa ra be da xocua rá ngu pa da bepabi.

⁴⁴ Hangue ne'ah_u xi da ndø'mh_u, ngue'a xcri thāmfrih_u da zøhø Nú'a To'o bi e bi Nja'i.

Ra hoga 'bego ne ra ts'o'bego
(Lc. 12:41-48)

⁴⁵ Nu'a tó'o ra hoga 'bego ne xi ra hoja'i tsa da t'ent'ua rá 'yε rá ngu rá hmu, nehe da t'ent'ua rá 'yε ya 'bego nú'u hoqui te da ts'i ora mahyoni.

⁴⁶ Nu'bú xi da johya nú'a ra hoga 'bego nu sta zøhø rá hmu da zadi di øt'a ngu nú'a rí 'ñehe.

⁴⁷ Xi majuani dí xi'ah_u, nura hmu'a ma da hñuxa dega 'betri nú'a ra 'bego pa da supa gatho nú'a te pe'tsi.

⁴⁸ Pe xi'b_u nura 'bego'a da bøni dra ts'o'm_ui y da beni gue rá hmu hinga 'bestho da dāma mengui,

⁴⁹ nep_u nu'á da madi da na'mba yá mi'bægoui, ne da ma da ñuniu ne da ntsiui ya tixfani.

⁵⁰ Ha sta dāmfri da zøhø rá hmu nú'a ra ora hindi tøm'i.

⁵¹ Nu'bú nura hmu'a ma xi da ncue co nurá 'bego'a, hangue da umba 'nara dānga castigo, ne da mehna hab_u 'bu ya yohmi pa ja dí nzonini ne ja dí gustri yá ts'i.

25

Ra 'bede de 'ret'a ya nxutsi

¹ Nurá yo'ñehe ra Ndā de mahets'i ma ga hyεcua_u ngu ra 'bede de 'nara nthati ra nja. 'Ret'a ya nxutsi bi hñāxa yá ñot'i dega aceite pa bi ma bá thadi nú'a ra 'ñøhø mi ma da nthati.

² Ha de nú'u 'ret'a ya nxutsi, cāt'a xqui hñoqui co yá ñot'i, pe nú'u má cāt'a hinxqui hñoqui.

³ Ha nú'u cāt'a hinxqui hñoqui, himbi hñāxa ndunthi ra aceite pa da xit'a ja yá ñot'i.

⁴ Pe nu'u má cāt'a xqui hñoqui hā, bi ñu'tsa yá ñot'i co ra aceite, nehe bi hñāxa 'nara xito mi ñuts'i pa sta thegue nú'a mi po ja ra ñot'i da xit'a ma'na.

⁵ Hinga 'me bi zøhø nú'a mi ma da nthati, hangue gatho nú'u 'ret'a ya nxutsi bi z_u ra t'ahā ne bi 'ñaha.

⁶ Y ngu made ra xuui bi nt'øde 'nara hmafi ne bi t'emba ya nxutsi: "¡Ya xa 'ñecua núni ma da nthati, bá eh_u gui thādih_u!"

⁷ Nu'bú 'bestho bi nuhu gatho nú'u 'ret'a ya nxutsi ne bi madi bi tsøgue yá ñot'i.

⁸ Ha nú'u cāt'a hinxqui hñoqui, 'bestho bi 'ñembabi nú'u má cāt'a xqui hñoqui: "Xεcje ts'u ri zi aceiteh_u ngue'a ya huet'atho ma ñot'ihe."

⁹ Ne nú'u ya nxutsi xqui hñoqui bi dātuabi nú'u má cāt'a ne bi 'ñembi: "Hina, hinga xε'ahe, xi'b_u ga njahe_u ngu'ah_u. Ma'na xá hño grí maha gui tañh_u hab_u bí 'ba. Bá tañh_u pa gue'ah_u."

¹⁰ Pe de bi ma'u da dānga ra aceite, nura ora'a bi zøhø nú'a mi ma da nthati. Nu'bú nú'u cāt'a ya nxutsi xqui hñoqui bi mēui ne bi yāt'ui'u mbo hab_u mi ma da nja ra ngo dega nthati. Nep_u 'bestho bi jot'a ra gosth_i.

11 Ha 'mɛfa bi zøhø nú'ɥ ma'ra ya nxutsi ne bi 'ñeñ'ɥ: “ǝXogaguihe ra gosthi, zi Hmu, xogaguihe!”

12 Pe nú'ǻ to'o mi ma da nthati bi dǻtuabi'ɥ ne bi 'ñembi: “Xi majuǻni dí xi'ahɥ gue hindí pa'ahɥ to'o'ihɥ.”

13 Nu'bá ra Jesu bi 'ñena:

—Hangué nu'ahɥ hñocǻ ne xi da ndø'mhɥ, ngue'ǻ hinguí pahɥ te ma pa ni te ma ora ma da zøhø Nú'ǻ To'o bi e bi Nǻ'ǻi.

Ra 'bede de 'nara hmu bi zocua ra boǻ yá 'bego

14 Nehe rá yo'ñehe ra Ndǻ de mahets'i ma ga hyɛcuahɥ ngu rá 'bede 'nara hmu co yá 'bego. Nú'ǻ ra hmu ya mi 'ba'ñu da ma ja ma'na ra hai yabɥ, ne bi zohna 'rayá nzǻi 'bego pa bi zocuabi rá boǻ pa da xu de da pengui.

15 'Na de gue'ɥ bi zocuabi cut'a 'mo, ma'na bi zocuabi yo 'mo, ha nu'ǻ ma'na bi zocuabi 'na 'mo. Ngu rá ndangui rá mfadi cada 'na, gue'ǻ rá ndunthi ra boǻ bi ts'ocubi. nepɥ ra hmu bi gɥ rá 'ñu bi ma.

16 Nú'ǻ ra 'bego xqui ts'ocubi cut'a 'mo, nu'ǻ bi ma bi pants'a nura boǻ'ǻ ne bi dǻhǻ má cut'a 'mo.

17 Ha nu'ǻ tó'o xqui ts'ocua yo 'mo mbexo, bi pants'a nú'ǻ ra boǻ'ǻ, ne bi dǻhǻ má yo 'mo.

18 Pe nu'ǻ tó'o xqui ts'ocua 'na 'mo mbexo, nu'ǻ bi ma bá xei 'nara o'tsi ne bi 'yagui nú'ǻ ra boǻ xqui zocuabi rá hmu.

19 Bi thogui ndunthi ya pa, nepɥ bi zøhø ra hmu bi 'ñit'uendaui yá 'bego.

20 Bi zøhø 'mɛt'o nú'ǻ xqui ts'ocua cut'a 'mo, ne bi umba rá hmu nú'ǻ má cut'a 'mo xqui dǻhǻ de nú'ǻ xqui ts'ocubi, ne bi 'ñembabi: “Gá tsogagui cut'a 'mo, pe nubyá jaua nuna má cut'a 'mo stá tǻhǻ de nú'ǻ gá tsogagui.”

21 Nu'bá ra hmu bi dǻdi ne bi 'ñena: “Xi xá hño ri 'bɛfi. Nu'i xi 'nagrá hoga 'bego. Nubyá ma ga tsoc'a'i ma'na ndunthi ra boǻ pa gui japi da xu, ngue'ǻ xi xcá paði xcá japi da xu nú'ǻ 'na tǻi dá tsoc'a'i. Nubyá bá ehe pa ga johyahɥ.”

22 'Mɛfa bi zøhø nú'ǻ to'o xqui ts'ocua yo 'mo, ne bi 'ñemba rá hmu: “Gá tsogagui yo 'mo, pe nubyá jaua nuna má yo 'mo stá tǻhǻ de nú'ǻ yo 'mo gá tsogagui.”

23 Nu'bá ra hmu bi dǻdi ne bi 'ñembabi: “Xi xá hño ri 'bɛfi. Nu'i xi 'nagrá hoga 'bego. Nubyá ma ga tsoc'a'i ma'na ndunthi ra boǻ pa gui japi da xu, ngue'ǻ xi xcá paði xcá japi da xu nú'ǻ 'na tǻi dá tsoc'a'i. Nubyá bá ehe pa ga johyahɥ.”

24 Pe nu mi zøhø nú'ǻ ra 'bego xqui ts'ocua 'na 'mo, nu'ǻ bi 'ñembabi rá hmu: “Nuga dí paði gue xi grí japa ri 'bego da mpɛfi nts'edi ne guí xofo habɥ hingo xcá pot'i, ne guí munts'a ra trigo habɥ hingo xcá piqui.

25 Hangué nuga dá tsu'i, xi'bu ga tuxa ra thai, hangué dá ma dá agui ri boǻ ja ra hai. Pe nubyá jaua nuna gá tsogagui.”

26 Bi dǻdi ra hmu ne bi 'ñembabi: “Nu'i 'nagrá ts'o'mɛi ne 'nagrá dǻhñe 'bego, 'bɥ guí beni gue dí xofo habɥ hingo stá pot'i ne dí munts'i habɥ hingo stá piqui,

27 nu'bá çha gue himi tsa xcá nu te xcá 'yøt'e pa xa xu ma boǻ dá tsoc'a'i pa xa t'acagui rá tǻhǻ ma boǻ núbya dá tsøhø?”

28 Nepɥ ra hmu bi 'ñembabi nú'ɥ to'o mi 'ñoui: “Hñambabihɥ nú'ǻ ra boǻ dá tsocuabi nuni ra dǻhñe 'bego, ne umfɥ nú'ǻ to'o pe'tsa 'ret'a 'mo.

29 Ngue'ǻ nu'ǻ tó'o pe'tsi, ma'na ma da t'umbabi pa asta da bonguabi. Pe nu'ǻ tó'o ts'utho pe'tsi, nu'ǻ da thambabi nú'ǻ ts'ɥ pe'tsi pa ya hinte da mɛ'tsi.

³⁰ Hangue nú'a ra 'bego hinte rá 'befi, ma'na xá hño j_hh_u ne 'yenth_u ja ra 'bexuui pa ja dí nzonini ne ja dí gustrí yá ts'i."

Ra Jesu ma da hñá'mba nguenda ya ja'i de ra ximhai

³¹ Nu sta 'ñehe pa da ndá Nú'a To'o bi e bi Nja'i, ma da 'ñoui gatho yá enxε, ne ma da hñudi ja rá maça hudí con gatho rá nsunda.

³² Nuni ja ma da munts'ini gatho ya ja'i de gatho rá ng_uni ra ximhai, y nura Ndá ma da 'ueca 'na ngu 'na, ngu øt'a ya ma'yo co ya zi deti ne ya t'axi.

³³ Nu'á ma da 'ba'ma ja rá 'ñei gatho ya zi deti, ne nu ja rá ngah_a ja ma da 'bam'ni gatho ya t'axi.

³⁴ Nu'bú ma da 'ñembabi nú'ú di 'bai ja rá 'ñei: "Bá eh_u nu'ah_u xa jap'ah_u ma Dada. Ma gui cuth_ubya nuni mahets'i hab_u bí manda ma Dada nuni hab_u xqui thoqui pa gue'ah_u de ante da thoca ra ximhai.

³⁵ Dí 'ñepi gui cuth_uni ngue'a nú'b_u mi tsuca ra thuhu, go gue'ah_u gá 'racj_u te dá tsí. Ne nú'b_u mi tsuca ra nduthe, go gue'ah_u gá 'racj_u ra dehe dá tsí. Ne nú'b_u ndí ne'ñu, go gue'ah_u gá 'racj_u ntsaya dá oxí.

³⁶ Ne nú'b_u mi otho te ga he, go gue'ah_u gá 'racj_u te dá he. Ne nú'b_u ndrí hñeni ne dá ofadi, go gue'ah_u gá ma gá c'ascah_u."

³⁷ Nu'bú nú'ú to'o xa 'yøt'e xá hño ma da dadi ne da 'ñena: "Ma zi Hmu'ihe, çha'm_u dá hant'ahe gue mi tsu'a ra thuhu nep_u dá 'ra'ahe te gá tsí? O çha'm_u dá hant'ahe gue mi tsu'a ra nduthe nep_u dá 'ra'ahe ra dehe?"

³⁸ O çha'm_u dá hant'ahe gue ngrí ne'ñu nep_u dá 'ra'ahe ntsaya gá oxí? O çha'm_u dá hant'ahe gue mi otho te gui hye, nep_u dá 'ra'ahe te gui hye?"

³⁹ O çha'm_u dá hant'ahe ngrí hñeni o nguí ofadi nep_u dá ma dá c'a'ts'ahe?"

⁴⁰ Nu'bú ra Ndá da dātuabi ne da 'ñena: "Xi majuañi dí xi'ah_u gue nu'b_u gá faxh_u 'na de guehy_u ma cu hinte mri muui ja yá thandi ya ja'i, pañ_u gue go guecagui gá faxcah_u."

⁴¹ Nep_u ra Ndá da 'ñembabi nú'ú di 'bai ja rá ngah_a: "Nu'ah_u 'ueh_u de gueque. Nu'ah_u xa za'ah_u rá cuε Ajuá, grí maha pa ja ra nidu hab_u zø ra tsibi pa nzantho, nuni hab_u xa thoqui pa ra ts'ondahi ne yá ts'o'εnxε.

⁴² Ngue'a mi tsuca ra thuhu pe nu'ah_u hingá 'racj_u te dá tsí. Ne mi tsuca ra nduthe pe nu'ah_u hingá 'racj_u ra dehe dá tsí.

⁴³ Ne nú'b_u ndí ne'ñu, nu'ah_u hingá 'racj_u ntsaya dá oxí. Ne mi otho te ga he pe nu'ah_u hingá 'racj_u te dá he. Ne nú'b_u ndí hñeni ne ndí ofadi, nu'ah_u hingá ma gá c'ascah_u."

⁴⁴ Nu'bú nú'ú ya ts'oja'i ma da dadi ne ma da 'ñena: "Ma zi Hmu'i, çha'm_u dá hant'ahe mi tsu'a ra thuhu o ra nduthe, o ngrá ne'ñu, o bi 'ñotho te gui hye o gá hñeni o gá ofadi, nep_u hindá fax'ahe?"

⁴⁵ Nep_u ra Ndá da dātuabi ne da 'ñembi: "Xi majuañi dí xi'ah_u, nu'b_u hingá faxh_u 'na de nuy_u ma zi cu hinte mri muui pa ja ri thandih_u, pañ_u gue go guecagui hingo gá faxcah_u."

⁴⁶ Nu'bú nuya ts'oja'i ma da ma pa ja ra nidu hab_u da 'm_ui pa nzantho. Ha nu'ú tó'o xa 'yøt'e xá hño ma da yat'a mahets'i hab_u bí ja ra te pa nzantho.

26

*Ya ndá gá xodyo bi 'ñu'ti pa hanja da za da g_u ra Jesu
(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)*

¹ Nu mi uadi ra Jesu bi m_anga gatho nuya noyaya, bi 'ñembabi yá nxadi:

2—Ngu guí pah_u gue h_onse yo pa ri 'b_edi pa da t'ot'a ra ngo dega pascua, ne nuya pa'ua gue'bu ma dra da Nú'a To'o bi e bi Nja'i pa dra pont'i ne da tho.

3 Ne nura pa'a bi m_anga njabu ra Jesu, nuyá ndaxjua nda ya xodyo ne ya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley, bi munts'i'ua ja rá ngu ra Caifá nú'a to'o xi mrá danga nda gá macja.

4 Nuni ja guehni bi 'ñ_u'ti'ua pa hanja da za da hyat'a ra Jesu pa da za da gu ne da hyo.

5 Ne bi bense'ua bi 'ñémbi'ua:

—Nubyá hinga ma ga øth_u núna dí beñh_u ga øth_u ngue'a ra ngo, pa hinda ñunts'a ya ja'i.

'Nara 'behña bi go'tsua ja rá ñaxu ra Jesu 'nara hoga ñuni
(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

6 Ha nura Jesu mi 'b_uhni ja ra t'uca hnini Betania ja rá ngu ra Simu nú'a to'o xqui ñani de ra lepra nú'a ra hñeni tsit'atho ra ngø.

7 Ha ra Jesu mi hudi ja ra mexa, ne de gue'a bi zønga 'nara 'behña mi ha 'na ngu ra zi xito xqui thoqui de 'nara hoga do rá thuhu ra alabastro, mi po 'nara dehe xi mi y_uni xá c_uhi ne xi mri muui ndunthi, ne bi go'tsua ja rá ñaxu ra Jesu nú'a ra dehe'a.

8 Ha nu mi hyanda ya nxadi nú'a mi øt'a nú'a ra 'behña'a, bi bø yá cue ne bi 'ñena:

—¿Hanja bri fantho nuna dehe xi rá maði?

9 Nuna deheni xa za xa 'ba hmaha, ngue'a ri muui ndunthi ra boja, ne xa t'umba hmaha 'nara mfats'i ya hyoya.

10 Nu'b_u ra Jesu bi 'yøde nú'a mi mañ'ua ne bi 'ñembabi:

—¿Hanja guí mañh_u njabu de nú'a bi 'yøt'a nuni ra zi 'behña? Nuní xa 'yøt'a 'nara hño pa guequi.

11 Oguí hyøc_u nú'a xa goxcagui, ngue'a nuya hyoya ma guí 'b_uh_u nz_antho con gue'ua, pe nugui hinga nz_antho ma ga 'b_ui con gue'aha.

12 Nuní bi goxcagui nú'a ra dehe y_uni xá c_uhi pa nu xcrá nt'agui.

13 Xi majuañi dí xi'ah_u gue hab_uraza de ra ximhai da hmanga ma noya, nehe da hm_a de nú'a xa 'yøtcagui nuni ra zi 'behña pa 'nara feni de guehni.

Ra Juda bi pa ra Jesu
(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

14 Nep_u 'na de gue nú'ua 'ret'amayoho ya nxadi mrá thuhu ra Juda Iscariote bi ma bá c'a'tsa ya nda gá macja,

15 y nu'á bi 'ñembabi'ua:

—¿Hangu guí 'racj_u pa ga da'a'ih_u ja ri 'yeh_u ra Jesu?

Nu'b_u 'bestho ra ora'a bi gohui'ua 'nara cohi, ne ya nda gá macja bi umbabi ra Juda Iscariote 'natema'ret'a ya t'axboja.

16 Y desde ra pa'a ra Juda mi honi hanja da za da da ra Jesu ja yá 'ye'ua.

Ra nt'oxi nú'a bi zi ra Jesu co yá nxadi ante da du
(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

17 Nep_u bi dat'a ya pa de 'nayá ngo ya xodyo, gue'a ra ngo de ya thuhme nsi ra nzoí. Y nú'a ra mudi pa de ra ngo, yá nxadi ra Jesu bi ma bá tsudi pa bi 'yambabi ne bi 'ñembi:

—¿Hab_u guí ne ga hocje ra hñuni dega pascua?

18 Ha ra Jesu bi ðatuabi ne bi 'ñembabi:

—Rí maha ja ra hnini bá c'a'tshu 'nara 'ñøhø ne gui 'ñembabihu: “Bá pencahe ra Xahnate gue ga xi'ahé njaua ngu nú'a bá ma: Ya ma da dat'a ma ora, ne pe'tsi te ga øthe ra hñuni dega pascua co ma nxadi ja ri ngu.”

¹⁹ Nu'bú ya nxadi bi 'yøt'e ngu nú'a xqui 'bepabi ra Jesu, hangue nu'á ja bá hocni ra hñuni dega pascua.

²⁰ Nu mi nxuui ra Jesu bi hñudi ja ra mexa con gatho nú'u 'ret'amayoho yá nxadi.

²¹ Ha de mri ñuñ'u, ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Xi majuani dí xi'ahé gue 'na de gue'ahé ma gui dagaguihú.

²² Nu'bú gatho yá nxadi bi du yá mui, ne nu'á 'na ngu 'na bi 'yambabi ra Jesu ne bi 'ñembi:

—Ma zi Hmu'i, ¿ha gue go guecagui?

²³ Y ra Jesu bi dátuabi'u ne bi 'ñembabi:

—Nú'a to'o dri ñu'mebya ja 'nadra manza, nú'á go gue'a ma da dagagui.

²⁴ Nú'a To'o bi e bi Nja'i ya 'yo ra 'ñu pa da t'øt'e ngu nú'a mǎnga ra Mǎca T'ofó, pe huecate nú'a ra ja'i to'o ma da da'a. Ma'na xá hño hinxá 'mahma nú'a ra ja'i'a.

²⁵ Nepu ra Juda nú'a to'o mi ma da da ra Jesu bi 'yambabi ne bi 'ñembi:

—Xahnate, ¿ha gue go guecagui?

Ra Jesu bi dátuabi ne bi 'ñembi:

—Haha, go nu'i.

²⁶ Nura ora mri ñuni'u, ra Jesu bi gu ra thuhme, bi 'yapa Ajuá rá Dada da japi, ne bi heque, nepu bi umbabi yá nxadi, ne bi 'ñembabi:

—Tsihú nuna thuhme, nuna go guehna ma ndo'yo.

²⁷ Nepu bi gu ra vaso nú'a mi po ra vinu, ne bi umba njamádi Ajuá rá Dada, nepu bi umba yá nxadi ne bi 'ñembi:

—Tsihú nuna vinu grí gathohú.

²⁸ Nuna go guehna ma ji ma da mfani pa da put'a yá ts'oqui gatho ya ja'i. Nehe go guehna ra seña de ra 'ra'yo cohi.

²⁹ Pe dí xi'ahé gue ya hinga ma ga yopa tsi ma'na'qui nuna ra vinu dega obxi con gue'ahé nuua ja ra ximhai. Ma ga yopa tsi ma'na ra 'ra'yo vinu con gue'ahé, pe nuni mahets'i habú bí manda ma Dada.

Ra Jesu bi ma gue ra Pedro mi ma da gøni'a

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Ha nu mi uadi bi duta 'nara jahña, bi ma'u pa ja ra t'øhø 'bo Olivo.

³¹ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nura nxuui bya gatho'ihú ma da du ri muihú ne ma gui tsogaséhuua. Ngue'a Ajuá ma Dada mǎnga njaua ja ra Mǎca T'ofó: “Ma ga ho ra ma'yo, y nuyá deti ri su'a ma da nxani haburaza,” njabú ena.

³² Hangue nugui ma da thogagui, pe nu xcrá yopa nte, ma ga 'bet'o de gue'ahé pa Galilea.

³³ Nu'bú ra Pedro bi dátuabi ne bi 'ñembi:

—Masque gatho ma'ra da 'uegue de gue'a'i, pe nugui hinhya'mú ga 'uegue de gue'a'i.

³⁴ Ra Jesu bi 'ñembabi ra Pedro:

—Xi majuani dí xi'a'i gue núbya dí nxuui ma gui cøngagui hñu'qui ante da mafi ra me'nja.

³⁵ Nu'bú ra Pedro bi dádi ne bi 'ñena:

—Masque ga tuui mahyegui pe hinhya'mú ga cøñ'a'i.

Y gatho ma'ra ya nxadi bi má njabú nehe.

Ra Jesu mi apabi Ajuá rá Dada nuni Getsemani

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Nepu ra Jesu bi zòhøni co yá nxadi ja nú'a ra luga rá thuhu Getsemani, ne bi 'ñembabi'u:

—Cohua, nugui ma ga thogui má ts'u ringuehni pa ga apabi Ajuá ma Dada.

³⁷ Nu'bú nu'á bi zixa hñu yá nxadi, ra Pedro ne nú'u yoho yá t'u ra Sebedeo, bi thogui má ts'u ringuehni. De guehni ra Jesu bi maði bi ntsø'mi ne xi bi du rá mi.

³⁸ Ne bi 'ñembabi nú'u hñu yá nxadi:

—Xi tu ma maiga asta dí ne ga tu co ra dumai. Cohua, oxqui ahah, ma ga aphu Ajuá mahyegui.

³⁹ Y ra Jesu bi thogui má ts'u de habu bi gohi yá nxadi, nepu bi me rá hmi ja ra hai, ne bi 'yapa Ajuá rá Dada ne bi 'ñembi:

—Ma Dada'i, nu'bu da zahma, dá thoguitho nuna ts'othogui ma ga thogui, pe nu'bu hina, 'yøt'e nú'a go ri pahague, hingo nú'a go ga nega.

⁴⁰ Nu'bú ra Jesu bi mengui pa habu xqui gohi nú'u hñu yá nxadi, ne nu'ú bi zædi mi ahá, hangue ra Jesu bi 'ñembabi ra Pedro:

—¿Ha gue hinxa za xcá ts'ethu ra t'ahá maði 'na ora mahyegui con guequi?

⁴¹ Nuhuh ne 'yaphu Ajuá pa gui ts'ethu ya ts'othogui. Xi majuani dí xi'ahu gue ri mfenihu ja rá ts'edi, pe nuri ndo'yohu otho rá ts'edi pa gui ts'ethu.

⁴² Ra Jesu bi menga ma'na'qui habu xqui 'yapa Ajuá rá maði, ne bi 'ñena ma'na'qui njaua:

—Ma Dada'i, 'bu hinda za da thoguitho nú'u ya ts'othogui ma ga thogui, nu'bú 'yøt'e nú'a go ri pahague.

⁴³ Nepu ra Jesu bi yopa mengui ma'na'qui habu xqui zogui nú'u hñu yá nxadi, ne bi zædi mi ahá ne nixi mi tsa da zøt'a yá da ngue'a xi mi tsedi ra t'aha.

⁴⁴ Nu'bú ra Jesu bi zoguini'u ma'na'qui, ne nu'á bi yopa menga rá hñu'qui pa habu mi apabi Ajuá, ne guet'atho ya noya bi ma ngu nú'u xqui mañ'a.

⁴⁵ Nepu bi yopa menga ma'na'qui pa habu xqui zogui nú'u hñu yá nxadi ne bi 'ñembabi'u:

—Nubyá ha, dá zu ri t'ahahu ne tsayahá xá hño. Ya bi zø ra ora gue ya ma dra da ja yá 'ye ya 'yøt'ats'oqui Nú'a To'o bi e bi Nja'i.

⁴⁶ Nanju maha, ngue'a ya xa 'ñepu nú'a to'o ma da dagagui.

Bri ju nts'ahni ra Jesu

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Ts'a ra ora mi manga njabu ra Jesu, bi zøhø ra Juda 'na de nú'u 'ret'amayoho ya nxadi, mbra 'ñoui ndunthi ya ja'i, 'ra mbra hñá ya huai ha nu ma'ra mbra hñá ya za. Nuya ja'i'u bá pehna yá ndaxjua nda ya xodyo ne ya nda gá macja.

⁴⁸ Ra Juda nú'a to'o xqui pa ra Jesu ya xqui umba 'nara seña nuya ja'i ne xqui 'ñembabi:

—Nú'a gui hyanthu ga tsu'tsuabi rá hmi, nú'á go di gue'a, ne gui dama juhhu.

⁴⁹ Nu'bú ra Juda bi ma bá tsædi ra Jesu. Nepu bi zenjua ne bi 'ñembi:

—jajuá da jap'a'i, Xahnate!

Ne 'bestho bi zu'tsi.

⁵⁰ Nu'bú ra Jesu bi dætuabi ne bi 'ñembi:

—Xi'ague, ¿te rá 'be xqui 'ñeque?

Nu'bú ya ja'i 'bestho bi gu ra Jesu pa bi zixa nts'ahni.

51 Y ngu bri ja ra Jesu, 'na de gue nú'u mri 'ñoui'a bi c'o'tsa rá mahuai ne bi hyecua 'nará gu 'nará 'bego ra nda gá macja.

52 Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi nú'a mi ha ra mahuai:

—Pe'tsa ri huai ja rá nt'o, ngue'a gatho nú'u to'o hote co ra huai, co ra huai dí tho nehe.

53 Nugui da zahma ga apa ma Dada dua pencagui ya 'motho gá enxe, y nu'a dua pencahma 'bestho.

54 Pe nu'bu, ya hinda za da nja ngu nú'a manga ra Maca T'ofu nú'a ena gue mahyoni ga thogui ngu nú'a di thoguiba.

55 Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi ya ja'i:

—¿Sague drá be pa e gui jugaguiha co ya huai ne ya za? Hyastho ndi 'bai ja ra nija pa ndi xahn'a'ihu ne hinhya'ma gá jugaguiha.

56 Pe pe'tsi gatho da njabu pa da nja ngu nú'a bi manga yá 'mehni Ajuá ja ra Maca T'ofu.

Nu'bu gatho yá nxadi bi hyehni ra Jesu ne bi 'bat'i'u.

Ra Jesu ja yá thandi ra hmunts'a nda gá xodyo

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

57 Nu'bu nú'u to'o xqui gu ra Jesu bi zits'i pa habu mi 'bai ra danga nda gá macja nú'a mra' tahuu ra Caifá, nehe ja xqui munts'ini nuya xahnate de ra ley ne ya ndaxjua nda.

58 Ha nura Pedro mi 'befatho zi yabu mri dena ra Jesu, bi zoni asta ja rá patio rá ngu ra danga nda gá macja. Nuni ja bi gohni'a habu mi 'bai ya gunts'ahni pa da hyandi'a te da t'otua ra Jesu.

59 Ha nuya nda gá macja ne ya ndaxjua nda mahyegui con gatho ma'ra ya nda gá xodyo mi honi to'o da manbabi ra Jesu masque dega nc'uamba, pa da za da tho.

60 Pe himbi za te bi ts'utuabi, masque ndunthi ya ja'i bi gu'tsua ya nc'uamba.

61 Pe 'mefa bi 'mahni yoho ya cuamba ja'i bi 'ñena:

—Nuna 'ñohoni bi 'ñena gue da za da yot'utuabi rá nija Ajuá ne rá hñupa da za da yopa 'ba'ma ma'na'qui.

62 Nu'bu nura danga nda gá macja bi 'mai ne bi 'ñemba ra Jesu:

—¿Ha gue hinte gui thadi? ¿Ha gue majuani nú'a hma de gue'i?

63 Pe ra Jesu hinte bi dadi. Nu'bu nura danga nda gá macja bi 'ñembabi:

—De rá tahuu Ajuá nú'a te, xi da xicje, ¿ha gue go gue'i grá Cristo rá T'u'i Ajuá bá pehn'a'i pa gui nda?

64 Nu'bu ra Jesu bi datuabi ne bi 'ñena:

—Haha go guecagui, ngu nú'a gá ma. Nehe dí xi'aha gue nuya pa xa 'ñepu ma gui hyanthu Nú'a To'o bi e bi Nja'i ma da hñudi ja rá 'ñei Ajuá nú'a ja rá ts'edi. Y nehe ma gui hyanthu dua ehe ja ya guui.

65 Nu'bu nura danga nda gá macja bi danga yá he ngue'a bi beni gue ra Jesu xqui ñama'ñu de Ajuá, ne bi 'ñena:

—Nuna 'ñohoni ri 'ñet'a Ajuá. ¿Te ga 'bephu ma'ra to'o da xicje de guehni? Ya gá 'yosehu nú'a te bi ma.

66 ¿Te gui mañha?

Ha nu'u ma'ra bi dadi ne bi 'ñena:

—Nuni go 'nara danga nduthai, hangue rí 'ñepi da tho.

67 Nu'bu 'ra de gue'u bi zo'tsuabi rá hmi ne bi na'mbi, ha nu ma'ra bi me'ti,

68 ne bi 'ñembabi:

—Nu'i guí ena gue go gue'i grá Cristo xuá mehn'a'i Ajuá pa gui ndá. Nu'bú, 'bú grá badi, xicje xa, ¿to'o nú'a bi nap'a'i?

Ra Pedro bi gonga ra Jesu

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Nura ora'a, ra Pedro mi huhnitho ja ra patio, nepu 'nara nxutsi mrá 'bego bi ma bá tsadi'a ne bi 'ñembabi:

—Ne'i go gue'i nguí 'ñoui ra Jesu nú'a ra me Galilea, ¿ha ngue ha?

⁷⁰ Ha nura Pedro bi ncøni de ja yá thandi gatho ya ja'i mi 'buhni ne bi 'ñena:

—Nixi dí paði nú'a guí ma.

⁷¹ Nepu nú'a ya mi pa ja ra gosthi, ne ma'na ra nxutsi mrá 'bego bi hyandi'a ne bi 'ñembabi nú'u ma'ra ya ja'i mi 'bahni:

—Nuna dameni mri 'ñoui ra Jesu me Nasare nehe.

⁷² Nepu ra Pedro bi yopa ncøni ma'na'qui, ne bi jura bi 'ñena:

—Nixi stá paði nú'a ra 'ñohø guí ma.

⁷³ 'Mefa bi joni ya ja'i habu mi 'bai'a ne bi 'ñembabi:

—Xi majuani ne'a'i go gue'i 'na de gue'u, ngue'a mfata ri noya gri ña.

⁷⁴ Nu'bú ra Pedro bi mudi bi jura ne bi ntsante ne bi 'ñena:

—Hindi pa nú'a ra 'ñohø guí mañhu.

Y 'bestho nura ora'a bi mafi ra menja.

⁷⁵ Nu'bú ra Pedro bi zo rá mfeni de nú'a xqui xipa ra Jesu ne xqui 'ñembi: “Nu'i ma gui cøngagui hñu'qui ante da mafi ra menja.” Nu'bú ra Pedro bi bøni pa thi ne xi bi nzoni con gatho rá mui.

27

Ra Jesu bi ts'ixa habu mi ja rá ts'utbi ra Pilato

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Nurá hyax'a gatho yá ndaxjua ndá ya xodyo ne ya ndá gá macja bi gohi 'nara cohi pa hanja da za da hyo ra Jesu.

² Nepu bi du'ti'u pa bi zits'i bá ent'ua ja rá 'ye ra Poncio Pilato nú'a to'o mrá ndá de Judea.

Rá du ra Juda

³ Ra Juda nú'a to'o xqui da ra Jesu, nu mi hyandi'a gue ma da tho ra Jesu, xi bi du rá mui ne bi ma bá co'tsua yá boja nuya ndá gá macja ne ya ndaxjua ndá, nú'a 'natema'ret'a ya t'axboja xqui t'umbi.

⁴ Ne bi 'ñena:

—Nugui stá øt'a 'nara danga ts'oqui, ngue'a stá da 'nara 'ñohø nú'a hinte tu, ma da tho, da manga rá ji.

Nepu nu'ú bi daði ne bi 'ñembi:

—¿Nu'á te go tsa ga pacahe de gue'a? Nu'á go rí ma ri uendague.

⁵ Nu'bú ra Juda bi føta nú'a ra boja mbo ra nija, nepu bi ma bá nzudise dega 'yuga pa bi nhyo sche.

⁶ Nu'bú nuya ndá gá macja bi munts'a nú'a ra boja'a ne bi 'ñeñ'u:

—Nuna bojana hingui tsa ga uthu ja ra 'me'tsboja de ra nija, ngue'a guehna 'nara njut'i de rá ji 'nara ja'i.

⁷ Nepu bi go 'nara cohi gue con gue nura boja'a da dañ'u 'nara hai rá thuhu ra Hai dega Hyoca Traste, pa ja da t'aguini ya nzøhøja'i.

⁸ Hangue asta mapaya nura hai'a rá thuhu ra Hai dega Ji.

⁹⁻¹⁰ Njabu bi nja ngu nú'a xqui manga ra badi Jeremia bi 'ñena: “Bri ju nú'a 'natema'ret'a ya t'axboja pa bi thanga 'nara hai nú'a mrá meti 'nara hyoca

traste. Njabu bi 'hepcagui Ajuā ga øt'e. Ngue'a ya me Israel bi 'ñena gue nú'a ra ja'i'a da 'ba po 'natema'ret'a ya t'axboja."

*Ra Jesu bi 'mai ja rá thandi ra Pilato
(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)*

¹¹ Ra Jesu ya mi 'bahni ja rá thandi ra Pilato nú'a to'o mrá ndā de Judea. Ha ra Pilato bi 'ñani, bi 'ñembabi:

—¿Ha go gue'i grá danga Ndā de ya xodyo?

Ha ra Jesu bi dātuabi:

—Hahā go guēcagui, ngu nú'a gá mā.

¹² Nepu ya ndā gá macjā ne ya ndaxjua ndā bi ñapabi ra Jesu, pe nu'á hinte bi dadi.

¹³ Nu'bú ra Pilato bi 'ñembabi ra Jesu:

—¿Ha hinguí øde gatho nú'a te hmā de gue'i?

¹⁴ Pe ra Jesu hinte bi dātuabi. Por guehna ra Pilato xi bi 'yø.

*Ra Jesu bi secuabi gue da tho
(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)*

¹⁵ Nú'a ra nzāi de Judea gue ra ndā pe'tsi da hyegui 'nara 'yofadi nú'u go da huahna ya ja'i nú'u ya pa de rá ngo ra pascua.

¹⁶ Ha nuya pa'u mi ofadi 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Barraba nú'a xqui t'øde ndunthi de gue'a ngue'a xi mrá ts'oja'i.

¹⁷ Y nu'bú nura ora bi munts'a ya ja'i, ra Pilato bi 'yambabi'u ne bi 'ñembi:

—¿To'o guí nehū ga hegui, ra Barraba o nuni ra Jesu t'embi ra Cristo ra ndā?

¹⁸ Ngue'a ra Pilato mi padi hanja ya ndā gá xodyo xqui zi'tsuabi ra Jesu ngue'a mi tsu da hñanbabi'a yá nsu.

¹⁹ Ha nu de mi huhni ra Pilato ja rá hudi, nurá 'behñā bá penpa ra noya ne bi 'ñembi: "Ote xqui ma gui hñøt'e de gue nú'a ra hoga ja'i'a, ngue'a manxuui dá 'uipa 'nará t'i xi xá nts'o."

²⁰ Pe ya ndā gá macjā ne ya ndaxjua ndā bi 'y'u'ta gatho ya ja'i pa da 'yadi'u gue go da thegui ra Barraba, ne go da tho ra Jesu.

²¹ Nu'bú ra Pilato bi 'yambabi ma'na'qui ya ja'i ne bi 'ñembi:

—¿Nda'a de ri yoho guí nehū ga hegui?

Nu'bú ya ja'i bi dadi ne bi 'ñena:

—Nura Barraba.

²² Hangue ra Pilato bi yopa 'yambabi'u ne bi 'ñembi:

—Nu'bú ¿te ga øt'e co nuni ra Jesu xa thu'mbi ra Cristo ra ndā?

Nu'bú ya ja'i bi dadi ne bi 'ñena:

—¡Manda da tho ja ra pont'i!

²³ Nu'bú ra Pilato bi 'ñembabi'u:

—¿Pe te ma ts'oqui xa 'yøt'ni?

Pe nu'ú ma'na xi mi mafi nts'edi mi ena:

—¡Manda da tho ja ra pont'i!

²⁴ Nu mi hyanda ra Pilato gue ma'na 'yo mri ñants'i ya ja'i ne himi tsa te da 'yøt'e'a, nu'bú bi manda da thampa ts'u ra dehe, ne bi nxu'ye ja yá thandi gatho ya ja'i, ne bi 'ñena:

—Nugui hingo ma ga thādi de nurá ji ma da manga nuna ra hoga 'ñøhø nu stí du. Nu'ahu ya go guí pahū te ma gui thādihe.

²⁵ Nu'bú bi dadi gatho ya ja'i ne bi 'ñena:

—¡Nuje ne gatho ma batsihe ma go ga thādihe de nú'a ra ji ma da mfani!

²⁶ Nu'bú ra Pilato bi hyegui ra Barraba, ne bi manda bri fet'a ra Jesu, nepu bi 'yent'uabi'a ja yá 'ye yá soldado pa da hyo'u.

27 Nu'bu' ya soldado bi zixa ra Jesu pa habu mi 'bu'i ra danga ts'utbi, ne ja bá cot'athoni gatho ya soldado.

28 Nepu bi moque'u ne bi hyetuabi 'nara thenga he.

29 Ne bi hñu'tsuabi ja rá ñaxu 'nara corona dega 'mini xqui 'bet'e, ne bi 'yent'ua ja rá 'ye ra 'ñei 'nara ts'ut'o. Nepu bi ndandiñahmu'u ja rá thandi'a, ne mi ø'tuatho ra nt'eni mi embi:

—'Bu'i pa nzantho, nu'i ri t'equ'e'i rá Nda'i ya xodyo!

30 Nepu bi zots'i'u ne bi hñamba nú'a ra ts'ut'o mi o ja rá 'ye ne con gue'a bi na'mba ja rá ñaxu.

31 Nepu de mi uadi'u bi 'yø'tua ra nt'eni ra Jesu, bi mœcuabi nú'a ra thenga he xqui hyetuabi, nepu bi yopa hyetua nú'u yá dutu xi mi he. Nepu bi zits'i'u pa da pont'i ja ra pont'i pa ja dí duni.

Ra Jesu bri thøta ja ra pont'i

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

32 Ne de má 'ñu bi nthœui'u 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Simu mrá me Cirene. Nepu nú'a ra 'ñøhø'a bri japi bi duxa nú'a ra pont'i habu mi ma da ts'uta ra Jesu.

33 Njabu bi zøni ja ra luga rá thuhu Golgota nú'a rí bøni da 'ñena Ñaxmadu.

34 Nuni ja bá t'umbabini ra Jesu ra vinu xqui nthants'i co 'nara ndapo xi xmá nju, pe mi za gue xmá nju himbi ne bi zi.

35 Nu mi uadi ya soldado bi pont'a ra Jesu, nu'bu' nu'ú' bi rifabi yá dutu pa bi hñegue'u. Njabu bi nja ngu nú'a xqui mangua rá 'mehni Ajuá nú'a bi 'ñena: "Nú'ú' bi rifagui ma dutu pa bi hñegue'u."

36 Nepu ya soldado ja bi hñudini pa bi su ra Jesu.

37 Y xqui t'ofø ja ra pont'i maña de ja rá ñaxu nda'a ra ts'oqui xqui 'yøt'e ngu mi mañ'u pa ja bi duni. Y nú'a xqui t'ofoni mi ma gue nu'á go ra Nda de ya xodyo.

38 Nehe bri pont'a yoho ya be habu bri pont'a ra Jesu, 'na ja rá 'ñei, ne nú'a ma'na ja rá ngaha.

39 Y nú'u to'o mi thoguini mi bat'a yá ñaxu ne mi xaxi,

40 mi embabi:

—Nú'i xcá ma gue gui yø'ta ra nija, nepu rá hñupa gui yopa 'ba'mi, mpøhø de gue'ase, ne çai de ra pont'i 'bu' xi majuani go gue'i rá T'u'i Ajuá.

41 Nehe ya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley, co ya fariseo ne ya ndaxjua nda mi nønga ra Jesu ne mi 'ñémse'u:

42 —Ma'ra ha, bi za bi pøhø, pe nubyani hinda za da mpøhø sehe. Nu'bu' go xi guehmani yá Nda ya be Israel, dá gaibya de ra pont'i pa ga camfrihu.

43 Nuni xa hñuxa rá jamfri ja Ajuá, hangue dá ñambya Ajuá 'bu' gue xi majuani Ajuá ri maði, cabo xa xicsehuni ne xa 'ñena gue go guehni rá T'u' Ajuá.

44 Nehe nú'u yoho ya be xcri pont'i mahyegui co ra Jesu bi xaxi'u nehe.

Ra Jesu bi du

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

45 Y ngu mi 'net'yoho ra hyadi, bi maði bi 'mexuui gatho ra ximhai ne asta mi nzanga hñu nde ja bi yopa hnequi ma'na'qui.

46 Ne nura ora'a ra Jesu bi ña nts'edi ne bi 'ñena:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —Rí bøni da 'ñena, ma Dada'i, ma Dada'i, ¿hanja xcá hyegaseua?

47 Nu'bu' ra de gue nú'u mi 'bahni bi 'yøde ne bi 'ñena'u:

—Nuni ra 'ñøhø ma'ta ndu ra baði Elía.

⁴⁸ Nu'bu' 'na de gue nú'ua mi 'buhni 'bestho bi nest'ihi bá ha 'nara zi sponja ne bi pobo co ra ju'tsa vinu. De guehni bi teta ja 'nara ts'ut'o, nepu bi go'tsuabi ja rá ne.

⁴⁹ Pe nu ma'ra bi 'ñena:

—Tsopu, ma ga nuhu ua da zø ra Elía pa da ñani.

⁵⁰ Nu'bu' bi yopa ña nts'edi ma'na'qui ra Jesu, nepu ra ora'a 'bestho bi du.

⁵¹ Nura ora'a bi xø nú'a ra dutu mi naxa mbo ra ndanija pa mi cot'a habu xi xmá nsunda, bi mudi de maña pa rí ga'ti. Ne xi bi nja 'nara mbimhai nts'edi y asta bi xø ya do.

⁵² (Nehe bi xoxa ya nt'agui ne bi yopa nte ndunthi ya gamfri nú'ua ya xqui du.

⁵³ Ne nu de ya xqui yopa nte ra Jesu, nu'bu' nú'ua xqui bonga de ja ya nt'agui, bi 'ño ja ra hnini Jerusale habu bá handa ndunthi ya ja'i.)

⁵⁴ Ngu bi du ra Jesu, ra nda gá soldado ne yá mfats'i nú'ua mi su'a bi za'ua ra mbimhai ne bi hyanda gatho nú'ua te bi nja, hangue xi bi ntsu'ua ne bi 'ñena:

—Xi majuani nuni ra 'ñohø go mi guehni rá T'ua Ajuá.

⁵⁵ De zi yabutho mi 'bahni ndunthi ya 'behña mi handa nú'a te bi nja. Nuya 'behña'ua go gue'ua xqui mapabi ra Jesu ne xqui 'ñoui de Galilea.

⁵⁶ 'Ra de gue'ua, ra Maria Magdalena, ne ra Maria nurá naná ra Cobo ne ra Jose, ne rá naná nú'ua yoho yá t'ua ra Sebedeo.

Ra Jesu bi t'agui

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ De ya mi ma da yu ra hyadi 'nará nxadi ra Jesu mrá me Arimatea mrá thuhu ra Jose ne xi mrá rico,

⁵⁸ bi ma bá c'a'tsa ra Pilato pa bi 'yapa nsequi da ma da 'yacuabi rá ndo'yo ra Jesu. Nu'bu' ra Pilato bi manda da t'umbabi nsequi pa da ma da 'yagui.

⁵⁹ Nu'bu' ra Jose bi ma bá tumpa rá ndo'yo ra Jesu, ne bi mant'i co 'nara t'axa dutu.

⁶⁰ Nepu bi ma bá agui ja ra nt'agui nú'a xqui hyoqui'a ja 'nara hñado pa go xa nt'aguini hmaha'a. Nepu bi got'a ra nt'agui co 'nara dangá do, ne bi ma'a.

⁶¹ Ne guetbu ja ra nt'agui mi huhni ra Maria Magdalena ne nú'a ma'na ra Maria.

Ya nsute ja rá nt'agui ra Jesu

⁶² Rá hyax'a, ya xqui thogui nú'a ra pa de ra nthoqui, bi ma ya nda gá macja ne ya fariseo bá c'a'tsa ra Pilato,

⁶³ ne bi 'ñembi:

—Nú'i ma nda'ihe, dí beñhe gue nú'a ra hyate 'ñohø nú'bu' mi tetho bi 'ñena gue rá hñupa mi ma da yopa nte.

⁶⁴ Hangue dí nehe gui pehna to'o da su ra nt'agui hñu pa, pa hinda 'ñehe yá nxadi dega xuui ne dá be. Nu'bu' ha, nuya nxadi ma da 'ñembabi ya ja'i gue xa yopa nte'a, ne ma'na strá nts'o nuna nc'uambana de nú'a rá mudi.

⁶⁵ Bi daði ra Pilato ne bi 'ñena:

—Ma ga 'ra'ahu ya soldado gui tsixhu pa gui suhu xá hño ra nt'agui asta habu da za.

⁶⁶ Nu'bu' nuya nda gá macja co ya fariseo bi ma bá su ra nt'agui ne bi hñu'tsua 'nara seyo ra do, ne bi zohni'ua ya soldado pa bi su.

28

Ra Jesu bi yopa nte de ra du

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Rá hyax'a de ya xqui thogui ra pa dega tsaya ne ya mi fudi da hyats'i de ra mudi pa de ra semana, ra Maria Magdalena ne ma'na ra Maria bi ma da c'a'tsa ra nt'agui.

² Y nura ora'a bi nja 'nara danga mbimhai, ngue'a bá cai 'nara enxε de mahets'i, ne ngu bi zohø habu xqui t'agui ra Jesu, bi 'yent'a nú'a ra do xqui jot'a ra nt'agui, nepu bi hñudi'a maña de nura do'a.

³ Nura enxε'a xi mri yot'i ngu 'nara huci, ne nurá he xi xmá nt'axi ngu ra tse.

⁴ Y nu mi hyanda ya soldado njabu, nu'ú bi umba ra nhuat'i co ra ntsu ne bi dagui bi hodu.

⁵ Nu'bú ra enxε bi zofu nú'u ya 'behña ne bi ñembi:

—Oguí tsuhu. Nuga dí padi gue guí hoñhu ra Jesu nú'a bi tho ja ra pont'i.

⁶ Nu'á ya jo'oua, ngue'a ya bi yopa nte ngu nú'a xqui mañ'a. Bá ehú gui hyanthu habu mi t'agui.

⁷ Nepu grí maha 'bestho bá xiphu yá nxadi'a gue nu'á ya bi yopa nte, ne nubýa ya bi 'met'o'a pa Galilea, nuni ja ma grí hyanthuni ma'na'qui. Pa gue'a dá ehe ga xi'ahu.

⁸ Nu'bú bi ma hnest'ihi nú'u yoho ya Maria, ngu ts'u mi tsu y ngu ts'u mi johya. Bi ma'u pa bá xipa ya nxadi nú'a bi mangu ra enxε.

⁹ Ne nura ora mi 'yo ra 'ñu'u mi damfri bi nthēui ra Jesu ne nu'á bi zengua'u. Nu'bú nu'ú bi joni habu mi 'bai pa bi nsunda'u, ne bi hyapabi yá ua.

¹⁰ Nu'bú ra Jesu bi ñembabi:

—Oguí tsuhu. Grí maha gui xiphu nú'u ma cu da ma pa Galilea ne ja grá nthē'beni'u ma'na'qui.

Ya soldado bi xipabi ya ndá gá macjá nú'a xqui nja

¹¹ De ya xqui ma nú'u ya 'behña, 'ra de gue nú'u ya soldado mri su ra nt'agui bi ma pa ja ra hnini pa bá xipa ya ndá gá macjá de gatho nú'a te xqui nja.

¹² Nu'bú ya ndá gá macjá bi 'ñu'tiui ya ndaxjua ndá pa da umbabi'u ndunthi ra boja ya soldado pa da mangu 'nara nc'uamba,

¹³ ne bi 'ñembabi'u:

—Nu'ahu pε'tsi te gui mañhu gue de mi nxuui gá ahahu, hangue nura ora'a nuyá nxadi ra Jesu bi zohø ne bi du'tsua'u rá ndo'yo.

¹⁴ Ha nu'bu da nja ra pa da badi ra ndá de núna xa nja, odi tu ri muihu, ngue'a nuje go ma ga ñahe con gue'a.

¹⁵ Nu'bú ya soldado bi hñanga ra boja, nepu bi ma'u bi 'yot'e ngu nú'a xqui sipabi. Hangue asta mapaya nuya xodyo camfri gue xi bi njabu ngu nú'a ra nc'uamba bi mangu ya soldado.

Ra Jesu bi umba yá 'befi yá nxadi

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Nu'bú nú'u 'ret'ama'ra ya nxadi bi ma pa Galilea nuni ja ra t'ohø habu xqui xipabi ra Jesu da nthēui.

¹⁷ Y ngu bi hyant'u ra Jesu xi bi nsunda, masque 'ra de gue'u hints'u mi camfri.

¹⁸ Nu'bú ra Jesu bi joni pa habu mi 'bui'u ne bi 'ñembi:

—Gatho ra ts'utbi xa t'endgagui ja ma 'yε pa ga ndá nuni mahets'i ne nuua ja ra ximhai.

¹⁹ Hangue grí maha bá zofohu gatho ya ja'i nú'u 'bui ja rá ngu ni ra ximhai pa dua nxadi nehe'u, ne xi'tshu'u de rá thuhu ra Dada, ne de ra T'u, ne de ra Maça Ndahi.

²⁰ Nehe 'ñutuabih_u' da 'yøt'e gatho ngu nú'a stá 'bep'a'ih_u. Y nuga nzantho ma ga 'b_ui con gue'ah_u asta rá uadi ra ximhai. Njab_u gue'a.

NSAN MARCO

RA MAÇA HOGA T'ØDE NÚ'A BI 'YOFO NSAN MARCO

Ra Xuua Xi'tsate mi zofa ya ja'i ja ra mbonhi

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Rá maça hoga t'øde ra Jesucristo rá T'ᵤ Ajuá bi maði njaua:

² Ra baði Isaía bi 'yofa nuya ya noya ya maya'ᵇᵤ gue Ajuá bi xipabi da 'yofa: Ndi, nuga drá Ajuá dí pēhna ma 'mēhni pa da 'mēf'o de gue'e pa da hyoc'a ri 'ñu.

³ Nuna ra 'mēhni go guehna ma da ñá nts'edi ja ra mbonhi ne da 'ñembabi ya ja'i njaua:

“Hyocj ra 'ñu pa da tho ma Hmuᵤ, ne juañᵤ ya ts'aca'ñu.”

⁴ Y nu mi 'ñehe ra Xuua Xi'tsate bi njabᵤ ngu nú'a xqui mǎnga Ajuá, bi 'mᵤ ja ra mbonhi ne mi xipa ya ja'i mi ena: “Ñobriᵤ ne nxisteheᵤ y Ajuá da pun'ahᵤ ri ts'oquiᵤ.”

⁵ Ha gatho nuya ja'i mi 'ᵇᵤ ja ra hnini Jerusale ne gatho rá ngᵤni de ra hai Judea mi pa habᵤ mi 'ᵇᵤ ra Xuua pa mi øde'ᵤ nuya noya mi mañ'a ne pa mri njuani de yá ts'oqui ya rá thandi Ajuá. Y ra Xuua mi xi'tsi'ᵤ ja ra ðathe Jordá.

⁶ Y nú'á mi nhye dega xicameyo, ne mi ngat'a 'nara ngat'i dega xifri. Mi tsi ya hoga nc'oto ne ra t'afi dega sefi.

⁷ Y mi zofa ya ja'i ne mi embabi'ᵤ:

—Ya xa 'ñepᵤ bra 'bēfa de gueque 'na to'o ma'na ja rá ts'edi de gueque nú'a hindi 'ñepcagui ngugui ga xo'tua yá nthasthi yá thiza.

⁸ Xi majuaᵤni nuga dí xi'ts'a'ihᵤ co ra dehe, pe nu'á ma da xi'ts'a'ihᵤ co ra Maça Nðahi.

Rá sistehe ra Jesu

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Y nú'ᵇᵤ mi xi'tsate ra Xuua, bi 'ñehe ra Jesu de ra hnini Nasare de ra hai Galilea ne bi ma ja ra ðathe Jordá, ne ja bá xi'tsini ra Xuua.

¹⁰ Y ngu mi bøxa ra Jesu de ja ra dehe habᵤ xqui nxistehe, bi hyandi bi xogui mahets'i y bá cai rá Maça Nðahi Ajuá ngu 'nara zi domitsu, ne bi zøhø ja gue'a.

¹¹ Nepᵤ bi nt'øde 'nara noya de mahets'i ne bi 'ñena:

—Go gue'e ma hmāca T'ᵤ'i, ne xi dí hop'a ri 'mᵤi.

Ra Satá mi xaxa ra Jesu

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Nu'bá 'bestho ra Maça Nðahi bi zixa ra Jesu ja ra mbonhi.

¹³ Y nuni ja bá 'ᵇᵤhni ñote ma pa habᵤ mi 'ᵇᵤ ya mbǎnga zu'ue. Ne ra Satá mi xaxa ra Jesu pa da nts'ocjhmāḥa. Y nu mi uadi nú'ᵤ ñote ma pa, ya enxc bá hǎmpi te da zi.

Ra Jesu bi maði rá 'bēfi nuni Galilea

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Ha nú'ᵇᵤ mi jot'a fadi ra Xuua, ra Jesu bi zøhø ja ra hai Galilea, ne mi mǎnga ra hoga noya gue ya xa zøhø ra Nðá de mahets'i xpá e pa da ndá de guecua ja ra ximhai.

¹⁵ Ne mi ena:

—Ya bi zø ya pa ne 'bestho ma da ndā de guecua ra Ndā de mahets'i, hangue ñobrih_u ne camfrih_u ra maça noya.

Ra Jesu bi zofogoho ya mēhua pa dyá nxadi'a
(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ 'Nara pa mi 'yoni ra Jesu ja ra ñānga ndehe Galilea ne ja bá handri ra Simu ne ra Andre rá cu mi εnt'a yá xit'a ja ra ndehe pa da mpēhua ngue'a nu'ú myá mēhua'á.

¹⁷ Nu'ú ra Jesu bi 'ñembi'u:

—Bá eh_u, tēngaguih_u y nuga ga u't'ah_u gui mpēhua_h dega ja'í.

¹⁸ Hangue nu'ú 'bestho bi zohni yá xit'a ne bi dēna ra Jesu.

¹⁹ Nep_u ra Jesu bi thogui má ts'ringuehni ne bi hyanda ra Cobo ne ra Xuua yá t'ra ra Sebedeo mi o mbo ra motsa mi pø'ta yá xit'a.

²⁰ Nu'ú bi zofo'á, y nu'ú bi zohni yá dada ja ra motsa co yá 'bēgo ne bi dēni'á ra Jesu.

'Nara 'ñøhø mi pe'tsa 'nara ts'ondāhi
(Lc. 4:31-37)

²¹ Nep_u bi ma'á ja ra hnini Ncapernau, ne nu mi dat'a nsabdo ra pa dega tsaya, rá Jesu bi yat'a ja ra nija ne mi xahna ya ja'í.

²² Ha nu'ú bi 'yø de nú'a mi mā ngue'a mi xahni'á ngu 'na to'o mi hā ra ts'edi pa da t'ø'e nú'a mā, y hingue ngu nú'a ya xahnate de yá ley'á.

²³ Ne ja xqui zøhni ja yá nija'á 'nara 'ñøhø mi pe'tsa 'nara ts'ondāhi, ne nu'á bi mafi bi 'ñena:

²⁴ —Nu'í Jesu grá me Nasare, ¿te ma gui 'yøtcahe? ¿Ha gue xcá ehe pa gui huatcahe? Dí pahe to'o'i, nu'í go gue'e rá Maça T'á'í Ajuá.

²⁵ Nu'ú ra Jesu bi zai nura ts'ondāhi ne bi 'ñembi:

—¡Co'ta ri ne, pøni de nuna ra 'ñøhø!

²⁶ Nep_u nura ts'ondāhi bi japa nú'a ra 'ñøhø da nduse, ne bi mafi nts'edi, ne bi bøni de gue'a.

²⁷ Hangue gatho ya ja'í bi 'yø ne bi 'ñémse'á 'na ngu ma'na:

—¿Te ri bønga nuna? ¿Te ma 'ra'yo nt'udibyaná? ¿Te ma ts'edi haní? ¡Ngue'a nuní 'bēpa ya ts'ondāhi da bøni y nu'ú øtuabi!

²⁸ Hangue habēraza ja ra hai Galilea xi bi dāma 'ño ra noya de nú'a xqui 'yøt'a ra Jesu.

Ra Jesu bi 'yøthebi rá to ra Simu Pedro
(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Y mi bønga ra Jesu de ra nija bi ma ja rá ngu ra Simu ne ra Andre nú'a mi 'ñoui, bi mēui'á ra Cobo ne ra Xuua.

³⁰ Ha nurá to ra Simu mi 'bēni mi umba ra nzø, ne nu'ú 'bestho bi xipa ra Jesu gue mi hñeni'á.

³¹ Nu'ú ra Jesu bi ma bi gøts'i de 'nará 'ye, bi 'ba'mi, ne 'bestho ra ora'a bi tsayabi ra nzø, nep_u nú'a ra 'bchñā bi umbabi te da zi'á.

Ra Jesu bi 'yøthe ndunthi ya da'thi
(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Ha nura pa'a de mi nde bá ts'impabi ra Jesu gatho nú'a to'o mi hñeni ne nuto mi pe'tsa ya ts'ondāhi.

³³ Y gatho ya ja'í de ra hnini bi munts'a ja ra gosthingu hab_u mi 'b_u ra Jesu.

³⁴ Y nu'á bi 'yøthe ndunthi ya ja'í to'o mi pe'tsa 'rama'na'ño ya hñeni, ne bi 'yeni ndunthi ya ts'ondāhi, ne himi hopi da ñā ya ts'ondāhi ngue'a nu'ú mi pađi to'o'a.

Ra Jesu bi zofo ya ja'i nuni Galilea

(Lc. 4:42-44)

³⁵ Rá hyax'a ra Jesu bi nangui hamxuditho ne bi bœni bi ma ja ra mbonthi ne ja bá apabini Ajuá rá Dada.

³⁶ 'Mefa bi ma ra Simu ne nú'u to'o mi 'ñoui, bi ma bá honi'a.

³⁷ Y nu mi zadí'a bi 'ñembi:

—Ndunthi ya ja'i hoñ'a'i.

³⁸ Pe ra Jesu bi 'ñena:

—Maha ja ya t'uca hnini nú'u ja nthets'i de guecua pa ga zofo'u nehe, ngue'a pa gue'a stá ehe.

³⁹ Nu'bú bi ma gatho ja rá nthets'i ra hai Galilea, ne ra Jesu bi zofo ya ja'i ja yá nija, ne bi 'yenga ya ts'ondahi.

Ra Jesu bi 'yøthe 'na mi henga ra lepra

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ 'Nara 'ñøhø mi tsu 'nara hñeni rá thuhu ra lepra nú'a tsit'atho ra ngø, bi 'ñehe bi ndandiñahmu ja rá thandi ra Jesu ne bi bantebi bi 'ñembi:

—Nu'bú gui nehma, nu'í ja ri ts'edi pa gui 'yøthegui de nuna hñeni tsuqui.

⁴¹ Nu'bú ra Jesu bi huequi ne bi hñu'tsuabi rá 'ye ne bi 'ñembabi:

—Haha dí ne, y ya gá ñani.

⁴² Ha nu mi mąnga ra Jesu njabu, nu habu xqui 'ya, 'bestho bi 'yostho ne bi 'mai xi xá hño rá ndo'yo.

⁴³⁻⁴⁴ Nu'bú ra Jesu bi hñu'mba ra hña ne bi 'ñembi:

—Jamasu gue ni 'na hinto gui xipi. Hønsε nu'a dí ne, grí ma ja ra nija gui 'ñudi ja ra macja ne ja guehni ma gui unga ra 'baha nú'a bi mąnga ra Moise da t'uni, y njabu da fadi gue ya xá ñani de ri hñeni.

Nepu bi 'bepa nú'a ra 'ñøhø da ma.

⁴⁵ Pe nu mi ma nú'a ra 'ñøhø bi mudi bi xipa gatho ya ja'i nú'a xqui t'ø'tuabi ne xi bi 'yonga ra 'bede. Hangué ra Jesu ya himi tsa da yat'a ja ya hnini pa da zofo ya ja'i ngue'a xi xqui munts'a ndunthi. Ne hangué nu'a mi 'baitho ja ya mbonthi, y nehe mi pani ndunthi ya ja'i de habaraza pa mi c'a'tsi'a.

2

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara ts'onate himi tsa da 'ñani

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Ne mi thogui 'raya pa ra Jesu bi mengui pa Ncapernau, y ya ja'i bi 'yøde gue xqui zoni'a ja nú'a ra ngu habu xqui mihí'a.

² Hangué 'bestho ndunthi ya ja'i bi ma habu mi 'bu'a y asta himbi 'ñeni gatho mbo ja ra ngu. Hangué 'ra mi 'baitho møte ra gosthi, y ra Jesu mi xipabi ra maça noya.

³ Nepu bi zøhø 'raya ja'i y goho de gue'u mbra ndude 'nara ts'onate.

⁴ Y himbi za bi yat'i'u habu mi 'bu ra Jesu ngue'a xqui munts'ini ndunthi ya ja'i. Hangué bi bœx'u maña, bi xø'tsa 'nara xeni de ra xangu pa bi ca'ma ra ts'onate co rá 'bebo asta habu mi 'bai ra Jesu.

⁵ Nu'bú ra Jesu bi badi gue nu'ú xi mi ja yá jamfri hangué bi 'ñemba ra ts'onate:

—Ma t'u'i, dí pun'a'i gatho ri ts'oqui.

⁶ Ha mi huhni 'raya xahnate de ra ley, ne mi bensε njaua ja yá mfeni'u:

⁷ “¿Hanja mąnga njabuni gue ri 'ñet'a Ajuá? Ngue'a hønsε Ajuá go gue'a tsa da punga ya ts'oqui, y hinto ma'na.”

⁸ Pe ra Jesu 'bestho bi baþho nú'a mi beñ'u ne bi 'ñembi'u:

—¿Hanja guí beñh_u njabu?

⁹ ¿Nda'a ma'na hinxá hñei pa ga xipa ra ts'onate: “Dí pun'a'i ri ts'oqui”, o ga embabi: “Bai, juxa ri mfi di ne 'yo”?

¹⁰ Nde, pa guí pah_u gue Nú'a To'o bi e bi Nja'i pe'tsa ra ts'edi ja ra ximhai pa da pumba yá ts'oqui ya ja'i, ma ga ø't'a njaua:

Nu'bú bi ñemba ra ts'onate:

¹¹ —Dí xi'a'i, 'bai, juxa ri mfi di ne grí ma ri ngu.

¹² Nu'bú 'bestho bi 'mai ra ts'onate, ne bi guxa rá mfi di ne bi bõni ja yá thandi gatho ya ja'i. Hangué nu'ú xi bi 'yø ne bi nsunda Ajuá ne bi 'ñena'u:

—Ni 'na'qui hinstá hanth_u 'nara t'ø't'e ngu núna stá hanth_ubya.

Ra Jesu bi zofo ra Leví pa drá nxadi

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Nep_u ra Jesu bi yo mengui ja ra ñanga ndehe ne ja bá munts'ini ndunthi ya ja'i ne ja guehni bi xahni'u.

¹⁴ Nep_u bi ma de guehni'a, ne 'mefa bi hyanda ra Leví rá t'u ra Alfeo mi hudi ja rá mexa mi pe rá 'befi dega nguxboja. Ne bi 'ñembabi:

—Bá ehe tengagui.

Nu'bú ra Leví bi 'mai bi deni'a.

¹⁵ Ne 'na'qui ra Jesu ne yá nxadi mi huhni ja rá ngu ra Leví mi ñungüi ya 'ñatsa nguxboja ne ma'ra ya ts'oja'i to'o himi ø't'e ngu nú'a manga rá ley ra Moise. Gatho mi huhuini'u gue'a ndunthi de gue'u xqui deni'a.

¹⁶ Nu'bú 'raya xahnate de ra ley ne 'raya fariseo nú'u ya ja'i to'o nts'edi jamasu rá ley ra Moise, bi hyanda ra Jesu mi ñungüi ya nguxboja ne nú'u ma'ra ya ts'oja'i. Hangué nu'ú bi 'yambabi yá nxadi ra Jesu bi 'ñembi:

—¿Hanja di ñungüi núyu ya 'ñatsa nguxboja ne núyu ma'ra ya ts'oja'i?

¹⁷ Pe ra Jesu bi 'yøde nú'a mi mañ'u ne bi 'ñembabi'u:

—Nu'u tó'o 'yo má hño hingui hongá ra medico, pe nu'u tó'o di hñeni hã. Nuga stá ehe pa ga zofo ya 'yø't'ats'oqui pa da ñobri, hingue stá ehe ga zofo nú'u ø't'e xá hño.

Ra Jesu bi t'ambabi de ra ayuno

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ 'Nara 'mi'qui mri ayuna yá nxadi ra Xuua ne yá nxadi ya fariseo, bi 'ñehe 'raya ja'i bi c'a'tsa ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—¿Hanja nuyá nxadi ra Xuua ne yá nxadi ya fariseo di ayuna'u, pe nuri nxadigüe hingui ayuna?

¹⁹ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—¿Ha gue dí 'ñepi da ayuna nuya ja'i to'o xa ts'ohna ja 'nara nthati? Hina. Nu'ú da ñuni xá hño ngue'a 'bu'u co nú'a to'o ma da nthatui rá 'behñã. Mientra 'bu'u co ra ñavio hindí 'ñepi da ayuna.

²⁰ Pe ma da zø ra pa gue sta ñamfri'u da ts'ixa ra ñavio, nu'bú hã, gue'bu da ayuna nú'u yá amigo'a.

²¹ Hindí 'ñepi da 'bø'ta 'nara zedutu co 'nara 'ra'yo dutu, ngue'a nura 'ra'yo dutu'a da gat'a nura zedutu y ma'na da ntani.

²² Nixi hingui tsa da sit'a ra 'ra'yo vinu ja 'nara zebota, ngue'a ra 'ra'yo vinu da fõca ra zebota, y njabu da ts'oca ra bota y da mfanga ra vinu. Ma'na xá hño da sit'a ra 'ra'yo vinu ja 'nara 'ra'yo bota pa njabu hinte da ja.

Ya nxadi bi doca ya ngahã gá trigo ra pa dega tsaya

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ 'Nara sabdo ra pa dega tsaya ra Jesu bi thogui co yá nxadi ja 'raya huḡhi, y nuyá nxadi bi mudi bi doca ya ngahá dega trigo.

²⁴ Hangue ya fariseo bi 'ñemba ra Jesu:

—Ndi, ri nxadi thoca ya ngahá gá trigo, y nubyá go ra pa dega tsaya, y ra ley ma gue hinda t'òt'e njabu.

²⁵ Nu'bá ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—¿Ha hinxá hñe'thu nú'a bi 'yòt'a ra Davi ne nú'u mi 'ñoui nú'bu mi zḡ ra thuhu y mi otho te da zi'u?

²⁶ Nu'á bi yut'a ja rá nija Ajuá ne bi zi nuya thuhme xqui thuxni ja rá thandi Ajuá, ne bi umba nú'u to'o mi 'ñoui pa da ziui. Y nuya thuhme'u himrí 'ñepi to'oraza da zi, hõnse ya macja. Bi t'òt'a njabu nuya pa'u nú'bu mrá ndamacja ra Abiatar. Y hingrá ts'oqui nú'a bi 'yòt'a ra Davi.

²⁷ Nehe ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Ra pa dega tsaya bi thuts'i pa rá hño ya ja'i, hingo bi thoca ya ja'i pa da 'múi ja rá hmanda ra pa dega tsaya.

²⁸ Hangue Nú'a To'o bi e bi Nja'i ha ra ts'edi pa da manda masque ra pa dega tsaya.

3

*'Nara 'ñòhò xqui 'yot'a 'nará 'yε
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)*

¹ Ra Jesu bi yut'a ma'na'qui ja ra nija, ne xqui zõnini 'nara 'ñòhò xqui 'yot'a 'nará 'yε.

² Y ya fariseo mi aca ra Jesu ua da 'yòthebi rá 'yε nura pa dega tsaya, pa da za da ñapabi.

³ Nu'bú ra Jesu bi 'ñemba nú'a ra 'ñòhò xqui 'yot'a rá 'yε:

—Bá ecua, 'bai ja yá thandi ya ja'i.

⁴ Nepu bi 'yamba ya fariseo ne bi 'ñembi:

—¿Ha dí 'ñepi 'nara ja'i da 'yòt'a 'nara hño ra pa dega tsaya, o da 'yòt'a nú'a hinxá hño? ¿Ha gue xá hño da ñamba rá te 'nara ja'i, o da hyo'a?

Pe ya fariseo hinte bi datuabi.

⁵ Nu'bú ra Jesu bi bõ rá cue, ne bi du rá mui ndunthi ngue'a nuya fariseo'u himi ja yá nthe cate. Hangue bi 'ñemba ra da'thi:

—Tunga ri 'yε.

Y nu'á bi 'yòt'a njabu ne 'bestho bi ñanga rá 'yε.

⁶ Nu'bú bi bõnga ya fariseo ne bi ma bá c'a'tsua yá mfats'i ra nda Erode pa bi 'ñu'ti'u hanja da za da hyohma'u ra Jesu.

Ndunthi ya ja'i mi 'bui ja ra ñanga ndehe

⁷ Pe nura Jesu bi ma ja ra ñanga ndehe co yá nxadi, ne bi deni'a ndunthi ya ja'i me Galilea.

⁸ Nehe mi deni'a ya me Judea, ne ya me Jerusale, ne ya me Idumea, ne ya me Tiro, ne ya me Sidó co nú'u ya me ri'nandi ra dathe Jordá. Mi ehe da c'a'tsi'a ngue'a xqui 'yòde'u de nú'u ya danga nt'udi mi òt'e.

⁹ Ha ra Jesu bi xipa yá nxadi gue da dat'a 'nara motsa guetbu ja ra ñanga ndehe, ngue'a xi má nts'i mi ja ra hmunts'i co rá ndunthi ya ja'i.

¹⁰ Ha Jesu xqui 'yòthe ndunthi ya da'thi, hangue ringue'a gatho nú'u to'o mri hñeni mri 'ñent'i pa da zadi da dani'a.

¹¹ Y nu'u tó'o mi pe'tsa ya ts'ondahi, mi hyanda ra Jesu bi ndandiñahmu'u ja rá thandi, ne mi mafi mi ena'u:

—Nu'i go gue'e rá T'u'i Ajuá.

12 Nu'bu ra Jesu bi 'be'pabi nú'u ya ts'ondahi gue hinda xipa ya ja'i mi to'o'a.

Ra Jesu bi zohna nú'u 'ret'amayoho yá nxadi

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

13 Nepu ra Jesu bi b'oxa ja 'nara t'øhø ne bi zohna nú'u to'o xqui huahni, ne nu'á bi ma bá munts'ini con gue'a.

14 Y nu'á bi hñuxa 'ret'amayoho ya nxadi pa da 'ñoui, ne pa da mehni da zofa ya ja'i.

15 Ne bi umba ra ts'edi pa da 'yøthe ya da'thi ne da 'yenga ya ts'ondahi.

16 Y nuya guehya yá thuhu nú'u 'ret'amayoho yá nxadi: ra Simu nú'a 'mefa bi thu'mbabi ra Pedro;

17 ra Cobo ne ra Xuua yá t'u ra Sebedeo nú'u bi thu'mbabi ya Boanerge nú'a ne da 'ñena xi ja yá ts'edi ngu ra ngani.

18 Bi thuts'i nehe ra Andre, ra Lipe, ra Tolo, ra Teo, ra Toma, ra Cobo rá t'u ra Alfeo, ra Tadeo, ne ra Simu nú'a xqui 'ñoui nú'a ra hmunts'i rá thuhu ya cananista,

19 ne ra Juda Iscariote nú'a to'o bi da ra Jesu.

Ra Jesu bi t'embabi gue mi hampa rá ts'edi ra nda de ya ts'ondahi

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

Nu mi gai ja ra t'øhø ra Jesu ne yá nxadi bi yut'i'u ja nú'a ra ngu xqui mihi.

20 Nu'bu bi yopa munts'a ma'na'qui ndunthi ya ja'i asta himi tsa da ñunga ra Jesu ne yá nxadi.

21 Nepu bi 'yøde nuya mengu rá ngu ra Jesu gue hinte xqui zi'a, hangue bi 'ñhehe'u pa da zits'i'a ngue'a mi eñ'u gue xqui 'be rá mfeni.

22 Nehe 'raya xahnate de ra ley xqui 'ñhe de Jerusale mi 'ñémbi'u:

—Nuni ra Jesu pe'tsa ra Beelsebú nú'a ra nda de ya ts'ondahi, ne hampa rá ts'edi'a pa da 'yenga nú'u ma'ra yá mits'ondahiui.

23 Hangue ra Jesu bi ma'ta nuya xahnate'u pa bi xipa 'nara 'bede ne bi 'ñembi:

—¿Ha gue da za ra ts'ondahi da 'yenga yá mits'ondahiui?

24 Nu'bu 'nara hnini da hegue she, da nhuata gatho ra ts'utbi.

25 Y nu'bu 'nara 'mui da 'ñutsa 'na ngu ma'na, hinda za da 'mui 'nadb'u.

26 Y nu'bu ra ts'ondahi da ntuhni co yá mits'ondahiui, nu'bu da nhuata yá ts'utbi'u.

27 Nixi hinto da za da yut'a ja rá ngu 'nara 'ñøhø nú'a xi o rá ts'edi, ne da bepabi nú'a te pe'tsi nu'bu hingue 'met'o da du'ti. Njabu ha, da za da bepabi.

28 Majuani dí xi'ahu, gatho ya ts'oqui ne ya ts'one da za dra punbabi ya ja'i,

29 pe nu'a tó'o da ñama'ñu de nú'a ø't'a ra Maça Ndañi, otho rá pumbate, ne da duxa rá ts'oqui pa nzantho.

30 Bi ma njabu ngue'a ya xahnate de ra ley ya mi ñama'ñu de rá 'befi ra Maça Ndañi, ngue'a xqui man'u gue ra Jesu mi pe'tsa 'nara ts'ondahi.

Rá naná ne yá cu ra Jesu

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

31 Ne 'mefa bi zøhø rá naná ra Jesu co yá høcu, bi 'mai'u møte ne bi mehni to da tsi'a.

32 Ne ndunthi ya ja'i xqui munts'i ja ra ngu ne mi huhni ja rá nthets'i ra Jesu. Nepu ra 'mehni bi xipabi ne bi 'ñembi:

—'Bahni ri naná ne ri cu møte bí tøp'a'i.

33 Ha nu'á bi dadi:

—¿To'o ma nanága, ne to'o ma cuga?

³⁴ Nu'bu bi nhyani ne bi hyanda gatho nú'u mi huhni ja rá nthets'i ne bi 'ñena:

—Nuyú go guehyú ma nana ne ma cu.

³⁵ Ngue'a nu'u tó'o da 'yø'tua rá paha Ajuá, go gue'u ma cu, ma nju ne ma nana.

4

Ra 'bede de ra mot'i

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Ra Jesu bi yopa mudi da xahna ya ja'i ja ra ñanga ndehe, ne ja bi thets'ini ndunthi ya ja'i, hangue nu'a bi 'yø't'e, bi bøts'e bi hñudi ja 'nara motsa mbo ja ra dehe, ne gatho ra hmuntsja'i bi gohi ja ra ñanga ndehe.

² Ne mi utua ya ja'i ndunthi ya t'øt'e co ya 'bede, ne bi 'ñembabi'u:

³ —'Yødehú núna ma ga xi'ahú de 'nara mot'i.

⁴ De nu mi xanga ya nda, 'ra bi zo ja ra 'ñu y ya ts'int'sú bi 'ñehe bi gondi.

⁵ Ma'ra ya nda bi zo ja ra 'bodo habú xmá nxini ra hai hangue bi dama fòts'e.

⁶ Pe nu mi nzø ra hyadi bi huixqui ne bi 'yot'i'u ngue'a mi otho ndunthi yá 'yú.

⁷ Ma'ra ya nda bi zo ja ya 'bo'bini, y ya 'bini bi dama nte ne bi xumi nú'u ya nda xqui fòts'e, hangue bi 'yot'i ne himbi hogui.

⁸ Pe nu ma'ra ya nda bi zo ja ra hoga hai, bi fòts'e ne bi nte, ne bi unga yá sofo, 'ra bi unga 'natema'ret'a ya nda, ma'ra bi unga hñu'rate, ha nu ma'ra asta bi unga 'na nthebe ya nda.

⁹ Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nu'a tó'o ja rá nt'øde pa da 'yøde, dá 'yøde núna dí ma.

Te rí bøni nuya nt'udi

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Y nu de ya xqui ma ra hmuntsja'i, nu'bu nú'u 'ret'amayoho yá nxadi ne nú'u ma'ra xqui gohi, bi 'yambabi'u ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—¿Te ne da ma nú'a ra 'bede gá xicje?

¹¹ Y nu'á bi 'ñembabi'u:

—Go rá paha Ajuá gui pahú nú'a himi fadi maya'bu de hanja ri manda Ajuá, pe nu'u ma'ra ya ja'i nú'u hingui dena Ajuá ma da 'yøde co ya 'bedetho.

¹² Ma da nja ngu mangan ra Maça T'ofó, gue masque da hyandi'u, pe hinda zo yá mfeni, masque xi da 'yøde, pe hinda baði'u, hangue hinda ma da ñobri pa hindra pumbabi yá ts'oqui.

Ra Jesu bi ma te rí bønga nura 'bede de ra mot'i

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Nehe bi 'ñembabi'u:

—¿Ha gue himbi zo ri mfenihú nuna ra 'bede de ra mot'i? Nu'bu ¿hanja da za gui pahú ma'ra ya 'bede nú'u ma ga xi'ahú?

¹⁴ Nu'a ra mot'i go gue'a to'o mangan ra maça noya.

¹⁵ Y nu'u ya nda bi zo ja ra 'ñu go gue'u to'o bi 'yøde ra maça noya, y ra Satá 'bestho bi 'ñehe bi patua yá mfeni pa da pumfri nú'a ra maça noya xqui sipabi.

¹⁶ Ha nu'u ya nda bi zo ja ra 'bodo go gue'u to'o bi 'yøde ra maça noya y 'bestho bi dama gamfri y ne xi bi johya.

17 Pe ngu nú'ụ bi 'ñotho yá 'yụ, go gue'ụ to'o camfri 'raya zi patho, ne sta tho ya nt'utsate o ya ts'othogui po rá ngue ra maça noya, nu'bú 'bestho da 'uegue'ụ.

18 Ha nu'ụ ya nda bi zo ja ya 'bo'bini go gue'ụ to'o bi 'yøde ra maça noya,

19 pe nu'ú ri ho ndunthi ya ts'ojohya de ra ximhai, ne beni hanja da za da me'tsa ndunthi ya t'øt'e ne da ðahā ndunthi ra boja. Hanguie nuya ya ts'onc'at'i hingui hopi da te yá jamfri, ne nú'ą bi 'yøde da 'mæditho.

20 Ha nu'ụ ya nda bi zo ja ra hoga hai bi unga yá sofo, 'ra bi unga 'natema'ret'a ya nda, ne ma'ra bi unga hñu'rate, ha nu ma'ra 'na nthebe, nu'ú go gue'ụ to'o bi gamfri ra maça noya ne xi bi hnequi yá hoga 'bæfi.

Ra 'bede de ra ñot'i

(Lc. 8:16-18)

21 Ra Jesu bi yopa zofo ra hmuntsja'i ne bi 'ñembabi:

—Hinto da tsøgue 'nara ñot'i ne da ye'mba 'nara 'bøts'e o da ja nja'ti de ra fidi. Hina, dra tøte habụ da nøgue pa da yot'i xá hño.

22 Njabụ nehe nú'ą ja mant'aguibya, 'mefa ma da hnequi, ne nú'ą hingui tsa da faðibya, 'mefa ma da faði.

23 Nu'ą tó'o ja rá nt'øde pa da 'yøde, dá 'yøde núna dí ma.

24 Nehe bi 'ñembi'ụ:

—Ngu t'ena, co nura t'eni guí eñhụ, con guet'atho ma da t'eñ'ahụ, y asta ma'na da thu'ts'a'ihü ri t'eniñhü. Hanguie dí xi'ahụ, jamasuhü hanja gui 'yødehü nú'ą dí ma, ngue'ą nu'bü gui jamasuhü, ma da zo ri mfenihü, pe nu'bü hingui jamasuhü, hinda za gui pahü.

25 Ngue'ą nu'ą tó'o da baði nú'ą dí ma, ma'na da t'umbabi ra mfadi, pe nu'ą tó'o hinxa baði, nú'ą ma da thacuabi nú'ą ra mfadi pe'tsi.

Ra 'bede de ra nda nú'ą 'yo rá te

26 Nehe bi xipabi'ụ:

—Rá hmanda Ajuą nja ngu 'nara 'ñøhø pot'a ya nda.

27 Y nú'ą ra mot'anda'ą aha dega xuui ne nangui dega xudi bí c'a'tsa rá 'bot'i. Ne nú'ą ra 'bot'i'ą da føts'e ne da nte, pe nú'ą ra 'ñøhø hingui paði hanja xa njabụ.

28 Ra hai øt'e pa da føts'e, da nte, da hneca rá 'bai, ne 'mefa da bø yá ðaxi.

29 Ne ya sta ñats'i, 'bestho nura mot'i'ą da ma da xofo ngue'ą ya bi zø ra pa dega sofo.

Ra 'bede de ra nda dega mostasa

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

30 Nepụ ra Jesu bi 'ñena:

—Ma ga xi'ahü ma'na ra 'bede ri nhyecuauí rá hmanda Ajuą.

31 Rá hmanda Ajuą nja ngu 'nara nda dega mostasa, nú'ą ma'na go ra zi notsi de gatho ma'ra ya nda.

32 Pe nu sta 'bot'a nú'ą ra nda, ma'na da nte ne da ntangui que gatho ma'ra ya ndapo, ne da nja yá ðanga 'yeza asta ya ts'int'sü da za da nøhni.

Ra Jesu bi zofo ya ja'i dega 'bede

(Mt. 13:34-35)

33 Ra Jesu mi xipabi'ụ ra maça noya co ndunthi ya 'bede asta habụ bi za bi zo yá mfeni'ụ.

34 Mi zofo ya hmuntsja'i co ya 'bedetho nú'ụ ri nhyecuauí rá hmanda Ajuą, pe nu'bü mi 'bæsüi yá nxadi mi xipabi'ụ te rí bøni nú'ụ ya 'bede xqui xipabi'ụ.

Ra Jesu bi japi bi tsaya ra b̄n̄thi

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

35 Y nu mi put'a ra nde ra pa'a, ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Ma ga 'raxh̄a ri'nandi ra ndehe.

36 Hangue bi 'ñedi'a de ra hmuntsja'i, ne nu'á ne yá nxadi bi ḡa ra motsa hab̄a mi o'a pa da 'rax'̄a ri'nandi, ne ma'ra ya ja'i bi deni'̄a co ya t'̄uca motsa.

37 Y ya de mi 'yo'̄a ja ra ndehe, bi m̄a 'nara d̄anga b̄n̄thi ne mi tonts'a ra dehe ja ra motsa asta mi ne xa ñuxh̄ma.

38 Ha ra Jesu mi aha ja ra ts'at'a motsa ne xqui 'yents'a rá ñax̄u ja 'nara nthuh̄a, ne yá nxadi bi ma bá a, ne bi 'ñembabi:

—¡Xah̄nate! 'Matho hinguí tu ri m̄ai gue ma ga cuih̄a ja ra dehe.

39 Nu'bá ra Jesu bi nangui ne bi z̄ai ra b̄n̄thi, ne bi 'ñemba ra ndehe:

—¡'Butho!

Y 'bestho bi tsaya ra b̄n̄thi ne ya himbi 'ñani ra ndehe.

40 Nu'bá ra Jesu bi 'ñembabi'̄a:

—¿Hanja guí tsuh̄a? ¿Ha gue otho ri jamfrih̄a?

41 Nu'bá nuyá nxadi'a bi 'yò'̄a, ne mi 'ñéms̄e'̄a 'na ngu ma'na:

—¿Te ma ts'edi h̄ani 'b̄a? ngue'a asta ra nd̄ahi ne ra ndehe øtuabi.

5

Ra Jesu bi 'yemba ya ts'ond̄ahi 'nara 'ñøhø me Gadara

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

1 Nep̄a ra Jesu ne yá nxadi bi z̄oni ja ra hai Gadara de ri'nandi ra ndehe.

2 Y ra Jesu bi gai de ra motsa, y 'bestho bi nth̄eui 'nara 'ñøhø xqui 'ñehe de hab̄a ja ya nt'agui ne mi pe'tsa ya ts'ond̄ahi.

3 Nura 'ñøhø'a ya xi ja mi 'b̄ahni ja ya nt'agui, ne hinto mi tsa da z̄ami masque dra that'i co ya cadena.

4 Ndunthi ya 'mi'qui xcri that'i co ya cadena ja yá 'ye ne ja yá ua, pe nu'á mi c'uctho ne mi øt'e ya xenitho, ne hinto mi ja rá ts'edi pa da z̄ami.

5 Ma pa ra xuui mi 'yo ja ya t'øhø ne ja ya nt'agui ne nz̄antho mi mafi ne mi nts̄eni sehe co ya do.

6 Pe nú'a ra 'ñøhø mi hyanda ra Jesu de yab̄a, bi nest'ihi bi ma bá ts̄adi ne bi ndandiñah̄mu.

7 Nep̄a bi mafi nts'edi ne bi 'ñena:

—Nu'i Jesu, rá T'w'i Ajuá de mahets'i, ¿te 'be guí ne con guecje? Dí b̄ante'ihe ja rá thuhu Ajuá gue ote xqui ma guí 'yøtcahe.

8 Bi mā njab̄a ngue'a ra Jesu ya xqui 'ñembabi:

—¡Nu'ah̄a ts'ond̄ahih̄a, p̄õñh̄a de nuna ra 'ñøhø!

9 Nep̄a ra Jesu bi 'yambi:

—¿Te rá hu'ah̄a?

Y nu'á bi d̄adi bi 'ñena:

—Xa thu'mgahe ya 'motho ngue'a xi dí ndunthihe.

10 Nep̄a nuya ts'ond̄ahi'̄a xi bi b̄antebi ra Jesu gue hinda 'yeni de ra hai Gadara.

11 Ne guetb̄a ja ra t'øhø mi 'yoni 'nara d̄anga taxo ya ts'adi mi ñuni.

12 Hangue nú'̄a ya ts'ond̄ahi bi b̄antebi ra Jesu ne bi 'ñembi:

—'Racje nsequi ga ma ga c̄atheni ja ya ts'adi.

13 Nu'bá ra Jesu bi umba nsequi bi ma'̄a pa bi yut'a ja ya taxo ts'adi. Y nuya taxo ts'adi'̄a bi nest'ihi bi nhyø'ta ja ra ndehe ne bi jat'i'̄a. Ne nú'a ra taxo mi ngu yo 'mo.

14 Nu'bu nú'u ya mapts'udi bi nest'ihí bi ma'u pa mbo ra hnini ne gatho rá nthets'i pa mi xipa ya ja'i de nú'a te xqui nja. Nepu ndunthi ya ja'i bi 'ñehe pa da hyandi te xqui nja.

15 Nú'á bi zohø habu mi 'bui ra Jesu ne mi 'buhni nehe nú'a ra 'ñohø to'o mi pe'tshma ya ts'ondahi, ne bi hyandi'u mi huhni, ya mi he rá dutu ne ya mi ja rá mfeni. Nu'bu xi bi 'yø'u ngue'a nu'á mi padi gue nura 'ñohø'a xi mi pe'tsa ndunthi ya ts'ondahi hmaha.

16 Nepu nuya ja'i to'o xqui hyandi te bi tho ya ts'udi ne ra 'ñohø to'o mi pe'tsa ya ts'ondahi, bi metuabi ma'ra, ne xi bi 'ño ra 'bede.

17 Hangue ya me Gadara bi madi bi bantebi ra Jesu gue da bøni de guehni.

18 Y nu mi yopa bøxa ra Jesu ja ra motsa, ra 'ñohø nú'a to'o mi pe'tsa ya ts'ondahi bi bantebi'a gue da hopi da meui.

19 Pe ra Jesu himbi hopi, bi 'ñembi:

—Grí ma ri ngu ne bá xipa gatho ri ja'i de gatho nú'u ya t'øt'e xa 'yøt'a'i Ajuá ngue'a bi huec'a'i.

20 Hangue bi ma nú'a ra 'ñohø nuni ja ra hai Decápoli ne ja bi 'muhni bi xipa ya ja'i de nú'a te xqui 'yø'tuabi ra Jesu, ne gatho to'o bi 'yøde xi bi 'yø'u.

Bi ñani rá t'ixu ra Jairo, nehe bi ñani nú'a ra 'behña bi damba rá he ra Jesu (Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

21 Ra Jesu ne yá nxadi bi yopa 'raxa ma'na'qui pa ri'nandi ra ndehe, ne ja bi mani 'nara hmuntsja'i pa bá tsadi'a ja ra ñanga ndehe habu bi zohø.

22 Nehe bi zonini 'nara 'ñohø mrá thuhu ra Jairo y mi gue'a 'na de nuya nda de ja yá nija'u. Y nu mi hyanda ra Jesu bi ndandiñahmu ja yá ua'a.

23 Nepu bi bantebi bi 'ñembi:

—Ma zi t'ixu ya ma da du. Maha pa gui hñu'tsua ri 'ye pa nu'á da ñani y hinda du.

24 Hangue ra Jesu bi meui'a, ne 'nara danga hmunts'i bi deni ne xi xmá nts'i'mi.

25 Nehe mi pani 'nara 'behña mi xo'tua ya ji, ya mi pe'tsa 'ret'amayoho njeya mi tsu nura hñeni'a.

26 Xqui degue gatho rá boja ja ya medico y ni ts'u hinxqui zamahño, ma'na mi 'yo mri za'ye.

27 Nú'a ra 'behña'a xqui 'yøde nú'a mi øt'a ra Jesu, hangue bi deni ja ra hmuntsja'i, bi joni ne bi dambabi rá he.

28 Ngue'a mi bense'a gue masque hønse rá he da dambabi, nu'á da ñani.

29 Y nu mi dambabi rá he, 'bestho bi tsaya ra ji, ne bi za gue ya xqui ñani de rá hñeni.

30 Y ra Jesu 'bestho bi batho gue co rá ts'edi xqui ñanga 'nara da'thi, hangue bi ñegui ne bi 'ñena:

—¿To'o xa dangagui ma he?

31 Pe yá nxadi bi 'ñembabi:

—Guí handi gue ra hmuntsja'i ri ts'ip'a'i ne guí ena gue to xa ña'na'a'i.

32 Nu'bu ra Jesu bi nhyani ja gatho ra hmuntsja'i pa da badi to'o xqui dambabi rá he.

33 Y nura 'behña'a ya mi padi te xqui nja, hangue bi joni co ndunthi ra ntsu ne mi hua't'i'a, nepu bi ndandiñahmu ja yá ua ra Jesu ne bi xipabi te xqui ja'a.

34 Nepu ra Jesu bi 'ñembi:

—Ma zi t'ixu'i, ya guí 'bui xá hño ngue'a xi xcá camfrigui. Grí ma te rá 'ñenthø ne ya hinda ma da yopa menga ri hñeni.

35 Y de mi ñaui ra Jesu nura 'behña, bi zøhø 'nara 'mehni xqui 'ñehe de rá ngu nú'a ra nda de ra nija, ne bi 'ñembi:

—Ya bi du ri t'ixu. ¿Pa te gui xuhña ra xahnate gui tsixa ja ri ngubya?

36 Pe ra Jesu ngu mi 'yøde nú'u ya noya bi mąnga ra 'mehni, bi 'ñemba ra Jairo:

—Odi tu ri mai, hønse xi da camfrigui.

37 Nepu bi zixa ra Pedro, ra Cobo ne ra Xuua rá cu ra Cobo, ne himbi hopa ma'ra ya ja'i da ðeni.

38 Y nu mi zøni'u ja rá ngu nú'a ra nda, bi hyandi mi 'buhni ndunthi ya ja'i mi mantho ne xi mi zoñ'u.

39 Nu'bá ra Jesu bi yat'a ja ra ngu ne bi 'ñemba ya ja'i:

—¿Hanja gui zoñhu ne gui manthohu? Nura nxutsi aghatho, hingue xa du.

40 Pe ya ja'i bi dentho. Nu'bá ra Jesu bi 'bepa gatho ya ja'i da bøni de ra ngu, nepu bi zixa rá nana ne rá dada ra nxutsi, ne co nú'u mi 'ñioui bi yat'a habu mi 'bèni.

41 Y bi mipa rá 'ye, ne bi 'ñembi:

—Talitha, cumi. —Nura noya'a ne da 'ñena: Ma zi t'ixu'i, dí xi'a'i gui nangui.

42 Nepu 'bestho bi nangui ne bi 'ño. Hangué ya ja'i xi bi 'yø nts'edi. Y nú'a ra nxutsi'a mi pe'tsa 'ret'amayoho njeya.

43 Pe ra Jesu bi hñu'mba ra hña gatho nú'u mi 'buhni gue ni 'na hinto da xipi de nú'a xqui 'yøt'a. Nepu bi manda gue da t'umba te da zi nú'a ra nxutsi.

6

Ra Jesu mi 'buhni Nasare

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

1 Ra Jesu bi bøni de guehni bi ma ja rá hai, bi meui yá nxadi.

2 Ne ja ra pa dega tsaya bi yat'a ja ra nija pa bi nxahnate, ne ndunthi nú'u to'o mí øde, mi 'yø ne mi ena:

—¿Habu xa baði nú'a maní? ¿To'o xa umbabi ra dąnga mfadi? ¿Habu xpá hña nú'a ra ts'edi pa da 'yøt'a nú'u ya dąnga nt'udi øt'e?

3 Nuni go guehni ra yaxi, nurá t'u ra Maria, ne go yá cu ra Cobo, ra Jose, ra Juda ne ra Simu, ne ya nju 'bucua con guecjü.

Ne nu'á mri 'yøtho, himbi gamfri.

4 Hangué ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—'Nará 'mehni Ajuá da t'umba ra t'equ'ei habu hingo rá hai, ha nu go rá hai hinto umba ra t'equ'ei, nixi ya mengu rá ngu.

5 Ra Jesu himbi za bi 'yøt'a ndunthi ya nt'udi ja rá hai ngue'a hinto mi ne da gamfri. Hønse bi hñuxa yá 'ye ja ts'utho ya da'thi pa bi ñani'u.

6 Y nu'á bi 'yø ngue'a ni 'na tąqui himbi ne bi gamfri nuya ja'i, ne bi bøni de guehni bi ma ja ma'ra ya t'uca hnini pa da xahna ya ja'i.

Ra Jesu bi mehna yá nxadi pa da zofu ya ja'i

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

7 'Mefa ra Jesu bi zohna nú'u 'ret'amayoho yá nxadi ne bi umba ra ts'edi pa da 'yemba ya ts'ondahi to'o di pe'tsi. Nepu bi mehni'u dega yoho.

8 Ne bi xipabi'u gue hinte da hñats'i pa ja ra 'ñu, nixi yá 'røza, nixi nú'a te da zi, ni ra boja, hønse yá bordo ha.

9 Nehe bi xipi gue da di'ta yá thiza ne da hñaxa 'nada ra pat'i.

10 Nehe bi 'ñembabi:

—Nu xcrí tsøñhu ja 'nara ngu, ja gui 'buthani asta hingui pøñhu de nú'a ra hnini'a.

11 Y nu'bu_u gui tsoñhu_u ja 'nara hnini ne hinto da 'ra'ahu_u ntsaya nixi da 'yøde nú'a_u gui mañhu_u, nu'bu_u pøñhu_u de guehni. Y de xcri pøñhu_u, gui huat'a ri thizahu_u pa hingui hñaxhu_u nixi ra hai de nura hnini'a, y njabu_u da badi'u_u de nú'a_u xa 'yøt'u_u. Majuani dí xi'ahu_u gue nu sta zø ra pa da nja ra nsuca uenda, nura pa'a_u ya mengu de guehni ma'na ma da ncastiga que ya mengu de ra ts'ohnini Sodoma ne Gomorra.

12 Mi uadi bi mangua ra Jesu njabu_u, yá nxadi bi ma de guehni pa da zo ya ja'i_u pa da ñobri'u_u de yá ts'oqui.

13 Ne mi eni ndunthi ya ts'ondahi, ne mi co'tsua ra aceite ya da'thi ne mi ñani'u_u.

Ra Xuua Xi'tsate bi thacua rá ñaxu

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

14 Ha nuya pa'u haburaza xi xqui nt'øde de nú'u_u ya danga t'øt'e mi øt'a ra Jesu, asta ra nda Erode bi zo rá gu nehe. Hangué bi 'ñena:

—Go gue'a_u ra Xuua Xi'tsate ya xa yopa nte de ra du, hangué nubyá ma'na ja rá ts'edi pa da za da 'yøt'a nuya danga nt'udi.

15 Ma'ra ya ja'i mi ena:

—Go gue'a_u ra badi Elía.

Y nu ma'ra mi ena:

—Go gue'a_u 'nará' mēhni Ajuá ngu nú'u_u mi 'bui maya'b'u.

16 Ha nu mi 'yøde ra nda Erode njabu_u, bi 'ñena:

—Gue'a_u ra Xuua nú'a_u dá tacua rá ñaxu ne ya xa yopa nte ma'na'qui.

17 Bi beni njabu_u ngue'a_u xqui mēhni to bi gu ra Xuua pa bi got'a fadi, ngue'a_u xqui hñacuabi hmaha_u gue hinda 'yøt'e drá 'behña ra Erodía, ngue'a_u ra Erodía mrá 'behña ra Lipe nú'a_u to'o mrá cu ra Erode.

18 Ra Xuua xqui hñacuahma_u ra Erode ne xqui 'ñembi:

—Hingui ho gui tsimba rá 'behña ri cu.

19 Hangué ra Erodía xi bi utsa ra Xuua ne mi ne to da gats'i pa da hyo, pe himi tsa,

20 ngue'a_u ra Erode mi su ra Xuua pa hinte da t'øtuabi, ngue'a_u mi pa_udi gue mrá hoja'i ne xmá nt'axi rá mfeni hangué mi pe'tsua ra t'equ'eí. Ne mi ho da 'yøde nú'a_u mi ma, pe himi tso rá mfeni nú'a_u mi øde hangué himi pa_udi te da beni.

21 Pe bi zø ra pa bi nja ngu nú'a_u mi ne ra Erodía. Nu mi da rá pa ra Erode bi 'yøt'a 'nara ngo ne bi 'ñehe gatho yá mfsats'i ne ya nzaya ne ya t'uca nda to'o mi manda ra hai Galilea.

22 Nuni ja ra ngo bi yat'a rá t'ixu ra Erodía ne bi nei ja yá thandi'u. Ha ra nda Erode ne nú'u_u to'o mi huhui ja ra mexa bi hopa rá hnei. Hangué ra Erode bi 'ñemba ra nxutsi:

—'Yacagui gatho nú'a_u gui ne y ga 'ra'a'i.

23 Ne bi jurabi ne bi ña'tuabi da umbi asta ma_ude de habu_u gatho mri manda 'bu da 'yadi.

24 Nepu_u bi bonga ra nxutsi ne bá amba ra Erodía nurá nana'a_u ne bi 'ñembi:

—¿Te ga adi 'bu?

Y rá nana_u bi 'ñembi:

—Xipi da 'ra'i rá ñaxu ra Xuua Xi'tsate.

25 Nu'bu_u nu'á_u bi dama mengui ja ra nda ne bi 'ñembi:

—Dí ne gui 'racagui nubyá 'bestho rá ñaxu ra Xuua Xi'tsate ja 'nara manza.

26 Nu'buá ra ndá bi du rá mui nts'edi. Pe ya xqui jurabi nú'a ra nxutsi ne xqui 'yøde gatho to'o mi huhuini ja ra mexa, hangue mi pe'tsi te da 'yøt'e nú'a xqui ma.

27 Hangue bi dama mehna 'nara soldado pa da hñampa rá ñaxu ra Xuua.

28 Nepu nú'a ra soldado bi ma ja ra fadi bá tacua rá ñaxu ra Xuua, ne bi 'yents'a ja 'nara manza pa bá hampa ra nxutsi, nepu ra nxutsi bi hñá'tsua rá nana.

29 Y nu mi 'yøde yá nxadi ra Xuua bi ma ja ra fadi pa bi du'tsua rá ndo'yo pa bá agui'u.

Ra Jesu bi 'uinga thogui cat'a 'mo ya ja'i
(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 Nú'u 'ret'amayoho yá nxadi ra Jesu xqui mehni da ma da zofo ya ja'i, 'mefa bá pengui de habu xqui ma, ne bi munts'i'u habu mi 'bui ra Jesu, ne bi xipi gatho te xqui 'yøt'e'u ne nú'a xqui 'ñudi'u.

31 Nu'buá ra Jesu bi xipabi'u:

—Maha ga 'ueguehu 'nambu she pa ga ntsayah.

Mi manganja njabu ngue'a ndunthi ya ja'i mi pa y mi tsøhø habu mi 'bui'u ne mi otho ra pongui pa da ntsaya nixi pa da ñuni.

32 Hangue bi ma'u co 'nara motsa pa bi 'rani ri'nandi habu hinto mi 'bui.

33 Pe ndunthi ya ja'i bi hyandi mi ma'u ne bi hyandatho'u ra Jesu habu ri zøni, hangue nu'á ne ndunthi de nú'u mi 'bu ja ya t'uhni bi nest'ihí bá gat'i ja rá hyo ra ndehe ne go rá mudi bi zøñ'u.

34 Y nu mi zønga ra motsa ja ra ñanga ndehe, bi gai ra Jesu ne bi hyanda nú'a ra hmuntsja'i xqui zøni, ne xi bi huequi'u ngue'a mi ngu ya deti jo'o yá ma'yo, hangue nu'á bi mudi bi xahni'u ndunthi ya t'øt'e.

35 Ha nu de ya mi nde, ya nxadi bi joni habu mi 'bai ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Ya bi nde ne nuua habu dí 'buhu go ra mbonthi.

36 Xipa ya ja'i da ma da dai te da zi ja ya ngu ne ja ya hnini nú'u ja guetbu de guecua, ngue'a otho te da ziuayu.

37 Pe ra Jesu bi dadi:

—Go da umfu te da ziyu.

Nu'buá ya nxadi bi 'ñembi:

—¿Ha gue ga mahe ga tañhe yo nthebe denario dega thuhme pa ga 'uiñheyu?

38 Pe ra Jesu bi 'yambabi'u ne bi 'ñembi:

—¿Hangu ya thuhme guí hahu? Nuhu xa.

Y nu mi hyandi'u bi 'ñembabi:

—Nsøcta cat'a ya thuhme ne yoho ya zi huá dí hahe.

39 Nu'buá ra Jesu bi xipa ya ja'i da 'yøt'a ya t'uca hmunts'i ne da hñudi'u ja ra 'bot'ei.

40 Hangue bi 'yøt'a ya t'uca hmunts'i dega nthebe ne dega ndenthebe, ne bi hñudi'u.

41 Nu'buá ra Jesu bi gu nú'u cat'a ya thuhme ne nú'u yoho ya huá, ne bi nøts'e mahets'i ne bi umba njamadi Ajuá rá Dada. Nepu bi hyeca ya thuhme ne bi hyecua yá nxadi pa da umba ya ja'i, ne bi xeni nú'u yoho ya huá pa bi thecua gatho nú'u ya hmuntsja'i.

42 Y gatho bi ñuni asta bi niñá'u.

43 Nepu bi hmunts'a gatho ya xeca thuhme ne ya xeca huá nú'u bi bongui, ne bi ñuxa 'ret'amayoho ya 'bøts'e.

44 Ha mi ngu cut'a 'mo ya 'ñøhø nú'ú bi ñuni, y nuya 'bchñā ne ya bātsi himbi ma 'mede.

Ra Jesu bi 'ño mañā ra ndehe
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

45 Nepu ra Jesu bi xipa yá nxadi gue da 'met'o'ú co ra motsa pa ri'nandi pa rí mani ja ra hnini Betsaida, y nu'á bi gohini mi edi ya ja'i pa da ma ja yá ngu.

46 Y mi uadi bi 'ñedi'a, bi bøxa ja ra t'øhø pa bá apabi Ajuā rá Dada.

47 Y ya mi 'mexuui ra pa'a ra motsa ya mi 'yo madetho ra ndehe, ha nura Jesu mi 'būtritho ja ra t'øhø sche.

48 Y bi hyanda yá nxadi gue ya xqui zabi'ú de mi 'yonga ra motsa ngue'a mi tse'di ra bñthi ne himi hopi da 'ño. Y nurá hyax'a hamxuditho ra Jesu bi ma pa ri'nandi mi 'yotho mañā ja ra dehe, ne mi ma da tho'tshma yá nxadi.

49 Pe yá nxadi bi hyandi mi 'yo mañā ja ra dehe ne xi bi mafi'ú ngue'a mi hu yá mui gue mi 'nara pite.

50 Ri gatho'ú bi hyandi ne xi mi tsu'ú. Pe ra Jesu 'bestho bi zofu ne bi 'ñembi'ú:

—¡Oguí tsuh, go gueque, oguí tu ri muih!

51 Nepu bi bøxa ja ra motsa con gue'ú ne 'bestho bi ntsaya ra bñthi, hangue yá nxadi xi bi 'yø nts'edi.

52 Himi pa'di'ú te ma ts'edi mi ha, nixi xqui zoda yá mfeni hanja xqui japi da xu ya thühme, ngue'a xmá me yá coraso'ú.

Ra Jesu bi 'yøthe ya da'thi nuni Genesare
(Mt. 14:34-36)

53 Nu mi 'rats'i'ú pa ri'nandi bi zøni ja ra hai Genesare ne ja bi dat'ni yá motsa.

54 Y ngu bi gai'ú de ra motsa, ya ja'i 'bestho bi badi gue go mi gue'a ra Jesu.

55 Nepu nu'ú bi dama ma ja ya ngu gatho rá nthets'i nura hai'a pa bá tsi ya da'thi co yá 'bebo ne bi ts'its'i pa habu xqui t'øde mi 'bu ra Jesu.

56 Y haburaza mi pa'a ja ya danga hnini o ja ya t'uca hnini, ya ja'i mi tsi ya da'thi mi pegui ja ya 'ñu, ne ora mi thohni ra Jesu mi bantebi ya ja'i gue da hopa ya da'thi da dambabi masque hønse rá ñani rá he. Ne toraza mi thambabi, 'bestho mi ñani de yá hñeni.

7

Hanja gra nts'ocaya ja'i
(Mt. 15:1-20)

1 'Raya fariseo ne 'raya xahnate de ra ley nú'ú xqui 'ñehe de Jerusale bi munts'i ne bi ma bá c'a'tsa ra Jesu.

2 Ne bi hyandi gue 'rayá nxadi ra Jesu bi ñuni nsinque xqui nxu'yé ngu yá nzai'ú, hangue bi ñama'ñu'ú.

3 (Ngue'a ya fariseo ne gatho ma'ra ya xodyo xi xqui nzai da nxu'yé ante da ñuni ngue'a njabu yá nzai ndu yá xita, y nu'bu hinda nxu'yé ngu yá nzai hinda ñuni.)

4 Ne 'bu ora da menga tai'ú, 'bu hinda nxu'yé hinda ñuni. Nehe mi ja ma'ra yá nzai nú'ú xqui 'ñutui ndu yá xita: da xut'a yá ntsi, nuya 'bada ne nuya ts'øe dega bøjā, ne da me'tsa yá mfdi pa da gohi strā nt'axi. Ngue'a mi hu yá mui'ú gue co nú'ú ya t'ø'te mi ø'te da t'axca yá mfeni ja rá thandi Ajuā.)

5 Hangue nuya fariseo ne ya xahnate de ra ley bi 'yambabi ra Jesu ne bi 'ñembi:

—¿Hanja nuyá ri nxadi hingui øt'e ngu yá nzai ndu ma xitahú maya'bu? Nuyú ri ñuni masque hinxa nxu'yε.

⁶ Nu'bu ra Jesu bi ðatuabi'u:

—Nu'ahú gyá yohmihú. Ra baði Isaia bi ma de gue'ahú maya'bu gue Ajuá bi 'ñena njaua:

Nuna hniniñá ri nsundagui hõnse dega noyatho, pe nuyá mfeni go bí 'yo yabú de gueque.

⁷ Nu'ú xõcambenigui pe hinte ri muui yá sõcambeni, nguetho nu'ú yá hmanda ri manda'ú go yá hmandase, ne mañ'ú gue go stá 'berca'ú.

⁸ Xi majuañi ngu bi mangua ra Isaia de gue'ahú, ngue'a nu'ahú xcá tsocuahú yá hmanda Ajuá pa go grí ðenbahú yá hmanda ndu ri xitahú. Nu'ahú nu'a ri 'bεfiñú, hõnse ra nsut'a 'bada ne ma'ra ya ntsi, y ma'ra ya t'øt'e de ra nt'axqui.

⁹ Nehe bi 'ñembabi'u:

—Guí hu ri muihú gue xá hño nú'a xcá tsocuahubú yá hmanda Ajuá pa go guí ø'tuahú yá nzai ndu ri xitahú.

¹⁰ Nura Moise bi 'ñena: “Umba ra t'equ'ei ri dada ne ri ñana ne gui su'ú”, ne “nu'a tó'o da zanga rá dada o rá ñana dá tho.”

¹¹ Pe nu'ahú guí eñhú gue xá hño to'ò da xipa rá ñana ne rá dada njaua: “Nuna ra bojá ndí 'ra'ahú hmahá, nubyá go ma ga umba Ajuá ngue'a ra Corbán.” (Ra Corbán rí bõni da 'ñena 'nara 'baha xa t'equé pa Ajuá.)

¹² Y njabú guí emfú ya ja'i gue ya hinte da umba yá dada ne yá ñana, ne ya hinda su'ú.

¹³ Njabú guí pumfrithohú nú'a bi ma Ajuá, ne hõnse go guí ø'tuahú yá nzai ndu ri xitahú, y nehe njabú guí utua ri batsihú. Ne ndunthi ma'ra ya t'øt'e guí øthú mahyεgui ngu nuna.

¹⁴ Nu'bu ra Jesu bi yo zofu ra hmuntsja'i ma'na'qui ne bi 'ñembí'u:

—'Yõdehú guí gathohú ne dá zo ri mfenihú núna ma ga ma.

¹⁵ Nu'a cut'a ja rá ne ra ja'i hingo gue'a japi da nts'oqui, pe nú'a pøni de rá mfeni há, go gue'a japi da nts'oqui.

¹⁶ Nu'a tó'o ja rá t'øde pa da 'yøde, dá 'yøde núna dí ma.

¹⁷ Nepú bi 'uegue'a de ra hmuntsja'i, ne bi yat'a ja ra ngu nú'a xqui mihi, y nuni ja bi 'yambani sehe yá nxadi te rí bõnga nú'a xqui xipa ya ja'i.

¹⁸ Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—¿Ha gue ne'ahú hinte ri faðihú? ¿Ha hinguí pahú gue hingue nú'a da zi ra ja'i go gue'a da japi da nts'oqui?

¹⁹ Ngue'a nú'a ts'i cut'atho ja rá mui 'na, ne pøni ne hingui ts'ocua rá mfeni. Njabú bi mangua ra Jesu gue xá hño da ts'i gatho ya nzaqui.

²⁰ Nepú bi 'ñena:

—Nu'a ri japi da nts'oca ja ja'i, nú'ú ya ts'omfeni beni.

²¹ Ngue'a de ja rá ts'omfeni 'na, ja bí ehni gatho nuya ya ts'ot'øt'e: ra nts'inga medinthaði, ra nt'e'beñhú, ra nthote,

²² ra mfe, ra ts'onc'at'i, ra nts'o'mui, ra nthate, ra nts'o'yo, ra nts'ante, ra nt'ets'i, ne nú'ú to'o ri hyøcua nú'a te pe'tsa ma'na, ne nú'ú hingui paði nda'a ra hño nda'a ra 'ñu.

²³ Gatho nuya ya ts'oqui bí ehe de yá ts'omfeni ya ja'i, ne go guehya japi da nts'oqui.

'Nara 'beñhú himrá me Israel bi gamfri ra Jesu (Mt. 15:21-28)

²⁴ Nepu ra Jesu bi bɔni de guehni ne bi ma ja ra hai guetbu ra hnini Tiro ne Sidó. Ne ja bá cut'ini ja 'nara ngu, y himi ne to xa bađi hmaḡa, pe 'bestho bi fatho.

²⁵ Ha guetbu de guehni mi 'buhni 'nara 'behña nú'a mi pe'tsa 'nará t'ixu gue mi pe'tsa 'nara ts'ondahi. Ne bi 'yode gue xqui zohni ra Jesu, hangue nú'a 'bestho bi ma bá c'a'tsi ne bi ndandiñahmu ja yá ua'a.

²⁶ Nura 'behña'a himrá me Israel ngue'a mrá me Sirofenicia. Nu'a bi bantebi ra Jesu pa da 'yemba ra ts'ondahi nú'a mi pe'tsa rá t'ixu.

²⁷ Pe ra Jesu bi 'ñembabi:

—'Met'o mahyoni ga ø'tua ra hño ya me Israel, ngue'a nu'bu 'met'o ga ø'tua ra hño ya 'ra'ñoja'i ngu'i, nu'bú ga nja ngu nú'a to'o hamba yá hñuni ya batsi pa da umba ya tsat'yo.

²⁸ Nu'bú nú'a ra 'behña bi datuabi ne bi 'ñembi:

—Majuani nú'a guí ma Ndada, pe ya tsat'yo tømtho nja'ti de ra mexa pa da guxa ya hangui nú'u da dagui de habu ri ñuni ya batsi.

²⁹ Nu'bú ra Jesu bi datuabi:

—Xcá thadi xá hño, hangue pengui, grí ma ri ngu ne bá nu ri t'ixu gue ya xa bonga ra ts'ondahi de gue'a.

³⁰ Y nu mi zonga rá ngu nú'a ra 'behña, bi zudi rá t'ixu mi 'benga ja rá fidi ne ya xqui bonga ra ts'ondahi de gue'a.

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara gogu

³¹ Nepu ra Jesu bi ma de guehni habu mi 'bu guetbu ra hnini Tiro, ne bi gat'a ja ra hnini Sidó ne bi thogui ja ra hai Decapoli pa bi yo menga ja ra ndehe Galilea.

³² Ne nuni ja bá ts'impani 'nara 'ñohø mrá gogu ne mrá 'bane, y nú'u to'o mri zi'a bi bantebi ra Jesu da hñuxa rá 'ye ja gue'a pa da ñani.

³³ Nu'bú ra Jesu bi guca nú'a ra da'thi 'nambu de ra hmuntsja'i, ne bi dint'ua yá dedo ja yá gu, nepu bi zots'i yá dedo ne bi damba rá jane nú'a ra 'ñohø.

³⁴ Nepu bi nøts'e pa mahets'i bi 'yenga rá nga'tsi ne bi 'ñembi:

—¡Efata! —nú'a ne da 'ñena: ¡Dá xogui ri gu ne ri ne!

³⁵ Y 'bestho bi xo yá gu ne bi za bi 'yode xá hño, ne bi tuqui rá jane ne bi za bi ña xá hño.

³⁶ Ha ra Jesu bi hñu'mba ra hña ya ja'i gue hinto da xipi, pe nu'ú ma'na bi ma bá 'yonga ra 'bede.

³⁷ Y ma'na xi mri 'yø ya ja'i ne bi 'ñena'u:

—Gatho nú'a øt'e xi xá hño, asta japi ya gogu da 'yode, ne ya gone da ña.

8

Ra Jesu bi 'uinga thogui goho 'mo ya ja'i

(Mt. 15:32-39)

¹ Ja nuya pa'u xi bi munts'a ndunthi ya ja'i ma'na'qui, ne mi otho te da zi'u, hangue ra Jesu bi zofo yá nxadi ne bi 'ñembabi:

²—Xi dí hueca nuya ya ja'i ngue'a ya xa 'mai hñu pa con gueque ne otho te da zi.

³ Bu ga pehni da ma yá ngu njabutho co ra thuhu, xi'bu rí umba ra hødu má 'ñu ngue'a 'ra xqui 'ñeche de yabu.

⁴ Pe yá nxadi bi 'ñembabi:

—¿Hanja da za ga 'uiñhu nuyu ya ja'i gue nuua habu dí 'buhu go ra mbonthi?

⁵ Nu'bú ra Jesu bi 'yambabi yá nxadi ne bi 'ñembi:

—¿Hangu ya thuhme guí hãhã?

Nu'ú bi dãtbi ne bi 'ñembi:

—Hõnse yoto.

⁶ Nu'ú ra Jesu bi xipa ya ja'i da hñudi. Nepu bi gu nú'u yoto ya thuhme ne bi umba njamãdi Ajuã rá Dada. Nepu bi hyeque ne bi umba yá nxadi pa da xẽnbabi ya hmuntsja'i.

⁷ Nehe mi ha'u 'raya t'uca huã ne bi umba ra Jesu. Nepu nu'á bi 'yapa Ajuã da japi, ne bi xipa yá nxadi da umba ya ja'i ya zi xeca huã.

⁸ Y gatho ya ja'i bi ñuni asta xi bi niña. Nepu ya nxadi bi munts'a ya xeni nú'u bi bongui y bi ñuxa yoto ya 'bõts'e.

⁹ Ha mi ngu goho 'mo ya 'ñhõ nú'u bi ñuni, y nuya 'behña ne ya bãtsi himbi ma 'mede. Nepu ra Jesu bi 'ñedi'u.

¹⁰ Ne nu'á 'bestho bi bõxa ja ra motsa co yá nxadi ne bi 'rats'i bi ma ja ra hai Dalmanuta.

Ya fariseo mi adi da t'utua 'nara nt'udi dega milagro

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Nepu 'raya fariseo bi ma bá tsudi ra Jesu ne bi mudi bi xaxi, ne bi xipi gue da 'yõt'e pa da hnequi 'nara nt'udi de mahets'i pa da hyandi'u ua xi májuani mrá 'mehni Ajuã.

¹² Nu'ú ra Jesu xi bi 'yenga 'nara nga'tsi ne bi 'ñena:

—¿Hanja nú'ahu guí 'bãhã mapaya guí ahã ga øt'a 'nara nt'udi? Xi májuani dí xi'ahã gue nuga hinga u't'ahã ni 'nara nt'udi.

¹³ Nu'ú nu'á 'bestho bi zohni'u ne bi yopa bõxa ja ra motsa pa bi ma ri'nandi ra ndehe.

Ra nzoï de ya fariseo

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Ha nuyá nxadi xqui pumfri da hñãxa 'raya thuhme, hõnse 'natho mi hñã'u ja ra motsa.

¹⁵ Nepu ra Jesu bi zofo'u ne bi 'ñembi:

—Jamãsu hu de yá nzoï ya fariseo ne rá nzoï ra Erode.

¹⁶ Nu'ú yá nxadi bi 'ñémse'u 'na ngu 'na:

—Nuní xicju njabu ngue'ã hindí hãhã ra thuhme.

¹⁷ Pe ra Jesu bi batho te mi beñ'u ne bi 'ñembabi'u:

—¿Hanja guí 'ñémfũ gue otho ra thuhme? ¿Ha gue nsøctho'ã oda ri mfenihã? ¿Ha gue hingui tsoda ri mfenihã de nú'ã ra ts'edi dí pe'tsi? Xi xá me ri corasohã.

¹⁸ Ja ri dahã pe hingui hanthã, ne ja ri guhã pe hingui øhã, nixi guí beñhã nú'ã stá øt'e co nú'u ya thuhme.

¹⁹ Xi nú'bu ndá xeni nú'u cat'a ya thuhme ne dá 'uinga cat'a 'mo ya ja'i, ¿hangu ya 'bõts'e gá xeca thuhme bi bongui xã?

Y nu'ú bi dãdi bi 'ñena:

—'Ret'amayoho 'bõts'e.

²⁰ Nepu bi 'ñena:

—Nehe xi nú'bu ndá xeni nú'u yoto ya thuhme ne dá 'uinga goho 'mo ya ja'i, ¿hangu ya 'bõts'e gá xeca thuhme bi bongui xã?

Y nu'ú bi 'ñena:

—Yoto 'bõts'e.

²¹ Nu'ú ra Jesu bi 'ñembi'u:

—¿Y ne njabu hinxa zoda ri mfenihã de nuna ra ts'edi dí hñã?

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara goda nuni Betsaida

22 Nu'bú ra Jesu ne yá nxadi bi zøni ja ra hai Betsaida, ne ja guehni bá ts'impabi 'nara goda, y nú'u to'o bá tsi bi bantebi gue da hñuxa rá 'yε ja gue'a pa da ñani.

23 Nu'bú ra Jesu bi cuhna ra goda pa bi guca møte de ra hnini, ne bi go'tsuabi rá jini ja yá da, ne bi hñuxa yá 'yε ja gue'a, ne bi 'ñembi:

—¿Ha gue ja te guí handi?

24 Y nu'á bi zøt'a yá da ne bi 'ñena:

—Dí handa ya ja'i di 'yo pe di hnequi ngu ya za.

25 Nu'bú ra Jesu bi yopa hñu'tsua yá 'yε ja yá da nú'a ra goda, ne nu'á bi ñani ne xi bi hyandi xá hño gatho.

26 Nepu ra Jesu bi mehni da ma rá ngu, ne bi hñacuabi gue hinda yut'a ja ra hnini pa hinda xipa ya ja'i de guehni.

Ra Pedro bi ma gue ra Jesu go gue'a ra Cristo

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

27 'Mefa ra Jesu bi ma co yá nxadi ja ya t'uca hnini nú'u mi ja guetbu ra dahní Cesarea de Filipino. Y de má 'ñu nú'á bi 'yamba yá nxadi ne bi 'ñembi:

—¿Ha hingá øhu ya ja'i ma to'oguiga?

28 Nu'bú nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—'Ra ena gue go gue'e grá Xuua Xi'tsate, ma'ra ena grá badi Elía, ha nu ma'ra ena gue go gue'e 'na de nú'u ma'ra yá 'mehni Ajuá nú'u mi 'bui maya'bu.

29 Nu'bú ra Jesu bi 'yambi'u ne bi 'ñembi:

—Xi'ahu, ¿te guí mañhu de gueque?

Y ra Pedro bi dadi ne bi 'ñembi:

—Nu'i go gue'e grá Cristo xpá meñ'a'i Ajuá pa gui nda.

30 Nu'bú ra Jesu bi hñu'mba ra hñá gue hinda xipa ma'ra ya ja'i mi to'o'a.

Ra Jesu bi ma de rá du

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

31 Nepu ra Jesu bi mudi bi xipabi yá nxadi nú'a ma da t'ø'tuabi, ne bi 'ñembi'u:

—Nú'a To'o bi e bi Nja'i pe'tsi ma da sufri ndunthi. Ya ndaxjua nda ne ya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley ma da utsa asta da hñu yá mai da hyo, pe rá hñupa da yopa nte de rá du.

32 Bi xipi'u co ya noya hinxá hñei, hangue ra Pedro bi guqui 'nambu ne bi mudi bi zai pa hinda 'yøt'e njabu.

33 Nu'bú ra Jesu bi mpunts'i ne bi hyanda gatho yá nxadi ne bi zai ra Pedro bi 'ñembi:

—i'Uegue de gueque, nu'i guí hampa rá ts'edi ra Satá hangue guí xica njabu! Ngu'e'a nu'i hinguí ma ngu nú'a manga Ajuá, nu'í guí øt'a nú'a go yá paha ya ja'i.

34 Nepu bi zohna yá nxadi ne ya ja'i ne bi 'ñembabi'u:

—Nu'a tó'o da ne da dengagui, hinda za da 'yøt'e nú'a go rá paha sehe. Mahyoni da dengagui masque da tho ya nt'utsate ne ya 'betsa asta rá du.

35 Nu'a tó'o da ñanga rá te por hinda dengagui, nú'a ma da 'bedi rá te. Pe nu'a tó'o da 'ñei pa da du po rá ngueque ne po ra maça noya, nú'a da za rá te pa nzantho.

36 ¿Te rá 'be da dahá 'nara ja'i 'bu da me'tsa gatho ya hño de ra ximhai, y ne da 'medi rá te? Otho.

37 Ngu'e'a ni 'na de nuya hñu'u hinda za da pøhøbi rá te.

38 Nu'a tó'o da gongagui ne da ntsa da m̄anga ma noya ja yá thandi ya 'yøt'ats'oqui gá ja'i ne ya 'ñagamfri, 'm̄efa necagui ma ga m̄a gue hindí padí'a nehe nu xcrá yopa pengaua. Nura pa'a ma ga 'ño'be ya εnxε, ne ga hnequi có rá nsunda Ajuá ma Dada.

9

1 Nehe ra Jesu bi 'ñembabi'ú:

—Xi majuani dí xi'ahú, 'ra de gue'ahú guí 'buhúua gri tethohú ma gui hyanduahú rá ts'edi ra Ndá de mahets'i sta 'ñehe.

*Bi mpadi rá 'bai ra Jesu
(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)*

2 Rá 'rato ma pa, ra Jesu bi zixa ra Pedro, ra Cobo ne ra Xuua, ne bi ma seh'e'ú ja 'nara t'øhø xá hñets'i. Y ne de guehni ja bi mpadini rá 'bai ra Jesu ja yá thandi'ú.

3 Nurá he xi bi huεxqui ne xi bi t'axqui ngu ra tse, y jo'o ni 'nara meni nuua ja ra ximhai da japi da t'axca 'nara he ngu'a.

4 Nepú de guehni nuyá nxadi bi hyandi'ú gue mi ñáui'a ndu ra Elía ne ndu ra Moise nú'ú myá 'm̄ehni Ajuá.

5 Hangue nura Pedro bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma Xahnate'i, ip̄øde xá hño ga 'buhúua! Xi'bú ga hocje hñu ya zi ja'tsi, 'na pa gue'e, ma'na pa ra Moise, ha nu ma'na pa ra Elía.

6 Nuya nxadi xi bi ntsu, hangue ra Pedro ngu bi 'be rá mfeni ne himi pa nú'a mi m̄a.

7 Nepú bi go'mi'ú 'nara guui, ne de guehni ja ra guui bi nt'øde 'nara noya bi 'ñena:

—Nuna guehna ma hm̄aca T'ú. 'Yøhú nú'a m̄a.

8 Y 'm̄efa ya nxadi bi hyandi gue ya mi jo'oni nú'ú ma'ra, hønse ra Jesu mi 'baseni.

9 Y nu mi gai'ú de ra t'øhø, ra Jesu bi hñu'mba ra hñá nú'ú hñu yá nxadi, ne bi 'ñembi:

—Oto xqui ma gui xiphú de nú'a xcá hyanthú asta hinda yopa nte de rá du Nú'a To'o bi e bi Nja'i.

10 Hangue nú'ú hñu ya nxadi hinto bi xipabi de nú'a xqui hyant'ú. Pe nu'ú mri 'ñámbi 'na ngu ma'na, ne mi eñ'ú:

—¿Te rí bonga nú'a ra noya bi 'ñena gue asta hinda yopa nte'a de rá du?

11 Nu'bú nu'ú bi 'yambabi'a ne bi 'ñembabi:

—¿Hanja enga ya xahnate de ra ley gue 'met'o ma da 'ñehe ra Elía nepú ja da 'ñehe ra Cristo nú'a rá 'm̄ehni Ajuá pa da e da ndá?

12 Nu'bú nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'ú:

—Hahá, go rá mudí ma da 'ñehe ra Elía pa da zofo ya ja'i da ñobri de yá ts'oqui ja rá thandi Ajuá, nepú ja da 'ñehe Nú'a To'o bi e bi Nja'i. ¿Xi te m̄anga ja ra M̄aca T'ofó de Nú'a To'o bi e bi Nja'i? Nu'a m̄a, m̄a gue ma da tho ya ugui ne da t'utsa.

13 Pe de nú'a gá 'yangahú de ra Elía, dí xi'ahú gue ya xa zøhø'a, y nuya ja'i bi 'yø'tuabi nú'a go bi ne'ú, ngu xa nt'ofó ja ra M̄aca T'ofó njabú bi t'ø'tuabi'a.

*Ra Jesu bi 'yemba 'nara ts'ondahi 'nara ts'unt'ú
(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)*

14 Nu de ya xqui menc'ú de ja ra t'øhø y ya mi ma da zøhø habú mi 'bui nú'ú ma'ra ya nxadi, bi hyanda 'nara danga hmuntsja'i xqui got'atho nú'ú ma'ra ya nxadi, ne mi 'bahuini ya xahnate de ra ley mri ntsanoyau'i'ú.

15 Ha nu mi hyanda ya ja'i bi zonga ra Jesu, himi pađi te da beñ'u, ne bi nest'ihi bi ma bá zengua.

16 Ha nura Jesu bi 'yambabi yá nxadi ne bi 'ñembi:

—¿Te ma noya nguí mañhu con guehyu?

17 Nepu 'nara ja'i nú'a mi 'ba ja ra hmuntsja'i bi dađi ne bi 'ñena:

—Ma Xahnate'i, dra zin'aua 'nama t'u pe'tsa 'nara ts'ondahi xa japi xa ngone.

18 Y nura ora da 'ñámbabi ri japi da dagui haburaza, ne asta ri gust'a yá ts'i ne ents'a ra fuguí ja rá ne, y ya xi xa papa rá mai. Ya stá xipa ri nxadi pa da 'yembahma nura ts'ondahi'a, pe nuyu hinxa za xa 'yembabi.

19 Nu'bú nura Jesu bi dađi ne bi 'ñena:

—¡Gyá 'ñagamfrihu! ¿Asta ha'mu gui camfrihu? ¿Asta ha'mu ma ga tse't'a ri 'múihu? Bá tsincahua nú'a ra ts'unt'u.

20 Nu'bú nu'ú bi zi'tsuabi nú'a ra ts'unt'u, ha nura ts'ondahi nu mi hyanda ra Jesu mi 'bahni, bi japa nú'a ra ts'unt'u bi dagui ne mi tani ne mi ents'a ra fuguí ja rá ne.

21 Nu'bú ra Jesu bi 'yamba rá dada nú'a ra ts'unt'u ne bi 'ñembi:

—¿Hangu pe'tsi de xa mudi njani?

Ha nu'á bi 'ñena:

—Desde mi notsi ya mi njani.

22 Ndunthi ya 'mi'qui ra ts'ondahi hót'a ja ra tsibi o ja ya mothe pa da hyo hmaha. Hangue 'bu da za te gui 'yø'tuahma, huegahe gui faxcahe.

23 Nepu ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nu'i guí ena: 'Bu da za. 'Bu ja ri jamfri ha, gatho da za.

24 Nu'bú rá dada nú'a ra ts'unt'u bi dađi nts'edi ne bi 'ñena:

—¡Dí camfri, pe faxcagui pa ma'na ga camfri!

25 Nu'bú ra Jesu bi hyandi gue ra hmuntsja'i mi 'yo rí ts'i'mi'a, hangue nu'á 'bestho bi 'ñembabi ra ts'ondahi:

—Nú'i ts'ondahi go xcá japi xa ngone ne xa ngogu nuna ts'unt'u, pe nubyá nuga dí 'bep'a'i gui pøni de guehni ne hinhya'mu gui yopa cat'a ma'na'qui.

26 Nepu nú'a ra ts'ondahi bi mafi, ha nú'a ra ts'unt'u bi 'ñámba ra nduse ma'na'qui, y ra ora'a bi bonga ra ts'ondahi. Ha nú'a ra ts'unt'u mi 'beni 'ñena xqui du. Ne ndunthi ya ja'i bi 'ñena gue xqui du.

27 Pe ra Jesu bi mipa rá 'ye pa bi gats'i'a, nepu nura ts'unt'u 'bestho bi 'mai.

28 Y nu mi yat'a ra Jesu ja ra ngu nú'a xqui mihi, yá nxadi bi 'yambabi ne bi 'ñembabi:

—¿Hanja himbi za dá eñhe nú'a ra ts'ondahi?

29 Nu'bú nu'á bi 'ñembabi'u:

—Ya ts'ondahi ngu nú'a dá enibya, nu'ú da za da 'yeni 'na, pe mahyoni da ayuna 'na ne da 'yapabi Ajuá con gatho rá mai.

Ra Jesu bi yopa ma de rá du

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

30 Nepu nu'ú bi bøni de guehni, bi gat'i ja ra hai Galilea, y ra Jesu himi ne to xa bađi ua mi 'yoni,

31 ngue'a mi xahna yá nxadi, mi embabi'u:

—Nú'a To'o bi e bi Nja'i ma da 'tent'ua ja yá 'ye ya ja'i, ha nu'ú ma da hyo, pe rá hñupa ma da yopa nte de rá du.

32 Pe nuyá nxadi himbi bađi te mri bonga nuya noya bi xipabi'u, ne mi tsu da 'yambabi.

Nú'a to'o ma'na ma da nja rá nsu

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Nepu bi yopa mengui'u pa Ncapernau ne bi yut'i mbo ja ra ngu nú'a xqui mihi. Nu'bu ra Jesu bi 'yambabi yá nxadi ne bi 'ñembi:

—¿Te rá 'be ngui mañhu má 'ñu?

³⁴ Pe nu'ú hinte bi dadi, ngue'a de má 'ñu mi ntsanoyase'u ne mri 'ñámbi to'o 'na de gue'u da ua'a da ma.

³⁵ Nu'bu ra Jesu bi hñudi ne bi zofu nú'u 'ret'amayoho yá nxadi ne bi 'ñembabi:

—Nu'a tó'o da ne da ndangui, osta ma da 'ñets'i. Nu'a da 'yot'e, dá mepa nú'u ma'ra.

³⁶ Nepu bi 'ba'ma 'nara zi batsi madetho de yá nxadi, nepu bi dets'i ne bi 'ñembabi'u:

³⁷ —Nu'a tó'o da umba ntsaya de ja ma thuhu 'nara zi batsi ngu nú'na drí dets'i, ja ra uenda go 'raca ntsaya. Y nu'a tó'o 'raca ntsaya, ja ra uenda go umba ntsaya Ajuá ma Dada nú'a to'o bá pencaguiua.

Nu'u tó'o hingui utsaguihu, go gue'u 'bui con guecju

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Nu'bu ra Xuua bi 'ñembi:

—Ma Xahnate'i, stá hanthe 'nara ja'i gue de ri thuhu mi enga ya ts'ondahi, y nuje dá hacuahe gue ya hinda 'yot'a njabu, ngue'a nura ja'i'a hingui 'yo nadbu con guecju.

³⁹ Pe ra Jesu bi dadi:

—Ogui hacuahe, ngue'a nu'a tó'o da 'yot'a 'nara nt'udi de ma thuhuga, nu'a hinga 'bestho ma da pata rá mfeni nixi da ñama'ñu de gueque.

⁴⁰ Ngue'a nú'u hingui utsaguihu, go gue'u 'bui con guecju.

⁴¹ Ha nu'a tó'o da 'ra'ahu mañdi ts'u ra zi dehe de ja ma thuhu ngue'a guí tengahu, nura ja'i'a ma da hñanga rá thaha.

Ra Jesu bi ma gue ga nsuhu pa hinga othu ya ts'oqui

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² Nu'a tó'o da ts'ocua rá mfeni 'na de gue nuya ya zi batsi xa gamfrigui, nú'a ra ja'i'a ma'na xá hño da ts'utua ja rá 'yuga 'nara do strá hñu ne dra thot'a ja ra ndehe.

⁴³ Nu'bu 'nari 'ye ja'a'i gui 'yot'a 'nara ts'oqui, ma'na xá hño hyequi, ngue'a ma'na xá hño gui cat'a habu bí ja ra te pa nzantho co 'nada ri 'ye, que di ja yoho ri 'ye ne gui ma ja ra nidu habu hinhya'mu ma da huet'a ra tsibi.

⁴⁴ Y nuni ja bí 'buhni nehe ya zu'ue nú'u da zipa yá ngø nú'u to'o da zonini, ne bí zø ra tsibi pa nzantho.

⁴⁵ Ha nu'bu 'nari ua ja'a'i gui 'yot'a 'nara ts'oqui, ma'na xá hño hyequi, ngue'a ma'na xá hño gui cat'a habu bí ja ra te pa nzantho co 'nada ri ua, que di ja yoho ri ua ne gui ma ja ra nidu habu hinhya'mu ma da huet'a ra tsibi.

⁴⁶ Y nuni ja bí 'buhni nehe ya zu'ue nú'u da zipa yá ngø nú'u to'o da zonini, ne bí zø ra tsibi pa nzantho.

⁴⁷ Ha nu'bu 'nari da ja'a'i gui 'yot'a 'nara ts'oqui, ma'na xá hño hñai, ngue'a ma'na xá hño gui cat'a habu bí manda Ajuá co 'nada ri da, que di ja yoho ri da ne gui ma ja ra nidu habu hinhya'mu ma da huet'a ra tsibi.

⁴⁸ Y nuni ja bí 'buhni nehe ya zu'ue nú'u da zipa yá ngø nú'u to'o da zonini, ne bí zø ra tsibi pa nzantho.

⁴⁹ Ngue'a gathoi'hu mahyoni gui tsethu ya ts'othogui ne hingui 'yothu nú'a go ri hnesehu, pa njabu gui pøñhu xá hño ja rá thandi Ajuá. Ma gui njahu nehe

ngu ya 'baha nú'u t'umbabi Ajuá, nú'ú pe'tsi da dá ja ra tsibi pa da hogui ne t'u'tsua ra u.

⁵⁰ Xá hño ra u, pe nu'bu ya da 'be rá hño, ¿hanja da za da cæqui? Hingui tsa. Nu'ahu njahu ngu ra hoga u, 'yøthu xá hño, ne 'buhu co 'nara hoga'mui 'na ngu 'na.

10

Ra Jesu bi ma de ra nxuni

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Nepu ra Jesu bi bonga de Ncapernau, ne bi 'ño ja ra hai Judea ne ja ra hai ri'nandi ra dæthe Jordá. Y nehe ja guehni bi munts'ni ndunthi ya ja'i, ne ra Jesu bi mædi bi xahni ngu mrá nzai'a.

² Nu'bu bi jonga 'raya fariseo pa da xaxi, hangue bi 'yamba 'nara nt'ani bi 'ñembabi:

—¿Ha gue ja ra nsequi da hyepu rá 'behña 'nara 'ñohø?

³ Nu'bu ra Jesu bi 'yambabi'u nehe, ne bi 'ñembabi:

—Xi ra Moise, ¿te bi xi'ahu de gue'a?

⁴ Y ya fariseo bi dadi ne bi 'ñena:

—Nura Moise bi unga nsequi gue da thoca 'nara t'ofo dega nxuni, ne njabu ha, da za da nxungüi rá 'behña 'nara 'ñohø.

⁵ Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nura Moise bi unga nsequi gue da t'øt'a njabu ngue'a nu'ahu xi xa megui ri corasohu.

⁶ Pe desde rá mædi himi njabu, ngue'a ra Mæca T'ofu ena gue Ajuá “bi hyoca ra 'ñohø ne ra 'behña”.

⁷ “Hangue 'nara 'ñohø da zopu rá dada ne rá nana pa go da 'mahui rá 'behña,

⁸ y de ri yoho, ya da 'natho.” Njabu manga ra Mæca T'ofu. Hangue nú'a ra 'ñohø ne nú'a ra 'behña ya ri 'natho, hingue ri yoho.

⁹ Hangue nú'u xa pehna Ajuá, ni 'nara ja'i hinda za da 'ueque'u.

¹⁰ Y nu mi menc'u pa ja ra ngu habu xqui mihi, yá nxadi ra Jesu bi 'yambi'u nehe de ra nxuni.

¹¹ Hangue nu'a bi 'ñembabi'u:

—Nu'a tó'o da hyepu rá 'behña ne da nthatui ma'na, ya bi 'yøt'a 'nara ts'oqui ngue'a xa hyepu nú'a rá mædi 'behña xa nthatui.

¹² Ha nu'bu 'nara 'behña da hyepu rá dame ne da nthatui ma'na ra 'ñohø, ya bi 'yøt'a 'nara ts'oqui ngue'a xa hyepu nú'a rá mædi dame xa nthatui.

Ra Jesu bi japa ya batsi

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Mæfa, bi ts'i'tsua ya batsi ra Jesu pa da hñuxa rá 'ye ja gue'u pa da japi. Pe nuyá nxadi bi mædi bi guui nú'u to'o mri zi ya batsi.

¹⁴ Pe nu mi hyanda ra Jesu gue mi øt'a njabu yá nxadi, nu'a bi bø rá cue ne bi 'ñembabi'u:

—Ogui hacuahu ya zi batsi da 'ñe da zæcagui, ngue'a nu'u tó'o da 'mui ja rá hmanda Ajuá, mahyoni da nja ngu nuya ya zi batsi.

¹⁵ Xi majuani di xi'ahu, nu'a tó'o hinda nja ngu 'nara zi batsi pa da 'mui ja rá hmanda Ajuá, hinda za da yut'a ja rá hmanda Ajuá.

¹⁶ Nepu ra Jesu bi dexa ya zi batsi ne bi hñuxa yá 'ye ja gue'u ne bi 'yapabi Ajuá rá Dada da japi'u.

'Nara basja'i mrá rico bi ñgui ra Jesu

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

17 Y de ya mi 'ba'ñu ra Jesu, bi zøhø 'nara 'ñøhø mbra nest'ihi, ne bi ndandiñahmu ja yá ua'a ne bi 'ñembabi:

—Nu'i Xahnate, 'nagrá hojã'i, ¿te 'bɛ da za ga øt'e pa da za ga tsu ra te pa nzantho?

18 Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—¿Hanja guí engagui drá hojã'i? Hønse 'natho to'o ra hojã'i, y nú'á go gue'a Ajuã.

19 Ya guí paði nda'u gue'u ya hmanda: “Oxqui ntsinga medinthãti, oxqui hñote, oxqui mpe, oxqui ju'tsua ya nc'uamba ri miqu'eiui, oxqui hat'a ri miqu'eiui, umba ra t'equ'e'i ri dada ne ri ñana ne su'ũ.”

20 Nu'bú nú'a ra 'ñøhø bi ðaði ne bi 'ñena:

—Xahnate, gatho nuya hmandaya stá øt'e desde stá mbãtsi.

21 Nu'bú ra Jesu bi hyandi dega hmate ne bi 'ñembabi:

—'Natho nú'a grí 'bɛdi gui 'yøt'e. Guí ma gui pa gatho nú'a guí pɛ'tsi ne gui hyecuabi ya hyoya. Njabu ha, da za gui hñanga ya hoga hño de mahets'i. Nepu gui ehe gui tengagui ne gui tseta gatho nú'a da 'ñe'a'i asta ri du.

22 Pe nu mi 'yøde'a nú'u ya nuya bi xipa ra Jesu, xi bi du rá mui y bi ma njabu co ra dumui, ngue'a xi mrá rico.

23 Nu'bú ra Jesu bi mpants'i ne bi hyanda yá nxadi, nepu bi 'ñembabi'ũ:

—¿Xi rá hñei da yut'a 'nara rico ja rá hmanda Ajuã!

24 Ha nuyá nxadi himi paði te da beni de nú'a xqui mañ'a. Hangué nu'á bi yopa xipa ma'na'qui ne bi 'ñembi:

—Ma zi t'u'ihũ, ¿xi rá hñei da yut'a ja rá hmanda Ajuã nú'u to'o hu yá mui gue co nú'a te pɛ'tsi ma da mpøhø!

25 Ma'na hinxá hñei da thogui 'nara cameyo ja rá gu 'nara 'yofri que 'nara rico da yut'a ja rá hmanda Ajuã.

26 Hangué nuyá nxadi'a ma'na himi paði te da beni, ne mri 'ñembabi 'na ngu ma'na:

—Nu'bu njabu, ¿to'o ja da za da mpøhø?

27 Nu'bú ra Jesu bi nhyandui'ũ ne bi 'ñembi:

—Ya jã'i hingui tsa da mpøhø she, pe co rá mfats'i Ajuã ha, ngue'a pa Ajuã hinte rá hñei.

28 Nepu de gue'a bi ðaði ra Pedro ne bi 'ñembabi:

—Nuje stá tsohebũ gatho nú'a te ndí pɛ'tshe pa dá tɛn'ahe.

29 Nu'bú ra Jesu bi ðaði ne bi 'ñembabi'ũ:

—Xi majuaní dí xi'ahũ, nu'ũ tó'o da zogui yá ngu, yá cu, yá nju, yá dada, yá ñana, yá bãtsi, ne yá hai po rá ngueque ne po rá ngue ra maça noya,

30 nu'á ma da hñanga núbya mapaya 'na ntthebe de nú'a te xa zogui, ngu yá ngu, yá cu, yá nju, yá ñana, yá bãtsi, yá hai, masque co ndunthi ra nt'ũtsate, y nepu rá ñoho ra 'mui ma da hñanga 'nara hoga te pa nzantho.

31 Pe nu'ũ tó'o ya danguibya, nura pa'a ma da notsi'ũ, ha nu'ũ tó'o ya notsibya, nura pa'a ma da ndangui'ũ.

Ra Jesu bi yopa ma de rá du

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

32 Nura Jesu bi ne ra 'ñu co yá nxadi pa bi ma Jerusale. Y nú'á go bi 'met'o'a de gue'ũ, y nu'á himi paði te da beni de gue'a. Hangué nu'á ngu mi tsu, ne mri 'bɛfatho de gue'a. Nepu nura Jesu bi 'ueca 'nambu nú'ũ 'rɛt'amayoho yá nxadi pa bi yopa xipabi gatho nú'a mi ma da thogui'a.

33 Ne bi 'ñembabi'ũ:

—Nubya drá maha Jerusale, ne dí ne ga 'ra'ah_u nt'øde de Nú'á To'o bi e bi Njá'i. Nú'á ma dra da de guehni ja yá 'ye ya ndá gá macja ne ya xahnate de ra ley, ne nu'ú ma da 'ye'mbi da hyo, ne ma da 'yent'uabi ja yá 'ye nú'u hingyá xodyo pa da hyo'a.

³⁴ Nu'ú ma da 'yø'tua ra buhla ne da na'mbi ne da zots'i, nep_u ja da hyo'a. Pe rá hñupa ma da yopa nte de rá du.

Ra Cobo ne ra Xuua bi 'yadi 'nara favo

(Mt. 20:20-28)

³⁵ Nep_u nura Cobo ne ra Xuua nú'u yá t'_u ra Sebedeo bi joni ja ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Xahnate'ihe, dí ne gui øtcahe ra mate gui 'racje nú'á ma ga a'a'ihe.

³⁶ Nu'bú nú'á bi dātuabi'_u ne bi 'ñembabi:

—¿Te rá 'bε guí ne ga ø't'ah_u?

³⁷ Y nu'ú bi 'ñena:

—Dí nehe ga hudihe 'na ja ri 'ñei, 'na ja ri ngah_u, nu xcrí hñudi ja ri hudi de ri ts'utbi.

³⁸ Pe ra Jesu bi 'ñembabi'_u:

—Nixi hinguí pah_u nú'á guí ah_u. 'B_u guí ah_u njab_u, ¿ha guí hanth_u gui tseth_u ya ts'othogui ngu nú'u ma ga thoguiga, ne gui tseth_u ya ugui ngu nú'u ma ga tsetca?

³⁹ Ha nu'ú bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Hah_u, ga tsethe.

Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'_u:

—Majuani ma gui tseth_u ya ts'othogui ne ma gui tseth_u ya ugui ngu nú'u ma ga tsetca.

⁴⁰ Pe nuga hingo ma ga huancá to'o ma da hñudi ja ma 'ñei ne ja ma ngah_u. Numa Dada go gue'a padi to'o ma da hñudini.

⁴¹ Pe nu mi 'yøde nú'u má 'ret'a ya nxadi gue ra Cobo ne ra Xuua mi adi da hñuhui ra Jesu, nu'ú bi bø yá cuε ngue'a hanja go mi adi da hñuhni'_u.

⁴² Nu'bú ra Jesu bi zohna yá nxadi ne bi 'ñembabi:

—Guí pah_u xá hño gue nuya danga ndá de guecua ja ra ximhai ri manda gatho ya hnini, ne nú'á go da mañ'_u go gue'a da t'øt'e.

⁴³ Pe nu'ahú oxqui ma gui 'yøth_u njab_u. 'B_u 'na de gue'ah_u guí ne gui ndanguih_u, mahyoni go gui peph_u nuy_u ma'ra.

⁴⁴ Ne nu'bú 'na de gue'ah_u guí ne gui ndah_u de nuy_u ma'ra, mahyoni go gui 'megoh_u.

⁴⁵ Nú'á To'o bi e bi Njá'i, nu'á hinxpá 'ñehe pa go da 'bεpabi, nu'á xpá 'ñehe pa go da 'mεgo ne pa da unga rá te pa da gu'tua gatho yá ts'oqui ya ja'i.

Ra Jesu bi 'yøthe ra Bartimeo mrá goda

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Nep_u ra Jesu bi zonga Jericó co yá nxadi, ne 'bestho bi bøni de guehni ne bi deni 'nara hmuntsja'i. Y nuni ja ra ñanga 'ñu mi huhni 'nara goda mrá thuhu ra Bartimeo mrá t'_u ra Timeo, mi huhni mi peti.

⁴⁷ Y nu mi 'yøde gue go mi gue'a ra Jesu me Nasare nú'á ya mi ma da thohni, nu'bú nu'á bi madi bi mafi ne bi 'ñena:

—¡Nu'i Jesu, rá T'ú'i ndu ra ndá Davi, huegagui!

⁴⁸ Pe ndunthi ya ja'i bi zai ne bi 'ñembabi da go'ta rá ne. Pe nu'á ma'na xi mi mafi nts'edi mi ena:

—¡Nu'i rá T'ú'i ndu ra ndá Davi, huegagui!

49 Mi 'yøde ra Jesu 'bestho bi 'mai, ne bi mēhni to da tsimpa nú'a ra goda. Y nu'ú bá ma'ti'a ne bi 'ñembabi:

—'Bai bá ehe, ogui tu ri maí, bí tɔp'a'i 'na.

50 Nu'ú bá nu'á 'bestho bi hñaca rá pat'i ne bi dāma 'mai bi ma bá tsu ra Jesu.

51 Y ra Jesu bi 'ñembabi:

—¿Te 'be gui ne ga ø't'a'i'?

Ha nura goda bi dādi ne bi 'ñembabi:

—Ma Xahnate'i, dí ne ga yopa handi ma'na'qui.

52 Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—Grí ma, co ri jamfri ya xcá ñani.

Y 'bestho ra ora'a bi za bi hyandi, ne bi dēna ra Jesu.

11

Ra Jesu bi yut'a Jerusale

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Ra Jesu ne yá nxadi ya mi ma da zonga Jerusale, ne mi 'yo guetbu de Betfage ne Betania, nehe guetbu ra t'øhø 'bo Olivo, hangue ra Jesu bi mēhna yoho yá nxadi pa da 'met'o,

2 ne bi 'ñembabi'u:

—Grí maha ja nuni ra t'uca hnini bí jani, ne nu xcrí tsøñhani gui tsahu 'nara zi burru di that'i nú'a hinto xa tøguetho. Bá xo'thu ne bá tsinchahu.

3 Ha nu'bu to'o da 'yañ'ahu ne da 'ñeñ'ahu hanja gui øthu njabu, 'ñembabi'u: "Ra zi Hmu bí honi, nepu 'mefa ma ga yopa tsin'ahe ma'na'qui," gui 'ñembabi'u njabu.

4 Nu'ú bá nú'u yoho yá nxadi bi ma ja nú'a ra t'uca hnini, ne ja bá tsahni 'nara zi burru mi that'a møte ja 'nara gosthi ja rá hyo ra 'ñu, ne bá xo'ti'u.

5 Y mi 'bahni 'raya ja'i bi 'ñembabi'u:

—¿Te gui japhu nú'a ra burru gui xo'thu?

6 Ha nuya nxadi bi dādi ngu xqui xipa ra Jesu, hangue nú'u ya ja'i bi hyopi bi zits'i.

7 Nepu nu'ú bá tsimpa ra Jesu nú'a ra burru, y bi hñaca yá pat'i'u pa bi xi'tsua ra burru pa bi tøgue'a.

8 Nepu ra hmuntsja'i bi hñaca yá pat'i pa bi mø ja ra 'ñu, ha nu ma'ra mi toca ya 'yeza pa mi øgue nehe ja ra 'ñu.

9 Y nú'u to'o mri 'befa ne mri 'bet'o mi thø ya hmafi mi ena:

—¡Xá nsunda núni xpá mēcahu Ajuá! ¡Ajuá da japni!

10 ¡Ajuá da japni núni ma da ndá! Nuni go guehni ra ndá xqui hñá'tuabi ndu ma dadahu ra ndá Davi. ¡Xá nsunda Ajuá bí 'bai mahets'i!

11 Nepu ra Jesu bi yut'a Jerusale ne gá yut'a ja ra ndanija, ne bi hyanda xá hño gatho nú'a mi jani mbo ra ndanija. Y coñ'a ya bi nde, nu'á bi bøni de guehni bi ma Betania co nú'u 'ret'amayoho yá nxadi.

Ra Jesu bi zhi 'nara 'bai gá igo

(Mt. 21:18-19)

12 Y rá hyax'a ra Jesu ne yá nxadi bi bonga de Betania, y de má 'ñu bi zu ra thuhu'a.

13 Ne dega yabu bi hyanda 'nara 'bai gá igo mi c'amtho, hangue bi ma bá c'a'tshma ua mi tø yá igo. Pe nu mi zøni hinte bi zadi, mi 'ra'ta yá xi ngue'a mri 'bētho da øgue.

14 Hangue ra Jesu bi 'ñembabi ra 'bai gá igo:

—Hinhya'mu ma da yopa øgue ri igo.

Ha yá nxadi bi 'yøde nú'á bi ma.

Ra Jesu bi 'yenga nú'u mri mpa mbo ra ndanija
(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Nepu bi yopa zõñ'u Jerusale, y ra Jesu bi yopa yut'a ja ra ndanija ne bi maði bi 'yenga gatho nú'u mi 'buhni mri mpa ne mri ntai mbo ra nija. Bi pants'ua yá mexa nú'u ya mpatboja ne yá thuhni nú'u to'o mi pa ya domitsu.

¹⁶ Ne ya himbi hopi to bi thoguini pa da hñaxa ya t'øt'e.

¹⁷ Nepu nu'á bi xipabi ya ja'i ne bi 'ñembabi:

—¿Ha hingui pahue gue xa nt'ofu ja ra Maca T'ofu ne ena: “Numa ngu rá thuhu ra ngu dega nsadi pa gatho ya hnini”? Ha nu'ahú go xcá 'yøt'athohu ra ngu dega mfe.

¹⁸ Nu'bú ya xahnate de ra ley ne ya ndá gá macja bi 'yøde nú'á bi mangua ra Jesu, hangué nu'ú bi 'ñu'ti pa da hyohma'a, ngue'a mi tsu'u da hñanba yá nsu, ngue'a gatho ya ja'i xi mri ho nú'u ya noya mi udi'a.

¹⁹ Ha nu mi put'a ra nde, ra Jesu ne yá nxadi bi bõnga de guehni Jerusale.

Ra 'bai gá igo bi 'yot'i
(Mt. 21:20-22)

²⁰ Ha nura hyax'a de mi xudi bi thoguini ma'na'qui habu mi 'bai nú'á ra igo xqui zai ra Jesu, ne bi hyandi'u gue ya xqui 'yot'i gatho, asta yá 'yu.

²¹ Ra ora'a ra Pedro bi bengá nú'u ya noya xqui mangua ra Jesu, ne bi 'ñembabi'a:

—Ma Xahnate'i, handi, nuna 'bai gá igo gá xipi gue ya hinhya'mu ma da yopa nøgue yá igo, ya xa 'yot'i.

²² Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Camfrihu Ajuá.

²³ Xi majuani dí xi'ahu gue 'bu to'o ja ndunthi rá jamfri ne hinda dahu, da za da 'ñembabi nuna ra t'øhø gue da mponi dí ma ja ra ndehe, ne da njabu ngu nú'á da 'yadi.

²⁴ Hangué nuga dí xi'ahu gue nu'á gatho gui 'yaphu Ajuá ra Dada, camfrihu gue nu'á xa 'yøt'ahu ri t'adihu, y nú'á gui 'yaphu da 'ra'ahu.

²⁵ Pe ora gui 'yaphu'a, 'bu to xa 'yøt'ahu 'nara nts'o'mui, pumbahu, pa njabu Ajuá ra Dada bí 'bui mahets'i da pun'a ri ts'oquihu nehe nú'á xcá 'yøthu.

²⁶ Ngue'a nu'bu hingui pumbahu nú'u to'o xa 'yøt'ahu 'nara nts'o'mui, Ajuá ra Dada bí 'bui mahets'i hinda pun'a ri ts'oquihu nehe.

Bi t'ambabi ra Jesu te ma nsequi mi ha
(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Nepu bi yopa mengui'u pa Jerusale, y ra Jesu bi yopa yut'a ja ra ndanija, ne bi joni habu mi 'bai'a ya ndá gá macja ne ya xahnate de ra ley ne ya ndaxjua nda.

²⁸ Nepu nu'ú bi 'yambabi ne bi 'ñembabi:

—¿To'o rá hmanda'a pa gui 'yøt'a nuya ya t'øt'eya? ¿O to'o xa 'ra'a nsequi?

²⁹ Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—Dí ne ga an'ahu 'nara nt'ani nehe. Nu'bu gui xicaguihu, necagui ga xi'ahu to'o rá hmanda'a pa dá øt'a njabu.

³⁰ ¿Xi to'o bi hñuxa ra Xuua pa bi nxi'tsate? ¿Ha gue Ajuá o ya ja'i?

³¹ Nu'bú nu'ú mri 'ñemse 'na ngu ma'na:

—Nu'bu ga emfu gue go Ajuá bi hñuxa ra Xuua, nu'bú nuni da 'ñenju gue hanja hindá camfrihu nú'á mi mañ'a.

32 Ha nu 'b_u ga emf_u gue go ya ja'i xa hñuts'i, xi'b_u da bø rá cue ra hnini. Mi mañ'ñ njab_u ngue'a mi tsu ya ja'i, ngue'a gatho'ñ mi ena gue nura Xuua go mi gue'a 'nará 'mehni Ajuá.

33 Hangue nu'ú bi dadi ne bi 'ñembabi ra Jesu:

—Hina hindí pahe.

Nu'b_u ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Nu'b_u nixi gueque hinga xi'ah_u nehe to'o rá hmanda pa dá øt'a njab_u.

12

Ra 'bede de ya ts'omεfi

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

1 Ra Jesu bi sigui bi ñaui ya ndá gá macja ne ya xahnate de ra ley ne ya ndaxjua ndá, ne bi mudi bi xipa 'raya 'bede, ne bi 'ñembabi:

—'Nara pa 'nara 'ñøhø bi gaxa 'raya 'bai gá obxi, ne bi guts'i xá hño. Ne bi hyoqui hab_u da sit'a ra ngui gá obxi nú'a da the'mi, ne bi hyoca 'nara nthø'ma ua'obxi xi rá hñets'i.

Nep_u nú'a ra ua'obxi'a bi umba nhyandi 'raya ja'i, ha nú'a ra me ua'obxi bi bøni bi ma yab_u ya hai.

2 Ha nu mi zøhø ra pa de ya xqui dá ya obxi, ra me ua'obxi bi mehna 'nara 'bεgo pa ma da c'a'tsa nú'u to mi há nhyandi ra ua'obxi pa da hyeca nú'a ra sofo ya xqui guts'i.

3 Pe nú'u to'o mi há nhyandi ra ua'obxi bi g_u nú'a ra 'bεgo bi na'mbi ne bi co'tsi bi mengui, hinte bi umbabi de ra sofo.

4 Nu'b_u nura me ua'obxi bi mehna ma'na rá 'bεgo, pe nú'u ya hyanthuahi bi mfats'i bi tεdo nú'a ra 'bεgo asta bi zεmba rá ñaxu, ne bi xipa ndunthi ya ts'onoya, ne himbi umba nú'a mri 'ñepabi rá hmu.

5 Nep_u ra me ua'obxi bi yopa mehna ma'na rá 'bεgo, pe nú'u ya hyanthuahi bi g_u nú'a ra 'bεgo ne bi hyo. Nep_u 'mefa ra me ua'obxi bi mehna má ndunthi ya 'bεgo. Pe 'ra de gue'u bi hna'mbabi, ha nu ma'ra bi tho.

6 Y ya xi rá ngats'i bi mense rá hmaca 'ra t'u, ne bi 'ñena: “Nuga dí paði gue nu'b_u ga pense ma t'u, nuya hyanthuahi ma da me'tsua ra t'equ'ei.”

7 Pe nu mi hyanda ya hyanthuahi gue bi zønga rá t'u ra me ua'obxi, nu'ú bi 'ñu'ti ne bi 'ñémse'u: “Go guehni ma da gohui yá hai rá dada. Pe ma ga hoh_u pa njab_u go da gocj_u ya hai.”

8 Hangue nu'ú bi gampa rá t'u nú'a ra me ua'obxi bi hyo'u ne bá føta møte de ra ua'obxi.

9 ¿Pe te guí beñ_u ma da 'yøt'a nú'a ra me ua'obxi co nú'u ya ts'o hyanthuahi? Nu'á 'nara pa ma da zøhø ne ma da hyo gatho nú'u ya ts'o hyanthuahi ne go ma da umba nhyandi ma'ra ya ja'i nura ua'obxi'a.

10 ¿Ha gue hincxá hñe'th_u ja ra Maça T'ofø hab_u enga njaua?:

Nú'a ra do bi føtb_uhmá 'na lado nuya hyøngu, nubya gue'a ra mudi do de rá nija Ajuá.

11 Y nuse'a go bi mεgui nura do'a pa da hyø rá nija, ne dí hanth_u gue xi rá nsunda nú'a bi 'yøt'e.

12 Nep_u nuya ndá gá macja ne ya xahnate de ra ley ne ya ndaxjua ndá bi beñ'ñ gue da g_uhmá ra Jesu pa da got'a fadi ngue'a bi badi'u gue nu'á mi ña de gue'u ora mi xipa ra 'bede de ya ts'o hyanthuahi. Pe nu'ú mi tsu te da 'yøt'uaabi'u nú'u ya hmuntsja'i mi 'b_uhni, hangue bi zohni ra Jesu ne bi ma'u.

Ra Jesu bi ma de ra boja nú'a adi ya ndá de ya hnini

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

13 Nepu nu'ú bá pehna 'raya fariseo ne 'rayá mfats'i ra ndá Erode pa da xaxa ra Jesu pa da nu ua te da zutuabi pa njabu da za da ñapabi.

14 Nepu nuya 'mehni bi zohø habu mi 'bui'a ne bi 'ñembabi:

—Xahnate, dí pãhe gue go gue'e guí manga majua ni ne hinguí ø'tua ncaso nú'a manga ya ja'i ne hinguí pata ri noya pa da ma'a'i ya ja'i, ngue'a nu'i guí udi xá hño nú'a ri ho Ajuá da t'ø't'e. Di ne gui xicaguihe, ¿ha gue xá hño ga ju'tuabihe ra boja ra ndá Cesa o hina? ¿Ha gue ga ju'tuahe o hina?

15 Pe ra Jesu 'bestho bi ba'tua yá ts'omfeni nuya ja'i'ú, hangue bi 'ñembabi'ú:

—Nuga dí pa'di te rá 'be guí beñhu con gueque. Bá hancahuua 'nara boja pa ga handi.

16 Nu'bu nu'ú bá hanpabi'a nú'a ra boja mi adi. Y nu mi hyandi nú'a ra boja bi 'yambabi'ú ne bi 'ñembi:

—¿To'o rá c'oi ne to'o rá thuhu núna tøcua ja ra boja?

Y nu'ú bi da'di ne bi 'ñena:

—Rá c'oi ra ndá Cesa ne go rá thuhu'a.

17 Nu'bu bi da'di ra Jesu ne bi 'ñembabi'ú:

—Nu'a rá uenda ra ndá Cesa gui umbabihu ra ndá Cesa, ha nu'a rá uenda Ajuá go da umbabihu Ajuá.

Y nu mi 'yøde'ú gue bi da'di njabu, xi bi 'yø'ú.

*Ya saduceo bi 'yamba ra Jesu de rá ñoho ra te
(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)*

18 Nepu nu mi uadi ra Jesu bi ñaui ya fariseo ne yá mfats'i ra ndá Erode, bi zohø 'raya saduceo nú'ú to'o camfri gue hinto ma da yopa nte de ra du. Bi 'ñehe pa bi 'yamba 'nara nt'ani'a, ne bi 'ñembabi:

19 —Xahnate, ra Moise bi zogui nt'ofu gue 'bu 'nara 'ñohø da du ne da zogui rá 'behña, pe 'bu ni 'nara ba'tsi hinda zocuabi, nu'bu nurá cu de nú'a ra 'ñohø bi du mahyoni da nthatui rá 'be'po, pa nu'bu da me'tsa 'nara ba'tsi, da thu'mbabi rá thuhu ngu rá thuhu nú'a ndu rá madi dame nú'a ra 'behña, pa njabu hinda 'medi rá thuhu nú'a ra 'ñohø xa du.

20 Nde nu'bu, 'na'qui mi 'bui yoto ya 'ñohø mri ncu. Nepu nú'a mada bi nthati, pe bi du ne himbi zocuabi ni 'nara ba'tsi.

21 Nepu nú'a rá ñoho ra cu bi nthatui rá 'be'po, nepu ne'a bi du ha nixi gue'a ni 'nara ba'tsi himbi zocuabi nehe. Y rá hñu bi njabu nehe.

22 Ne bi njabu gathu nú'ú yoto ya cu bi du pe ni 'na de gue'ú himbi zocuabi ni 'nara ba'tsi. Nepu rá ngats'i, bi du ra 'behña nehe.

23 ¿Xi de stí yopa nte de ra du nú'ú yoto ya 'ñohø, nda'a de gue'ú xi drá dame nú'a ra 'behña'a? ngue'a gathu nú'ú yoto bi nthatui de guecua ja ra ximhai.

24 Ha nura Jesu bi da'di ne bi 'ñembi'ú:

—Nixi guí pahú nú'a guí mañhu ngue'a hinguí pahú nú'a manga ja ra Maça T'ofu ne nda'a rá ts'edi Ajuá.

25 Ngue'a nu sta yopa nte gathu nú'ú ya ja'i xa du, ya hinda ma da nthata ya 'ñohø nixi ya 'behña, ngue'a nuni mahets'i gathu ya ja'i ma da 'mú ngu ya enxe.

26 Nehe, pa gui camfrihu gue ma da yopa nte nú'ú xa du, ma ga ben'ahu nú'a bi 'yofo ra Moise ya nú'a ra xeni habu ma de nú'a ra ndapo mi zø, ne ja guehni Ajuá bi zofu ne bi 'ñembi: “Nuga go guecagui rá Ajuagui ra Abrá, ne ra Isaac, ne ra Cobo.” Njabu xa nt'ofu.

27 Pe Ajuá go gue'a ra Ajuá de nú'ú te, hingo ra Ajuá de nú'ú xa du. Hangue dí pahú gue nura Abrá ne ra Isaac ne ra Cobo masque ya jo'oua'ú pe bí ja yá te'ú. Hangue nu'ahu hinte ri fa'dihu.

Ra hmanda nú'a ma'na ra dangui

(Mt. 22:34-40)

²⁸ Nehe xqui zòhni 'nara xahnate de ra ley ne bi 'yòde mi ñaui ra Jesu ya saduceo, ne bi 'yòde gue ra Jesu xqui dadi xá hño nú'ua ya nt'ani xqui t'ò'tuabi. Hangu ne'a bi uat'i pa bi 'yamba 'nara nt'ani ne bi 'ñembabi:

—¿Nda'a ra hmanda ma'na ra dangui de gatho?

²⁹ Nu'bú nura Jesu bi datuabi ne bi 'ñemi:

—Ma ga xi'i nú'a ra hmanda ma'na ra dangui de gatho ne ena: “Hñuxhñ nt'òde nú'ahñ me Israelhñ, Ajuá ma Zidadahñ hønse 'natho.

³⁰ Y nú'á gue'a mahyoni gui madihñ con gatho ri maihñ ne con gatho ri mfenihñ ne con gatho ri ts'edihñ.” Nuna guehna ra madi hmanda ma'na ra dangui de gatho.

³¹ Ha nuna ma'na nú'atho ena njaua: “Madi ri miq'u'eiu ne gui su ngu grí nsusehñ.” Otho ma'ra ya hmanda ma'na ya dangui de núya dí xi'a'i.

³² Nepñ nú'a ra xahnate de ra ley bi 'ñena:

—Xahnate, majuani nú'a gá mā gue Ajuá hønse 'natho ne jo'o ma'na.

³³ Haha xá hño to da madi Ajuá con gatho rá mui, con gatho rá mfeni, con gatho rá ts'edi, ne da madi rá miq'u'eiu da su ngu ri nsuse 'na. Gue'a ma'na xá hño que nú'a da hyo ya mbo'oni 'na ne da tsat'i pa da 'bahabi Ajuá.

³⁴ Nu'bú ra Jesu bi 'yòde gue nú'a ra 'ñòhò xqui dadi co 'nara hoga mfeni, hangu bi 'ñemi:

—Ya ts'atho grí 'bedi pa gui cat'a ja rá hmanda Ajuá.

Y ya hinto bi rezga bi 'yò'tua ma'ra ya nt'ani ra Jesu.

¿Ha gue ra Cristo go rá T'ñ ra nda Davi?

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Ha nu de mi xahnate ra Jesu ja ra ndanija bi 'ñena:

—¿Hanja enga ya xahnate de ra ley gue ra Cristo ma dí 'ñehe de ja yá ja'i ndu ra nda Davi?

³⁶ Nura Māca Ndañi bi 'bepa ndu ra nda Davi bi 'yofo nuya ya noya ja ra Māca T'ofò habñ ena njaua:

Ajuá ra Dada bi 'ñembabi ma zi Hmu:

“Bá ehe gui hñudiua ja ma 'ñei

asta hinga tsiñ'a'i gatho ri ncontra pa da gohi'ua de nja'ti ri ua.”

³⁷ Ha nu'bñ go drá t'uhmā ra Davi nura Cristo, nu'bú ¿hanja bi 'ñenga ra Davi gue go rá Hmu?

Y nura hmuntsja'i xi bi ho nú'a te mi mangua ra Jesu.

Ra Jesu bi ma de yá ts'o'befi ya xahnate de ra ley

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Ha nu de mi xahna ya ja'i ra Jesu bi 'ñembabi:

—Jamahñ pa hingui 'yòthñ ngu nú'a òt'a ya xahnate de ra ley. Nu'ú ri ho da hye yá he xi xá ma, ne ri ho'ua da zengua ya ja'i co ra t'equ'eiu ora 'yo'ua ja ra tai.

³⁹ Ha nu ja yá nija'ua ri ho da hñudi ja ya madi hudi, ne ri ho da t'ini rá madi ja ya ngo.

⁴⁰ Nehe xi òt'a yá nsadi co ndunthi ya noya, qué pa da hñamba yá ngu ya viuda nsinque da zo yá mfeni ya ja'i. Nuya xahnate'ua ma da hñanga yá castigo ma'na ra dangui.

'Nara viuda xi mrá zi hyoya bi uni 'nara 'baha ja ra ndanija

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Nepu ra Jesu bi hñudi habu mi ja ya 'me'tsboja ja ra ndanija pa mi handa núu ya ja'i to'o mi ent'ini yá ofrenda. Ha mi handa ndunthi ya rico mi unga yá danga ofrenda.

⁴² Nepu bi zøhø 'nara viuda xi mrá zi hyoya, ne bi 'yent'ni yoho ya zi boja dega cobre núu hintsu mri muui.

⁴³ Hangue nura Jesu bi ma'ta yá nxadi ne bi 'ñembabi:

—Xi majuañi dí xi'ahu gue nuna zi hyoya viuda ma'na xa unga 'nara ofrenda xi ra dangui ja rá thandi Ajuu que gatho núu to'o ma'na xa 'yent'a ndunthi yá ofrenda ja ya 'me'tsboja.

⁴⁴ Ngue'a gatho núu ma'ra to'o xa unga yá ofrenda xa uni de nú'a ya xa bonguabi, pe nuna zi hyoya viuda thogui 'nara danga hñoa pe xa unga gatho nú'a xqui me'tsi pa da dai te da zi hmaha.

13

Ra Jesu bi ma gue da nhuata ra ndanija

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Ha nu mi bonga ra Jesu de ja ra ndanija, 'na de nuyá nxadi bi 'ñembabi: —iMa zi Xahnate'i, hyanthmague hangu rá hño nuyu ya danga ngu xa thoqi co nuyu ya dāta do!

² Nu'bú ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Nubya guí hanthu hangu yá ndangui nuyu ya ngu, pe nuga dí xi'ahu gue ma da zø ra pa da yøt'e gatho, ne ni 'nara do hinda ma da gohi di ntøque co rá midoui.

Ya nt'udi ante rá uadi ra ximhai

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Nepu ra Jesu bi ma ja ra t'øhø 'bo Olivo nú'a ri nhyandui ra ndanija, ne ja bi hñuhni'a. Ha nura Pedro ne ra Cobo ne ra Xuua ne ra Andre bi ñasçui 'nambu ne bi 'ñembabi:

⁴ —Dí ne guí xicje ha'mu ma da yøt'e nuna nija y te ma nt'udi ma da hnequi nu sta nja nú'a guí ma.

⁵ Hangue nura Jesu bi maði bi xipabi'u ne bi 'ñembabi:

—Jamasuhu hinda ma da hya'ahu ya c'uamba ja'i de nú'a ma da xi'ahu.

⁶ Ngue'a ndunthi de gue'u ma da 'ñehe y da bepca ma thuhu ne da 'ñena: “Nuga go gueque drá Cristo xpá mēncagui Ajuu pa ga ndā.” Njabu nu'ú ma da hyat'a ndunthi ya ja'i pa da gamfribi'u nú'a da mañ'u.

⁷ Ma guí 'yøhu nehe de núu ya danga tuhni ya di ja, ne de núu ma da nja. Pe nu'ahu nu xcri 'yøhu, oxqui ma guí tsuh, ngue'a mahyoni da njabu, pe hingo di gue'a ya rá ngats'i ra pa.

⁸ Ngue'a ma da ntuhna ya hnini co ma'ra yá mihniniui, ne ya ndā co ma'ra yá mindui, ne ma da nja ya mbimhai haburaza, ne da nja ra danga thuhu, ne xi da nja ya ñants'i. Nuya go guehya ya maði ts'othogui ma da nja.

⁹ Hangue nsuhu, ngue'a ma da hnap'ahu mbo ja ya nija, ne da ts'ix'ahu ja ya ts'utbi ne ja ya gobierhnu ne ja ya danga ndā ngue'a guí camfriguihu. Y ja yá thandi'u ma guí dahu majuañi de gueque.

¹⁰ Y mahyoni da nt'øde ma noya gatho ja rá nguñi ra ximhai, nepu ja da nja ra ngaxhmai.

¹¹ Pe nu sta zø ra ora da ts'ix'ahu pa dra da'ahu ja yá 'ye ya ts'utbi, oxqui ma guí tu ri mañu nú'a te rá 'be guí thadihu, nixi guí beñhu 'met'o nú'a te ma guí mañhu, ngue'a nura ora'a go Ajuu ma da xi'ahu hanja guí thahu, ne gue'a guí mañhu. Ngue'a hingo ma guí ñasçhu, nura Maça Ndāhi ma go da ñā'a.

12 Nu'u tó'o 'b_u yá cu ma da da pa da tho, ha nuya dada ma da da yá b_{atsi}, ha nuya b_{atsi} asta ma da ñapa yá dada nehe pa da tho.

13 Gatho ya ja'i ma da utsa'ih_u ngue'a guí camfriguíh_u. Pe nu'u tó'o da zeta gatho nuya ya ts'othogui asta rá ngats'i, go gue'u da mpøhø.

14 Ma da njab_u ngu nú'a bi m_{ang}a maya'b_u ra Dañe rá 'm_ehni Aju_a. Ma da hnequi nú'a xi strá nts'o ne dra ts'omba rá ndanija Aju_a. (Dá zo ri mfenih_u nú'a guí he'th_ubya.) Ha nu xcrí hyanth_u nú'a ra ts'oja'i sta 'mai hab_u hindí 'ñepi da 'mai, nú'ah_u gri 'b_uh_u Judea guí 'bath_u 'bestho ja ya t'øhø.

15 Nura pa'a sta njab_u, nu'a tó'o di 'yo ja rá patio de rá ngu odi cut'a mbo pa da hñaxa nú'a te mahyoni ja ra 'ñu.

16 Y nu'a tó'o di 'yo ja rá huahí dri mp_efi nú'a ra ora'a, odi pa ja rá ngu pa da hñaxa rá pat'i.

17 jHuecate nú'u ya 'b_ehñ_a di da'thi ne nú'u dya n_ue nuya pa'u, ngue'a pa gue'u xi strá hñei pa da 'bat'i!

18 'Yaph_u Aju_a gue nura pa'a hindya pa dega ts_e.

19 Ngue'a nuya pa'u ma da nja ya d_{ang}a ts'othogui nú'u hinhya'm_u xa nja desde bi hyoca ra ximhai Aju_a, ne de gue'a ya hinhya'm_u ma da yopa nja ma'na'qui ngu nú'u ma da nja ya pa'u.

20 Hangué Aju_a bi beni gue h_{ing}a ndunthi ya pa ma da njab_u, ngue'a nu'b_u hina, hinto da zeti. Pe po rá ngue nú'u xa huahni, nu'a bi beni gue ma'na xá hño ts'atho ya pa ma da njab_u.

21 Ha nuya pa'u 'b_u to da 'ñeñ'ah_u: “Bá e guí hyanth_u 'b_ucua ra Cristo bá p_ehna Aju_a pa da nda”, o 'b_u to da 'ñeñ'ah_u: “Maha ringuehni hab_u bí 'b_u ra Cristo”, oxqui camfribih_u.

22 Ngue'a ma da 'm_{ai} ndunthi ya hyate ja'i, 'ra da 'ñena gue go di gue'u dya Cristo bá p_ehna Aju_a pa da nda, nu ma'ra da 'ñena gue dyá 'm_ehni Aju_a pa da ña de gue'a. Nu'u ma da 'yø't'a ndunthi ya d_{ang}a nt'udi ne da neh_ma da hyat'a nú'u xa huahna Aju_a nehe.

23 Pe nu'ah_u beñ_u xá hño de nú'a dí xi'ah_u ne nsuh_u. Oxqui hoph_u to da hya'ah_u.

Ra Jesu bi ma hanja ma da yopa mengui ja ra ximhai

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

24 Nú'u ya pa sta thogui nuya ya ts'othogui, ra hyadi ma da 'm_exuui, ne ra zana ya hinda ma da yot'i.

25 Ya tsø ma da dagui de mahets'i y gatho nú'a te bí ja mahets'i da mbi.

26 Nep_u Nú'a To'o bi e bi Nja'i ma da thandi da 'ñehe xi strá nsunda ja ya guui con gatho rá d_{ang}a ts'edi.

27 Nep_u da m_ehna yá enx_e pa da munts'a gatho nú'u to'o xa thahni nú'u di 'b_ui gatho rá ng_uni ra ximhai.

28 Nu'ah_u ora guí hanth_u ra 'bai gá igo ya da bøhø yá 'roho, nu'b_u guí pah_u gue ya xa 'ñep_u 'bestho ra pahyadi.

29 Njab_u nehe nu xcrí hyanth_u sta nja nuya ya ts'othogui, pah_u gue rá ngats'i ra ximhai ya 'b_ui guetb_u.

30 Xi majuani dí xi'ah_u, gue nuya ja'i 'b_uibya hinda ma da du asta hinda m_udi da nja gatho ngu nú'a dí xi'ah_u.

31 Mahets'i ne ra ximhai da uadi da thogui, pe numa noya hinda uadi da thogui, p_e'tsi da njab_u ngu nú'a stá m_a.

32 Hinto pađi ra pa nixi ra ora ha'm_u da nja ra ngaxh_umai, nixi ya enx_e de mahets'i hingui pađi, nixi rá T'_u Aju_a, høns_e Aju_a ra Dada go gue'a p_as_e.

³³ Hangue ndø'mh_u nzantho ne 'yaph_u Aju_a, ngue'a hinguí p_h_u ha'm_u da zø ra ora.

³⁴ Nuga dí nja ngu 'nara 'ñòhø ma da ma yab_u ya hai, pe ante da ma, da 'yent'ua ja yá 'yé yá 'bègo gatho nú'a te pè'tsi, ne cada 'na de gue'u_a da xipabi te da m_efi, ha nura nsugosthi da t'umbabi ra 'bèfi pa da ndø'mi nu sta mengui'a.

³⁵ Hangue nu'ah_u nzantho ndø'mh_u nehe, ngue'a hinguí p_h_u ha'm_u ga pengui, ua dega xudi o dega nde o made ra xuui o 'na hmafi ra menja.

³⁶ Ngue'a xi'b_u xcri thamfrih_u ga tsòhø ne ga tsu'ah_u gri ahah_u.

³⁷ Nuna dí xi'ah_ubya, guehna dí xipabi nehe gatho ma'ra pa da ndø'mi'u.

14

Ra nt'u'ti pa draja ra Jesu

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Mri 'bèdi nsøca yo pa pa ra ngo nú'a rá thuhu ra pascua, ne nú'a ra ngo dega ts'ithuhme nsingosthi rá nzoi. Ha ya ndá gá macja ne ya xahnate de ra ley ya mi nu hanja da za da hyat'a ra Jesu pa dá g_u da hyo.

² Ne bi 'ñémbabi'u:

—Hinga øth_u nuna dí beñh_u de ra pa dega ngo, xi'b_u da bø yá c_ue ya ja'i ne da ñants'i'u.

'Nara 'behña bi go'tsua 'nara hoga ñuni ja rá ñaxu ra Jesu

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Ha nuya pa'u ra Jesu bi 'mahni Betania ja rá ngu ra Simu nú'a to'o xqui ñani de ra lepra nú'a ra hñeni tsit'atho ra ngø. Mi huhni ra Jesu ja ra mexa mri ñuni, nep_u bi zøhø 'nara 'behña bra hña 'na ngu ra zi xito xqui thoqui de 'nara hoga do rá thuhu ra alabastro, mi po 'nara hoga ñuni xi xmá mađi mrá thuhu ra nardo. Ha nú'a ra 'behña bi do'tsua rá 'yuga nú'a ngu ra zi xito, ne bi xi'tsuabi ja rá ñaxu ra Jesu nú'a ra ñuni'a.

⁴ Nep_u 'ra de nú'u mi 'buhni bi bø yá c_ue ne mri 'ñémbabi 'na ngu ma'na:

—¿Hanja bi 'yø't'a njab_u nuna 'behña hønse bi manitho nuna hoga ñuni?

⁵ Nu'b_u xa 'ba hmaha xa muui ngu hñu nthebe denario, y nú'a ra boja'a xa za xa thecuahma ya hyoya.

Njab_u bi m_anga nú'u to'o mi ñama'ñ_u de nú'a ra 'behña.

⁶ Nu'bá nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Ote guí xiph_u. ¿Pa te guí ñama'ñh_u de guehni? Xá hño nú'a xa 'yøtcagui.

⁷ Ngue'a nuya hyoya nzantho ma da 'm_ui con gue'ah_u, ne nu'araza ra pa gui ne guí umf_u 'nara mfats'i, da za guí umf_u. Pe nuga hinga nzantho ma ga 'bucua con gue'ah_u pa guí 'yøtcah_u ra hño.

⁸ Nuna zi 'behña bi 'yø't'e nú'a xa z_upa rá ts'edi, xa goscaqui ja ma ndo'yo nuna ra hoga ñuni pa ma nt'agui.

Bi 'ñenga ra Jesu njab_u ngue'a nu'ú ya myá nzai mi jo'tsua nuna hoga ñuni nu'ú xa du.

⁹ Nep_u ra Jesu bi 'ñena:

—Xi majuani dí xi'ah_u, haburaza da hmanga ra maça noya, da hma de nuna xa 'yøtca nuna zi 'behña pa 'nara feni de guehni.

Ra Juda bi pa ra Jesu

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Nep_u nura Juda Iscariote 'na de nú'u 'ret'amayoho yá nxadi ra Jesu, bi ma bá ñai ya ndá gá macja pa da dapabi'u ra Jesu.

11 Ha nu mi 'yøde ya nda gá macja njabu, xi bi johya'u ne 'bestho bi ña'tuabi ra boja. Hangué nu'á xi mi 'yo rá mfeni hanja da 'yøt'e'a pa da da ra Jesu.

*Ra nt'oxi nú'a bi zi ra Jesu co yá nxadi ante da du
(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)*

12 Ra madi pa de ra ngo dega ts'ithuhme nsi rá nzoi gue'bu mi tho ya t'uca d'eti pa ra ngo dega pascua. Ha nura pa'a ya nxadi bi 'ñembabi ra Jesu:

—¿Habú guí ne grá hñocje pa ga tsihu ra nt'oxi de ra pascua?

13 Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi yoho yá nxadi:

—Grí maha ja ra hnini ne ja ma grí nthelani 'nara 'ñøhø di ha 'na xøni ra dehe, ne nú'á go gue'a gui t'ñhu'a.

14 Ne nura ngu habu da yut'i'a, gui 'ñemfu nú'a ra me ngu: “Bá p'encahe ra Xahnate ne bi xicje ga xi'ahe njaua: ¿Habú ja ra ngu xcá 'uegagui pa ga tsihe ra nt'oxi de ra pascua co ma nxadi?”

15 Y nu ja rá tøngu'a ma da 'ñu't'ahu 'nara danga ngu. Nuni ja jani gatho nú'a te ma ga hoñhu, ne ja gui hyocjuni nú'a te ga tsihu.

16 Hangué nú'u yoho ya nxadi bi ma de guehni pa ja ra hnini y bi zadi'u ngu xqui xipabi ra Jesu. Y ja bi hyocni'u ra nt'oxi de ra pascua.

17 Y ya de mi put'a ra nde bi zønga ra Jesu con gatho nú'u 'ret'amayoho yá nxadi ja nú'a ra tøngu'a.

18 Nepu ya de mi huhni mri ñuni mahyegui co yá nxadi, bi 'ñena:

—Majuani dí xi'ahu, nú'ahu guí 'buhua guí nt'oxihu con gueque, 'na de gue'ahu ma gui dagaguihu.

19 Ha nuyá nxadi xi bi du yá mui, ne 'rama'na de gue'u mi ambabi ra Jesu ne mi embabi:

—¿Ha gue go guecagui?

20 Nepu ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—'Na de gue nú'ahu guí 'ret'amayohohu ma nxadi'ihu guí tuhuhabya habu dí tuhuga, 'na de gue'ahu ma gui dagaguihu.

21 Nú'a To'o bi e bi Nja'i ma da thogui gatho ngu nú'a xa t'ofø ja ra Mça T'ofø, pe jhucate nú'a ra 'ñøhø to'o ma da da'a! Ma'na xá hño nixi xa 'mahma.

22 Ha nu de mri ñuni'u, ra Jesu bi gu ra thuhme ne bi umba njamadi Ajuá rá Dada, bi hyeque ne bi umba yá nxadi, ne bi 'ñembabi:

—Ná, tsihu, nuna go guehna ma ndo'yo.

23 Nepu bi gu 'nara vaso mi po ra vinu, bi umba njamadi Ajuá ma'na'qui ne bi umbabi yá nxadi pa bi zi gatho'u.

24 Ne bi 'ñembabi'u.

—Nuna go guehna ma ji ma ga fani pa da madi ra 'ra'yo cohi, nú'a ma da mfani pa gatho ya ja'i.

25 Majuani dí xi'ahu gue ya hinga ma ga yopa tsi ra vinu dega obxi de guecua. Nu'á ma ga yopa tsi ma'na'qui asta nú'a ra pa grá 'buhu nuni habu bí manda Ajuá ma Dada, gue'bu grá yopa tsi, pe ma'na'ño.

*Ra Jesu bi ma gue ra Pedro mi ma da gøni'a
(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)*

26 Nepu nu'á bi duta 'nara jahña, y de guehni bi ma pa ja ra t'øhø 'bo Olivo.

27 Nepu ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nura nxuuihya gatho'ihu ma da du ri mahhu ne ma gui 'uehu de gueque. Ma da nja ngu bi manga Ajuá ma Dada ja ra Mça T'ofø habu ena: “Ma ga ho ra ma'yo, y nuyá d'eti da nxani,” njabu bi 'ñena.

28 Pe nu xcrá yopa nte de ra du, nuga ma ga 'bet'o de gue'ah_u pa grá ma Galilea.

29 Nep_u ra Pedro bi 'ñembabi:

—Masque gatho nuy_u ma'ra da 'uegue, pe nuga hinga 'uegue de gue'e.

30 Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi ra Pedro:

—Maju_uni dí xi'a'i, nubya dí nxuui ma gui cõngagui hñu'qui ante rá yo hmafi ra menja.

31 Nep_u ra Pedro xi bi nja rá nõt'e bi 'ñena:

—Masque da thogagui, pe nuga hinga cõñ'a'i.

Y gatho nú'ú ma'ra ya nxadi guet'atho mi mañ'ú nehe.

Ra Jesu mi apabi Ajuá nuni Getsemani

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

32 Nep_u bi ma'ú ja 'nara luga rá thuhu Getsemani, ne ra Jesu bi 'ñembabi 'ra de yá nxadi:

—Ja da hñuh_uua, nuga grá maua ga apabi Ajuá ma Dada.

33 Y bi zixa ra Pedro, ra Cobo ne ra Xuua pa bi m_eui. Nu'bú nu'á bi m_edi xi bi du rá m_ei de nú'á ma da thogui.

34 Ne bi 'ñembabi nú'ú yá nxadi bi zits'i:

—Xi dí tu ma m_eiga asta dí ne ga tagui ga tu. Ja da tøm_hua ne oxqui ma gui a_hu.

35 Ha nu'á bi thogui má ts'ú de hab_u bi gohi'ú, ne bi ndandiñahmu, ne bi m_egui rá hmi ja ra hai pa bi 'yapabi Ajuá gue nu'b_u xa zahm_a hinxa thoguhm_a nuya ya ts'othogui.

36 Y bi 'ñena:

—Ma Dada'i, hinte xá hñei pa nú'a gui ne gui 'yõt'e. 'Yõt'e pa hinga thogui nuya ya ts'othogui. Pe oxqui ø't'a ngu nú'á go dí nega, 'yõt'a ngu nú'á ri maça pahague.

37 Nep_u mi mengui bi z_edi nú'ú hñu yá nxadi xqui do'ma ra t'ah_a, ne bi 'ñembabi ra Pedro:

—Nu'i nугue Simu, ¿hanja xcá ah_a? ¿Ha gue hinxa za xcá 'yapa Ajuá 'na ora con gueque?

38 Oxqui ah_uh_u, 'yaph_u ndunthi Ajuá pa stí 'ñep_u ya ts'othogui gui ts_eth_u. Ngue'á gui behm_uh_u ne ja ri pahah_u pe nuri ndo'yoh_u otho rá ts'edi.

39 Nep_u bi yopa ma ma'na'qui pa bá apabi Ajuá co nú'ú ya noya bi m_anga ra m_edi.

40 Nep_u de mi yopa mengui bi z_edi yá nxadi xqui yopa do'ma ra t'ah_a, ne nixi himi tsa da zø't'a yá da, ne ya himi pa_{di} te da da_{di}'u.

41 Ha nu mbá penga rá hñu'qui bi 'ñembabi yá nxadi:

—Nubyá h_a, ah_uh_u xá hño, ne tsayah_u, ngue'á ya bi zø ra ora gue Nú'á To'o bi e bi Nja'i dra da ja yá 'ye ya 'yø't'ats'oqui.

42 Ya nanj_u, maha. Ya xa 'ñep_u nú'á to'o ma da dagagui.

Briju nts'ahni ra Jesu

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

43 Ts'a ra ora mi m_anga njab_u ra Jesu, 'bestho bi zøhø ra Juda, 'na de nú'ú 'ret'amayoho yá nxadi, ne mbra 'ñoui 'nara hmuntsja'i, 'ra mi h_a ya mahuai, ne nu ma'ra mi h_a ya za, xqui meh_u ya nd_a gá macja ne ya xahnate de ra ley ne ya ndaxjua nd_a pa da g_u ra Jesu.

44 De má 'ñu ra Juda xqui 'ñembabi nú'ú ya ja'i mbra 'ñoui:

—Ma ga 'ra'ah_u 'nara seña. Nú'á ra 'ñøhø ga tsu'tsua rá hmi go di gue'á ra Jesu. 'Bestho gui juh_u, ne gui tsixh_u, oxqui thøh_u.

45 Y ngu bi zøhø ra Juda habu mi 'bai ra Jesu, 'bestho bi joni ne bi 'ñembabi: —Ma Xahnate'i.

Y nura ora'a bi zu'tsua rá hmi.

46 Nepu nú'a ra hmuntsja'i 'bestho bi gu nts'ahni ra Jesu.

47 Ra ora'a 'na de gue nú'u mi 'ñoui ra Jesu bi guca rá mahuai ne bi dacuabi rá gu 'nará 'bego ra nda gá macja.

48 Nepu nura Jesu bi 'ñembabi nú'u ya ja'i to'o xqui gu'a:

—¿Sague drá be pa e gui jugaguihu co ya huai ne ya za?

49 Nuga hyastho ndi 'bu'i ja ra ndanija con gue'ahu ndi utuate ne hingá jugaguihu. Pe pa da njabu ngu nú'a xa t'ofu maya'bu ja ra Maça T'ofu hangue gue'a guí øthu njabu'ya.

50 Nepu gatho yá nxadi bi ma hnest'ihí bi zopuse ra Jesu.

'Nara ts'unt'u bi nest'ihí nsinque rá he

51 Pe 'nara ts'unt'u xqui tét'atho 'nara dutu mi dena ra Jesu. Nepu ya ja'i mi nehma da gu'a, pe hina ngue'a hønse rá dutu bi mipabi.

52 Hangue nu'a bi zopu rá dutu ne bi ma hnest'ihí nsinque rá dutu.

Ra Jesu ja yá thandi ra hmunts'a nda gá xodyo

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

53 Nepu ra Jesu bi ts'its'i habu mbi 'bu ra danga nda gá macja, ne bá munts'ni gatho ma'ra ya nda gá macja ne ya ndaxjua nda ne ya xahnate de ra ley.

54 Ha nura Pedro mri dena ra Jesu dega yabatho, nepu bi yut'i'a ja rá patio rá ngu ra danga nda gá macja, ne ja bi hñuhni co ya gunts'ahni mi mpa'ta ja ra tsibi.

55 Ha nuya nda gá macja ne gatho ra hmunts'a nda gá xodyo mi ne da hyo ra Jesu, hangue nu'ú mi hongá yoho ya testigo nú'u 'nat'a da ma pa da ñapabi pa ya da 'ye'mbi da hyo, pe himbi nthé yá noya nú'u ya testigo.

56 Nduthi ya ja'i mi ju'tsua ya nc'uamba ra Jesu, pe 'rama'na'ño nú'a mi mañ'u.

57 'Ra bi 'mai ja yá thandi ya nda ne mi mañ'u 'nara nc'uamba bi 'ñena:

58 —Nuje stá øhe xa mangan njaua: “Ma ga yø'ta nuna ra ndanija bi hyoca ya ja'i, pe rá hñupa ya stá 'ba'ma ma'na nú'a hingá nthoqui co yá 'ye ya ja'i.”

59 Pe nixi nú'u to'o mi mangan njabu himbi nthé yá noya.

60 Nu'bu ra danga nda gá macja bi 'mai ne bi 'yambabi ra Jesu:

—¿Ha hinte guí thadi de nú'a gá øde bi hma de gue'e? ¿Ha gue majuani nú'a bi hma?

61 Pe ra Jesu ni 'nara noya hinte bi dadi. Hangue ra danga nda gá macja bi yopa 'yambi bi 'ñembi:

—¿Ha gue go gue'e grá Cristo rá T'u'i Ajuá nú'a xá nsunda xpá meñ'a'i pa gui nda?

62 Nu'bu ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Haha go gueque. Ne ma gui hyanthu Nú'a To'o bi e bi Nja'i da hñudi ja rá 'ñei Ajuá nú'a ja rá ts'edi. Nepu ma gui hyanthu da yopa menguiua ja ya guui.

63 Hangue nu mi 'yøde njabu ra danga nda gá macja bi danga yá he ngue'a go gue'a 'nara seña gue pa gue'a ra Jesu xqui ñama'ñu de Ajuá. Nepu bi 'ñena:

—¿Pa te ga 'berphabya ma'ra to'o da e da mambabi?

64 Nu'ahu ya gá 'yøhu nú'a bi ma gue nuní ri 'ñet'a Ajuá. Xibya, ¿te guí beñhu de nú'a xa mani?

Ne gatho nú'u mi 'buhni bi 'ñena:

—Rí 'ñepi da tho.

⁶⁵ Nepu 'ra de gue'u bi mudi bi zots'i ra Jesu. Ne bi go'mbabi rá hmi ne xi mi na'mbi, ne bi 'yambabi'u bi 'ñemi:

—Nú'i grá badi, ¡xixjebya to'o bi nap'a'!

Nehe ya gunts'ahni mi faste mi na'mbabi.

Ra Pedro bi gonga ra Jesu

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Ha nura Pedro mi 'bu nja'ti ja ra patio. Nepu bi zohø 'nara nxutsi mrá 'bego ra danganda gá macja, ne bi uat'a ja ra tsibi.

⁶⁷ Nepu bi hyandi gue mi 'bahni ra Pedro mri mpa'ti, xi bi nu'ti xá hño, nepu bi 'ñembabi:

—A, go gue'e nehe nguí 'ñoui ra Jesu me Nasare, ¿ha ngue ha?

⁶⁸ Pe ra Pedro bi ncøni ne bi 'ñena:

—Hina, nixi dí padi to'o'a, ne nixi dí padi nú'a guí ma.

Nepu bi bøni bá 'ba ja ra gosthi. Y nura ora'a bi mafi ra menja.

⁶⁹ Ha nú'a ra nxutsi bi yopa nu'ta ma'na'qui ra Pedro, nepu bi yopa 'ñemba nú'u ya ja'i mi 'bahni:

—Nuni ra 'ñohø go guehni 'na de nú'u mri 'ñoui ra Jesu.

⁷⁰ Ra ora'a ra Pedro bi yopa ncøni ma'na'qui. Ne 'mefa nú'u ya ja'i mi 'bahni bi 'ñembabi:

—Xi majuani go gue'e 'na de nú'u mri 'ñoui ra Jesu, ngue'a ne'i grá me Galilea ngue'a mfatho ora guí ña.

⁷¹ Nepu ra Pedro bi mudi bi ntsante ne bi jura bi 'ñena:

—Hindi padi to'o nú'a ra 'ñohø guí mañha.

⁷² Y 'bestho ra ora'a bi mafi ra menja rá ño'qui. Nu'bu ra Pedro 'bestho bi beni de nú'a xqui xipabi ra Jesu gue xqui 'ñemi: “Ante rá yo hmafi ra menja, ya xcá cøngagui hñu'qui.” Nu'bu ra Pedro xi bi du rá mui ne bi nzoni.

15

Ra Jesu bi 'mai ja rá thandi ra Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Nurá hyax'a xi 'nitho ya nda gá macja ne ya ndaxjua nda ne ya xahnate de ra ley, ne gatho ra hmunts'a nda gá xodyo bi munts'i 'nadb pa bi go 'nara cohi'u te da 'yøt'e co ra Jesu. Nepu bi dat'i'u bi zits'i bá ent'ua ja rá 'ye ra nda Pilato.

² Nu'bu ra nda Pilato bi 'yamba ra Jesu bi 'ñemi:

—¿Ha go gue'e grá Nda de ya xodyo?

Ha nura Jesu bi dadi:

—Haha, gue'a ngu nú'a xcá ma.

³ Ha nuya nda gá macja xi mi ñapabi'a.

⁴ Hangué ra Pilato bi yopa 'yambabi ne bi 'ñemi:

—¿Ha gue hinte guí thadi de gatho nú'a xcá 'yøde xa mañ'u?

⁵ Pe ra Jesu hinte bi dadi. Hangué ra Pilato xi bi 'yø.

Ra Jesu bi secuabi gue da tho

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Tat'a jeya ra Pilato mri nzaí da hyegui 'nara 'yofadi pa nú'u ya pa de ra ngo, y nzantho mi hegui nú'a go da 'yadi nú'u ya ja'i mi 'yo ja ra ngo.

⁷ Ha xqui njot'a fadi 'raya ja'i ngue'a xqui 'ñøt'atuhni pa da 'yenga ya nda de ra hnini ne xqui nhyote'u. Y 'na de gue'u mrá thuhu ra Barraba.

8 Nu'bu' bi munts'a ya ja'i habu mi hu ra Pilato pa da 'yadi da thøgue 'nara 'yofadi ngu yá nzaí.

9 Nu'bu' ra Pilato bi 'yambabi'u ne bi 'ñembi:

—¿Ha guí ne ga hec'a'ihú nuni t'embi ra Nda de ya xodyo?

10 Bi 'ñani njabu ra Pilato ngue'a mi padi gue co yá cue ya nda gá macja bi gu ra Jesu ne bi dapabi, ngue'a nu'á xi ya mi deni ndunthi ya ja'i.

11 Pe nuya nda gá macja bi 'ya'ta ya ja'i pa bi 'yadi dra thegui ra Barraba.

12 Nu'bu' nura Pilato bi yopa 'yamba ya ja'i ne bi 'ñembabi:

—Nu'bu', ¿te 'be guí adihu ga ø'tua ra Jesu nuni guí emfu ra Nda de ya xodyo?

13 Nu'bu' ya ja'i 'ra gá mafitho bi 'ñena:

—¡Dá 'bont'i pa ja da duni!

14 Nu'bu' ra Pilato bi yopa 'yambabi'u ne bi 'ñembabi:

—¿Te ma ts'oqui xa 'yøt'ni?

Pe nuya ja'i ma'na xi mri mantho ne mi eñ'u:

—¡Dí ahe dra 'bont'!

15 Nu'bu' ra Pilato pa da pønga rá hmi co yá ja'i, bi hyegui ra Barraba, ne bi manda bri fet'a ra Jesu, nepu bi 'yent'ua ja yá 'ye yá soldado pa da zits'i ma da pont'a ja ra ponza.

16 Hangue ya soldado bi zixa ra Jesu ja ra patio de ra ts'utbi, y ja bi munts'ni gatho ya soldado.

17 Nepu nu'á bi hyete ra Jesu co 'nara thenga he ngu nú'u he ya nda, ne bi met'a ya 'bini pa bi hoca 'nara corona, ne bi hñu'tsua ja rá ñaxu.

18 Ha mi ø'tua ra nt'eni'a ne mi zengua mi embabi:

—¡'Bui pa nzantho, nú'ri ri t'equ'ei rá Nda'i ya xodyo!

19 Ne mi na'mbabi rá ñaxu co 'nara ts'ut'o ne mi tsots'i. Nepu mri ndandiñahmu pa mri ndane'u, 'ñena xi majuani mi numansu.

20 Nepu mi uadi bi 'yø'tua ra nt'eni bi møcuabi ra thenga he, ne bi yo hyetuabi nú'u xi myá he. Nepu bi zits'i'u pa da pont'i.

Ra Jesu bri pont'i

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 De mi bønga de ja ra hnini bi ntheu'u má 'ñu 'nara 'ñøhø xqui 'ñe ja ra mbonthi. Nura 'ñøhø'a mrá thuhu ra Simu mrá me Cirene ne go mrá dada ra Jandro ne ra Rufo. Ha nuya soldado bi japa nú'a ra 'ñøhø da ndudebi rá ponza ra Jesu.

22 De guehni bi ts'ixa ra Jesu ja 'nara luga rá thuhu Golgota nú'a rí bøni da 'ñena Ñaxmadu.

23 Nepu ya soldado bi umbahma ra vinu xqui nthants'ui ra mirra, pe nu'á himbi ne bi zi.

24 Nepu nu'á bi pont'a ja ra ponza. Nepu bi nhyegue 'ra 'na nú'u yá he, ne nu ma'na rá he bi ma ra tahá to'o da dahá.

25 Ne ngu mi nzanga guto xudi nura ora bri pont'i'a.

26 Nuyá nzaí'u, da thøta 'nara t'ofu ja ra ponza de nú'a xa 'yøt'a nú'a ra ja'i pa hanja bi t'ε'mbi bi tho. Hangue ja rá ponza ra Jesu bi thøte gue go ra Nda de ya xodyo.

27 Nehe ja bri pont'ni mahyegui con gue'a yoho ya be, 'na ja rá 'ñei, nu ma'na ja rá ngahá.

28 Hangue bi njabu ngu nú'a xqui t'ofu ja ra Maca T'ofu habu ena: "Nu'á bi thandi ngu 'nara daga 'yøt'ats'oqui."

29 Ha nuya ja'i nú'u mi thohni nu'araza mi xipa ra Jesu, ne mi bat'a yá ñaxu ne mi embi:

—¡Haha! ne gue nu'i gá ena gue ma gui yø'ta ra ndanija nepu rá hñupa gá ena gue xcá yopa 'ba'ma ma'na'qui,

³⁰ mpøhø schε ne cai de nú'a ra pont'i xa.

³¹ Ne ya ndá gá macja mi ø'ta buhlatho de ra Jesu mi 'ñēmbi'u:

—Nuní mi ena gue mi pøhø ya ja'i, pe nubyá hingui tsa go da mpøhø schε.

³² 'Bu xi majuani go guehni ra Cristo nú'a go rá Ndá ya me Israel, dá gaibya de ra pont'i xa. Nu'bu ga hanthe da gai, nu'bu há, ga camfrihu nú'a mi maní.

Ne nú'u xqui mpont'uini mahyεgui mi ñama'ñu'u nehe de gue'a.

Ra Jesu bi du

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Nepu ngu nde ma pa bi 'mexuui maxøgue ra ximhai, ne asta ngu nzanga hñu nde ja bi yopa hnequi ma'na'qui.

³⁴ Y nura ora'a, ra Jesu bi ña xi nts'edi ne bi 'ñena:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —nú'a rí bøni da 'ñena: Ma Dada'i, ma Dada'i, ¿hanja xcá hyεgascheua?

³⁵ Ne 'raya ja'i mi 'bahni bi 'yøde nú'a mi ma, ne bi 'ñena:

—'Yøhu, nuní ma'ta ndu ra baði Elía.

³⁶ Nepu 'nara 'ñøhø bi nest'ihi bi pobo 'nara esponja co ra ju'tsa vinu ne bi tøta ja 'nara ts'ut'o, ne bi umba ra Jesu pa da zut'i. Y nura 'ñøhø'a bi 'ñembabi ya ja'i:

—Ga tømhu ga nuhu ua da zø ra Elía da ca'mi de ja ra pont'i.

³⁷ Nepu ra Jesu bi dø 'nara hmafi xi nts'edi ne bi du.

³⁸ Y nura ora'a bi xø nú'a ra danga dutu mi naxa mbo ra ndanija pa mi juti nú'a habu ma'na xi xmá nsunda, ne bi xøgue maña asta bi zønga nja'ti.

³⁹ Ha nú'a ra ndá gá soldado mi 'bahni guetbu habu xqui 'bont'a ra Jesu bi hyanda xá hño hanja bi du'a, ne bi 'ñena:

—Xi majuani go mi guehni rá T'u Ajuá.

⁴⁰ Ne mi 'bahni nehe 'raya 'bεhña mi handatho de yabu, 'ra de gue'u go mi gue'a ra Maria Magdalena, ne ra Salomé, ne ma'na ra Maria rá nana ra Jose ne ra Cobo nú'a mbatsi de nú'a ma'na ra Cobo.

⁴¹ Nú'u ya 'bεhña'u xqui deña ra Jesu nú'bu mbi 'bu Galilea, ne go gue'u mi pepi. Nehe mi 'bahni ndunthi ma'ra ya 'bεhña nú'u xqui 'ñoui ra Jesu pa Jerusalé.

Ra Jesu bi t'agui

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Nura pa'a bri pont'a ra Jesu, go mi 'nara pa dega nthoqui, ngue'a rá hyax'a go ra sabdo ra pa dega tsaya.

⁴³ Hanguε 'bestho nura pa'a, ya mi ma da yu ra hyadi, bi ma ra Jose nú'a mrá me Arimatea bá nu ra ndá Pilato, ne bi yut'i nsingue ra ntsu pa bi 'yapa nsequi da zucuá rá ndo'yo ra Jesu de ja ra ponza pa da duts'i ma da 'yagui. Nú'a ra 'ñøhø'a mi ja rá nsu ne xi mrá faði ngue'a go mrá ndá nehe de ra hmunts'a ndá gá xodyo. Ne'a nehe mi tømtho ha'mu da zøhø rá 'mεhni Ajuá pa da ndá.

⁴⁴ Pe ra Pilato mi hu rá muí gue hinxqui dutho, hanguε nu'a bi zohna ra ndá gá soldado pa bi 'yambi ua ya xqui du.

⁴⁵ Y nu mi xipi gue ya xqui du, nu'bu ra Pilato bi umba nsequi ra Jose da duts'i.

⁴⁶ Nu'bu ra Jose bi danga 'nara hoga t'axa dutu. Nepu bi zucuá rá ndo'yo ra Jesu de ja ra ponza, ne bi mant'a ja nú'a ra dutu, ne bi duts'i ma bá agui

ja 'nara nt'agui nú'a xqui se'ti ja 'nara medo. Nepu bi got'i co 'nara danga xingdo.

⁴⁷ Y ra Maria Magdalena y ma'na ra Maria rá nana ra Jose bi hyandatho'ua habu bi t'acuabi rá ndo'yo ra Jesu.

16

Ra Jesu bi yopa nte de ra du

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Y de mi nde nú'a nsabdo, ya xqui thogui nú'a ra pa dega tsaya, ra Maria Magdalena ne ra Salomé ne nú'a ma'na ra Maria rá nana ra Jose bi danga 'raya hoga ñuni pa xa go'tsuahma ja rá ndo'yo ra Jesu.

² Y nurá hyax'a ndomingo xi 'nitho nú'a ra mudi pa de ra semana, bi ma'ua pa da c'a'tsa ra nt'agui, ne bi zõñ'ua pøxhyadi.

³ Ne de má 'ñu mri 'ñiambabi 'na ngu ma'na mi eñ'ua:

—¿Ha hindi 'buhni 'bu to'o da pants'a ra do pa da xogahu ra gosthi nt'agui?

⁴ Pe nu mi zõni'ua bi hyandi gue ya xqui t'ent'a nú'a ra danga do xqui jot'a ra gosthi nt'agui.

⁵ Nepu nu'ú bi yut'a mbo ra nt'agui ne bi hyanda 'nará enxε Ajuu mi hnequi ngu 'nara basja'i mi huhni ngue yá 'ñei'ua, ne mi he 'nara t'axa he xi xmá ma. Nu'bu nu'ú xi bi ntsu.

⁶ Ha nura enxε bi 'ñembabi'ua:

—Oguí tsuhu. Nuga dí padi gue guí hoñhu ra Jesu me Nasare nú'a bri pont'i. Xi jaua habu bi 'bεgui, pe ya jo'oua ngue'a ya xa yopa nte ma'na'qui.

⁷ Rí maha bá xipabi'ua ra Pedro ne nú'ua ma'ra yá nxadi gue nu'á ma da 'met'o pa Galilea, ne ja ma dí nthεuini'ua ngu bi xipi.

⁸ Nepu nú'ua ya 'bεhña bi bøni de guehni ja ra nt'agui bi ma hnest'ihi, ne asta mri huat'i co ra ntsu. Ne hinto bi xipabi nú'a xqui hyandi ngue'a xi mi 'ñouitho ra ntsu.

Ra Maria Magdalena bi hyanda ra Jesu xqui nangui de ra du

(Jn. 20:11-18)

⁹ Xudi'a ndomingo ya xqui yopa nte ra Jesu de ra du, go rá mudi bi nthεui ra Maria Magdalena nú'a to'o xqui 'yεmbabi yoto ya ts'ondahi.

¹⁰ Nepu nura Maria bi ma bá c'a'tsa ya nxadi ne bi zadi mi tu yá mai mi zoni, ne bi xipabi'ua gue ya xqui hyanda ra Jesu.

¹¹ Pe mi 'yøde ya nxadi bi mangua ra Maria Magdalena gue ra Jesu ya xqui yopa nte ne ya xqui nthεui, pe nu'ú himbi gamfri.

Ra Jesu bi ñai yoho yá nxadi

(Lc. 24:13-35)

¹² Nepu 'mefa ra Jesu xqui mpata rá 'bai bá nthεui yoho yá nxadi nú'ua mri ma pa ja ra mbonthi.

¹³ Nepu nú'ua yoho ya nxadi bi dama mengui pa bá xipa nú'ua ma'ra gue nu'ú xqui nthεui ra Jesu. Pe nixi njabu himbi gamfri'ua.

Ra Jesu bi umba yá 'bεfi yá nxadi

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Nepu 'mefa ra Jesu bi zõni habu mi 'bai nú'ua 'ret'ama'ra yá nxadi ora mri ñuni'ua. Ne bi zai'ua ngue'a hinxqui gamfri bi nú'ua to'o xqui xipi gue nu'á ya xqui yopa nte ne xqui ñai'ua.

¹⁵ Nepu bi 'ñembabi'ua:

—Rí maha ja gatho rá nguni ra ximhai bá xiphu gatho ya ja'i nuna ra maça noya.

¹⁶ Nu'a tó'o da gamfri ne da nxistehe da mpøhø, pe nu'a tó'o hinda gamfri hinda mpøhø, da 'medi pa nzantho.

¹⁷ Y nu habu di 'bui ya gamfri, ma da 'yøt'e'u nuya ya nt'udi: De ma thuhu da 'yenga thi ya ts'ondahi; ma da ña'u ma'ra ya 'ra'yo hñaquí;

¹⁸ ne nu'bu da mihi 'nara qu'eña, o da zi 'nara 'ñethi nú'a hote, hinte da ja'u; nu'ú da hñuxa yá 'ye ja ya da'thi ne da ñani.

Ra Jesu bi ma mahets'i

(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Mi uadi bi ñaui yá nxadi ra Zidada Jesu, nu'á bi ts'ixa pa mahets'i, ne bá hudi'a ja rá 'ñei Ajuá rá Dada.

²⁰ Ha nuyá nxadi bi nxani bi ma haburaza bi manga ra maça noya. Ne ra Zidada Jesu nú'a xqui ma mahets'i go gue'a mi fats'i'u mi øt'a ya danga nt'udi pa njabu bi jamfri nú'a ra maça noya mi mañ'u. Njabu gue'a.

NSAN LUCA RA MAÇA HOGA T'ØDE NÚ'A BI 'YOFO NSAN LUCA

Ya mudi noya bi 'yofu Nsan Luca

1 Nu'i nda Teofilo, ya guí padi gue ndunthi to'o ya xa 'yofu de gathu nú'a te xa nja de guecjuua.

2 Nú'a bi 'yofu'u ma mahyεgui ngu nú'a manga nú'u to'o mi 'ñoui ra Jesu desde ra mudi ne xa xicju de rá maça noya'a.

3 Hangué necagui dí ofo nehe de nú'a stá padi. Stá 'ñani xá hño desde ra mudi, ne dí ofo 'ramats'u. Stá beni xá hño ga ofo pa ga pehn'abu,

4 pa njabu gui padi gue xi majuani nú'a xa si'a'i.

'Nara enxε bi ma de rá 'bui ra Xuua Xi'tsate

5 Ha nuya pa'u mrá nda ra Erode de ja ra hai Judea, ne ja nú'a ra hai'a mi 'buhni 'nara macja mrá thuhu ra Sacaría nú'a mi mpefi co ya macja nú'u myá thuhu ya Abías ngue'a nehe'a mrá Abías. Ha nura 'behña ra Sacaría mrá thuhu ra Sabe nú'a xqui 'ñehe desde yá ja'i ndu ra macja nú'a mrá thuhu ra Aarón.

6 Nura Sacaría ne rá 'behña mi 'bui xá hño ja rá thandi Ajuá ne mi ø'tua gathu yá hmanda'a nú'u huts'i ja ra Maça T'ofu, ne himbi thimbabi'u ni 'nara ts'oqui.

7 Pe ni 'nara batsi hinxqui me'tsi'u ngue'a ra Sabe himi tsa da me'tsa ra batsi, ne ya xi myá daqu'e'i'u.

8 Ha nura Sacaría co ma'ra yá mimacjauí nú'u mi mpehui mahyεgui, bi dat'a ra pa da yat'a ja ra ndanija pa da xocambeni Ajuá.

9 Ne nu'ú bi 'yøt'e ngu yá nzai pa da baði to'o da zo rá thuhu pa da yat'a mbo ra nija da tsat'a ra t'uts'i, y nura Sacaría go gue'a bi zo rá thuhu.

10 Ha nura ora mi tsat'a ra t'uts'i mbo ra nija, nura hmuntsja'i mbi 'ba thi de ra nija mi apabi Ajuá ngue'a mi gue'a ra ora de ra nsadi.

11 Ts'a mi tsat'a ra t'uts'i ra Sacaría, mi damfri bi hyanda 'nara enxε mi 'bahni ja rá hyo ra ata habu t'exa ra njuspi ngue rá ngaha ra Sacaría.

12 Ha nu mi hyandi gue mi 'bahni ra enxε nixi mi padi te da 'yøt'e co ra ntsu.

13 Ha nura enxε bi 'ñembabi'a:

—Sacaría, oguí tsu, ngue'a dá e ga xi'i gue nuri nsadi xuá 'yøde Ajuá. Nubyá, nuri 'behña ma da me'ts'a'i 'nari t'u, y nu'á ma gui hñu'mbabi rá thuhu dra Xuua.

14 Ne nu'i ma xi gui johya ndunthi de ri t'u, ne ndunthi ya ja'i ma da johya nu sta 'mai'a.

15 Ngue'a nu'á ma da nja rá nsu ja rá thandi Ajuá, y hinhya'mu ma da zi ra vinu gá obxi nixi ma'ra ya vinu, ne ante da 'mai ya di hanpa rá ts'edi ra Maça Ndahi.

16 Y nu'á ma da zofu ya me Israel pa ndunthi de gue'u da ñobri de yá ts'oqui ne da yopa xocambeni Ajuá ma'na'qui.

17 Ne nu'á go dí gue'a ma da 'met'o de ra Zidada, nehe ma da t'umba rá ts'edi ngu nú'a bi t'umba ra baði Elía, pa da umba 'nara ts'ofu ya dada pa da yopa mahui yá t'u, ne da zofu ya ts'o'yøde gá ja'i pa da nhyoga'yøde'u. Ne nu'á ma da zo ya ja'i pa stí 'ñe ra Zidada da gamfri'u.

18 Ha nura Sacaría bi 'ñembabi ra enxε:

—¿Hanja da za ga camfri de nú'a guí xicagui, gue nugui ne ma 'behñá ya dyá daqu'ei'be?

¹⁹ Ha nura enxε bi 'ñembabi:

—Nugui drá Grabie, dui 'bui ja rá thandi Ajuá pa dí pεpabi, hangue nu'á xuá mεncagui pa e ga xi'a'i nuya ya hoga noya ja juadi dá xi'i.

²⁰ Hangue nubyá dí xi'i nehe, ma gui ngone, hinda za gui ñá asta hinda 'múi ri t'ú pa ja da za gui yopa ñá ma'na'gui, ngue'a hinxca camfrigui nú'a stá xi'a'i. Pe nu'á ma da njabú ngu nú'a stá xi'a'i, ne nú'ú ya pa'ú bi mǎnga Ajuá, gue'a ra pa da njabú.

²¹ Ha nú'ú ya ja'i mi 'bai thi mi tǔmtho da bǔnga ra Sacaría, ha nu'á xqui ya'a mbo ra ndǎnija, hangue nu'á himi pa te da beni.

²² Ha nu mi bǔnga ra Sacaría himi tsa da ñáui nú'ú mi tǔ'ma thi. Nu'bú nu'ú bi batho gue nu'á xqui hyandua 'nará thedi Ajuá nuni mbo ra nija. Y nu'á mi ñáui ya ja'i pe dega señatho ngue'a xqui ngone.

²³ Ha nu mi uadi nú'ú ya pa de rá 'bεfi ra Sacaría ja ra ndǎnija, bi ma'a pa ja rá ngu.

²⁴ Ne hints'ú ya'a ya pa ra Sabe bi mǎdi bi nda'thi, y himbi bǔnga de ja rá ngu cǎt'a zǎna. Nu'á mi bengá ja rá mfeni ne mi ena:

²⁵ “Ajuá co rá nhyoja'i xa 'yǔtcagui njaua pa ya hinda nǔngagui ya ja'i.”

'Nara enxε bi mǎ de rá 'bui ra zi Jesu

²⁶ Ha de rá 'rato zǎna Ajuá bá yopa pǎna ra enxε Grabie pa bá ehe ja ra t'úca hnini nú'a rá thuhu Nasare de ra hai Galilea,

²⁷ pa bá c'a'tsa 'nara nxutsi mrá thuhu ra Maria. Nú'a ra nxutsi'a ya xqui t'adi pa da nthǎtui 'nara 'ñǔhǔ mrá thuhu ra Jose nú'a xqui 'ñehe desde yá ja'i ndu ra ndǎ Davi.

²⁸ Ha nura enxε bi yǎt'a ja rá ngu ra Maria ne bi zenjua bi 'ñembabi:

—¡Ajuá xa mǎ'a'i ne 'bui con gue'i, ne ma'na xa jap'a'i que gatho ma'ra ya 'behñá!

²⁹ Ha nu mi hyanda ra enxε'a ne mi 'yǔde bi xipa nuya ya noya, ngu bi ntsu ne himbi bǎdi te mri bǔnga nú'a bi xipi.

³⁰ Ha nura enxε bi 'ñembabi:

—Maria, ogú tsu, ngue'a Ajuá xi ri mǎ'a'i ne xa huahn'a'i.

³¹ Ne nubyá ma gui nda'thi ma gui pε'tsa 'nari t'ú, ne gui hñu'mbabi rá thuhu dra JESU.

³² Y nu'á ma da mε'tsa 'nara dǎnga nsu, ngue'a nu'á go di gue'a drá T'ú Ajuá bi 'bú mahets'i. Y nu Ajuá go gue'a ma da hñuts'i dega ndǎ ja ra hnini Israel ngu bi ndǎ ra Davi nú'a 'na de yá xita maya'bu.

³³ Ne nu'á ma da ndǎ ja ra hnini Israel pa nzǎntho, y hinhya'mú da ua rá hmanda.

³⁴ Nu'bú ra Maria bi 'ñembabi ra enxε:

—¿Hanja da za da njabú gue nugui hinstá nthǎtatho?

³⁵ Ha nura enxε bi 'ñembabi:

—Ra Mǎca Ndǎhi da 'ñehe da zǎ'a'i ne rá ts'edi Ajuá bí 'bui mahets'i da 'ñehe da gop'atho ngu 'nara guui. Hangue nu sta 'múi nú'a ra zi bǎtsi go di gue'a drá mǎca T'ú Ajuá.

³⁶ Ne ri prima ra Sabe masque guí handi ya ra daqu'ei pe ma da mε'tsa 'nará t'ú nehe. Mi hmǎ gue nu'á himi tsa da mε'tsa ra bǎtsi, pe nubyá ya ǔt'a 'rato zǎna da'thi.

³⁷ Ngue'a pa Ajuá otho ni 'nara t'ǔt'e xá hñei pa gue'a.

³⁸ Nepǎ ra Maria bi 'ñembabi ra enxε:

—Rá 'begogui Ajuá, dá 'yøt'a ngu xcé xicagui.
Mi uadi bi mąnga ra Maria njabü, ra enxé bi ma 'bestho.

Ra Maria bi c'q'tsa ra Sabe

³⁹ De nuya pa'ü mi menga ra enxé, bi dąma ma ra Maria ja 'nara hnini mbi ja ja ra t'øhø de ra hai Judea,

⁴⁰ pa rí zōnga ja rá ngu ra Sacaría. Y mi zōni bi yut'i bi zenjua ra Sabe.

⁴¹ Y nu mi 'yøde ra Sabe bi nzenjuate ra Maria, 'bestho ra ora'a bi 'ñąnga ra batsi mbo rá mui ra Sabe, y ra Sabe bi hñąnga ra Maça Ndañi.

⁴² Ne bi ñą nts'edi ne bi 'ñemba ra Maria:

—Ajuá xa jap'a'i que gatho ma'ra ya 'bēhña, nehe xa japa ri batsi.

⁴³ Nugui hindí 'ñepcagui e da zōngagui rá nana ma Zidadahü.

⁴⁴ Ngue'a nu ndá øde gá nzenjuate, numa batsi co ra johya bi dąma 'ñani mbo ma mui.

⁴⁵ Ajuá da jap'a'i ngue'a xcé camfri nú'a bi xi'a'i, ngue'a ma da njabü ngu nú'a xa xi'a'i.

⁴⁶ Nepü bi 'ñena ra Maria:

Nugui xi drí xøcambeni ma zi Hmu con gatho ma mui,

⁴⁷ ne xi ri johya ma coraso de nú'a xa 'yøtcagui Ajuá ma Pøhøte.

⁴⁸ Ngue'a nugui 'nará zi hyoya 'begogui Ajuá, masque njabü pe nu'á xa huancagui.

Desde nubya ya ja'i ma da 'ñengagui gue Ajuá xa japcagui.

⁴⁹ Ajuá nú'a xi ja rá ts'edi xa 'yøtca nuya ya dąnga t'øt'e, y xi rá nsunda rá thuhu'a.

⁵⁰ Nu'á nząntho ma da nja rá nthecate pa gatho nú'ü to'o da 'yøte'a.

⁵¹ Ne nu'á xa 'yøt'a ya dąnga 'bēfi co rá dąnga ts'edi, ne xa dąpa gatho nú'ü to'o mri 'ñexa sehe.

⁵² Ne xa hñącua yá nsu gatho nú'ü to'o xi mi ja yá dąnga nsu, ne go xa guxa ya zi hyoya.

⁵³ Ne gatho nú'ü to'o mi othobi, bi t'umbabi, ha nu'ü tó'o mi jabi, bi 'ñothobi.

⁵⁴ Ne bi maxa ra hnini Israel nú'ü pepabi, ne himbi pumfri da huequi'ü.

⁵⁵ Xa 'yøt'a njabü ngu xqui ña'tuabi ndu ma dadahü ra Abrá ne gatho yá ja'i, gue hinhya'mü ma da pumfri da huequi'ü. Gue'a gatho bi mąnga ra Maria.

⁵⁶ Y ra Maria bi gohuini ra Sabe ngu hñü nzana ja rá ngu'a, ne 'mefa bi menga pa ja rá ngu.

Rá 'bui ra Xuua Xi'tsate

⁵⁷ Nepü bi zø ra pa bi 'mui rá t'ü ra Sabe.

⁵⁸ Ne nu'bú gatho yá 'nangu ne nú'ü mi ja te yá njauí bi ma bá c'q'tsi pa bi johyauí ngue'a bi 'yøde'ü gue Ajuá xi xqui japi'a pa bi 'mü rá batsi.

⁵⁹ Ha nurá hñąto ma pa bi thu'tsua ra seña ja rá ndo'yo ra batsi ngu yá nzai'ü, ne ja mi 'buhni ma'na'qui yá 'nangu ne nú'ü mi ja te yá njauí. Ne mi beni'ü xa hñümbabi dra Sacaría nehe ngu rá thuhu rá dada.

⁶⁰ Pe nurá nana himbi ne, hangue bi 'ñena:

—Hina, hinga hu'mbabihü njabü, ngue'a ma da thu'mbabi dra Xuua.

⁶¹ Ne bi t'embabi ra Sabe:

—¿Hanja ma da thu'mbabi njabü gue ni 'nari ja'ihü hingrá thuhu ra Xuua?

⁶² Nepu bi t'utua ra seña ra Sacaría nda'a ra thuhu mi ne'a da hñu'mbabi ra batsi.

⁶³ Nepu nu'á ngue'a xqui ngone hangue bi 'yadi 'na xeni ra xithe, ne ja bi 'yofoni gue nura batsi drá thuhu ra Xuua. Y gatho ya ja'i xi bi 'yø ngue'a bi hñu'mbabi njabu.

⁶⁴ Y ra ora'a 'bestho bi za bi yopa ña ra Sacaría, ne bi mudi bi xøcambeni Ajuá.

⁶⁵ Y gatho nú'u yá 'nangu xi bi ntsu, ne gatho ja ya t'øhø de Judea habu mi 'bu ya ja'i bi 'ño ra 'bede de nú'a xqui nja.

⁶⁶ Ne gatho nú'u to'o mi paði mi 'yo yá mfeni'u ne mri 'ñámbabi 'na ngu ma'na, ne mi ena'u:

—¿Te ma nsu ma da t'umbabi nú'a ra batsi'a 'bu?

Mi mąnga njabu'u ngue'a Ajuá mi japi'a co rá ts'edi.

Ra Sacaría bi nsunda Ajuá

⁶⁷ Nura Sacaría rá dada ra batsi mi hanpa rá ts'edi ra Maça Ndahi bi mąnga 'raya noya ngu Ajuá bi 'ñutuabi da ma, ne bi 'ñena:

⁶⁸ Xá nsunda Ajuá ma zi Hmuhu núju dyá me Israelhu,

ngue'a nuya pabya ma da 'ñehe 'na to'o da pøhøguihu núju go rá hniniguihu'a.

⁶⁹ Nuya pabya ma dua pencana 'nara Pøhøte nú'a xi ja rá ts'edi.

Nu'á ma da 'ñehe desde yá ja'i ndu ra nda Davi nú'a mrá 'be go Ajuá.

⁷⁰ Gue'a bi ñatcaguihu Ajuá ngu nú'a bi mąnga yá maça 'meñni'a desde maya'bu.

⁷¹ Bi ñatcahu gue da ñangaguihu de ma ncontrahu ne de gatho nú'u to'o ri utsaguihu.

⁷² Nehe mi ma gue mi ma da me'tsua ra nthecate ndu ma xitahu,

ne hinhya'mu mi ma da pumfri nú'a ra maça cohi xqui gohui'u.

⁷³ Guehna ra cohi bi 'yø'ta Ajuá co ndu ma dadahu ra Abrá,

⁷⁴ gue mi ma da ñangaguihu de ma ncontrahu

pa ga pepabihu'a nsinque 'nara ntsu,

⁷⁵ ne ga 'yohu xá hño ne ga 'buhu xá nt'axi ja rá thandi'a gatho ya pa de ma teh.

⁷⁶ Y ra Sacaría bi 'ñemba rá batsi:

Nu'i ma zi t'u'i, go gue'i ma drá 'meñni'i Ajuá bí 'bu mahets'i,

ngue'a go ma gui 'bet'o de ra Zidada pa gui hocua rá 'ñu'a.

⁷⁷ Nu'i go ma gui zopabi rá hnini Ajuá pa da baði'u ra Pøhøte ne da mpøhø'u, ne da zudi ra pumbate de yá ts'oqui.

⁷⁸ Ngue'a Ajuá xa mescahu ra hmate ne ra nthecate,

hangue nu'á ma da mencahu 'nara hyats'i desde mahets'i pa go gue'a da yotca ma mfeni'u,

⁷⁹ nehe pa da yo'tua yá mfeni gatho nú'u 'bu ja ra 'be xuui ne nú'u rí ma ja ra 'ñu dega du.

Hangue nu'á ma da 'ñehe pa da yotcahu 'nara 'ñu xá hño pa grá 'buhu te rá 'ñenth.

Nuna guehna bi mąnga ra Sacaría.

⁸⁰ Y nura zi Xuua 'yo mri te'a ne 'yo mi umba ra ts'edi ra Maça Ndahi. Ne bá 'bui ja ra mbonthi asta bi zø ra pa bi mudi bi zofo ya me Israel.

2

*Rá 'bui ra Jesucristo
(Mt. 1:18-25)*

¹ De nuya pa'ɥ, nura danga nda Augusto Cesa bi manda da t'opabi yá thuhu gatho ya ja'i de maxøgue ra hai habu mra nda'a, pa da 'bede'ɥ.

² Gue'bu mra gobierhnu ra Cirenio ja ra hai Siria nú'bu bi nja nuna ra mudi padro.

³ Gatho ya ja'i mi pe'tsi da menga ja yá hnini cada 'na habu myá mengu, pa da t'opabi yá thuhu'ɥ.

⁴ Hangue ra Jose bi bonga de ja ra hnini Nasare de ra hai Galilea pa bi ma ja ra hnini Belé de ja ra hai Judea, ngue'a ja mra menguni ndu ra nda Davi, ha nura Jose ja xqui 'ñehni de ja yá ja'i ra Davi.

⁵ Bi ma ja ra hnini Belé pa da t'opabi yá thuhu'ɥ, bi mɛui ra Maria nú'a xqui 'yadi pa da nthatui, ha nu'á ya mi da'thi de rá batsi.

⁶ Ha de mbi 'bui'ɥ ja ra hnini Belé, bi zø ra pa da 'mui rá batsi ra Maria.

⁷ Ha de guehni bi 'mu rá mudi t'ɥ, bi mant'i co yá 'mant'i, ne bi mɛgui habu mi ja 'nara hñunga mbo'ni, ngue'a ya mi otho habu da t'umba ntsaya'ɥ.

'Raya ma'yo bi c'a'tsa ra zi Jesu

⁸ Ne de guehni guetbu de ra hnini Belé mi 'buhni 'raya ma'yo ja ra mbonthi mi su yá deti dega xuui.

⁹ Nepu nu'ú mi damfri bi hyandua 'nará enxɛ Ajuá, ne 'nara danga hyats'i bi yot'a gatho rá nthets'i habu mi 'bui'ɥ, y ra ora'a xi bi ntsu'ɥ.

¹⁰ Pe nura enxɛ bi 'ñembabi'ɥ:

—Oguí tshu, ngue'a drá 'ñehe ga xi'ahu 'raya hoga noya nú'ɥ pa xi gui johyah nu'ahu ne gatho ma'ra ya ja'i.

¹¹ Ngue'a nubya xa 'mui ja rá hnini ndu ra nda Davi 'nara Pøhøte pa gue'ahu, y nú'á go gue'a ra Cristo ra zi Hmu bá 'behni pa da nda.

¹² Y po má nseña gui tshu ra batsi xa 'bant'i co yá 'mant'i ne xa 'bɛgui habu ja 'nara hñunga mbo'ni.

¹³ Y de mi uadi bi mangu njabu nura enxɛ'a, mi damfri'ɥ bi hyanda ma'ra ya enxɛ de mahets'i mi hnequi mahyɛgui con gue'a, mri xøcambeni Ajuá ne mi eñ'ɥ:

¹⁴ ¡Drá nsunda Ajuá bí 'bu mahets'i,

ne dá 'mui co 'nara hoga'mui ya meximhai nú'ɥ xa zutua rá hmate'a!

¹⁵ Nepu nu mi menga ya enxɛ pa mahets'i ya ma'yo bi mudi bi 'ñembabi 'na ngu ma'na:

—Maha Belé, ma ga c'a'tshu te xuá nja de guehni de nú'a xa xicaguihu rá enxɛ Ajuá.

¹⁶ Nepu nu'ú bi ma hnest'ihni, y bi zøni bi zadi'ɥ ra Jose ne ra Maria co rá batsi nú'a mi 'beni ja 'nara hñunga mbo'ni.

¹⁷ Y nú'ɥ ya ma'yo mi hyanda ra batsi, bi mudi bi mede gatho nú'a xqui xipabi ra enxɛ de gue'a.

¹⁸ Ha gatho nú'ɥ bi 'yøde xi bi 'yø de nú'a mi mañ'ɥ.

¹⁹ Pe nura Maria xi mi pe'tstho ja mbo rá mfeni nuya ya noya pa da benthø.

²⁰ Nepu nuya ma'yo bi mengui xi mri xøcambeni Ajuá por gatho nú'a xqui 'yøde ne xqui hyandi, ngue'a nu'ú xqui zadi ngu nú'a xqui sipabi'ɥ.

Ra zi Jesu bri dapa ja rá 'ye Ajuá

²¹ Ne rá hñato ma pa de xqui 'mu ra batsi, bi thu'tsua ra seña ja rá ndo'yo ngu yá nzai'ɥ. Ne bi thu'mbabi ra JESU ngue'a gue'a xqui xipabi ra enxɛ ra María desde ante da nda'thi de gue'a.

22 Y nu mi ua yá pa ra Maria bi nt'axqui pa da yopa yut'a ja ra nija ma'na'quui ngu xqui 'yofu ra Moise ja ra ley, nepu ra Jose ne ra Maria bi zixa ra zi batsi pa ja ra ndanija Jerusale pa dí dapabi ja rá 'ye Ajuá.

23 Bi 'yot'a njabu'u ngue'a xqui t'ofu ja rá ley Ajuá gue gathu nú'u ya mudi batsi da 'múi ne 'bu dya ts'unt'u gue'u mahyoni da t'eqe pa Ajuá.

24 Nehe bi ma'u ja ra ndanija pa bi hñá'tsuabi ra 'baha Ajuá, ngue'a njabu ena ja rá ley Ajuá gue 'bu 'nara 'behñá da 'mu rá batsi, mahyoni da zixa yoho ya zi joñ'o o yoho ya zi domitsu pa ja dí hyopabini Ajuá dega 'baha.

25 De nuya pa'u, mi 'bu 'nara 'ñohø nuni Jerusale mrá thuhu ra Simiu. Nú'á xi mi 'yo xá hño ja rá thandi Ajuá, ne mi tøm'i da hyanda ra Ñante nú'á to'o ma da ñani ya me Israel, ne nurá Maça Ndahi Ajuá mi 'bui con gue'a.

26 Ne go gue'a xqui xipabi Ajuá gue hinda du asta hinda hyanda ra Cristo nú'á xqui ma Ajuá ma dua pehni.

27 Nu'á xqui ma ja ra ndanija ngue'a ra Maça Ndahi xqui tsits'i, y ra ora'a mi 'buhni mbo, bi yut'a ra Jose nehe co ra Maria mri zi ra zi t'uca Jesu pa e da 'yent'ua ja rá 'ye Ajuá ngu xqui manga rá ley Ajuá.

28 Nepu de guehni ra Simiu bi zinga ra t'uca 'uene ne bi 'yents'a ja yá 'ye ne bi xocambeni Ajuá bi 'ñena:

29 Nu'i Ajuá ma Dada'i, ya da za gui tsixcagui de guecua, ya bi hñu ma mui ngue'a ya stá handi xa njabu ngu nú'á gá xicagui.

30 Ya stá handi co ma da ra Pøhøte,

31 núna xcuá pehni pa da pøhø gathu ya ja'i.

32 Nuna go guehna ngu 'nara ñot'i pa da yo'tua yá mfeni gathu nú'u hingyá me Israel, y po rá guehna ma da nja rá nsu ri hnini Israel.

33 Ha nura Jose ne ra Maria rá nana ra Jesu mi 'yøde nú'u ya noya mi manga ra Simiu de ra t'uca 'uene, nú'á xi bi 'yø'u.

34 Nepu nura Simiu bi 'yapa Ajuá da japi'u. Ne bi 'ñembabi ra Maria rá nana ra Jesu:

—Nuna 'uene xua 'behni pa da pøhø ndunthi ya me Israel, pe ndunthi de gue'u ma da utsa ne da 'med'i.

35 Y njabu po rá ngue ri t'u ma da hnequi gathu nú'á beni ja yá mfeni cada 'nara ja'i. Y pa gue'i ma gui thogui 'nara danga dumui ngue'a ma da t'utsa'i ri t'u.

36 Ne mi 'bu 'nara 'behñá mrá thuhu ra Ana nú'á mi ñá co rá ts'edi rá Maça Ndahi Ajuá. Y nú'á ra 'behñá'á mrá t'ixu 'nara 'ñohø mrá thuhu ra Fanuel, xqui 'ñehe desde yá ja'i ndu ra Aser. Y nu'á ya xi mrá zi daqu'ei. Nú'bu xi mrá batsa nxutsitho bi nthati, ne nsøcta yoto njeya bi 'muhui rá dame.

37 Y ya mi øt'a goho'rate ma goho njeya xqui mviuda. Nu'á himi pøni de ja ra nija, ngue'a nzantho mi pepabi Ajuá ma pa ra xuui, mri ayuna ne xi mi apabi Ajuá.

38 Ora mi 'buhni ra Jose ne ra Maria co ra t'u'uene mbo ra ndanija, ra ora'a bi yut'a ra Ana nehe, ne bi umba njamadi Ajuá. Nepu bi mudi bi xipabi de ra zi batsi nú'u to'o gathu mi tøm'a ra Ñante nú'á to'o da ñanga ra hnini Jerusale.

Ra zi Jesu bi menga ja ra hnini Nasare

39 Nepu mi uadi ra Jose ne ra Maria bi 'yot'a gathu ngu nú'á xqui manda ja rá ley Ajuá, bi menga pa ja yá hnini Nasare de ja ra hai Galilea.

40 De guehni ra batsi mri 'yo rá te, ne 'yo mri nja rá ts'edi, ne 'yo mri nja rá mfadi, y Ajuá mi japabi ndunthi'a.

Ra zi Jesu mi 'buhni ja ra ndanija

⁴¹ Tat'a jeya mi pa ra Jose ne ra Maria pa da nu ra ngo de ra pascua nuni Jerusale.

⁴² Y de mi juata 'ret'amayoho njeja ra Jesu, bi ma ri hñu'u pa Jerusale pa da nu ra ngo ngu myá nzai'u.

⁴³ Y nu mi ua ra ngo, bá penga ra Jose ne ra Maria, ha nura Jesu bá cohi de guehni Jerusale nsingue bi ba rá nana ne ra Jose.

⁴⁴ Nu'ú mi hu yá mai gue mbra 'ñoui ma'ra ya ja'i nú'u bá pengüi ja ra ngo. Bi 'ño maxøgue 'na pa ra 'ñu, asta ja 'mefa bi 'ñani'u ra baṭsi, bi 'ño bi 'yambabi nú'u mi ja te yá njau ne yá mpadi.

⁴⁵ Pe himbi zadi'u de guehni, hangue bi yopa mengui'u pa Jerusale pa dua honi.

⁴⁶ Nepu rá hñupa bi zadi mi 'buhni mbo ja ra ndanija mi huhni madetho de ya xahnate de ra ley mi østho nú'a te mi mañ'u nepu nú'a mi øtua ya nt'ani'u.

⁴⁷ Gatho nú'u ya ja'i to'o mi øde nú'a mi mañ'a xi mri 'yø ngue'a xi mi ja rá mfaḍi'a ne mi ṭhadi xá hño nú'u ya nt'ani mi t'ø'tuabi nehe.

⁴⁸ Y nu mi hyanda rá nana ne ra Jose gue mi huhni co ya xahnate de ra ley, himi paḍi te da beñ'u. Y nurá nana bi 'ñembabi:

—Ma zi t'u'i, ¿hanja xcá 'yøtcahe njabu? Nugui ne ri dada go dí hoñ'ahe co ndunthi ra dumai.

⁴⁹ Pe ra Jesu bi ḍadi ne bi 'ñembabi'u:

—¿Pa te gui jacu guí hongaguihu? ¿Ha hinguí paḥu gue nugui mahyoni ga pepa rá 'befi ma Dada?

⁵⁰ Pe nu'ú nixi mi paḍi te mri bønga nú'u ya noya bi xipabi'u.

⁵¹ Nepu de guehni bi meui rá nana ne ra Jose bi menc'u pa ja ra hnini Nasare, ne nu'á bi sigui bi 'yøtua yá ts'ofu'u. Ha nurá nana mi pe'stho ja rá mfeni gatho nú'a te bi nja co rá t'u.

⁵² Y nura Jesu 'yo mri te rá mfaḍi ne rá ndangui, ne Ajuá xi bi hopa rá 'mwi'a, ne ya ja'i nehe.

3

Ra Xuua Xi'tsate mi zofu ya ja'i ja ra mbonthe
(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ De ya xqui ndá 'ret'amacut'a njeja ra danga ndá Tiberio Cesa nú'a mi 'bu Nroma ne mrá ndá ja ndunthi ya hai de ra ximhai, nehe gue'bu mrá ndá ra Poncio Pilato nuni ja ra hai Judea, nehe mrá ndá ra Erode nuni ja ra hai Galilea, nehe mrá ndá nurá cu ra Erode nú'a mrá thuhu ra Lipe nuni ja ra hai Iturea ne ja ra hai Traconite, nehe mrá ndá ra Lisania nuni ja ra hai Abilinia.

² Gue'bu myá danga ndá gá macja ra Anás ne ra Caifá. Ha de nura jeya'a Ajuá bi umba ya noya ra Xuua nú'a mrá t'u ra Sacaría de mbi 'bu ja ra mbonthe, pa da zo ya ja'i.

³ Nu'bu ra Xuua bi ma gatho rá nthets'i ra ḍathe Jordá, ne mi embabi ya ja'i gue da ñobri de yá ts'oqui ne da nxistehe pa njabu Ajuá da pumbabi yá ts'oqui'u.

⁴ Nú'a njabu bi zofu ya ja'i gue da hñoqui'u ya já mfeni pa nu sta zø ra zi Hmu da gamfri'u, hangue bi njabu ngu nú'a xqui 'yofo ra baḍi Isaiá ja ra Maça T'ofu nu habu ena:

Ma da nt'øde 'nara ja'i da ñá nts'edi ja ra mbonthe ne ma da 'ñena:
“Hocuahú xá hño rá 'ñu ra zi Hmu,
juañhu gatho ya ts'aca'ñu.

5 Gatho ya hñe dra hñu'tsi,
ne dra tunga ya ndants'i, ne dra yø'ta ya t'øhø,
ne dra juana ya nønts'a'ñu,
ne da thoqui gatho habu hindi 'bui xá hño.

6 Y gatho ya ja'i da hyandi te xa 'yøt'a Ajuá pa da mpøhø'u."

7 Nepu mi pa ya ja'i mi c'a'tsa ra Xuua pa da xi'tsi'u, y nu'á mi embabi'u:
—¡Gyá ts'oja'ihü ngu ya zate qu'eñá! ¿Ha guí hu ri maihu gue ngue'a xcá ehüa ya xcá 'ba'tuahü rá cue Ajuá xa 'ñeru?

8 Mahyoni gui 'yohü xá hño pa da hnequi gue majuani xcá ñobrihu de ri ts'oquihü. Oxqui ma gui 'ñexhu gui 'ñeñhu: "Nuje ma dadahe ndu ra Abrá, hangue hinte ga jahe." Ngue'a nugui dí xi'ahu gue Ajuá da za da japi da nja'i nuya ya do pa dyá t'u ra Abrá.

9 Dí xi'ahu gue 'bui guetbu Ajuá, ngu 'na to'o ha ra t'égui pa da zecua yá 'yu ya za. Gatho nú'u ya za hingui unga yá hoga fruta ma da ts'et'i ne da thøt'a ja ra tsibi. Njabu Ajuá ma da hyøt'ahu ja ra nidu 'bu hingui ñobrihu ne gui 'yohü xá hño.

10 Nepu nuya ja'i bi 'yamba ra Xuua ne bi 'ñembabi:

—Nu'bú ¿te mahyoni ga øthebya?

11 Nu'bú ra Xuua bi 'ñembabi:

—Nu'á tó'o pe'tsa yoho yá pahni, dá umba 'na nú'a to'o othobi. Ha nu'á tó'o pe'tsa te da zi, mahyoni da ñohui nú'a to'o othobi.

12 Nehe bi ma bá c'a'tsa ra Xuua 'raya 'ñatsa nguxboja. Nú'ú bi ma da nxistehe nehe, ne bi 'yambabi ra Xuua ne bi 'ñembabi:

—Xahnate, xi nuje, ¿te mahyoni ga øthe?

13 Ha nura Xuua bi 'ñembabi:

—Nu'á mahyoni gui 'yøthu, cobrahü ngu nú'a manga ra ley, oguí cømbahu yá boja ya ja'i.

14 Nehe 'raya soldado bi 'ñembabi ra Xuua:

—Xi nuje, ¿te mahyoni ga øthe?

Ha nura Xuua bi 'ñembabi:

—Oto guí pepabihu, ne oguí pihu ya ja'i co nú'a ra nsu xa t'a'ahu, nixi gui hyøxhu ra thai ya ja'i. Nu'á gui 'yøthu, johyahü co nú'a guí tahahu, oguí nehü ma'na.

15 Ha nuya ja'i himi paði te da beni de ra Xuua, ua go mi gue'a ra Cristo nú'a xqui hmá da 'beñni pá da ndá, ua hina.

16 Nepu nura Xuua bi 'ñembabi'u:

—Nugui dí xi'ts'a'ihü co ra dehe, pe bra 'befa ma'na nú'a to'o ma da xi'ts'a'ihü co ra Maça Ndahi ne asta ngu di faspí co rá ts'edi. Nú'á ma'na ja rá ts'edi de guequi ne hiní 'ñepcagui ngugui ga xo'tuabi yá nthasthi de yá zesthi.

17 Nu'á nja ngu 'nara mefi ya o ja rá 'yε ra pala pa da mica ra trigo, y nu stí uadi da miqui'a, da munts'i da me'tsi, ha nura paha da gat'a ja ra tsibi. Njabu tho nehe nú'a bra 'befa de guequi ma da munts'a nú'u dí 'yo xá hño pa da 'mai con gue'a, ha nu'u hindi 'yo xá hño ma da hyøt'a ja ra tsibi.

18 Njabu ne co ma'ra ya hoga ts'ofu ra Xuua mi utua ya ja'i de ra maça hoga t'øde.

19 Y nú'bú gue'bu bi zai'a ra ndá Erode ngue'a xqui zimbabi rá 'beñá rá cu nú'a mrá thuhu ra Lipe, ne xqui 'yøt'a ma'ra ya t'øt'e xá nts'o.

20 Pe nura Erode himbi ne bi ntsø'mi. Nu'á bi 'yøt'e, bi 'yøt'a ma'na ra t'øt'e xi xá nts'o, bi gu ra Xuua ne bi got'a fadi.

*Rá sistehe ra Jesu**(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)*

²¹ Pe ante dra ju ra Xuua da jot'a fadi, bi ma ra Jesu habu mi xi'tsate'a pa da nxistehe'a nehe. Ne ts'a mi apabi Ajuu ra Jesu, bi xogui mahets'i,

²² y nurá Maça Ndahi Ajuu bá cai ngu 'nara domitsu bi zøhø ja gue'a. Ne bi nt'øde 'nara noya de mahets'i bi 'ñena:

—Nu'i go gue'i ma hmaça T'u'i, xi dri johya de gue'i.

*Yá mudi ja'i de ra Jesucristo**(Mt. 1:1-17)*

²³ Ra Jesu mi pe'tsa ngu 'natema'ret'a njeya nu mi mata rá 'befi. Ne mi t'ena gue nurá dada'a go mrá Jose. Ha nurá dada ra Jose mrá thuhu ra Elí,

²⁴ ha nurá dada ra Elí mrá thuhu ra Matat, ha nurá dada ra Matat mrá thuhu ra Leví, ha nurá dada ra Leví mrá thuhu ra Melqui, ha nurá dada ra Melqui mrá thuhu ra Jana, ha nurá dada ra Jana mrá thuhu ra Jose nehe,

²⁵ ha nurá dada nú'a ma'na ra Jose mrá thuhu ra Matatía, ha nurá dada ra Matatía mrá thuhu ra Amós, ha nurá dada ra Amós mrá thuhu ra Naum, ha nurá dada ra Naum mrá thuhu ra Esli, ha nurá dada ra Esli mrá thuhu ra Nagai,

²⁶ ha nurá dada ra Nagai mrá thuhu ra Maat, ha nurá dada ra Maat mrá thuhu ra Matatía nehe, ha nurá dada nú'a ma'na ra Matatía mrá thuhu ra Semei, ha nurá dada ra Semei mrá thuhu ra Jose nehe, ha nurá dada nú'a ma'na ra Jose mrá thuhu ra Judá,

²⁷ ha nurá dada ra Judá mrá thuhu ra Joana, ha nurá dada ra Joana mrá thuhu ra Resa, ha nurá dada ra Resa mrá thuhu ra Sorobabel, ha nurá dada ra Sorababel mrá thuhu ra Salatiel, ha nurá dada ra Salatiel mrá thuhu ra Neri,

²⁸ ha nurá dada ra Neri mrá thuhu ra Melqui nehe, ha nurá dada nú'a ma'na ra Melqui mrá thuhu ra Adi, ha nurá dada ra Adi mrá thuhu ra Cosam, ha nurá dada ra Cosam mrá thuhu ra Elmodam, ha nurá dada ra Elmodam mrá thuhu ra Er,

²⁹ ha nurá dada ra Er mrá thuhu ra Josué, ha nurá dada ra Josué mrá thuhu ra Elieser, ha nurá dada ra Elieser mrá thuhu ra Jorim, ha nurá dada ra Jorim mrá thuhu ra Matat nehe,

³⁰ ha nurá dada nú'a ma'na ra Matat mrá thuhu ra Leví nehe, ha nurá dada nú'a ma'na ra Leví mrá thuhu ra Simiu, ha nurá dada ra Simiu mrá thuhu ra Judá nehe, ha nurá dada nú'a ma'na ra Judá mrá thuhu ra Jose nehe, ha nurá dada nú'a ma'na ra Jose mrá thuhu ra Jonán, ha nurá dada ra Jonán mrá thuhu ra Eliaquim,

³¹ ha nurá dada ra Eliaquim mrá thuhu ra Melea, ha nurá dada ra Melea mrá thuhu ra Mainán, ha nurá dada ra Mainán mrá thuhu ra Matata, ha nurá dada ra Matata mrá thuhu ra Natán,

³² ha nurá dada ra Natán mrá thuhu ra Davi, ha nurá dada ra Davi mrá thuhu ra Isai, ha nurá dada ra Isai mrá thuhu ra Obed, ha nurá dada ra Obed mrá thuhu ra Boos, ha nurá dada ra Boos mrá thuhu ra Salmón, ha nurá dada ra Salmón mrá thuhu ra Naasón,

³³ ha nurá dada ra Naasón mrá thuhu ra Aminadab, ha nurá dada ra Aminadab mrá thuhu ra Aram, ha nurá dada ra Aram mrá thuhu ra Esrom, ha nurá dada ra Esrom mrá thuhu ra Fare, ha nurá dada ra Fare mrá thuhu ra Judá nehe,

³⁴ ha nurá dada nú'a ma'na ra Judá mrá thuhu ra Cobo, ha nurá dada ra Cobo mrá thuhu ra Isaac, ha nurá dada ra Isaac mrá thuhu ra Abrá, ha nurá dada ra Abrá mrá thuhu ra Taré, ha nurá dada ra Taré mrá thuhu ra Nacor,

³⁵ ha nurá dada ra Nacor mrá thuhu ra Serug, ha nurá dada ra Serug mrá thuhu ra Ragau, ha nurá dada ra Ragau mrá thuhu ra Peleg, ha nurá dada ra Peleg mrá thuhu ra Eber, ha nurá dada ra Eber mrá thuhu ra Sala,

³⁶ ha nurá dada ra Sala mrá thuhu ra Cainán, ha nurá dada ra Cainán mrá thuhu ra Arfaxad, ha nurá dada ra Arfaxad mrá thuhu ra Sem, ha nurá dada ra Sem mrá thuhu ra Noé, ha nurá dada ra Noé mrá thuhu ra Lamec,

³⁷ ha nurá dada ra Lamec mrá thuhu ra Matusale, ha nurá dada ra Matusale mrá thuhu ra Enoc, ha nurá dada ra Enoc mrá thuhu ra Jared, ha nurá dada ra Jared mrá thuhu ra Maalaleel, ha nurá dada ra Maalaleel mrá thuhu ra Cainán nehe,

³⁸ ha nurá dada nú'a ma'na ra Cainán mrá thuhu ra Enós, ha nurá dada ra Enós mrá thuhu ra Set, ha nurá dada ra Set mrá thuhu ra Adá, ha nurá Dada ra Adá, go gue'a Ajuá bí 'b_u mahets'i, ngue'a go bi hyoqui'a.

4

Ra ts'ondáhi mi xaxa ra Jesu

(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Mi uadi bi nxistehe ra Jesu bi ma de guehni ja ra d̄athe Jordá mi hanpa rá ts'edi ra Maça Ndáhi. Nep_u ra Maça Ndáhi bi zíts'i ja 'nara mbonthi.

² Ne ja bá 'b_uhni ñote ma pa. Y de guehni bi z̄o ra ts'ondáhi hab_u mi 'b_ui'a pa da xaxi pa xam̄a xa ts'ocuahm̄a rá mfeni'a. Ne nura Jesu hinte xqui zi de nú'a ñote ma pa'u, ja 'mefa bi z_u ra thuhu.

³ Nep_u de mi z_u ra thuhu'a, ra ts'ondáhi bi 'ñembabi:

—'B_u go gue'i rá T'u'i Ajuá, japabi x̄a da nthuhme nuna ra do.

⁴ Ha nura Jesu bi d̄adi ne bi 'ñembabi:

—Xa nt'of_o ja ra Maça T'of_o hab_u ena njaua: “Hingue h̄onse po ra thuhme da za da 'm_u ra ja'i, gatho nú'a m̄a Ajuá go gue'a umba rá te ra ja'i.”

⁵ Nep_u de guehni ra ts'ondáhi bi zixa ra Jesu ja 'nara t'oh̄o xi xmá h̄ñets'i pa bi 'ñutua gatho ya hnini de max̄og_e ra xímhai, y 'bestho ra ora'a bi hnequi gatho ya hnini.

⁶ Y nura ts'ondáhi bi 'ñembi:

—Nugui da za ga 'ra'a gatho ra ts'edi ne gatho ra d̄anga nsu de nuya ya hnini, ngue'a go xa t'entc'a ma 'y_e gathoy_u, y nugui da za ga umbabi to'o go ga nega.

⁷ H̄onse 'b_u gui ndandiñahmu ne gui nsundagui, gatho go da 'yo ri 'yey_u.

⁸ Pe nura Jesu bi d̄adi ne bi 'ñembabi:

—'Uegue de guequi, nu'i Satá. Ngue'a xa nt'of_o ja ra Maça T'of_o gue Ajuá ri Hmu go gue'a gui nsunda, ne h̄onse'a gui pepabi.

⁹ Nep_u de guehni ra ts'ondáhi bi zixa ra Jesu ja ra hnini Jerusale ne bi p̄o'tsa asta xi mañá ra ndanija ne bi 'ñembabi:

—'B_u go gue'i rá T'u'i Ajuá, 'y_enga ra sagui pa rí ga'ti x̄a.

¹⁰ Cabo xa nt'of_o ja ra Maça T'of_o hab_u ena:

Ajuá dua p̄ehna yá enx_e pa da su'a'i.

¹¹ Ne da mip'a ri 'y_e

pa njab_u hingui tsama'ñ_u ri ua nu xcrí ts̄onga ja ra hai.

¹² Nu'bá ra Jesu bi d̄adi ne bi 'ñena:

—Nehe xa nt'of_o ja ra Maça T'of_o hab_u ena: “Oguí xaxa Ajuá ri Hmu pa gui 'ñena gue da max'i.”

13 Y nu mi uadi ra ts'ondahi bi 'yøt'a gatho ngu nú'a xqui 'ye'mbi pa xa hyathma ra Jesu, nu'á bi 'uegue de ra Jesu 'raya pa.

Ra Jesu bi futa rá 'b'efi nuni Galilea

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

14 De guehni ra Jesu bi menga pa ja rá hai Galilea mi hanpa rá ts'edi ra Maça Ndahi, y bi 'ño rá 'bede'a ja gatho rá nguni nura hai'a.

15 Y nú'á mi cat'a ja ya nija pa mi utuate, ne gatho ya ja'i mi e'tsua rá nsu'a.

Ra Jesu mi 'b'uhni Nasare

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

16 Nepu nura Jesu bi ma pa Nasare nú'a ra hnini habu xqui nte'a. Y ra pa dega tsaya bi yat'a ja ra nija ngu mrá nza'i'a, ne ja bi 'maini pa da hñe'ta ra Maça T'ofu.

17 Ne bi t'umbabi nú'a ra t'ofu xqui 'yofu ra badi Isaia, y de mi tungui'a bi hyonga nú'a ra xeni habu ena njaua:

18 Nurá Maça Ndahi Ajuá 'bui con guequi,

ngue'a Ajuá xa hñuxcagui pa e ga xipa ra hoga nt'ode nú'u ya hyoya,

ne xuá p'encagui pa ga hu'mba yá mui nú'u to'o tu yá mui,

ne pa e ga p'onga nú'u to'o o nts'ahni de ja ra ts'oqui,

ne pa ga japi da xo yá da ya goda,

ne pa e ga ñanga nú'u ri sufri de nú'a t'ø'tuabi,

19 ne pa e ga ma gue nú'ya mapaya ya xa zø ra pa pa Ajuá da pøhø ya ja'i po rá hmate.

20 Nepu mi uadi ra Jesu bi hñe'ta nuya ya noya, bi mants'a ra Maça T'ofu, ne bi umba nú'a ra maste de ra nija. Y bi hñudi'a, y gatho nú'u xqui munts'ni ja ra nija xi mi nu'ti'a.

21 Nepu nu'á bi madi bi zofu'u ne bi 'ñembabi'u:

—Nubyá ya bi njabu ngu nú'a ja juadi dá he'ta ja ra Maça T'ofu.

22 Y gatho nú'u mi 'b'uhni xi mri 'yø de nú'u ya hoga noya mi m'anga ra Jesu, ne xi mi ñamahño'u de gue'a. Ne mi 'ñembabi'u 'na ngu ma'na:

—¡Conque go guehni rá t'u ra Jose!

23 Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Dí paði xá hño gue nu'ahú ma gui 'ñengaguihu: “B'u xi majuaní grá medico, 'ñøthese.” Y nehe ma gui 'ñengaguihu: “Yøt'e nehe de guecua ja ma haihu ngu nú'a stá øhe xcá 'yøt'a Ncapernau.”

24 Ne de gue'a bi sigui bi ña ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Xi majuaní dí xi'ahú gue ni 'nará 'm'ehni Ajuá hingui hmadi de ja rá haise.

25 Dí xi'ahú gue nuya pa'u mi 'bui ra badi Elía mi 'bu ndunthi ya viuda nehe ja ra hnini de Israel. Y nuya pa'u hinxqui 'uáí hñu njeya made, hangue xi xqui nja 'nara d'anga thuhu ja gatho nuna ra hai.

26 Pe nu Ajuá himbi mehna ra Elía pa da t'ini ja yá ngu nú'u ya viuda mi 'bu ja ya hnini de Israel. Ajuá bi mehni'a ma'nambu ja rá ngu 'nara viuda nú'a mi 'bu ja ra t'uca hnini Sarepta gueta ra d'anga hnini Sidó.

27 Nehe de nuya pa'u mi 'bui ra badi Eliseo, ndunthi ya me Israel mi hena ra lepra, pe ni 'na de gue'u himbi ñani de nú'a ra hñeni'a, hønse ra Naamán nú'a mrá me Siria, nsøc'a go gue'a bi ñani de ra lepra mi tsadi.

28 Nu mi 'yøde nuya ya noya gatho nú'u xqui munts'ni mbo ra nija bi bø yá cue'u.

29 Ne bi 'mai'u bi guca ra Jesu de ja yá hnini'u, ne bi zits'i ja rá hyo ra hnini habu mi ja 'nara ma'ye, y de guehni mi nehma'u xa fote pa rí ga'ti.

30 Pe nura Jesu bi 'rantho madetho de ra hmuntsja'i ne bi ma.

'Nara 'ñøhø mi pe'tsa 'nara ts'ondāhi
(Mr. 1:21-28)

31 Nepu nura Jesu bi ma Ncapernau ma'na ra hnini de ra hai Galilea, ne ja bá xahnani ya ja'i nura pa dega tsaya.

32 Y gatho ya ja'i xi mri 'yø de nú'a mi udi'a ngue'a mi zote co 'raya noya xi mi pe'tsa ndunthi ra ts'edi.

33 Y nuni ja ra nija habu xqui munts'i'u xqui zøhø 'nara 'ñøhø mi pe'tsa 'nara ts'ondāhi. Nepu nu'á bi dø 'nara hmafi ne bi ña nts'edi bi 'ñena:

34 —Nu'i Jesu grá me Nasare, hyegaguiheua. ¿Hanja xcuá ehe pa hønse e gui juatcaguihe? Ngue'a nugui di padi to'o'i, go gue'i rá Maça T'u'i Ajuá.

35 Nura ora'a ra Jesu bi zui nú'a ra ts'ondāhi ne bi 'ñembi:

—iCo'ta ri ne, pøni de nuna ra 'ñøhø!

Nepu nura ts'ondāhi bi foma nú'a ra 'ñøhø de ja yá thandi ya ja'i, nepu bi bonga ra ts'ondāhi bi ma nsinque te bi 'yø'tuabi nú'a ra 'ñøhø'a.

36 Y gatho ya ja'i bi ntsu ne mri 'ñémbabi 'na ngu ma'na:

—iXi te ma ts'edi hani gue co nuyá noya ri 'bepa ya ts'ondāhi da bøni, y nu'á øte!

37 Y gatho rá nthets'i nú'a ra hai'a bi 'ño ra 'bede de nú'a bi 'yø'ta ra Jesu.

Ra Jesu bi 'yøthebi rá to ra Simu Pedro
(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

38 Nepu ra Jesu bi bøni de guehni ja ra nija ne bi ma ja rá ngu ra Simu. Ne mi 'benga rá to ra Simu xi mi umba ra nzø nts'edi. Nepu bri bantebi ra Jesu gue da nu nura da'thi'a.

39 Nu'bú ra Jesu bi ma bá nu, bi ndoqui ne bi japa ra nzø da ntsaya. Y 'bestho ra ora'a bi tsayabi ra nzø, ne bi nanga nú'a ra 'bèhña pa bi hyocui te da zi'u.

Ra Jesu bi 'yøthe ndunthi ya da'thi
(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

40 Ngu bi yu ra hyadi nú'a ra pa'a, gatho to'o mi hena nu'araza ra hñeni bi ts'ixa habu mbi 'bu ra Jesu. Nepu nu'á mi huxa yá 'ye ja 'rama'na ya da'thi, y gatho mi ñani 'bestho.

41 Nehe ndunthi ya da'thi nú'u mi pe'tsa ya ts'ondāhi mi embabi, ne asta mi mafi'u mi ena:

—Nu'i go gue'i rá T'u'i Ajuá.

Pe nura Jesu mi tsui nú'u ya ts'ondāhi ne himi hopi da ña, ngue'a nu'á mi padi gue go mi gue'a ra Cristo nú'a bá pèhna Ajuá pa da nda.

Ra Jesu bi zofa ya ja'i nuni Galilea
(Mr. 1:35-39)

42 Rá hyax'a 'nitho ra Jesu bi bøni de ra hnini Ncapernau bi ma ja 'nara mbonthi habu hinto mi 'bui. Pe nuya ja'i xi bi 'ño bi hyoni'a asta xi bi zøni habu mi 'bui'a, ngue'a nu'á himi ne da hyegui da ma'a.

43 Pe nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Mahyoni ga ma ga umba ra hoga nt'øde ma'ra ya hnini gue ya xa zø ra Ndā de mahets'i pa da ndā, ngue'a pa gue'a xuá 'bencagui pa ga e ga ma.

44 Njabu mi 'yo ra Jesu ne mi cat'a ja ya nija nuni Galilea pa mi unga ra hoga nt'øde.

5

Bi ñuxa ya motsa co ya hua
(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ 'Nara pa ra Jesu mi 'b_u ja rá hyo ra ndehe de Genesare, y nuni bi z_oni ndunthi ya ja'i ne bi munts'i hab_u mi 'b_ui'a, asta mri ts'i'mi'a ngue'a nu'ú mi ne da 'y_otua rá noya Ajuá.

² Nep_u nura Jesu bi hyanda yoho ya motsa gueta rá hyo ra ndehe hinto mi oni, ngue'a nú'ú ya m_ehua mi c_uni xqui b_oni de guehni pa da menga yá xit'a ja rá hyo ra ndehe.

³ Nep_u nura Jesu bi y_ut'a ja 'na de nú'ú ya motsa nú'a mrá m_eti ra Simu, ne bi 'yapa ra m_ate ra Simu da 'y_et'a ra motsa má ts'ú mbo ra dehe, ngue'a xi mi ts'i'ma ya ja'i. Y bi hñudi ra Jesu mbo ra motsa ne desde guehni bi yopa zofu ya ja'i.

⁴ Y de mi uadi bi zofu ya ja'i bi 'ñembabi ra Simu:

—'Y_et'a ra motsa pa hab_u ma'na strá hñe ra dehe, ne ja gui c_ath_uni ri xit'a_hu gui m_pe_hua_hu.

⁵ Ha nura Simu bi d_adi ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Xahnate'i, stá 'yoheua gatho ra xuui, stá m_pe_hua_he pe hinte stá ja_he. Pe nubyá go guí xicje gue ga c_athe ma xit'a_he ja ra dehe, ma ga c_athe.

⁶ Ha nura Simu ne nú'ú ma'ra mi oui mbo ra motsa bi gat'a yá xit'a mbo ra dehe, y mi hñá xi bá ñuts'i co ya hua asta bi m_adi bi nt_anihma co yá hñu ya hua.

⁷ Nep_u nu'ú bi 'ñutua ra seña nú'ú ma'ra yá compa mbi o ja ma'na ra motsa pa e da mats'i. Y nu'ú bá ehe 'bestho ne bi ñu'tsa nú'ú yoho ya motsa co ya hua, asta mi ne da y_ui ja ra dehe co yá hñu ya hua.

⁸ Y nu mi hyanda ra Simu njab_u, bi ndandiñ_ahmu ja rá ua ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Hiní 'ñepqui ga 'ñoui, ngue'a nuguí 'nadrá 'y_ot'ats'oqui.

⁹ Bi 'ñena njab_u ngue'a ngu xi bi ntsu ngue'a bi g_u ndunthi ya hua, ne gatho nú'ú ma'ra mi oui mbo ra motsa ngu bi ntsu nehe'ú.

¹⁰ Ne nú'ú ma'ra mri m_faxui ra Simu ja ra 'b_ehua, go ra Cobo ne ra Xuua nú'ú yá t'ú ra Sebedeo, gatho ne'ú ngu xi bi ntsu. Pe nura Jesu bi 'ñembabi ra Simu:

—Oguí tsu, ngue'a desde nubyá ma ga 'ra'a'i ma'na ri 'b_efi pa gui m_pe_hua dega ja'i.

¹¹ Nu'b_u nu'ú bi 'y_et'a yá motsa pa asta ja rá ñ_ani ra ndehe ne ja bi zohni yá motsa con gatho yá m_pe_fi dega 'b_ehua, nep_u nu'ú bi d_ena ra Jesu bi m_eui.

Ra Jesu bi 'y_othe 'na mi hena ra lepra
(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² 'Nara pa mi 'yo ra Jesu ja 'nara hnini, ne ja mi 'b_uhni 'nara 'ñ_oh_o mi hena ra lepra, ne xi mi ts'i'ti. Y nu mi hyanda ra Jesu, bi ma bá ts_adi ne bi ndandiñ_ahmu ne asta bi m_egui rá hmi ja ra hai, ne bi 'ñembabi:

—Nú'i ri t'equ'e'i Ndada, 'b_u gui neh_a, da za gui 'y_othegui.

¹³ Nep_u nura Jesu bi hñu'tsua rá 'y_e, ne bi 'ñembabi:

—Ha_h, dí ne ga _othe'i. Y nubyá ya xcá ñ_ani.

Y nu mi uadi bi m_anga njab_u, 'bestho ra ora'a bi ñ_ani de nú'a ra hñeni.

¹⁴ Ha nura Jesu bi hñu'mba ra hñ_a gue hinto da xipabi de nú'a xqui 'y_o'tuabi, ne bi 'ñembabi:

—Hønsē nu'a mahyoni gui 'yø't'e, rí ma bá 'ñudi ja ra macja pa da hyandi gue ya xcá ñani. Ne unga ri hñá'ti ngu nú'a bi manda ra Moise, gue'a 'nara seña pa da hyanda ya ja'i gue ya xcá ñani.

15 Pe ma'na mri ntunga ra 'bede de nú'a mi ø't'a ra Jesu, ne nzantho mi munts'a ya ja'i pa da 'yøde nú'a mi mañ'a ne pa da 'yøthebi yá hñeni.

16 Ha nura Jesu njat'a mi 'uesche habu mi jo'o ya ja'i pa mbi apabi Ajuá rá Dada.

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara da'thi himi tsa da 'ñani
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

17 'Nara pa ra Jesu mi xahna ya ja'i, ne mi huhni 'raya fariseo ne 'raya xahnate de ra ley xqui 'ñehe de Jerusale ne de haburaza ma'ra ya hnini de ra hai Judea ne de Galilea. Y ra Jesu mi hanpa rá ts'edi Ajuá pa mi øthe gatho ya da'thi.

18 Nepu bi zøhø 'raya 'ñøhø mri du 'nara da'thi xqui 'yents'a ja 'nara 'bebo. Nú'a ra da'thi'a himi tsa da 'ñani ngue'a mi tuda rá ndo'yo. Y nú'u to'o mri du mi ne da cu'ta mbo ja ra ngu asta habu mi 'bu ra Jesu pa da 'yøthe'a.

19 Pe himbi zædi habu da yut'i'u ngue'a xi mi ja ra nts'i'mi. Hangue bi bøxa maña ra ngu, y bá heca 'na xeni ra techo pa bi za bi ca'ma ra da'thi co rá 'bebo pa habu mi 'bai ra Jesu mbo ra ngu madetho de ra mundo ja'i.

20 Ha nu mi hyanda ra Jesu gue nu'á mi ja yá jamfri, bi 'ñembabi ra da'thi: —'Yøde, nuri ts'oqui ya stá pun'a'i.

21 Nepu nuya xahnate de ra ley ne ya fariseo nú'u mi huhni bi 'ñense ja yá mfeni'u: "¿Hanja nuni ra 'ñøhø ri 'ñet'a Ajuá? Ngue'a jo'o ma'na to'o da unga ra pumbate de ya ts'oqui, hønsē Ajuá."

22 Pe nura Jesu bi batua yá mfeni'u, hangue bi 'ñembabi: —¿Hanja guí beñhu njabu?

23 ¿Nda'a ma'na hinxá hñei ga embi, ri ts'oqui ya stá pun'a'i, o ga embi, nangui rí ma?

24 Pe pa gui pahu gue Nú'a To'o bi e bi Nja'i ja rá ts'edi de guecua ja ra ximhai pa da unga ra pumbate de ya ts'oqui, ma ga ø't'a njaua:

Nu'bú bi 'ñembabi ra da'thi:

—Nangui, juxa ri 'bebo, rí ma ri ngu.

25 Hangue 'bestho nú'a ra ora'a ra da'thi bi nangui ja yá thandi gatho nú'u mi 'buhni, ne bi guxa rá 'bebo ne bi ma rá ngu mri xøcambeni Ajuá.

26 Y gatho ya ja'i xi mri 'yø de nú'a xqui nja y mri xøcambeni Ajuá'u. Ne xi mi tsu'u de nú'a xqui hyandi ne mi ena'u:

—Nubya stá hanthu 'raya danga t'ø't'e nú'a hinhya'mu stá hanthu xa nja.

Ra Jesu bi zofa ra Leví pa drá nxadi
(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

27 'Mefa de gue'a ra Jesu bi bøni ne bi hyanda 'nara nguxboja rá thuhu ra Leví mi hudi ja rá mexa. Nepu bi 'ñembabi:

—Bá ehe, tengagui.

28 Nu'bú ra Leví bi 'mai 'bestho ne bi zohni rá 'befi, ne bi dēna ra Jesu bi meui.

29 Ne 'mefa, ra Leví bi 'yø'tua 'nara danga ngo ra Jesu ja rá ngu, y bi zøhni ndunthi ma'ra ya nguxboja nehe, nehe bi zøhni ma'ra ya ja'i ne bi hñudi ja ra nxa mahyegui con gue'u.

30 Nepu nuya fariseo ne 'raya xahnate de ra ley nú'u myá fariseo nehe, bi mudi bi ñama'ñu de yá nxadi ra Jesu ne bi 'ñembabi'u:

—¿Hanja grí ñuñhu ne grí ntsihu co nuyu ya 'ñatsa nguxboja ne ma'ra ya 'yøt'ats'oqui?

³¹ Pe nura Jesu bi ðaði ne bi 'ñembabi:

—Nu'u tó'o 'bui xá hño ne hindri hñeni, hingui hongra ra 'ñiethi, pe nu'u tó'o ri hñeni ha, honi to'o da 'yøthe.

³² Nuguí stuá ehe pa ga zofa ya 'yøt'ats'oqui pa da ñobri de yá ts'oqui, hingue stuá ehe pa ga zofa nú'u to'o beni gue 'bui xá hño ja rá thandi Ajuá.

Ra Jesu bi t'ambabi de ra ayuno

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Nepu nu'á bi 'yø'tua ma'na ra nt'ani ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—¿Hanja ri ayuna ne ri ora ndunthi nú'u yá nxadi ra Xuua ne yá nxadi ya fariseo, ha nuri nxadigue nzantho ri ñuni ne tsithe?

³⁴ Nepu nura Jesu bi ðaði ne bi 'ñembabi'ü:

—¿Ha gue da za gui japhu da ayuna nú'u 'bu ja 'nara ngo dega nthati 'bu 'buhntho ra ñavio con gue'u? Hina, hinda za.

³⁵ Pe ma da zø ra pa da ts'i'tsuabi ra ñavio, ya hinda 'múi con gue'u, nu'bá ha, gue'bu ma da ayuna'u nehe.

³⁶ Nehe bi xipabi ma'na ra 'bede bi 'ñembabi:

—Ni 'nara ja'i hingui henga rá 'ra'yo he pa da mø'ta rá zehe. Nu'bu to'o da 'yøt'a njabu, nu'bá da ts'onga rá 'ra'yo he, y nehe nura xca 'ra'yo dutu hinda hogui xá hño ja nura zehe.

³⁷ Nehe nixi hinto xit'a ra 'ra'yo vinu ja 'nara zebota, ngue'a nura 'ra'yo vinu da fõca ra zebota, y njabu da ts'oca ra bota y da mfanga ra vinu.

³⁸ Hangué mahyoni da sit'a ra 'ra'yo vinu ja 'nara 'ra'yo bota pa njabu hinte da ja ra vinu nixi ra bota.

³⁹ Nu'a tó'o tsi nú'a ra vinu ya pe'tsa ya pa xa thoqui, hinda ne da zi ra 'ra'yo vinu, ngue'a ena gue ma'na xá cuhi nú'a ya pe'tsa ya pa xa thoqui.

6

Ya nxadi bi doca ya ngaha gá trigo ra pa dega tsaya

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Nara pa dega tsaya ra Jesu mi 'ñoui yá nxadi bi 'ranga ja 'raya huahi habu xqui 'bot'a ra trigo. Ha nuyá nxadi mi tocua yá ngaha ne mi taqui mi tsi.

² Nepu 'raya fariseo bi hyandi ne bi 'yambi bi 'ñembabi:

—¿Hanja guí øthu nú'a hingui ho da t'øt'e núbya ra pa dega tsaya?

³ Ha nura Jesu bi ðaði ne bi 'ñembabi'ü:

—¿Ha hincá hñe'thu ja ra Maca T'ofa habu ma de nú'a bi 'yøt'a ndu ra Davi co ma'ra yá compa nú'bu mi zü ra thuhu'u?

⁴ Ma gue nu'á bi yat'a ja rá nija Ajuá pa bi hñaxa nú'u ya thuhme xqui thuxa ja rá thandi Ajuá, ne bi zi'a ne bi umbi bi zi gatho nú'u ma'ra yá compa mri 'ñoui. Ha nú'u ya thuhme'u hõnse ya macja mri 'ñepi da zihma.

⁵ Nehe ra Jesu bi 'ñembabi'ü:

—Nú'a To'o bi e bi Nja'i ha ra ts'edi pa da manda masque ra pa dega tsaya.

'Nara 'ñøhø xqui 'yot'a 'nará 'ye

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Nepu ma'na ra pa dega tsaya ra Jesu bi yat'a ja ra nija ne bi müdi bi nxahnate. Ne mi 'buhni 'nara ts'onate xqui 'yot'a rá 'ye ra 'ñei.

⁷ Ha nuya xahnate de ra ley ne ya fariseo mi aca ra Jesu pa da hyandi ua da 'yøthe nú'a ra 'ñøhø ra pa dega tsaya, pa njabu xa za hanja xa ñapabi.

⁸ Pe nu'á bi batuatho yá mfeni'u, ne bi 'ñembabi nú'a ra 'ñhø xqui 'yot'a rá 'ye:

—'Bai ne bá e gui 'ba madetho habu da hyant'a'i gatho.

Ha nú'a ra 'ñhø 'bestho bi 'mai ne bi ma bá 'ba madetho habu bi za bi thandi xá hño.

⁹ Nepu nura Jesu bi 'ñembabi nú'u ya xahnate de ra ley ne ya fariseo:

—Ma ga ø't'a'ihu 'nara nt'ani: ¿Nda'a ja ra nsequi da t'ø'te ra pa dega tsaya, ra hñoja'í o ra nts'o'mai? ¿Ha gue da za da t'øthe 'nara da'thi o da thepútho?

¹⁰ Nepu nu'á bi nu'ta gatho nú'u mi 'bahni ne bi 'ñembabi nú'a ra 'ñhø:

—Tunga ri 'ye.

Y nú'a ra 'ñhø bi tunga rá 'ye nú'a xqui 'yot'i, ne 'bestho ra ora'a bi ñani nú'a rá 'ye'a.

¹¹ Nepu ya fariseo ne ya xahnate de ra ley mi 'bahni xi bi bø yá cue ne bi mudi bi 'ñambi 'na ngu ma'na te da za da 'yø'tua ra Jesu.

Ra Jesu bi huahna 'ret'amayoho yá apostol

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Ja nuya pa'u bi bøxa ra Jesu ja 'nara t'øhø pa bá apabi Ajuá rá Dada, y ja guehni bá ora'a gatho ra xuui.

¹³ Nepu rá hyax'a 'nitho bi zohna gatho yá nxadi, ne bi huahna 'ret'amayoho de gue'u pa bi hñuts'i dega apostol.

¹⁴ Ha nuya guehya yá thuhu'u: ra Simu nú'a bi thu'mbabi nehe ra Pedro; ne ra Andre rá cu ra Pedro; ra Cobo ne ra Xuua, ne ra Lipe ne ra Tolo,

¹⁵ ne ra Teo ne ra Toma, ne nú'a ma'na ra Cobo rá t'u ra Alfeo; ne ma'na ra Simu nú'a xqui 'ñoui ya cananista;

¹⁶ ra Juda nú'a rá cu ra Cobo; ne ra Juda Iscariote nú'a to'o 'mefa bi da ra Jesu.

Ra Jesu mi xahna ndunthi ya ja'i

(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Nepu nura Jesu bá cai de ja ra t'øhø bra 'ñoui nú'u 'ret'amayoho yá apostol, ne bi zøhø'u ja 'nara 'batha habu xqui munts'a ndunthi ma'ra yá nxadi ne ndunthi ya ja'i nú'u myá me Jerusale ne ma'ra ya hnini de ra hai Judea, ha nu ma'ra xqui 'ñehe de ra hnini Tiro ne de Sidó de ja rá hyo ra ndehe. Nuya ja'í'u bá ehe pa bi 'yøde nú'a mi mangua ra Jesu ne pa bi 'yøthebi yá hñeni.

¹⁸ Ne mi embabi ya ts'ondahi nú'u to'o mi pe'tsi.

¹⁹ Y gatho ya ja'í xi mi nehma da dunga ra Jesu, ngue'a nu'á co rá ts'edi mi haca gatho ya hñeni.

Nú'u to'o ri japa Ajuá ne nú'u to'o hini japi

(Mt. 5:1-12)

²⁰ Nepu nura Jesu bi hyanda yá nxadi ne bi 'ñembabi:

—Nú'ahu gyá hyoyahu, xa jap'a'ihu Ajuá ngue'a xa 'ra'ahu gatho ya japi nú'u ja habu ri manda'a.

²¹ Nú'ahu guí thohabya ra thuhu, xa jap'a'ihu Ajuá ngue'a hinte ma da 'be't'ahu.

Nú'ahu guí tu ri muihabya, xa jap'a'ihu Ajuá, ngue'a ma da hñup'a ri muihu pa xi guí johyahu.

²² Ajuá da jap'ahu nu stí utsa'ihu ya ja'í, ne nu stí 'yeñ'ahu co ya nt'utsate, ne stí zañ'a'ihu asta ni pa dí 'yø't'a ri thuhuhu, ngue'a nu'á ma da beni gue xá nts'o'ahu po rá ngue Nú'a To'o bi e bi Nja'í.

23 Nú'u ya pa xcrí thohu njabu, xi da johyahu ngue'a ma gui hñãñhu 'nara thahã xi ra dangui nuni mahets'i. Nú'u ya ja'i ma da 'yøt'a'ihu njabu, njabu nehe bi 'yøt'a ndu yá xita co nú'u yá 'mehni Ajuã mi 'bui maya'bu.

24 Pe huocate nú'u to'o xi ri johyabya co ya hño de guecua ja ra ximhai, pe rá ngats'i ya hinda ma da johya co nuya hño pe'tsi.

25 Huocate nú'u to'o hingui tho ra thuhubya, ngue'a 'mefa ha, ma da tho ra thuhu.

Huocate nú'u to'o xi ri johyabya, ngue'a 'mefa ma xi da nzoni'u co ra dumai.

26 Huocate nú'u to'o xi t'e'tsua yá nsu masque hingui øt'e xá hño. Nu'u tó'o e'tsua yá nsu, njabu nehe bi 'yøt'a ndu yá xita'u co ya hyate badi maya'bu.

Madi ri ncontrahu

(Mt. 5:38-48; 7:12)

27 Pe nú'ahu gui øcaguihu, dí xi'ahu gue gui madi ri ncontrahu, ne 'yø'tuahu ra hño nú'u to'o ri utsa'ihu.

28 'Yaphu Ajuã da japi nú'u to'o tsañ'ahu, ne 'yaphu Ajuã pa nú'u to'o ñama'ñu de gue'ahu.

29 Ha nu'bu to'o da 'ra'ahu 'nara mpe'ti ja ri hmihu, umbahu ma'na lado ri hmihu pa da me't'ahu nehe, ogui nø'tuahu. Ha nu'bu to'o da hñãn'a ri pat'ihu, pø ri pahnihu nehe, gui umfa da hñats'i.

30 Ha nu'bu to'o te da 'ya'a'ihu, umfa, o nu'bu da hñãn'ahu 'nara t'øt'e dri metihu, oxqui hambabihu.

31 Nu'a gui nehü da 'yøt'ahu ya ja'i, 'yø'tuahu njabu nehe'u.

32 Nu'bu nu'ahu grí madihu hønse to'o ri ma'a'ihu, hinte ri muui nú'a gui øthu, ngue'a asta ya ts'o'mai gá ja'i øt'a njabu nehe.

33 O nu'bu gui ø'tuahu ra hño hønse nú'u to'o øt'ahu ra hño, nixi gue'a hinte ri muui nú'a gui øthu, ngue'a asta ya ts'o'mai gá ja'i øt'a njabu nehe.

34 Ha nu'bu gui hmiphu ri bojahu hønse nú'u to'o gui pahu da gu't'a'ihu, hinte ri muui nú'a gui øthu njabu, ngue'a asta nuya ts'o'mai gá ja'i øt'a njabu nehe, hmipabi yá mits'o'maiui nú'u to'o tø'mi'u da gu'tuabi.

35 Pe nu'ahu madi ri ncontrahu, ne gui 'yø'tuahu ra hño, ne gui hmihu nú'a dra mi'ahu nsinque gui tø'mhu dra jo'ts'ahu. Ngue'a 'bu gui øthu njabu, nu'bú ha, ma gui hñãnga 'nari danga thahahu. Y njabu ha, grí hñãxhu Ajuã bí 'bui mahets'i, ngue'a nú'a ra hoja'i co ya ts'o'mai ne co nú'u otho yá jamadi.

36 Hangue nu'ahu pe'tsuahu ra nthe cate gatho ya ja'i ngu øt'a Ajuã ra Dada.

Ogui 'yøhu ri miqu'eihu

(Mt. 7:1-5)

37 Ogui 'yøhu ri miqu'eihu de nú'a te øt'e, ngue'a Ajuã handatho nú'a te gui øthu nehe. Nixi ogui nønga ri miqu'eihu, ngue'a Ajuã go gue'a ma da hñãp'ahu nguenda de gatho nú'a te gui øthu. Pumbabihu de nú'a øt'ahu ya ja'i, y Ajuã da pun'a'ihu nehe.

38 Ø'tuahu ra hño ri miqu'eihu, ne Ajuã da 'yøt'ahu ra hño nehe. Co nú'a ra t'eni xcá 'yembahu ma'ra, con gue'a ra t'eni ma da 'y'en'ahu Ajuã nehe. Hangue nu'bu gui ø'tua ndunthi ya hño ri miqu'eihu, Ajuã ma da cø'ts'ahu ma'na ndunthi.

39 Nepu nu'á bi xipabi'u 'nara 'bede ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue da za 'nara goda da gahna ma'na rá migodauí? ¿Ha gue hinda daguiuí mahyegui?

40 Ne bi 'ñembabi nehe:

—Ni 'nara ja'i nú'a ja ri nxadi, ma'na di padi que rá xahnate, pe nu sta uadi da nxadi xá hño, nu'bú ha, da nja rá mfadi ngu rá xahnate nehe.

⁴¹ ¿Hanja guí handua rá ts'oquí ri cu, nja ngu 'nara zi paxi o ja rá da'a, ne hanja hingo guí handa nú'a ra danga ts'oquí nja ngu 'nara xeca za o ja ri dague?

⁴² Ne ¿hanja da za gui 'ñembabi ri cu: “Hocagui ga hap'a ra paxi o ja ri da”, ne hanja hingo guí handa nú'a ra xeca za o ja ri dague? ¿Nu'i 'nagrá yohmi! hñai 'met'o nú'a ra za o mbo ri da, pa njabũ da za gui hyanda xá hño ne gui hñá'mba ra paxi o mbo rá da ri cu.

Ya 'bai gá za faditho po yá fruta
(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

⁴³ Ni 'nara hoga 'bai gá za hingui tsa da unga ya ts'o fruta, nixi 'nara ts'o 'bai gá za hingui tsa da unga ya hoga fruta.

⁴⁴ Gatho ya 'bai gá za faditho po yá fruta, nda'a xá hño, y nda'a hingui ho. Ngue'a nura 'bai gá 'mini hingui tsa da unga ya igo, nixi ya cam'yo hingui tsa da unga ya obxi.

⁴⁵ Njabũ nehe 'nara hoja'i nzantho øt'a nú'a xá hño, ngue'a nzantho benga ya hoga mfeni. Ha nura ts'o'mui gá ja'i nzantho øt'a nú'a hinxá hño, ngue'a ja rá mfeni nzantho beni xá nts'o. Njabũ nehe nú'a ma, bí ehe de ja rá mfeni.

Ra 'bede de yoho ya 'ñøhø bi hyoca 'ra 'naya ngu
(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ ¿Hanja nzantho guí engaguihũ: “Ma zi Hmu'ihe, ma zi Hmu'ihe”, ne hingui øthũ nú'a dí xi'ahũ?

⁴⁷ Nu'a tó'o da 'ñehe da 'yøde nú'a dí ma ne da 'yøt'e, ma ga xi'ahũ to'o ri nhycuauí.

⁴⁸ Nu'á ri nhycuauí 'nara 'ñøhø nú'a bi xe'ta habũ da hyocua rá ua rá ngu asta bi zedi ra medo, ne ja bi hyocni rá ngu. Ne nu mi 'ua ya da'ye ne bi zø ya nzøthe bi 'rani habũ mi ja rá ngu, pe nú'a ra ngu'a himbi hyømi ngue'a xqui thocua rá ua ja ra medo.

⁴⁹ Pe nu'a tó'o da 'yøde nú'a dí ma ne hinda 'yøt'e nú'a dí 'bepabi, ri nhycuauí nú'a ra 'ñøhø bi tøta rá ngu maña ja ra haitho, himbi 'yacua rá ua mbo ra hai, y nu mi zøhø ya nzøthe co rá ts'edi bi hyøma nú'a ra ngu'a, y bi nhuati gatho.

7

Ra Jesu bi 'yøthebi 'nará 'bego 'nara nda gá soldado me Nroma
(Mt. 8:5-13)

¹ Mi uadi ra Jesu bi zofo ya ja'i bi yopa ma ma'na'qui pa ja ra hnini Ncapernau.

² De guehni mbi 'bũ 'nara nda gá soldado me Nroma, mi 'bũhui 'nara ts'unt'ũ xi mrá hmaði 'bego, y nu'á mi tsadi 'nara hñeni asta mi nedu.

³ Pe nu mi 'yøde nú'a ra nda gá soldado mi hma de ra Jesu, bi mēhna 'raya nda me Israel pa da 'yapa ra mate da 'ñehe da 'yøthebi nú'a rá 'bego mri hñeni.

⁴ Ha nu mi zøni'ũ habũ mi 'bui ra Jesu bi bantebi con gatho yá mui da meui'ũ ne bi 'ñembabi:

—Nú'a ra nda gá soldado bá pēncahe rí 'ñepi gui fats'i,

⁵ ngue'a xi ri maði ndunthi ma ja'ihũ y asta bi manda nehe bi thoga ma nijahũ.

⁶ Hangue nura Jesu bi meui'ũ. Pe nu ya de mi ma da zønga ja ra ngu, nú'a ra nda gá soldado bi mēhna 'rayá amigo ne bi 'ñembabi:

—Rí maha ua xipabih_u ra Jesu njaua: Nú'i ri t'equ'e'i Ndada, ya ogrí xuhña, ngue'a nugui hiní 'ñepcagui ngugui gui cut'a ja ma ngu.

⁷ Hangue nixi dá ne dá maseb_u pa ga tsi'a'i. Nu'á dí a'a'ibya, hønse gui ma gue da ñanga ma 'bego y dí camfri gue da ñani.

⁸ Dí camfri gue 'bestho da njab_u ngu nú'a gui ma, ngue'a nugui dí 'bui nehe ja yá hmanda ma nda, ne dí pe'tsa ma soldado nehe ja ma hmanda. 'B_u ga embabi 'na de gue'u: “Rí ma”, nu'á da ma. Ha nu'b_u ga embabi ma'na: “Bá ecua”, nu'á dua ehe. Ha nu'b_u dí 'bepabi 'nara 'befi ma 'bego, nu'á da mafi.

⁹ Ha nu mi 'yøde njab_u ra Jesu xi bi 'yø nú'a bi manga nú'a ra nda gá soldado. Ne bi mpants'i ne bi xipa nú'a ra hmuntsja'i mri 'ñoui, ne bi 'ñembabi'u:

—Xi majuañi ni 'nara menguua Israel hinstá tsudi xi di ja rá jamfri ngu nú'a ra 'ñhø'a masque hingrá me Israel.

¹⁰ Ha nu mi menga nú'u ya 'mehni ja rá ngu ra nda gá soldado, bi zudi nú'a ra 'bego ya xqui ñani.

Ra Jesu bi japi bi yopa nte rá t'u 'nara viuda

¹¹ 'Mefa de gue'a ra Jesu mri ma ja 'nara hnini rá thuhu Naín ne mri 'ñoui yá nxadi ne ndunthi ma'ra ya ja'i.

¹² Pe ante da zonga ja ra hnini bi hyandi mi pani 'nara 'bexña mra viuda xqui du rá 'ra t'u y mri ma nt'agui y nehe mi pani con gue'a 'nara hmuntsja'i.

¹³ Y nu mi hyanda ra zi 'bexña nura Jesu, xi bi huequi ne bi 'ñembabi:

—Oguí zoni.

¹⁴ Nep_u bi dast'i'a hab_u mi pa nú'u to'o mri du, ne bi hñuxa rá 'yε ja ra caha, y nú'u to'o mri du bi gohi bi 'mai. Ha nura Jesu bi 'ñembabi nú'a xqui du:

—Ts'unt'u, nugui dí xi'a'i: ¡Nangui!

¹⁵ Nep_u nú'a xqui du bi nangui ne bi hñudi ne bi mudi bi ña. Y nura Jesu bi dapabi rá ñana.

¹⁶ Ha nu mi hyanda njab_u gatho ya ja'i, xi bi ntsu'u, ne bi mudi bi nsunda Ajuá ne mi ena'u:

—'Nará danga 'mehni Ajuá xa zøhø ja guecaguih_u.

Nehe mi ena'u:

—Ajuá xuá mehni pa e da maxa rá hnini.

¹⁷ Y gatho ja ra hai Judea ne gatho ma'ra ya hnini nú'u mi ja ja rá nthets'i, bi fadi nú'a xqui 'yøt'a ra Jesu.

Ra Xuua Xi'tsate bi mehna yoho yá nxadi pa bá c'a'tsa ra Jesu

(Mt. 11:2-19)

¹⁸ Ha de mi ofadi ra Xuua, bi 'yøde de gatho nú'a xqui 'yøt'a ra Jesu ngue'a go xqui xipabi nuyá nxadi sch'e'a. Nep_u bi zohna yoho de gue'u

¹⁹ pa bi mehni pa dua ambabi ra Jesu ua xi majuañi go mi gue'a ra Cristo xqui mehna Ajuá pa da nda, o mahyoni da dø'ma ma'na.

²⁰ Nu'bá nuyá 'mehni ra Xuua bi ma bá c'a'tsa ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Ra Xuua Xi'tsate bá pencaheua pa ga an'ahe ua xi go gue'i grá Cristo rá 'mehni'i Ajuá xcuá ehe pa gui nda, o mahyoni ga tømhe ma'na.

²¹ Y nura ora mi zonga yá 'mehni ra Xuua, ts'a ra ora'a ra Jesu mi øthe ndunthi ya da'thi, ne mi engu ya ts'ondahi, ne mi øthe ndunthi ya goda nehe.

²² Hangue nu'á bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—Rí maha ne ua xipabih_u ra Xuua nú'a ja juadi gá hyanth_u ne gá 'yøhu. Xipabih_u gue nuya goda xa yopa hyandi, nuya doua xa 'ño, ha nú'u hena ra

lepra xa ñani, ha nuya gogu xa 'yøde, ha nú'u xqui du xa yopa nte, ha ya hyoya xa 'yøde ra maça noya nú'a ma de ra mpøhø.

²³ Nehe xipabihue gue xi njapi nú'a to'o hinda ue rá mfeni de nú'a dí øt'e, dá gamfri ha gue Ajuá go xuá mencagui.

²⁴ Ha nu mi menga nú'u yá 'mehni ra Xuua, ra Jesu bi mædi bi 'yambabi ya ja'i de ra Xuua ne bi 'ñembabi:

—¿To'o gá ma uá hanthue ja ra mbonthi? ¿Ha gue uá hanthue 'nara ja'i mi otho rá ts'edi ngu ra xithi mri ndudetho ra ndahi? Hina ¿ngue ha?

²⁵ Nu'bú, ¿to'o uá hanthue? ¿Ha gue 'nara 'ñøhø mi he 'raya dutu xi mahotho? Hina, ngue'a guí pahue gue nuya 'ñøhø he ya dutu xi mahotho ne pe'tsa ndunthi ya hño, nu'ú 'bue ja yá ngu ya nda.

²⁶ Nu'bú, ¿to'o uá hanthue? ¿Ha gue 'nara 'mehni Ajuá? Haha, majuani uá hanthue 'nara 'mehni Ajuá, pe hingue hønse gue'a rá 'be'fi'a.

²⁷ Nura Xuua go gue'a rá 'mehni Ajuá nú'a mangua ja ra Maça T'ofu gue mi ma da 'ñehe ne ena njaua:

Dí pehna 'nama 'mehni pa da mangua ra 'bet'o noya de gue'i, pa da hyoc'a'i ri 'ñu.

²⁸ Nugui dí xi'ahue gue hinxá 'mue ma'na ra ja'i ma'na ra dangui rá nsu que ra Xuua Xi'tsate. Pe nu'a tó'o da yut'a ja rá hmanda Ajuá nuua ja ra ximhai ma'na ma da njapi que ra Xuua.

²⁹ Nu mi uadi bi mangua ra Jesu njabue, nu'bú nú'u to'o xqui hñanga ra sistehe de ra Xuua, y asta 'raya 'ñatsa nguxboja nehe, gatho'ue bi ma gue nú'a øt'a Ajuá xá hño.

³⁰ Pe nuya fariseo ne ya xahnate de ra ley mi ø'ta ja yá xætha nú'a mi ne da 'yøt'a Ajuá con gue'ue pa da pumba yá ts'oqui'ue, hangue nixi hinxqui ne xqui hñanga ra sistehe nú'a mi øt'a ra Xuua.

³¹ Nepue nura Jesu bi 'ñembabi ya ja'i:

—¿To'o ga hyecuaga nuya ya ja'i himbi ne bi gamfri ra Xuua ha nixi hingui ne da gamfrigui nehe?

³² Nuyú ri hñats'i nú'ue ya batsi hudi ja ra tai 'ñeni ne ma'ta yá mibatsiui ne embi: “Dá pe ma thæzahe, pe hingá neihue. Dá tuthu ya thuhu dega dumæi, pe nixi gue'a hingá nzonihue.”

³³ Hanguue nú'ahue gyá 'ñagamfrihue grí hñaxhue nú'ue ya batsi'ue ngue'a pa gue'ahue otho 'nara t'ø'e nú'a grí hohue. Ngue'a gá hyanthue ra Xuua bi zøhø, ne himi pa mi ñunga ja ya ngo ha nixi himi tsi ra vinu, hangue nu'ahue guí emfue gue mi pe'tsa ra ts'ondahi.

³⁴ Nepue de ra Xuua bi zøhø Nú'a To'o bi e bi Nja'i, xi ri ntsiui to'o ri ntsiui, ne xi ri ñungüi to'o ri ñungüi, pe nu'ahue guí emfue gue xi ra ts'o'yo ne ra tixfani ne ri ntsiui nú'ue ya 'ñatsa nguxboja ne ma'ra ya ts'oja'i.

³⁵ Pe nugui dí xi'ahue gue nu'ue tó'o pe'tsa ra hoga mfædi, go gue'ue paði gue gatho xá hño nú'a øt'a Ajuá co rá danga mfædi'a.

Ra Jesu bi ñungüi 'nara fariseo rá thuhu ra Simu

³⁶ 'Na de ya fariseo bi zohna ra Jesu ja rá ngu pa da ñungüi. Nu'bú ra Jesu bi ma y mi zøni'a bi hñudi ja ra mexa.

³⁷ Y ja nú'a ra hnini'a mi 'buhni 'nara 'be'hña xi mrá 'yøt'ats'oqui, y nu mi baði gue xqui zøhni ra Jesu ja rá ngu nú'a ra fariseo pa ja da ñunini, bi ma bá c'a'tsi, ne bi hñaxa 'na ngu ra xito xqui thoqui de 'nara hoga t'axa do rá thuhu ra alabastro, mi po 'nara ñuni xi mi yæni xá cahi.

³⁸ Nura 'behñá'a bi dast'a ja yá ua ra Jesu, bi nzoni ne bi xixa yá guida ja yá ua ra Jesu, nepu bi o'tuabi co yá stá, nepu bi zu'tsuabi, ne bi go'tsuabi nú'a ra hoga ñani mi ha.

³⁹ Y mi hyanda nú'a ra fariseo xqui zohna ra Jesu ja rá ngu, bi benga ja rá mfenise ne mi ena: "Bu xi majuani dra badi nuna ra 'ñohø, nu'bú di pahma gue nuni ra 'behñá tha'tua yá ua, guehni 'nara ts'o'behñá."

⁴⁰ Ha nura ora'a ra Jesu bi 'ñembabi nú'a ra fariseo:

—Nu'i nугue Simu, dí ne ga xi'a'i 'nara noya.

Ha nura fariseo bi 'ñembabi:

—Xicagui, ma Xahnate'i.

⁴¹ Nepu nura Jesu bi 'ñembabi:

—Mi 'bu yoho ya 'ñohø mi tupa ra boja ma'na ra 'ñohø to'o mi hmi ra boja, y 'na de gue'u mi tupabi cat'a nthebe ya t'axboja, ha nu ma'na mi tupabi made nthebe.

⁴² Ha nu'ú himi tsa da gu'tua rá boja nú'a to'o xqui mipabi. Hangué nú'a ra 'ñohø mri hmi ra boja bi pumbabi'u, ya himbi cobrabi. Hangué nubya xicagui, çto'o 'na de gue nú'u yoho ya 'ñohø bri pumbabi yá thai ma'na ma da maði nú'a to'o mi hmi ra boja?

⁴³ Ha nura Simu bi dadi ne bi 'ñena:

—Dí enga nú'a ra 'ñohø ma'na mi tu ndunthi.

Y ra Jesu bi 'ñembabi:

—Majuani nú'a gá ma.

⁴⁴ Nepu ra Jesu bi hyanda nú'a ra 'behñá ne bi 'ñembabi ra Simu:

—De dá tsøuca ja ri ngu hinxá 'raca ni ts'u ra dehe pa ga xuca ma ua, pe ndi, hyanda nuna 'behñá, bi xuga ma ua co yá guida, ne bi otcagui co yá stá.

⁴⁵ Nu'i hinxá tsusqui, pe nuna ra 'behñá hingui tsaya tsusca ma ua.

⁴⁶ Nu'i ni ra aceite hinxá cosca ja ma ñaxu, pe nuna ra 'bente 'behñá xa goscagui ja ma ua 'nara ñani yeni xi xá cahi.

⁴⁷ Hangué dí xi'a'ibya gue nuna ra 'behñá ya xra pumbabi gatho nú'u yá ts'oqui xi ndunthi xqui 'yøt'e, y hangué por gue'a xi ja ndunthi rá hmáte. Pe nu'a tó'o xra pumba yá ts'oqui masque beni gue hints'u mi tu ndunthi, go gue'a otho ndunthi rá hmáte.

⁴⁸ Nepu ra ora'a ra Jesu bi 'ñembabi nú'a ra 'behñá:

—Ya stá pun'a'i gatho ri ts'oqui.

⁴⁹ Ha gatho nú'u ma'ra ya ja'i mi huhni bi mudi bi 'ñémse'u ne mi ena:

—¿Xi to'obya nuna ra 'ñohø gue asta yá ts'oqui ya ja'i da za da pumbabi, ena?

⁵⁰ Ha nura Jesu bi 'ñembabi nura 'behñá:

—Co nú'a ri jamfri guí pe'tsi ya xcá mpøhø, ha nubya rí ma te rá 'ñenthø.

8

'Raya 'behñá mi faxa ra Jesu

¹ Mefa de gue'a ra Jesu bá 'yo ja ndunthi ya danga hnini ne ja ndunthi ya t'uca hnini mi zofu ya ja'i ne mi xipabi'u ra hoga nt'øde gue ya xa zø ra Ndá de mahets'i pa da ndá. Ne mri 'ñoui nú'u 'ret'amayoho yá nxadi.

² Ne mri 'ñoui nehe 'raya 'behñá nú'u xqui 'yøt'hebi yá hñeni ne ma'ra nú'u xqui 'yænba ya ts'ondahi. 'Na de gue'u mrá thuhu ra Maria Magdalena nú'a xqui t'enbabi yoto ya ts'ondahi.

³ Nehe mi 'ñoui ra Juana nú'a mrá 'behñá 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Chusa nú'a 'namrá danga maste ra ndá Erose. Mri 'ñoui'u nehe ra Sana ne ma'ra ya 'behñá nú'u mi faxa ra Jesu ne yá nxadi de nú'a mi tsupa yá ts'edi'u.

Ra 'bede de ra mot'i

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Y ndunthi ya ja'i bi bøni de yá hnini pa da ma dua c'a'tsa ra Jesu. Y nu mi hyandi bi munts'a ndunthi ya ja'i bi mædi bi xipa 'nara 'bede ne bi 'ñembabi:

⁵ —'Nara pa 'nara mot'i bi ma ja rá huahi pa da mpot'i. Y nu mi xanga ya nda, 'ra bi zo ja ra 'ñu y bi 'rani ya ja'i bi net'i, ne bi zi ya ts'int's'u.

⁶ Ha nu ma'ra bi zo ja ya 'bodo habu mi otho ndunthi ra hai. Y nu mi c'onts'i bi 'yot'i 'bestho ngue'a mi otho ra xaha.

⁷ Ha nu ma'ra bi zo habu mi ja ya 'mini, ha nu mi c'onts'i bi 'yot'i ngue'a bi xumi ya 'mini ne bi hñacua yá te.

⁸ Ha nu ma'ra bi zo habu xi xmá hño ra hai, ne nu mi hogui'u bi unga 'nara hoga sofo, ne cada 'nara 'bai bi unga asta 'na nthebe ya nda.

Y nu mi uadi bi mangan ra Jesu njabu, bi yopa ñá nts'edi ne bi 'ñembabi ya ja'i:

—Nu'a tó'o ja rá t'øde pa da 'yøde, dá 'yøde núna dí ma.

Hanja ra Jesu bi zofo ya ja'i dega 'bede

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ Nepu nuyá nxadi bi 'yambabi ra Jesu te mri bonga nuna 'bede bi ma.

¹⁰ Ha nu'a bi datuabi'u bi 'ñembabi:

—Nu'ahu xa 'ra'ahu Ajuá ra hoga mfadi pa gui pahu nú'a hinxqui fadi ma'met'o de hanja ri manda'a. Pe nuyu ma'ra ya ja'i dí zofo co ya 'bede pa da hyandi pe hinda badi te 'be'a, y da 'yøde pe hinda zo yá mfeni te rí bøni.

Ra Jesu bi ma te rí bonga nura 'bede de ra mot'i

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ Nuna 'bede ja juadi dá ma rí bøni da 'ñena gue nura nda gue'a ra maça noya.

¹² Ha nu'u ya nda bi zo ja ra 'ñu go gue'a nú'a to'o øde ra maça noya, ne da 'ñehe ra ts'ondahi da pu'tua rá mfeni pa hinda gamfri y njabu hinda za da mpøhø.

¹³ Ha nu'u ya nda bi zo ja ra 'bodo go gue'a nú'a to'o øde ra maça noya ne hani co 'nara johya ne 'ñena xi camfri, pe hinguí camfri con gatho rá mai, hangue nu sta 'ñepa ya ts'othogui da 'uegue.

¹⁴ Ha nu'u ya nda bi zo ja ya 'mini go gue'a nú'a to'o øde ra maça noya, pe da mpumfri po rá ngue yá 'befi ne de nú'a te gatho pe'tsi, ne ngue'a di denda ya t'øt'e de ra ximhai, y njabu da 'bedi nú'a xqui 'yøde, nja ngu nú'u ya nda himbi unga ra sofo.

¹⁵ Ha nu'u ya nda bi zo ja ra hoga hai go gue'a nú'a to'o øde ra maça noya ne da 'yøt'e con gatho rá mai ngu nú'a ri ho Ajuá, ne da ze rá jamfri, y go gue'a nja ngu nú'u ya nda bi unga ra hoga sofo.

Ra 'bede de ra ñot'i

(Mr. 4:21-25)

¹⁶ Ra Jesu bi mangan ma'na ra 'bede ne bi 'ñena:

—Jo'o 'nara ja'i da tsøgue 'nara ñot'i ne da ye'mba 'nara caha o da hñuxa rí ga'ti de ra mfidi pa hinda yot'i. Nu'a da 'yøt'e, da tsøgue ra ñot'i ne da tøte habu da tøte pa da yot'a gatho mbo ra ngu, ne pa njabu handa ya ja'i sta yut'i.

¹⁷ Njabu nehe gatho nú'a t'aguibya, 'nara pa ma da hnequi ja ra ñot'i, ne gatho nú'a hingui fadibya, 'nara pa ma da fadi.

¹⁸ Hangué jamasuhu pa gui 'y'odehu xá hño nú'a dí xi'ahú, ngue'a nu'a tó'o pe'tsa rá mfadi ne da badi da su, nu'á ma'na ma da t'umbabi ndunthi, pe nu'a tó'o hingui su rá mfadi, da pumfri nú'a ts'u paði.

Rá nana ne yá cu ra Jesu

(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Nepu de mi xahna ya ja'i ra Jesu, bi zøhø rá nana ne yá cu, pe himbi za bi thogui pa habu mbi 'bui'a ngue'a xi xqui munts'ini ndunthi ya ja'i.

²⁰ Ne bi t'embabi ra Jesu:

—Bi zø ri nana ne ri cu y 'bahni thi bí tøp'a'i gui ñaui 'na.

²¹ Pe nura Jesu bi daði ne bi 'ñembabi:

—Nu'u tó'o øde ra maça noya ne da 'yøt'a nú'a ma, nú'ú go gue'u ma nana ne ma cu.

Ra Jesu bi japi bi tsaya ra bunthi

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² 'Nara pa ra Jesu bi bøxa ja 'nara motsa co yá nxadi ne bi 'ñembabi'u:

—Maha pa ri'nandi ra ndehe.

Y bi ma'u.

²³ Y de mi pa ja ra ndehe bi zu ra t'aha ra Jesu ne bi 'ñaha. Y mi damfri'u bi nja 'nara danga bunthi ja ra ndehe, y bi mudi bi mo ra dehe ja ra motsa asta mi ne xa yui'u.

²⁴ Nepu nuyá nxadi bi ma bá a ra Jesu ne bi 'ñembi:

—¡Ay, ma zi Xahnate'ihe, ya ma ga cuihu ja ra dehe!

Nu'bú ra Jesu 'bestho ra ora'a bi nangui ne bi zui ra bunthi ne ra dehe, y 'bestho bi ntsaya gatho.

²⁵ Nepu ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—¿Te bi ja co ri jamfrihu?

Ha nu'ú xi bi ntsu ne bi 'yø de nú'a bi 'yøt'a ra Jesu, ne mri 'ñembabi'u 'na ngu ma'na:

—¿Te ma ts'edi hani 'bu, gue asta ra bunthi ne ra dehe zofu, y nu'ú øte?

Ra Jesu bi 'yemba ya ts'ondahi 'nara 'ñøhø me Gadara

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Nepu de gue'a bi 'rats'i de ra ndehe ne bi zønga ja 'nara hai ja rá hyo ra ndehe habu rá thuhu Gadara nú'a ri nhyanduitho ra hai Galilea.

²⁷ Ha nu mi gai ra Jesu de ja ra motsa, 'bestho 'nara 'ñøhø mrá menguni e bi zuði. Nú'a ra 'ñøhø'a ya mi ø'ta ndunthi ya pa mi pe'tsa 'raya ts'ondahi, ne himi he ra dutu, nixi mi 'bui ja 'nara ngu ngue'a nzantho mi 'bui ja ya nt'agui.

²⁸ Y nu mi hyanda ra Jesu, bi e bi ndandiñahmu ja yá ua ne bi mafi nts'edi bi 'ñena:

—Nu'i Jesu, rá T'u'i Ajuá bí 'bu mahets'i, ¿hanja grí nhyøt'e con guequi? Dí bante'i gue oxqui ma gui 'yengagui de guecua.

²⁹ Bi manga njabu ngue'a ra Jesu ya mi fudi mri 'berpabi ra ts'ondahi da bøni de nú'a ra 'ñøhø. Ndundhi ya 'mi'qui ra ts'ondahi xqui gu nú'a ra 'ñøhø ne mi ø'tua nú'a go mi ne. Ha nuya ja'i ora mi handa njabu, da gu ne da dat'i co ya cadena ja yá ua ne ja yá 'ye, pe nu'á mi c'ucta nú'u ya cadena, y ra ts'ondahi mi japi da bønga yabu ja ya mbonthi.

³⁰ Ha ra Jesu bi 'yambabi nú'a ra 'ñøhø ne bi 'ñembabi:

—¿Te rá hu'i?

Nu'á bi daði ne bi 'ñena:

—Drí ndunthihe.

Bi m̄anga njab̄u ngue'a xi mi pe'tsa ndunthi ya ts'ondahi.

³¹ Ha nú'u ya ts'ondahi bi b̄antebi ra Jesu gue hinda mehna ja ra nidu.

³² Nu de guehni mi 'yoni 'na d̄anga taxo ya ts'udi mri ñuni ja ra t'òhò, hangue ya ts'ondahi bi b̄antebi ra Jesu gue da umba nsequi da ma da yut'a ja nuya ts'udi'u, y nu'á bi umba nsequi'u.

³³ Ra ora'a ya ts'ondahi bi b̄oni de nú'a ra 'ñòhò ne bi ma gá yut'a ja ya ts'udi, ne gatho ya ts'udi bi nest'ih̄i gá ma gá h̄nòt'a ja ra ndehe, ne bi jat'i'u.

³⁴ Y nu mi hyanda njab̄u nú'u to'o mi taca ya ts'udi xi bi ntsu'u, ne bi ma hnest'ih̄i bá 'yonga ra 'bede ja ra hnini ne hab̄araza de nú'a te xqui nja.

³⁵ Y gatho ya ja'i bi ma da hyanda nú'a xqui nja. Y nu mi z̄onga hab̄u mi 'bu ra Jesu, ja bi z̄uhni'u nú'a ra 'ñòhò mi pe'tsa ya ts'ondahi mi huhni ja yá ua ra Jesu, ya mi he yá dutu ne ya xi mi ja rá mfeni. Y gatho ya ja'i xi bi ntsu.

³⁶ Nep̄u nú'u to'o xqui hyanda nú'a xqui nja bi xipabi'u hanja xqui 'b̄ai xá h̄ño nú'a ra 'ñòhò'a.

³⁷ Y nu mi badi njab̄u gatho ya me Gadara bi b̄antebi ra Jesu da b̄oni de guehni ngue'a xi xqui ntsu'u. Hangue nura Jesu bi yopa b̄òxa ja ra motsa ne bi ma de guehni.

³⁸ Nep̄u nú'a ra 'ñòhò xqui t'emba ya ts'ondahi bi b̄antebi xa meuih̄ma ra Jesu, pe ra Jesu bi 'ñembabi:

³⁹ —Hina, hinga tsix'a'i, cohiua, pengui rí ma ri ngu, ne xipabi ya ja'i nú'a xa 'yòt'a'i Ajuá.

Hangue nú'a bi mengui ne bi m̄adi bi metuabi ya ja'i ja gatho nú'a ra hnini de nú'a xqui 'yòt'ua ra Jesu.

Bi ñani rá t'ixu ra Jairo, nehe bi ñani nú'a ra 'beh̄ña bi d̄anba rá he ra Jesu (Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Nu mi yopa menga ra Jesu pa ri'nandi ra ndehe, ya ja'i xi bi johya mi hyandi'a, ngue'a nu'u mi tò'mtho'a.

⁴¹ Nep̄u bi z̄òhni 'nara 'ñòhò mrá thuhu ra Jairo mrá nda de ra nija de guehni. Ne bi ndandiñahmu ja yá ua ra Jesu ne bi b̄antebi gue da meui pa ja rá ngu,

⁴² ngue'a mi nedu rá t'ixu. H̄onse gue'a mrá t'ixu'a, ne mi pe'tsa 'ret'amayoho njeya. Hangue ra Jesu bi meui, y nu mi ma, bi ðena ndunthi ya ja'i asta mri ts'i'mi'a.

⁴³ Y ja nura hmuntsja'i'a mi pani nehe 'nara 'beh̄ña ya mi pe'tsa 'ret'amayoho njeya mi xo'tua ya ji, y ya xqui degue gatho nú'a mi pe'tsi pa mri 'ñòthema, pe hinxqui za to xqui 'yòthe'a.

⁴⁴ Nura 'beh̄ña'a gá yu ja rá xatha ra Jesu pa bi d̄anba rá ñani rá he. Y nura ora'a 'bestho bi ñani, y ya himbi sigui bi xo'tua ya ji.

⁴⁵ Nep̄u nura Jesu bi 'ñani ne bi 'ñena:

—¿To'o nú'a bi d̄anga ma he?

Gatho ya ja'i bi d̄adi bi 'ñena:

—Hinto xa ðañ'a'i.

Ha nura Pedro ne nú'u ma'ra yá minxadiui bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma zi Xahnate'ih̄e, guí handi gue ndunthi ya ja'i ri ts'ip'a'i ne ent'a'i, ha guí ena gue to'o bi ðañ'a'i.

⁴⁶ Ha nura Jesu bi 'ñena:

—Dí paði bri thangagui, ngue'a dá tsa dá òthe 'nara ja'i co ma ts'edi.

⁴⁷ Nu mi hyanda nú'a ra 'beh̄ña gue ra Jesu xqui batho gue xqui th̄anba rá he, nu'b̄á nu'á bá ehe bi ndandiñahmu ja yá ua'a, ne asta mri huat'i co ra

ntsu. Ne de ja yá thandi nuya ja'i bi mā pa te xqui dani'a, ne bi mā gue ora mi damba rá ñani rá he, ra ora'a bi tsayabi nú'a ra hñeni mi tsadi.

⁴⁸ Nu'bá nura Jesu bi ñembabi nú'a ra 'behña:

—Ma zi t'ixu'i, co ri jamfri xcá ñani. Y nubyá rí ma te rá ñenthó.

⁴⁹ Y de mi ña ra Jesu, bi zohø 'nara 'mehni xqui ñe ja rá ngu ra Jairo nú'a mrá nda ja ra nija, ne bi ñembabi:

—Ri t'ixu ya bi du, ya ogui xuhña ra Xahnete.

⁵⁰ Y nu mi 'yøde njaba ra Jesu bi ñembabi ra Jairo:

—Ogui tu ri mai, hønse gui camfrigui y nuri t'ixu ma ga da'a'i di 'bui xá hño.

⁵¹⁻⁵³ Y nu mi zoni'u ja rá ngu ra Jairo, ndunthi ya ja'i ya xqui munts'ini mi zoni ne mri mantho ngue'a xqui du ra nxutsi. Pe nura Jesu bi ñembabi'u:

—Ogui zoñhu, ngue'a nura nxutsi hinxa du, ahatho.

Pe nu'u himbi gamfri nú'a bi mąnga ra Jesu, bi nthetho. Nepu ra Jesu himbi hopa ma'ra to'o bi yat'iui habu mi 'benga ra nxutsi, hønse ra Pedro ne ra Cobo ne ra Xuua ne rá dada nú'a ra nxutsi ne rá nana, go gue'u bi hopi bi yat'i.

⁵⁴ Nepu nura Jesu bi mipa 'nará 'ye nú'a ra nxutsi ne bi ñembabi nts'edi:

—Zi nxutsi, nangui.

⁵⁵ Y 'bestho ra ora'a nú'a ra nxutsi bi yopa nte ne bi nangui. Nepu ra Jesu bi manda gue da t'umbabi te da zi.

⁵⁶ Ha nurá dada rá nana xi bi 'yø, y ra Jesu bi hñu'mba ra hña gue hinto da xipi de nú'a xqui nja.

9

Ra Jesu bi mehna nú'u 'ret'amayoho yá nxadi

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Ra Jesu bi munts'a nú'u 'ret'amayoho yá nxadi pa bi umba ra ts'edi pa da 'yemba nu'araza ra ts'ondahi nuya ja'i, ne da 'yøthebi yá hñeni.

² De guehni bi mehni'u pa da 'yøthe gatho ya da'thi ne da mąnga ra hoga nt'øde gue ya bi zø ra Nda de mahets'i pa da nda.

³ Ne bi ñembabi'u:

—Ote xqui haxhu pa ja ra 'ñu, oxqui haxhu ri bordohu, nixi 'nara buxa, nixi nú'a te gui tsihu, nixi ra boja, nixi ri mponga dutuhu.

⁴ Y nu'a ra ngu habu da t'a'ahu ntsaya, ja gui 'buhani asta nú'a ra pa'a gui yopa ja ri 'ñuhu.

⁵ Y nu'a ra hnini habu hinda ne da t'a'ahu ntsaya, pøñhu de guehni, ne huathu ra hai nú'a di tu ri uahu, y nú'a gue'a 'nara seña gue ya hingo gui thadihu de yá ts'oqui'u.

⁶ Y mi uadi bi xipa ra Jesu te da 'yøt'e'u, bi nxani'u bi ma haburaza ya hnini, bi mąnga ra hoga nt'øde y mi øthebi yá hñeni ya ja'i haburaza mi tsøñ'u.

Ra Xuua Xi'tsate bi thecua rá ñaxu

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Ra nda Erode bi zo rá gu nú'a mi øt'a ra Jesu, ne himi padi te da beni'a, ngue'a 'rama'na'ño mi mąnga ya ja'i. 'Ra mi ena gue mi gue'a ra Xuua Xi'tsate xqui yopa nte de ra du,

⁸ ha nu ma'ra mi ena gue mi gue'a ra badi Elía xqui yopa nte ma'na'qui, ha nu ma'ra mi ena gue mi gue'a 'na de gue nú'u ma'ra yá 'mehni Ajuu mi 'bu maya'bu xqui yopa nte de ra du.

⁹ Y nura nda Erode bi 'ñena:

—Conque go nucse dá manda bi thecua rá ñaxu ra Xuua. Nu'bá çto'o nú'a xi ja ndunthi rá 'bede?

Y ra ndā Erode xi mi ne da hyandi'a.

Ra Jesu bi 'uinga thogui cut'a 'mo ya ja'i
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Nu mi menga yá nxadi ra Jesu, bi xipabi'a gatho nú'a xqui 'yøt'e'u. Nepu ra Jesu bi zits'i bi mœui'u ja 'nara luga habu mi jo'o ya ja'i gueta ra hnini Betsaida.

¹¹ Pe mi baði ya ja'i gue mi pani'a, bi ðeni'u. Pe ra Jesu himbi co'tsi'u, nu'a bi 'yøt'e, bi mædi bi xipabi de hanja ri manda Ajuā, ne mi øthe gatho nú'u mri hñeni.

¹² Ne de mi nde nú'a ra pa'a, nú'u 'ret'amayoho yá nxadi bi ma bá tsudi ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Da za gui pehna ya ja'i da ma ja ya hnini ne ja ma'ra ya luga hinga yabu pa dua honi habu da ntsaya ne da hyoni te da zi, ngue'a nuua habu dí 'buhu otho ni 'nara ngu y nixi te da ts'i.

¹³ Pe nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nu'ahu go da umfu te da ziyu.

Nepu nu'ú bi ðadi ne bi 'ñembabi:

—Otho te ga umfe, hõnse cut'a ya thuhme dri hñāhe, ne yoho ya zi hua, o ga mahe ga tambahe te da zi ri gathoyu.

¹⁴ Xi mi ndunthi ya ja'i, sehe ya 'ñøhø ngu mi cut'a 'mo. Pe nura Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—'Ñehu dá hñudi ya zi hmunts'i ngu dega nde nthebe.

¹⁵ Njabu bi 'yøt'e'u, ne bi hñudi gatho.

¹⁶ Ha nura Jesu bi gu nú'u cut'a ya thuhme ne nú'u yoho ya hua, ne bi nõts'e pa mahets'i bi 'yapa Ajuā rá Dada da japi. Nepu bi hyecuabi bi umbabi yá nxadi pa da hyecuabi ya ja'i.

¹⁷ Gatho ya ja'i bi ñuni ne xi bi niñā. Nepu bi hmunts'a ya seca thuhme xqui bongui y bi ñuxa 'ret'amayoho ya 'bøts'e.

Ra Pedro bi ma gue ra Jesu go gue'a ra Cristo
(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ 'Nara pa ra Jesu bi 'uehuise yá nxadi ne bi 'yapabi Ajuā'a. Nepu bi 'yambabi yá nxadi bi 'ñembabi:

—¿Te guí øhu mangu ya ja'i de guequi? ¿Xi to'ogui, ena?

¹⁹ Ha nu'ú bi ðadi ne bi 'ñembabi:

—'Ra ena go gue'i grá Xuua Xi'tsate, ha nu ma'ra ena go gue'i grá baði Elía, ha nu ma'ra ena go gue'i 'na de nú'u ma'ra yá 'mehni Ajuā mi 'bu maya'bu ne xa yopa nte de ra du.

²⁰ Nepu nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Pe xi nu'ahu, ¿to'o guí mañhu gue go guequi?

Nu'bu ra Pedro bi ðadi ne bi 'ñena:

—Nu'i go gue'i grá Cristo xuá pehn'a'i Ajuā pa gui ndā.

Ra Jesu bi ma de rá du
(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²¹ Pe nura Jesu bi hñu'mba ra hñā'u gue hinto da xipabi mi to'o'a.

²² Ne bi 'ñembabi:

—Nú'a To'o bi e bi Nja'i pe'tsi da thogui ndunthi ya ts'othogui, y ya ndaxjua ndā ne ya ndā gá macja ne ya xahnate de ra ley ma da utsa ne hinda ma da gamfri, ne ma da hyo'u. Pe rá hñupa ma da yopa nte ma'na'qui de ra du.

²³ Nepu 'mefa bi zofu ra hmuntsja'i xqui munts'ni ne bi 'ñembabi:

—Nu'a tó'o da ne da dengagui pa dua nxadi, odi ø'ta nú'a go rá paha sehe, mahyoni 'nara pa ngu 'nara pa da zeta gatho nú'a da 'ñepabi asta rá du, ne dá dengagui.

²⁴ Ngue'a nu'a tó'o ne da su rá te ma da 'bedi, pe nu'a tó'o da unga rá te po rá nguequi, nú'a ma da me'tsa rá te pa nzantho.

²⁵ ¿Te ri muui 'bu 'nara ja'i drá me'ti gatho ra ximhai y nura ja'i'a da 'medi pa nzantho?

²⁶ Ngue'a nu'a tó'o da ntsa da ña de guequi ne da ntsa da mąnga ma noya, necagui nehe núgui dá e dá nja'i, ma ga ma gue hindi paça'a nu xcrá yopa pengaua pa ga nda co rá nsunda ma Dada ne de ya maça enxé.

²⁷ Xi majuani dí xi'ahu gue 'ra de gue'ahu guí 'buhua, hingui ma gui tuhu asta hingui hyanduahu rá nsunda ra Nda de mahets'i.

Bi mpadi rá 'bai ra Jesu

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Rá hñato ma pa'a de xqui mąnga ra Jesu njabu, bi bōxa ja 'nara t'øhø pa da 'yapabi Ajuá rá Dada, ne bi zixa ra Pedro, ra Cobo ne ra Xuua.

²⁹ Y de mri ora'a, bi mpadi rá hmi, ha nuyá dutu xi bi t'axqui asta mri huexqui.

³⁰ Y de guehni bi hneca yoho ya 'ñøhø mri 'bahni mi ñgui, y go mi gue'a ndu ra Moise ne ndu ra Elía.

³¹ Ne nu'ú xqui go'ma 'nara hyats'i habu mi 'bai, ne mi ña'u de hanja mi ma da du ra Jesu de guehni ja ra hnini Jerusale.

³² Nura Pedro ne nú'u mri 'ñoui xi mi tsuhma ra t'aha'u, pe bi ma ra t'aha nu mi hyanda nura hyats'i mi hnequi ja ra Jesu, ne bi hyandi mi 'bahni nú'u yoho ya 'ñøhø con gue'a.

³³ Y nú'u yoho ya 'ñøhø de ya mi ma da edi ra Jesu, nu'bá ra Pedro bi 'ñembabi:

—Ma zi Xahnate'i, ¡xá hño ga 'buhua! Te guí ma, ga hocje hñu ya zi ja'tsi, 'na pa gue'i, 'na pa ra Moise, ha nu'a ma'na pa ra Elía.

Pe nura Pedro himi paði nú'a mi ma.

³⁴ Y nura ora ts'a mi mąnga njabu'a, bi zø 'nara guui bi go'ma habu mi 'bai'u. Y nu mi go'ma ra guui'u, xi bi ntsu.

³⁵ Nepu de ja ra guui bi nt'øde 'nara noya bi 'ñena njaua:

—Nuni go guehni ma hmaça T'u. 'Yøhu nú'a da xi'ahuni.

³⁶ Y nu mi uadi bi nt'øde nú'a ra noya, bi hyandi'u gue ya hønse ra Jesu mi 'baseni, y nu'ú ya hinte bi ma, y nuya pa'u hinto bi xipabi de nú'a xqui hyandi'u.

Ra Jesu bi 'yemba 'nara ts'ondahi 'nara ts'unt'u

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Rá hyax'a bá çai'u de ja ra t'øhø, y de guehni bi ma ndunthi ya ja'i pa bá c'a'tsa ra Jesu.

³⁸ Nepu 'nara 'ñøhø mi pani ja ra hmuntsja'i bi ña nts'edi ne bi 'ñembabi ra Jesu:

—Xahnate, 'yøtca ra mate e gui nutca ts'u ma t'u, ngue'a hønseña dí pe'tsi,

³⁹ y pe'tsa 'nara ts'ondahi ri japi da mafi, ne da ntani ne da ndu sehe, ne ri japi asta da 'yents'a ra fugu rá ne. Nts'edi xi ri uni, y xi xá hñei da døgue.

⁴⁰ Ya dá xipahma ri nxadi da 'yembahma, pe hinxa za xa 'yembabi.

⁴¹ Nu'bá nura Jesu bi 'ñena:

—¡Nu'ahu 'nagya 'ñagamfrihu ne gyá ts'oja'ihu! ¡Asta ha'mu ma ga tse't'a ri 'ñajamfrihu!

Nepu bi 'ñembabi nú'a ra 'ñhø:

—Bá tsincaua ri t'u.

⁴² Pe nu mi ts'i'tsua ra Jesu nú'a ra ts'unt'u, ra ts'ondahi bi fomi pa ja ra hai ne bi japi bi ntani ne bi ndu sehe. Pe nura Jesu bi 'yenga nú'a ra ts'ondahi, ne 'bestho nú'a ra ora'a bi ñani nú'a ra ts'unt'u, ne bi yopa dapa rá dada.

⁴³ Y gatho ya ja'i xi bi 'yø de nú'a rá danga ts'edi Ajuá xqui hnequi.

Ra Jesu bi yopa ma de rá du

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

De nuya pa'u xi mri 'yø ya ja'i de gatho nú'a xqui 'yø't'a ra Jesu, nu'á bi 'ñembabi yá nxadi:

⁴⁴ —'Yøhu xá hño núna ma ga xi'ahu ne oxqui pumfrihu: Nú'a To'o bi e bi Nja'i ma dra da ja yá 'ye ya ja'i pa da 'yø'tua nú'a go da ne'u.

⁴⁵ Pe nuyá nxadi himbi badi te mri bonga nú'a bi xipabi'u, ngue'a himi tsa da zo yá mfeni'u. Ne nu'ú mi tsu da 'yambabi te mri bonga nú'a xqui xipabi'u.

Nú'a to'o ma'na ma da nja rá nsu

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Nepu nuya nxadi bi madi mri 'ñambabi 'na ngu ma'na to'o de gue'u mi ma da ua'a da ma.

⁴⁷ Pe nura Jesu bi batho de nú'a mi beni'u hangue nu'á bi ma'ta 'nara zi bati bi 'ba'ma ja rá hyo'a,

⁴⁸ ne bi 'ñembabi'u:

—Nu'a tó'o de ma thuhu da numansu 'nara zi bati ngu nuna, nugui go ri numansugui, y nu'a tó'o ri numansugui, go ri numansu nú'a to'o bá pencagui. Ngue'a nu'a tó'o hinda 'ñets'i, nú'a go gue'a da ndangui rá nsu.

Nu'u tó'o hingui utsaguihu, gue'u 'bui con guecju

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Nepu nura Xuua bi 'ñembabi'a:

—Ma zi Xahnate'i, stá hanthe 'nara 'ñhø de ri thuhu enga ya ts'ondahi, y nuje stá hacuabihe ngue'a nu'á hingui 'yo con guecju.

⁵⁰ Pe nura Jesu bi 'ñembabi'a:

—Oguí hacuah, ngue'a nu'u tó'o hingui utsaguihu, go rí maxcaguihu.

Ra Jesu bi zai ra Cobo ne ra Xuua

⁵¹ De ya mi ma da zø ra pa da yopa mengui ra Jesu pa mahets'i, 'na mfenitho bi gu ra 'ñu bi ma pa Jerusale.

⁵² Ne bi mehna to'o bi 'met'o pa da ma ja 'nara hnini de ra hai Nsamaria pa da hyoni habu da 'ñoxi'u.

⁵³ Pe nuya mengu de guehni himbi ne bi umba ntsaya'u ngue'a mri njuá'ñu pa Jerusale.

⁵⁴ Pe nu mi badi njabu ra Cobo ne ra Xuua nú'u yoho de yá nxadi, bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'ihe, zha hingui ne ga adihu dua cai ya tsibi de mahets'i pa da tsat'a nuna hnini ngu nú'a bi 'yø't'a ndu ra badi Elía?

⁵⁵ Mi mangan njabu'u, nura Jesu bi nu'ti ne bi zai bi 'ñembabi:

—Nu'ahá, nixi guí pahu te ma ndahi guí hanpahu rá ts'edi pa guí mañhu njabu.

⁵⁶ Nú'a To'o bá e bi Nja'i, himbá ehe pa da hñacua yá te ya ja'i, nú'a bá ehe pa da pøhøbi.

Nepu nu'ú bi thogui pa ma'na ra t'uca hnini.

'Raya ja'i to'o mi ne da dena ra Jesu
(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Y de guehni má 'ñu 'nara 'ñòhò bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma zi Hmu'i, dí ne ga ten'a'i haburaza gui ma.

⁵⁸ Ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Nuya haho ja yá hñado, ha nuya ts'intshu ja yá 'bafi, pe Nú'a To'o bá e bi Nja'i otho nixi rá ngu pa habu da ntsaya.

⁵⁹ Nepu bi 'ñembabi ma'na ra 'ñòhò:

—Bá ehe ga me pa dua nxadi'i.

Ha nu'á bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, dí ne gui 'raca nsequi ga ma ga agui 'met'o ma dada, nepu ga pengui ga ten'a'i.

⁶⁰ Nu'bu nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Tsohu nú'u xa du da 'ya yá mi'ñagamfriui, pe nu'i bá ehe pa gui ma gui manga ra hoga noya gue ya xa zòhò ra Ndá de mahets'i pa da ndá.

⁶¹ Nepu bi 'ñembabi ra Jesu ma'na ra 'ñòhò:

—Ma zi Hmu'i, necagui dí ne ga ten'a'i, pe 'raca nsequi 'met'o ma ga edi ya mengu de ja ma ngu.

⁶² Pe nura Jesu bi 'ñembabi:

—'Bu 'nara uafri heca 'nara the ne da ñegui, nurá the ya hinda ma manjuantho. Njabu nehe nu'á tó'o ø'tua rá 'befi Ajuá ne da beni gatho nú'a bi zogui, hinte ri muui pa ja rá hmanda Ajuá.

10

Ra Jesu bi mehna má hñu'rate ne 'ret'a yá nxadi

¹ Nepu 'mefa ra Jesu bi huahna má hñu'rate ne 'ret'a yá nxadi pa bi mehni dega yoho da 'met'o'u pa ja ya hnini habu mi ma da thogui'a.

² Ne bi 'ñembabi:

—Xi majuaní dí xi'ahu, xi ndunthi ra sofo pe ts'utho ya xofo. Hangué 'yaphu Ajuá nú'a to'o rá meti ra sofo dua pehna ndunthi ya mefi pa da gu'tsua rá sofo.

³ Y nubya nu'ahu ma ga pehn'a'ihu gui maha ngu ya zi deti madetho de ya mi'ño, hangué xi da nsuhu.

⁴ Ne oxqui haxhu ni 'nari buxahu, nixi ri bojahu, nixi ri ponga zesthihu. Ne oxqui 'bailu gui nzenjuatehu 'met'o ja ri 'ñuhu.

⁵ Ora gui cathu ja 'nara ngu gui nzenjuatehu njaua: “Ajuá da jap'ahu pa gui 'buhu te rá 'ñentho.”

⁶ Ha nu'bu ya mengu de nura ngu'a ne da 'm'u 'nara hoga'mui, nu'bu Ajuá da japi'u ngu gá xiphu. Ha nu'bu hina, Ajuá hinda japi'u.

⁷ Nu habu da t'a'ahu ntsaya, ja gui cohuni ne nu'á da 'uii'ahu, ngue'a 'nara mefi ri 'ñepi da t'umbabi te da zi ne gatho nú'a te honi. Y ja gui 'buthuni, oxqui 'yohu dega nengu.

⁸ 'Bu gui tsòñhu ja 'nara hnini ne da t'a'ahu ntsaya, tsihu gatho nú'a da t'a'ahu.

⁹ Yòthehu ya da'thi nú'u di 'buhni, ne xiphu ya mengu de guehni gue ra Ndá de mahets'i ya xa 'ñepu pa da ndá.

¹⁰ Pe nu'bu gui tsòñhu ja 'nara hnini ne hinda t'a'ahu ntsaya, 'bahu habu da 'yòde'ihu ya ja'i de guehni ne gui 'ñemfu'u:

¹¹ “Ma ga huathe ma uahe pa da hyò nú'a ra hai xa ncueta de nuna ri hninihu, ngue'a hinxá camfriguihe nú'a stá xi'ahe. Pe pahu xá hño gue ra Ndá de mahets'i ya xa 'ñepu pa da ndá, y nuje ya hindí tháhe de ri ts'oquihu.”

12 Dí xi'ah_u gue nura pa de ra nthanguenda ma'na ma da ndangui rá castigo nura hnini'a que ra hnini Sodoma nú'a bi huata Ajuá.

*Ya hnini dega ts'o'yøde
(Mt. 11:20-24)*

13 Jhuocate'ih_u nú'ah_u gyá menguh_u Corasí, ne nú'ah_u gyá me Betsaidah_u! Ngue'a nu'b_u ya mengu de ra hnini Tiro ne de ra hnini Sidó xa hyanthmaha nuya milagro xcá hyanth_ubya, nú'ú xa ñobrihma'ú de yá ts'oqui ne xa hñehma co ya he dega dumai, ne xa ncoxhma ra 'bospi dega ntsø'mi.

14 Pe nura pa'a sta thap'ah_u nguenda, ma'na ma da ndangui ri castigohe que ra hnini Tiro ne Sidó.

15 Ha nú'ah_u gyá menguh_u Ncapernau, guí hu ri muih_u gue rí ñep'ah_u gui maha mahets'i, pe hina, ngue'a nu'ah_u ya xa t'ep'a'ih_u pa gui maha ja ra nidu.

16 Nep_u bi xipabi yá 'mehni:

—Nu'a tó'o da 'yøde nú'a gui mañh_u, go øtcagui, y nu'a tó'o hinda 'yøde nú'a gui mañh_u, hingo øtcagui, y nu'a tó'o hingui øtcagui, hingui øta nú'a to'o bá pencagui.

Nú'u hñu'rate ne 'ret'a ya 'mehni bi mengui co ndunthi ra johya

17 Nep_u nu de bá penga nú'u hñu'rate ne 'ret'a yá 'mehni bi zøhø co ndunthi ra johya ne bi ñembabi ra Jesu:

—Ma zi Hmu'ih_e, asta ya ts'ondahi xa 'yøtcahe, ngue'a stá eñhe'u de ri thuhu.

18 Ha nura Jesu bi ñembabi'u:

—Haha, majuañi dá handa ra Satá bá tagui de mahets'i ngu 'nara huéi.

19 Y nugui stá 'ra'ah_u ra ts'edi pa gui neth_u ya qu'eñá ne ya penz_u, ne pa gui tapabih_u gatho rá ts'edi ra ts'ondahi, nsinque te da 'yøt'ah_u.

20 Pe ogrí johyah_u ngue'a xa 'yøt'ah_u ya ts'ondahi, johyah_u ngue'a nuri thuhuh_u bí nt'ofu nuni mahets'i.

*Ra Jesu xi bi johya co rá ts'edi ra Maqa Ndahi
(Mt. 11:25-27; 13:16-17)*

21 Ra ora'a ra Jesu xi bi johya co rá ts'edi ra Maqa Ndahi ne bi ñena:

—Ma Dada'i, go grá Ndá de mahets'i ne de gatho ra ximhai, dí xøcambeni'i ngue'a xcá utuabi ri noya núy_u nja ngu ya zi batsi, y hingo xcá utuabi ya bamhya ne ya nimfeni. Y nu'i ma Dada'i, xcá 'yøt'a njab_u ngue'a gue'a ri paha'a.

22 Mi uadi bi mąga ra Jesu njab_u bi ñena:

—Ma Dada xa 'yentc'agui gatho ja ma 'ye. Hinto patcagui ma 'm_ui, hønse Ajuá ma Dada go gue'a patca ma 'm_ui. Ne hinto patua rá 'm_ui ma Dada, hønsegui go dí pađi, ne nú'u to'o stá huahni pa da bađi.

23 Ne bi mpants'i bi hyanda yá nxadi ne bi ñembi 'namb_u seh'e:

—Johyah_u ngue'a guí hanth_u nú'a te dí øt'e.

24 Ngue'a nugui dí xi'ah_u gue ndunthi yá 'mehni Ajuá ne ya ndá mi 'bui maya'b_u mi nehma xa hyanda ngu nú'a guí hanth_ubya, pe himbi za bi hyant'u, ne mi nehma xa 'yøde ngu nú'a guí øhabya, pe himbi za bi 'yøde'u.

Ra 'bede de 'nara me Nsamaria nú'a bi nja rá nthecate co rá miqu'eiu

25 Nep_u de gue'a 'nara xahnate de ra ley bi ma bá c'a'tsa ra Jesu pa da 'yøt'ua 'nara nt'ani pa da nu te da dađi'a, ne bi 'yambabi bi 'ñembi:

—Ma Xahnate'i, ¿te mahyoni ga øt'e pa ga tsadi ra te pa nzantho?

26 Nu'bú ra Jesu bi dađi ne bi ñena:

—¿Te mąga nú'a xa t'ofu ja ra ley? ¿Te xcá pađi de guí he'ti?

27 Nura xahnate de ra ley bi dādi ne bi 'ñena:

—Ena njaua: Mađi Ajuā ri Hmu bí 'b_H mahets'i con gatho ri mfeni, con gatho ri coraso, con gatho ri ts'edi, ne con gatho ri maí, ne mađi ri miq'u'eíui ne gui su ngu grí nsu sehε.

28 Nep_H ra Jesu bi 'ñembabi:

—Gue'a majuāni nú'á xcá ma. Nu'b_H gatho gue'a guí øt'e, nu'bú gui tsuđi ra te pa nzantho.

29 Pe nura xahnate de ra ley himi ne to da c'a'tsua rá nt'ani, hangue bi yopa 'yambi ne bi 'ñembabi:

—¿To'o ma miq'u'eí'be?

30 Nep_H ra Jesu bi dādi ne bi 'ñembi:

—'Nara pa 'nara 'ñøhø mri ne ra 'ñu, xqui 'ñe de Jerusale pa mri ma ja ra hnini Jericó, y de má 'ñu bi dāca 'raya dacate, ne bi hñambabi gatho nú'á te mi ha, asta yá dutu bi møcuabi, ne xi bi hna'mbabi'a, ne bi ts'ohni ya mi nedu.

31 Nep_H de gue'a bi toca bi 'rani 'nara macja ja nú'á ra 'ñu'a, ne nu mi hyandi mi 'beni ja ra nenga'ñu nú'á ra 'ñøhø xqui hna'mbi, nu'bú nú'á bá catatho 'na lado bi thoguitho.

32 Nehe bi 'rani 'nara maste de ra nija nú'u t'embi ya levita, ne'a bi hyandatho nú'á ra 'ñøhø mi 'beni, y nu'á bi cata 'namb_H bi thotho nehe.

33 Nep_H ja nú'á ra 'ñu'a bi 'rani 'nara me Nsamaria. Nu mi hyanda nú'á ra 'ñøhø mi 'beni, xi bi huequi.

34 Nep_H bi joni bá c'a'tsi, ne bi go'tsuabi ra aceite co ra vinu hab_H xqui ts'enbabi, ne bi du'tuabi. Nep_H bi 'yents'a ja rá burru, ne bi zixa asta ja 'nara meso, ne ja guehni bi su.

35 Nep_H rá hyax'a ante da ma de guehni nú'á ra me Nsamaria bi hñai yoho ya t'axboja ja rá buxa, ne bi umbabi nú'á ra me meso, ne bi 'ñembabi: "Dí tsoc'aua ts'u nuna 'ñøhø gui su. Y nu'b_H gá gasta má ts'u ra boja, nu xcrá yopa pengui ga ju't'a'i."

36 Nu mi uadi ra Jesu bi mǎnga njab_H, bi 'yamba ra xahnate de ra ley ne bi 'ñembi:

—De nú'u hñu ya 'ñøhø, ¿to'o 'na de gue'u mrá miq'u'eíui xi majuāni nú'á ra 'ñøhø xqui thaqui?

37 Nep_H nura xahnate de ra ley bi 'ñembabi:

—Nú'á to'o bi nja rá nthecate de gue'a.

Nu'bú nura Jesu bi 'ñembabi:

—Haħa, gue'a mahyoni gui 'yøt'e nehe.

Ra Marta ne ra Maria bi umba ntsaya ra Jesu

38 De guehni ra Jesu bi thogui rá 'ñu, nep_H bi zønga ja 'nara hnini. Y nuni ja mi 'b_Hni 'nara 'behñā mrá thuhu ra Marta, y nu'á bi umba ntsaya ra Jesu ja rá ngu.

39 Ra Marta mi 'b_H 'nará cu mrá thuhu ra Maria. Y nu'á bi hñudi de rí ga'ti yá ua ra Jesu pa da 'yøde nú'á mi mañ'a.

40 Pe nura Marta xi mi ja ndunthi te da mēfi ja ra ngu. Ne bi dǎst'i hab_H mi 'b_H ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, ¿hinguí handi gue ma cu bi zogase gatho ra 'befi? Xipabi ts'u da e da maxcagui.

41 Pe nura Jesu bi 'ñembabi ra Marta:

—Marta, xi guí xøna ri 'befi ne guí tu ri maí ngue'a ndunthi ri 'befi,

42 pe hønse 'nara 'befi mahyoni gui 'yøt'e, ngu nuna hoga 'befi xa huahna ra Maria, y hinda za to'o da hñācuabi.

11

Ra Jesu bi 'ñudi hanja da t'apa Ajuá
(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ 'Nara pa ra Jesu bi 'yapabi Ajuá rá Dada ja 'nara luga, y nu de mi uadi'a, 'nará nxadi bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, dí ne gui 'ñutcaguihe hanja ga apabihe Ajuá ngu mi nja ra Xuua mi utuabi yá nxadi hanja da 'yapabi Ajuá.

² Nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nu de xcrí 'yaphu Ajuá gui 'ñeñhu njaua:

Ma zi Dada'ihe, gui 'bui mahets'i,

drá nsunda ri maça thuhu.

Bá ehe gui ndá,

ne dá t'ót'a ri paha nuua ja ra ximhai ngu nú'a bí t'ót'e núbu mahets'i.

³ 'Racje te ga tsihe núbya rapaya.

⁴ Ne pungaguihe ma ts'oquihe, ngue'a necje dí pumbabihe nú'u to'o xa 'yótcahe ra nts'o'mai.

Ne oxqui hocje ga øthe ya ts'oqui, ñangaguihe de ra nts'o.

⁵ Nehe ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Ma ga mañhu gue 'na to'o pe'tsa 'nará 'nangu ne drá amigo, nepu ngu made ra xuui da ma ja rá ngu, ne da 'ñembabi: “Drá 'ñehe gui 'yótca ra favo gui hmica hñu ya thuhme,

⁶ ngue'a ja núbya bi zøhø ma'na ma amigo xqui 'ñehe de yabu ha othogui te ga umbabi.”

⁷ Nepu nu'á sta dadi mbo rá ngu da 'ñena: “Hindí honi gui zocagui, ma gosthi ya stá cot'i, ne dí huixa ma bñtsi, hangue hingui tsa ga nangui ga 'ra'a'i nú'a gui adi.”

⁸ Pe nugui dí xi'ahu gue hinda nangui da umbi ngue'a rá amigo, nu'á da nangui da umbi, pe ngue'a ya pa hinda sigui da 'yapa rá t'aha.

⁹ Hangue dí xi'ahu, 'yaphu Ajuá nú'a gui hoñhu ne da 'ra'ahu; hyoñhu nú'a te ri 'bep'ahu, ne gui tsudih; njahu ngu 'nara ja'i bi zøhø 'rota ra gosthi ne bi socuabi.

¹⁰ Ngue'a nu'a tó'o da 'yadi, da t'umbabi; y nu'a tó'o da hyoni, da zadi; y nu'a tó'o da 'rota ra gosthi, da socuabi.

¹¹ Nu'ahu gyá dadahu, 'bu ri bñtsihu da 'ya'ahu 'nara thuhme, ¿ha gue gui umfu 'nara do? O 'bu da 'ya'a'ihu 'nara hua, ¿ha gue gui umfu 'nara qu'eña?

¹² O 'bu da 'ya'a'ihu 'nara maço, ¿ha gue gui umfu 'nara penzu? Hina, ¿ngue ha?

¹³ Nu'ahu masque gyá 'yót'ats'oquihu, pe gui pa gui umfu 'nara hoga t'ót'e ri bñtsihu. ¡Xihma ra Dada bí 'bui mahets'i, nú'a dua penpabi ra Maça Ndañi to'o da 'yapabi'a, ne gatho ma'ra ya hño!

Bi t'embabi ra Jesu gue mi hanpa rá ts'edi ra ndá de ya ts'ondahi
(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

¹⁴ 'Nara pa ra Jesu bi 'yemba 'nara ts'ondahi 'nara 'ñøhø xqui japi da ngone. Ne de mi bønga nú'a ra ts'ondahi, 'bestho bi za bi ñá nú'a ra 'ñøhø. Ha nu mi hyanda ya ja'i njabu xi bi 'yø'u.

¹⁵ Pe 'ra de gue'u bi ñama'ñu ne bi 'ñena:

—Nuni ra 'ñøhø engu ya ts'ondahi co rá ts'edi ra Beelsebú nú'a ra ndá de ya ts'ondahi.

¹⁶ Hã nu ma'ra mi xipabi da 'yø't'a 'nara nt'udi de mahets'i, pa da 'ñudi ua xi majuañi mrá 'mehni Ajuá.

17 Pe nura Jesu bi batho te mi beni'ua, hangue bi 'ñembabi:

—'Bu 'nara hnini da hyegue ne da ntuhni she, nu'bú da nhuata nú'a ra hmanda mi ja. O nu'bu 'nara ngu da ntuhni se mengu de ra ngu, hinda za da 'mu 'nadb'ua.

18 Njab'ho nehe, nu'bu ra Satá da ntuhnui yá mits'ondahiui, nu'bú da nhuata gatho rá ts'edi'a. Nugui dí xi'ah'ua njabu ngue'a guí eñ'ua gue nugui dí engu ya ts'ondahi co rá ts'edi ra Beelsebú ra ndá de ya ts'ondahi.

19 Pe nu'bu gue'a gra ø't'e, nu'bú xi ri 'mehni'ua, ¿con te ma ts'edi engu ya ts'ondahi? Nú'ú go dá xi'ah'ua.

20 Nugui dí engu ya ts'ondahi pe co rá ts'edi Ajuá, hangue pah'ua gue nura Ndá de mahets'i ya xa zøhø pa da ndá.

21 Nu'bu 'nara 'ñøhø xi o rá ts'edi ne ri hñá yá arhma pa ri su rá ngu, nu'bú 'be'tsa xá hño nú'a te pe'tsa ja rá ngu.

22 Pe nu'bu da zøhø ma'na ra 'ñøhø ma'na di o rá ts'edi que gue'a, nu'bú da ntate nú'a bi zøhø ne da hñambabi gatho yá arhma nú'ua mi hu rá muí da mats'i, ne da bepabi gatho nú'a di pe'tsa ja rá ngu pa da jameti'a ne da hycuabi ma'ra.

23 Nu'a tó'o hingui 'bui con guequi, gue'a ri contragui, ne nu'a tó'o hingui faxqui ga munts'a ya gamfri, go gue'a xani.

*Ra Jesu bi ma 'nara 'bede de ra ts'ondahi bi mengui
(Mt. 12:43-45)*

24 Nu'bu 'nara ts'ondahi da bonga de ja 'nara 'ñøhø da 'ño haburaza ja ra mbonthi hongra ra tsaya, pe nu'bu de guehni hindua tsudi hab'ua, nu'bú da beni ne da 'ñena: "Pøde ga yopa pengui hab'ua ndui 'bui."

25 Ha nu stua yopa pengui e da zudi nú'a ra 'ñøhø hab'ua mbi 'bui, da zutua rá mfeni di nja ngu 'nara ngu nú'a xa thoqui xi xá hño, xa 'bast'i ne xi strá nt'axi da zudi, pe hinto di 'bahni.

26 Nep'ua nú'a ra ts'ondahi'a da ma dua tsi má yoto yá mits'ondahiui ma'na strá nts'o que gue'a, y da zøhø da yat'a gatho ja rá mfeni nú'a ra 'ñøhø y ja da 'mu'ni ri gatho'ua, y njabu nú'a ra 'ñøhø'a ma'na da ts'ocua rá mfeni que rá muí.

Xa njapi nú'ua to'o øtuabi rá noya Ajuá

27 Ts'a mi ñá njabu ra Jesu, 'nara 'behñá mi 'bahni bi ñá nts'edi ne bi 'ñena: —xi njapi nú'a ra 'behñá de hab'ua gá 'bui, ne bi tede'i!

28 Pe nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—iMa'na xa njapi nú'ua to'o øtuabi rá noya Ajuá ne ø't'e nú'a ma!

*Ya ts'oja'i adi 'nara nt'udi
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)*

29 Ya ja'i 'yo mri munts'i gatho ja rá nthets'i ra Jesu, nep'ua nú'a bi 'ñembabi'ua: —Ya ja'i de nuya pabya xi ya ts'oja'i, hangue adi 'nara nt'udi ga utuabi pa da badi ua xi xuá pncagui Ajuá. Pe nú'a ra nt'udi adi'ua hinga ma ga utui, hønse nda'a da t'utuabi, nú'a ra nt'udi de ra badi Joná.

30 Ngue'a nú'a bi tho ra Joná nú'bu mi dut'a 'nara dahuá ne ja bi gohni hñu pa, mi gue'a 'nara nt'udi pa ya me Ninive gue ra Joná go mrá 'mehni Ajuá. Njab'ua nehe Nú'a To'o bi e bi Nja'i ma da 'muí hñu pa mbo ra hai, y nú'a go gue'a 'nara nt'udi da t'utuabi nú'ua ya ja'i 'bui mapaya.

31 Nu stí zø ra pa de ra nsuca uenda, nura pa'a ra 'behñá nú'a mrá ndá de ra hai Arabia ma da 'mai ja rá thandi nú'a to'o ma da hñanga nguenda pa da ñapabi nú'ua ya ja'i 'bui mapaya. Ngue'a nura 'behñá'a masque xi mi yabu

rá hai pe bá ehe e bi 'yøde nú'a ra mfadi mi pe'tsa ndu ra Salomó. Pe 'bucua 'na ma'na ra dangui rá nsu que ra Salomó, pe masque njabu hinxá ne to'o xa 'yøde nú'a ma.

³² Nehe nura pa de ra nsuca uenda nú'u ya me Ninive ma da 'mai ja rá thandi nú'a to'o da hñanga nguenda pa da ñapabi nú'u ya ja'i 'bui mapaya. Ngue'a nú'u ya me Ninive ngu mi 'yøde nú'a bi manga ra badi Joná de nú'a xqui manga Ajuá, nu'bá nu'u bi dama ñobri 'bestho. Pe 'bucua 'na ma'na ra dangui rá nsu que ra Joná, pe masque njabu hinxá ne to'o xa 'yøde nú'a ma.

Ra ñot'i de ma ndo'yohu

(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ Jo'o 'nara ja'i to'o da tsøgue 'nara ñot'i ne da 'ñagui, o da ye'mba 'nara caho. Nu'a da 'yøt'e, da tøta habu da tøte, pa da yot'a gatho mbo ra ngu pa di handi nú'u to'o da yat'i.

³⁴ Nuri dahu gue'u ngu 'raya ñot'i de ri ndo'yohu. Nu'bu ri dahu xá hño, guí hanthu habu guí 'yohu, pe nu'bu ri dahu hingui ho, hingui hanthu habu guí 'yohu. Njabu ri mfenihu nehe, 'bu 'bui xá hño, nu'bá da za guí 'yohu xá hño ja ra ñot'i, pe nu'bu hingui 'bui xá hño, hinda za guí 'yohu xá hño ngue'a guí 'buhu ja ra 'bexuui.

³⁵ Hangué 'yøthu 'nara ts'edi pa da 'múi xá hño ri mfenihu pa da za guí 'yohu xá hño ne hingui 'buhu ja ra 'bexuui.

³⁶ Nu'bu ri mfenihu 'bui xá hño, nu'bá guí 'yohu ja ra hoga ñot'i ne guí pahu habu guí 'yohu, ngue'a ri mfenihu nja ngu 'nara ñot'i ri yot'a ri 'ñuhu.

Ra Jesu bi ma de yá ts'o'befi ya fariseo ne ya xahnate de ra ley

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Nu mi uadi bi manga njabu ra Jesu, 'nara fariseo bi zits'i pa da ñungüi ja rá ngu. Y nu mi zøni bi yat'i'u, ha nura Jesu bi hñudi 'bestho ja ra mexa.

³⁸ Ha nura fariseo xi bi 'yø mi hyandi gue ra Jesu himbi nxu'ye 'met'o pa bi ñuni ngu myá nzai'u.

³⁹ Nu'bá nura Jesu bi 'ñembabi'a:

—Nu'ahu fariseohu guí njahu ngu ra xut'a vaso ne ra xut'a manza, xiqui hønse møte ha nu mbo xi rá nts'o. Nu'ahú guí ne guí pønga ri hmihu ja yá thandi ya ja'i, pe oda ri mfenihu ra nthate ne ra nts'o'mui.

⁴⁰ ¡Nagyá 'bemfenihu! ¿Ha hingui pahu gue Ajuá go gue'a bi hyoca maxøgue rá 'bai ra ja'i, de thi rá ndo'yø ne de mbo rá mfeni?

⁴¹ Bá faxhu ya hyoya con gatho ri muihu, y njabu ha, da hnequi gue xá nt'axi ri mfenihu.

⁴² ¡Huecate'ihu nu'ahu fariseohu ngue'a ma xi dra castiga'ihu! Ngue'a guí 'uecju 'ret'a de ra bexo pa Ajuá de nú'a guí pahu de ra xac'ri ne ra ruda ne gatho ma'ra ya ndapo nú'u hints'u ri muui ndunthi, pe nura hño hingui ø'tuahü ri miqu'eihu, nixi otho ri hmátehü co Ajuá. Xá hño guí umfhu Ajuá nú'a ri 'ñepabi de ya t'øt'e guí pahu, pe ma'na mahyoni hingui pumfrihu guí 'yøthu nzantho ra hño ne guí pe'tshu ra hmáte co Ajuá.

⁴³ ¡Huecate'ihu nu'ahu fariseohu ngue'a ma xi dra castiga'ihu! Ngue'a nzantho guí ne guí hñuhu ja ya hoga hudi dega nsu ja ya nija, ne nzantho guí nehü dra zenjua'ihu co ndunthi ra t'equ'ei ja ya tai.

⁴⁴ ¡Nú'ahu gyá xahnatehu de ra ley, ne nú'ahu gyá fariseohu, 'nagyá yohmihu! ¡Huecate'ihu ngue'a ma xi dra castiga'ihu! Ngue'a nu'ahu guí ts'ocuahü yá mfeni ya ja'i, guí njahu ngu ya nt'agui hingui hnequi, ha 'rani ya ja'i mañá de gue'u pe nixi pa'di'u tengu rá nts'o mbo.

45 Nepu bi dadi 'nara xahnate de ra ley ne bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma Xahnate'ithe, ora guí ma njabu, guí ñama'ñu de guecje nehe núje dyá xahnatehe de ra ley.

46 Pe nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—¡Huecate'ihu nu'ahu gyá xahnatehu de ra ley ngue'a ma xi dra castiga'ihu nehe! Ngue'a guí japhu ya ja'i da 'yot'a 'raya t'ot'e nú'u hingui tsa da 'yot'e, pa guí eñhu gue njabu da za da denba rá ley Ajuá, ha nu'ahú nixi guí øtuahu nurá ley'a, ja ra uenda guí tutuahu ya ja'i 'nara 'bats'i xi rá hñu y ni ts'u hingui faxhu da ndude.

47 ¡Huecate'ihu ngue'a ma xi dra castiga'ihu! Ngue'a guí yopa hocuahu yá pantyo ndu yá 'mehni Ajuá nú'u bi hyose ndu ri xitahu.

48 Njabu ri hnequi gue guí tenbathohu yá 'múi ndu ri xitahu, ngue'a nú'ú go gue'u bi hyo nuya 'mehni'u, ha nu'ahu go guí yopa hocuahu yá pantyo, hangue ri hnequi gue 'nada ri mfenihu co ndu ri xitahu.

49 Hangue sehe Ajuá go gue'a xqui 'ñena co rá danga mfadi'a: "Nú'ú ma ga penpa ma 'mehni nú'u da mangu ma noya, pe 'ra de gue'u ma da hyo'u, ha nu ma'ra ma da utsa'u."

50 Hangue nuya ja'i 'buihya, Ajuá ma da hñ'a'mba nguenda'u de gatho yá maca ji yá 'mehni Ajuá xa mfani desde bi mudi ra ximhai,

51 desde ra Abé asta ra Sacaría nú'a bi tho mbo ra ndanija guetbu ja ra ata. Hangue nugui dí xi'ahu gue Ajuá ma da 'yambabi nú'u ya ja'i 'bui mapaya de nú'u ya hoja'i xa tho.

52 ¡Huecate'ihu nu'ahu gyá xahnatehu de ra ley ngue'a ma xi dra castiga'ihu! Ngue'a go ose ri 'yehu rá mfadi de ra maca noya, pe nu'ahú ni guí hophu ma'ra to'o da nehma da badi, ha ni gue'ahu hingui ne gui pahu.

53 Nu mi uadi bi mangu njabu ra Jesu, ya xahnate de ra ley ne ya fariseo xi bi bø yá cue con gue'a, nepu bi mudi'u xi bi 'yø'tua ndunthi ya nt'ani,

54 ngue'a mi ne xa 'yøde'u da ñama'ñu'a pa njabu xa za xa ñapabi'u.

12

Jamasuhu de ya ts'o nt'udi de ya fariseo ya yohmi

1 Nepu de gue'a bi munts'a ya 'motho gá ja'i, y co yá ndunthi'u mri net'ase 'na ngu ma'na. Y nura Jesu bi mudi bi zofu 'met'o sehe yá nxadi ne bi 'ñembabi: —Jamasuhu de yá ts'o nt'utuate ya fariseo, ngue'a nu'ú xi ya yohmi, ne yá nt'utuate nja ngu ra nzoi tsini.

2 Pe ma da zø ra pa da fatuabi yá nt'utuate gue xá nts'o, ngue'a gatho nú'a t'aguibya, 'nara pa ma da hnequi, ne gatho nú'a t'ot'e mant'aguibya, ma da zø ra pa da fadi.

3 Hangue nugui dí xi'ahu gue gatho nú'a guí mañhu mant'agui, 'mefa ma da fadi haburaza, y gatho nú'a guí mañhu dega njone 'nambu, nu'a ma da hma nts'edi pa da nt'øde haburaza.

To'o mahyoni gui tsuhu (Mt. 10:28-31)

4 Nepu ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nú'ahu guí 'yohu con guequi, oxqui tsuhu nú'a to'o da ne da hñac'a ri tehu ne 'mefa ya hinda za te da 'yø't'a'ihu.

5 Nugui dí xi'ahu, gue nu Ajuá hønse go gue'a mahyoni gui tsuhu'a, ngue'a nu'a da za da hñac'a ri tehu, ne pe'tsa ra ts'edi pa da mehn'ahu ja ra nidu nehe.

⁶ Ya zi ts'intshu hintsu ri muui asta 'ba cut'a por ngudmi, zha ngue ha? Masque nu'u hini muui ndunthi, pe Ajuu hinhya'mu ri pumfri ni 'na de gue'u.

⁷ Xihma'ihu, gue asta ri stahu Ajuu padi ri hangu'u. Hanguue ogui tsuhu, ngue'a ma'na gri muuihu que nuya ts'intshu.

Nu'u to'o damajuani de ra Jesu ja ya thandi ya ja'i
(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Ne di xi'ahu gue gatho nu'u to'o ma da manga ja ya thandi ya ja'i gue xa gamfrigui, necagui ma ga manga ja ya thandi ya enxe Ajuu gue majuani xa gamfrigui.

⁹ Pe nu'u to'o tsu ne cøngagui ja ya thandi ya ja'i, necagui ma ga ma ja ya thandi ya enxe Ajuu gue nu'u hinstá padi.

¹⁰ Nu'a to'o da ñama'ñu de Nu'a To'o bi e bi Nja'i, Ajuu da pumbabi; pe nu'a to'o da ñama'ñu de ra Maça Ndahi, nu'a hinda pumbabi'a.

¹¹ Nu sta ts'ix'ahu ja ya nija'u o ja ya thandi ya nzaya o ja ma'ra ya nda de ya hni, oxqui tu ri muihu nda'a ma gui thadihu, nixi oxqui beñu 'met'o nda'a ma gui mañhu,

¹² ngue'a nura ora gui ñahu, rá Maça Ndahi Ajuu ma da 'ñu't'ahu nda'a ri 'ñepi gui mañhu.

Jamasuhu de ra nc'at'abojá

¹³ Nepu 'na de nu'a ra hmuntsja'i bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma Xahnate'i, xipa ts'u ma cu da 'racagui nu'a ri 'ñepqui de nu'a bi zogahe ndu ma dadahe.

¹⁴ Pe nura Jesu bi 'ñembabi'a:

—Xi'a'i, zpa te gui xiqui njabu? zXi to'o xa hñuxcaguiga dega nzaya o dega hyeca hai?

¹⁵ Nehe bi 'ñena:

—Jamasuhu pa hingui hyøcuahu ya hño ra ximhai ne gui ne gui pe'tshu'u, ngue'a hingue po ya hño de ra ximhai ma da nja rá te ra ja'i.

¹⁶ Nepu bi xipa 'nara 'bede nu'a ra hmuntsja'i, ne bi 'ñembabi:

—Mi 'bui 'nara 'ñøhø xi mi pe'tsa ndunthi ya hño, y nuyá hai nehe bi unga 'nara danga sofo.

¹⁷ Nepu nu'a ra 'ñøhø bi 'ño rá mfeni ne bi 'ñena: “zTe ga øtbya gue otho habu ga pe'tsa gatho ma sofo?”

¹⁸ Y nu'a bi beni ne bi 'ñense: “Ya di padi te ma ga øt'e, ma ga yø'ta nuyu ma troha, ne ma ga hoca ma'ra ma'na dya dangui, ne ja ga utni gatho ma sofo ne gatho nu'a ma'na te di pe'tsi.

¹⁹ Y nu xcrá juadi ga pe'tsni gatho, nu'bú ga embabi ma te: Nubyá ha, jani gatho nu'a te gui hyoni pa ndunthi ya jeya da 'ñepu. Nubyá da za gui ntsaya, gui ñuni, gui ntsithe, gui johya ndunthi.”

²⁰ Pe Ajuu bi 'ñembabi nu'a ra 'ñøhø: “'Nagrá 'bemfeni, núbya di nxuui ma gui tu, y gatho nu'a gui pe'tsi, ma gui tsopu nixi gui padi pa to'o.”

²¹ Njabutho nehe nu'a to'o xa munts'a ndunthi ya hño pa guese'a, pe nu sta du, ma da hñoja ja rá thandi Ajuu.

Ajuu ri su gatho ya batsi
(Mt. 6:25-34)

²² Nepu ra Jesu bi 'ñembabi ya nxadi:

—Nubyá di xi'ahu, ogui tu ri muihu de nu'a te gui tsihu nixi nu'a te gui hyehu.

²³ Ngue'a nuri tehu ma'na ri muui que ra hñuni, ha nuri ndo'yohu ma'na ri muui que ra he.

²⁴ Hyanthu ya ca, nu'ú hingui pot'i nixi xofu, nixi otho yá troha, pe Ajuá go gue'a ri 'uini'u. ¡Pe nu'ahu ma'na grí muuihu que ya ca, ne ma'na grí muuihu que nu'araza ya ts'intu'u!

²⁵ ¿To'o 'na de gue'ahu nú'á da hñuxa má ts'u rá hñets'i de rá ts'edisé? Ni 'na hinda za da 'yot'a njabu.

²⁶ Nu'bú çhanja guí tu ri muihu po ma'ra ya t'ot'e de ri tehu?

²⁷ Hyanthu ya ðoni hanja gra nhye. Nu'ú hingui het'i nixi pe ma'na ra 'befi, pe ma'na ri hnequi mahotho que yá hoga he ra ndá Salomó masque mri hñe mahotho'a.

²⁸ 'Bu Ajuá heta ya ndapo nú'u 'ba ja ra mbonthi da ndømbya, ne rixudi dra c'u'tsi ne dra ts'at'i, xi nu'ahu, çhanja hingui camfrihu gue Ajuá ma'na da he't'ahu que gue'u?

²⁹ Hangue odi oda ri mfenihu nú'á te gui tsihu ne nú'á te gui hyehu, ne odi tu ri muihu nú'á te ri 'be'a'ihu.

³⁰ Ngue'a gathu nú'u ya ja'i hingui camfri, nzantho oda yá mfeni nú'á te da zi ne te da hye, ne tu yá mui'u 'bu te 'bepabi. Pe ri Dadahu nú'á bí 'bu mahets'i, nu'á paði xá hño te gatho ø't'ahu ra 'bedi.

³¹ Nu'ahu, nu'á guí 'yot'hu, 'met'o hyoñhu hanja da za gui 'buhu xá hño ja rá hmanda Ajuá, y nu'á da 'ra'ahu gathu nú'á te gui hyoñhu.

Pe'tsa ri hñohu nuni mahets'i

(Mt. 6:19-21)

³² Ma zi t'uca taxo deti'ihu, ogui tshu nú'á te da 'be'a'ihu, ngue'a Ajuá ri Dadahu go gue'a rá paha pa gui 'buhu ja rá hmanda'a, ne nu'á ma da su'a'ihu.

³³ Hangue pahu gathu nú'á guí pe'tshu, ne hyecuabihu ya hyoya, njabu gui ø't'a ri 'me'tsihu nuni mahets'i nú'á hinhya'mu da thegue nixi da ts'oqui, ne nuni hinda za da yut'a ya be pa da bep'ahu, nixi ya zu'ue hinda zip'ahu nú'á xcá pe'tshu.

³⁴ Ngue'a habu ja ri 'me'tsihu, ja guehni oda ri mfenihu.

Hñocju ne ndømhu ngu 'raya hoga 'bego

³⁵⁻³⁶ Hñocju ne ndømhu. Njahu ngu 'raya hoga 'bego di zø yá ñot'i ne tø'ma yá hmu sta menga ja 'nara ngo dega nthati, ha nu sta gant'a ra gosthi, nu'ú bestho da xocuabi.

³⁷ Ma da johya ndunthi nú'u ya 'bego di nuhu sta zø yá hmu. Nugui dí xi'ahu gue nura hmu'á da mø ra mexa ne da 'ñei da 'uini.

³⁸ Masque 'bu da zøhø made ra xuui o ante da hyats'i, ma da johya ya 'bego nú'u da ts'udi di nuhu.

³⁹ Nehe dí xi'ahu, 'bu 'nara ja'i di pahma ha'mu da zøhø ra be ja rá ngu, nu'bú nura ja'i'a hinda 'ñaha, di su rá ngu pa hinda hyopabi ra be da yut'i da bepi.

⁴⁰ Hangue ne'a'ihu ndømihu, ngue'a nú'á ra pa nixi gri beñhu, gue'bu xcri thamfrihu ma dua yopa pengui Nú'á To'o bi e bi Nja'i.

Ra hoga 'bego ne ra ts'o'bego

(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Nepu ra Pedro bi 'yambi ne bi 'ñena:

—Ma zi Hmu'i, xi nuna 'bede ja juadi gá ma, çha gue hønse pa guecje, o pa gathu ya ja'i?

⁴² Nepu ra zi Hmu Jesu bi 'ñena:

—Xi 'nara hmu de 'nara ngu, 'b_u da b_oni da ma, ¿to'o da zocuabi rá 'befi pa da su ne pa da 'uimba gatho yá mefi? Da zocuabi 'nara hoga 'b_ego nú'a p_a da su gatho, ¿ha ngue h_a?

⁴³ Xi da johya nú'a ra 'b_ego nu sta z_o rá hmu di ø't'a gatho ngu nú'a xqui zocuabi.

⁴⁴ Majuani dí xi'ah_u, gue nú'a ra hmu ma da hñuxa nú'a ra hoga 'b_ego pa da supa gatho nú'a di pe'tsa ja rá ngu.

⁴⁵ Pe nu'b_u nú'a ra 'b_ego to'o bi ts'ogui pa da supa rá 'befi rá hmu, da beni gue hi'me dua penga rá hmu, nep_u nu'á da m_udi da na'mbabi yá mi'b_egoui ne ya 'behñ_a nú'u ri 'm_ego pa da 'uinga ya mefi, y nu'á go xi dri ñuni ne dri nti.

⁴⁶ Ha nurá hmu da z_ohø nú'a ra pa'a hindi t_o'mi. Nu'b_u nura 'b_ego'a ma da castiga rá hmu ngu ma da ncastiga nú'u ma'ra ya ts'o'b_ego.

⁴⁷ Nu'a ra 'b_ego pa_{di} xá hño nú'a rá hne rá hmu, ne hinda 'yøt'e, nú'a xi dra castiga co ya mfei.

⁴⁸ Pe nu'a ra 'b_ego hindi pa_{di} xá hño tengu rá 'befi rá hmu, ne hinda m_efi xá hño, dra castiga pe hinga ndunthi ngu nú'a ma'na. Ngue'a nu'a tó'o da t'ent'ua rá 'y_e ndunthi ra 'befi, go gue'a ma'na ma da tha'mba nguenda. Ne nu'a tó'o da t'umbabi ndunthi pa da su, gue'a nehe ma da t'ambabi ndunthi.

Porá ngue ra Jesu ma da hyegue ya ja'i

(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ Nugui ngue'a stuá ehe nuua ja ra ximhai, ma da nja ya nt'utsate ne ya hegue po rá nguecagui, ne dí ne da njab_u 'bestho.

⁵⁰ Ne nugui pe'tsi ga thogui ndunthi ya ñgui ne ya ts'othogui, ne dí ne da njab_u 'bestho.

⁵¹ Guí hu ri m_uih_u gue ngue'a stuá ehe hinda ma da nja ra tuhni ja ra ximhai. Hina, ngue'a por guequi ma da nja ya hegue ne ya tuhni.

⁵² Desde núya pa di 'ñep_u, 'b_u 'nara 'm_ui di 'b_ui cat'a dya mengu, nu'á ma da ntunse ne da hyegue po rá nguequi; 'b_u di 'b_ui hñu nú'u hingui camfrigui, da utsa nú'u má yoho camfrigui, ha nu'b_u di 'b_u yoho nú'u hingui camfrigui, da utsa nú'u má hñu.

⁵³ Ya dada da utsa yá t'_u, ha nuya t'_u da utsa yá dada. Ya n_an_a da utsa yá t'ixu, ha nuya t'ixu da utsa yá n_an_a. Nuya suegra da utsa yá ts'ihue, ha nuya ts'ihue da utsa yá suegra.

Ya nt'udi de te bra 'ñehe

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ Nehe ra Jesu bi 'ñembabi ya ja'i:

—Ora gui hyanth_u da nj_uxa ya guui lado y_uhyadi, 'bestho guí eñ_u gue ma da 'u_ai, y majuani da 'u_ai.

⁵⁵ Ora da m_udi ya panthi, guí eñ_u gue ya ma da z_o ra pahyadi, y majuani ya ma da njab_u.

⁵⁶ ¡Nagyá yohmih_u! 'Bestho guí huxh_u nguenda nú'a ma da nja ngue'a guí hanth_u nú'a ri hnequi ja ra ximhai ne mahets'i, pe ¿hanja hingo guí huxh_u nguenda de nú'u ya nt'udi ri hnequibya pa gui pahm_uh_u to'ogui?

Coh_u 'nara cohi co ri ncontrah_u

(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ ¿Hanja hingui beñ_u de sch_e'ih_u nda'a xá hño gui 'yøth_u y nda'a hina?

⁵⁸ Nu'b_u 'na to'o da zix'a'i pa ja ra ts'utbi, nu xcrí 'yoh_u ja ra 'ñu, 'ramanu gui cohui 'nara cohi de grí yoseh_u, pa njab_u ya hinda zix'a'i ja ra nzaya, ngue'a

nu'bu gui tsøñhu ja ra nzaya, nu'á da 'bepa ra polecia da zix'a'i, ha nú'a ra polecia ma da go'a fadi.

⁵⁹ Y de guehni hingui pøni asta hingui jut'i gatho nú'a gri tu.

13

Mahyoni gui ñobrihu de ri ts'oquihu

¹ De nuya pa'u bi zønga 'raya ja'i habu mi 'bu ra Jesu pa bi xipabi gue ra Pilato xqui hyo 'raya me Galilea. Nú'u ya me Galilea xqui zønga Jerusale pa da hyo 'raya mbo'ni dega hñ'a'ti pa Ajuá, nepu nura Pilato bi manda da tho'u, y nuyá ji'u bi nthants'ui yá ji ya mbo'ni.

² Y nura Jesu bi 'ñembabi:

—¿Ha gui hu ri muihu bi t'ø'tuabi njabu nú'u ya ja'i ngue'a ma'na myá 'yøt'ats'oqui que ma'ra ya me Galilea?

³ Hina. Pe nu'bu nú'ahu nehe hingui ñobri de ri ts'oquihu, ne'ahu ma gui 'medihu nehe ngu bi 'medi'u.

⁴ Xi nú'u 'ret'amahñato ya ja'i bi ze'ma ra torre de Siloé, ¿ha gui hu ri muihu gue ma'na myá 'yøt'ats'oqui'u que gatho ma'ra ya me Jerusale?

⁵ Hina, pe nu'bu hingui ñobrihu de ri ts'oquihu, gatho ma gui 'medihu nehe ngu bi 'medi'u.

Ra 'bede de 'nara 'bai gá igo nú'a himbi nøgue yá fruta

⁶ Y ra Jesu bi xipa 'nara 'bede ya ja'i ne bi 'ñembabi:

—'Nara 'ñøhø mi pe'tsa 'na 'bai ra igo ja rá uá'obxi, y 'nara pa bi ma bá c'a'tsi ua di tøgue yá fruta, pe hinte bi zudi.

⁷ Nepu nú'a ra me uá'obxi bi 'ñembabi nú'a rá mæfi mi mpe ja ra uá'obxi: “Dí ne gui tseca nuna ra 'bai gá igo, ngue'a ya hñu njeya stá ehe dí handi ua di tøgue yá fruta, pe hinte stá tsudi. Hangué ¿pa te hønse xa hñanga undunthi ra hai habu 'bai, ne hinte ri uni?”

⁸ Nepu bi 'ñenga nú'a ra mæfi dega uá'obxi: “Pøde hina, hinga tsecju, ma ga fønba ra hai ne ga u'ti.

⁹ Xamã njabu da unga yá fruta, pe nu'bu hinda uni, nu'bú ha, ga tsecju.”

'Nara pa dega tsaya ra Jesu bi 'yøthe 'nara 'behñá mrá nc'ostha

¹⁰ Nepu 'nara pa dega tsaya ra Jesu mi 'bu ja 'nara nija mi xahna ya ja'i.

¹¹ Ne mi 'buhni 'nara zi 'behñá mi hñeni, ya mi pe'tsa 'ret'amahñato njeya mi njabu. 'Nara ts'ondahi xqui japi da nc'ostha, nixi himi tsa da juanga rá ndo'yo ni 'na tui.

¹² Nu mi hyandi ra Jesu bi zofu ne bi 'ñembabi:

—Naná, nubyá ya xcá ñani de ri hñeni.

¹³ Nepu nu'á bi hñuxa yá 'ye ja ra zi 'behñá, y nú'a ra ora'a 'bestho bi za bi juanga rá ndo'yo xá hño, ne bi mædi bi xøcambeni Ajuá.

¹⁴ Pe nura nda de ra nija bi bø rá cué ngue'a ra Jesu bi 'yøthe nú'a ra zi 'behñá ha mrá pa dega tsaya ra pa'a, ne bi 'ñembabi ya ja'i:

—Dí pe'tshu 'rato ma pa pa ga mpefihu. Y nú'u ya pa'u 'bu tsh'ahu ya hñeni, ua ehü pa da t'øthe'ihu. Oxqui ma go gui ehü nú'u ya pa dega tsaya pa da t'øthe'ihu.

¹⁵ Nepu ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—'Nagyá yohmihu, ¿ha gue hingui xo'thu ri ndamfrihu o ri burruhu pa gui tsixhu da ntsithe masque ra pa dega tsaya?

16 Ha nuna zi 'behñá xqui 'ñehe desde yá ja'i ndu ra Abrá, ha ra Satá xa japi xa hñeni ya øt'a 'ret'amahñáto njeya, ¿ha gue hiní 'ñepabini da t'embabi nú'a pe'tsni masque ra pa dega tsaya?

17 Y nu mi mǎnga njabú ra Jesu, gatho nuyá ncontra mi 'buhni bi me'tsa yá tsa de nú'a bi mañ'a. Pe nu ma'ra ya ja'i mri xøcambeni Ajuá nu mi hyanda ya dǎnga t'øt'e mi øt'a ra Jesu.

Ra 'bede de ra nda dega mostasa

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

18 Nehe bi 'ñena ra Jesu:

—Ma ga xi'ahú 'nara 'bede ri nhyecuauí rá hmanda Ajuá.

19 Nu'á nja ngu 'nara zi nda dega mostasa nú'a da mot'a 'nara 'ñøhø ja rá huahi. Y nu'á da nte xi dra dǎngui ngu 'nara 'bai gá za, y asta ja da hyocni yá 'bafi ya ts'int'su.

Ra 'bede de ra nzoi

(Mt. 13:33)

20 Nehe bi 'ñena ra Jesu:

—Ma ga xi'ahú ma'na ra 'bede ri nhyecuauí rá hmanda Ajuá.

21 Nurá hmanda Ajuá ri nhyechui ra nzoi nú'a bi mant'a 'nara 'behñá co ngu 'nate kilo ra arina pa da hyoca ya thuhme. Bi mant'i xá hño asta xi bi ntsini gatho ja ra arina, masque mi 'na zi tui ra nzoi.

Ra ts'i'ma gosthi

(Mt. 7:13-14, 21-23)

22 Ha nura Jesu bi siguí rá 'ñu pa rí ma Jerusale. Bi thogui ja 'raya dǎnga hnini ne ya t'uca hnini pa mi xahna ya ja'i.

23 Y 'nara ja'i bi 'yambabi ne bi 'ñembi:

—Ndada, ¿ha gue 'na tui ya ja'i nú'u ma da mpøhø?

Ha nu'á bi 'ñembabi:

24 —'Yøt'a ra ts'edi gui cat'a ja ra ts'i'ma gosthi nú'a rí ma pa ja ra te pa nzantho. Nuguí dí xi'a'i, gue ndunthi di nehma da yat'ini, pe ya hinda za.

25 Nja ngu de stí got'a ra gosthi nú'a to'lo rá meti 'nara ngu, njabú nu'ahú 'mefa ja grí ganthmahú ne grí eñhú: “Ma zi Hmu'ihe, xogahe ra gosthi.” Pe nu'á ma da dǎdi ne ma da 'ñeñ'ahú: “Hindí pa'a'ihú, nixi dí pa'di habú gyá menguhú.”

26 Nepu nu'ahú ma gui 'ñembabihú: “¿Hanja hinguí paçje? gue ndrí ñuñhú ne ndrí ntsithehú, ne ja ma hninihe go gue'i gá 'ñutcahe ri noya.”

27 Pe nu'á ma da 'ñeñ'ahú: “Dí xi'ahú gue hindí pa'a'ihú, nixi dí pa'di habú xqui 'ñehú. Rí maha de guecua, gatho nú'ahú gyá 'yøt'ats'oquihú.”

28 Y ra ora'a ja guehni ma gui nzonihú ne ma xi da du ri muihú ndunthi nu xri hyanthú ndu ri mudi xitahú ra Abrá, ne ra Isaac, ne ra Cobo, ne gatho yá 'meñni Ajuá di 'buhni habú bí manda Ajuá, y nu'ahú hinda ma da tho'ahú gui cuthú, ma gui cohuhú thi.

29 Ne ma dua ehe ya ja'i de haburaza maxøge de ra ximhai, desde bøxhyadi asta yahyadi, ne desde mahuífi asta mac'angui, y ma da yat'i'u nuni habú bí manda Ajuá ne ma dí hñudini'u ja ra mexa pa da ñuni.

30 Y nura pa'á nu'u tó'o ya dǎnguibya, ma da notsi'u, ha nu'u tó'o ya notsibya, ma da ndǎngui'u.

Ra Jesu bi du rá mui po ya me Jerusale

(Mt. 23:37-39)

31 Y ja nú'a ra pa'a bi zø 'raya fariseo há mi 'bú ra Jesu ne bi 'ñembabi'a:

—Rí ma de guecua, ngue'a nura nda Erode ec'a'i da hyo'i.

³² Y nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—Rí maha bá xiphu nú'a ra c'uamba ja'i'a gue nugui nubya ne rixudi ma ga sigui ga engu ya ts'ondahi ne ga øthe ya da'thi asta hinga juata ma 'befi.

³³ Ne nu xcrá juata ma 'befi de guecua ga ju ma 'ñu ga ma pa Jerusale, ngue'a ja guehni nzantho xa thopa yá 'mehni Ajuá, hangue ja grá mani nehe.

³⁴ ¡Nú'ahu gyá menguhu Jerusale, go gue'ahu guí c'anhú co ya do gatho nuya 'mehni xuá p'ehn'ahu Ajuá y asta guí hohu! ¡Hangu ya 'mi'qui dá ne ga munts'ahma gatho ri batsihu, dá nja ngu 'nara zi øni munts'a yá batsi pa da huits'i ja yá hua, pe nu'ahu hinhya'mu gá ne gá 'yødehu!

³⁵ Pe desde nubya Ajuá ma da hyc'asehu ri nujahu. Ne dí xi'ahu gue ya hingui yopi gui hyandgaguihu asta hinda zø nú'a ra pa gui 'ñeñhu: “Xi njapi nuni to'o xuá mehna Ajuá ma Hmuhu.”

14

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara 'ñøhø nú'a mi neni

¹ 'Nara pa dega tsaya bi ma ra Jesu da ñunga ja rá ngu 'nara nda gá fariseo, ha nu ma'ra ya fariseo mi sutho de nú'a mi øt'e.

² Ne ja guehni mi 'buhni 'nara 'ñøhø xi mi neni'a.

³ Nepu nura Jesu bi 'yambabi ya fariseo ne ya xahnate de ra ley ne bi 'ñembabi:

—¿Te mangu ja ra ley, ha gue da za da t'øthe 'nara da'thi ja ra pa dega tsaya, o hina?

⁴ Pe nu'ú ni 'nara noya himbi dadi, bi hmetho. Nu'bú ra Jesu bi hñuxa rá 'ye ja nú'a ra 'ñøhø mi neni, ne bi 'yøthe ne bi mehni da ma.

⁵ Nepu bi 'ñembabi ya fariseo:

—¿To'o 'na de gue'ahu 'bu da zo 'nari burruhu o 'nari ndamfrihu ja 'nara poso, nepu hingui hñaihu ngue'a ra pa dega tsaya?

⁶ Y nu'ú himbi za te bi dadi.

Ya mudi hudi ja 'nara ngo dega nthati

⁷ Ha ra Jesu bi hyandi mi tsøhø nú'u xqui ts'ohni ja ra hñuni ne mi huahni'u ya mudi hudi pa da hñudi ja ra mexa, nu'bú nu'a bi umbabi'u 'nara ts'ofu ne bi 'ñembabi:

⁸ —Nu'bu dra ts'ohn'a'i ja 'nara ngo dega nthati, ogui hudi 'bestho ja ya mudi hudi, xi'bu da zøhø ma'na nú'a xa ts'ohni ne ma'na dri ts'apa mfeni que gue'i.

⁹ Nepu nú'a to'o xa zohn'a'i da 'ñeñ'a'i: “Tsocubhu ra hudi nuni ma'na.” Y nú'a ra ora'a 'nara 'betsa pa gue'i, y gui 'bai ua hudi asta ja ra ñani.

¹⁰ Nu'a mahyoni gui 'yøt'e nu'bu dra ts'ohn'a'i ja 'nara hñuni, hñudi asta ja ra ñani, pa nu sta hyant'a'i nú'a to'o xa zohn'a'i da 'ñeñ'a'i: “¿Hanja asta ja guí hucua? Thogui ri ma nuni asta ja ya mudi hudi.” Y njabu ha, da hyanda nú'u ma'ra di huhni ja ra mexa gue xi ts'ap'a mfeni nehe'i.

¹¹ Nugui dí xi'ahu, nu'a tó'o ri 'ñexase de rá mfeni ma da 'be rá tsa, pe nu'a tó'o hini 'ñexase, da t'e'tsua rá nsu.

¹² Y bi 'ñembabi ra Jesu nú'a to'o xqui zohni:

—Nu'bu gui beni gui unga 'nara hñuni o 'nara nt'oxi nuua ja ri ngu, oxqui zohni hønse ri amigo, nixi ri cu, nixi hønse nú'u te ri njau, nixi nú'u ri 'nangu ja te pe'tsi, ngue'a nu'ú 'nara pa da zohn'a'i nehe, y njabu da co'ts'a'i ngu nú'a xcá 'yø'tuabi.

13 Nu'a gui 'yøt'e, ora gui øt'ango, zohna ya zi hyoya, ne nú'u ya zi da'thi xa nza yá ndo'yo hingui tsa da 'ñani, ne ya zi doua, ne ya zi goda.

14 Nú'u ya zi ja'i'u hinda ma da co'ts'a'i de nú'a gui 'yøtuabi'u, pe 'mefa de rá ñoho ra 'ma'i nu xcrí yopa nte con gatho nú'u ma'ra to'o xa 'yøt'e xá hño, ma gui hñanga ri thaha co ndunthi ra johya.

Ra 'bede de 'nara 'ñøhø bi 'ñøt'ango

15 Y nu mi 'yøde njabu nú'u ya ja'i mi huhni ja ra mexa, 'na de gue'u bi 'ñembabi ra Jesu:

—Tengu da johya nú'a to'o ma da hñudi da ñuni de guehni habu bí manda Ajua.

16 Nepu nura Jesu bi 'ñembabi:

—'Nara pa 'nara 'ñøhø bi 'ñøt'ango ne bi mehna yá 'bego pa da zohna ya ja'i.

17 Nepu nu mi zø ra ora pa ra nt'oxi, bi menpa ra noya co 'nara 'bego pa bá embabi gatho nú'u xqui mbitabi: “Ya maha 'na, ya bí jabu ra mexa xa nthoqui pa gue'ahu.”

18 Pe gatho nú'u xqui mbitabi bi maði bi 'ya ra pumbate ngue'a bi 'ñotho yá luga. Nu'a rá maði bi sipi bi 'ñena: “Gui pungui, pøde hinda za ga ma. Ja núbya dá juadi dá tanga 'nara hai, y mahyoni ga ma ga c'a'tsi.”

19 Ha nu ma'na bi 'ñena: “Stá tanga cæt'a nt'ei ya ndamfri, y dí adi gui pungui, hinda za ga ma, ngue'a mahyoni ma ga nu ua da mpefi xá hño.”

20 Ha nu ma'na bi 'ñena: “Ja núbya dá juadi dá nthati, otho ma luga ga ma.”

21 Ha nu mi menga nú'a ra 'bego ja rá hmu, bi xipabi te gá ðadi cada 'na nú'u xqui mbitabi. Nu'bú nura hmu xi bi bø rá cue ne bi 'ñembabi rá 'bego: “Rí ma ja ra tai ne ja ya 'ñu de ra hnini ua tsincaua gatho nú'u gui tsupu, gatho ya zi hyoya ne nú'u xa nza yá ndo'yo ne hingui tsa da 'ñani, ne ya doua, ne ya goda, pa ga ñu'me'u.”

22 Ne ya 'mefa nura 'bego bi 'ñembabi rá hmu: “Ya stá øt'a nú'a gá xicagui, pe ponguitho ya hudi de ja ra mexa.”

23 Nepu nura hmu bi 'ñembabi rá 'bego: “Nubyá rí ma ja ya ða'ñu ne ya t'uca 'ñu nú'u 'ranga ja ya mbonthi, y gui ja güi tsi gatho nú'u gui tsadi pa da ñuxa nuya hudi ponguitho ja ma mexa.”

24 Ngue'a nugui dí ma gue nú'u dá mbitabi ra maði, ni 'na de gue'u hinda ñuni con guequi.”

Nú'u to'o da za da ðena ra Jesu

25 Ndunthi ya ja'i mri ðena ra Jesu, y nu'a bi mpants'i ne bi 'ñembabi'u:

26 —Nu'a tó'o ne dua nxadi, mahyoni ma'na da maðigui que rá dada, ne rá nana, ne rá 'behña, ne yá batsi, ne yá cu, ne rá tese; pe nu'bu hina, hinda za.

27 Ha nu'a tó'o hinda 'ñei da dengagui masque da 'bedi gatho, hinda za ga øt'e ma nxadi'a.

28 Xi'bu 'nara ja'i da beni da hyoca 'nara ðanga ngu, ¿ha gue hinda beni 'met'o te gatho mahyoni pa da uadi da hyoqui?

29 Pe nu'bu hinda beni 'met'o, ne 'bu hønse bi fátua rá ua rá ngu, nepu ya hinda juati, y gatho nú'u to'o da hyandi ma da nthede de gue'a,

30 ne da 'ñena: “Nuna 'ñøhøni hønse bi mata rá 'befi, ya himbi za bi juati.”

31 O xi'bu 'nara nda beni da 'ñøt'atuhni co ma'na rá mindaui nú'a pe'tsa 'nate 'mo ya soldado, ¿ha gue hinda beni 'met'o ua da za da ntate co nú'u 'ret'a 'mo yá soldado?

32 Y nu'bu da beni 'met'o gue hinda ntate, da menpa ra noya ma'na rá mindai nú'a bra 'ñe yabatho, gue ya hinda ntunhui.

33 Hangué nugui dí xi'ahu, toraza de gue'ahu nu'bu hingui tsogui gatho nú'a guí pe'tshu, hinda za dua nxadi'ihu.

Rá ts'edi ra u

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

34 Nura u xá hño, pe nu'bu ya bi 'be rá hño, ¿hanja da za da yopa cuqui?

35 Ya hingui ho nixi pa dra thants'a ja ra hai de ya huahi, nixi pa da t'utua ja yá ua ya ndapo, nixi pa ni 'nara t'ot'e ya hinxá hño, hangué dra fõtbu. Nu'a tó'o ja rá t'ode pa da 'yode, dá 'yode núna dí ma.

15

Ra 'bede de 'nara zi deti xqui 'medi

(Mt. 18:10-14)

1 Ndunthi ya 'ñatsa nguaxboja ne ndunthi ma'ra ya ts'oja'i bi ma bá tsudi ra Jesu pa da 'yode nú'a mi mañ'a.

2 Hangué nuya fariseo ne ya xahnate de ra ley mi ñama'ñu de gue'a, ne mi ena:

—Nuni ra 'ñohø nzantho ñai ya ts'oja'i ne ri ñuni con gue'u.

3 Nepu ra Jesu bi xipa 'nara 'bede, ne bi 'ñembabi'u:

4 —Xi'bu 'na de gue'ahu 'bu gri pe'tshu 'na nthebe ya deti pe 'bu gui 'behu 'na de gue'u, ¿ha gue hingue gui tsohuni nú'u goho'rate ne 'ret'amagato pa gui maha ja ra mbonthi pa gua hoñhu nú'a xcá 'bedihu asta hingui tsuhu?

5 Y nu xqui tsudihu'a gui 'yents'a ja ri xi'nxihu co ra johya ne gui tuxhu.

6 Nepu gui zoñhu gatho ri amigohu ne ri 'nanguhu ne gui 'ñembabi'u: “Ma ga johyahu, ngue'a ya stá tsudi nú'a ma deti stí 'behmaha.”

7 Hangué dí xi'ahu, njabatho nehe 'bu 'nara 'yot'ats'oqui da ñobri, da nja ra johya mahets'i, que nú'u goho'rate ne 'ret'amagato ya ja'i beni gue 'bui xá hño ne hu yá mui gue hinga mahyoni da ñobri.

Ra 'bede de 'nara boja xqui 'medi

8 O ne 'nara 'behña pe'tsa 'ret'a ya boja ne da 'bedi 'na, da tsø ra ñot'i ne da mpaxi 'ramats'u pa da hyoni asta hinda zudi.

9 Ha nu sta zudi'a, da zohna gatho yá mpadi ne yá 'nangu ne da 'ñembabi: “Ma ga johyahu, ngue'a ya stá tsudi nú'a ra boja stí 'behmaha.”

10 Hangué nugui dí xi'ahu, njabatho nehe 'bu 'nara 'yot'ats'oqui da ñobri, nu'bá yá enxé Ajuá bí øt'ango nuni mahets'i.

Ra 'bede de ra nanat'u

11 Ra Jesu bi 'ñena nehe:

—'Nara 'ñohø mi pe'tsa yoho yá t'u,

12 nepu nú'a mbatsi bi 'ñembabi rá dada: “Papá, dí ne gui 'racagui nú'a ri 'ñepcagui de nú'a guí pe'tsi.” Nu'bá nura dada bi mudi bi hecuabi yá hño, ne bi umbabi yá t'u.

13 Nepu de ya xqui thogui 'raya pa, nú'a ra t'u mbatsi bi munts'a gatho nú'a xqui t'umbabi ne bi hñats'i, ne bi bøni de guehni, bi gu rá 'ñu bi ma pa ma'na ra hai yabu habu bá tegue gatho rá boja ja 'nara 'mui xi xmá nts'o.

14 Pe nu mi degue gatho nú'a mi ha, bi nja 'nara dangá thuhu ja nú'a ra hai'a, ne nu'a bi mudi bi sufri co ra thuhu.

15 Nepu de guehni bi ma bá apa ra 'bɛfi 'nara 'ñøhø de nú'a ra hai'a. Y nura 'ñøhø'a bi umbabi ra 'bɛfi ne bi mehni da supa yá ts'udi.

16 Y ra ora mi ñunga ya ts'udi, nú'a mi nehma da zi nú'a mi tsi'u, ngue'a xi mi tsu ra thuhu, pe hinto mi huequi pa da t'umbi te da zi.

17 Nu'bú nu'a bi beni rá ngu ne bi 'ñena: “Hangu ya mɛfi pɛ'tsa ma dada ja rá ngu, ne bí ja ndunthi te da ts'i, asta pongui. Y nugui, go dí 'youa ya ga tu ra thuhu.

18 Ma ga yopa penga ja rá ngu ma dada, ne ga embabi: Papá, stá øt'a 'nara ts'oqui ja rá thandi Ajuá ne ja ri thandigue.

19 Ya hiní 'ñepcagui gui 'ñengagui ri t'ugui. 'Yøtc'agui ngu 'nadrá 'bɛgotho de gue'i; ga embabi njabu.”

20 Nepu nu'a bi gu rá 'ñu ne bi menga pa ja rá ngu rá dada.

Pe ante da zøni, rá dada bi hyandi ne bi huequi, ne bi nest'ihí bá tsudi, y ngu bi nthɛui, bi hyafi ne bi zɛ'tsi.

21 Nepu nura t'u bi 'ñembabi: “Papá, stá øt'a 'nara ts'oqui ja rá thandi Ajuá ne ja ri thandigue. Ya hiní 'ñepcagui gui 'ñengagui ri t'ugui.”

22 Pe nura dada bi 'ñembabi yá 'bɛgo: “Bá hahu 'raya he nú'u ma'na strá hño ne hyethu, ne hñu'tsuahu 'nara mfo'ye, ne ti'tuahu.

23 Ne bá tsihu nú'a ra nocandamfri ga hohu ne ga tsihu. ¡Ma ga øthu 'nara ngo dega johya!

24 Ngue'a nuna ma t'u ndí hu ma mui gue ya xqui duhma, pe hina, y nubyá dí ja ra uenda gue ya xa yopa nte. Stí 'bɛdi, pe nubyá ya dá yopa handi.” Y nu'a bi mudi bi 'ñøt'ango.

25 Hinga ya'a bi zøhø nú'a ra t'u madá, mbi 'yo ja ra 'bɛfi. Pe nu mi zøhø guetbu ja rá ngu, bi 'yøde mi ja ya 'bɛ'mda ne ya hnei.

26 Nepu nu'a bi ma'ta 'na de nuya 'bɛgo pa bi 'yambabi te mi ja.

27 Nepu nura 'bɛgo bi 'ñembabi: “Ri cu xa zøhø y nuri dada bi manda bi tho ra nocandamfri ngue'a bi zøhø te rá 'ñentho ha hinte xqui ja.”

28 Pe nú'a ra cu madá xi bi bø rá cuɛ ne himi ne da yat'i. Ha nurá dada bi bøni bi bantebi pa da yat'i.

29 Ha nu'a bi 'ñembabi rá dada: “Papá, guí pase hangu ya jeya stá 'buhui ne dí pep'a'i, ha hinhya'mu stá nts'o'yøde de gue'i. Pe ni 'na'qui hinxcá 'raca mađi 'nara zi t'axi pa ga tsi'be ma amigo.

30 Pe nubyá, nú'a ri t'u xa zøhø, xua dec'a'i ri boja co ya ts'o'bɛhña, nu'a ha, go asta gá hyopabi ra nocandamfri.”

31 Nepu nurá dada bi 'ñembabi: “Ma zi t'u'i, nu'í nzantho guí 'bui con guequi, y gatho nú'a dí pɛ'tsi, ri meti nehe.

32 Pe nubyá, mahyoni ga johyahu ne ga øthu 'nara ngo, ngue'a ri cu ndí hu ma mui gue ya xqui duhma, pe nubyá pa guequi dí ja ra uenda gue ya xa yopa nte. Y stí 'bɛhmahu, pe nubyá ya dá yopa hanthu.”

16

Ra 'bede de 'nara 'bɛtri mi ju ndunthi ra boja

1 Nehe ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Mi 'bui 'nara 'ñøhø xi mrá rico ne mi 'bui 'nará 'bɛtri. Y ra hmu xqui sipabi gue nú'a ra 'bɛtri mi jumpa ndunthi rá boja.

2 Nu'bú nura hmu bi zohna nú'a ra 'bɛtri ne bi 'ñembabi: “Xa sicagui 'raya noya de gue'i. Hangué dí ne gui dacagui ra uenda de ri 'bɛfi, ngue'a ya hindí ne gui sigui gui pepcagui.”

3 Nepu nú'a ra 'betri bi bense ja rá mfeni, ne mi ena: “Xibya, ¿te ga øt'e? Ma hmu ma da hñaga ra 'befi, ha otho ma ts'edi pa ga pe ya hai, y ri 'raca ra 'betsa 'bu ga mpeti.

4 A, nubyá ha, ya dá beni te ma ga øt'e. Ma ga hongra ra modo pa da macagui nú'u to'o tupabi ma hmu, pa da 'raca nsequi ja yá ngu nura pa'a da thagagui ra 'befi de guecua.”

5 Nepu nu'á bi zohna 'rama'na nú'u to'o mi tupabi rá hmu. Nu'a ra mudi bi 'yambabi ne bi 'ñembabi: “¿Hangu guí tupabi ma hmu?”

6 Nu'bu nu'á bi dátuabi bi 'ñena: “Dí tupabi 'na nthebe barri ra aceite.” Ha nura 'betri bi 'ñembabi: “Jaua ra he'mi habu huts'i hangu guí tupa ma hmu, y dama hyoqui ma'na habu di ma gue hõnse nde nthebe barritho gui tu.”

7 Nepu nu'a ma'na bi 'ñembabi: “Xi'a'i, ¿hangu guí tuge?” Nu'á bi 'ñena: “Na nthebe huada ra trigo.” Nepu nú'a ra 'betri bi 'ñembabi: “Nehe jaua ra he'mi habu huts'i hangu guí tupa ma hmu. Hyoca ma'na habu di ma gue hõnse goho'rate gui tu.”

8 Nepu nura hmu bi 'ñe'tsua rá nsu nú'a ra ts'o'betri ngue'a bi dama nti rá mfeni pa bi gohi xá hño co nú'u to'o mi tu ya thai. Hangu njabu nuya meximhai xi ya nimfeni pa da gohi xá hño co yá mimeximhaiui, pe nú'u xa gamfri Ajuá hinguí øt'e njabu.

9 Pe nugui, nu'a dí xi'ahu, masque ra boja da za da hyat'a 'na, pe nehe co nú'a ra boja'a ogyá mit'ihu, faxhu nú'u ja te ø'tua ra 'bedi, pa njabu gui ntsixhu'u, pa nu sta uadi ri tehu de guecua ja ra ximhai ne sta uadi da thogui ra boja, nu'bu ma da t'a'ahu 'nara hoga 'ñehe nu xcri tsõñhu mahets'i habu bí ja ya hoga 'múi pa nzantho.

10 Nu'a tó'o hinguí cõni masque 'na tui ra boja xa t'umbi da su, nehe hinda gõni 'bu da t'umba ndunthi ra boja pa da su. Nu'a tó'o cõni de nú'a 'na tui xa t'umbi pa da suhma, nehe da gõni 'bu da t'umba ndunthi pa da su.

11 Hangu nugui dí xi'ahu, 'bu gui cõñhu ya hño de nuua ja ra ximhai nú'u xa t'a'ahu pa gui suhma, ¿to'o da gamfri de gue'ahu pa da 'ra'ahu ya hño de mahets'i pa gui suhma?

12 Nu'bu hinguí pahu gui suhu nú'a hingrí metihu, ¿hanja da za da t'a'ahu nú'a rí 'ñep'a'ihu pa gui suhu?

13 Ni 'nara 'bego hinda za da mepabi yoho ya hmu, ngue'a njabu da za da utsa 'na, ne go da mahui nú'a ma'na, o nzantho go di pepabi 'na, y nu ma'na hina. Njabu nehe hinguí tsa gui pepabihu Ajuá ne da 'yoda ri mfenihu ra boja.

14 Ha nuya fariseo xi mi ho da me'tsa ndunthi ra boja ne mi 'buhni mi huxa nt'øde'u nú'a bi manga ra Jesu ne xi mi enda yá thede'u.

15 Ha nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nu'ahu ri hnequi 'ñena 'na xi gyá hoja'ihu, pe hõnse pa gui põnga ri hmihu ja yá thandi ri miqu'eihu, pe Ajuá pat'athohu ri mfenihu te rá 'be'a gui beñhu, hangue 'bu guí ne gui põnga ri hmihu ja yá thandi ri miqu'eihu, hinguí tsa gui põnga ri hmihu ja rá thandi Ajuá.

Rá ley ra Moise ne ra hoga nt'øde de rá hmanda Ajuá

16 Desde ante da zõhø ra Xuua Xi'tsate ya nguí pe'tsuahu rá ley ra Moise ne nú'a xqui manga ma'ra yá 'mehni Ajuá. Y desde bi zõhø ra Xuua asta nubya xcá 'yõhu xa si'ahu ya noya dega hoga nt'øde de hanja go ri manda Ajuá, y njabu ndunthi xa 'yøt'a ra ts'edi da yut'i nu habu ri manda Ajuá.

17 Masque mahets'i ne ra ximhai hinguí hei pa da uadi, pe ni 'nara noya nú'a xa t'ofu ja rá ley Ajuá hinda njabutho, pe'tsi da njabu ngu nú'a ma.

*Ra Jesu bi ma de ra nxuni**(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)*

¹⁸ B_u 'nara 'ñòhø da nxungüi rá 'behña pa go da nthatui ma'na ra 'behña, nú'a ra 'ñòhø'a ya bi 'yòt'a 'nara ts'oqui. Y nu'a tó'o da nthati co 'nara 'behña xa nxungüi rá ðame, ne'a ya bi 'yòt'a 'nara ts'oqui.

Ra Jesu bi ma de 'nara 'ñòhø ra rico ne ra Lasaro

¹⁹ Mi 'bui 'nara 'ñòhø xi mrá rico, ne xi mri hñe xá hño co 'raya hoga dutu xi mahotho. Y mi øt'ango hyastho ja rá ngu co ndunthi ra nthoqui.

²⁰ Ne mi 'bui 'nara zi meti mrá thuhu ra Lasaro xi mrá hyoya, xqui hñuhni ja rá gosthingu nú'a ra rico. Ne mi tsu 'nara hñeni mi 'ya maxøgue rá ndo'yo,

²¹ ne asta ya tsat'yo mi te'tsuabi habu mi 'ya. Y nú'a ra zi 'ñòhø'a mi nehma xa zi nú'a mi tagui de ja rá mexa nú'a ra rico.

²² 'Nara pa bi du ra zi hyoya, y ya enxε de mahets'i bá ehe e bi zits'i pa bá 'buhui ra Abrá nuni mahets'i. Nepu 'mefa bi du nehe nú'a ra rico, ne bi t'agui.

²³ Y de mi oni nú'a ra rico ja ra nidu xi mri sufri ndunthi, nepu nu'a bi guxa yá da ne bi hyandi de yabu ra Abrá ya mi 'buhui ra Lasaro nehe.

²⁴ Nepu nura rico bi ma'ti ne bi 'ñembabi: "Ma dada'i Abrá, dá nja ri nthecate de guequi, bá pehna ra Lasaro da pobo qué yá dedo co 'na zi tui ra dehe pa e da pobo qué ma jane, ngue'a xi dí sufri ndunthi nuua ja ra tsibi."

²⁵ Ha nura Abrá bi 'ñembabi: "Amigo, beni gue nu'i nú'bu nguí 'bui ja ra ximhai xi nguí 'bui xá hño, ha nura Lasaro mi sufri ndunthi ra hño. Pe nubya nuni 'bui xá hño de guecua, ha nu'i go guí sufribya núbu habu guí 'bui.

²⁶ Ha nixi da za da mabu ra Lasaro, ngue'a ja 'nara hñe madetho xi xá hñe. Hangu nu' 'bucua hinda za dí mabu, ha nu' 'bi 'bupu, hinda za dí 'ñecua nehe."

²⁷ Nepu nú'a ra rico bi 'ñena: "Ma dada'i Abrá, nu'bá dí bante'i gui pehna ts'u ra Lasaro ja rá ngu ma dada

²⁸ habu bí 'bui má cut'a ma cu, pa da zofo pa hinda zøhø de guecua ja ra nidu, e da sufri ngu dí sufriga."

²⁹ Pe nura Abrá bi 'ñembabi'a: "Nu'á ya bí pe'tsa nú'a bi 'yofo ra Moise ne nú'a bi 'yofo ma'ra yá 'mehni Ajuá. ¡Go dá 'yøte'u!"

³⁰ Pe nura rico bi 'ñena: "Haha majuaní guí ma, nú'i ma dada'i Abrá, pe nu'bu guí pehna 'na de nú'u xa du, nu'á dí paði da 'yøte ne da ñobri."

³¹ Pe nura Abrá bi 'ñembabi: "'Bu hingo xa 'yøte nú'a bi manga ra Moise ne ma'ra yá 'mehni Ajuá, nixi da ne da gamfri nú'a da xipabi nú'a di yopa nte de ja ra du."

17*Ra Jesu bi ma gue ga nsuhu pa hinga japhu da 'yøt'a ya ts'oqui ma'ra**(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)*

¹ Ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Nzantho da nja 'raya t'øt'e pa da japi da nts'oca ya ja'i, pe jhucate nú'a ra ja'i to'o da japi da 'yòt'a 'nara ts'oqui ma'na!

² Ma'na xá hño nú'a ra ja'i'a dra ts'utuahma 'nara do strá hñu ja rá 'yuga ne dra fòta ja ra ndehe, pa te hønse da japi da 'yòt'a ra ts'oqui ma'na rá miq'u'eiu nú'a hinxa zeditho rá jamfri.

³ Hangue nugui dí xi'ahu gui nsuhu. Nu'bu 'nari cuhu da 'yøt'ahu 'nara nts'o'mai, zofohu, hñacuahu. Nu'bu da ñobri, pumbabihu.

4 Masque da 'yøt't'ah_u ra nts'o'm_ui yoto 'mi'qui de ra pa, ne 'b_u da 'ñehe da 'ya'ah_u ra pumbate cada ra 'mi'qui, pumbabih_u.

Ra jamfri ngu 'nara zi nda dega mostasa

5 Ha nuyá apostol ra Jesu bi 'ñembabi:

—Xupca ma jamfrihe.

6 Nep_u ra zi Hmu Jesu bi 'ñembabi:

—Nu'b_u xi majuani gri pe'tsh_u ra jamfri masque ngu 'nara zi nda dega mostasa rá ndangui, nu'b_u da za gui 'ñembabih_u nuna danga 'bai gá za: “C'uts'i de hab_u gui 'bai ne rí ma gui nt'ut'a ja ra ndehe,” ha nura za'a da 'yøt't'a'ih_u co nú'a ri jamfrih_u.

'Nara 'bego rí 'ñepi da mēpa rá hmu, hingo dra 'bepi

7 Ra Jesu bi 'ñembabi nehe'u:

—'B_u 'nara ja'i di 'b_u 'nará 'bego xqui menga 'befi ja ra hua_hi o ra 'ba'yo, ¿ha gue da t'embabi 'bestho: “Thogui hñudi gui ñuni?”

8 Hina. Nu'á da t'embabi: “Met'o gui hoca ra nt'oxi, ne hñoquigue pa gui 'raqui te ga tsi. Nep_u 'mefa gui ñunigüe nehe.”

9 ¿Ha gui beñh_u da t'umba njamadi ra 'bego de nú'a 'bepabi da 'yøt'e? Hina.

10 Njab_u nehe nu xcrí juah_u gui peph_u rá 'befi Ajuá xa 'bep'ah_u, rí 'ñepi gui 'ñeñh_u: “Hiní 'ñepcahe gui 'yacje ra jamadi ngue'a 'nadyá 'begothohe ne hønse stá pehe nú'a mri 'ñepcaguihe ga pehe.”

Ra Jesu bi 'yøthe 'ret'a ya 'ñøhø mi tsudi ra lepra

11 De guehni bi thogui ra Jesu bi sigui rá 'ñu pa mri ma Jerusale, bi 'ranga madetho de yoho ya hai, 'na rá thuhu Nsamaria, ha nu ma'na Galilea.

12 Y ya de mi ma da zonga ja 'nara zi hnini, bi bøni pa bá tsudi'a 'ret'a ya 'ñøhø mi tsudi ra lepra nú'a mi tsit'atho ra ngø, ne nu'ú bi gohi zi yabatho de gue'a, ngue'a xúa nts'uni ya hñeni.

13 Nep_u bi ma'ti'u bi 'ñembi:

—Jesu, ma zi Xahnate'ihe, dá nja ri nthecate de guecje.

14 Nep_u nu mi hyanda ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Rí maha ua 'ñudih_u ja ya macja.

Nep_u nu'ú bi ma, ne de má 'ñu bi ñani de yá hñeni'u.

15 Y 'na de gue'u de mi za gue bi ñani, bi mengui mi xøcambeni Ajuá co ya hmafi.

16 Ne bi ndandiñahmu ja rá ua ra Jesu ne bi megui rá hmi asta ja ra hai pa bi umba njamadi ngue'a xqui 'yøthe'a. Y nú'a ra 'ñøhø'a mrá me Nsamaria.

17 Y nura Jesu bi 'ñani ne bi 'ñena:

—¿Ha gue hingue mi 'ret'a bi ñani? ¿Hab_u bi ma nú'u má guto?

18 ¿Ha gue hønse núni hingrá me Israel bá pengui ri xøcambeni Ajuá?

19 Nep_u ra Jesu bi 'ñembabi nú'a ra 'ñøhø:

—'Bai rí ma, ya xcá ñani ngue'a xcá camfrigui.

Ra Jesu bi ma de rá 'ñehe rá hmanda Ajuá

(Mt. 24:23-28, 36-41)

20 Nep_u ya fariseo bi 'yambabi ra Jesu ha'm_u mi ma da zøhø rá hmanda Ajuá nuua ja ra ximhai. Nep_u nu'á bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Nurá hmanda Ajuá hinga 'nara t'øt'e pa da hnequi.

21 Nixi da za da t'eñ'ah_u: “Xi jaua”, o “Bí jani”. Nurá hmanda Ajuá ya xa zøhø ne ya 'bui con gue'ah_u.

22 Nep_u nu'á bi 'ñembabi yá nxadi nehe:

—Ma da zøhø ra pa gui nehma_h gui hyanth_h da zøhø 'bestho nú'a ra danga pa, pa gui hyanth_h da yopa 'ñehe pa da nda Nú'a To'o e bi Nja'i, pe hindi tat'atho ya pa pa gue'a.

²³ Ne ma da te'eh'ah_h: “Xi 'bucua”, o “Xi bí 'buhni”. Pe oxqui pah_h ma gui c'a'atsh_h, ne oxqui tenih_h nú'u to'o da xi'ah_h njab_h.

²⁴ Ngue'a ngu guí hanth_h 'nara huei nú'a masectho da yot'i maxøgue mahets'i, ma da njab_h nehe nú'a ra pa'a stua yopa pengui Nú'a To'o e bi Nja'i.

²⁵ Pe mahyoni 'met'o da thogui ndunthi ya ts'othogui. Ne ma da utsa gatho ya ja'i nú'u 'bui de nuya pabya.

²⁶ Ngu nú'a bi nja de nuya pa'u de mi 'bui ra Noé, ma da njab_h nehe nu stua yopa ehe Nú'a To'o e bi Nja'i.

²⁷ Nu'ú mri ñuni, mi tsithe, ne mi øt'a nthati ngu xi yá nzai, ne hinte mi jamasu' h asta nura pa'a bi yut'a ra Noé ja ra arca, ne mi damfri'u bi ñuxa ra dehe maxøgue ra ximhai, y gatho ya ja'i bi jat'i.

²⁸ Bi njab_h nehe nuya pa'u mi 'bu ra Lot. Ya ja'i mi øt'e ngu xi myá nzai, mi ñuni mi tsithe, mi mpa ne mi ntai, mi mpot'i ne mi høngu.

²⁹ Pe nu de mi bønga ra Lot de ra hnini Sodoma, bi 'ua ya tsibi ne ra asufre, y bi du dega nzat'i gatho ya ja'i de nú'a ra hnini'a.

³⁰ Ma da njab_h nehe nú'a ra pa'a stua yopa pengui Nú'a To'o e bi Nja'i.

³¹ De nura pa'a, 'bu 'na di 'ba ja ra patio de rá ngu, hinda yut'a mbo rá ngu pa da hñats'i nú'a te di pe'tsi. Y nu'a tó'o di 'yo ja rá huah_h, ya hinda yopa menga ja rá ngu.

³² Benih_h de hanja bi ndo'u rá 'behñ_h ra Lot ngue'a bi ñegui bi hyanda nú'a ra hnini bi zop_h.

³³ Nu'a tó'o ne da su rá te, da 'bedi, pe nu'a tó'o da unga rá te po rá nguequi, nu'a ma da me'tsa ma'na ra hoga te pa nzantho.

³⁴ Nehe dí xi'ah_h gue nú'a ra xuui'a 'bu yoho di 'bonga 'nadb_h ja yá aha, 'na da ts'its'i, ha nu ma'na da ts'ogui.

³⁵ 'Bu yoho ya gani di cani mahyegui, 'na da ts'its'i, ha nu ma'na da ts'ogui.

³⁶ 'Bu yoho ya 'ñøhø di 'yo ja yá 'befi 'nadb_h ja ra huah_h, 'na da ts'its'i, ha nu ma'na da ts'ogui.

³⁷ Nu mi 'yøde njab_h ya apostol bi 'yambabi ra Jesu ne bi 'ñembi:

—¿Hab_h ma dua nja nú'a gá ma, ma zi Hmu'ihe?

Nep_h nu'á bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—Nuni hab_h di 'beni nú'a xa du, ja ma da munts'ni ya pada pa da zi'u.

18

'Nara nzaya co 'nara viuda

¹ Ra Jesu bi xipa 'nara 'bede yá nxadi gue mahyoni da 'yapabi Aju_h nzantho nsinque da zabi.

² Ne bi 'ñembi:

—Mi 'bui 'nara nzaya ja 'nara hnini, himi tsu Aju_h ne ni 'nara ja'i himi tsu.

³ Ne de nú'a ra hnini'a mi 'bui 'nara viuda nehe, nzantho mi pa da c'a'tsa nú'a ra nzaya pa da ñani de rá ncontra'a.

⁴ Pe bi thogui ndunthi ya pa nura nzaya himbi umba ra mfats'i nú'a ra viuda. Pe 'mefa bi 'ño rá mfenise nú'a ra nzaya ne bi 'ñena: “Masque nugui hindí tsu Aju_h, nixi 'nara ja'i hindí tsu,

⁵ pe hingo rá ngue'a ma ga øta nú'a xica ra viuda, pa hingue xi stí tsøcatho ma mai.”

6 Ra zi Hmu Jesu bi 'ñena:

—Guehna bi m̄anga nú'a ra ts'o nzaya.

7 Xihma Ajuá, ¿ha gue hinda ñani nú'u to'o xa huahni, nú'u apabi'a ma pa ra xuui? ¿Ha gue hinda mats'i 'bestho'u?

8 Dí xi'ahú gue há, 'bestho da mats'i. Xi sta yopa mengui Nú'a To'o e bi Nja'i, ¿ha gue da zúdi ndunthi to'o di camfri 'bú? Ya hina.

'Nara fariseo co 'na de nuya 'ñatsa nguxboja

9 Ra Jesu bi m̄anga ma'na ra 'bede pa nú'u to'o ri 'ñets'i gue ya hoja'i ne xi ya denate, ne bi 'ñena:

10 —Yoho ya 'ñøhø bi ma ja ra nija pa da 'yapabi Ajuá, 'na mrá fariseo, ha nu ma'na mrá 'ñatsa nguxboja.

11 Ha nura fariseo bi 'yapabi Ajuá má 'bai ne mi ena njaua: “Dí jamádi ma Zidada'i, ngue'a nugui hindí nja ngu ya 'yøt'ats'oqui, ya be, ya ts'o'mú ne ya zinga medintháti, nixi dí nja ngu nuni ra 'ñatsa nguxboja 'bahni.

12 Nugui dí ayuna yo'qui ra semana, ne nzantho dí 'ra'a 'ret'a centavo cada ra bexo nú'a dí taha,” njabú bi 'ñena.

13 Pe nú'a ra 'ñatsa nguxboja bi gohi ts'u zi yabú de ra fariseo, ne nixi bi ne bi guxa yá da pa mahets'i ngue'a mi pádi gue xi mrá nduts'oqui, pe xi mi apabi Ajuá con gatho rá mú ne mi ena: “¡Ma Zidada'i, dá nja ri nthecate de guequi, ngue'a xi majuaní nugui 'nadrá danga 'yøt'ats'oqui!”

14 Hangue bi 'ñenga ra Jesu:

—Dí xi'ahú gue nú'a ra 'ñatsa nguxboja bi zúdi ra pumbate de yá ts'oqui, ne bi menga ja rá ngu ya hinte má ts'oqui mi tu. Pe nura fariseo himbi zúdi ra pumbate de yá ts'oqui. Ngue'a nu'a tó'o ri 'ñexase, nú'a go gue'a ma da 'be rá tsa. Ha nu'a tó'o hini 'ñexase, nú'a 'mefa ma da t'e'tsua rá nsu.

Ra Jesu bi japa ya batsi

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

15 Bá ts'impabi ya zi batsi ra Jesu pa da hñuxa yá 'yε ne da japabi'u. Pe nu mi hyanda njabú yá nxadi bi zú nú'u to'o mri zi yá batsi.

16 Ha nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Hophú ya batsi da e da zacagui, oguí hacuahú, ngue'a nu'u tó'o da 'mú ja rá hmanda Ajuá, mahyoni da nja ngu nuya ya zi batsi.

17 Nehe dí xi'ahú gue nu'a tó'o hinda nja ngu 'nara zi batsi pa da 'mú ja rá hmanda Ajuá, hinda za da yat'a ja rá hmanda Ajuá.

'Nara rico bi ñqui ra Jesu

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

18 Ne de gue'a 'nara ndá de ja ra nija bi 'yambabi ra Jesu ne bi 'ñembi:

—Nu'i Xahnate, 'nagrá hoja'i, ¿te da za ga øt'e pa ga tsadi ra te pa nzantho?

19 Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—¿Hanja guí engagui gue drá hoja'i? Jo'o ma'na ra hoja'i, hønse Ajuá.

20 Nu'i guí pádi xá hño ya hmanda de ra ley habú ena: “Oxqui ntsinga medintháti, oxqui nhyote, oxcrí mpe, ne oxqui ja'tsua ya nc'uamba ri miqu'eiui, ne umba ra t'equ'ei ri dada ne ri nãã ne su'u.”

21 Ha nú'a ra 'ñøhø bi 'ñena:

—Gatho núyá stá øt'e desde ndí batsi.

22 Ha nu mi 'yøde ra Jesu njabú, bi 'ñembabi:

—Ri 'bedi guí 'yøt'a ma'na. Rí ma guí pa gatho nú'a guí pe'tsi, ne guí hecuabi ya hyoya. Njabú há, ma grí tsadi ya hño de mahets'i. Ne bá ehe guí tengagui.

23 Pe nu mi 'yøde njab_u nú'a ra nd_a xi bi du rá mai ngue'a xi mrá d_anga rico.

24 Nu mi hyanda ra Jesu gue xi bi du rá mai, bi 'ñena:

—¡xi xá hñei da yut'a 'nara rico ja rá hmanda Ajuá!

25 Ma'na hingui hei da thogui 'nara d_anga mbo'ni ngu ra cameyo ja rá gu 'nara 'yofri que 'nara rico da yut'a ja rá hmanda Ajuá.

26 Ha nú'a to'o bi 'yøde nu mi m_anga njab_u, bi 'ñena:

—Nu'b_u njab_u, ¿to'o'a da za da mpøhø?

27 Nura Jesu bi 'ñembabi:

—Nu'a jumpabi xá hñei ya ja'i, pa Ajuá otho 'nara 'tø't'e strá hñei.

28 Nep_u nura Pedro bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'uhe, nuje stuá tsoguihe gatho nú'a ndí pe'tshe pa go stuá ten'ahe.

29 Nep_u ra Jesu bi 'ñembabi:

—Majuani dí xi'ahu, nu'a tó'o da zogui rá ngu, o rá dada, o rá nana, o yá cu, o rá 'behña, o yá batsi po rá ngue ra maça noya,

30 nu'á ma da hñani nuua ja ra ximhai ma'na ndunthi que nú'a xa zogui, ne 'mefa ma da hñanga ra te pa nz_antho nuni mahets'i.

Ra Jesu bi yopa ma de rá du

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

31 Y nura Jesu bi 'ueque 'namb_u nú'u 'ret'amayoho yá nxadi, ne bi 'ñembabi:

—Nubya grá maha pa Jerusale hab_u ma da nja ngu nú'a xa 'yoyo yá 'mehni Ajuá de nú'a ma da thogui Nú'a To'o bi e bi Nja'i.

32 Ma da t'ent'ua ja yá 'yε ya ja'i nú'u hingyá me Israel, ne nu'ú ma da 'yø'tua ra nt'eni, ne ma da ñama'ñu de gue'a, ne ma da zots'i.

33 Nu'ú ma da na'mbi nep_u da hyo, pe nurá hñupa ma da yopa nte de ra du ma'na'qui.

34 Pe nuya nxadi himi tso yá mfeni de nú'a mi xipabi ra Jesu, nixi himi tsa da badi'u de nú'a mi mañ'a.

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara goda nuni Jericó

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

35 De ya mi ma da zønga ra Jesu ja ra hnini Jericó, mi huhni 'nara goda ja ra 'ñu, mi peti.

36 Ha nu mi 'yøde'a gue mi pani ndunthi ya ja'i, nu'á bi 'ñani te rá 'be'a xqui nja.

37 Nep_u nu'á bi sipabi gue mi pani ra Jesu me Nasare.

38 Nu'bú nu'á bi ña nts'edi ne bi 'ñena:

—¡Nu'i Jesu, rá T'u'i ra nd_a Davi, dá nja ri nthe cate de guequi!

39 Ha nuya ja'i mri 'bet'o mi tsei ne mi embi gue da go'ta rá ne, pe nu'á ma'na mri mafi nts'edi ne mi ena:

—¡Rá T'u'i ra Davi, huegagui!

40 Nep_u ra Jesu bi gohi bi 'mai ne bi mehni to'o bá tsi. Y nu mi zøhø hab_u mi 'bai'a, bi 'yambabi ne bi 'ñembi:

41 —¿Te guí ne ga ø't'a'i?

Ha nura goda bi dadi ne bi 'ñena:

—Dí ne ga handi, Ndada.

42 Y ra Jesu bi 'ñembabi:

—¡Nubya h_a xa njab_u ngu nú'a guí ne! Xcá ñani ngue'a xcá camfrigui.

43 'Bestho ra ora'a ra goda bi za bi hyandi, ne bi dena ra Jesu, mi xøcambeni Ajuá. Y gatho nú'u ya ja'i bi hyandi njab_u, ne'u bi xøcambeni Ajuá nehe.

19

Ra Jesu co ra Saqueo

¹ Nep_u nura Jesu bi yat'a ja ra hnini Jericó ne mri 'yo mi thogui made ra hnini.

² Ne de guehni mi 'b_u 'nara 'ñøhø xi mrá rico mrá thuhu ra Saqueo, gue'a mrá nda de nuya 'ñatsa ngxboja.

³ Nura Saqueo mi ne da hyanda ra Jesu pa da badi to'o'a, pe himi tsa ngue'a himrá he'tsa ja'i y mi 'ñoui ndunthi ya ja'i ra Jesu, hangue himi tsa da hyandi'a.

⁴ Nep_u nu'á bi nest'ihi bi 'met'o bi bøxa maña ja 'nara danga 'bai gá za pa da za da hyanda ra Jesu, ngue'a ja ma dí 'rani'a.

⁵ Nu mi thogui ra Jesu de guehni, bi hyandi gue ja mi tøhni'a. Ne bi 'ñembabi: —Nu'i Saqueo, bá dama cai, ngue'a nubya dí ne ga tsøñ'a'i ja ri ngu.

⁶ Nep_u nura Saqueo mant'a bi dama gai ne co ndunthi ra johya bi zixa ra Jesu ja rá ngu.

⁷ Ha nu mi hyanda njab_u ya ja'i, bi madi bi nõñ'u ra Jesu ngue'a bi ma bá cat'a ja rá ngu 'nara ts'oja'i.

⁸ Nep_u nura Saqueo bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma zi Hmu'i, ma ga hecua ya hyoya made de numa hño dí pe'tsi, ne 'b_u to'o stá hat'i, ma ga ju'tua goho 'mi'qui de nú'a stá hat'i.

⁹ Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—Núbya rapaya xa zøhø ra mpøhø nuua ja ri ngu, ngue'a ne'i xqui 'ñehe desde yá ja'i ndu ra Abrá.

¹⁰ Ngue'a Nú'a To'o bi e bi Nja'i, bá ehe pa da pøhø nú'u xa 'mædi.

Ra 'bede de nú'u 'ret'a ya 'bego co 'ret'a ya boja

¹¹ Nu mi uadi bi mangan ra Jesu njab_u, bi madi bi xipabi ya ja'i 'nara 'bede, ngue'a ya mi ma da zønga Jerusale y nú'u ya ja'i mi hu yá mæi gue mi ma da hnequi 'bestho rá hmanda Ajuá nu stí zøni.

¹² Hangue nura Jesu bi 'ñembabi:

—Mi 'bai 'nara 'ñøhø mrá t'u 'nara nda. Nú'á bi ma yab_u ja ma'na ra hnini pa da thuts'i dega nda ja rá hai, nep_u da yopa mengui pa da nda.

¹³ Pe ante da ma'a, bi zohna nú'u 'ret'a yá 'bego pa da umbabi 'ra 'nara boja, y mahyegui rá ndunthi bi umbabi cada 'na de gue'u. Nep_u bi 'ñembabi: “'Yøth_u ra thoni co nú'a dá 'ra'ah_u pa da xu ri bojah_u asta hinga pengui.” Ne bi g_u rá 'ñu bi ma.

¹⁴ Pe nú'u ya ja'i de rá hai nú'u to'o mi utsa, bi mæhna 'raya 'mehni pa da ma nehe hab_u mri ma'a pa xamā hinxa thuts'i dega nda de yá hai'u.

¹⁵ Pe nu'á bi t'umbabi ra ts'edi pa da nda, ne bi menga ja rá hai. Ha nu mi zøhø'a bi manda bi ts'ohna gatho nú'u to'o xqui umbabi ra boja, pa da badi hangu xqui dāhā cada 'na de gue'u.

¹⁶ Nu'a rá madi bi zøhø bi 'ñena: “Nú'i ri t'equ'e'i Nda, nuri boja gá 'raqui xa xu má 'ret'a yá ndunthi de nú'a gá 'raqui.”

¹⁷ Ha nura nda bi 'ñembabi: “Xá hño, xi grá hoga 'bego, xcá japi xa xu nú'a 'na tui dá 'ra'i. Nubya ma ga hux'a'i dega nda pa gui manda 'ret'a ya hnini,” bi 'ñembi.

¹⁸ Ha nu'a ma'na ra 'bego bi 'ñena: “Nú'i ri t'equ'e'i Nda, nuri boja gá 'raqui xa xu má cat'a yá ndunthi de nú'a gá 'raqui.”

19 Nu'bu ra nda bi 'ñembabi nehe: “Ne'i ma ga hux'a'i dega nda pa gui manda cat'a ya hnini.”

20 Nepu bi zohø nú'a ma'na bi 'ñembabi: “Nú'i ri t'equ'e'i Nda, jaua ri boja núna gá 'raqui. Dá tu'ti ne dá pe'tsi xá hño pa hindá 'bedi.

21 Dá ntsu xa bø ri cue ngue'a nu'i guí japi da mpefi 'na ndunthi, ne guí ju guí pe'tsi nú'a hingo xcá pefi, ne guí xofo nú'a hinxcá pot'i.”

22 Nepu nura nda bi 'ñembabi: “Nu'i 'nagrá ts'o'bego, co nú'a ri noya gá ma gá nts'oquise. Nu'bu gá paði gue drí ja'ahu gui mpehu nts'edi ne dí ju dí pe'tsi nú'a hinstá pefi, ne dí xofo nú'a hinstá pot'i,

23 nu'bu çhanja hingá tsogui ma boja ja ra banco pa xa xu rá thaḥa?”

24 Nepu bi 'ñembabi nú'u ma'ra ya 'bego mi 'buhni: “Hñamfu nú'a ra boja ne umbabihu nú'a to'o bi xu 'ret'a 'mi'qui rá ndunthi ra boja.”

25 Pe nu'á bi 'ñembabi: “Nú'i ri t'equ'e'i Nda, pe nu'á ya pe'tsa 'ret'a ya boja.”

26 Ha nura nda bi daði ne bi 'ñena: “Dí xi'ahu gue nu'a tó'o paði da xu nú'a t'umbi, da t'umbabi ma'na, pe nu'a hingui paði da xu nú'a t'umbi, da thambabi nú'a ts'u di pe'tsi.

27 Ha nú'u ma ncontra himi ne gue go ga nda, bá tsincahuua gatho, ne hyohu ja ma thandi.”

Ra Jesu bi yut'a Jerusale

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 De mi uadi bi mangu njabu ra Jesu, bi thogui gá ma pa Jerusale.

29 Y de ya mi ma da zonga ja ra hnini Betfage ne ra hnini Betania, gueta ra t'ohø rá thuhu 'bo Olivo, bi mehna yoho yá nxadi,

30 ne bi 'ñembabi:

—Rí maha ja nuni ra hnini bí jani, ne nu xcrí tsõñhuni ma gui tsuhu 'nara zi burru di that'i de guehni, nú'a hinto xa tøguetho. Gui xo'thu ne ua tsincahuua.

31 Nu'bu to'o da 'yan'ahu hanja guí xo'thu, 'ñembabihu: “Ma zi Hmuhe bí honi.”

32 Nepu nú'u yoho yá nxadi bi ma ne bi zudi ngu xqui xipa ra Jesu.

33 Y ts'a mi xo'ti'u, nú'u to'o myá meti bi 'ñemi:

—çTe gui japhu ra burru guí xo'thu?

34 Nepu nu'á bi daði ne bi 'ñena:

—Ma zi Hmuhe bí honi.

35 Nu'bu bí ts'i'tsuabi'a nura zi burru, ne nu mi zoni'u bi xi'tsua yá pat'i'u pa bi tøgue'a.

36 Ne de mri ne ra 'ñu ra Jesu, ya ja'i mi haça yá pat'i pa mi pøgue ja ra 'ñu habu mi thogui'a.

37 Ne nu mi donts'a ja ra t'ohø 'bo Olivo pa da gai, gatho nú'u mri deni'a bi maði bi mafi co ra johya ne mi xocambeni Ajuu ngue'a xqui hyant'u ya danga nt'udi nú'u xqui 'yot'a ra Jesu.

38 Ne mi ena'u:

—¡Njapi ra danga Nda nuni xuá mencahu Ajuu! ¡Xi rá nsunda ra hoga'mai nuni mahets'i, ne ma da njabu de guecua ja ra ximhai nehe! ¡Xi rá nsunda Ajuu!

39 Nepu 'ra de nuya fariseo mi pani ja ya ja'i bi 'ñembabi ra Jesu:

—Xahnate, dí nehe gui hñacua nuyu ya ja'i grí 'ñoui, hinda mafi.

40 Pe nura Jesu bi daði ne bi 'ñembabi:

—Dí xi'ahu gue nu'bu núyu da go'ta yá ne, nu'bu da za da mafi asta ya do.

⁴¹ Nu mi zøhø ra Jesu gueta ra hnini Jerusale, bi hyandi ne bi huequi ne bi nzoni.

⁴² bi 'ñena:

—iNu'ah_u me Jerusale, 'b_u di tsohm_u ri mfenih_u gue xa zøhø ra pa pa gui mpøhøhm_u! Pe nubyá hinda za gui pah_u, ngue'a xra t'ac'a ri mfenih_u.

⁴³ Ma da zø ya pa xá nts'o pa gue'ah_u, ngue'a nuri ncontrah_u ma da got'athoh_u, ne da the'ts'athoh_u, ne hingui c'oth_u de ja yá 'y'e_u.

⁴⁴ Ne da hyo'ah_u ne gatho ri batsih_u, ne ma da nhuata ri hninih_u, ne hinda ma da gohi ni 'nara do maña de rá midoui. Nú'á gue'a ma gui thoguih_u ngue'a hingá pađi gá hñañh_u nuna ra mpøhø Ajuá bá pehn'ah_u.

Ra Jesu bi 'yenga nú'u mri mpa mbo ra ndanija

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Nep_u ra Jesu bi yut'a ja ra ndanija ne bi madi bi 'yenga gatho nú'u to'o mi 'buhni mri mpa ne mri ntai de guehni,

⁴⁶ ne bi 'ñembabi:

—Ja ra Maça T'ofø Ajuá ena njaua: “Nuna ngu ra ngu pa da søcambenigui”; pe nu'ahú xcá 'yøt'athoh_u ra ngu dega mfe.

⁴⁷ Hyastho ra Jesu mi 'buhni ja ra ndanija ne mi xahna ya ja'i, pe nuya ndá gá macja ne ya xahnate de ra ley ne gatho ya ndá de ra hnini, gatho'u mi honi hanja da za da hyo'a.

⁴⁸ Pe himi tsa da 'yøt'a njab'u ngue'a gatho ya ja'i mi huxa nt'øde de nú'a mi maña'a.

20

Ra Jesu bi t'ambabi te ma nsequi mi ha

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ 'Nara pa ra Jesu mi 'bui ja ra ndanija mi zofo ya ja'i de ra hoga nt'øde. Nep_u bi zøhø ya ndá gá macja ne ya xahnate de ra ley ne ya ndaxjua ndá.

² Nep_u nu'ú bi 'ñembabi:

—Dí ne gui xicje to'o xuá mehn'a'i pa gui 'yøt'a nuya ya t'øt'eya, ne con te ma nsequi guí øt'a njab_u.

³ Nep_u nura Jesu bi 'ñembabi:

—Néqui ma ga an'ah_u 'nara nt'ani:

⁴ ¿To'o xqui umba ra ts'edi ra Xuua pa bi 'yøt'a ra sistehe? ¿Ha gue Ajuá, o ya ja'i?

⁵ Nu'bú nu'ú bi madi bri 'ñámbabi 'na ngu ma'na ne bi 'ñémbi:

—¿Te ga mañañbya? Nu'b_u ga emf_u gue Ajuá bi umba ra ts'edi, ma da 'ñengaguih_u: “Nu'bú ¿hanja hingá camfrih_u?”

⁶ Ha nu'b_u ga emf_u gue ya ja'i, nu'bú nu'ú da bø yá cué ne da hyoj_u dega nc'ahni, ngue'a nu'ú beni gue ra Xuua xqui mehna Ajuá.

⁷ Nu'bú nu'ú bi 'ñembabi gue himi pađi to'o xqui umba ra ts'edi ra Xuua pa mi øt'a ra sistehe.

⁸ Hangue nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nixi guequi, hinga xi'ah_u con te ma nsequi dí øt'a njaua.

Ra 'bede de ya ts'omēfi

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Nep_u nura Jesu bi madi bi xipa ya ja'i 'nara 'bede ne bi 'ñembabi:

—Mí 'bui 'nara 'ñøhø xqui gaxa ndunthi ya 'bai gá obxi ja yá huāhi. Y de gue'a bi umba nhyandi rá uā'obxi 'raya hyanthuāhi. Ha nu'á bi ma de guehni gá ma ja ma'na ra hai ndunthi ya pa.

10 Nu mi zøhø ra pa pa da nja ra sofo de ya obxi, bi mehna 'nará 'bego nú'a to'o mra me ua'obxi pa da 'yapabi nú'a mri 'ñepabi'a. Pe ya hyanthuahi bi guui dega mfei nú'a ra 'bego ne hinte bi umbabi.

11 Pe nura me ua'obxi bi mehna ma'na rá 'bego, nehe'a bi t'ø'tua ya nts'o'mai ne bi juui dega mfei ne hinte bi t'umbabi nehe.

12 Nepu bi mehna ma'na, pe nú'u ya hyanthuahi bi gu bi na'mbi asta bi zeni ne bi guui'u.

13 Nepu nura me ua'obxi bi bense ja rá mfeni ne bi 'ñena: "Xibya, ¿te ga øt'e? Ma ga pøhna ma hmāca t'u, xamā nu stí hyandi'u gue go di gue'a ma t'u, xamā da 'yøte."

14 Pe nú'u ya ts'o hyanthuahi mi hyandua rá t'u ra me ua'obxi bi zøhø, bi 'ñembabi'u: "Nuni go guehni ma da gohui yá hai rá dada, pe ma ga juhu ga hohu pa go ga cohū gatho ya hai."

15 Hangue nu'ú bi gu nú'a ra t'u ne bi pøni de ja ra huahi ne bi hyo'u.

Nu'bú ra Jesu bi 'yambabi ya ja'i ne bi 'ñembi:

—¿Te guí beñhu ma da 'yøt'a nú'a ra me ua'obxi co nú'u ya ts'o hyanthuahi?

16 Nu'á ma da 'ñehe ne da hyo gatho'u, ne da umbabi ya hai ma'ra ya hyanthuahi.

Nu mi 'yøde njabu gatho ya ja'i bi 'ñena:

—¡Xamā Ajuā hinda hopi da njabu!

17 Nepu ra Jesu bi hyandi'u ne bi 'ñembabi:

—Nu'bú, ¿te ne da mā nú'a huxa ja ra Māca T'ofø habu ena njaua?:

Nú'a ra do bi føtbu hmāhā 'na lado nuya hyøngu,

nubya gue'a ra mādi do de rá nija Ajuā.

18 Nu'á tó'o da fe'tsa nura do'a, da 'uaca yá ndo'yo, ha nu'a tó'o da ze'mi, da qu'e'ti.

Ra Jesu bi mā de ra boja nú'a adi ya nda de ya hnini

(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

19 Ya ndā gá macja ne ya xahate de ra ley xi mi nehma xa gu ra Jesu nura ora'a, ngue'a bi zo yá mfeni'u gue nú'a ra 'bede xqui māñ'a, nu'á xqui mā pa gue'u, pe nu'ú mi tsu ya ja'i da bø yá cue.

20 Hangue bi mehna 'raya 'yacate nú'u mri 'ñet'a hoja'i, pa xamā xa 'yøde xa ñama'ñu ra Jesu, pa njabu xa za xa ñapabi co ra gobierhnu.

21 Hangue nu'ú bi 'yø'tua 'nara nt'ani ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Xahate'ihe, dí pahe gue nu'i guí mā ne guí udi nú'a xá hño, ne hingui huahna nú'a to'o guí ø'tua ra hño, ngue'a nu'i guí udi rá 'ñu Ajuā nú'a majuani.

22 Dí ne gui xicaguihe, ¿ha gue rí 'ñepi ga juthe nú'a ra boja adi ra nda Cesa, o hina?

23 Pe ra Jesu mi pa'uatho yá ts'omfeni'u, bi 'ñembabi:

—¿Hanja guí ne guí hyacaguihu?

24 'Ñutcahu 'nara boja xa. ¿To'o rá c'oi núna tøcua, ne to'o rá thuhunā?

Nu'bú nu'ú bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Rá c'oi ne rá thuhu ra nda Cesa.

25 Nu'bú nu'á bi 'ñembabi:

—Umfu ra nda Cesa nú'a rí 'ñepabi, ne umfu Ajuā nú'a rí 'ñepabi'a.

26 Pe nu'ú himbi dinba ni 'nara ts'onoya ja yá thandi ya ja'i ngu nú'a mi ne'u, asta go bi 'yø'u de nú'a gá dadi ra Jesu, ne bi go'tatho yá ne'u.

Ya saduceo bi 'yamba ra Jesu de rá ñoho ra te

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

27 'Mefa 'raya ja'i nú'ú t'embi ya saduceo bi ma bá c'a'tsa ra Jesu. Nú'ú ena gue hinda ma da yopa nte nú'ú xa du. Ne nu'ú bi 'ñembabi ra Jesu:

28 —Ma Xahnate'ihe, ra Moise bi zogui nt'ofu gue 'bú 'nara 'ñòhø da du ne da zogui rá 'behñá ne himbi me'tsua ni 'nara bātsi, nu'bú nurá cu nú'á ra 'ñòhø bi du, mahyoni da nthātui nú'á ra 'behñá bi gohise, pa 'bú da me'tsa ya bātsi da thu'mba rá thuhu ngu rá thuhu ndu rá 'bet'o dame.

29 'Na'qui mi 'bú yoto ya 'ñòhø mri ncu. Nu'á rá madi bi nthāti pe 'mefa bi du, ne ni 'nara bātsi himbi me'tsua rá 'behñá.

30 Y nura 'behñá'a bi nthātui ma'na rá cu ndu rá dame, ne'á bi du, ne ni 'nara bātsi himbi zocuabi.

31 Nepú nurá hñu rá cu ndu rá dame bi nthātui nehe nú'á ra 'behñá. Y bi njabú 'rama'na asta bi du gathu nú'ú yoto, ha nu gathu'ni 'nara bātsi himbi zocuabi nú'á ra 'behñá.

32 Ne 'mefa bi du nehe nú'á ra 'behñá.

33 Hangue xi de stí yopa nte de ra du'ú, ζto'ona de gue nú'ú yoto bi nthātui dí 'mahui mahets'i?

34 Nepú ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nuua ja ra ximhai ya 'ñòhø ne ya 'behñá ri nthāti.

35 Pe nu sta yopa nte de ra du ne stí 'mahni mahets'i nú'ú rí 'ñepi da 'mahni, ya hinda ma da nthāti'ú,

36 ngue'á ya hinda ma da du ma'na'qui. Ne ma da 'mú ngu ya ενχε, ne dyá t'ú Ajuá ngue'á ya da yopa nte'ú de ra du.

37 Nusé ra Moise xicaguihú ja ra Māca T'ofu gue ma da yopa nte nú'ú xa du, ne ja guehnitho mā de nú'á ra ndapo mi zø, gue ja bi 'ñembabini Ajuá gue go gue'á rá Ajuá ra Abrá, ne de ra Isaac, ne de ra Cobo nú'ú ya xqui du.

38 Pe Ajuá hingrá Ajuá de nú'ú xa du, go rá Ajuá de nú'ú te. Hangue ra Abrá ne ra Isaac ne ra Cobo bí te ja rá thandi Ajuá, ne gathu ya ja'i te ja rá thandi'á.

39 Nepú 'raya xahnate de ra ley bi 'ñembabi:

—Majuani nú'á gá mā, ma Xahnate'ihe.

40 Y de guehni ya hinte bi yopa 'yamba ma'na'qui'ú.

¿Ha gue ra Cristo go rá t'ú ra ndá Davi?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

41 Ra Jesu bi 'ñembabi'ú:

—¿Hanja guí māñhú gue nú'á ra Cristo bá pehna Ajuá pa da ndá gue rá t'ú ra Davi?

42 Gue nura Davi bi 'ñena njaua ja ra Māca T'ofu de ya Salmo:

Ajuá ra Dada bi 'ñembabi ma zi Hmu:

“Bá e gui hñudiua ja ma 'ñei,

43 asta hinga tsihn'a'i gathu ri ncontra pa da gohi'ú de rí ga'ti ri ua.”

44 Nepú ra Jesu bi 'ñena:

—Nu'bú ra Cristo go drá t'úhmá ra Davi, nu'bú ¿hanja bi 'ñenga ra Davi gue go rá Hmu?

Ra Jesu bi mā de yá ts'o'bēfi ya xahnate de ra ley

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

45 Nepú ra Jesu bi zofu yá nxadi, y gathu ya ja'i bi 'yøde. Ne bi 'ñembabi:

46 —Nsuñhú, oxqui øthú ngu nú'á øt'a ya xahnate de ra ley, ri ho da 'ño co 'raya he xá ma pa da numansu ya ja'i'ú. Ne ri ho dra zenjua co ndunthi ra t'egu'e'i ja ya tai, ne ri ho da gú ya madi hudi ja ya nija, ne go gue'ú huahna ya madi hudi habú ja ra hñuni.

⁴⁷ Ne hanbabi nú'a pe'tsa ya viuda asta yá ngu nehe, ne pa hinda fátua yá ts'ot'ot'e'u, ot'a yá sadi xi xá ma, pe nú'ú go gue'u ma da hñanga 'nara castigo ma'na ra dangui.

21

'Nara viuda xi mrá zi hyoya bi unga 'nara 'baha ja ra ndanija
(Mr. 12:41-44)

¹ Ha nura Jesu mi 'bahni ja ra ndanija ne mi handa gatho nú'u xi mi ja ndunthi te mi pe'tsi gue mi ut'a yá boja ja ra 'me'tsboja de ra nija.

² Nehe bi hyanda 'nara viuda xi mrá zi hyoya bi 'yent'ni yoho ya zi boja dega cobre.

³ Nepu nura Jesu bi 'ñena:

—Xi majuani dí xi'ahu, gue nuna zi hyoya viuda xa unga ma'na ndunthi que nú'u ma'ra,

⁴ ngue'a nu'ú bi uni pe de nú'u yá mbongui, pe nuni, masque co rá zi nhyoya, bi unga gatho nú'a mi pe'tsi pa xa zihma.

Ra Jesu bi ma gue da nhuata ra ndanija
(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Nepu bi 'yode ra Jesu gue 'ra de nú'u mi 'bahni mri mpede de ra ndanija, mi mañ'u gue mri hnequi xi mahotho co 'raya hoga do xqui thoqui, ne xica t'ot'e xqui thuxni dega 'baha. Nepu ra Jesu bi 'ñembabi'u:

⁶ —Xi majuani dí xi'ahu, gue ma da zø ra pa gatho nú'u guí hanthu ma da yot'e gatho, ne hinda gohi 'nara do mañ'a de rá midoui.

Ya nt'udi ante rá uadi ra ximhai
(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Nepu nu'ú bi 'yambabi ne bi 'ñembi:

—Ma Xahnate'ihé, ¿ha'mu ma da nja nú'a gá ma? ¿Te ma seña ma da hnequi nu sta zø ra pa da njabu?

⁸ Nu'bú ra Jesu bi 'ñena:

—Nsuha, oxqui hophu to'o da hya'ahu, ngue'a ma da 'ñepu ndunthi da bepca ma thuhu ne da 'ñena: “Go guequi drá Cristo, ya xa zø ra pa ga nda.” Pe oxqui ma gui camfribih'u.

⁹ Y nehe nu xcrí 'yohu gue di ja ya tuhni haburaza ne ya ts'othogui haburaza ya hai, oxqui ntsuha, ngue'a mahyoni da njabu, pe beñhu gue tobia hindi gue'a rá ngats'i ra ximhai.

¹⁰ Ne bi sigui bi 'ñembabi'u:

—Ma da ntuhna ya hnini co ma'ra yá mihniniui, ne ya hai co ma'ra yá mihaiui.

¹¹ Ne ma da nja ndunthi ya danga mbimhai ne ya danga thuhu, ne ma da nja ndunthi ya ts'o hñeni haburaza. Ha nu mañ'a mahets'i ma da hneca 'raya nt'udi nú'u asta dri unga ra ntsu.

¹² Pe ante da nja nú'a dí xi'ahu, ma dra t'utsa'ihu ne dra ju'ahu, ma da ts'ix'a'ihu ja ya nija, ne ma da jo'a'ihu fadi, ne ma da ts'ix'ahu ja ya danga nda ne ja ya gobierhnu po rá nguecagui.

¹³ Ne ja guehni ja ma gui mañ'huni gue majuani xcá camfriguíhu.

¹⁴ Oxqui beñhu 'met'o nú'a te ma gui mañ'hu, nixi nú'a ma gui thadihu pa gui ñanga ri tehu,

¹⁵ ngue'a nugui go ma ga 'ra'ahu ya noya gui mañ'hu, ne ra mfađi. Y njabu nuri ncontra hinda za da da'ahu.

16 Ngue'a nuse ri dadahu, ne ri cuhu, ne nú'u ma'ra ja te ri njahu, ne ri amigohu, go gue'u ma da ñap'ahu. 'Ra de gue'ahu ma da tho'ahu,

17 ne gatho ya ja'i ma da utsa'ihu po rá nguecagui,

18 pe hinda za te da 'yot'ahu, nixi da c'u'ts'ahu ni 'nari stahu 'bu hingo rá paha Ajuá njabu.

19 Y nu'bu gui tsethu nú'a da t'ot'ahu, nu'bu gui tsahu ra te pa nzantho.

20 Nu xcri hyanthu ra hnini Jerusale di 'buhni ya soldado gatho ja rá nthets'i, nu'bu gui pahu gue 'bestho ma dra nhuati.

21 Ha nu'u di 'bui ja ra hai Judea mahyoni 'bestho da 'bat'i ja ya t'ohø, ha nu'u tó'o di 'bui mbo ra hnini Jerusale, mahyoni 'bestho da bøni. Ha nu'u tó'o di 'yo thi de ra hnini, ostí ma da mengui da yat'i.

22 Ngue'a nuya pa'u ma da hnequi rá cue Ajuá ne ma da nja ya ts'othogui ngu nú'a manga ra Māca T'ofu.

23 ¡Huecate nú'u ya 'behñá di da'thi ne nú'u dya nzu nuya pa'u! Ngue'a ma da nja ndunthi ya danga uguí, go gue'a 'nará danga cue Ajuá pa nú'u ya me Jerusale.

24 Ngue'a nu 'ra ma da du ja ra tuhni, ha nu ma'ra ma dra ju ne da ts'ixa nts'ahni yabu ja ma'ra ya hai. Ne ya nzøhø ja'i ma da sigui da manda ra hnini Jerusale, asta hinda uadi nú'u ya pa da umba nsequi Ajuá da ndá'u.

Ra Jesu bi ma hanja ma da yopa mengui ja ra ximhai

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

25 De nú'u ya pa'u ma da hneca ya nt'udi. Ma da nja te da nja ja ra hyadi ne ja ra zana ne ja ya tsø. Y gatho ya ja'i de maxøgue ra ximhai ma da mpumfri co ra danga ntsu nu sta ñani ra ndehe sta mpants'i.

26 Ha nuya ja'i asta di tu yá ts'edi co ra danga ntsu de gatho nú'a ma da nja de guecua ja ra ximhai. Ha nu mahets'i asta da mbi nehe.

27 Nepu ma da thandi Nú'a To'o e bi Nja'i dua yopa pengui ja ya guui co rá danga ts'edi Ajuá xi strá nsunda.

28 Nu xcri hyanthu da mudi da nja nú'a dí xi'ahu, oxqui ntsuhu, jaxa ri thandihu pa mahets'i, ngue'a 'bestho ja dí 'ñehni ri Ñantehu.

29 Ne bi xipabi 'nara 'bede'u ne bi 'ñembabi:

—Hyanthu ra 'bai gá igo o ma'ra ya ndapo,

30 ora ya da bøhø yá 'roho, guí pahu gue ya ma da zøhø ra pahyadi.

31 Njabu nehe nu xcri hyanthu núya stá xi'ahu, pahu gue ra Ndá de mahets'i ya 'bui guetbu pa dua yopa ehe ja ra ximhai pa da ndá.

32 Xi majuani dí xi'ahu, gatho nuya ya t'ot'eya ma da mudi da nja ante da du nú'u 'bui bya ja ra ximhai.

33 Mahets'i ne ra ximhai ma da uadi da thogui, pe numa noya hinhya'mu da uadi, pe'tsi da njabu ngu nú'a dá ma.

34 Nsuhu, ne oxqui hopu ri mfenihu da megui po rá ngue ra nts'o'yo ne ra ntixfani ne ma'ra ya ts'ot'ot'e, ne oxqui tu ri mahi de nú'a te da 'yot'ahu ra 'bedi. Nsuhu pa hingue xcri thamfrihu da zøhø nú'a ra pa'a.

35 Ngue'a ma da njabu ndunthi nú'u 'bui haburaza rá ngu ni ra ximhai, sta damfri da zøhø ra pa, da nja ngu 'nara trampa da dama njot'i.

36 Hangu ndø'mhu ne 'yaphu ndunthi Ajuá pa da za gui c'othu de gatho nuya ya ts'ot'ot'e ma da nja, ne pa njabu da za gui 'buhu xá hño ja rá thandi Nú'a To'o e bi Nja'i.

37 Ra Jesu mi xahna ya ja'i dega pa ja ra ndanija, ha nu dega xuui mi pa ja ra t'øhø 'bo Olivo.

³⁸ Y gatho ya ja'i mi tsøhø hyastho xi 'nitho ja ra ndanija pa mi øde nú'a mi mañ'a.

22

Ra nt'u'ti pa dra ja ra Jesu

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Ya mi ma da zøhø ra pa de ra ngo dega pascua nú'bu mi ts'i ra thuhme nsi rá nzoi.

² Ya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley mri 'ñu'ti pa hanja da za da hyo ra Jesu, pe himi tsa da gu ngue'a mi tsu'u ya ja'i.

³ Nepu de gue'a ra Satá bi yut'a ja rá mfeni ra Juda nú'a xqui thu'mbabi nehe ra Iscariote, 'na de nú'u 'ret'amayoho yá apostol ra Jesu.

⁴ Y nu'á bi ma bá c'a'tsa ya nda gá macja ne ya nda de ra nija pa bá ñaui'u hanja da za da 'yent'ua ra Jesu ja yá 'ye'u.

⁵ Ha nu'ú xi bi johya ne bi hñá'tuabi ra boja'a.

⁶ Hangué nu'á 'bestho xi mi honi hanja da za da da ra Jesu, ne bi huahna 'nara ora mi jo'o ya ja'i.

Ra nt'oxi nú'a bi zi ra Jesu co yá nxadi ante da du

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

⁷ Ne bi zø ra pa de ra ngo pa da ts'i ra thuhme nsi rá nzoi, gue'bu mi pe'tsi da tho 'nara t'udeti dega hñá'ti.

⁸ Nu'bu ra Jesu bi mehna ra Pedro ne ra Xuua ne bi 'ñembabi:

—Rí maha 'bet'ohu pa grí hocju ra hñuni de ra pascua ga tsihu.

⁹ Nepu nu'ú bi 'yambabi ne bi 'ñembabi:

—¿Habu guí ne ma grá hocje'a?

¹⁰ Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nu xcrí cathu ja ra hnini gui nthehuni 'nara 'ñøhø di ha 'na 'bada ra dehe. Ne gui tenhu asta ja nú'a ra ngu habu da yut'i'a.

¹¹ Ne 'ñembabihu nú'a to'o ra me ngu: “Ra Xahnate bá pehn'a ra noya ga eñ'ahé njaua: ¿Habu ja ra ngu xcá 'uegagui pa ga tsihe ra nt'oxi dega pascua co ma nxadi?”

¹² Nepu nu'á ma da 'ñu't'ahu 'nara danga ngu maña ja ra tøngu, ya xa thoqui xá hño, ne ja gui hocjuni ra nt'oxi.

¹³ Nepu nu'ú bi ma bá nthéui gatho ngu nú'a xqui xipa ra Jesu. Ne ja bi hyocni'u ra nt'oxi.

¹⁴ Y nu mi zø ra ora da ñuni'u, ra Jesu co yá apostol bi hñudi mahyεgui ja ra mexa.

¹⁵ Nepu nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—iXi stá ne ga tsihu mahyεgui ra nt'oxi de ra pascua ngu dí 'buihubya, ante da zø ra ora ga tu!

¹⁶ Ngue'a ngugi dí xi'ahu gue ya hinga ma ga yopa tsi ra nt'oxi de ra pascua ma'na'qui asta hinda zøhø nú'a ra pa grá tsihu nuni mahets'i habu brí manda Ajuá ma Dada.

¹⁷ Nepu nu'á bi gu ra vaso ne bi umba njamadi Ajuá ne bi 'ñembabi'u:

—Na, tsihu 'ra 'na tsiqui grí gathohu.

¹⁸ Nugui dí xi'ahu gue ya hinga ma ga yopa tsi ra vinu dega obxi asta nú'a ra pa grá 'buhu nuni mahets'i habu brí manda Ajuá ma Dada.

¹⁹ Nepu nu'á bi gu ra thuhme ne bi umbabi njamadi Ajuá ne bi hecuabi'u bi umbi, ne bi 'ñembabi:

—Guehna ma ndo'yo ma ga uni po rá ngue'ah_u. Ora gui tsih_u, gue'a 'nara feni de ma du.

²⁰ Nep_u de ya xqui uadi ra nt'oxi'_u, nu'á bi g_u ra vaso, ne bi 'ñembabi:

—Nuna vinu guehna 'nara seña de ra 'ra'yo cohi xa t'ø't'e co ma ji nú'a ma ga fani po rá ngue'ah_u.

²¹ Y nubyá 'na de gue nú'ah_u guí 'bah_uua con guequi ja ra mexa, ma gui dagaguih_u.

²² Nú'a To'o e bi Nja'i, ya ri ne nuna ra 'ñu xa t'utuabi pa rí ma ja ra du, pe jhucate nú'a to'o ma da da'a!

²³ Nep_u nu'á bi mudi bi 'ñámbabi 'na ngu 'na to'o nú'a mi ma da 'yø't'a njab_u.

To'o ma'na ma da ndangui rá nsu

²⁴ Nep_u nu'á bi mudi bi 'ñámbabi to'o de gue'u mi ma da ua'a da ma.

²⁵ Pe ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Ya ndá ri manda yá hnini ngu ya hmu, ha nuya hnini e'tsua yá nsu yá nda gue xi ø't'e xá hño.

²⁶ Pe nu'ah_u hingue rí 'ñepi gui njah_ub_u. Nu'a rí 'ñepi gui 'yø'th_u, nu'a da nja rá nsu de gue'ah_u, mahyoni da notsi, ha nu'a tó'o da manda, mahyoni da nja ngu 'nara 'bego.

²⁷ ¿To'o ma'na t'umba ra nsu, ha gue nú'a to'o da hñudi ja ra mexa, o nú'a to'o pɛpabi? ¿Ha hingue nú'a hudi ja ra mexa? Masque njab_u, pe nugui drá 'bego de gue'ah_u.

²⁸ Nu'ah_u hinxcá 'uegueh_u de guequi masque xcá hyanth_u ya ts'othogui nú'u stá thogui.

²⁹ Hangue nugui ma ga 'ra'ah_u ri nsuh_u dega ndá, ngu ma Dada xa 'racagui ra nsu pa ga ndá.

³⁰ Ha nu xcrá ndá, ma gui 'bah_uni nehe con guequi, ne ga ñuñh_u. Ne ja ma grá 'ra'ah_uni ri hudih_u nehe dega ndá pa gui mandah_u nú'u 'ret'amayoho ya 'mú de ya ja'i de Israel.

Ra Jesu bi ma gue ra Pedro mi ma da gøni'a
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Nehe ra Jesu bi 'ñembabi ra Simu Pedro:

—Nugue Simu, ra Satá xa 'yadi pa da hñac'a ri jamfrih_u, ne da 'yø't'ah_u ngu ra trigo ora 'biqui.

³² Pe nugui stá apabi Ajuá ma Dada por gue'i, gue hinda 'mɛdi ri jamfri. Ha nu xcri yopa j_u ri jamfri, gui japi da zedi yá jamfri nehe nuy_u ma'ra ri cu.

³³ Ha nura Simu bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, nugui dí 'bucua 'b_u da ts'ix'a'i ra fadi, ga ma nehe, ha nu'b_u da tho'i, dá thogui nehe.

³⁴ Ha nura Jesu bi 'ñembabi'a:

—Nugui dí xi'a'i nu'i Pedro, gue nú'ya dí nxuui ante da mafi ra menjá ma gui mā hñu'qui gue hinguí paçagui.

Ra Jesu bi xipa yá nxadi gue ma dra t'ø'tua 'ñena 'nara 'yø't'ats'oqui

³⁵ Ra Jesu bi 'yambabi yá nxadi ne bi 'ñembi:

—Xi nú'b_u dá pɛhn'ah_u hingá hñaxa ri buxah_u nixi ri ncabojaj_u nixi ri mponga zestih_u, ¿ha gue bi nja te bi 'yø't'ah_u ra 'bedi?

Nep_u nu'á bi dađi ne bi 'ñena:

—Hina.

³⁶ Nep_u nu'á bi 'ñembabi:

—Pe nubyá ha, dí xi'ah_u gue nu'ú tó'o p'e'tsa rá buxa ne rá nc_uboja, dá hñats'i. Ha nu'á tó'o hingui p'e'tsa rá huai, dá pa rá pat'i pa da dai.

³⁷ Ngue'a nugui dí xi'ah_u gue mahyoni da njab_u ngu m_unga ra Ma_uca T'of_o de guequi hab_u ena: “Nu'á ja ra uenda 'nara 'yot'ats'oqui.” Ngue'a gatho nú'a xa nt'of_o de guequi p'e'tsi da njab_u.

³⁸ Nep_u nu'ú bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'ihe, j_uau yoho ya huai dí p'e'tshe.

Ha nu'á bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Con sehe'ú yoho.

Ra Jesu bi 'yapabi Ajuá rá Dada nuni Getsemani
(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Nep_u nura Jesu bi b_oni bi ma ngu mrá nzai pa ja ra t'øhø 'bo Olivo. Ne gatho yá nxadi bi deni'a.

⁴⁰ Ha nu mi z_oni de guehni, bi 'ñembabi'ú:

—'Yaph_u ndunthi Ajuá pa gui tseth_u ya ts'othogui nu stí 'ñep_u.

⁴¹ Nep_u ra Jesu bi 'uegue de gue'ú ts'ú zi yab_u pa bá ndandiñahmu bá apabi Ajuá rá Dada,

⁴² ne bi 'ñembabi:

—Ma Dada'i, 'b_u gui neh_uma, gui 'ueca nuna thogui ma ga thogui, pe hindi ne gui 'yot'e ngu nú'a ga nega, go da 'yot'a ngu nú'a ri pahague.

⁴³ Nep_u nuni hab_u mi apabi Ajuá'a, bi z_ohni 'nara enxe xqui 'ñehe de mahets'i pa bi umbabi ra ts'edi pa da zeta ra ts'othogui.

⁴⁴ Nu'á xi mi tu rá m_ui ndunthi de mi apabi Ajuá, pe ma'na mi apabi co ndunthi ra ts'edi asta mri xanthe, ne nuyá xanthe ngu myá d_unga tagui dega ji, mi t_ui ja ra hai.

⁴⁵ Nu mi uadi bi 'yapabi Ajuá'a, bi mengui pa hab_u xqui zogui yá nxadi, ne bi z_udi gatho xqui 'ñahá ngue'a ya xqui uent'i'ú co ra d_um_ui.

⁴⁶ Ha nu'á bi 'ñembabi:

—¿Hanja xcá ahah_u? Nanj_u, ne 'yapabi_u Ajuá pa gui tseth_u ya ts'othogui.

Ra Jesu bi j_u 'ñena 'nara be
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Ts'a mi ñ_ui yá nxadi ra Jesu, bi z_ohø xi ndunthi ya ja'i, ne nura Juda 'na de nú'ú 'ret'amayoho ya nxadi, mbra 'bet'o de ja ya ja'i. Ne 'bestho bi uat'a hab_u mi 'ba ra Jesu pa bi z_u'tsi'a.

⁴⁸ Nep_u ra Jesu bi 'ñembabi:

—Juda, ¿ha gue co 'nara nts_u'tsi grí da Nú'a To'o e bi Nja'i?

⁴⁹ Ha nú'ú mri 'ñoui ra Jesu mi hyandi te ma da nja bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'ihe, ¿ha guí ne ga xithe co ya huai?

⁵⁰ Y 'na de gue'ú bi menpa 'nara ntsequi 'nará 'b_ego ra d_unga ndá gá macja ne bi dacua rá gu ra 'ñei.

⁵¹ Pe ra Jesu bi 'ñembabi'ú:

—Hych_ub_u, oguí øth_u njab_u.

Nep_u nu'á bi hñuxa rá 'ye ja rá gu nú'a ra 'b_ego, ne bi ñ_uni 'bestho.

⁵² Nep_u bi z_ofo nuya ndá gá macja, ne ya ndá de ra ndanija, ne ya ndaxjua ndá, gatho nú'ú xqui 'ñehe pa e da zits'i'a, ne bi 'ñembabi'ú:

—¿Ha gue drá be pa e gui j_ugaguih_u co ya huai ne ya za?

⁵³ Pe nú'b_u ndí 'b_ui hyastho con gue'ah_u ja ra ndanija, hinte gá 'yotcah_u. Pe xibya, go xcuá eh_u masque dega xuui pa gui j_ugaguih_u. Ngue'a nuya ya

orabya go ri orah_u pa gui ndah_u de guequi, ne ya orabya go ya ora pa da nda ra 'bexuui.

Ra Pedro bi gonga ra Jesu

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Nep_u de guehni bi g_u nts'ahni_u ra Jesu, ne bi zits'i ja ra ngu ra danga nda ga macja, ha nura Pedro mi 'befa dega zi yab_utho, mri deni.

⁵⁵ Ha nu mi zonga ra Pedro ja ra ngu ra danga nda ga macja, xqui t'udi 'nara fashi ja ra patio, ne ja mi huhni 'raya ja'i mri mpa'ti, nehe ra Pedro ja bi hñuhni con gue'u.

⁵⁶ Y de guehni 'nara nxutsi ra 'bego ra danga nda ga macja nu mi hyandi gue mi huhni ra Pedro ja ra tsibi xi bi nu'ti'a ne bi 'ñena:

—Pode ne nuni ra dame go mri 'ñoui ra Jesu nehe.

⁵⁷ Pe nura Pedro bi gombabi nú'a ra nxutsi ne bi 'ñembi:

—Hina, hindí pađi to'o'a.

⁵⁸ Nep_u hinga ya'a bi hyanda ma'na ne bi 'ñembabi:

—Pode ne'i go ngrí 'ñoui ra Jesu.

Ha nura Pedro bi 'ñena:

—Hina, hinga majuañi ndrí 'ño'be'a.

⁵⁹ 'Mefa de xqui thogui ngu 'na ora bi 'ñena ma'na ra ja'i:

—Majuani nuna 'ñohøni go mri 'ñoui'a, ngue'a nehni mfa_utho gue ra me Galilea.

⁶⁰ Nep_u nura Pedro bi 'ñena:

—Dí xi'a'i gue nixi dí pađi nú'a guí ma.

Y nú'a ra ora de ts'a mi manga njab_u, bi mafi ra menja.

⁶¹ Nú'a ra ora'a bi ñegui ra zi Hmu Jesu pa bi hyanda ra Pedro, ha nura Pedro 'bestho bi zo rá mfeni de nú'a xqui xipabi desde rá mađi, xqui 'ñembabi: "Ante da mafi ra menja ma guí cõngagui hñu'qui."

⁶² Hangue nura Pedro bi bøni pa thi, xi bá nzoni nts'edi.

Ya ja'i mi ø'tuatho ra nt'eni ra Jesu

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Ha nuya ja'i nú'u to'o mri su ra Jesu xi mi ø'tua ra nt'eni ne mi na'mbabi'u.

⁶⁴ Y bi go'tua yá da co 'nara dutu ne mi umba ya mpe'ti, ne mi embabi'u:

—Xicaguihe xa to'o nú'a bi nap'a'!

⁶⁵ Ne mi xipabi ndunthi ya ts'onoya.

Ra Jesu ja yá thandi ra hmunts'a nda ga xodyo

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Rá hyax'a bi munts'a ya ndaxjua nda ne ya nda ga macja ne ya xahnate de ra ley. Ne bi ts'ixa ra Jesu pa hab_u mi munts'a nú'u ya danga nda ga xodyo, y de guehni ja bá t'ambabini ne bi t'embabi:

⁶⁷ —Xicje, ¿ha gue xi majuañi go gue'i grá Cristo xuá mehn'a'i Ajuá pa gui nda?

Nep_u nu'a bi dađi ne bi 'ñembabi'u:

—'Bu ga eñ'ah_u gue go guequi, hingui camfriguih_u.

⁶⁸ Ha nu'bu ga ø't'ah_u 'raya nt'ani, hingui xicaguih_u, ha nixi gui hycaguih_u.

⁶⁹ Pe nuya pa xa 'ñep_u, Nú'a To'o e bi Nja'i ma da hñudi ja rá 'ñei Ajuá nú'a to'o bí pe'tsa gatho ra ts'edi.

⁷⁰ Nep_u nu'a bi 'yambabi'a ne bi 'ñembabi:

—Nu'bá, ¿ha gue go gue'i rá T'u'i Ajuá?

Ra Jesu bí dađi ne bi 'ñembabi'u:

—Haha, go guecagui, ngu xcá mañhabya.

⁷¹ Nepu nu'ú bi 'ñena:

—¡Pa te ma'ra ya testigo ga hoñhu gue nucsehu ya dá øhu nú'a bi ma!

23

Ra Jesu bi ts'ixa habu mi ja rá ts'utbi ra Pilato
(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Y de guehni gatho nuya nda bi 'mai'u bi zixa ra Jesu ja ra Pilato.

² Y nuni ja bi madini bi ñapabi'u ne bi 'ñena:

—Ya stá tsuhe nuna 'ñøhø mi 'yoni mi u'ta ya ja'i gue hinda gut'a yá njut'i ja ra nda Cesa, nehe xa 'ñense gue go guehni ra Cristo xuá mehna Ajuá pa da nda, 'na.

³ Hangue nura Pilato bi 'ñembabi:

—¿Ha go gue'i grá nda de ya xodyo?

Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Haha, go guequi, ngu gá ma.

⁴ Ha nura Pilato bi 'ñembabi ya nda gá macja ne gatho ya ja'i:

—Hinte ma ts'oqui dí tsutuabi nuna ra 'ñøhø.

⁵ Pe nu'ú ma'na mi ñate nts'edi, ne bi 'ñena:

—Nuni go guehni xa 'ño xa 'yu'ta ya ja'i haburaza de ra hai Judea, bá fadi desde Galilea asta bi zøhø de guecua Jerusale.

Ra Jesu ja rá thandi ra Erode

⁶ Nu mi 'yøde njabu ra Pilato bi 'yambabi ya ja'i ua mrá me Galilea ra Jesu.

⁷ Y nu'ú bi 'ñena gue ja mrá menguni'a, hangue nura Pilato bi mehni 'bestho'a ja ra Erode, ngue'a go gue'a mrá nda de ja ra hai Galilea, pe nú'u ya pa'u xqui zøhø ra Erode ne ja mi 'buhni Jerusale.

⁸ Nu mi hyanda ra Jesu ra nda Erode, xi bi johya'a ngue'a ya mi pe'tsa ndunthi ya pa xi mi ne da hyandi'a ngue'a xqui 'yøde xqui hma ndunthi de gue'a. Ne mi ne da hyandi da 'yø'ta 'nara milagro.

⁹ Y nu'á bi 'yamba ndunthi ya nt'ani, pe ra Jesu hinte bi dadi.

¹⁰ Ja mi 'buhni nehe ya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley, y ma'na xi mi ñate'u.

¹¹ Nepu nura Erode co yá soldado bi nthedetho de gue'a. Nepu bi 'yø'tua ra nt'eni bi hyete ngu 'ñena 'nara nda co 'nara hoga he mahotho. Nepu nura Erode bi yopa mehna ra Jesu ma'na'qui pa ja ra Pilato.

¹² Ra Pilato ne ra Erode mri 'ñu'sahma'u, pe nú'a ra pa'a bi mádi'u.

Ra Jesu bri dapa ya ja'i pa da hyo

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ Nepu nura Pilato bi zøhna gatho ya nda gá macja ne gatho ya nda de ra hnini, ne gatho ma'ra ya ja'i,

¹⁴ ne bi 'ñembabi'u:

—Nu'ahu go uá tsincahuua nuna ra 'ñøhø guí eñhu gue u'ta ya ja'i, pe nugui stá ø'tua ya nt'ani ja ri thandihu, y xcá 'yøhu gue hinstá tsutua ni 'nara ts'oqui de nú'a guí mañhu xa 'yø'te.

¹⁵ Nixi ra nda Erode himbá tsutuabi ni 'nara ts'oqui, hangue bá yopa pehna ma'na'qui pa guecua. Ya nubyá gá pahu gue nuni hinte ma ts'oqui xa 'yø'te pa gui ñaphu gue rí 'ñepi da tho.

¹⁶ Hangue nugui, hønse ma ga manda dra fet'i, nepu ga hegui.

17 Ra Pilato mi pe'tsi da hyegui 'nara 'yofadi cada ra ngo de ra pascua, ngue'a gue'a myá nzai nuya gobierhnu de Judea.

18 Pe gatho nú'ua ya ja'i mi 'buhni bi maði bi dø ya hmafi ne bi 'ñena:

—Hindi nehe gui thøgue ra Jesu, go da thøgue ra Barraba.

19 Nura Barraba xqui jot'a fadi ngue'a xqui gaxa ya ja'i pa da 'ñot'atuhni ja ra hnini, ne ngue'a xqui hñote.

20 Pe nura Pilato go mi ne da hyegui ra Jesu, hangue bi yopa zofo ya ja'i ma'na'qui.

21 Pe nu'ú bi mafi ma'na nts'edi ne bi 'ñena:

—iNu'a dí xi'ahé, gue gui pont'i, gui pont'i!

22 Nurá hñu'qui bi 'ñembabi'ua ra Pilato:

—¿Hanja? ¿Te ma ts'oqui xa 'yøt'ni? Nugui hindí tsætua ni 'nara ts'oqui nú'a rí 'ñepi da tho. Dí xi'ahé gue ma ga manda dra fet'i, nepu ga hegui.

23 Pe nu'ú bi dø ya hmafi ma'na'qui, ne bi ja bi 'yadi gue dra pont'i'a. Ne co yá hmafi nú'ua ya ndá gá macja ne ma'ra ya ja'i, bi za yá ts'edi ngu mi ne'ua.

24 Hangue nura Pilato bi 'yøt'ua nú'a myá hne'ua.

25 Hangue go bi hyegui nú'a ra 'ñøhø xqui 'yadi ya ja'i, nú'a mrá thuhu Barraba xqui jot'a fadi ngue'a mrá daga 'yøt'atuhni ne mrá hyote. Ha nura Jesu bi t'ent'ua yá 'ye ya ja'i pa da hyo.

*Bi ts'ixa ra Jesu pa dra pont'i
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)*

26 Y de bi ts'ixa ra Jesu pa dra pont'i, de má 'ñu bi nthëui 'nara 'ñøhø mrá me Cirene mrá thuhu ra Simu xqui menga ja ra mbonthi, go gue'a bri japi bi duxa ra pont'i ne bi 'mefa de ja ra Jesu.

27 Ne mri ðeni ndunthi ya ja'i, y ndunthi ya 'behña xi mi zoni ne mri mantho'ua por gue'a.

28 Pe ra Jesu bi hyandi'ua ne bi 'ñembi:

—Nu'ahé 'behñahé me Jerusale, ogui zoñhé por guequi, nzonihé de gue'asché ne por gatho ri bañsihé,

29 ngue'a ma da zø ra pa da 'ñena ya ja'i: “Rá mat'a Ajuá nú'ua to'o hinxa me'tsa ni 'nara bañsi nixi xa nzé.”

30 Y nuya pa'ua ya ja'i ma da mafi ne da 'ñembabi ya danga t'øhø ne ya t'uca t'øhø: “Yøt'e pa gui cobgahe pa hinda zæcaguihe rá cue Ajuá.”

31 Xi majuani ma da thogui'ua ya ts'othogui, ngue'a nu'bu nugui dí sufri ha hinte ma ts'oqui dí tu, xihma nú'ua tu ya ts'oqui.

32 Nehe bi ts'ixa má yoho ya 'ñøhø nú'ua xqui t'ε'mbi da tho nehe ngue'a 'namá nduts'oqui. Bi ts'its'i pa da tho mahyegui co ra Jesu.

33 Ha nu mi zonga ja 'nara zi t'øhø rá thuhu Næxmadu, ja bri pont'ini ra Jesu co nú'ua má yoho ya 'ñøhø, 'na bri 'ba'ma ja rá 'ñei, ha nu'a ma'na ja rá ngaha.

34 Y nu de mi zahni ra Jesu ja ra pont'i, nu'á bi 'ñena:

—Ma Dada'i, pumbabi gatho nuyé ya ja'i bi 'yøtca njaua, ngue'a nuyá hingui paði nú'a øt'e.

Ha nú'ua ya soldado mi 'buhni bi ma ra taha'ua pa da nu to'o gue'a da dāhā 'na de nuyá he ra Jesu.

35 Y ndunthi ya ja'i mi 'bahni bi hyandi bri pont'a ra Jesu, ne asta ya ndá gá xodyo mi øtbuhlatho de gue'a ne mi ena:

—Ma'ra hā, bi pøhø, pe nu'bu xi majuani go guehni ra Cristo xuá mehna Ajuá pa da ndā, dí ne ga hanthabya da mpøhøse.

³⁶ Nehe nuya soldado mi øtbuhlatho de gue'a, mi umbabi ra ju'tsa vinu pa da zi,

³⁷ ne mi embabi'u:

—'B_u xi majuani go gue'i grá Ndá de ya xodyo, mpøhøse núbya xá.

³⁸ Ne xqui thøtua ja rá ñá ra pont'i 'nara t'ofø xqui t'ofø dega griego, ne dega lati, ne dega ebreo, mi ena njaua: “Go guehna rá Ndá de ya xodyo.”

³⁹ Nep_u 'na de gue nú'u ya nduts'oqui xqui 'bont'i nehe mahyεgui, bi ñáma'ñá de gue'a ne bi 'ñembabi:

—'B_u xi majuani go gue'i grá Cristo xuá mehn'a'i Ajuá pa gui ndá, mpøhøse ne pøhøguihe.

⁴⁰ Pe nú'a ma'na ra nduts'oqui xqui 'bont'i nehe, bi zai nú'a bi ñáma'ñá, ne bi 'ñembabi:

—¿Ha hinguí tsu Ajuá pa gá mंगा njab_u?

⁴¹ Guí nu gue dí sufrih_ua mahyεgui, pe nujá rí 'ñepi ga sufrih_u pa ga juth_u nú'a stá øthu, pe nuni ra 'ñøhø hinxá 'yøt'a ní 'nara ts'oqui.

⁴² Nep_u nu'á bi 'ñembabi ra Jesu:

—Gui bengagui nu xcrí hudi ja ri hudi dega hmanda.

⁴³ Ra Jesu bi ðadi ne bi 'ñembabi:

—Nugui dí xi'a'i gue núbya 'bestho ma gui 'b_ui con guecagui nuni mahets'i.

Ra Jesu bi du

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Y ngu mi nde ma pa bi 'mεxuui maxøgue ra ximhai, pa asta ngu nzanga hñu nde,

⁴⁵ ngue'a nura hyadi himbi yot'i, ha nura ðanga xani dutu mi naxa mbo ra ndanija pa mi cot'a hab_u ma'na xmá nsunda, bi xøgue desde mañá asta rí ga'ti.

⁴⁶ Nep_u ra Jesu bi ñá nts'edi ne bi 'ñena:

—Ma Dada'i, nubyá dí ent'a'i ma te ja ri 'yε.

Ne mi uadi bi mंगा njab_u, 'bestho bi du.

⁴⁷ Ha nu mi hyanda njab_u ra ndá gá soldado bi xøcambeni Ajuá ne bi 'ñena:

—Xi majuani nuna 'ñøhøni hinte ma ts'oqui mi tu.

⁴⁸ Gatho nú'u ya ja'i mi 'b_uhni de mi uadi mi hyanda gatho nú'a xqui nja, bi ma de guehni co ndunthi ra dumai.

⁴⁹ Pe gatho nú'u ya ja'i myá mpadi ra Jesu, ne 'raya 'bεhñá xqui ðeni desde Galilea, bi gohi zi yab_utho mi handa gatho nú'a bi nja.

Ra Jesu bi t'agui

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Mi 'b_u 'nara 'ñøhø xi mrá hoja'i mrá thuhu ra Jose, mrá mengu de ra hnini Arimatea de ra hai Judea. Nu'á mrá ndá nehe de ra hmunts'a ndá gá xodyo.

⁵¹ Pe nu'á mi tø'mi da hyandua rá hmanda Ajuá, hangue nu'á himbi ne bi mfaxui yá mindaui ngu nú'a xqui ncohi'u ja yá hmunts'i.

⁵² Hangue nu'á bi ma bá c'a'tsa ra Pilato pa bá apabi ra nsequi da 'yacua rá ndo'yo ra Jesu.

⁵³ Nep_u bi c'a'ma ja ra pont'i, bi mant'a co 'nara hoga dutu, ne bá pεgui ja 'nara 'ra'yo nt'agui nú'a xqui thoca ja 'nara medo, y ja nú'a ra nt'agui'a hinxqui nt'aguini ní 'nara ja'i.

⁵⁴ Y nura pa'a go mrá pa dega nthoqui, ne ya mi ma da madi ra pa dega tsaya.

⁵⁵ Ha nuya 'bεhñá nú'u xqui ðena ra Jesu desde Galilea bi ma pa bá handa hab_u xqui t'agui ra Jesu ne hanja xqui 'bεcuabi rá ndo'yo.

56 Ha nu mi menga ja yá ngu'ú, bi hyoca 'raya hoga ñani ne 'raya njots'i. Y bi ntsaya'ú nú'á nsabdo ngu mi mąnga ra ley.

24

Ra Jesu bi yopa nte de ra du

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

1 Ra mudi pa de ra semana nú'á ndomingo mi xudi xi 'nitho nú'ú ya 'behña bi ma pa ja ra nt'agui ne bi hñaxa nú'á ra hoga ñani xqui hyoqui'ú, ne bi meui ma'ra yá mi'behñaui.

2 Y nu mi zoni'ú bi zudi xqui t'ent'a nú'á ra do xqui jothma ra nt'agui.

3 Ne bi yat'i ja ra nt'agui'ú pe himbi zutuani rá ndo'yo ra zi Hmu Jesu.

4 Ne nu'ú xi bi du yá mai ne himi pa te da 'yot'ú, ne mi damfri'ú bi hyandi mi 'bahni yoho ya 'ñohø xqui hñe t'axi asta mri huexqui.

5 Pe nu'ú co ra ntsu bi ñe'mitho, himbi gaxa yá da. Ha nú'ú ya 'ñohø bi 'ñembabi'ú:

—¿Hanja e guí hoñhaua ja ya nt'agui nú'á te?

6 Hinjo'oua, ya xa yopa nte. Beñhú nú'á bi xi'ahú nú'bú nguí 'buhú Galilea.

7 Bi 'ñeñ'ahú gue Nú'á To'o e bi Nja'i mi pe'tsi da t'ent'ua ja yá 'ye ya ts'oja'i nú'ú to'o mi ma da pont'i'á, pe rá hñupa mi ma da yopa nte'á de ra du.

8 Hangue nu'ú bi beni 'bestho de nú'ú ya noya xqui xipa ra Jesu.

9 Ha nu mi menc'ú de ja ra nt'agui bi ma bá xipa gatho nú'ú 'ret'ama'ra ya apostol ne gatho ma'ra nú'ú to'o mri denhma ra Jesu.

10 Nú'ú to'o bi hñá'tsua ra noya ya apostol go ra Maria Magdalena ne ra Juana ne ra Maria rá nana ra Cobo, ne nú'ú ma'ra ya 'behña.

11 Pe nuyá apostol ra Jesu himbi gamfri'ú, ne bi 'ñembabi nú'ú ya 'behña gue xqui 'be yá mfeni.

12 Pe ra Pedro bi nest'ihi bá c'á'tsa ra nt'agui, y nu mi zoni'á bi ndoqui bi hyanda mbo ra nt'agui gue hõnse nú'á ra dutu xqui 'bant'a ra Jesu mi 'bõnga 'na lado. Y nu'á bi menga habú mi 'bui, ne himi padi te da beni de nú'á xqui nja.

Yoho yá nxadi ra Jesu mri ma pa ja ra hnini Emaú

(Mr. 16:12-13)

13 Guet'á ra pa'á yoho yá nxadi ra Jesu mri ne ra 'ñu mri ma pa ja ra hnini Emaú, mi pe'tsa ngu 'ret'ama'ra kilometro rá ñabu de Jerusale.

14 De mri ne ra 'ñu mi mpetue de gatho nú'á xqui nja.

15 Ha de ts'a mri mpetue de nú'á xqui nja, ra Jesu bi zudi'ú ne bi ncompauí má 'ñu.

16 Ne masque mri 'ñoui'ú pe himbi za bi badi'ú ua go mi gue'á.

17 Ha ra Jesu bi 'yambabi'ú ne bi 'ñembi:

—¿Te rá 'be guí 'yo má 'ñu guí mañhú? ¿Hanja guí tu ri maihú?

18 'Na de gue'ú mrá thuhu ra Cleofa bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Gatho ya ja'i padi nú'á bi nja nuni Jerusale de nuya pabya. ¿Hanja hinte xcá padigue?

19 Nepú ra Jesu bi 'ñembabi:

—¿Te 'be'á xa nja?

Y nu'ú bi 'ñembabi:

—Ha hincá 'yode de ra Jesu me Nasare, gue'á mi 'nará 'meñni Ajuá, ne mi hanpa rá ts'edi'á pa mi ña ne pa mi ø't'a ya dąnga t'ø't'e ja yá thandi ya ja'i ne Ajuá.

20 Ha nuya ndá gá macjá ne nú'ú ma ndáhu de ma hninihu bi gu ne bi 'yent'ua ja yá 'ye ra Pilato pa bi manda da tho'á ja 'nara pont'i.

21 Nuje ndí beñhe ne ndí tømhe gue go gue'á mi ma da ñañju núju dyá me Israelhu, pe xi núbya ya pe'tsa hñu pa xa du.

22 Ha 'raya 'beñhã de guecje bi ma maxudi xi 'nitho ja ra nt'agui pa bá c'a'tsi, nepu picaguihe ena gue ya himi 'beni rá ndo'yo ra Jesu.

23 Ne ena gue xqui hyanda 'raya ενχε nú'ú bi xipi gue ya xqui yopa nte de ra du.

24 Ne de gue'á bi ma 'rama compahe pa bá c'a'tsa ra nt'agui y eñ'ú gue bi zudi ngu nú'á xqui mangu ya 'beñhã, ne eñ'ú nehe gue nixi gue'ú himbi hyanda ra Jesu.

25 Nepu ra Jesu bi 'ñembabi'ú:

—¿Hanja hinxcá beñhu nú'á xcá hñe'thu ja ra Mäca T'ofu, ne hanja hinxcá camfrihu nú'á bi mangu yá 'mehni Ajuá?

26 ¿Ha gue hingue mi mahyoni da thogui njabu ra Cristo nú'á xuá mehna Ajuá pa da nda, nepu da yopa menga mahets'i pa da t'umba rá hudi dega nsu?

27 Nepu nu'á bi mudi bi xipabi'ú nú'á mangu ra Mäca T'ofu habu mä de ra Cristo nú'á rá 'mehni Ajuá pa da nda, desde ra mudi t'ofu de ra Moise ne gatho nú'á bi mangu ma'ra yá 'mehni Ajuá.

28 Ha nu mi zoni nú'á ra hnini habu mri ma'ú, ra Jesu bi 'yøt'e ngu mi ma da thoguiho.

29 Nepu nu'ú bi zami da 'ñoxi con gue'ú ne bi 'ñembabi:

—Cohi con guecje, ngue'á ya bi nde ne ya ma da nxuui.

Ha nura Jesu bi yat'i ja yá ngu'ú pa da gohi con gue'ú.

30 Ne nu'ú bi hñudi ja ra mexa pa da nt'oxi. Nepu ra Jesu bi gu ra thuhme ne bi japabi, ne bi heque pa bi umbabi'ú.

31 Nú'á ra ora'á bi badi'ú gue go mi gue'á ra Jesu, pe nu'á 'bestho bi 'meditho de gue'ú.

32 Ne mri 'ñémbabi'ú:

—¿Ne xi majuani ndí tsahu 'nara johya ja ma corasohu nú'bu mi xicaguihu má 'ñu de ra Mäca T'ofu!

33 Nepu nu'ú 'bestho bi gu yá 'ñu bi menga pa Jerusale. Ne ja bi zadini nú'ú 'ret'amá'ra ya apostol xqui munts'i ne ma'ra ya nxadi.

34 Ne bi t'embabi nú'ú yoho:

—Xi majuani xa yopa nte ma zi Hmuhu, ngue'á ra Simu bi hyandi, ne xa xicaguihe.

35 Nepu nu'ú yoho bi metuabi nú'á xqui nja ja ra 'ñu, ne hanja bi badi'ú ra Jesu nura ora mi hyeca ra thuhme.

Ra Jesu 'bahni madetho de yá nxadi

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

36 Ts'a mi ñátho de nú'á xqui hyandi'ú ne nú'á xqui nja, mi damfri'ú ra Jesu mi 'bahni madetho de gue'ú, ne bi 'ñembabi:

—'Buhu te rá 'ñentho.

37 Pe nu'ú xi bi ntsu, ne mi hu yá mui gue mi handa 'nara thedi.

38 Pe ra Jesu bi 'ñembabi:

—¿Hanja guí tsuhu? ¿Pa te guí beñhu ja ri mfenihu njabu?

39 Hyandga ma 'yehu ne ma ua, go guecagui drá Jesu. Thangaguihu ne hyandgahu xá hño, ngue'á 'nara ndáhi hingui pe'tsa ra ngø nixi ra ndo'yo ngu guí hanthu dí pe'tsi.

40 Y nu mi uadi bi m̄anga njab_u, bi 'ñutuabi_u yá 'yε ne yá ua.

41 Pe nu'ú himi tsa da gamfri ngue'a ngu xqui mpumfri_u co ra johya, ne himi pađi te da beni_u. Nu'bú nu'á bi 'ñembabi_u:

—¿Ha gue ja te ga tsih_u?

42 Nep_u nu'ú bi umba 'na xeni ra hua xqui hñaxi, ne 'na xeni ra t'afi dega colmena.

43 Y nu'á bi hñani ne bi zi de ja yá thandi_u.

44 Nep_u bi 'ñembabi_u:

—Ya stá thogui nú'a dá xi'ah_u nú'b_u ndí 'bui con gue'ah_u, ngue'a mi mahyoni da njab_u gatho nú'a xa nt'ofu ja rá ley ra Moise, ne nú'a bi m̄anga ma'ra yá 'mehni Ajuá, ne nú'a m̄anga ja ya Salmo.

45 Nep_u nu'á bi xipabi_u nú'a m̄anga ra M̄aca T'ofu pa bi za bi zo yá mfeni,

46 ne bi 'ñembabi:

—Njaua xa nt'ofu gue ra Cristo nú'a xuá m̄ehna Ajuá pa da nda, mi mahyoni da du, ne rá hñupa mi mahyoni da yopa nte de ra du.

47 Y nehe ena gue co rá ts'edi de rá thuhu'a ma da hma de gue'a gatho rá nguni ra ximhai, da m̄adi de guecua Jerusale da ts'ofu ya ja'i gue da ñobri pa dra pumba yá ts'oqui.

48 Y nu'ah_ubya, ma gui damajuanih_u de nuya ya t'ot'e xcá hyanth_u.

49 Y nugui ma ga p̄ehn'a'ih_u ra M̄aca Ndañi nú'a xa ña't'ah_u ma Dada. Pe ja da cohua ja ra hnini Jerusale asta hingui hñañh_u nú'a ra ts'edi'a ma dua ehe de mahets'i.

Ra Jesu bi ma mahets'i

(Mr. 16:19-20)

50 Nep_u ra Jesu bi zixa gatho yá apostol bi b̄oni de ra hnini Jerusale pa rí ma'ja 'nara zi t'uca hnini rá thuhu Betania, y nu'á ja bá jaxni yá 'yε pa bi japabi_u.

51 Y nu mi uadi bi japabi_u, nu'á bi 'uegue de gue'u, bi ts'its'i pa mahets'i.

52 Y nu'ú 'mefa de xqui x̄ocambeni ra zi Hmu Jesu, bi mengui_u pa Jerusale co ndunthi ra johya.

53 De guehni nzantho mi 'bui ja ra ndañija mri x̄ocambeni Ajuá. Njab_u gue'a.

NSANJUA

RA MAČA HOGA T'ØDE NÚ'A BI 'YOFO NSANJUA

Ra Noya nú'a mi 'bahui Ajuā bi e bi nja'i

¹ Ante da nja mahets'i ne ra ximhai, nú'a to'o go ra Noya ya mi 'bui, y nu'á mi 'bahui Ajuā, ne nu'á go gues'e'a Ajuā.

² Ra mudi mi othotho gatho nú'a te ja, pe nú'a to'o go ra Noya ya mi 'bahui Ajuā.

³ Y Ajuā bi 'yent'ua ja rá 'ye'a pa go bi hyoca te gatho ja; y nu'bu nú'a hinte xa hyoqui, nu'bu hinte di jahma.

⁴ Ne go gue'a to'o ri unga ra te pa nzantho, ne go gue'a ra ñot'i nú'a ri yo'tua yá mfeni ya ja'i.

⁵ Ha nura ñot'i'a, ri yot'a ja ra 'bexuui, ne nura 'bexuui hinxá za xa ntate.

⁶ Mi 'bui 'nara 'ñohø mrá thuhu ra Xuua bá pehna Ajuā pa da zofo ya ja'i.

⁷ Ne nu'á bá 'behni pa da damajuani de nú'a ra ñot'i, pa da gamfrihma gatho ya ja'i ngue'a go mri damajuani'a.

⁸ Ra Xuua hingo mi gue'a ra ñot'i, hønse bá 'behni pa da damajuani de ra ñot'i.

⁹ Nú'a to'o go ra ñot'i xi majuani, bá ehe de guecua ja ra ximhai ne go gue'a ri yo'tua yá mfeni gatho ya ja'i.

¹⁰ Nú'a to'o bi hyoca ra ximhai, ja bi 'ñe bi 'mucua ja ra ximhai, pe nuya ja'i himbi bađi ua go mi gue'a to'o bi hyoca ra ximhai.

¹¹ Bá ehma de guecua ja rá ximhai'a, pe nuya mengu rá hai himbi numansu'a.

¹² Pe nu'u tó'o bi numansu ne bi gamfri bi rá thuhu'a, nu'á bi umbabi ra ts'edi pa bi mbađi de Ajuā.

¹³ Ha nu'u to'o gatho xa gamfri'a, ya xa yopa 'mui ma'ra'yo, hingue dega ji, nixi dega ngø, nixi de rá paha 'nara 'ñohø, hønse Ajuā go gue'a xa 'yø'te pa xa yopa 'mui.

¹⁴ Nú'a to'o ra Noya bá e bi nja'i, ne bi 'mui con guecua, ne xi mrá hoja'i, ne nzantho mi manga nú'a majuani. Ne dá handuahe rá nsunda'a, go gue'a rá nsunda Ajuā ra Dada nú'a pe'tsa rá 'ra T'u nehe.

¹⁵ Hangue nura Xuua bi damajuani de gue'a ne bi ña nts'edi bi 'ñena:

—Go gue'a nú'a ndí xi'ahu, gue 'mefa de guecua mi ma da 'ñehe ma'na, nú'a ma'na ja rá nsu, ngue'a nú'a ya go mi 'bui rá mudi de guecua.

¹⁶ Gathoguihu stá hañhu de yá hño'a, ne hinhya'mu ri 'betcahu rá hñoja'i'a.

¹⁷ Ha nu Ajuā xqui hñuxa ra Moise pa go bi 'ñutcahu tengu rá ley'a, pe nubyá bá pehna ra Jesucristo pa bá hancahu rá hñoja'i, ne nú'a go gue'a bi 'ñudi gatho maxøgue nú'a majuani.

¹⁸ Hinhya'mu to xa hyanda Ajuā ra Dada, pe nurá hmača 'ra T'u'a bi 'ñutcahu tengu rá 'mui'a.

Ra Xuua Xi'tsate bi ma de ra Jesucristo

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Ha nuya nda gá xodyo mi 'buihi Jerusale bi mehna 'raya macja ne 'rayá mfats'i'u nú'u mi t'embí ya levita, pa da c'a'tsa ra Xuua pa da 'yambabi ua go mi gue'a ra Cristo nú'a mi ma da mehna Ajuā pa da nda.

²⁰ Ha nura Xuua bi manga nú'a majuani, himbi ncøni ne bi 'ñena:

—Hina, hingo guecagui drá Cristo.

²¹ Nepu nu'ú bi 'ñembabi:

—Nu'bú ¿to'o'i? ¿Ha gue go gue' e grá badi Elía?

Nu'bú ra Xuua bi 'ñena:

—Hina, hingo guecagui.

Ha nu'ú bi yopa 'ñembabi ma'na'qui:

—¿Ha gue go gue' e rá danga 'mehni'i Ajuá nú'a ma da 'ñehe?

Ha nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Hina.

²² Ha nu'ú bi 'ñembabi:

—Nu'bú ¿to'o'i ne te ri 'befigue? Xi da xicje pa ma ga xiphe nehe nú'u to'o bá pencahe.

²³ Ha nura Xuua bi 'ñembabi'u:

—Nuga, hõnse 'nadrá 'mehni pa ga mąnga ja ra mbonthi nú'u ya noya bi mąnga ra badi Isaiá ne bi 'ñena: “Juáñhu rá 'ñu ra Zidada.” Hangué dí xi'ahú, ntsõ'mhú, ngue'a ya xa 'ñepu pa da ndá.

²⁴ Ha nuya ja'i xqui 'behni myá fariseo'u.

²⁵ Hangué nu'ú bi 'yambabi ra Xuua ne bi 'ñembabi:

—'Bú hingo gue' e grá Cristo, nixi grá badi Elía, nixi rá danga 'mehni'i Ajuá nú'a ma da 'ñehe, nu'bú ¿hanja guí xi'tsate?

²⁶ Ha nura Xuua bi dadi ne bi 'ñena:

—Nuga bá 'bencagui pa ga xi'ts'a'ihú co ra dehe. Pe 'bui 'na con gue'ahú nú'a nixi guí patua rá 'befi.

²⁷ Go gue'a bra 'befa de gueque, ne ma'na ra dangui rá nsu de gueque, nixi dí 'ñepqui ngugui ga xo'tua rá nthasthi de yá thiza'a.

²⁸ Njabu bi mąnga ra Xuua nuni ri'nandi de ja ra dąthe Jordá ja ra hai Betabara habu mi xi'tsate'a.

Ra T'uca Deti nú'a bá pehna Ajuá

²⁹ Nurá hyax'a ra Xuua bi hyanda ra Jesu mbra e da zadı ne bi 'ñembabi ya ja'i:

—Ndi, hyanthu núni bá pehna Ajuá, nja ngu 'nara zi t'uca deti nú'u tho dega hña'ti, y go guehni pu'tua yá ts'oqui ya ja'i.

³⁰ Ne go guehni ndí xi'ahú mi ma da 'ñehe 'mefa de gueque ne ma'na ra dangui rá nsu, ngue'a ya go mi 'bui ni rá mudi de gueque.

³¹ Nuga hindí patuahma tengu rá 'befini, pe bá 'bencagui ga xi'ts'a'ihú co ra dehe pa njabu gatho'ihú gyá me Israelhu da za guí pahú gue go guehni ra Cristo xpá mehna Ajuá pa da ndá.

³² Nehe ra Xuua bi ma de nú'a te xqui nja ne bi 'ñena:

—Nuga dá handa ra Maça Ndahi bá cai de mahets'i ngu 'nara zi domitsu, e bi zadini.

³³ Nuga hindí patuahma tengu rá 'befini, pe nú'a to'o bá pencagui ga xi'ts'a'ihú co ra dehe go gue'a bi 'ñengagui: “Ma guí hyanda ra Maça Ndahi dua cai de mahets'i, e da zadı 'nara zi 'ñohø pa da 'mahuí, y nu'á go gue'a ma da xi'ts'ahú dega Maça Ndahi.”

³⁴ Nuga stá handi hangué drí damajuani gue go guehni rá T'uc Ajuá.

Yá mudi nxadi ra Jesu

³⁵ Ha nurá hyax'a ra Xuua mi 'bahni ma'na'qui co yoho yá nxadi.

³⁶ Nepu bi hyanda ra Jesu mi 'yoni ne bi 'ñena:

—Ndi, hyanthu núni bá pehna Ajuá, nja ngu 'nara zi t'uca deti nú'u tho dega hña'ti.

37 Ha nú'ú yoho yá nxadi ra Xuua mi 'yøde njabu, 'bestho bi ðeni'ú ra Jesu.

38 Nep_u nura Jesu bi mpants'i ne bi hyandi mri ðeni'ú ne bi 'ñembabi:

—¿Te 'be grí 'ñehú?

Ha nu'ú bi 'yambabi ne bi 'ñembi:

—Xahnate, ¿hab_u guí 'búigüe?

39 Nu'ú bi 'ñembabi:

—Maha pa gui pa_u hab_u dí 'bú.

Y bi meú'ú pa bi baði hab_u mbi 'bú'a. Bi zøni ngu nzanga 'ret'a ne bi 'mahuini gatho ra pa.

40 Ha nú'ú yoho ya nxadi xqui 'yøde nú'a bi m_anga ra Xuua ne xqui ðena ra Jesu, 'na de gue'ú mrá thuhu ra Andre ne mrá cu ra Simu Pedro.

41 Nú'a ra Andre'a bi ma bá ðama c'a'tsa ra Simu Pedro ne bi 'ñembabi:

—Stá hanthe ne stá pahe ra Cristo nú'a xpá mehna Ajuá pa da nda.

42 Nep_u bi zits'i'a pa hab_u mbi 'b_u ra Jesu. Ha nura Jesu mi hyanda ra Simu bi 'ñembabi'a:

—Nu'i grá Simu rá t'ú'i ra Joná. Nubyá go dí hup'a'i grá Pedro. —Nú'a ra thuhu'a rí bøni da 'ñena 'nara do.

Ra Jesu bi zofo ra Lipe ne ra Natanael pa dyá nxadi

43 Ha nurá hyax'a ra Jesu mi beni da ma pa Galilea, pe 'met'o bi ma bá c'a'tsa ra Lipe ne bi 'ñembabi:

—Bá ehe tengagui pa ma nxadi'i.

44 Ha nura Lipe mrá me Betsaida hab_u mrá mengu ra Andre ne ra Pedro.

45 Nep_u nura Lipe bi ma bá c'a'tsa ra Natanael ne bi 'ñembabi:

—Stá hanthe ne stá pahebya ra Cristo nú'a mi ma da mehna Ajuá pa da nda ngu bi 'yofo ra Moise ja ra ley ne ngu bi 'yofo ma'ra yá 'mehni Ajuá maya'b_u, ne go gue'a ra Jesu rá t'ú ra Jose ra me Nasare.

46 Ha nura Natanael bi 'ñembabi:

—Pøde hinda za da bønga 'na xi di ja rá nsu nuni Nasare.

Nu'ú ra Lipe bi 'ñembabi:

—Maha pa gui hyandi 'b_u hingui camfri.

47 Ha nura Jesu mi hyanda ra Natanael bra e da z_uði bi 'ñena:

—Ndi, hyanth_u go guehni 'nara me Israel, nuni xi majuani camfri Ajuá, y hingrá hyate.

48 Nu'ú nura Natanael bi 'ñembabi ra Jesu:

—¿Hanja guí paçagui?

Ha nura Jesu bi 'ñembabi'a:

—Himi xi'atho ra Lipe pa e gui c'a'ascagui, dá hant'a'i nguí 'bai ja rá ua 'nara 'bai gá igo.

49 Nu'ú ra Natanael bi ðaði ne bi 'ñembabi:

—Xahnate, nu'i go gue'e xi majuani rá T'ú'i Ajuá, ne go gue'e grá Nda de ya me Israel.

50 Nep_u nura Jesu bi ðaði ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue guí camfriguí hønse ngue'a dá xi'a'i gue dá hant'a'i ja rá ua ra igo? Ma gui hyanda ma'ra ya t'øt'e ma'na dya dangui de nú'a dá xi'a'i.

51 Ne bi 'ñembabi'ú:

—Xi majuani dí xi'ah_u gue ma gui hyanth_u da xogui mahets'i, ne gui hyanduah_u yá enxe Ajuá di pøts'e ne di çai nuua hab_u di 'bú Nú'a To'o e bi Nja'i.

2

'Nara nthati nuni Ncaná de ra hai Galilea

1 Rá dat'mañi bi nja 'nara nthati nuni ja ra hnini Ncaná de ra hai Galilea, ne xqui zøni de guehni rá nana ra Jesu.

2 Nehe ra Jesu bi zøni de guehni co yá nxadi ngue'a bi ts'ohna ja ra nthati.

3 Ne de mi 'buhni'a, bi thegue ra vinu, ha nurá nana ra Jesu bi 'ñembabi'a: —Ya bi thegue ra vinu.

4 Ha nura Jesu bi 'ñembabi rá nana:

—¿Pa te go guí xicagui? Gue nuga ri 'beta ma ora pa da hneca ma ts'edi.

5 Nepu nurá nana'a bi 'ñembabi nú'u to mi faste ja ra ngo:

—'Yøthú gatho nú'a da xi'ahuni.

6 Ne mi tihni 'rato ya danga mpothe dega do xqui t'ehni pa mi øt'a ra nt'axqui ya xodyo ngu myá nzai'u. Ne cada 'na de nú'u ya mpothe mri 'ñenga yoho o hñu xøni ra dehe.

7 Nepu nura Jesu bi 'ñembabi nú'u to'o mi 'yoni mi faste:

—Ñu'tshu ra dehe nuya ya mpothe.

Ha nu'ú bi xit'a ra dehe asta habu bi ñuts'i.

8 Nepu ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nubyá, 'ya'tshu ts'u ne hñá'tsuahu ra nda de nuna ra ngo.

Nu'bú nu'ú bi 'yøt'a ngu nú'a bi sipabi'u.

9 Ha nú'a ra nda de ra ngo bi zamacahi nú'a ra dehe xqui t'øt'e da mvinu, y nu'á himi paði habu xqui 'ñehe nú'a ra vinu, hønse nú'u ya maste xqui 'ya'tsa ra dehe, go gue'u mi paði. Hangue nura nda de ra ngo bi zohna nú'a ra navio mi øt'ango,

10 ne bi 'ñembabi:

—Nzantho nú'u to'o øt'ango, 'met'o ri unga nú'a ra vinu xá cahi, nepu de ya sta niña co ra vinu nú'u to'o xa ts'ohni, ja da t'umba nú'a hingui cahi. Pe nu'i, xcá pe'tsta ra hoga vinu ne hincá untho asta nú'ya ja gá uni.

11 Ra Jesu bi 'yøt'a nú'a rá mudi ra danga nt'udi nuni Ncaná de Galilea. Ne njabu bi 'yøt'e pa bi hnequi rá nsunda, ne yá nxadi ma'na bi gamfri gue go gue'a xpá mehna Ajuá pa da nda.

12 Nepu nura Jesu bi ma pa Ncapernau, ne bi meui rá nana ne yá cu ne yá nxadi, ne ja bá 'buhni'u 'raya pa.

Ra Jesu bi 'yenga nú'u mri mpa mbo ra ndanija

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

13 Nepu de guehni ra Jesu bi ma pa Jerusale ngue'a mi ma da dat'a ra pa de ra pascua 'nará ngo de ya xodyo.

14 Ne bi hyanda 'raya ma mi 'buhni ja ra patio de ra ndanija, 'ra mi pa ya ndamfri, 'ra mi pa ya deti, ha nu ma'ra mi pa ya domitsu; ne mi huhni 'ra to'o mi pata ya boja.

15 Hangue nura Jesu bi met'a 'nara nthahi pa bi 'yeni co ya mfei nuya mbo'oni de mbo ra ndanija mahyegui co ya ma, nehe bi xamba yá boja nú'u to'o mi pata ya boja, ne bi pants'ua yá mexa,

16 ne bi 'ñembabi nú'u to'o mi pa ya domitsu:

—¡Jecju pa thi ri domitsuhe, oja guí huxhuu ri 'mahu mbo rá ngu ma Dada!

17 Ha nuyá nxadi bi beni gue njabu xqui t'ofu ja ra Māca T'ofu habu ena: “Xi dí te ma vida pa ga sup'a'i ri ngu.” Ne nuyá nxadi bi zo yá mfeni gue nú'u ya noya mi mā de ra Jesu.

18 Ha nuya nda gá xodyo bi 'ñembabi ra Jesu:

—¿Te ma danga nt'udi da za gui 'ñutcahe pa ga pahe to rá nsequi'a pa gui øt'a njaba?

¹⁹ Nu'bu ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—Bu gui yø'thu nuna ra nija, nuga co hñupa ga yopa 'ba'ma ma'na'qui.

²⁰ Nu'bu nu'ú bi 'ñena:

—Notema'rato njeya pa bri 'ba'ma nuna nijana, ¿neru nu'i gui ena gue co hñupa ma gui yopa 'ba'ma ma'na'qui?

²¹ Pe nú'a ra nija mi mangan ra Jesu, mi ma de rá ndo'yo sche'a.

²² Ha nu de mi nanga ra Jesu de ra du, nu'bu yá nxadi bi beni'u nú'u ya noya xqui mañ'a. Hangue bi gamfri'u gue bi njabu ngu nú'a xqui t'ofa ja ra Mäca T'ofa, ne ngu nú'a xqui manse'a gue ma da yopa nte.

Ra Jesu patuatho yá mfeni gatho ya ja'i

²³ Ha nu de mi 'buhni ra Jesu nuni Jerusale ja ra ngo de ra pascua, ndunthi ya ja'i bi gamfri gue go mi gue'a bá pehna Ajuá pa da nda, nguetho nu'ú bi hyanda ya danga nt'udi mi øt'a.

²⁴ Pe nura Jesu himi ne da 'ñou'i'u ngue'a mi patuatho yá mfeni'u.

²⁵ Ne himi honi'a to'o da xipabi tengu yá 'múi ya ja'i, ngue'a nu'á mi patuase yá mfeni'u.

3

Ra Jesu ne ra Nicodemo

¹ Ha mi 'bu 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Nicodemo mrá nda de ra hmunts'a nda gá xodyo, ne mrá fariseo.

² Nu'á bi ma dega xuui pa bá c'a'tsa ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Xahnate, dí pahe gue Ajuá xpá meñ'a'i pa gui xancaguihe, ne gui 'bui con gue'a, ngue'a 'bu hingrí 'buhma con gue'a hinda za gui 'yøthma nuya danga nt'udi gui øt'e.

³ Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Xi majuani dí xi'a'i, nu'á tó'o hinda yopa 'múi ma'ra'yo hinda za da 'mu ja rá hmanda Ajuá.

⁴ Nu'bu ra Nicodemo bi 'ñembabi:

—¿Hanja da za 'nara ndaxjua ja'i da yopa 'múi ma'ra'yo? ¿Ha gue da za da yopa yut'a ja rá múi rá nana ne da yopa 'múi?

⁵ Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Xi majuani dí xi'a'i, nu'á tó'o hinda 'múi de ra dehe ne de ra Mäca Nðahi, hinda za da yut'a ja rá hmanda Ajuá.

⁶ Nuto gatho bi mbatsi dega ja'i, gue'a 'nara ja'i, ha nu'á tó'o bi yopa 'múi ma'ra'yo dega Mäca Nðahi, gue'a 'bui dega hoga nðahi.

⁷ Ogui 'yø ngue'a dí xi'a'i gue mahyoni gui yopa 'buh ma'ra'yo.

⁸ Nura nðahi 'yo haberaza, ne gui øde bu, pe hinguí paði habu brí 'ñehe nixi habu rí ma. Njaba nehe ra Mäca Nðahi nú'a ri mpefi ja yá mfeni nuto gatho xa 'múi ma'ra'yo de gue'a.

⁹ Nu'bu bi dadi ra Nicodemo ne bi 'ñembabi:

—¿Pe hanja da za da njaba?

¹⁰ Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—¿Conque grá xahnate de Israel ne hinguí paði nuya ya t'øt'e!

¹¹ Xi majuani dí xi'a'i, dí mañhe nú'a dí pahe, ne dí damajuanihe de nú'a stá hanthe, pe nu'ahú hinguí ne gui camfrihu nú'a dí damajuanihe.

12 'Bu hinguí camfrihu nú'a dí xi'ahú de nú'a jaua ja ra ximhai, nu'bú ¿hanja da za gui camfrihu 'bu ga xi'ahú ya t'øt'e de mahets'i?

13 Ni 'nara meximhai hinxá ma mahets'i pa bá há ra noya de ya t'øt'e de guehni, hønse nú'a to'o bá cai de mahets'i, go gue'a Nú'a To'o e bi Nja'i, go gue'a má de ya t'øt'e de mahets'i ngue'a ja ra menguni.

14 Y Nú'a To'o e bi Nja'i ma da t'øt'ua bi ngu bi 'yø'tua ra Moise bi pø'tsa ra qu'eñá dega bøjá mañá ja 'nara za nu de mi 'bui ja ra 'yo'mtha, njabú nehe mahyoni dra 'bø'tse mañá ja 'nara za Nú'a To'o e bi Nja'i.

15 Pa njabú nuto gatho da gamfri'a hinda 'medi, ma da me'tsa ra te pa nzantho.

Ajuá mađi gatho ya ja'i de ra ximhai

16 Ajuá xi bi mađi nts'edi gatho ya ja'i de ra ximhai, hangue bá pehna rá 'ra T'ú, pa nuto gatho da gamfri'a hinda 'medi, nú'ú ma da me'tsa ra te pa nzantho.

17 Ajuá bá pehna rá T'ú pa guecua ja ra ximhai pa da pøhø ya ja'i, hingue pa da mehni'ú ja ra nidu.

18 Nu'á tó'o camfri'a hinda 'behna ja ra nidu, pe nu'á tó'o hinguí camfri'a, gue'a ya xa t'ε'mbi pa dra 'behna ja ra nidu, ngue'a hinxá gamfri bi rá thuhu rá 'ra T'ú Ajuá.

19 Nu'ú ma dra 'behna ja ra nidu ngue'a ra ñot'i bi zøhø ja ra ximhai, pe nu'ú ma'na ri ho da 'múta ja ra 'bexuui ngue'a hinguí ho nú'á øt'e'ú.

20 Nuto gatho øt'a ya t'øt'e hinguí ho, ri útsa ra ñot'i ne hinguí cuat'a ja ra ñot'i ngue'a tsu da hnequi yá ts'o'befi.

21 Pe nu'á tó'o øt'a ngu nú'á manga majuani, gue'a cuat'a ja ra ñot'i pa da hnequi gue nú'á øt'e, øt'e co rá ts'edi Ajuá.

Ra Xuua Xi'tsate bi yopa má de ra Jesu

22 Nepú 'mefa ra Jesu bi ma pa ra hai Judea co yá nxadi, ne ja bá 'bui ni'ú 'raya pa, ne bá øt'a ra sistehe de guehni.

23 Ne nura Xuua mi øt'a ra sistehe nuni Enón gueta Salim, ngue'a xi mi ja ndunthi ra dehe de guehni, ne mi pa ya ja'i pa mri nxistehe'ú.

24 Ne ra Xuua hinxqui jot'atho ja ra fadi.

25 Ha nuyá nxadi ra Xuua mi ntsanoyau 'rayá mixodyoui de ra sistehe pa ra nt'axqui.

26 Nepú bi ma ya nxadi bá c'a'tsa ra Xuua ne bi 'ñembabi:

—Xahnate, nu'i gá damajuani de nú'a ra 'ñhø gá nuui ri'nandi ra dæthe Jordá, ha nubyá bí øt'a ra sistehe nehe, y gatho ya ja'i pa ja rí mani.

27 Nu'bú ra Xuua bi dadi ne bi 'ñembabi'ú:

—Hinda za te da mεε 'na 'bú Ajuá hingo da 'bepa 'na.

28 Nu'ahú ya xcá 'yøhú stá má gue hingo guecagui drá Cristo nú'a xpá mehna Ajuá pa da nda, hønse bá pencagui pa go ga 'met'o de gue'a.

29 Nja ngu 'nara 'ñhø to'o ri nthatui 'nara 'behñá, go gue'a rá 'behñá'a. Ne nurá amigo nú'a ra 'ñhø ra medinthati di 'bahuí ne øts'e te má, ne da johya'a nu stí 'yøtua rá noya ne sta hyandi da mεui rá 'behñá. Njabú nehe xi drí johya ngue'a dí øde de nú'a bí øt'a ra Jesu, ne ngue'a dí øde gue ndunthi ri deni'a.

30 Ngue'a nu'á mahyoni ma'na go da nja rá nsu'a, ha nuga da uadi ma nsu.

Rá T'ú Ajuá nú'a bá ehe de mahets'i

31 Ngue'a nu'á xqui 'ñehe de mahets'i, hangue ma'na ja rá nsu de gatho, pe nu ngugui drá ja'itho de ra ximhai, hangue dí pađi nsøcta nú'ú ya t'øt'e jaua ja ra ximhai.

³² Y nú'á go gue'a mā de nú'a te xpá hyandi ne de nú'a te xpá 'yøde nuni mahets'i, pe masque njab_u, hinto camfribi nú'a mañ'a.

³³ Pe nu'a tó'o da gamfribi nú'a mañ'a, nehe mā gue Ajuā mąnga majuani.

³⁴ Ngue'a nurá T'_u Ajuā xpá mehni mąnga nú'_u ya noya bá xipabi Ajuā, ngue'a nú'á xa umba maxøgue rá ts'edi ra Māca Ndañi.

³⁵ Ajuā ra Dada xi di mađi rá T'_u, hangue xa 'yent'ua gatho ja rá 'ye'a.

³⁶ Nu'a tó'o camfri ra T'_u, go gue'a pe'tsa ra te pa nzantho, pe nu'a tó'o hingui ne da gamfri ra T'_u, hinhya'm_u da z_u ra te pa nzantho, hønse rá cue Ajuā ma da z_udi'a.

4

Ra Jesu bi zofo 'nara 'behñā me Nsamaria

¹ Ha nura Jesu bi bađi gue nuya fariseo xqui 'yøde'u gue ma'na mi ndunthi yá nxadi'a ne ma'na mi ø't'a ra sistehe'a que ra Xuuu.

² Masque ra Jesu hingo mi ø't'a ra sistehe'a, pe nuyá nxadi ha.

³ Y nu mi 'yøde ra Jesu gue mi hmąnga njab_u, bi bōni de guehni Judea pa bi mengui Galilea.

⁴ Ne mi pe'tsi da 'randa Nsamaria.

⁵ Ne bi zōnga ja ra t'uca hñini Sicar de Nsamaria guetb_u hab_u mi o rá hai ndu ra Cobo nú'á xqui zocua ndu ra Jose rá t'_u.

⁶ Ne ja mi jani 'nara poso nú'á bi gohui rá thuhu ra Cobo. Nep_u nura Jesu ja bi ntsayani ngue'a xqui zabi ja ra 'ñu. Y ya mi ngu nząnga 'rafo nde.

⁷ Nep_u de guehni bi zøhø 'nara 'behñā mrá me Nsamaria, e da 'yat'a ra dehe ja ra poso. Ha nura Jesu bi 'yadi ne bi 'ñembabi:
—'Raca ts'_u ra zi dehe ga tsi.

⁸ Ha nuyá nxadi'a xqui ma tai pa da dai te da zi'ū.

⁹ Y nú'á ra 'behñā me Nsamaria bi 'ñembabi ra Jesu:

—¿Hanja guí acagui ra dehe, gue nu'i grá xodyo ha nuga drá me Nsamaria?
(Bi 'ñembi njab_u ngue'a ya xodyo himi tsa nixi da ñāui ya me Nsamaria.)

¹⁰ Nu'bú ra Jesu bi dađi ne bi 'ñembabi:

—Nu'b_u gri pahmā nú'á unga Ajuā, ne 'b_u gri pahmā nú'á to'o a'a'i ra dehe, nu'bú go xcá 'yacagui, ne nuga stá 'ra'a'i ra dehe dega te pa nzantho.

¹¹ Ha nura 'behñā bi 'ñembabi:

—Ndada, hingrí hñā con te gui 'yat'a ra dehe, ha nura poso xá hñe. Nu'bú, ¿hab_u ja nú'á ra dehe dega te guí engagui?

¹² ¿Ha gue ma'na ja ri nsugue que ndu ma dadah_u ra Cobo, nú'á to'o bi zogahe nuna poso? Y nú'á ja mi tsitheua co yá t'_u ne co yá mbo'oni.

¹³ Nu'bú nura Jesu bi dađi ne bi 'ñembabi:

—Nuto gatho da zi nuni ra dehe da yopa z_u ra nduthe.

¹⁴ Ha nu'a tó'o da zi nú'á ra dehe dí ungá, hinhya'm_u da yopa z_u ra nduthe, ngue'a nú'á ra dehe ga umbabi, da nja ngu 'nara pøthe ja rá coraso, di pøhø pa da umba ra te pa nzantho.

¹⁵ Nu'bú nura 'behñā bi 'ñembabi:

—Ndada, 'raca ts'_u de nú'á ra zi dehe pa hinhya'm_u da yopa z_uca ra nduthe, ne pa hinhya'm_u ga eheua ma'na'qui ga 'ñai.

¹⁶ Ha ra Jesu bi 'ñembabi:

—Gue da rí ma ua tsi ri dame.

¹⁷ Nu'bú nú'á ra 'behñā bi dađi ne bi 'ñembabi:

—Jo'o ma dame.

Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—Majuani nú'a guí ma gue jo'o ri dame.

18 Pe xcá pe'tsa cut'a ri dame ne nú'a ra 'ñohø guí 'bahuibya, hingo ri dame'a. Hangué majuani nú'a guí ma gue jo'o ri dame.

19 Nu'bú nura 'behña bi 'ñembabi:

—Ndada, pøde go gue'e 'nará 'mehni'i Ajuá.

20 Nu'bú te xi guí mangue de ndu ma dadahu bi xøcambeni Ajuá nuni ja ra t'øhøni, ha nu'ahu gyá xodyohu guí mañhu gue mahyoni dra søcambeni Ajuá nsøctho de guehni Jerusale.

21 Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—Naná, camfri nú'a dí xi'a'i, gue ma da zø ra pa gui xøcambenihu Ajuá ra Dada pe ya hinga nuni ja ra t'øhø, nixi de guehni Jerusale.

22 Nu'ahu hinguí pahú nú'a guí xøcambenihu. Pe nuje ha, dí pahé nú'a dí xøcambenihe, ngue'a ra pøhøte bá ehe de ja ya xodyo.

23 Mi ma da zø ra pa y ya bi zøhø gue nu'ú tó'o xi majuani da xøcambeni Ajuá ra Dada, ma da xøcambeni dega jamfri ne ngu rí 'ñehe. Ne Ajuá ra Dada ri ho dra søcambeni'a njabu.

24 Ajuá go gue'a dega Nðahi ne hinguí hnequi, hangué nu'a tó'o da xøcambeni'a, mahyoni da xøcambeni dega jamfri ne ngu rí 'ñehe.

25 Nu'bú nura 'behña bi 'ñembabi:

—Nuga dí padi gue ma da 'ñehe ra Mesía go ra Cristo nú'a ma da mehna Ajuá pa da ndá. Ne nu stí zø'a gatho go ma da xicj'a.

26 Ha ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nuga go guецe dí ñauibya.

27 Y nura ora'a bi zøhø yá nxadi, ne nu'ú bi 'yø ngue'a ra Jesu mi ñauí 'nara 'behña. Pe nu'ú hinte bi 'yambabi ra Jesu te mi ambabi nixi hanja mi ñauí'a.

28 Nu'bú nura 'behña bi zopú rá xøni ne bi menga ja ra hnini ne bi 'ñembabi nú'ú mi 'buhni:

29 —Maha ma gui hyanthu nú'a to'o xa xictho te gatho stá øt'e. ¿Ha hingo di gue'a ra Cristo 'bu, nú'a mi ma da mehna Ajuá pa da ndá?

30 Nepu nuya ja'i'ú bá ehe pa e da c'a'tsa ra Jesu.

31 Ha nu mi ma nú'a ra 'behña, nuyá nxadi ra Jesu bi bantebi ne bi 'ñembabi:

—Xahnate, bá e gui ñuni.

32 Pe nu'á bi 'ñembabi'ú:

—Dí pe'tsa 'nara hñuni ma ga tsi, nú'a nixi guí pahú.

33 Ne nuyá nxadi bi 'ñembabi'ú 'na ngu 'na:

—¿Ua to xpá hñampi te da zi 'bu?

34 Ha ra Jesu bi 'ñembabi'ú:

—Numa hñuniga gue'a ga ø'tuabi rá paha nú'a to'o bá pøncagui ne ga pepa rá 'befi asta hinga juati.

35 Guí mañhu gue di 'be goho nzaná pa da nja ra sofo, ¿ha ngue há? Pe nuga dí xi'ahu: Ndi, hyanthu ya 'bot'i ya xa ñats'i pa da sofo.

36 Nuya xofu hani yá thahá ne juts'i 'nara hoga sofo. Hangué nuya xofu ma da johyauí ya mot'i. Njabutho nehe nú'ú to'o da tunga ma noya, ma da hñanga yá thahá ne da munts'a ya ja'i pa da me'tsa ra te pa nzantho.

37 Nja ngu enga ya ja'i: "Na'ño to'o pot'i, 'na'ño to'o xofu."

38 Hangué nuga stá peñ'a'ihu pa gui muntshu ya ja'i, ngu 'nara sofo nú'a hincá pefihu. Ma'ra xa mpefi, ha nu'ahú guí xopabihu yá 'bot'i'ú.

³⁹ Ne ndunthi ya mengu nú'a ra hnini'a de Nsamaria bi gamfri gue ra Jesu go mi gue'a xqui mehna Ajuá pa da ndá, ngue'a nura 'behña xqui damajuani ne xqui 'ñena gue nu'á xa xiptho gatho nú'a te xqui 'yøt'e.

⁴⁰ Hangue nu mi zøhni ya me Nsamaria habu mi 'bu ra Jesu, bi bantebi gue da 'mähui'u, hangue nu'á bi 'mähui'u yo pa.

⁴¹ Ne xi ndunthi ma'ra bi gamfri ra Jesu ngue'a go mi zofose'a.

⁴² Ha nu'ú bi 'ñembabi nú'a ra 'behña:

—Nubyá dí camfrihe hingue hønse ngue'a go gá xicje, dí camfrihe ngue'a ya stá øsche te xa ma, ne dí pahe gue xi majuani go guehni ra Pøhøte de ya ja'i gatho rá nguani ra ximhai.

Ra Jesu bi 'yøthebi rá t'u 'nará danga maste ra ndá

⁴³ Ha nu mi thogui nú'u yo pa, ra Jesu bi ma pa ja rá hai Galilea.

⁴⁴ Ne nu'á xqui manse ne xqui 'ñena: “Ni 'nará 'mehni Ajuá hingui hnu-mansu ja rá hai.”

⁴⁵ Ha nu mi zønga Galilea'a nuya mengu de guehni bi umba ntsaya ngue'a xqui hyandi'u gatho ya danga nt'udi xqui 'yøt'e'a nuni ja ra ngo Jerusale, ngue'a nehe nuya mengu rá hai xqui ma ja nú'a ra ngo'a.

⁴⁶ Nepu nura Jesu bi yopa zønga ma'na'qui nuni Ncaná de Galilea habu xqui 'yøt'e da mvinu ra dehe. Y nuni Ncapernau mi 'buhni 'nará danga maste ra ndá ne mri hñenga rá t'u.

⁴⁷ Y nu'á bi 'yøde gue ra Jesu xqui menga de Judea ne ya xqui zønga Galilea, hangue bi ma há mi 'bu'a pa bá bantebi da meui ja rá ngu pa da 'yøthebi rá t'u ngue'a ya mi nedu hmaha.

⁴⁸ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nu'bu hingui hyanthu ya danga nt'udi ne ya danga t'øt'e, hingui camfrihu.

⁴⁹ Ha nura danga maste bi 'ñembabi:

—Ndada, maha, pa hinda du ma zi t'u.

⁵⁰ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi:

—Grí ma, ya 'bui xá hño ri t'u.

Ha nu'á bi gamfri nú'a bi xipa ra Jesu, ne bi gu rá 'ñu bi ma.

⁵¹ Y de mri ne ra 'ñu bi 'ñe yá 'bego bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Ya 'bui xá hño ri t'u.

⁵² Hangue nu'á bi 'yambabi'u ne bi 'ñembabi:

—¿Te ma ora bi mudi bi tsayabi ra hñeni?

Ha nu'ú bi 'ñembabi:

—Mande ngu nzanga yoto bi tsayabi ra nzø.

⁵³ Nu'bú nura dada bi beni gue mi gue'a ra ora xqui xipabi ra Jesu gue ya mi 'bui xá hño rá t'u. Hangue nu'á ne gatho nú'u mi 'bui ja rá ngu bi gamfri gue ra Jesu go mi gue'a xqui mehna Ajuá pa da ndá.

⁵⁴ Go gue'a rá ñoho ra danga nt'udi bi 'yøt'a ra Jesu nuni Galilea ne go bi 'yøt'e'a de bá penga Judea.

5

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara ts'onate nuni Betesda

¹ Nepu 'mefa bi nja 'nará ngo ya xodyo nuni Jerusale, ne ra Jesu bi mani.

² Y de guehni Jerusale mi ja 'nara mothe xqui thu'mbabi rá thuhu Betesda de ra hñaqui ebreo, habu mi ja cut'a ya porta, ne mi gueta ra gosthi hnini habu mi thu'mbabi ra 'Ñu gá Ma'yo.

³ Ha mi 'boni ndunthi ya da'thi, ya goda, ya doua, ne ma'ra ya ts'onate mi tø'mi rá nhuat'i ra dehe.

⁴ Ngue'a ja ra ora mi çaini 'nará enxε Ajuá ja ra mothe pa mi uant'a ra dehe. Ne nu'á tó'o rá mudi mi cat'a mbo ra dehe ora dra huant'i, nú'á go gue'a mi ñani de nu'araza ra hñeni mi pe'tsi.

⁵ Ha mi 'buhni 'nara 'ñøhø ya mi pe'tsa 'natema 'ret'a ma hñato njeya de mri hñeni.

⁶ Ha nura Jesu bi hyandi mi 'beni ne bi baði gue ya'bu xqui njabu, ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gui ne gui ñani?

⁷ Ha nura da'thi bi daði ne bi 'ñembabi:

—Ndada, jo'o to'o da catcagui mbo ra mothe nura ora sta huat'a ra dehe, ha nura ora ga nehma ga cat'i nu ma'na da dama 'met'o de gueque.

⁸ Hangue ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nangui, juxa ri mfidi ne 'yo.

⁹ Nu'bu nura 'ñøhø'a 'bestho bi ñani, ha bi gaxa rá mfidi ne bi 'ño. Ha nura pa'a mrá pa dega tsaya.

¹⁰ Hangue ya ndá gá xodyo bi 'ñembabi'a:

—Núbya rapaña go ra pa dega tsaya, ne ma leyhu hingui unga nsequi gui hñaxa ri mfidibya.

¹¹ Ha nú'a ra 'ñøhø xqui ñani bi daði ne bi 'ñembabi'a:

—Nú'a to'o bi 'yøthegui go gue'a bi xicagui gue ga juxa ma mfidi ne ga 'yo.

¹² Nepu nu'á bi 'yambabi:

—¿To'o bi xi'a'i gui juxa ri mfidi ne gui 'yo?

¹³ Ha nú'a ra 'ñøhø xqui ñani himbi baði to'o xqui 'yøthe'a, ngue'a mi 'buhni ndunthi ya ja'i y nura Jesu ya xqui ma.

¹⁴ 'Mεfa ra Jesu bi hyonga nú'a ra da'thi mbo ra ndanija ne bi nthεui ma'na'qui ne bi 'ñembabi:

—Nu'i ya xcá ñani. Ya oxqui ma gui yopa 'yøt'a ya ts'oqui ma'na'qui, pa hingui thogui ma'ra ya ts'othogui ma'na strá nts'o.

¹⁵ Nepu nura 'ñøhø'a bi ma bá xipa ya ndá gá xodyo gue go mi gue'a ra Jesu xqui 'yøthe'a.

¹⁶ Hangue por gue'a ya ndá gá xodyo xi mi εtsa ra Jesu, ne xi mi ne da hyohma, ngue'a nú'á mi øt'a ya danga nt'udi de nuya pa dega tsaya.

¹⁷ Nu'bu ra Jesu bi 'ñena:

—Ajuá ma Dada hingui tsaya di mpefi, njabuthogui nehe hindí tsaya.

¹⁸ Hangue nuya ndá gá xodyo ma'na xi mi 'ramanu da hyohma, ngue'a nu'á himi øta ra ley nú'a mi ma de ra pa dega tsaya, ne ngue'a mi ma gue Ajuá mrá Dada'a, y njabu mri nhyεcuaui Ajuá.

Ra Jesu ma de rá ts'edi xa umba Ajuá rá Dada ngue'a go gue'a rá T'u'a

¹⁹ Hangue ra Jesu bi daði ne bi 'ñembabi'a:

—Xi majuañi dí xi'ahu, hinda za te da 'yøt'ase rá T'u Ajuá. Ngue'a nu'á handi te gatho øt'a Ajuá rá Dada, y nú'á handi gue'a øt'e nehe, ngue'a te gatho øt'a rá Dada, gue'a øt'a ra T'u nehe.

²⁰ Ajuá ra Dada xi maði rá T'u, ne utuabi te gatho øt'e'a. Ne ma da 'ñutuabi yá 'befi ma'na dya dangui que nú'u xcá hyanthu, pa xi gui 'yøhu.

²¹ Ajuá ra Dada juxa gatho nú'u xa du ne umbabi'u ra te. Njabu nehe rá T'u'a umbabi ra te to'oraza nú'a go da ne'a.

²² Ajuá ra Dada hingui ha'mba nguenda ni 'nara ja'i, nguetho gatho xa 'yent'ua ja rá 'ye rá T'u pa go da hñá'mba nguenda'a,

²³ pa njabu gatho ya ja'i da numansu ra T'u ngu di numansu'u Ajuá rá Dada. 'B'u to'o hingui numansu ra T'u, nehe hingui numansubi rá Dada nú'a to'o bá pēni.

²⁴ Xi majuani dí xi'ahu: Nu'a tó'o huxa nt'ode nú'a dí ma ne camfri Ajuá nú'a bá pēcagui, pe'tsa ra te pa nzantho, ne hinda 'behna ja ra nidu, ngue'a nú'a ja ra uenda ya xa du ne xa yopa nte pa da me'tsa rá te pa nzantho.

²⁵ Xi majuani dí xi'ahu, ma da zø ra pa ne majuani nubya ya ja, gue nú'u xa du da 'yøde nú'a mąnga rá T'u Ajuá, ha nu'u tó'o da hñuxa nt'ode ma da nja yá te pa nzantho.

²⁶ Ngue'a Ajuá ra Dada hase ra ts'edi pa da unga ra te pa nzantho. Njabu nehe rá T'u bi umba ra ts'edi pa da unga ra te pa nzantho nehe.

²⁷ Ne xa 'yent'ua ja rá 'ye rá T'u pa go da hñá'mba nguenda gatho ya ja'i de ja ra ximhai, ngue'a go gue'a Nú'a To'o e bi Nja'i.

²⁸ Ogui 'yøhu ngue'a dí xi'a'ihu njabu. Ngue'a ma da zø ra pa nuto gatho xa du ma da 'yøde sta ñá rá T'u Ajuá.

²⁹ Y nú'u to'o gatho xa 'yøt'a nú'a xá hño ma da nangui pa da nja yá te pa nzantho, ha nu'u tó'o xa 'yøt'a nú'a hingui ho ma da nangui pa da 'behna ja ra nidu.

'Bui to'o damajuani de ra Jesu

³⁰ Nuga hingui tsa te ga øt'ase. Nú'a xicagui ma Dada, gue'a dí øt'e, ne dí øt'a ra ts'utbi ngu di 'bepqui, ne nura ts'utbi'a go gue'a xá hño ngue'a dí øt'ua rá paha ma Dada nú'a to'o bá pēcagui, hingo dí øt'a nú'a go ma pahasega.

³¹ 'B'u nuga gra manse to'ogui, hinte da muui nú'a ga ma.

³² Pe 'bui 'na to'o damajuani to'ogui, ne dí pađi gue nú'a mañ'a xi di muui.

³³ Nu'ahu xcá pēnhu ya 'mehni pa da 'yambabi ra Xuua de gueque, y nú'a bi damajuani to'ogui ne bi xi'ahu nú'a majuani.

³⁴ Pe pa gueque ni 'nara ja'i hindí honi to'o da dađi por gueque. Nuga hønse dí ben'ahu nú'a bi mąnga ra Xuua, qué pa gui mpøhøhu.

³⁵ Ra Xuua gue'a mi nja ngu 'nara ñot'i, mi yo't'a ri mfenihu de nú'a mi xi'ahu. Ha nu'ahú, gá 'yødehu co ra johya nú'a te mi ma, pe hønse 'raya zi patho.

³⁶ Nuga dí pe ya 'befi ngu xa 'racagui Ajuá ma Dada ga juadi ga pefi, y nuya 'befi dí pefi go gue'u damajuani gue go Ajuá xpá mēncagui. Y nuya 'befi' ma'na ya dangui pa da fađi to'ogui que nú'a bi mąnga ra Xuua de gueque.

³⁷ Ma Dada to'o bá pēcagui go gue'a damajuani to'ogui, masque hin-hya'mu xcá 'yøhu xa ña'a nixi xcá hyanthu tengua.

³⁸ Ne nurá noya'a hinxa zoda ri mfenihu, nguetho nu'ahu hinxcá camfriguihu gue nuga go rá 'mēhnigui'a. 'B'u xcá camfriguihuhma, nu'b'á gri pahmahu te ri bōnga ra Maça T'ofu.

³⁹ Nu'ahu hinhya'mu guí hehu ra Maça T'ofu, xi guí he'thu pa xahma ja gui tsahmahani ra te pa nzantho, pe hingui tso ri mfenihu de nú'a guí he'thu, ngue'a ja nura T'ofu'a ja mani de gueque.

⁴⁰ Ha nu'ahú hingui ne gui camfriguihu pa da za gui tsahmahu nú'a ra te pa nzantho.

⁴¹ Nuga hindí mąnga njabu pa da 'ñesca ma nsu ya ja'i.

⁴² Dí mąnga njabu ngue'a dí pađi gue nu'ahu hingri mađihu Ajuá.

43 Masque stá ehma de rá thuhu Ajuá ma Dada, pe nu'ahú hinxá nūmansuguihú. Pe nu'bú 'nara ja'i da 'ñehe de rá thuhuse, nu'bú há, go guí nūmansuhú'a.

44 Hinguí ne guí camfriguihú ngue'a go 'met'o guí 'ñe'tsua nsusehú 'na ngu ma'na, hingo guí hoñhú da 'ñe'ts'a ri nsuhú Ajuá nú'a 'natho.

45 Oguí beñhú gue go nuga ma ga ñap'a'ihú ja rá thandi Ajuá ma Dada. Nurá ley ra Moise go gue'a ma da ñap'a'ihú, nú'a ts'a guí camfrihú da ñañ'a'ihú.

46 'Bú gri camfrihmañhú nú'a bi 'yofo ra Moise, nu'bú gri camfriguihú hmañhú nehe, ngue'a nu'a bi 'yofo de gueque.

47 Ha nu'bú hinguí camfrihú nú'a bi 'yofo'a, nu'bú çhanja da za guí camfrihú nú'a dí mangá?

6

Ra Jesu bi 'uinga thogui cat'a 'mo ya ja'i
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

1 Nepú de gue'a ra Jesu bi 'ranga ri'nandi ra ndehe Galilea, nú'a rá thuhu nehe Tiberia.

2 Ha mri ðena ndunthi ya ja'i ngue'a mi handa ya ðanga nt'udi nú'ú mi ø'tua ya da'thi mi ñani.

3 Nu'bú ra Jesu bi bøxa ja 'nara t'øhø ne ja bá huhuini yá nxadi.

4 Ne ya mi ma da dat'a ra pa de ra pascua 'nará ngo ya xodyo.

5 Nu'bú ra Jesu bi hyanda nú'ú ya ja'i mi ndunthi xqui ðeni'a, nepú nu'a bi 'ñemba ra Lipe:

—ÇHabú ga tañhú ra thuhme 'bú, pa ga 'uiñhú gatho nuya ja'iyú?

6 Ra Jesu xa bi ne bi mangá njabú pa bi nu te xa ðadi hmañhú ra Lipe, ngue'a nu'a ya mi paðise te mi ma da 'yøt'e.

7 Ha nura Lipe bi ðadi ne bi 'ñembabi:

—Pøde nixi co yo nthebe denario ra thuhme ga tañhú, hinda uadi, ua 'ra 'na zi xeni da ziyú.

8 Nepú 'nará nxadi ra Jesu mrá thuhu ra Andre, go gue'a mrá cu ra Simu Pedro, bi 'ñembabi ra Jesu:

9 —'Bucua 'nara ts'unt'ú há cat'a ya thuhme dega cebada ne yoho ya zi huá, çpe te ri maña?

10 Nu'bú nura Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Xiphú gatho ya ja'i da hñudi.

Y mi jani 'nara 'bot'ei, ne ja bi hñuhni'ú, ne ngu mi cat'a 'mo sehe ya 'ñøhø. Ya 'beññá ne ya bási himi pa 'mede.

11 Nepú nura Jesu bi gú nú'ú ya thuhme, ne bi umba njamadi Ajuá de nú'a ra thuhme ma da zi'ú, ne ja ngá umba yá nxadi nepú ya nxadi bi umba nuya ja'i mi huhni. Ne guet'atho bi 'yøt'e co nuya zi huá, ne bi zi'ú asta xi bi niñá.

12 Ha nu mi uadi'ú, ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Bá muntshú gatho ya zi xeni nú'ú bi bongui, pa hinte da 'medi.

13 Ha nu'ú bi munts'a gatho ya zi xeca thuhme xqui 'bonguabi'ú de nú'ú cat'a ya thuhme dega cebada. Ne bi ñuxa 'ret'amayohó ya 'bøts'e co nuya xeca thuhme bi bongui.

14 Ha nu mi hyanda ya ja'i nú'a ra ðanga nt'udi xqui 'yøt'a ra Jesu, nu'ú bi 'ñena:

—Xi majuani go guehni rá ðanga 'meñni Ajuá nú'a mi hma da 'ñecua ja ra ximhai.

15 Pe ra Jesu mi patho gue mi ne'ua da zixhama^h pa da ndahma'a^a de gue'ua, hangue nu'a^a bi 'yot'e, bi ma de guehni bi yopa bōxa ma'na'qui ja nú'a^a ra t'ōhō'a^a ri sehε.

Ra Jesu bi 'ño mañā ra ndehe
(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Y de mi nde, yá nxadi'a^a bi ma pa ja ra ndehe.

17 Nep^u de guehni bi yut'a^a ja 'nara motsa pa bi ma'ua Ncapernau de ri'nandi ra ndehe. Ha ya xmá 'mexuui, ha ra Jesu hinxqui mengtho de ja ra t'ōhō.

18 Ne bi mudi bi 'ño 'nara bñthi xi mri ānga ra dehe.

19 Y ya xqui 'ño ngu cat'a o 'rato kilometro de ja ra dehe, nep^u bi hyant'ua ra Jesu mbra 'yotho mañā de ra dehe pa da e da zudi'ua, ne nu'ú xi bi ntsu.

20 Pe nu'á bi 'ñembabi'ua:

—¡Nuga go guecagui, ogui tsuh!

21 Nep^u nu'ú co ra johya bi pō'tsa ja ra motsa ne bi zits'i, ne 'bestho bi zōñ'ua co ra motsa ja ra hai hab^u mri ma'ua.

Ya ja'i bi hyonga ra Jesu

22 Ha nurá hyax'a^a nú'ua ya ja'i xqui gohni ri'nandi ra ndehe ne xqui hyandi gue 'nada ra motsa mi 'bahni, ne xqui badi gue nuyá nxadi ra Jesu bi mase'ua ja nú'a^a ra motsa, ne ra Jesu himbi meui'ua.

23 Ne guet^u hab^u xqui zi ra thuhme'ua nu mi umba njamadi Ajuā nura Jesu, ja bi zōhni ma'ra ya motsa xqui 'ñehe Tiberia.

24 Hangue nu mi hyandi'ua gue ya mi jo'oni ra Jesu nixi yá nxadi, nu'bú nu'ú 'bestho bi yut'a^a ja nú'ua ya motsa ne bi ma pa Ncapernau pa da hyonga ra Jesu.

Ra Jesu go ra thuhme dega te

25 Y ja bá tsahni'ua ra Jesu ri'nandi ra ndehe ne bi 'ñembabi'ua:

—Xahnate, ¿ha'm^u gá tsōhō de guecua, desde manxuui o ja nubya?

26 Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Xi majuani dí xi'ah^u, guí hongaguih^u ngue'a^a dá 'uiñ'a'ih^u ne gá niñāh^u, hingue ngue'a^a gá hyanth^u ya dānga nt'udi.

27 Guí ōth^u ra ts'edi pa guí tsuh^u nú'a^a te guí tsih^u, pe nu'á 'bestho da thegue. Ma'na xá hño 'yōth^u ra ts'edi guí tsuh^u nú'a^a ra nzaqui unga ra te pa nzantho, y nu'á hinhya'm^u da thegue. Go gue'a^a ra nzaqui da 'ra'ah^u Nú'a^a To'o e bi Nja'i. Ne Ajuā ra Dada xa 'ñu't'a'ih^u gue xa umba ra ts'edi'a^a pa da 'ra'ah^u nú'a^a ra nzaqui'a^a.

28 Ha nu'ú bi 'ñembabi:

—Nu'bú ¿te mahyoni ga ōthe pa njab^u da za ga ōthe ngu nú'a^a xa 'bεpcahe Ajuā, pa njab^u da za ga tsuhe nú'a^a ra nzaqui guí engaguihe?

29 Nep^u nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'ua:

—Nu'a^a mahyoni guí 'yōth^u pa da za guí 'yōth^u ngu nú'a^a xa 'bεp'ah^u Ajuā, camfrih^u nú'a^a to'o xpá mehni'a^a.

30 Ha nuya ja'i bi 'ñembabi'a^a:

—Nu'bú ¿te ma dānga nt'udi da za guí 'yōt'e pa ga hanthe ne ga camfri'ihe? ¿Nda'a^a ra dānga t'ōt'e ma guí 'yōt'egue?

31 Maya'b^u ndu ma dadah^u ra Moise mri zi nú'ua ma'ra ndu ma dadah^u ja ra 'yo'mtha, y ja bi zini'ua ra thuhme rá thuhu ra maná, ngu xa t'ofu ja ra Māca T'ofu hab^u ena: “Nu'á bá pεmpabi ra thuhme de mahets'i pa bi zi'ua.”

32 Ha nura Jesu bi 'ñembabi'ua:

—Xi majuani dí xi'ah_u: Hingo ra Moise bi umbabi'ú n'ú'á ra thuhme bá ehe de mahets'i n'ú'á bi zi'ú. Numa Dada go gue'á bi mēmpabi'ú. Y go guet'á bá pēn'ah_ubya ra thuhme de mahets'i n'ú'á unga ra te pa nzantho.

³³ N'ú'á ra thuhme bá pēn'ah_u Ajuá, go gue'á rá T'ú bá çai de mahets'i, ne go gue'á umba ra meximhai ra te pa nzantho.

³⁴ Nu'bú nuya ja'i bi 'ñembabi:

—Ndada, oxqui ma gui 'betcahe n'ú'á ra thuhme'á.

³⁵ Ha nura Jesu bi 'ñembabi'ú:

—Nuga go guecagui drá thuhme dega te pa nzantho. Nu'á tó'o da 'ñe da z_ucagui hinhya'm_u da z_u ra thuhu, ha nu'á tó'o da gamfrigui hinhya'm_u da z_u ra nduthe.

³⁶ Pe nuga ya stá xi'ah_u gue masque ya xcá hyandgagui_u pe hinguí camfrigui_u.

³⁷ Gatho n'ú'ú to'o xa 'racagui Ajuá ma Dada da 'ñehe da z_ucagui, ha nu'á tó'o da 'ñehe da z_ucagui hinga co'tsi.

³⁸ Ngue'á nuga stá çai de mahets'i pa ga ø'tua rá paha n'ú'á to'o bá pēncagui, hingue n'ú'á go ma pahasc.

³⁹ Nurá paha ma Dada n'ú'á to'o bá pēncagui gue n'ú'ú to gatho xa 'racagui ni 'na de gue'ú hinga 'bedi, ne nura pa de ra ngaxhmai, ma ga j_uts'i'ú pa rí nja yá te pa nzantho.

⁴⁰ Ne nurá paha n'ú'á to'o bá pēncagui gue da nja yá te pa nzantho nuto da bađi to'ogui ne da gamfrigui, ne nura pa de ra ngaxhmai, ma ga j_uts'i'ú pa rí nja yá te pa nzantho.

⁴¹ Nu'bú nuya xodyo bi nōnga ra Jesu ngue'á mi ena: “Nuga go guecagui drá thuhme stá çai de mahets'i.”

⁴² Ne mi eñ'ú:

—Go guehni ra Jesu rá t'ú ra Jose, çha ngue ha? Nuj_u dí pađih_u to'o rá dada ne rá nanani. Nu'bú çhanja ena gue bá çai de mahets'i?

⁴³ Ha ra Jesu bi dađi ne bi 'ñembabi'ú:

—Ogui nōnteh_u de n'ú'á stá xi'ah_u.

⁴⁴ Ngue'á ni 'na hinto tsa da 'ñe da z_ucagui 'b_u hingo Ajuá ma Dada n'ú'á to'o bá pēncagui da zopa rá mfeni pa e da z_ucagui, ne go gue'ú ma ga j_uts'i'ú nura pa de ra ngaxhmai pa rí nja yá te pa nzantho.

⁴⁵ Njaua xa t'of_o ja yá t'of_o yá 'mēhni Ajuá hab_u ena: “Ajuá ma da 'ñuta gatho ya ja'i,” ena njab_u. Hangue gatho n'ú'ú to'o da hñuxa nt'ode te m_anga ma Dada ne da zo ja yá mfeni, n'ú'ú go gue'ú da 'ñe da z_ucagui.

⁴⁶ Hingo dí xi'ah_u gue to'o xa hyanda Ajuá ra Dada, ngue'á hōnsegui stá handi'á, ngue'á stá ehe de gue'á.

⁴⁷ Xi majuani dí xi'ah_u, nu'á tó'o camfrigui pe'tsa ra te pa nzantho.

⁴⁸ Nuga go guecagui drá thuhme dega te pa nzantho.

⁴⁹ Maya'b_u n'ú'ú ndu ri dadah_u bi zi ra maná nu mi 'b_ui ja ra 'yo'mtha, pe nu'ú bi du'ú.

⁵⁰ Pe n'ú'á ra thuhme dí m_angá, hingue ngu n'ú'á ra thuhme bi zi n'ú'ú bi du. N'ú'á ra thuhme dí m_angá bá ehe de mahets'i pa nuto'o da zi hinhya'm_u da du.

⁵¹ Nuga go guecagui drá thuhme dí te, dá ehe de mahets'i. Nu'á tó'o da zi n'ú'á ra thuhme dí m_angá, da nja rá te pa nzantho. Ha n'ú'á ra thuhme dí m_angá, go guehna ma ndo'yo n'ú'á ma ga da pa da nja yá te pa nzantho ya meximhai.

⁵² Ha nuya xodyo bi 'ñembabi'ú 'na ngu ma'na:

—¿Hanja da za da 'racju rá ndo'yoseni pa ga tsihu?

⁵³ Ra Jesu bi 'ñembabi'ua:

—Xi majuani dí xi'ahu, 'bu hingui tsipabihu rá ngø ne rá ji Nú'a To'o e bi Nja'i, hinda nja ri tehu pa nzantho.

⁵⁴ Nu'a tó'o da zicagui ma ngø ne ma ji, gue'a da nja rá te pa nzantho, ne nura pa de ra ngaxhmai nuga ga juts'i'a pa ri nja rá te pa nzantho.

⁵⁵ Ngue'a ma ngø nja ngu ra nzaqui, ne ma ji nja ngu ra dehe nú'a ts'i pa da nte 'na. Pe numa ngø ne ma ji hingue ngu nuya nzaqui'ua, ngue'a numa ngø ne ma ji unga ra te pa nzantho.

⁵⁶ Nu'a tó'o da zicagui ma ngø ne ma ji, go gue'a da 'mai con gueque, ha nuga ga 'bai con gue'a.

⁵⁷ Ajuu ma Dada nú'a to'o bá pencagui, nu'á te, hangue nuga dí te nehe ngue'a nu'á te'a. Njabu nehe nu'á tó'o da zigágui, nu'á ma da nja rá te ngue'a dí tega.

⁵⁸ Nuga go guecagui drá thuhme stá ehe de mahets'i. Pe hingo dí nja ngu nú'a ra maná nú'a bi zi ndu ri dadahu ne bi du. Ngue'a nu'a tó'o da zigágui nuga drá thuhme, da nja rá te pa nzantho.

⁵⁹ Njabu bi mangua ra Jesu nu mi xahnate ja ra nija nuni Ncapernau.

Ya noya nú'ua unga ra te pa nzantho

⁶⁰ Ha ndunthi de nú'ua to'o mi 'ñoui'a ne myá nxadihma, mi 'yøde'ua bi mangua ra Jesu njabu, bi 'ñena'ua:

—Xi hindrí hohu nú'a mani. ¿To ja gue'a da gamfribini?

⁶¹ Ha nura Jesu bi batho gue nu'ua mi nønte de nú'a xqui mañ'a, hangue nu'a bi 'ñembabi'ua:

—¿Ha gue hingrí hohu nú'a stá ma?

⁶² ¿Xi te gui beñhu nú'bu xcrí hyanthu da yo menga pa mahets'i Nú'a To'o e bi Nja'i?

⁶³ Nú'a ra nzaqui dí ma, go gue'a ra nzaqui pa ri ndahihu, hingo pa ri ndo'yohu. Ngue'a nú'a ra nzaqui guí tsihu pa ri ndo'yohu hinte di muui pa gui tshu ra te pa nzantho. Y nuya noya stá xi'ahu go gue'ua ra nzaqui pa ri ndahihu, ne go gue'ua di 'ra'ahu ra te pa nzantho.

⁶⁴ Pe 'ra de gue'ahu hinguí camfrihu.

Ra Jesu bi mangua njabu ngue'a desde rá mudi ya mi patho nú'ua to'o himi camfri'a, ne ya mi patho to'o mi ma da da'a.

⁶⁵ Nehe bi 'ñena:

—Xa njabu ngu nú'a ya stá xi'ahu gue hinda za to da 'ñese da zuqui 'bu hingo Ajuu ma Dada da zopa rá mfeni pa da e da zucagui.

⁶⁶ Nepu ndunthi de nú'ua to'o mri 'ñoui ne myá nxadihma bi 'uegue'ua, ya himbi deni'a.

⁶⁷ Hangue nura Jesu bi 'ñembabi nú'ua 'ret'amayoho yá nxadi xqui huahni:

—Xi'ahu, ¿ha gue ma gui 'ueguehu nehe?

⁶⁸ Ha nura Simu Pedro bi dadi ne bi 'ñembabi'a:

—Ma zi Hmu'ihe, ¿to'o ja ga teñhe? gue hønse'i guí mangua ya noya de ra te pa nzantho.

⁶⁹ Ha nuje stá camfrihe ne stá pahe gue go gue'e grá Cristo, rá T'ua'i Ajuu nú'a te, xpá men'a'i pa gui nda.

⁷⁰ Nepu nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'ua:

—Nu'ahu guí 'ret'amayohohu stá huan'ahu, ¿ha ngue ha? Pe 'yobu 'na de gue'ahu ri 'ñoui ra ts'ondahi.

71 Nu'á bi mā de ra Juda Iscariote rá t'ú ra Simu, ngue'a go mi gue'a mi ma da da'a, masque go mi gue'a 'na de nú'ú 'r'et'amayoho ya nxadi.

7

Yá hōcu ra Jesu himbi gamfri'ú gue mi gue'a rá 'mehni Ajuá

1 M'efa ra Jesu bi 'ñonitho ja ra hai Galilea, himbi ne ma bá 'bāhni Judea ngue'a nuya ndā gá xodyo de guehni mi honi hanja da za da hyo'a.

2 Ha ya mi ma da dat'a 'nará ngo ya xodyo go mrá ngo dega nthōja'tsi.

3 Hange yá hōcu ra Jesu bi 'ñembabi:

—Gri ma pa Judea, pa nuya ja'i mri deñ'a'i de guehni da za da hyandi'ú nehe nú'ú ya dānga nt'udi guí øt'e.

4 Ngue'a 'bú 'nara ja'i ne to'o da hyandua rá 'b'efi, nu'á hinda 'yøt'a rá 'b'efi mant'agui. Ya gue guí øt'a nuya dānga t'øt'e, 'yøt'e'ú ja yá thandi gatho ya ja'i pa da hyanda nú'a guí øt'e.

5 Nuyá hōcu'a bi xipabi njabú ngue'a nixi gue'ú himi camfri ua go mi gue'a rá 'mehni Ajuá.

6 Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'ú:

—Pa gueque hinxa zøta ma ora pa ga mani, pe nu'ahá, otho ri orahú.

7 Ya ja'i hingui tsa da utsa'ihú, pe nuga há, di utsagui, ngue'a dí xipabi de yá ts'o'b'efi'ú.

8 Nu'ahá, go da rí maha ra ngo. Nuga hinga ma, asta hinda zø ma ora pa ga ma.

9 Ha nu mi xipabi njabú, bi ma'ú, ha nura Jesu bi gotritho Galilea.

Ra Jesu bi ma ra ngo dega nthōja'tsi

10 Nepú ra Jesu bi ma nehe ja ra ngo, pe asta 'm'efa. Bi ma pe mant'aguitho pa hinto da hyandi.

11 Ha nuya ndā gá xodyo nú'ú mi ne da hyohmá'a xi mi honi'ú de guehni ja ra ngo ne mi eñ'ú:

—¿Habú di 'youa'a 'bú?

12 Ha ndunthi de nuya ja'i mi 'yoni ja ra ngo xi mi ñā de gue'a. 'Ra mi ena: "Nú'a ra 'ñōhō'a xi ra hoja'i"; ha nu ma'ra mi ena: "Hinga majuāni, hōnse hat'atho ya ja'i."

13 Pe nu'ú mi ñā zi njante pa hinto da 'yøde, ngue'a mi tsu yá mixodyoui nú'ú myá ndā de gue'ú.

14 Ts'a mi 'yo made ra ngo ra Jesu bi yat'a ja ra ndanija pa bi nxahnate.

15 Ha nuya ndā gá xodyo xi bi 'yø ne bi 'ñēmse'ú:

—¿Hanja nuni ra Jesu nts'edi ja rá mfadi ha hinxa nxadi?

16 Ha nura Jesu bi dādi ne bi 'ñembabi'ú:

—Nú'a dí udi, hingo dí mǎnsega. Nu'á bí ehe de Ajuá nú'a to'o bá pēncagui.

17 Nu'a tó'o da ne da 'yø'tuabi rá paha Ajuá, ma da bādi de nú'a ma nt'tuuate ua bí ehe de Ajuá o ua go dí bensega nú'a dí mā.

18 Nu'a tó'o bense nú'a mā, nú'a go gue'a ne da t'e'tsua rá nsu. Pe nu'a tó'o ne da 'ñe'tsuabi rá nsu nuto bá pehni'a, nu'a mǎnga majuāni ne hingui hate.

19 Ra Moise xa 'ra'a'ihú ra ley, pe ni 'na de gue'ahú hinxá 'yøtehú nura ley'a. Nu'bú gri øthmǎhú nú'a mā, nu'bú ¿hanja guí beñhú guí hyogaguihú?

20 Ha nura hmuntsja'i bi dādi ne bi 'ñēna:

—Nu'i pø guí 'ñoui ra ts'ondāhi. ¿To'o xa beni da hyo'ague?

21 Nu'bú ra Jesu bi dādi ne bi 'ñembabi'ú:

—Hønsē ngue'a dá pē 'nara 'bēfi nú'a ra pa dega tsaya dá japi bi ñāni 'nara da'thi, hangue por gue'a grí 'yøhū.

²² Pe xi nu'ahū nehe, nú'a ra pa dega tsaya guí hu'tsuahū ra seña ja yá ndo'yo ri bātsihū ngu bi 'yøt'a ndu ri dadahū, desde rá mēdi bi hñuxa nura seña ja yá ndo'yo, ne 'mēfa ra Moise mi manda da t'øt'a njabū nehe, masque hingo bi mēti. Hangue ringue'a nu'ahūbya, ngu da dat'a rá hñāto ma pa de xa 'mēi ri t'ubātsihū guí hu'tsuahū ra seña, masque ra pa dega tsaya.

²³ 'Bū nu'ahū guí hu'tsuahū ra seña ri bātsihū ra pa dega tsaya hønsē pa hingui ts'ocuahū rá ley ra Moise, nu'bú xi ¿hanja guí pø ri cuehū con gueque ngue'a stá øthebi maxøgue rá ndo'yo 'nara 'ñøhø nura pa dega tsaya?

²⁴ Guí beñhū gue hinxá hño nú'a dá øt'e, ngue'a dá øt'e ra pa dega tsaya. Oguí ðama beñhū ua hingui ho 'nara t'øt'e asta hingo 'mēt'o guí pahū ua majuañi hingui ho o hina, pa njabū da za guí beñhū ngu rí 'ñēpi nú'a ra t'øt'e.

Ra Jesu bi ma de habū xqui 'ñehe

²⁵ Ha nu 'raya me Jerusale bi 'ñena:

—¿Ha hingo guehni thoni pa da tho?

²⁶ Xini 'bahni ñā ja yá thandi ya ja'i ne hinte sipabi. ¿Ha gue camfri ma ndahū gue xi majuañi go guehni ra Cristo rá 'mēhni Ajuā pa e da ndā?

²⁷ Pøde hina, ngue'a nujū dí pahū habū ra menguni. Ngue'a nu stí zø ra Cristo hinto ma da bādi habū dra mengu'a.

²⁸ Ra Jesu bi 'yøde te mi mǎnga ya ja'i, hangue nu mi nxahnate'a ja ra ndāniǎ bi ñā nts'ēdi bi 'ñena:

—¡Guí paçaguihū ne guí pahū habū drá mengu! Nuga hinstá esēhe. Nú'a to'o bá pēncagui go guesē'a Ajuā nú'a xi majuañi, ne nu'ahū hingui pahū'a.

²⁹ Nuga dí paça'a ngue'a stá ehe de gue'a, ne go gue'a bá pēncagui.

³⁰ Hangue nu mi 'yøde ya ndā gá xodyo bi mǎnga ra Jesu njabū, ma'na mi ne'ū da gu'a pa da zixhma'a nts'ahni, pe hinto bi gu ngue'a himi tsøta rá ora.

³¹ Pe ndunthi ya ja'i de guehni bi gamfri'a ne mi eñ'ū:

—Xi nu sta zøhø nura Cristo pa da ndā, ¿ha gue ma da 'yøt'a ma'ra ya ðanga nt'udi que nú'a øt'ni?

Ya fariseo bi mēhna ya gūnts'ahni pa da gūhma ra Jesu

³² Y nuya fariseo mi 'yøde bi mǎnga njabū ya ja'i, nu'bú nu'ū ne ya ndā gá macja bi mēhna 'raya gūnts'ahni pa da gūhma ra Jesu.

³³ Hangue ra Jesu bi 'ñena:

—Ya ts'utho ya pa ma ga 'būi con gue'ahū, nepū ma ga yo pengui habū bí 'būi nú'a to'o bá pēncagui.

³⁴ Ma guí hyongaguihū pe hingui ma guí tsucaguihū, ne hinda za guí mahani habū ma ga 'būca.

³⁵ Nu'bú ya ndā gá xodyo mi 'būhni bi 'ñēmbabi 'na ngu 'na:

—¿Habū ma dí mani 'bū pa ena gue ya hinda za ga tsahū? ¿Ha gue ma da ma pa ja yá hai ya me Grecia habū bí 'būi ma mixodyohū nú'ū xa nxani, ne ma dí xahna nehe ya me Grecia?

³⁶ ¿Te rí bønga nuya noya xa mañi 'bū, ena: “Ma guí hyongaguihū pe hingui ma guí tsucaguihū, ne hinda za guí mahani habū ma ga 'būca”?

Ra dehe dega te pa nzantho da nja ngu 'nara ðathe

³⁷ Nurá ngats'i ra pa de ra ngo go gue'a ma'na ra ðango nú'a ra pa'a, ra Jesu bi 'mai bi ñā nts'ēdi ne bi 'ñena:

—Nu'a tó'o tsū ra nduthe dá 'ñehe da zūcagui pa da ntsithe.

38 Ngu mąnga ja ra Maça T'ofu, nu'a t'ó'o da gamfrigui ma da bəhə ra dehe dega te ja rá coraso ne da nja ngu 'nara dathə.

39 Ra Jesu bi ma de ra Maça Ndaħi nú'a mi ma da t'umba nuto mi ma da gamfri'a. Pe nura Maça Ndaħi hinxqui 'bəhnitho, ngue'a ra Jesu hinxqui menguiho ja rá nsunda nuni mahets'i.

Ya ja'i 'rama'na'ño mi mañ'u

40 Ha ya ja'i mi 'yode nuya ya noya, 'ra mi ena:

—Xi majuañi go guehni rá dąnga 'mehni Ajuą nú'a mi hma da 'ñehe.

41 Ha nu ma'ra mi ena:

—Go guehni ra Cristo rá 'mehni Ajuą bá e pa da nda.

Ha nu ma'ra mi ena:

—¿Pe hanja? ¿Ha dra menguni Galilea ra Cristo?

42 Hina. Ngue'a ja ra Maça T'ofu ma gue nura Cristo ma da 'ñehe de yá ja'i ndu ra Davi, ne ma dra me Belé nuni ja ra t'uhñini habu mra mengu ndu ra Davi.

43 Ne njabu ya ja'i 'rama'na'ño mi mañ'u de gue'a.

44 Ha nu 'ra mi ne da zixhma nts'ahni, pe hinto bi gu'a.

Ya dąnga nda gá xodyo himbi gamfri'u ra Jesu

45 Ha nuya gants'ahni xqui 'bəhni da gahma ra Jesu bi mengui habu mi 'bu ya nda gá macja ne ya fariseo, ne bi t'embabi:

—¿Hanja hinguá tsihu?

46 Ha nuya gants'ahni bi dađi ne bi 'ñena:

—¿Hinda tsihe ngue'a dá dehe ya hoga noya bi ma nú'a hinhya'mu stá øhe to'o xa ma njabu!

47 Nu'bu nuya fariseo bi dađi ne bi 'ñembabi'u:

—¿Ha gue ne'ahu ya xa hya'ahu'a?

48 Guí paħu gue ni 'na de guecje núje dyá ndahe de ma nijahu ne dyá fariseohe hinstá camfrihe nú'a xa mañ'a.

49 Nú'u xa gamfri'a go gue'u nú'u hinguí pa ra ley, y go gue'u ya xa t'equé pa ra 'ñu.

50 Ha nura Nicodemo mi 'buhni nehe xqui munts'ui yá mifariseoui, ne go gue'a xqui ma dega xuui pa bá c'a'tsa ra Jesu. Nu'bu nu'a bi 'ñembabi gatho nú'u mi 'buhni:

51 —Pe numa leyhu ma gue hinto tsa ga tsamhu nts'ahni 'bu hinda nja ra nthantha 'met'o pa ga paħu te 'be'a xa 'yot'e. ¿Ha gue njabu ma, o hina?

52 Nepu nu'ú bi daťuabi ra Nicodemo ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue ne'i go grá me Galilea pa guí ne gui camfri'a? Hñe'ta ra Maça T'ofu pa gui pađi gue jo'o ni 'nara 'mehni Ajuą nú'a dra me Galilea.

'Nara 'bəhña ra zinga medinthati

53 Nepu gatho ya ja'i bi ma yá ngu'u.

8

1 Ha ra Jesu bi ma ja ra t'əhə 'bo Olivo.

2 Nepu rá hyax'a bi mengui'a ma'na'qui pa ja ra ndanija, ne ja bi munts'uini gatho ya ja'i, ne bi hñuhni'a pa mi xahni'u.

3 Nepu nuya xahnate de ra ley ne ya fariseo bá tsimpabi 'nara 'bəhña xqui ts'udi mri hñuxui 'nara medinthati, ne bri 'ba'ma madetho habu mi 'bu ra Jesu co ya ja'i.

4 Nepu nu'ú bi 'ñembabi:

—Xahnate, nuna 'behñá bi ts'udi mri hñuxui 'nara medinthati.

⁵ Nura Moise 'bercahu ja rá ley gue ga hohu co ya nc'ahni nuya 'behñá ga tsahu di øt'a njabu. Xi'i, ¿te go xi guí mangué?

⁶ Nú'ú bi mangu njabu hõnse pa xa 'yøde'u te xa dadi hmaha ra Jesu, pa njabu xa za xa ñapahma. Ha nura Jesu bi ndoqui ne bi 'yofo 'raya noya ja ra hai co rá dedo.

⁷ Pe nu'ú mi sigui mi ambabi'a, nu'bú nu'á bi 'mai ne bi 'ñembabi'u:

—Nu'a tó'o hinxa 'yøt'a ni 'nara ts'oqui, dá fõtua 'nara madi nc'ahni nuna ra 'behñá.

⁸ Ne bi yopa ndoqui'a ne bi sigui bi 'ñofo ja ra hai co rá dedo.

⁹ Ha nu mi 'yøde'u nú'a bi mañ'a, bi zose yá mfeni de yá ts'oqui'u, ne bi madi bi ma'u 'rama'na, rá madi bi ma nú'u ma'na mi tsøxa yá jeya, nepu gatho ma'ra, ne ra Jesu bi goseuini nú'a ra 'behñá mi 'bahni madetho.

¹⁰ Nepu nura Jesu bi 'mai ne bi hyandi ya mi jo'oni ni 'na, hõnse nú'a ra 'behñá mi 'bahni, ne bi 'ñembabi'a:

—Naná, ¿habu 'ba nú'u to'o mí ñap'a'i? ¿Ha gue ya hinto ne da hyo'i dega nc'ahni?

¹¹ Ha nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Ya jo'o, Ndada.

Nu'bú nura Jesu bi 'ñembabi'a:

—Nixi gueque hinte ma ga øt'a'i. Grí ma, ne ya oxqui yopa øt'a ma'ra ya ts'oqui.

Ra Jesu go ra ñot'i nú'a yo'tua yá mfeni ya ja'i

¹² Nepu ra Jesu bi yopa zofo ya ja'i ne bi 'ñembabi'u:

—Nuga go guecagui drá ñot'i dí yo'tua yá mfeni ya ja'i. Nu'a tó'o da dengagui hinda 'ño ja ra 'bexuui, nu'á da me'tsa ra ñot'i dega te pa nzantho.

¹³ Nepu nuya fariseo bi 'ñembabi'a:

—Nu'i guí manse gue to'o'igue, hangue hinga majuani nú'a guí ma.

¹⁴ Nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—Masque dí manse to'ogui, pe gue'a majuani nú'a dí ma, ngue'a nuga dí padi habu stí 'ñehe ne habu grá ma, pe nu'ahu hinguí pahu habu stí 'ñehe ni habu grá ma.

¹⁵ Nu'ahu gyá meximhathohu, ne guí ha nguendahu ngu nú'a guí bensehu. Pe nuga hinstá ehe pa to ga ha'mba nguenda.

¹⁶ Pe nu'bú to'o dí ha'mba nguenda, nu'bú nú'a dí ma gue'a majuani, ngue'a hingo dí hãnse nguenda, go dí ha'be nguenda ma Dada nú'a to'o bá pencagui.

¹⁷ Nehe xa t'ofu ja ri leyhu, nu'bu yoho ya ja'i da damajuani ne 'nada nú'a da mañ'u, go gue'a majuani.

¹⁸ Nuga dí manse to'ogui, ne ma Dada nú'a to'o bá pencagui, ne'a damajuani to'ogui.

¹⁹ Ha nu'ú bi 'ñembabi:

—¿Habu bí 'bu ri Dada?

Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Nu'ahu hinguí paçju, hangue nixi ma Dada hinguí pahu. 'Bu gri pahmahu to'oguiga, nehe gri pahmahu ma Dada.

²⁰ Ra Jesu bi mangu njabu nu de mi xahna ya ja'i mbo ra 'me'tsboja ja ra ndanija, pe hinto bi gu nts'ahni ngue'a mri 'beta rá ora'a.

“Hinda za gui mahani habu grá maga”

²¹ Ha nura Jesu bi yopa 'ñembabi'u:

—Nuga ma ga maga, ha nu'ah_u ma gui hyongaguih_u pe ya gra jo'o, ne ma gui tuh_u gri nduda ri ts'oquih_u, hangue njab_u hinda za gui mahani hab_u grá maga.

²² Ha nuya ndá gá xodyo bi 'ñémse'u:

—¿Ha gue ma da hñose 'b_u? Hanja ena, “Hinda za gui mahani hab_u grá maga.”

²³ Nep_u nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nu'ah_u gyá meximhaih_u, ha nuga drá mengu mahets'i. Nu'ah_u yá meti'ih_u nuna ra ximhai, ha nuga hingo rá metigui nuna ra ximhai.

²⁴ Hangue dí xi'ah_u gue ma gui tuh_u gri nduda ri ts'oquih_u. Ngue'a 'b_u hingui camfriguih_u gue go gueque ngu nú'a stá xi'ah_u, ma gui tuh_u gri nduda ri ts'oquih_u.

²⁵ Nep_u nu'ú bi 'ñembabi'a:

—Xicje, ¿to'o'igue?

Nep_u nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Ya stá xi'ah_u desde rá mudi to'ogui.

²⁶ Nuga masque jahmá ma'ra te ga xi'ah_u de ri 'm_uih_u ne de nú'a xcá øth_u, pe hønse dí xi'ah_u ngu nú'a bi xicagui nú'a to'o bá pęcagui, y nu'á manga majuañi.

²⁷ Pe nú'u mi øde, himbi ßadi gue ra Jesu mi ñá de Ajuá ra Dada.

²⁸ Hangue nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nu xcri pø'tsh_u Nú'a To'o e bi Nja'i pa gui hyoh_u, gue'b_u ma gui pah_u gue go gueque ngu nú'a stá xi'ah_u, ne ma gui pah_u gue hingo de ma ts'edi sehe nú'a dí øt'e, ngue'a ngu nú'a xa xica ma Dada gue'a dí ma.

²⁹ Ha numa Dada nú'a to'o bá pęcagui 'b_ui con gueque, hinxa hyegase, ngue'a nzantho dí øt'a nú'a di ho'a.

³⁰ Nu mi manga njab_u ra Jesu, bi gamfribi'a ndunthi ya ja'i.

Nú'u to'o yá ßatsi Ajuá ne nú'u to'o o ja rá 'ye ra ts'oqui

³¹ Ha nura Jesu bi xipabi nuya xodyo xqui gamfri'a, ne bi 'ñembabi:

—Nu'b_u gui sigui gui camfrih_u ma noya, nu'b_u xi majuañi go ma nxadi'ih_u.

³² Ne ma gui pah_u nú'a majuañi, ha nu'b_u gui pah_u nú'a majuañi, ya hingui ma gui 'męogh_u.

³³ Ha nu'ú bi ßadi ne bi 'ñembabi'a:

—Nuje go guecje yá ja'iguihe ndu ra Abrá, ha hinhya'm_u stá 'męohe.

¿Hanja guí ena gue ya hinga ma ga 'męohe?

³⁴ Nura Jesu bi ßadi ne bi 'ñena:

—Xi majuañi dí xi'ah_u, nu'a tó'o øt'a ya ts'oqui go gue'a rá 'be go ra ts'oqui.

³⁵ 'Nara t'u cohi pa nzantho ja rá ngu, pe 'nara 'be go da nja ra pa da bøni da ma.

³⁶ Njab_utho nehe Nú'a To'o e bi Nja'i, 'b_u da pøñ'a'ih_u de ja rá 'ye ra ts'oqui, nu'b_u dyá ßatsi'ih_u Ajuá ne ya hindyá 'be go'ih_u ra ts'oqui.

³⁷ Nuga dí padi gue nu'ah_u yá ja'i'ih_u ndu ra Abrá. Pe nu'ah_u guí ne gui hyogaguih_u ngue'a hingri hoh_u nú'a dí ma.

³⁸ Nuga dí manga nú'a xa xicagui ma Dada, ha nu'ah_u guí øth_u ngu nú'a xa manga ri dadah_u.

³⁹ Ha nu'ú bi ßadi ne bi 'ñembabi:

—Pe nuje ma dadahe ndu ra Abrá.

Nu'b_u nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—'B_u xi majuañi go dri dadahm_u ndu ra Abrá, nu'b_u gri øthm_u ngu mi øt'a.

40 Pe nu'ahũ guí ne gui hyogaguihũ masque nuga go stá xi'ahũ nú'a ra noya xa xicagui Ajuá. ¡Pe ndu ra Abrá himi ø'te ngu guí øthabya!

41 Nu'ahũ guí øthũ ngu nú'a ø't'a ri dadahũ.

Nu'bú nu'ú bi 'ñembabi ra Jesu:

—Nuje hingue to'oraza ma dadahe, 'nada nú'a ma dadahe, go gue'a Ajuá.

42 Ha nura Jesu bi 'ñembabi'ũ:

—'Bũ Ajuá go dri dadahmahũ'a, nu'bú gri macjhmahũ, ngue'a stá ehe de habũ ndí 'bũ'be'a. Ngue'a hinstá ese, nu'á go bá pencagui'a.

43 ¿Hanja hingui tso ri mfenihũ nú'a dí xi'ahũ? Nu'ahũ hingui tso ri mfenihũ ngue'a hingui ne gui 'yøhũ nú'a dí m̃.

44 Ra ts'ondahi go gue'a ri dadahũ, ha nu'ahũ go yá batsi'ihũ'a, ne nu'ahũ go guí neschũ gui 'yø'tuabihũ nú'a dí ho'a. Ne nu'á go gue'a ra hyote desde ra m̃di. Nu'á hõnse hat'a ya ja'i ne hinhya'mũ xa m̃nga nú'a majuani. Nuya nc'uamba mañ'a go xa zanse, ngue'a nu'á xi ra c'uamba ne go gue'a ra dada de ya nc'uamba.

45 Nu'ahũ hingui camfriguihũ ngue'a dí m̃nga nú'a majuani.

46 ¿To'o 'na de gue'ahũ da zatca 'nara ts'oqui? Jo'o. Nuga dí xi'ahũ nú'a majuani. Nu'bú ¿hanja hingui ne gui camfriguihũ?

47 Nu'á tó'o rá meti Ajuá dí ho da 'yøde nú'a m̃nga Ajuá. Nu'ahũ hingo yá meti'ihũ Ajuá, hangue hingri hohũ gui 'yøhũ nú'a m̃.

Ra Jesu ya mi 'bui ante de ra Abrá

48 Nepũ ya xodyo bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Nu'bú, majuani nú'a dí mañhe gue grá me Nsamaria, ne grí 'ñoui ra ts'ondahi.

49 Nu'bú ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Hindirí 'ño'be ra ts'ondahi. Nuga dí numansu ma Dada, pe nu'ahũ hingui numansuguihũ.

50 Pe nuga hindí m̃nga njabũ pa gui esca ma nsuhũ, ngue'a 'bui 'na to'o esca ma nsu, ne go hã nguenda'a.

51 Xi majuani dí xi'ahũ, nu'á tó'o øtcagui nú'a dí m̃, hinhya'mũ da du'a.

52 Nu'bú ya xodyo bi 'ñembabi:

—Nubyá hã, dá pahe gue xi majuani grí 'ñoui ra ts'ondahi, ngue'a nu'i guí ena gue nu'á tó'o da 'yø't'a'i nú'a guí m̃, hinhya'mũ da du. Conque ra Abrá ne yá 'mehni Ajuá bi du.

53 ¿Ha gue go ma'na ja ri nsugue que ndu ma dadahe ra Abrá ne ndu yá 'mehni Ajuá? Xi'a'igüe ¿to'o go grí nhye'cuai?

54 Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Nu'bũ gra exase ma nsu, nu'bú hinte dri muui. Numa Dada go gue'a esca ma nsu, nú'a guí emfũ gue go gue'a ri Ajuahũ.

55 Pe nu'ahũ nixi xcá pahũ'a. Nuga hã, dí paça'a. 'Bũ gra ena gue hindí paça'a, nu'bú gra c'uambahmã ngu nu'ahũ. Nuga dí paça'a, ne dí øte nú'a m̃.

56 Ndu ri dadahũ ra Abrá mi ne co 'nara johya da hyandgagui ma 'm̃i nuya pa de ga 'youa ja ra ximhai, ne xi bi johya mi hyandga'a.

57 Ha nuya xodyo bi 'ñembabi'a:

—Nixi made nthebe njeya hingui pe'tstho, ¿ne guí ena gue gá hyanda ndu ra Abrá?

58 Ha nura Jesu bi 'ñembabi'ũ:

—Xi majuani dí xi'ahũ, desde ante da 'm̃i ra Abrá, nuga ya ndí 'bui.

59 Hangué nu'ú bi guxa ya do pa da c'anhma'a ngue'a mi nhyecuauí Ajuá. Pe nura Jesu bi 'bampi'u bi 'ranga madetho de gue'u ne bi bõni de ra ndanija bi ma'a.

9

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara 'ñøhø mrá goda ya de mi 'mui

1 Ra Jesu mi 'yo ja 'nara 'ñu, ne de guehni bi hyanda 'nara 'ñøhø ya mrá goda desde rá 'bui.

2 Ha nuyá nxadi bi 'yambabi ne bi 'ñena:

—Xahnate, ¿to'o bi 'yøt'a 'nara ts'oqui pa bi 'mui njani, nuni o rá dada o rá nana?

3 Nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Hingo xa 'yøt'a ra ts'oquini, ni rá dada nixi rá nana pa bi 'mui njani mrá goda. Xa njabu hõnse pa da hnequi rá ts'edi Ajuá de nú'a ma da t'ø'tuabini.

4 Núbya ma patho mahyoni ga pæpa rá 'bæfi nú'a to'o bá pæcagui, ngue'a ma da zø ra xuui, ne nu'bú ya hinda za to da mpefi.

5 De núbya dí 'bæcua ja ra ximhai go guecagui drá ñot'i dí yo'tua yá mfeni ya ja'i.

6 Nu mi uadi bi mangu njabu'a, bi zo rá jihni ja ra hai ne bi mant'a ts'u ra zi hai pa bi go'tsuabi ja yá da ra goda.

7 Ne bi 'ñembabi:

—Grí ma bá nxæca ja ra mothe Siloé. —Nura thuhu'a pøni da 'ñena, xa 'bæhni.

Nepu nu'á bi ma bá nxæqui, ha nu mi mengui ya mi handi.

8 Nepu yá 'nangu ne nú'u to'o xqui hyanda ma'met'o gue mrá goda'a bi 'ñémbabi'u:

—Go guehni mi hudi mi peti, ¿ha ngue ha?

9 Ha 'ra mi ena:

—Go guehni.

Ha nu ma'ra mi ena:

—Hina. Pøde ri hñats'i ha, pe hingo guehni.

Ha nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Majuani go guecaguihma.

10 Nu'bú nuya ja'i bi 'yambabi ne bi 'ñembi:

—¿Hanja tsa gui handbya?

11 Nu'bú nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Nú'a ra 'ñøhø rá thuhu ra Jesu go gue'a bi gosca ra bøhai ja ma da ne bi 'ñengagui: “Grí ma bá nxæca Siloé.” Nepu nuga dá ma dá nxæqui, hangué 'bestho ra ora'a dá handi.

12 Ha nu'ú bi 'yambabi ne bi 'ñembi:

—¿Habu bí 'bæ'a?

Ne nu'á bi 'ñena:

—Hindi padi.

Ya fariseo bi 'yø'tua ya nt'ani nú'a mrá goda

13 Nepu nuya ja'i'u bi zi'tsua ya fariseo nú'a ra 'ñøhø mrá goda.

14 Ha nú'a ra pa'a ra Jesu bi mant'a ts'u ra hai co rá jihni pa bi go'tsua yá da nú'a ra goda pa bi umba rá thandi, go mrá pa dega tsaya.

15 Nehe ya fariseo bi 'yambabi ra goda hanja xqui nja pa ya mi handi. Ne nu'á bi 'ñembabi'u:

—Nú'á ra 'ñòhø rá thuhu ra Jesu bi gosca ra bøhai ja ma da, ne dá nxæqui, y hangue dí handbya.

16 Ha nu 'raya fariseo bi 'ñena:

—Nú'á ra 'ñòhø'á hinxqui 'ñehe de Ajuá ngue'á hingui jamasu ra pa dega tsaya.

Pe nu ma'ra mi ena:

—Nu'bú 'nadra 'yøt'ats'oquihma, hinda za da 'yøt'a nuya ya danga nt'udi nguna.

Ne 'rama'na'ño mi mañ'u.

17 Hangue nu'ú bi yopa 'yøt'tua ya nt'ani ra goda ne bi 'ñembabi:

—Xi'a'i, ¿te go guí mangué de nú'á to'o bi xoc'a ri da?

Nu'á bi 'ñena:

—Nuga dí ena gue go gue'á 'nará 'mæhni Ajuá.

18 Pe nuya ndá gá xodyo'u himi camfri gue go mi gue'á mrá goda ne ya xqui xo yá da, hangue nu'ú bi zompa rá dada ne rá nana.

19 Nepu bi 'yambabi'u ne bi 'ñena:

—¿Ha go gue'á ri t'ahu guí mañhu gue ya mrá goda desde mi 'mai? ¿Hanja handbya 'bu?

20 Ha nurá dada ne rá nana'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Dí pahe xá hño gue go gue'á ma t'uhe, ne desde mi 'mai ya mrá goda.

21 Pe hindí pahe hanja xa za xa hyandibya, nixi dí pahe to'o bi xocua yá da. Ya tsøxa yá jeya'á, go da 'yamfu'á, nu'á da za da xi'asehu.

22 Gue'á bi dadi rá dada ne rá nana nguetho mi tsu yá ndá'u, ngue'á nuyá ndá'u ya xqui go 'nara cohi gue nu'á tó'o da ma gue ra Jesu go gue'á majuañi ra Cristo rá 'mehni Ajuá pa e da ndá, nú'á da t'eni de ja ra nija.

23 Hangue nurá dada ne rá nana xqui 'ñena: “Ya tsøxa yá jeya'á, ne da za gui 'yambaschu.”

24 Ha nuya ndá gá xodyo bi yopa zohna nú'á mrá goda ne bi 'ñembabi:

—Xøcambeni Ajuá ne xicje nú'á majuañi. Ngue'á nuje dí pahe gue nú'á ra 'ñòhø'á to'o xa xoc'a ri da, go gue'á 'nara 'yøt'ats'oqui.

25 Ha nura goda bi dadi ne bi 'ñena:

—Nuga hindí pañi ua ra 'yøt'ats'oqui o hina. Høñse nú'á dí pañi, gue ndrá goda, ha nubyá ya dí handi.

26 Ha nu'ú bi yopa 'yambabi'á ne bi 'ñembi:

—¿Te bi 'yøt't'a'i nú'á ra 'ñòhø mri xoc'a ri da?

27 Nu'bú nu'á bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—Ya stá xi'ahu ne hingui ne gui camfrihu. ¿Hanja guí ne ga yopa xi'ahu ma'na'qui? ¿Ha guí nehú gue ne'a'ihu dyá nxadi'ihu'á?

28 Ha nu'ú bi zani'á ne bi 'ñembabi:

—Nu'i go rá nxadi'i'á, ha nuje yá nxadiguihe ra Moise.

29 Nuje dí pahe gue Ajuá mi ñaui ra Moise, pe nura 'ñòhø'á guí ena, hindí pahe habu xqui 'ñehe'á.

30 Ha nura goda bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—¡Tengu gue nu'ahu hingui pañu habu xqui 'ñehe, ha nu'á bi xoga ma da!

31 Ngue'á dí pañu gue Ajuá øtuabi yá t'adi nú'á to'o tsu'á ne øtuabi rá paha'á, pe nuyá t'adi ya 'yøt'ats'oqui hingui øtuabi.

32 Ngue'á hinhya'ma stá øhu to xa xocua yá da 'nara ja'i nú'á ya mrá goda desde mi 'mai.

33 'Bu nú'á ra 'ñòhø'á hinxqui 'ñehma de Ajuá, hinda za da 'yøthma njabu'á.

34 Ha nu'ú bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Nu'i desde ngá 'bai ya ngrá 'yøt'ats'oqui, y njaba ¿xi nguí ne gui xancaguihe?

Nepu nu'ú bi 'yenga de ja ra nija.

Ra ngoda de rá mfeni 'na

³⁵ Ha nura Jesu bi 'yøde gue xqui t'enga de ja ra nija nú'á mrá goda, bi hyoni, y nu mi yopa zudi bi 'ñembabi:

—Nu'i, ¿ha guí camfribi rá T'u Ajuá?

³⁶ Nu'bú nu'á bi dadí ne bi 'ñena:

—Ndada, ¿to'o'a pa da za ga camfri?

³⁷ Ha nura Jesu bi 'ñembabi'a:

—Ya xcá hyandi, ne nú'á to'o guí ñauihya go gues'e'a.

³⁸ Nu'bú nú'á mrá goda bi 'ñena:

—Ma zi Hmu'i, dí camfri'i.

Ne 'bestho bi ndandiñahmu pa bi nsunda'a.

³⁹ Ne ra Jesu bi 'ñena:

—Nuga stá eheua ja nuna ra ximhai pa ga øt'a ra ts'utbi, pa nu'u tó'o xa ngoda ja yá mfeni, ga xocua yá mfeni pa da badi, ha nu'u tó'o beni gue ja yá mfadi, nja ngu nú'u to'o xa xo yá da, ga japi da ngoda'u.

⁴⁰ Ha 'raya fariseo nú'u mi 'bahuini'a bi 'yøde nú'á te mi mañ'a, ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue necje dyá godahe?

⁴¹ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—'Bu gri godahmahahu, nu'bú hingri tuhma ri ts'oquihu. Pe nu'ahá guí eñhu gue guí hanthu, hangue grí tuhri ri ts'oquihu.

10

Ra Jesu bi manga 'nara 'bede de 'nara ngu'ño

¹ Xi majuaní dí xi'ahu, nu'a tó'o hingui cat'a ja ra gosthi ngu'ño, ne tonts'a ma'na lado pa da yat'i, go gue'a 'nara be ne 'nara dacate.

² Nú'á to'o taca ya deti, go gue'a ra ma'yo, ne go gue'a cat'a po ja ra gosthi.

³ Nura nsugosthi xoca ra gosthi pa da yat'a ra ma'yo, ha nuya deti patuatho rá noya, ha nu'á da zopa yá thuhu nú'u yá meti'a pa da pøni'u.

⁴ Ha nu stí pønga gatho nuyá meti'a, nu'á di 'bet'o ne ma'ti'u, ne nuyá deti di deni'a ngue'a patuatho rá noya.

⁵ Ngue'a nuya deti hingui tena ma'na'ño ra ma'yo, nu'ú da ne'tsua ra 'rihi da ma, ngue'a hingui patua rá noya'a.

⁶ Ra Jesu bi xipabi'u nuna ra 'bede, pe nu'ú himbi zo yá mfeni te mri bønga nú'á bi xipabi'u.

Ra Jesu go ra hoga ma'yo

⁷ Nepu ra Jesu bi yopa 'ñembabi'u:

—Xi majuaní dí xi'ahu, nuga go guecagui drá gosthi habu thogui ya deti.

⁸ Gatho nú'u to'o bá 'bet'o de gueque go gue'u myá be ne myá dacate ngue'a mi ne da hyat'a ma deti pa da deni'u. Pe numa deti himbi 'yøtuabi nú'á mi mañ'u, ngue'a hingo myá meti'u.

⁹ Nuga go guecagui drá gosthi. Nu'a tó'o da yat'a ja nuna ra gosthina da mpøhø, ne nu'á da nja ngu 'nara zi deti di cat'i di pøni pa da ñuni.

¹⁰ 'Nara be bí ehe hønse pa da mpe, ne pa da hñote, ne pa da huata ra taxo. Pe nuga stá ehe pa ga umba yá te ya ja'i, ne nura te'a go 'nara hoga te pa nzantho.

11 Nuga go guecagui drá hoga ma'yo, ngue'a 'nara hoga ma'yo da unga rá te po rá ngue yá deti.

12 Pe 'nara ma'yo 'mëgo nú'a su ya deti hõnse pa da hñanga rá thaha, nu'á 'bũ da hyanda 'nara mi'ño bra 'ñehe pa e da za ya deti, nu'á da ne'tsua ra 'rihi da ma ne da zopũ ya deti ngue'a hingo yá meti y hingo xi majuani yá ma'yo'u. Ha nura mi'ño da pent'i raya deti, ha nu ma'ra habaraza da nxani'u.

13 Njabũ nú'a ra ma'yo 'mëgo da nest'ihí da ma ngue'a hingui tu rá mũi de ya deti ngue'a nu'á 'nara 'bëgotho.

14-15 Nuga go guecagui drá hoga ma'yo. Ngu paçagui ma Dada ne dí paça'a, njabũ nehe dí padi ma deti ne nu'ú paçagui nehe, ngue'a ma metiga'u, ne ma ga unga ma te po rá ngue'u.

16 Nehe 'bũ ma'ra ma deti nú'u hingyá mengu de nuna ra ngu'ño, ne nu'ú mahyoni ga tsi nehe. Ne nu'ú da 'yõscagui nu xcrá zofo, ne da 'ñehe'u, ne njabũ da 'nadra taxo ne da 'nadra ma'yo, y nura ma'yo'a go guecëgui.

17 Ajuã ma Dada xi ri maçagui ngue'a ma ga unga ma te pa ga tu, ha nu xcrá tu, ma ga yopa nte ma'na'quí.

18 Pe hinto ma da hñaga ma te, ma ga tuse. Dí hã ra ts'edi pa ga tuse, ne dí hã ra ts'edi pa ga yopa nte ma'na'quí. Njabũ bá 'bëpçagui ma Dada.

19 Ha nuya xodyo 'rama'na'ño mi mangua ma'na'quí'u ngue'a bi 'yõde te mi mangua ra Jesu.

20 Ndunthi de gue'u bi 'ñena:

—Nuní 'ñoui ra ts'ondãhi ne xa 'bë rá mfeni. ¿Hanja guí õxhũ nú'a te ma?

21 Ha nu ma'ra mi ena:

—Nuya noya maní hingyá noya dega ts'ondãhi. ¿Ha gue ra ts'ondãhi da za da xocuahmã yá da 'nara goda?

Ya ndã gá xodyo himbi ne bi gamfri ra Jesu

22 Ne nuni Jerusale ja bi t'õt'ni 'nara ngo, ne nú'a ra ngo'a gue'a 'nara feni de nú'a ra pa bi yopa 'na'yo ma'na'quí ra ndãniã nú'a xquí yopa thãni. Ha nuya pa'u myá pa dega tse.

23 Ha ra Jesu mi 'yoni ja ra porta nú'a mrá thuhu Salomó, go 'namrá porta nú'a ra ndãniã'a.

24 Ha nuya ndã gá xodyo bi 'yent'a madetho'a ne bi 'yambabi:

—¿Ha'mũ ma guí hñubga ma mũihe? 'Bũ xi majuani go gue'e grá Cristo rá 'mëhni'i Ajuã pa guí ndã, xi da xicje majuani pa ga pahe.

25 Nu'bú ra Jesu bi ðatuabi'u ne bi 'ñembí:

—Ya stá xi'a'ihũ ne nu'ahú hinxcá camfrihũ. Nuya 'befi dí pefi de rá thuhu ma Dada, go gue'u udi to'ogui.

26 Pe nu'ahũ hinguí camfrihũ nguetho hingo ma deti'ihũ, ngu ya stá xi'ahũ.

27 Numa detiga õde nú'a dí ma, ne nuga dí paça'u, ne nu'ú tengagui.

28 Nuga dí umbabi'u ra te pa nzãntho, ne hinhya'mũ da 'mëdi, nixi hinto da zingagui de ma 'ye.

29 Numa Dada nú'a to'o xa 'racagui'u, ma'na ja rá ts'edi de gatho, ne hinda za to da zimbabi'u de rá 'yë'a.

30 Nuga ne ma Dada dí 'natho'be.

31 Nu mi ñã njabũ nura Jesu, nuya ndã gá xodyo bi yopa gũxa ya do pa xa hyohmã dega nc'ahni'a.

32 Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Ndunthi ya hoga 'befi stá õt'e ja ri thandihũ nú'u xpá 'ñehe de ma Dada. ¿Nda'a de gue nú'u ya 'befi stá õt'e hinxá hño pa guí ne guí c'anchũ?

33 Nu'bá nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Hinga po rá ngue 'nara hoga 'befi dí ne ga c'an'ahe, hõnse ngue'a guí haçuabi rá nsu Ajuá, ngue'a nu'i 'nagrá 'ñõhõ nguje ne grí nhyecuauí Ajuá.

34 Nu'bá ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Xa t'ofõ ja ri leyhã gue Ajuá bi zofo ya nzaya nú'ã xqui hñuts'i'a, ne bi 'ñembí'ũ: “Nu'ahã gyá ajuãhã.”

35 Y nú'ã xa t'ofõ ja ra Maça T'ofõ hingui tsa to da mã gue hinga majuãni. Ya gue Ajuá bi 'ñembabi gue go ya ajuá nú'ã to'o bi hñãni rá noya'a,

36 xihmã nú'ã to'o bi hñuxa Ajuá ne bá pẽhniua ja ra ximhai, çhanja guí mãñhã gue haçua rá nsu Ajuá ngue'a bi 'ñena gue rá T'ũ'a?

37 Nuga dí øt'a ya t'øt'e ngu øt'a ma Dada. Pe nu'bũ hindí øt'a ngu øt'a ma Dada, oguí camfriguihã.

38 Pe nuga dí øt'a ya t'øt'e nú'ã bí ehe ja ma Dada, hangue masque hingo gui camfriguihã gue go gueque ngu nú'a stá xi'ahã, go da camfrihã gue nú'ã ya t'øt'e dí øt'e bí ehe de Ajuá, pa njabũ nehe xi da hñũ ri mãihũ guí pahã gue Ajuá ma Dada 'bui con gueque ne nuga dí 'bui con gue'a.

39 Nu'bá ya ndã gá xodyo ma'na'qui bi 'ramanu pa xa gũhmã'a, pe nu'á bi ma'a, himbí za te bi 'yøt'ua'ã.

40 Nepũ nura Jesu bi mengui pa ri'nandi ra dãthe Jordá habũ mi øt'a ra sistehe ra Xuua ma'met'o, ne ja bá 'bũhni'a.

41 Ne ndunthi ya mengu de guehni bi ma bá c'a'ãt'si ne mi eñ'ã:

—Nura Xuua hinte ma danga nt'udi bi 'yøt'e, pe gathõ nú'ã bi xicjã de ra Jesu, majuãni xa njabũ.

42 Y ja guehni ndunthi ya ja'i bi gamfri gue ra Jesu go mi gue'a xpá mehna Ajuá pa da ndã.

11

Rá du ra Lasaro

1 Y de mi 'bũhni ra Jesu ri'nandi ra dãthe Jordá, gue'bũ mri hñenga 'nara 'ñõhõ mrá thuhu ra Lasaro mrá me Betania nuni habũ mrá mengu nehe ra Maria ne ra Marta nú'ã myá nju'a.

2 Nú'ã ra Maria mrá nju nura Lasaro go gue'a bi go'tsuabi ra hoga ñũni ja yá ua ra Jesu, nepũ bi o'tuabi co yá sta'a.

3 Nú'ã ya 'bẽhñã mri ncu bi mẽmpa ra noya ra Jesu gue da t'embi:

—Ma zi Hmu'i, nú'ã ri hmãdi di hñeni.

4 Ha nu mi sipabi ra Jesu njabũ, bi 'ñena'a:

—Nú'ã ra hñeni'a hingue xi pa da du'a. Xa njabũ pa da hnequi rá nsunda Ajuá, ne da hnequi rá nsunda rá T'ũ Ajuá po rá ngue'a.

5 Ha nura Jesu xi mri mãdi gathõ nú'ã hñũ mri ncu.

6 Masque myá hmãdi'ã ne bi 'yøde gue ra Lasaro mri hñeni, pe ra Jesu hinga 'bestho bi ma, bá 'bũhniho má yo pa habũ mi 'bui'a.

7 Nepũ ja 'mefa nu'á bi 'ñembabi yá nxadi:

—Maha pa Judea ma'na'qui.

8 Ha nuyá nxadi bi 'ñembabi:

—Xahnate, guí nu ya ndã gá xodyo de guehni ja maha'mũ mi ne xa hyo'a'i dega nc'ahni. ÇHa nu'i guí ne gui yopa mani ma'na'qui?

9 Nepũ nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'ũ:

—¿Ha hinguí pãhũ pe'tsa 'ret'amayoho ora cada ra pa? Y nu'á tó'o da 'ñio dega pa hinda hñaxa 'nara mfe'tse, ngue'á zø ra ñot'i ja ra ximhai, go gue'á nú'á tó'o ø'tua rá paha Ajuá ne hinxa juatatho ra 'bëfi nú'á bi umbi.

¹⁰ Pe nu'á tó'o da 'ñio dega xuui da hñaxa ra mfe'tse ngue'á otho ra ñot'i, go gue'á nú'á tó'o hingui ø'tuabi rá paha Ajuá.

¹¹ Mi uadi bi mąnga njabũ ra Jesu ne bi 'ñembabi'ũ:

—Ma amigohũ ra Lasaro bí aha, pe nuga ma ga mani pa ga a de rá t'aha.

¹² Ha nuya nxadi bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'ihẽ, 'bũ aha, nu'á ma da ñani.

¹³ Pe nura Jesu mi mą gue xqui du ra Lasaro, ha nu'ú mi hu yá mui gue mi ma de ra t'ahatho.

¹⁴ Nu'úbú ra Jesu bi xipabi'ũ de nú'á xqui nja ne bi 'ñena:

—Ra Lasaro xa du.

¹⁵ Ne nuga xi drí johya ngue'á dá njo'oni ora mi hñeni, ngue'á go 'nara hño pa gue'ahũ, ngue'á po rá ngue'á ma'na ma gui camfriguihũ. Maha, ma ga c'a'tshu'á.

¹⁶ Nepũ nura Toma nú'á mi t'embi ra Go, bi 'ñemba yá minxadiui:

—Maha nehe pa grá tuhũ mahyεgui con guehni.

Ra Jesu da gũxa nú'ũ xa du ne da umba ra te

¹⁷ Ha nu mi zõnga ra Jesu ja ra hnini Betania, bi sipabi gue ya mi pe'tsa goho ma pa xqui t'agui ra Lasaro.

¹⁸ Ha nura zi hnini Betania mi guetbũ Jerusale mi pe'tsa ngu hñũ kilometro rá ñabu.

¹⁹ Ha xi ndunthi yá mixodyou xqui ma da c'a'tsa ra Marta ne ra Maria pa da hñũ'mba yá mui ngue'á xqui du yá cu'ũ.

²⁰ Ha nu mi 'yøde ra Marta gue ya mi ma da zõnga ra Jesu ja yá ngu'ũ, bi ma bá thadi, pe nura Maria bi gotritho ja rá ngu.

²¹ Nepũ ra Marta bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma zi Hmu'i, nu'bũ gri 'bũhmaua hinxa duhma ma cu.

²² Pe masqué, nuga dí pađi gue gatho nú'á te gui apabi Ajuá, nu'á da 'ra'a'i.

²³ Ha ra Jesu bi 'ñembabi:

—Ri cu ma da nangui de rá du.

²⁴ Nepũ nura Marta bi 'ñembabi:

—Dí pađi gue ma da nangui de rá du nú'á ra pa de ra ngaxhmai stí nanga gatho nú'ũ ma'ra xa du.

²⁵ Nura Jesu bi 'ñembabi:

—Nuga ga juxa nú'ũ xa du ne ga umbabi'ũ ra te. Nu'á tó'o da gamfrigui, masque xa du, nu'á ma da nja rá te.

²⁶ Ne nu'á tó'o 'bui ne camfrigui, hinhya'mũ da du. Xi'i, ¿ha gue guí camfri njabu?

²⁷ Nepũ nura Marta bi 'ñembabi:

—Haha, ma zi Hmu'i, nuga dí camfri gue go gue'e grá Cristo, rá T'ũ'i Ajuá, go gue'e ndí tøp'a'ihẽ pa gui 'ñehe nuua ja ra ximhai.

Ra Jesu bi nzoni habũ mi t'agui ra Lasaro

²⁸ Ha ngu mi mąnga njabũ ra Marta, 'bestho bi mengui pa bá umba nt'øde ra Maria rá cu, ne bi xipi zi njante pa hinto da 'yøde ma'ra, ne bi 'ñembabi:

—Xa zø ra Xahnate bí tøp'a'i 'nã.

²⁹ Ha nu mi 'yøde'á bi dąma 'mai ne bi ma bá c'a'tsi'á.

30 Ne nura Jesu hinxqui y^{ut}'atho mbo ra hnini, ja bi gotritho hab_u xqui ma da dadi hmahā ra Marta.

31 Ha nuya xodyo nú'ū mi 'b_uhni ja rá ngu ra Maria mi hu'mba rá m_ui, ngu xi bi hyandi'ū gue ra Maria bi dāma 'mai ne bi b_oni de rá ngu, nu'ú bi d_eni ne mri 'ñembabi'ū 'na ngu 'na:

—Nuni rí ma da nzoni hab_u bí t'agui rá cu.

32 Nep_u ra Maria bi z_oni hab_u mi 'b_u ra Jesu, y ngu bi hyandi bi ndandiñahmu ja yá ua'a ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, nu'b_u gri 'b_uhmāua hinxā duhmā ma cu.

33 Ha nu mi hyanda ra Jesu gue ra Maria xi mi zoni ne nú'ū ya xodyo mbra 'ñoui mi zoni'ū nehe, nu'b_u nú'á bi ntš_o'mi ne bi du rá m_ui.

34 Nep_u bi 'ñena'a:

—¿Hab_u xcá aguihu'a?

Ha nu'ú bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'ihe, maha ma ga u't'ahe.

35 Nep_u ra Jesu bi nzoni.

36 Ha nuya xodyo bi 'ñémse'ū:

—A, xi mri mādihmā.

37 Pe 'ra de gue'ū bi 'ñena:

—Nuni go guehni bi xocua yá da nú'a ra goda. ¿Ha hinxā zahmā xa 'y_ot'e nehe pa hinxā duhmā ra Lasaro?

Ra Jesu bi g_uxa ra Lasaro de rá du

38 Ha nura Jesu bi yopa du rá m_ui, nep_u bi z_oni hab_u xqui t'agui ra Lasaro. Xqui thi'tsi ja 'nara c_ut's'i, ne mi jot'i co 'nara xingdo.

39 Ha ra Jesu bi 'ñena:

—Hñāc_u ra do.

Ha nura Marta nú'a mrá cu nú'a xqui du bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, ya strá nxā ngue'a ya p_e'tsa goho ma pa de xa du.

40 Ha ra Jesu bi 'ñembabi ra Marta:

—¿Ha gue hinstá xi'a'i gue nu'b_u gui camfri ma gui hyandua rá nsunda Ajuā?

41 Nep_u nuya ja'i bi hñāca nú'a ra do xqui jot'a ra nt'agui. Nep_u nura Jesu bi n_ots'e pa mahets'i ne bi 'ñena:

—Ma Dada'i, dí 'ra'a'i ra jamādi ngue'a xcá 'y_ode nú'a stá a'a'i.

42 Nuga dí pađi nzāntho guí *ode* nú'a dí a'a'i. Pe dá mānga njab_u po rá ngue ya ja'i 'b_ucua con gueque, pa njab_u da za da gamfriy_u gue go gue'e xcá p_encagui.

43 Ha mi uadi bi 'yapa Ajuā njab_u, nep_u bi ñā nts'edi bi 'ñena:

—¿Lasaro, bá p_oni!

44 Ha ra Lasaro 'bestho bá p_oni mi 'bant'a yá 'y_e ne yá ua co 'raya x_uni dutu, ne mi 'bant'a rá ñāxu co ma'na ra dutu. Ha ra Jesu bi 'ñembabi ya ja'i:

—Xo'tuah_u ya x_uni dutu.

Ya ndā gá xodyo bi 'ñu'ti pa hanja da za da g_u ra Jesu

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

45 Nu'b_u nú'ū ya xodyo mri 'ñoui ra Maria mi hyanda nú'a bi 'y_ot'a ra Jesu, ndunthi de gue'ū bi gamfri'a.

46 Pe 'ra bi ma bá xipabi ya fariseo nú'a te xqui 'y_ot'e'a.

47 Nu'b_u nuya ndā gá macjā ne ya fariseo bi 'y_ot'a 'nara hmunts'i ne bi 'ñena:

—¿Te ga *o*th_u? Ngue'a nura 'ñh_o'ā xi *o*t'a ndunthi ya dānga nt'udi.

48 Nu'bu ga hoptahu njabu, gatho ya ja'i da gamfri'a, ne 'mefa da 'ñehe ya me Nroma da hñanga ma nijahu ne da zinga ma ja'ihu.

49 Pe 'na de gue'bu mrá thuhu ra Caifá mrá danganda gá macja nú'a ra jeya'a, nu'á bi 'ñembabi'u:

—Nu'ahu hinte ri fadihu.

50 ¿Ha hingui pahue ma'na xá hño da du 'nada ra 'ñhø pa hinda du gatho ya ja'i, pa njabu hinda 'medi ya ja'i mengu ma haihu?

51 Pe nú'a ra Caifá himbi bense nú'a bi ma. Pe ngue'a mrá danganda gá macja nú'a ra jeya'a, Ajuá bi umbabi nuya ya noya, hangue bi ma gue ra Jesu mi ma da du po rá ngue ya me Judea.

52 Y hingue hønse po rá ngue ya menguni, pe nehe pa gatho yá batsi Ajuá nú'u xa nxani haburaza de ra ximhai, pa da 'natho'u.

53 Hangue de gue'bu bi 'ñu'ti'u pa hanja da hyohma'u ra Jesu.

54 Hangue ra Jesu ya himbi sigui bi 'ño haburaza pa bi ña ja yá thandi ya xodyo, ne bi ma de guehni Judea pa ja 'nara t'uca hnini rá thuhu Efraí, guetbu habu ja 'nara 'yo'mtha, ne ja bá 'buhuini yá nxadi.

55 Ha ya mi ma da dat'a ra pa de ra pascua 'nará ngo ya xodyo, y ndunthi ya ja'i de haburaza ya zi t'uhnini bi ma Jerusale ante ra ngo pa da nt'axqui ngu myá nzai'u.

56 Ne go gue'bu mi 'yo mi hongra ra Jesu, y de mi 'buhni ja ra ndanija, mri 'ñemse'u:

—¿Te guí beñhu? ¿Ha gue hinda 'ñecua ja ra ngo'a 'bu?

57 Ha ya nda gá macja ne ya fariseo xqui manda gue nu'bu to'o da badi habu di 'yo'a da xipabi'u, pa da gu nts'ahni'a.

12

*'Nara 'b'eñña bi go'tsua 'nara njots'i ja yá ua ra Jesu nuni Betania
(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)*

1 Y mri 'be 'rato ma pa pa da dat'a ra ngo de ra pascua, nura Jesu bi ma pa Betania habu mi 'bu ra Lasaro nú'a xqui gats'i de rá du.

2 Y ja bi t'ø'tuani 'nara nt'oxi ra Jesu. Ra Marta go mrá møxmexa, ne nura Lasaro mi huhuini ra Jesu ja ra mexa co ma'ra ya ja'i.

3 Nepu ra Maria mri hña nde litro ra hoga ñuni mi 'ra'ta ra nardo ne xi mri muui ndunthi, ne bi go'tsuabi ja yá ua ra Jesu, nepu bi o'tuabi co yá sta, ne bi mfont'a nú'a ra ñani gatho mbo ra ngu.

4 Nu'bu ra Juda Iscariote nú'a mrá t'u ra Simu ne 'namrá nxadi ra Jesu, ne go gue'a mi ma da da'a, bi 'ñena:

5 —¿Hanja himbi 'ba nú'a ra hoga ñuni'a xi xá mađi? Xa za xa 'bahma po hñu nthebe denario, ne nura boja'a xa thecuahma ya zi hyoya.

6 Nura Juda bi ma njabu ngue'a mrá be, ne ngue'a go mi pe'tsa ra ncuboja ne mi ju nú'a go mi ne de ja ra buxa, ne hingue xi majuañi mri hueca ya hyoya'a.

7 Pe nura Jesu bi 'ñembabi ra Juda:

—Ote guí xipabi. Nuní bi goscagui nuna ñani ja ma ua pa nura pa'a de ma nt'agui.

8 Ngue'a nuya hyoya nzantho ma da 'mai con gue'ahu, pe nuga hinga nzantho ma ga 'buiua con gue'ahu.

Ra nt'u'ti pa dra thohma ra Lasaro

⁹ Nepu xi ndunthi ya xodyo bi sipabi gue ra Jesu mi 'buhni Betania, ne bi ma'u pa bá c'a'tsi'a, y hingue hõnse pa da c'a'tsa ra Jesu, nehe pa bá handa ra Lasaro nú'a xqui guxa ra Jesu de rá du.

¹⁰ Nu'bú nuya nda gá macja bi 'ñu'ti pa da hyohma ra Lasaro nehe.

¹¹ Ngue'a po rá ngue ra Lasaro ndunthi ya xodyo xqui 'uegue de gue'u ne bi gamfri'u ra Jesu.

Ra Jesu bi yut'i ja ra hnini Jerusale

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Ha nura hyax'a gatho ya ja'i nú'u xqui ma ra ngo de ra pascua nuni Jerusale bi 'yõde gue ra Jesu mi ma da zõni de guehni.

¹³ Ne nu'ú bi doca ya denthi ne bi ma bá thadi ra Jesu ne mi manta'u mi ena: —¡Xá nsunda Ajuá! ¡Ajuá da japi nuni to'o bá ehe de rá thuhu'a! ¡Ajuá da japi nuni ma Ndahú nú'u dyá me Israelhu!

¹⁴ Ha nura Jesu bi zadi 'nara zi t'ubru ne bi tõeue'a pa bi nja ngu nú'a xqui t'ofu ja ra Mäca T'ofu habu ena:

¹⁵ Oxqui ntsuhu, nú'ahu gyá menguhu Siõn; ndi, hyanthu, xa 'ñepu ri Ndahú, bra tõeue 'nara zi t'ubru.

¹⁶ Ha nuyá nxadi hinga 'bestho ra ora'a bi zo yá mfeni hanja xqui njabu. Pe nu'bú mi yopa nte ra Jesu ne bi yopa menga mahets'i, nu'bú ha, bi beni yá nxadi gue xqui t'ofu njabu de gue'a, ne xqui njabu ngu nú'a xqui t'ofu.

¹⁷ Nú'u ya ja'i mi 'buhni nura ora'a ra Jesu bi xipa ra Lasaro da bõni de ra nt'agui ne bi gats'i de ra du, nu'ú xqui 'yonga ra 'bede de nú'a xqui hyant'u.

¹⁸ Hangué ndunthi ya ja'i xqui bõni de ra hnini pa bá thadi ra Jesu ngue'a xqui 'yõde de nú'a ra danga nt'udi xqui nja.

¹⁹ Nepu ya fariseo mri 'ñémse'u:

—¡Ha ngue dí xi'ahu gue hinda za te gui 'yõthu! Ndi, gatho ya ja'i di denini, hinda za to da zamíya.

'Raya me Grecia mi hongu ra Jesu

²⁰ Nehe 'raya me Grecia xqui ma Jerusale ja nú'a ra ngo pa da xõcambeni'u Ajuá.

²¹ Y nú'u ya me Grecia bi ma bá tsadi ra Lipe nú'a mrá me Betsaida de ra hai Galilea, ne bi 'ñembabi:

—Ndada, dí nehmahe ga ñahe co ra Jesu.

²² Nepu bi ma nura Lipe bá xipabi ra Andre, ne ri yoho'u bi ma bá xipa ra Jesu.

²³ Ha ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Ya bi zõ ra ora pa da du Nú'a To'o e bi Nja'i ne da yopa menga pa mahets'i.

²⁴ Xi majuani dí xi'ahu, 'bu 'nara nda dega trigo 'be'tsitho ne hinda 'bot'a ja ra hai, hinda nxandi. Pe nu'bú xa 'bot'i, ma da unga ndunthi ra sofo.

²⁵ Nu'a tó'o da madi rá te, ma da 'bedi, pe nu'a tó'o hingui madi rá te nuua ja ra ximhai, nú'a go gue'a ma da me'tsa rá te pa nzantho.

²⁶ Nu'a tó'o da mepcagui, mahyoni da dengagui, y nu habu ga 'buiga da 'mahni nehe. Ha nu'a tó'o da mepcagui, ma Dada ma da 'ñe'tsua rá nsu.

Ra Jesu bi ma de rá du

²⁷ Nubyá xi dí tu ma müi. ¿Te ma ga apa Ajuá ma Dada? ¿Ha ga xipa njaua: "Ma Dada'i, ñangagui de nú'a ma ga thogui nuna ra orabya"? Pe hinda za ga embi njabu, ngue'a pa guehna stá ehe.

28 Ma Dada'i, 'yøt'e nú'a go ri paha pa dra nsunda'i ri thuhu.

'Bestho ra ora'a bi nt'øde 'nara noya de mahets'i nú'a bi 'ñena:

—Ya stá øt'e ne ma ga yopa øt'a ma'na'qui.

29 Ha nura hmuntsja'i mi 'bahni ra ora'a bi 'yøde nú'a ra noya de mahets'i, ne 'ra bi 'ñena gue mi 'nara ngani, ha nu ma'ra mi ena gue 'nara εnxε bi zofa'a.

30 Nepu nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Hingo po rá ngueque xa nt'øde nú'a ra noya, hønse po rá ngue'ahu.

31 Nubyá nú'u ya meximhai hinda ne da gamfrigui ma dra t'e'mbabi pa dra castiga'u, ne ma dra thacuabi rá ts'edi ra ts'ondahi nú'a ri nda ja nuna ra ximhai.

32 Nuga ma dra ts'utcagui maña ja 'nara ponza pa da thogagui, y nu sta t'øtque njabu, ma da gamfrigui ndunthi ya ja'i po rá ngue ma du.

33 Nu'a bi mangu njabu pa da fadi te ma du mi ma da du'a.

34 Nepu nuya ja'i bi dadi ne bi 'ñena:

—Nu'i gui ena gue go gue'e Nú'a To'o e bi Nja'i, ne nuje ndí hu ma maíhe gue go guet'a ra Cristo nú'a mi ma da mehna Ajuá pa da nda. Pe nu'i guí ena gue mahyoni ma dra ts'uta maña ja ra ponza Nú'a To'o e bi Nja'i. Pe nura ley ma gue ra Cristo ma da 'mai pa nzantho. Nu'bú zte rá 'bεfi Nú'a To'o e bi Nja'i? ¿Ha go gue'a nú'a mi ma da mehna Ajuá pa da nda?

35 Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nuga drá ñot'i dí yo't'a ri mfenihu. Pe ya ts'utho ya pa dí 'bui con gue'ahu. Hangue mientras dí 'bui con gue'ahu, tengaguihu, pa hingui njahu ngu nú'a to'o bi za ra 'bexuui, ngue'a nu'a tó'o 'yo ja ra 'bexuui hingui padi habu rí ma.

36 De dí 'buiua pa ga yo't'a'ihu, camfriguihu, pa njabu dyá met'i'ihu ra ñot'i.

Ha nu mi uadi bi mangu njabu ra Jesu, bi 'uegue de gue'u bi ma bá 'bui habu hinda badi'u.

Hanja ya xodyo himbi gamfri ra Jesu

37 Masque ra Jesu xqui 'yøt'a ndunthi ya danga nt'udi ja yá thandi nuya xodyo, pe nu'ú himbi gamfri.

38 Bi njabu ngu nú'a xqui 'yofa ra badi Isaía habu ena:

Ma zi Hmu'i, ¿to ja gue'a xa gamfri ma noyahu?

¿To ja gue'a xa gamfri'i ngue'a xcá 'yøt'a ya danga nt'udi?

39 Nu'ú himi tsa da gamfri ngue'a bi njabu ngu nú'a xqui 'yofa ra badi Isaía ja ma'na ra xeni habu ena:

40 Ajuá bi go'tua yá da'u ne bi japi bi megui yá mfeni,

pa himbi hyandi co yá da,

nixi bi badi co yá mfeni,

pa himbi ñobri'u ne pa njabu nuga himbi za dá pøhø'u.

41 Ra Isaía bi mangu njabu de ra Jesu ngue'a xqui hyandua rá nsunda'a, hangue mi ma de gue'a.

42 Masque njabu, pe asta 'raya nda gá xodyo nehe bi gamfri gue ra Jesu go gue'a xpá mehna Ajuá pa da nda, pe nu'ú hinto bi xipabi ngue'a mi tsu ya fariseo da 'yeni'u de ra nija.

43 Ngue'a nu'ú ma'na mi ne da pønga yá hmi ja yá thandi ya ja'i que ja rá thandi Ajuá.

Ya ja'i tuda yá ts'oqui ngue'a himbi gamfri nú'a bi mangu ra Jesu

44 Ra Jesu bi ña nts'edi ne bi 'ñena:

—Nu'a tó'o camfrigui, hingue hønse camfriguiga, nehe camfri nú'a to'o bá pencagui.

⁴⁵ Ne nu'a tó'o handga ma 'mai, ja ra uenda handua rá 'mai nú'a to'o bá pɛncagui.

⁴⁶ Nuga go guecagui drá ñot'i stá eheua ja ra ximhai pa nuto gatho da gamfrigui ga pɔni de ja ra 'bexuui.

⁴⁷ Nu'a tó'o øde nú'a dí ma, ne hinda ne da 'yøt'e, nuga hingo ma ga ε'mbi pa da ma ja ra nidu, ngue'a nuga stá ehe pa ga pøhø ya ja'i, hingue pa ga ε'mbi da ma ja ra nidu.

⁴⁸ Nu'a tó'o hingui numansugui ne hingui ne da gamfri nú'a dí ma, go gue'a ma da t'ε'mbi pa ja ra nidu, ne numa noya go gue'a ma da 'ye'mbi nú'a ra pa de ra ngaxhmai.

⁴⁹ Ngue'a nuga hinstá bense nú'a dí ma. Ma Dada nú'a to'o bá pɛncagui go gue'a xa 'bɛpcagui pa ga xi'ahɛ nú'a bi xiqui.

⁵⁰ Ne dí paði gue nú'a ya noya xa 'bɛpqui ga ma go gue'a unga ra te pa nzantho. Hangue dí xi'ahɛ ngu nú'a xa xicagui ma Dada.

13

Ra Jesu bi xɛcua yá ua yá nxadi

¹ Nura pa ante ra ngo de ra pascua, ra Jesu mi paði gue ya xqui zø ra ora pa da ma de guecua ja ra ximhai pa da yopa mengui habɛ bí 'bɛ Ajuá rá Dada. Nu'a nzantho bi maði nú'a to'o yá meti'a, ne xi ra dangui rá hmate bi me'tsuabi'a.

² Ha ra Jesu bi nt'oxiui yá nxadi. Ha ra ts'ondahi ya xqui yat'a ja rá mfeni ra Juda Iscariote nú'a mra t'ɛ ra Simu, pa da da ra Jesu.

³ Ha ra Jesu mi paði gue bá ehe de habɛ mi 'bɛhui Ajuá rá Dada pa da 'mɛcua ja ra ximhai, ne mi paði nehe gue ya mi ma da yopa mengui pa da 'mɛhui'a. Nehe mi paði gue Ajuá rá Dada ya gatho xqui 'yɛnt'ua ja rá 'ye'a.

⁴ Hangue nu'a bi 'mai de ja ra mexa habɛ mri nt'oxi'ɛ ne bi hñaca rá pat'i ne bi ngat'a 'nara nt'ot'yɛ.

⁵ Ne bi xit'a ra dehe ja 'nara nsu'yɛ, ne bi maði bi xɛcua yá ua yá nxadi. Nɛɛ mi o'tuabi co nú'a ra nt'ot'yɛ mri ngat'i'a.

⁶ Ha nu mi ma da xɛcuabi yá ua ra Pedro, ra Pedro bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, ¿ha gue go ma gui xuga ma uaga?

⁷ Ha nura Jesu bi daði ne bi 'ñembabi:

—Nubyá hingui tsa da zo ri mfeni nú'a dí øt'e, pe 'mefa ha, ma gui paði.

⁸ Nura Pedro bi 'ñembabi:

—Nu'i hinhya'mɛ ma gui xuga ma uaga.

Ha nura Jesu bi daði ne bi 'ñembabi:

—Nu'bɛ hinga xɛc'a ri ua, hinte guí pɛ'tsi de gueque.

⁹ Nu'bá ra Pedro bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, nu'bá, hingue hønse ma ua gui xugagui, xuga ma 'yɛ ne ma hñaxu nehe.

¹⁰ Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—Nú'a to'o ya xa nxaha, ya hinga mahyoni da yopa nt'axca ma'na'qui, hønse da sɛcua yá ua, ngue'a ya xá nt'axi gatho rá ndo'yo. Ha nu'ahɛ ya xá nt'axi'ihɛ, masque hinga gatho'ihɛ.

¹¹ Nu'a mi paði to'o mi ma da da'a, hangue bi 'ñena gue hinxma nt'axi gatho'ɛ.

¹² Ha nu mi uadi bi xɛcua yá ua'ɛ, bi yopa hñuxa rá pat'i ne bi hñudi ma'na'qui ja ra mexa ne bi 'ñembabi'ɛ:

—¿Ha tso ri mfenihɛ nú'a stá øt'a'ihɛ?

13 Nu'ah_u guí enj_u go gueque ri Xahnateguih_u ne ri Hmuguih_u. Nú'a guí enj_u gue'a majua_{ni}, ngue'a h_a, go guecagui.

14 Hangue ngue'a núga ri Hmuguih_u ne ri Xahnateguih_u ne stá x_uc'a ri uah_u, hangue nu'ah_u nehe rí 'ñep'ah_u gui nx_ucua uah_u 'na ngu ma'na.

15 Dí u't'a'ih_u njab_u pa ne'ah_u da za gui 'yøth_u ngu nú'a stá ø't'a'ih_u.

16 Xi majua_{ni} dí xi'ah_u, 'nara 'bego hingo ma'na ri manda'a que rá hmu, nixi 'nara 'mehni hingo ri manda'a que nú'a to'o xa m_ehni.

17 Nu'b_u gui pah_u nú'a dí xi'ah_u, ne 'b_u gui 'yøth_u, nu'b_u gui njapih_u.

18 Pe hindí ma de gatho'ih_u, ngue'a dí pa'a'ih_u nú'ah_u stá huan'a'ih_u pa dua nxadi'ih_u, ne stá huan'ah_u pa da njab_u ngu nú'a m_anga ra M_aca T'of_o hab_u ena: "Xa g_ugui dega ncontra nú'as_e to'o stá ñu'me."

19 'B_edi da njab_u ngu nú'a stá xi'ah_u, pe nubyá dí xi'ah_u nú'a te ma da nja, pa nu stí njab_u, da za gui camfrih_u gue go gueque ngu nú'a stá xi'ah_u.

20 Xi majua_{ni} dí xi'ah_u, nu'a tó'o da numansu ma 'mehni, go gueque numansugui; ne nu'a tó'o da numansugui, go numansu nú'a to'o bá p_encagui.

Ra Jesu bi ma gue ra Juda ma da da'a

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

21 Ha nu mi m_anga njab_u ra Jesu, bi du rá m_ai, ne bi xipabi yá nxadi te mri b_onga nú'a mi m_a, ne bi 'ñena:

—Xi majua_{ni} dí xi'ah_u, 'na de gue'ah_u ma da dagagui.

22 Ha nuya nxadi bi nu'tua da'uh ngue'a himi pa_{di} to'o 'na de gue'uh nú'a mi mañ'a.

23 Ha 'nara nxadi nú'a xi mrá hm_adi ra Jesu, ja mi huhni ja rá hyo'a.

24 Y nura Pedro bi 'ñutua ra seña nú'a ra hm_aca nxadi pa da 'yambabi ra Jesu to'o'a.

25 Nep_u nu'á xqui ncahma guetb_u ja rá tiñ_a ra Jesu bi 'ñembabi:

—¿To'o 'na de guecje, ma zi Hmu'ih_e?

26 Ha nura Jesu bi da_{di} ne bi 'ñena:

—Nú'a to'o ga umba ra c'athuhme go gue'a.

Nu'b_u nú'a bi po'mba ra thuhme ne bi umbabi ra Juda Iscariote nú'a mrá t'uh ra Simu.

27 Ha nura Juda mi hñ_anga nú'a ra c'athuhme gue'a ra ora bi yut'a ra Satá ja rá mfeni'a pa da 'yø'tua rá 'b_efi. Nep_u nura Jesu bi 'ñembabi:

—Nú'a guí beni gui 'yø't'e, 'yø't'e 'bestho.

28 Pe ni 'na de gue nú'uh mi huhni ja ra mexa himbi zo yá mfeni hanja bi xipabi njab_u'a.

29 Ngue'a nura Juda go mi pe'tsa ra nc_uboja, hangue 'ra de gue'uh mi hu yá m_ai gue ra Jesu xqui xipabi gue da ma da danga te mahyoni pa ja ra ngo, o pa da umbi te da umba ya hyoya.

30 Ne ngu xi bi hñ_anga nura c'athuhme, 'bestho bi b_oni. Ne ya xmá 'm_exuui ra ora'a.

Ra 'ra'yo hmanda

31 Ha nu mi b_onga ra Juda, bi 'ñenga ra Jesu:

—Nubyá ma da hnequi rá nsunda Nú'a To'o e bi Nj_a'i po nú'a ma da thogui. Ne po rá ngue'a ma dra nsunda Aju_a.

32 Nep_u Aju_a ma da umba rá nsu pa di mahy_eguiui yá nsu, ne ma da 'yø't'e 'bestho.

³³ Ma zi t'u'ih_u, ya hinga ma ga 'b_ui ndunthi con gue'ah_u. Ma gui hyon-gaguih_u, ne ngu stá xipa ya ndá gá xodyo, njab_u nehe dí xi'ah_ubya: Hinda za gui mahani hab_u grá maga.

³⁴ Nubyá 'nara 'ra'yo hmanda dí tsoc'ah_u: Mádi_u 'na ngu ma'na, nja ngu stá ma'a'ih_u, njab_u nehe gui mádi_u 'na ngu ma'na.

³⁵ 'B_u gui mádi_u 'na ngu ma'na, nu'b_u njab_u da b_udi gatho ya ja'i gue majuani ma nxadi'ih_u.

Ra Jesu bi ma gue ra Pedro ma da g_oni'a

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Ha nura Pedro bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, ¿hab_u ma gui ma?

Ha nura Jesu bi dađi ne bi 'ñembabi:

—Hinda za ga meuibya hab_u grá maga. 'Mefa ha, ma gui mani.

³⁷ Ha nura Pedro bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, ¿hanja hinda za ga meuibya? Nuga masque ga tu por gue'e.

³⁸ Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—¿Ha gue ma gui tugue po rá nguecagui? Xi majuani dí xi'a'i, ma gui c_ongagui hñu'qui ante da mafi ra menja.

14

Ra Jesu tsixcah_u pa hab_u bí 'b_u Ajuá ra Dada

¹ Ne ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Oguí tu ri m_uih_u. Nu'ah_u guí camfrih_u Ajuá ma Dada, hangue camfriguíh_u nehe.

² Nuni hab_u bí 'b_u Ajuá ma Dada xi bí ja ndunthi ya ngu. Nu'b_u di othohma, ya stá xi'ah_umah_u. Nuga ma ga ma pa ga hoc'a'ih_u hab_u ma gui 'b_uh_u.

³ Ne xcrá ma pa ga hoc'a'ih_u hab_u gui 'b_uh_u, ma ga yopa pengui pa ga tsix'a'ih_u pa gui 'b_uh_u hab_u ma ga 'b_uca.

⁴ Ne guí pa_h hab_u ma ga maga, ne guí pa_h ra 'ñu.

⁵ Nu'b_u nura Toma bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, hindí pa_he hab_u ma gui ma, ¿ne guí enje gue dí pa_he ra 'ñu?

⁶ Nu'b_u ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nuga go guecagui drá 'ñu, ne drá majuani, ne drá te. Hinda za to da z_oni hab_u bí 'b_u ma Dada 'b_u hingo ga tsixca.

⁷ 'B_u xcá pa_çhmah_u, xcá pa_hmah_u ma Dada nehe. Ne desde nubya guí pa_h'a, ne xcá hyanthu'a.

⁸ Ha nura Lipe bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'ih_e, 'ñutcahe Ajuá ra Dada, ne ya con guet'a.

⁹ Nu'b_u ra Jesu bi 'ñembabi:

—¿Ha hinxá pa_çaguitho, nугue Lipe? Y ya øt'a ndunthi ya pa stá 'ñoh_u. Nu'a tó'o xa hyandgagui xa hyanda Ajuá ma Dada nehe. Nu'b_u ¿hanja gui engaguih_u gue ga u't'a'ih_u Ajuá ra Dada?

¹⁰ ¿Ha hinguí camfri gue dí 'natho'be Ajuá ma Dada? Nuga hinstá bense nú'a dí xi'ah_u, nixi nú'u ya 'befi dí pefi hingo dí pefi de guecsε. Numa Dada to'o dí 'natho'be go gue'a øt'e gatho, ne go rá 'befise'a.

¹¹ Camfrih_u gue nuga dí 'natho'be Ajuá ma Dada. Pe nu'b_u hinguí camfrih_u nú'a dí ma gue dí 'natho'be'a, camfrih_u po nú'u ya 'befi stá pefi.

12 Xi majuani dí xi'ahũ, nu'á tó'o da gamfrigui, ne'a ma da me ya 'bɛfi ngu nú'ũ dí pɛfi, ne ma'na dya dangui ma da mɛfi'á nguetho nuga ma ga yopa pengui pa ga 'bũ'be ma Dada.

13 Ne gatho nú'á te ma gui 'yapabihũ ma Dada de ma thuhuga, ma ga ø't'a ri nt'adihũ, pa dra nsunda ma Dada po rá ngueque rá T'ũgui.

14 Hangue nu'araza te gui 'yadihũ ja ma thuhu, nuga ga 'ra'ahũ.

Ra Jesu bi ñagui ma dua pɛhna ra Maça Ndahi

15 'Bũ gri maçaguihũ, 'yøthũ nuya hmanda dí 'bɛp'a'ihũ.

16 Ne nuga ma ga apabi Ajuã ma Dada da men'ahũ ma'na nú'á to'o da hñup'a ri mũihũ, ne nu'á da men'ahũ pa da 'mũi nzantho con gue'ahũ, y nu'á go gue'á ra Maça Ndahi nú'á to'o mंगा majuani.

17 Ne ya ja'i nú'ũ hingyá gamfri tsa da hñani'a, ngue'a nu'á hingui paði to'o'a, ne hingui tso yá mfeni'ũ tengu'á. Pe nu'ahú guí pah'w'a ngue'a nu'á 'bũi con gue'ahũ, ne ma da 'mũi ja ri corasohũ.

18 Hangue njabũ nuga hinga ma ga tsoc'asɛhũ, ma ga yopa pengui ma'na'qui pa ga 'bũi con gue'ahũ.

19 Ne 'bestho ma da zø ra ora ya ja'i nú'ũ hingyá gamfri ya hinda ma da hyandgaua ngue'a pa gue'ũ ma ga njo'o, pe nu'ahú hã, ma gui hyandgaguihũ ngue'a ma ga 'bũi con gue'ahũ. Y nuga ma ga yopa nte, hangue ne'ahũ ma gui pɛ'tshũ ra te pa nzantho ngue'a dí tega.

20 Ha nu xcrá njabũ, ma gui pahũ gue dí 'bũ'be ma Dada, ne nu'ahũ guí 'bũhũ con gueque, ne nuga dí 'bũi con gue'ahũ ja ri corasohũ.

21 Nu'á tó'o ø't'a ya hmanda nú'ũ dí ma, nú'á go gue'a ri maçagui. Ha nu'á tó'o ri maçagui, ma Dada ri maði'a, nequi ga maði'a ne ga utuabi tengu ma 'mũi.

22 Nu'bú ra Juda, pe hingue nura Juda Iscariote, bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma zi Hmu'i, çhanja hõnseguie ma gui utcaguihe tengu ri 'mũi, ha nu ma'ra ya ja'i hina?

23 Nu'bú ra Jesu bi daði ne bi 'ñembabi:

—Nu'á tó'o ri maçagui ma da 'yøtca nú'á dí ma, ne ma Dada da maði'a, ne nuga co ma Dada ga e'be ne ga 'bũhe 'nadbũ con gue'á.

24 Nu'á tó'o hingui maçagui, hingui øtca nú'á dí ma. Y nú'á guí øhũ dí ma, hindí mansega, numa Dada nú'á to'o bá pencagui go gue'a mañ'a.

25 Dí xi'ahũ njabũ núbya de dí 'bũitho con gue'ahũ.

26 Pe ra Maça Ndahi nú'á ma dua pɛhna ma Dada de ja ma thuhu pa da 'mũi con gue'ahũ ne da hñup'a ri mũihũ, nu'á ma da 'ñu't'a'ihũ gatho, ne ma da ben'a'ihũ gatho ngu nú'á stá xi'ahũ.

27 Dí ne gui 'bũhũ te rá entho nsinque ra dumũ, hangue dí 'ra'ahũ ra humũ, gue'a ngu 'nara tsogui dí tsoc'ahũ. Y nú'á ra humũ dí 'ra'ahũ, hingue ngu nú'á dí unga ya meximhai. Hangue oxqui tu ri mũihũ, nixi gui ntsuhã.

28 Nu'ahũ ya stá xi'ahũ gue ma ga ma, ne ma ga yopa pengui pa ga 'bũi con gue'ahũ. 'Bũ gri maçjhmahũ, nu'bú xcá johyahmahũ nu ndá xi'ahũ gue ma ga ma habũ bí 'bũ ma Dada, ngue'a nu'á go ma'na hã ra ts'edi de gueque.

29 Nubyá dí xi'ahũ nú'á dí 'bɛtho da nja, pa nu stí nja, ma gui beñhũ, pa njabũ ma'na gui camfriguihũ.

30 Ya hinga ma ga 'bũi ndunthi con gue'ahũ pa ga ñahũ, ngue'a xa 'ñɛrũ ra ts'ondahi nú'á ri ndã de nuna ximhai, pe nu'á hingui hã ra ts'edi pa te da 'yøtcaui.

31 Nuga ma ga hoptho da 'yøtque nú'a te xa 'ye'mgagui, pa njabu da badi gatho ya ja'i gue dí madi ma Dada, ne dí øt'e ngu nú'a xa 'bepcagui'a. 'Baihu, maha.

15

Ra 'bai gá obxi ne yá mai

1 Nepu ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi: Nuga dí nja ngu 'nara hoga 'bai gá obxi, ha numa Dada nja ngu nú'a to'o pe ra ua'obxi.

2 Nu'u tó'o 'bai con gueque go gue'u nja ngu ya mai de nura hoga 'bai gá obxi'a. Ne gatho ya mai nú'u hingui unga yá fruta, nú'a to'o pe ra ua'obxi da zecu'u. Pe nu'u di unga yá fruta, nu'á da moqui'u pa ma'na da unga yá fruta.

3 Nu'ahu ya xá nt'axi'ihu po nura noya stá xi'ahu.

4 'Buhu con gueque, ne nuga ga 'bai con gue'ahu. Ngu 'nara mai hingui tsa da unse yá fruta 'bu hingui tøgue ja rá 'bai, gui njahubu nehe, hinda za gui uñhu ri frutahu 'bu hingui 'buhu con gueque.

5 Nuga go guecagui drá 'bai gá obxi, ha nu'ahu go gyá maihu. Nu'a tó'o 'bai con gueque, ne nuga con gue'a, go gue'a da unga ndunthi ya fruta, ngue'a nsingue de gueque hinda za te gui 'yøthu.

6 Nu'u tó'o ya hingui 'bai con gueque, nja ngu ya mai xa ts'equi, da 'yot'i, nepu da hmunts'i gatho pa dra thøt'a ja ra tsibi, da nzø.

7 'Bu xi gui 'buhu con gueque, ne 'bu ma noya da 'yoda ja ri mfenihu, nu'bú 'yaphu Ajuá gatho nú'a go gui nehú ne nu'á da 'ra'ahu.

8 'Bu gui uñhu ndunthi ra fruta, nu'bú da hnequi rá nsunda ma Dada, ne njabu ma go dua nxadi'ihu.

9 Ngu ma Dada macagui, njabu nehe dí ma'a'ihu. Oxqui 'ueguehu de ma hmate.

10 Nu'bu gui 'yøthu nuya hmanda dí 'bep'ahu, nu'bú gui 'buhu ja ma hmate, ngu nuga stá øtua yá hmanda ma Dada ne dí 'bu ja rá hmate'a.

11 Dí xi'ahu njabu pa da nja ma johya ja ri corasohu, ne pa hinhya'mu da 'me ri johyahu.

12 Nu'a ma hmanda dí 'bep'ahu: Mádihu 'na ngu ma'na ngu stá ma'a'ihu.

13 Nu'a tó'o da du po rá ngue yá amigo, go gue'a ma'na ja rá hmate ra dangui de gatho.

14 Ha nu'bu gui 'yøthu nú'a dí 'bep'ahu, nu'bú go ma amigo'ihu.

15 Hangu ya hndi hant'ahu ngu 'nara 'bego, ngue'a 'nara 'bego hingui padi te pe rá hmu. Y nubyá dí hant'ahu ngu ma amigo'ihu, ngue'a stá xi'ahu gatho nú'a xa xicagui ma Dada.

16 Nu'ahu hingo xcá huancahu, nuga go stá huan'a'ihu, ne stá hux'a'ihu pa gui maha habu ga pen'a'ihu, ne pa gui uñhu ra fruta nú'a hinhya'mu da thegue. Ne nú'a te gatho gui 'yapabihu ma Dada de ja ma thuhu, nu'á da 'ra'a'ihu.

17 Hangu nu'a dí 'bep'a'ihu, mádihu 'na ngu ma'na.

Nú'u hingyá gamfri utsa ra Jesu, nehe utsa nú'u to'o camfri'a

18 'Bu da utsa'ihu ya ja'i, beñhu gue go 'met'o bi utsaguiga'a.

19 Nu'bu dyá meti'ihu hmañu ra ximhai, nu'bú ya meximhai di ma'a'ihu ngu ma dí yá mimeximhaiui. Pe nu'ahu hingyá meti'ihu ra ximhai ngue'a nuga stá huan'a'ihu ne stá 'uec'a'ihu de ya ts'ot'øt'e de ra ximhai. Hangu por gue'a ya ja'i di utsa'ihu.

²⁰ Oxqui ma gui pumfrihu nú'á stá xi'ahú, gue 'nara 'bego hingo ma'na ja rá nsu que rá hmu. Nu'u tó'o xa utsagui da utsa'ihú nehe, ha nu'u tó'o xa 'yotca nú'a stá ma, nehe da 'yot't'a'ihú nú'á gui mañhú.

²¹ Pe nú'u to'o ma da utsa'ihú ngue'á gui camfriguihu, nu'ú ma da 'yot't'a'ihú njabu ngue'á hingui padí'u nú'a to'o bá pëncagui.

²² Bú hinstá ehehma ne hinstá zofohma ya ja'i, nu'bú nu'ú hinte ma ts'oqui di tuhma'u. Pe nuga dá ehe, ne dá zofo'u. Hangué nubuyá nu'ú tu ya ts'oqui ne hinda za te ma da dadi'u.

²³ Nu'a tó'o utsagui, utsa ma Dada nehe.

²⁴ Nuga dá ot'a ya danga nt'udi ja yá thandi'u, nú'u hinhya'mú to'o ma'na xa 'yot'e. Pe masque njabu nu'ú himbi ne bi gamfrigui, hangué nubuyá tu yá ts'oqui. Ne masque bi hyanda nuya danga nt'udi'u, bi utsagui ne bi utsa ma Dada nehe.

²⁵ Bi njabu pa da nja ngu nú'á xqui t'ofu ja yá ndaxjua ley'u: "Masque hinte ma ts'oqui stá ot'e, pe nu'ú bi utsagui."

²⁶ Pe ma ga pen'a'ihú ra Maça Ndahí pa da 'mú con gue'ahú ne da hñup'a ri máihú. Nu'á ma da 'ñehe de Ajuá ra Dada, ne mangua majuani, ne ma da xi'ahú de gueque.

²⁷ Ne'ahú ma gui xiphú ma'ra ya ja'i de gueque ngue'á desde rá mádi xcá 'buhú con gueque.

16

¹ Dí xi'ahú njabu pa hingui 'ueguehú de gueque nu xcrí thohú ya nt'utsate.

² Ma da t'eñ'a'ihú de ja ya nija. Nehe ma da nja ra pa gue 'bú to'o da hyo'ahú da beni gue supa rá 'befi Ajuá.

³ Nu'ú ma da 'yot't'ahú njabu ngue'á hinxa bacagui'u nixi xa bá ma Dada.

⁴ Dí xi'ahú njabu pa nu stí zø ra pa da njabu, da za gui beñhú gue ya stá xi'ahú.

Rá 'befi ra Maça Ndahí

Nurá mádi hindá xi'ahú nú'á te ma da nja ngue'á mi 'betho pa ga ma.

⁵ Pe nubuyá ma ga yopa pengui ga 'bú'be nú'á to'o bá pëncagui, ne ni 'na de gue'ahú hingui angahú habú drá ma.

⁶ Pe go gui tu ri máihú ngue'á dí xi'ahú njabu.

⁷ Pe dí xi'ahú majuani gue pa gue'ahú ma'na xá hño ga ma, ngue'á 'bú hinga ma, hinda 'ñe ra Maça Ndahí pa da 'mú con gue'ahú ne da hñup'a ri máihú, pe nu xcrá ma, ma ga pen'ahúua'á.

⁸ Ha nu stí zø'á ma da zopa yá mfeni ya ja'i pa da badi'u gue xi tu ya ts'oqui, ne hanja da za da 'mú xá hño, nehe da badi'u gue Ajuá ma da 'yot'a ra ts'atbi.

⁹ Nú'á ra Maça Ndahí'á ma da 'ñutuabi'u gue xi tu ya ts'oqui ngue'á hingui camfrigui'u.

¹⁰ Nehe nu'á ma da 'ñutuabi'u hanja da 'mú'u xá hño, ngue'á nuga ya ma ga ma pa ga 'bú'be ma Dada ne nu'ahú ya hingui ma gui hyandgahú.

¹¹ Y nu'á ma da 'ñutuabi'u gue Ajuá ma da 'yot'a ra ts'atbi, ngue'á nu'á ya xa hñacua rá ts'edi ra ts'ondahí nú'á dí ndá ja nuna ra ximhai.

¹² Ja ma'ra te ga xi'ahmáhu, pe nubuyá hinga ma ga xi'ahú ngue'á hinda za gui padíhu gathu.

¹³ Pe nu stí zø ra Maça Ndahí, ma da 'ñu't'ahú pa gui pahú gathu nú'á majuani, nguetho nu'á mangua majuani, ne hinda ma da manse nú'á da ma, nu'á ma da xi'ahú gathu nú'á ma da xipabi Ajuá ma Dada, ne ma da xi'ahú nú'á te ma da nja.

14 Ne ma da 'yøt'e pa da hneca ma nsunda, ngue'a ma da xi'ah_u ngu nú'a te ga xipabi.

15 Nuga, nu'a dí mā, dí mā ngu nú'a xica ma Dada, hangue dí eñ'ah_u gue ra Maça Ndahi ma da xi'ah_u ngu nú'a ga xipi.

Nura dumai da mpunga johya

16 Ya ma da zø ra ora ya hingui ma gui hyandgah_u, nep_u hints'u ya'a ma gui yopa hyandgah_u ma'na'qui, ngue'a ma ga yopa pengui hab_u bí 'b_u ma Dada.

17 Nep_u 'rayá nxadi bi 'ñémse'u 'na ngu 'na:

—¿Te rí bønga nú'a bi xicjuni nu mi mā: “Ya ma da zø ra ora ya hingui ma gui hyandgah_u, nep_u hints'u ya'a ma gui yopa hyandgah_u ma'na'qui, ngue'a ma ga yopa pengui hab_u bí 'b_u ma Dada”?

18 Ne nu'ú mi 'ñémse'u:

—¿Te rí bønga nuya ya noya xicjuni: “Ya ma da zø ra ora”, ne “hints'u ya'a”?

Hingui tso ma mfenih_u nú'a bi māni.

19 Ha nura Jesu bi bātho gue mi ne'u da 'yambabi hmaha, hangue nu'á bi 'ñembabi'u:

—¿Ha gue grí 'ñánbah_u te rí bønga nú'a stá eñ'ah_u gue ya ma da zø ra ora ya hingui ma gui hyandgah_u, nep_u hints'u ya'a ma gui yopa hyandgah_u ma'na'qui?

20 Xi majuani dí xi'ah_u, nu'ah_u ma gui nzoñh_u ne ma gui tu ri muih_u, pe ya ja'i nú'u hingyá gamfri da johya'u. Ma da du ri muih_u, pe nuri dumuih_u ma da mpunga johya nu xcri yopa hyandgah_u ma'na'qui.

21 Ma gui njah_u ngu 'nara 'behñá ma da 'm_u rá bātsi pe'tsa xica ugui ngue'a ya xa dat'a rá pa, pe nu stí uadi da 'm_u rá bātsi, nu'á ya da pumfri yá ugui ne da johya'a ngue'a ya bi dá nximhai 'nara bātsi.

22 Guí njah_u nehe, gui tu ri muih_u, pe nuga ma ga yopa pengui ga 'bui con gue'ah_u, ne njab_u ma xi gui johyah_u, ne hinto da hñac'ah_u nura johya'a.

23 Ha nuya pa'u ya hinte ma nt'ani ma gui 'yangah_u. Xi majuani dí xi'ah_u, nú'a te gatho gui 'yapabih_u ma Dada de ja ma thuhu, nu'á ma da 'ra'ah_u.

24 Hinte xcá 'yaphoh_u Ajuá ma Dada de ja ma thuhu. 'Yaph_u y nu'á da 'ra'ah_u, pa njab_u nzantho xi da nja ri johyah_u.

Ra Jesu bi ntate de ra ximhai

25 Nú'a stá xi'ah_u, stá xi'ah_u ngu 'nara 'bede. Pe ma da zø ra pa gue ya hinga ma ga xi'ah_u njab_u, pe ma ga xi'ah_u de ma Dada co ya noya nú'u 'bestho da za gui padih_u.

26 Ha nuya pa'u ma gui 'yaph_u ma Dada de ja ma thuhu, y hinga mathoni go ga api pa da 'ra'ah_u nú'a te gui 'yaph_u.

27 Ngue'a ma Dada xi mā'a'ih_u, ngue'a guí macaguih_u ne xcá camfriguih_u gue stá ehe de hab_u ndí 'b_u'be'a.

28 Ndí 'b_u'be ma Dada ne stá ehe pa guecua ja ra ximhai, ne nubyá ma ga ma de guecua ja ra ximhai pa ga yopa pengui ma'na'qui nuni hab_u bí 'b_u ma Dada.

29 Nu'bá nuyá nxadi bi 'ñembabi:

—Nubyá hā, ya tso ma mfenihe xá hño nú'a guí mā, ngue'a ya hinte grí hycuabi nú'u ya noya guí mā.

30 Nubyá hā, dí pahe gue guí pātho gatho, hangue hinga mahyoni to da 'yan'a'i 'nara nt'ani. Hangue dí camfrihe gue Ajuá bá peñ'a'i.

31 Ha nura Jesu bi dātuabi ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue ya guí camfrih_u?

³² Páhu gue ma da zø ra pa ne majuañi nubya ya xa zøhø, ma gui nxanihu ne ma gui penju ra ri nguñu 'na ngu 'na, ne ma gui hyegashu, pe nuga hinga ma ga 'busega, ngue'a dí 'bu'be ma Dada.

³³ Dí xi'ahu njabu pa da za gui 'bahu te rá 'ñentho nsi ra dumai ngue'a gui camfriguñu. Nuua ja ra ximhai ma gui thohu ya thogu, pe oxqui tu ri mañu, dá nja ri ts'edih pa gui ts'etih, ngue'a nuga ya stá ntate de nuna ra ximhai.

17

Ra Jesu apa Ajuá rá Dada po yá nxadi

¹ Mi uadi bi mangu njabu ra Jesu, nepu bi nøts'e pa mahets'i ne bi 'yapa Ajuá rá Dada, bi 'ñena:

—Ma Dada'i, ya bi zø ra ora. 'Yøt'e pa da hnequi ma nsunda núga ri T'ugui, ne pa njabu necá ga øt'e pa da hnequi ri nsunda nehe.

² Ngue'a nu'i xcá 'yentc'a ja ma 'ye gatho ya ja'i de ra ximhai, pa ga umbabi ra te nzantho nuto gatho xcá 'raqui.

³ Nú'u to'o pe'tsa ra te nzantho go gue'u pañi gue go gues'e'i grá 'nat'a Ajuá majuañi, ne paçagui núga drá Jesucristo xcá paçagui.

⁴ Nuga stá øt'e pa bi hnequi ri nsunda nuua ja ra ximhai, ngue'a ya stá jua't'a ri 'befi nú'a gá 'beçagui ga pefi.

⁵ Nubyá, ma Dada'i, 'yøt'e pa nu xcrá yopa mabu, da yopa hnequi ma nsunda ngu nú'a ndí pe'tsi nú'bu ndá 'bahuñu nú'bu mi othotho ra ximhai.

⁶ Núyu to'o xcá huahni de ra ximhai ne xcá 'racagui, ya stá utuabiyu to'o'igue ne tengu ri 'mñi. Nuyu go ri metiyu ne xcá 'racaguiyu, ne nuyú xa 'yøt'e ngu mangu ri noya.

⁷ Nuyú ya pañi gue gatho nú'a dí pefi ne nú'a dí ma go xcá 'beçagui.

⁸ Ngue'a stá xipabiyu nú'a xcá xicagui, ne nuyú xa gamfri, ne xa bañi gue xi majuañi stá ehe de habu ndí 'bahuñi, ne xa gamfri gue go gue'e xcá paçagui.

⁹ Nuga dí a'a'i gui suyu, hingo dí a'a'i pa gui su nú'u ya ja'i hingyá gamfri, hñse dí a'a'i gui su núyu xcá 'racagui, ngue'a go ri metiyu.

¹⁰ Ne gatho nú'a xcá 'racagui go ma metiga, ne gatho nú'a ma metiga go ri meti nehe, ne gatho nú'a ri metigue go ma metiga nehe. Mahyegui ma metihu. Ne ma nsunda di hnequi ja guehyu.

¹¹ Ngu gui pañi gue nuga ya hinga ma ga 'bucua ja ra ximhai, ngue'a ma ga mabu pa habu gui 'bñi. Pe nuyú ha, ma da gohi. Ma maça Dada'i, jamasu co ri ts'edi núyu to'o xcá 'racagui, pa njabu da 'nathoyu ngu dí 'nathou.

¹² De stá 'bucua ja ra ximhai stá jamasugayu co ri ts'edi pa hinxa 'uegueyu. Stá su núyu xcá 'racagui, ne hinto ma'na de guehyu xa 'medi, nsøctho nú'a to'o dí 'ñepi da 'medi pa da njabu ngu mangu ra Maça T'ofu.

¹³ Nubyá ma ga mabu habu gui 'bñi. Pe de dí 'bucuañu ja ra ximhai, dí a'i go gui subyayu, pa njabu nuyú da me'tsa ra johya ja yá coraso ngu nú'a dí pe'tsa.

¹⁴ Nuga stá xipabiyu ri noya, pe nuyú ja'i nú'u hingyá gamfri di utsayu ngue'a nuyú ya hingyá meti ra ximhai, ngugui nehe hingo rá metigui ra ximhai.

¹⁵ Hindí a'a'i pa gui tsits'i de guecua ja ra ximhai, nu'a dí a'a'i, ñaniyu de ra ts'onðahi.

¹⁶ Nuyú ya hingyá meti ra ximhai, ngugui nehe hingo rá metigui ra ximhai.

¹⁷ Hangue dí a'a'i gui utuabiyu ri noya, pa njabu da 'uegueyu de gatho nú'a xcá nts'o ja ra ximhai, ngue'a nuri noya gue'a majuañi.

¹⁸ Ngu xca pɛncaguiua ja ra ximhai, njabɛ nehe dí pɛhniyɛ pa da ma gatho ja rá nguni ra ximhai pa da mɔ́nga ri noya.

¹⁹ Nuga dí huts'i ga unga ma te po rá nguehyɛ ngue'a dí ø't'a'i nú'a go ri paha, pa njabɛ neheyɛ da 'yø't'a'i ri paha ngue'a nuyú paði nú'a majuani.

²⁰ Hindí a'a'i pa sɛhɛyɛ, dí a'a'i nehe pa nuto gatho ma da 'yøde nú'a da manyɛ, ne da gamfrigui,

²¹ pa da 'natho'u ngu dí 'nathoui, ngue'a nu'i ma Dada'i guí 'bɛi con gueque ne nuga dí 'bɛi con gue'e. Ne dí a'a'i pa nú'ú ne nuju ga 'nathohɛ, pa njabɛ gatho ya ja'i ja ra ximhai da gamfri gue go gue'e xca pɛncagui.

²² Ngu xca 'yø't'e pa bi hneca ri nsunda ja ma 'mɛi nuua ja ra ximhai, njabɛ nehe stá ø't'e pa da hneca ri nsunda ja yá 'mɛi'u, pa njabɛ da 'natho'u nehe ngu dí 'nathoui.

²³ Nuga dí 'bɛi con gue'u ne nu'i guí 'bɛi con gueque, y njabɛ da 'natho'u, pa njabɛ gatho ya ja'i ja ra ximhai da za da baði gue go gue'e xca pɛncagui ne grí maði'u nehe ngu grí maçagui.

²⁴ Ma Dada'i, ya nguí maçagui desde nú'bɛ mi othotho ra ximhai, ne 'nada ra nsunda habɛ ndí 'bɛhuí. Nubyá nú'u to'o xca 'racagui dí ne da mabɛ núbɛ habɛ grá ma, y núbú ma dí hyanda ma nsunda nú'a ya ma ga yopa hani ma'na'qui.

²⁵ Ma hoga Dada'i, nuya ja'i hingyá gamfri hingui paði to'o'i, pɛ nuga ha, dí paði to'o'i, ne núyɛ xca 'racagui paði gue go gue'e xca pɛncagui.

²⁶ Stá utuabiyɛ to'o'igie ne tengu ri 'mɛi, ne ga sigui ga utuabi, pa njabɛ ngu grí maçagui, neheyɛ da mɛ'tsa nú'a ra hmɛtɛ'a ja yá coraso, ne nuga ga 'bɛi con guehyɛ.

18

Bri ju nts'ahni ra Jesu

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Ha nu mi uadi bi mɔ́nga ra Jesu njabɛ, bi ma de guehni co yá nxadi ne bi 'rani ja 'nara hñe rá thuhu Cedró, pa bi zøni'u ja 'nara uaza, nepɛ ja bi yat'ini'u.

² Ha nura Juda nú'a bi da ra Jesu, ya mi paði nú'a ra uaza, ngue'a ndunthi ya 'mi'qui xqui mani'a co ra Jesu ne ma'ra yá nxadi, mi munts'ini'u.

³ Nu'bú ra Juda bi zixa 'na hmunts'i ya soldado ne 'raya gɛnts'ahni nú'u xqui mɛhna ya ndá gá macja ne ya fariseo, ne ja bi mani'u ja ra uaza mri hña ya ñot'i ne con te da hñotehɛ.

⁴ Pe nura Jesu gatho mi patho nú'a te mi ma da 'tø'tuabi'a, hangue bá pøni de ja ra uaza pa bi nthɛui'u, ne bi 'yambabi'u:

—¿To'o guí hoñhu?

⁵ Ha nu'ú bi daði ne bi 'ñena:

—Ra Jesu nú'a ra me Nasare.

Nu'bú nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Go guecagui.

Ne ra Juda nú'a to'o bi da'a mi 'bahuini ya soldado ne ya gɛnts'ahni.

⁶ Ha ngu bi uadi bi mɔ́nga ra Jesu gue go mi gue'a, nu'bú nu'ú bi mengui dega xɛtha ne bi dagui ja ra hai.

⁷ Nepɛ nura Jesu bi yopa 'yambabi'u ne bi 'ñembabi:

—¿To'o guí hoñhu?

Ha nu'ú bi 'ñena:

—Ra Jesu nú'a ra me Nasare.

⁸ Ha ra Jesu bi daði ne bi 'ñena:

—Ya stá xi'ah_u gue go guecagui. 'B_u go gueque guí hongaguih_u, oxqui j_uh_u ni 'na de nú_u dri 'ño'be.

⁹Ra Jesu bi m_anga njab_u pa da nja ngu nura noya xqui mañ'a: "Ni 'na hindá 'bedi de nú_u xcá 'racagui."

¹⁰Nu'bú nura Simu Pedro mri hñá 'nara mahuai, ha bi c'o'tsi ne bi dacua rá gu de ra 'ñei rá 'bego ra d_anga ndá gá macj_a. Y nú'a ra 'bego'a mrá thuhu ra Malco.

¹¹Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi ra Pedro:

—Oguí ø't'a njab_u, pe'tsa ri huai. Majuani ma ga tho ra thogui, ngue'a gue'a rá paha Aju_a ma Dada.

Ra Jesu bi ts'ixa ja rá thandi ra d_anga ndá gá macj_a

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹²Nep_u nuya soldado co yá ndá ne co ya g_unts'ahni nú'ú xqui m_ehna ya ndá gá xodyo bi mihi'ú ra Jesu ne bi du'ti.

¹³Rá mudi bi ts'its'i'a hab_u mi 'b_u ra Anás, ngue'a nu'á go mrá ndøhñá ra Caifá nu'á to'o mrá d_anga ndá gá macj_a de nú'a ra j_eya'a.

¹⁴Nura Caifá go gue'a xqui ma ne xqui xipa ya ndá gá xodyo gue mri 'ñepi honda 'na da du po rá ngue ya ja'i.

Ra Pedro bi ncøni gue himi padi ra Jesu

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵Ha nura Simu Pedro ne ma'na ra nxadi mri 'b_efa zi yab_utho mi d_enga ra Jesu. Nú'a rá ñoho ra nxadi mrá mpadi nú'a to'o mrá d_anga ndá gá macj_a, hangue nu'á bi y_ut'a ja ra patio de rá ngu'a hab_u xqui j_u'ta ra Jesu.

¹⁶Pe nura Pedro bi gohi m_øte de ra gosthi. Nep_u nu'á ra nxadi mrá mpadi nú'a to'o mrá d_anga ndá gá macj_a bi b_øni ne bi ñ_aui ra 'b_ehñá nú'a mrá nsugosthi pa bi thoca ra Pedro mbo.

¹⁷Nep_u nú'a ra 'b_ehñá mrá nsugosthi bi 'yambabi ra Pedro ne bi 'ñembi:

—¿Ha hingo gue'e gá 'ñoui dega nxadi nura d_ame'a?

Nep_u nura Pedro bi d_adi bi 'ñena:

—Hina, nuga hina.

¹⁸Ha nuya 'bego ne ya g_unts'ahni xqui 'ñu ra tsibi ngue'a xmá t_e, ne mi 'bahni mri mpa'ti, ha nehe ra Pedro mí 'bahuini'ú mri mpa'ti'a.

Ra d_anga ndá gá macj_a bi 'yø'tua ya nt'ani ra Jesu

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹Ha nú'a ra d_anga ndá gá macj_a bi 'yambabi ra Jesu de yá nxadi ne de rá nt'utuute.

²⁰Ne nura Jesu bi d_adi ne bi 'ñena:

—Nuga stá ñá ja yá thandi gatho ya ja'i, nzantho stá udi ma nt'utuute ja ya nija ne ja ra ndanija hab_u ni munts'a gatho ya xodyo, ne hinstá ñá mant'agui.

²¹¿Hanja go guí angagui? 'Yambabi to'o gatho xa 'yøde te stá ma. Nú'ú h_a, padi xá hño ne stá ma.

²²Ha nu mi m_anga njab_u ra Jesu, 'nara g_unts'ahni mi 'bahni bi umba 'nara mpe'ti'a, ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue njab_u guí th_atuabi ra d_anga ndá gá macj_a?

²³Nu'bú nura Jesu bi 'ñembabi:

—Nu'b_u stá ñama'ñ_uh_uma, da za gui xiqui te rá 'be'a stá ma xá nts'o. Xi'a gue dá ñá xá hño, ¿hanja guí nabgagui?

²⁴Nep_u de gue'a ra Anás bi m_ehni mi th_at'itho pa hab_u mi 'b_u ra Caifá nú'a mrá d_anga ndá gá macj_a.

Ra Pedro bi yopa ncøni gue himi padi ra Jesu

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Ha nura Pedro mi 'bahni mri mpa'ti bi t'ambabi ma'na'qui:

—¿Ha hingo gue'e gá 'ñoui dega nxadi nú'a ra 'ñøhø'a?

Ha nu'á bi ncøni ne bi 'ñena:

—Hina, nuga hina.

²⁶ Ha mi 'bahni 'nará 'bεgo ra danga nda gá macja, ne nu'á mi ja te mrá njauí nú'a xqui thacua rá gu, ne nura Pedro go xqui 'yøt'a njabu. Nura 'bεgo'a bi 'ñembabi rá Pedro:

—¿Ha gue hindá hant'a'ini ja ra uaza con gue'a?

²⁷ Ha nura Pedro bi ncøni ma'na'qui, ne 'bestho nura ora'a bi mafi ra menja.

Ra Jesu bri 'ba'maja rá thandi ra Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Hamxuditho bi ts'ixa ra Jesu de ja rá ngu ra Caifá pa habu mi ja rá ts'utbi ra Pilato nú'a mrá gobierhnu, ha nuya xodyo himbi yut'a mbo ra ts'utbi pa njabu hinda nts'oqui'u, ne pa njabu da za da zi ra hñuni de ra ngo dega pascua.

²⁹ Nu'bú ra Pilato bi bonga møte habu mi 'bai'u pa bi 'yambabi'u ne bi 'ñembi:

—¿Te 'bε guí ne gui mambabihani?

³⁰ Nu'ú bi dadi ne bi 'ñembabi:

—'Bu hinte ma ts'oqui xa 'yøthma, nixi stá tsin'ahmahe.

³¹ Ha nura Pilato bi 'ñembabi'u:

—Tsixhu ne go da 'yø'tuah ra ts'utbi ngu nú'a mangu ri leyhu.

Ha nuya xodyo bi 'ñena:

—Núje dyá xodyohe hindí pe'tshe ra nsequi pa ga hohe 'nara ja'i.

³² Bi mangu njabu'u pa ra Jesu da 'yo ja yá 'ye ya me Nroma, ngue'a nu'ú ha, mi pe'tsa ra nsequi pa da nhyote'u ja 'nara ponna. Hangu bi njabu ngu xqui mangu ra Jesu te ma du mi ma da du'a.

³³ Nepu nura Pilato bi yopa yut'i ma'na'qui habu mi ja rá ts'utbi, ne bi zohna ra Jesu pa bi 'yambabi ne bi 'ñembabi:

—¿Ha go gue'e grá Nda de ya xodyo?

³⁴ Ha ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—¿Ha gue to xa xi'a'i, o go guí manse?

³⁵ Ha ra Pilato bi 'ñembabi:

—¿Ha gue drá xodyoga? Nuya mengu ri hai ne ya nda gá macja go gue'u bá tsi'a'i de guecua. ¿Te xcá 'yøt'e?

³⁶ Nu'bú ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Ma nsu dega nda hingo xa 'raca ya meximhai. Nu'bu go xa 'racjhma'u, nu'bú nú'u to'o gra manda xa ñanjhmaha de ja yá 'ye ya nda gá xodyo. Pe numa hmandaga hingo mahyεgui ngu nú'u jaua ja ra ximhai.

³⁷ Hangu nura Pilato bi 'ñembabi:

—Nu'bú nu'i 'nagrá ndague'bu.

Ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Haha, drá nda ngu ja juadi gá ma. Pa gue'a dá e dá 'buiua ja ra ximhai pa ga xipa ya ja'i nú'a majuani. Nuto gatho camfri nú'a majuani, go gue'u øde nú'a dí ma.

³⁸ Nu'bú ra Pilato bi 'ñembabi:

—¿To ja gue'a padi nú'a majuani?

Ra Jesu bi secuabi gue da tho

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Ha nu mi m̄anga njab̄u bi b̄onga m̄ote pa bá yopa ñ̄aui ya xodyo ne bi ñ̄embabi'ũ:

—Nuga hinte ma ts'oqui dí ts̄utuabi nuna ra 'ñ̄h̄ø.

³⁹ Numa nz̄aihu dí pe'tsh̄u dí h̄ec'ah̄u 'nara 'yofadi núbya de ra ngo dega pascua. Nu'bú, ¿ha guí neh̄u ga h̄ec'ah̄u nuni ri Nd̄ah̄u nú'ah̄u gyá xodyoh̄u?

⁴⁰ Ha nu'ú bi m̄edi bi mafi gatho ne bi 'ñ̄ena:

—¡Nuní hina, nura Barraba h̄a!

Ha nú'á ra Barraba mrá dacate'á.

19

¹ Hangue ra Pilato bi manda bri f̄et'a ra Jesu.

² Nep̄u nuya soldado mi 'b̄uhni bi met'a 'nara corona dega 'bini, ne bi h̄ñu'tsuabi ja rá ñ̄axu ra Jesu ne bi hyete 'nara th̄enga dutu.

³ Nep̄u bi 'ñ̄embabi'á:

—¡'B̄ui pa nz̄antho nu'i ri t'equ'eí rá Nd̄a'i ya xodyo!

Nep̄u nú'ú mi umba ya mpe'ti'á.

⁴ Ha nura Pilato bi b̄onga m̄ote ma'na'qui ne bi 'ñ̄embabi ya xodyo:

—Ndi, dra zin'a'ih̄ua pa guí pah̄u gue hinte ma ts'oqui dí ts̄utuabini.

⁵ Ha ra Jesu bi b̄onga m̄ote mi hu'tsa nú'á ra corona dega 'bini ne mi he nú'á ra th̄enga dutu. Nep̄u ra Pilato bi 'ñ̄emba ya xodyo:

—¡Xi 'bacua nuna 'ñ̄h̄ø!

⁶ Ha nuya nd̄a gá mac̄a ne ya ḡants'ah̄ni mi mantho'ũ nu mi hyanda ra Jesu, ne mi eñ'ũ:

—Nuní drá pont'i, drá pont'i pa da du.

Nu'bú ra Pilato bi 'ñ̄embabi'ũ:

—Tsixh̄u, go da bá ponth̄u, ngue'á nuga hinte ma ts'oqui dí ts̄utuabini.

⁷ Nep̄u nuya xodyo bi d̄adi ne bi 'ñ̄ena:

—Nuje dí pe'tshe 'nara ley, ne nura ley'á m̄a gue nuní dí 'ñ̄epi da du, ngue'á xa 'ñ̄et'a T'ũ de Ajuá.

⁸ Ha nu mi 'ȳode ra Pilato nú'á mi mañ'ũ, ma'na bi ntsu'á.

⁹ Hangue bi zixa ra Jesu ma'na'qui mbo ja ra ts'utbi ne bi 'yambabi bi 'ñ̄embi:

—¿To'o rá 'm̄ehni'í?

Pe nura Jesu hinte bi d̄adi.

¹⁰ Hangue ra Pilato bi 'ñ̄embabi'á:

—¿Ha gue hinte guí th̄adi? ¿Ha gue hinguí pađi gue dí h̄a ra ts'edi pa ga pont'a'í o pa ga h̄ec'a'í?

¹¹ Nu'bú nura Jesu bi d̄adi ne bi 'ñ̄ena:

—Ni 'nara ts'edi hinguí h̄a pa da za te guí 'ȳotcagui 'b̄u hingo Ajuá da 'ra'a ra ts'edi. Hangue nú'á to'o xa dagagui ja ri 'ye, nú'á go gue'á ma'na tu ra ts'oqui que nu'í.

¹² Hangue desde ra ora'á, ra Pilato mi ne da hȳeguihma'á, pe nuya xodyo himi tsaya ra h̄m̄afi ne mi ena'ũ:

—¡Nu'bu nu'í guí hȳegui nú'á ra 'ñ̄h̄ø'á, nu'bú hingr̄í amigo ra d̄anga nd̄a Cesa, ngue'á gatho nú'á to'o da 'ñ̄et'a nd̄a gue'á rá ncontra ra Cesa!

¹³ Ha nu mi 'ȳode ra Pilato nú'á mi mañ'ũ, nu'bú nu'á bi manda da ts'ixa ra Jesu pa m̄ote, nep̄u nehe'á bi b̄oni pa bá hudi ja rá hudi dega ts'utbi ja ra luga mrá thuhu Gabata dega ebreo, rí b̄oni da 'ñ̄ena rá thuhu ra T'ut'ado.

¹⁴ Y nú'á ra pa'á mrá pa dega nthoqui de ra ngo dega pascua, ne ngu mi nz̄anga 'rato xudi. Nep̄u ra Pilato bi 'ñ̄embabi ya xodyo:

—¡Ndi, 'bacua ri Nd̄ah̄u!

15 Pe nu'á bi yopa mafi'ú ma'na'qui ne bi 'ñena:

—¡Tsits'i, bá pont'i, ne ja dí duni!

Nepu ra Pilato bi 'ñembabi'ú:

—¿Ha gue guí nehú ga pont'a nuna ri Ndahú?

Nepu nuya ndá gá macja bi dadi ne bi 'ñena:

—Nura Cesa hõnse go gue'a ma ndahe, y jo'o ma'na.

16 Hangue ra Pilato bi 'yent'ua ja yá 'ye ya xodyo pa dra pont'i'a. Hangue nu'á bi zinga ra Jesu ne bi zits'i pa da pont'i ngu mi ne'ú.

Ra Jesu bri pont'a ja ra ponza

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

17 Ne ra Jesu bi bõni mi ndude rá ponza. Ne bi ts'its'i pa ja ra t'òhò rá thuhu Ñaxmadu, dega ebreo rá thuhu Golgota.

18 Ne ja brá pont'ini'a co má yoho ya 'ñòhò, 'na cada rá hyo, ha ra Jesu bi 'yoda madetho de gue'ú.

19 Y ja ra ponza habu bri pont'a ra Jesu xqui thòta 'nara xithe ne mi huxni 'raya noya nú'a bi manda ra Pilato da t'ofò. Mi ena njabu: “Ra Jesu ra me Nasare, rá Ndá ya xodyo.”

20 Ne ndunthi ya xodyo bi hñe'ta nú'ú ya noya, ngue'a habu bri pont'a ra Jesu mi guetbu ra hnini Jerusale, y nú'ú ya noya'ú xqui t'ofò dega ebreo, ne dega griego, ne dega lati.

21 Ne nuya ndá gá macja ya xodyo bi ma bá embabi ra Pilato:

—¿Hanja gá ofo njabu gue go gue'a rá Ndá ya xodyo? 'Yofò gue nu'á mi mansé gue rá Ndá ya xodyo.

22 Ha nura Pilato bi dadi ne bi 'ñena:

—Nu'a stá ofo, ya stá ofo.

23 Ha nu mi uadi bi pont'a ra Jesu nuya soldado, bi gumpa yá dutu ra Jesu nú'ú xqui 'bõcuabi. Mí goho ya soldado, ne bi hñegue 'ra 'na xeni nuya dutu'ú. Ne bi gumpa rá mahe nú'a himi pe'tsa ni 'nará nt'edi, mi xõgue ra xani.

24 Nepu nu'á bi 'ñembabi'ú 'na ngu 'na:

—Hinga ma ga tañhu, ma ga rifahu pa ga nuhu to'o drá meti.

Hangue bi njabu ngu mangu ra Maça T'ofò habu ena: “Bi nhyegue 'ra 'na xeni ma dutu, ne bi rifagui nú'a ma'na ma he.” Ne gue'a bi 'yõt'a ya soldado.

25 Y guetbu ja ra ponza mi 'bahni rá naná ra Jesu, ne 'nara 'beshã nú'a mrá cu rá naná ra Jesu, ne ra Maria rá 'beshã ra Cleofa, ne ra Maria Magdalena.

26 Ha nu mi hyanda ra Jesu rá naná mi 'bahuini nú'a rá hmáça nxadi'a, nu'bú nu'á bi 'ñembabi rá naná:

—Nubyá 'yõt'a ra uenda gue nú'a guí 'bahuibu go gue'a dri t'ubya'a.

27 Nepu ra Jesu bi 'ñembabi nehe nú'a rá hmáça nxadi:

—Ne'i, 'yõt'a ra uenda gue nú'a guí 'bahuibu go gue'a dri nanabya'a.

Y desde gue'bu, nura hmáça nxadi bi zits'i'a ja rá ngu pa bi japamasu.

Ra Jesu bi du

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

28 Y ra Jesu mi padi gue ya bi uadi gatho, nepu pa bi nja ngu nú'a mangu ra Maça T'ofò, nu'á bi 'ñena:

—Tsaca ra nduthe.

29 Ha mi jani 'nara mohi mi po ra ju'tsa vinu. Nepu bri 'bo'mba 'nara sponja co nura ju'tsa vinu ne bri thòta ja 'nara ts'ut'o dega isopo, nepu bi 'bø'tse asta ja rá ne ra Jesu.

30 Ha nu mi zi nura ju'tsa vinu ra Jesu bi 'ñena:

—Ja xa uadiua gatho nú'a xra 'bɛpcagui.
Ne 'bestho ra ora'a bi ñe'mi ne bi du.

'Nara soldado bi umba 'nara nsani ja rá hyo rá tiña ra Jesu co 'nara lansa

³¹ Ha mrá pa ra nthoqui de ra ngo dega pascua, hangue nuya ndá gá xodyo bi ma bá bantebi ra Pilato pa da manda dra thempa yá ua nú'u xqui 'bont'i ne da ja'mba yá ndo'yo de guehni, pa njabu ni 'nara anima hinda gohi ja ra ponza nura pa dega tsaya, ngue'a nú'a ra pa dega tsaya gue'a ra dango.

³² Hangue nuya soldado bi uat'i habu mi zudi 'na de nú'u ya be xqui 'bont'i mahyɛgui co ra Jesu pa bi thempabi yá ua, nepu bri jabu nehe nú'a ma'na ra be.

³³ Pe nu mi uat'i habu xqui 'bont'a ra Jesu, nu'á ya himbi thempa yá ua ngue'a bi hyandi'u gue ya xqui du'a.

³⁴ Pe 'nara soldado bi umba 'nara nsani ja rá hyo rá tiña co 'nara lansa, nepu 'bestho bi bonga ra ji ne ra dehe.

³⁵ Ha nú'a to'o pedena, go 'na to'o bi hyandi, y núna ma go guehna majuani, pa gui camfrihu nehe.

³⁶ Bi njabu pa bi nja ngu mangu ra Maça T'ofu habu ena: “Hindra thempabi ni 'nará ndo'yo'a.”

³⁷ Y nehe bi njabu ngu mangu ra Maça T'ofu habu ena: “Ya ja'i bi hyandi nú'a bi sanse'u.”

Ra Jesu bri t'agui

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Nepu ra Jose mrá me Arimatea bi ma bá bantebi ra Pilato pa da 'yapa nsequi da ca'mba rá zi ndo'yo ra Jesu de ja ra ponza ne da duts'i'a. Ra Jose xqui gamfri ra Jesu, masque mant'aguitho ngue'a mi tsu yá mixodyoui. Ne ra Pilato bi umba nsequi, hangue bi ma bá ca'mba rá ndo'yo ra Jesu de ja ra ponza ne bi duts'i.

³⁹ Nehe ra Nicodemo nú'a xqui ma da c'a'tsa ra Jesu dega xuui, nehe bi mani habu xqui 'bont'i'a. Nu'á mi hña ra mirra mi nthants'i co ra aloe, mi pe'tsa 'natema'ret'a kilo rá hñu.

⁴⁰ Nepu nu'á bi du'tsua rá zi ndo'yo ra Jesu, ne bi mant'i co ya xuni dutu nú'u xqui t'uxa nú'a ra mirra ne ra aloe, ngue'a mi njabu yá nzai yá nt'agui ya xodyo.

⁴¹ Y nu habu bri pont'i'a, mi jampa guetbu 'nara uaza habu mi ja 'nara cuts'i pa ra nt'agui, ne hinto xqui nt'aguitho ja nura cuts'i'a.

⁴² Hangue ja bá aguini'u ra Jesu ngue'a guehni bi gampa guetbu'u de habu xqui 'bont'i'a, ne ngue'a ya mi ma da mudi ra pa dega tsaya de ya xodyo.

20

Ra Jesu bi yopa nte de ra du

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ 'Nitho nú'a ndomingo, tobya himi hats'itho, ra Maria Magdalena bi ma habu xqui t'agui ra Jesu, ne bi hyandi gue xqui t'ent'a ra do nú'a xqui jot'a ra nt'agui.

² Hangue nu'á bi ma hnest'ihí pa habu mi 'bui ra Simu Pedro ne nú'a ma'na ra nxadi nú'a xi mrá hmadi ra Jesu ne bi 'ñembabi'u:

—Xa thai ra zi Hmu de habu mi t'agui ne xa thuts'i, y nubyá nixi hindí pahe habu xá ts'ogui'a.

³ Nepu nura Pedro bi ma 'bestho pa da c'a'tsa ra nt'agui co nú'a ma'na ra nxadi.

⁴ Bi ma hnest'ihi ri yoho, pe nú'a ma'na ra nxadi ma'na bi 'met'o de ra Pedro, hangue 'met'o bi zonga ja ra nt'agui'a.

⁵ Ngu bi zoni bi ndoqui ne bi nc'ats'i, nepu bi hyanda ya xuni dutu mi 'bøni, pe nu'á himbi yat'i.

⁶ Nepu hinga ya'a 'bestho bi zonga ra Simu Pedro nú'a mri 'befa, ne nu'á ha, bi yat'a mbo ra nt'agui ne bi hyanda ya xuni dutu mi 'bøni.

⁷ Ne bi hyanda nú'a ra dutu xqui thu'tuahma rá ñaxu ra Jesu xqui 'bants'i ne 'nambu xqui thuts'i.

⁸ Nehe nú'a xqui zonga ra mudi, bi yat'i mbo habu bi t'agui ra Jesu pa bi hyandi, ne bi gamfri gue ra Jesu xqui yopa nte ngu xqui xipi'u.

⁹ Nu'ú hinxqui zo yá mfeni de nú'a mi manga ra Maca T'ofu habu ena gue mi pe'tsi da nangui de ja ra du, ne asta nura ora'a ja bi zo yá mfeni'u.

¹⁰ Nepu ri yoho bi mengui pa ja yá ngu'u.

Ra Maria Magdalena bi hyanda ra Jesu xqui nangui de ra du

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Pe nura Maria mi 'bahni møte guetbu ra nt'agui mi zoni, ne ra ora mi zoni'a bi ndoqui pa bi nc'axa mbo ra nt'agui.

¹² Ne bi hyanda yoho ya enxu mri hñe t'axi, 'na mi hudi habu xqui nja rá ñaxu, ha nu'a ma'na habu xqui nja yá ua nuni habu xqui 'begui hmaha rá zi ndo'yo ra Jesu.

¹³ Ha nu'ú bi 'ñembabi'a:

—Naná, ¿hanja guí zoni?

Nu'á bi 'ñena:

—Ngue'a xa thaj ma zi Hmu ne xa thuts'i, ne hindí padi habu xá ts'ogui'a.

¹⁴ Ne nu mi manga njabu'a, bi ñegui nepu bi hyanda ra Jesu mi 'bahni, pe nu'á himbi badi ua go mi gue'a ra Jesu.

¹⁵ Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—Naná, ¿hanja guí zoni? ¿To'o guí honi?

Ha nura Maria mi hu rá muí gue go mi gue'a ra nsu uaza, hangue bi 'ñembabi:

—Ndada, 'bu xcá tuts'igüe, xicagui habu xcá tsogui pa ga ma ga tuts'i.

¹⁶ Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—¡Maria!

Ra ora'a ra Maria bi mpunts'i ne bi 'ñembabi dega ebreo:

—¡Raboni! —Nú'a ra noya'a rí bøni da 'ñena Xahnate.

¹⁷ Ha ra Jesu bi 'ñembabi:

—Oguí thangagui gue'a hinstá matho habu bí 'bu ma Dada, pe rí ma bá xipabi nú'u ma'ra ma cu ne guí 'ñembabi'u gue ma ga ma habu bí 'bu ma Dada ne ri Dadahu, ma Ajuá ne ri Ajuahu.

¹⁸ Nu'bá ra Maria Magdalena bi ma bá xipabi ya nxadi gue xqui hyanda ra zi Hmu, ne bi xipabi'u ngu nú'a xqui xipabi'a.

Ra Jesu bi 'mai madetho de yá nxadi

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Ne nura domingo'a de mi nxuui ya nxadi xqui munts'i ne xqui got'a ya gosthi gue'a mi tsu ya nda gá xodyo. Nepu bi zonga ra Jesu ne bi 'mai madetho de gue'u ne bi zengua bi 'ñembabi'u:

—'Buhu te rá 'ñentho.

20 Ne nu mi xipabi njab^u, bi 'ñutuabi yá 'ye ne rá hyo rá tiñá. Hangue ya nxadi xi bi johya ngue'a bi yopa hyanda ra zi Hmu.

21 Nu'bú ra Jesu bi yopa 'ñembabi':

—'Buh^u te rá 'ñentho. Ngu bá pëncagui Ajuá ma Dada, njab^u nehe dí pën'ah^u.

22 Ne nu mi mǎnga njab^u bi hui'ti'^u ne bi 'ñembabi:

—Hñáñh^u ra Maça Ndáhi.

23 Nuto gatho gui pumbah^u yá ts'oqui, gue'^u dra pumbabi, ne nuto gatho hingui pumbah^u, gue'^u di tuda yá ts'oqui.

Ra Toma bi hyanda ra zi Hmu gue xqui yopa nte de ra du

24 Pe nura ora mi zǎnga ra Jesu mi jo'oni ra Toma 'na de nú'^u ya 'ret'amayoho ya nxadi, nú'a mi t'embi ra Go.

25 Hangue nu ma'ra ya nxadi bi 'ñembabi ra Toma:

—Stá hanthe ra zi Hmu.

Nep^u nu'á bi 'ñembabi':

—'B^u hinga handua yá 'ye hab^u bi mfoxa ya clavo, ne 'b^u hinga thint'a ma dedo hab^u bi mfoxa ya clavo, ne 'b^u hinga thint'a ma 'ye ja rá hyo rá tiñá, hinga camfri.

26 Rá hñato ma pa'a bi yopa munts'a ya nxadi ma'na'qui, ne nu'bú h^u, mi 'b^uhni nehe ra Toma. Nep^u bi zǎnga ra Jesu mi jot'a ya gosthi ne bi 'mai madetho de gue'^u ne bi zengua bi 'ñembabi':

—'Buh^u te rá 'ñentho.

27 Nep^u nu'á bi 'ñembabi ra Toma:

—H^uau ri dedo ne thint'a ja ma 'ye, ne h^uau ri 'ye ne thint'a ja rá hyo ma tiñá. Ográ 'ñagamfri, camfrigui.

28 Nu'bú ra Toma bi dadi ne bi 'ñembabi:

—¡Ma zi Hmu'i, ne ma Ajuá'!

29 Nep^u ra Jesu bi 'ñembabi:

—¿Ha gue ya xcá camfri ngue'a xcá hyandgagui, nугue Toma? Dá njapi nuto gatho camfrigui masque hinxa hyandgagui.

Nuna ra t'ofu bi t'ofu pa gui camfrih^u

30 Nduñthi ma'ra ya dǎnga nt'udi bi 'yot'a ra Jesu ja yá thandi yá nxadi, pe nu'ú hinxa t'ofu ja nuna ra t'ofu.

31 Pe nuyá bi t'ofu pa da za gui camfrih^u gue ma zi Hmuh^u ra Jesu go gue'a ra Cristo rá T'^u Ajuá, ne pa 'b^u gui camfrih^u, da nja ri teh^u pa nzantho po rá ngue'a.

21

Ra Jesu bi c'a'tsa yoto yá nxadi ja ra ñanthe

1 'Mefa ra Jesu bi yopa hnequi hab^u mi 'b^ui yá nxadi ja ra ndehe rá thuhu Tiberia. Ne bi yopa hnequi njaua:

2 Ra Simu Pedro mi 'b^uhui 'nadb^u ra Toma nú'a mi t'embi ra Go, ne ra Natanael nú'a ra me Ncaná de Galilea, ne yá t'^u ra Sebedeo, ne má yoho yá nxadi ra Jesu, gatho'^u 'nadb^u mi 'b^ui.

3 Ha ra Simu Pedro bi 'ñembabi':

—Ma ga ma ra 'behua.

Ha nú'^u ma'ra nehe bi 'ñena:

—Ga maha nehe.

Nep^u bi ma'^u ne bi yut'a ja 'nara motsa, pe nura xuui'a hinte bi g^u.

⁴ Ha nu mi hyats'i mi 'bahni ra Jesu ja rá hyo ra ndehe, pe nuya nxadi himi pađi ua go mi gue'a ra Jesu.

⁵ Nepu nu'á bi 'ñembabi'u:

—Ts'unt'uhu, ¿ha hinte xcá juhu?

Nu'á bi dađi ne bi 'ñena:

—Otho.

⁶ Ha nu'á bi 'ñembabi'u:

—Cathu ra xit'a po ja ra 'ñei de ja ra motsa ne njabu da za gui juhu.

Hangu nu'á bi ga't'a ra xit'a, ne nu mi gats'i xi mi ñuxa ya huá asta himi tseđi da pø'tse'u co yá hñu ya huá mi cu.

⁷ Nu'bú nú'a rá hmaca nxadi ra Jesu bi 'ñembabi ra Pedro:

—¡Go guehni ma zi Hmuha!

Ha ngu mi 'yøde ra Pedro gue go mi gue'a ra zi Hmu, nu'bú bi dama hñuxa rá he nú'a xqui hñaqui, ne bi hñøt'a ja ra ndehe pa bi zønga ja ra ñanthe habu mi 'ba ra Jesu.

⁸ Ne nu ma'ra ya nxadi bi 'yøt'a ra motsa pa ja ra ñani, mri gat'atho'u ra xit'a nú'a mi ñuxa ya huá, ngue'a himi yabu pa ja ra ñani, ngu mi 'na nthebe metro rá yabu.

⁹ Ha nu mi bøni'u de ra motsa, bi hyanda 'raya despi mi zøni, ne ja mi oxni 'nara huá mi nthaxi, nehe mi jani 'raya thuhme.

¹⁰ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Bá hahu 'raya huá nú'u ja juadi gá juhu.

¹¹ Nu'bú ra Simu Pedro bi yat'a ja ra motsa ne bi pønga ra xit'a ja ra ñanthe nú'a mi ñuxa ya danga huá, mi 'na nthebe made ne hñu yá ndunthi'u. Y masque mi ndunthi ya huá pe ra xit'a himbi ntani.

¹² Ha nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Bá e gui ntacohu.

Ha nuya nxadi mri ntsapabi da 'yambi to'o'a, ngue'a mi pađi'u gue go mi gue'a ra zi Hmu.

¹³ Nepu nura Jesu bi joni ja ra tsibi bi hñaca ya thuhme ne bi umbabi'u; njabu nehe bi 'yøt'e co ra huá.

¹⁴ Ya rá hñu'qui'á xqui 'ñudi ra Jesu ja yá nxadi nu de ya xqui yopa nte de ra du.

Ra Jesu bi ñqui ra Simu Pedro

¹⁵ Nu mi ua ntaco'u ra Jesu bi 'yambabi ra Simu Pedro ne bi 'ñembi:

—Nugue Simu, rá t'u'i ra Joná, ¿ha gue ma'na go grí macagui de guehyu ma'ra?

Ha nu'á bi 'ñembabi:

—Haha, ma zi Hmu'i, nu'i guí pađi gue drí ma'i.

Ne nu'á bi 'ñembabi:

—Supca ma zi t'uca deti.

¹⁶ Nepu rá ño'qui ra Jesu bi 'yambabi ma'na'qui, bi 'ñembabi:

—Nugue Simu, rá t'u'i ra Joná, ¿ha grí macagui?

Ra Pedro bi dađi ne bi 'ñembi:

—Haha, ma zi Hmu'i, nu'i guí pađi gue drí ma'i.

Ne nu'á bi 'ñembabi:

—Supca xá hño ma zi deti.

¹⁷ Nepu rá hñu'qui bi 'yambabi ma'na'qui, ne bi 'ñembabi:

—Nugue Simu, rá t'u'i ra Joná, ¿ha grí macagui?

Ra ora'a bi du rá mai ra Pedro ngue'a ya rá hñu'qui bi 'yambabi ua mi mađi'a, ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, nu'i gatho go guí padi, ne guí padi gue xi drí ma'i.

Nu'bu ra Jesu bi ñembabi:

—Supca xá ñño ma zi dėti.

¹⁸ Xi majuani dí xi'a'i, nú'bu nguí nts'ant'ü nguí hesε ri he ne nguí 'yo habu go nguí ne. Pe nu xcri ndaxjua ma gui tanga ri 'ye, ne ma'na to ma da hye't'a'i ri he, ne da zix'a'i habu hingo gui negue.

¹⁹ Bi mąnga njabu'a pa bi xipi te ma du mi ma da du ra Pedro pa da hnequi rá nsunda Ajuą. Ne nu mi mąnga njabu bi ñembabi:

—i Tengagui!

Ra hmaça nxadi

²⁰ Nepu nura Pedro bi ñegui ne bi hyandi gue mi dεna nú'a rá hmaça nxadi ra Jesu, nú'a xqui hñudi ja rá hyo ra Jesu nú'bu mi nt'oxi'ü ne xqui 'yambabi to'o mi ma da da'a.

²¹ Ne nu'bu ra Pedro nu mi hyant'a bi 'yambabi ra Jesu:

—Ma zi Hmu'i, xi nuni, ¿te go ma da jani?

²² Nu'bu ra Jesu bi dadi:

—Nu'bu go ga negá nuni da 'mai asta ra pa ga pengui, ¿te go grí 'ñanigue? Nu'i go da tengagui.

²³ Hangue nuna ra 'bedeną bi 'ño ja gatho ya gamfri, ne bi beni'ü gue nura nxadi'a himi ma da du. Pe ra Jesu himbi 'ñena gue himi ma da du, hõnse bi 'ñena: “Nu'bu go ga negá nuni da 'mai asta ra pa ga pengui, ¿te go grí 'ñanigue?”

²⁴ Nú'a ra hmaça nxadi'a go gue'a di damajuani de nuya ya t'õt'e bi nja, ne bi 'yofo ja nuna ra t'ofu. Ne dí pahe gue nú'a bi 'yofo gue'a majuani.

²⁵ Nehe ja ndunthi ma'ra ya t'õt'e nú'ü bi 'yot'a ra Jesu. 'Bu to da 'yofo gatho'ü dí beni gue nuya t'ofu'ü hinda 'ñeni gatho maxøgue rá nguñi ra ximhai. Njabu gue'a.

RA ECHO YA 'BĒFI NÚ'Ū BI MĒFI YA APOSTOL

Ra Zidada Jesu bi ñatcah_u da mēncah_u ra Maça Ndāhi

¹ Núga drá Luca, nura mudi t'ofó dá ofo ne dá pēhn'ab_u, zi cu Teofilo, ja māni gatho nú'a te bi 'yòt'a ma zi Hmu_u ra Jesucristo, ne nú'a bi 'ñudi desde ra pa'a bi fata rá 'bēfi,

² asta ra pa bi yopa mengui pa mahets'i. Pe ante da ma pa mahets'i, bi zofo yá apostol nú'u xqui huahni, ne po ra Maça Ndāhi bi xipabi te mi ma da 'yòt'e'ū.

³ 'Mēfa de xqui du ra Jesu ja ra pont'i ne de xqui yopa nte, nú'a bi 'mācua má ñote ma pa, ne mri 'ñudi ja yá apostol pa bi gamfri'ū gue ya xqui yopa nte ma'na'qui, ne pa mi xipabi'ū de hanja ri manda Ajuā.

⁴ Y de mi ñāui yá apostol ante da ma'a pa mahets'i, bi 'ñembi'ū:
—Oxqui ma gui pōñh_u de guecua Jerusale, ja da 'būh_uua asta hingui hañh_u nú'a xa ñā't'ah_u Ajuā ra Dada, nú'a ya stá xi'ah_u gue ma gui hañh_u.

⁵ Ra Xuua mi xi'tsate co ra dehe, pe nu'ah_u ya 'bestho ma da zō ra pa gui nxisteheh_u co ra Maça Ndāhi.

Ra Zidada Jesu bi mengui pa mahets'i

⁶ Y de mi ñāui yá apostol bi 'ñani'ū bi 'ñembi:

—Ma zi Hmu'ihe, çha gue nuya pabya ma gui umba ma'na'qui rá ts'edi ra hnini Israel pa da ndā?

⁷ Nu'bú ra Zidada Jesu bi datuabi'ū ne bi 'ñembi:

—Hingo rí 'ñep'ah_u gui pah_u ha'm_u ma da 'yòt'a Ajuā ra Dada nú'a xa bense'a da 'yòt'e.

⁸ Nu'ah_u, nu'a ma da nja, ma gui hañh_u rá ts'edi ra Maça Ndāhi sta zōhō, ne ma gui dah_u majuani de gueque nuua Jerusale, ne gatho rá ngūni Judea, ne nuni Nsamaría, ne gatho maxōgue rá ngūni ra ximhai.

⁹ Nu mi uadi bi mānga njab_u ra Zidada Jesu bi njets'i pa mañā ja yá thandi yá apostol. Nep_u bi hyandi'ū gue bi go'ma 'nara guui, ne ya himbi za bi yopa hyant'ū ma'na'qui.

¹⁰ Nep_u de mi nōts'e mi handa ra Jesu bi ma pa mahets'i, mi dāmfri'ū mi 'bahni yoho ya enxe con gue'ū, mri hñe dega t'axi.

¹¹ Y nú'ū ya enxe'ū bi 'ñembabi ya apostol:

—Nú'ah_u gyá me Galileah_u, çte 'bē guí nōt'sh_u nuni mahets'i? Nura Jesu xcá hyanthūbya xa ma pa mahets'i, go guet'atho ma da yopa menguiua ngu xcá hyanth_u bi ma, njab_u ma da mengui.

Bri thahna ra Matía pa rá mpøte ra Juda

¹² Nep_u yá apostol ra Jesu bi gai de ja ra t'òhō 'bo Olivo pa bi ma ja ra hnini Jerusale. Nurá ñab_u de ra t'òhō pa ja ra hnini pe'tsa ngu 'na kilometro.

¹³ Y nu de mi zōni'ū mbo ja ra hnini, bi bōxa ja ra tōngu hab_u xqui mihi'ū, ne ja mi 'būhni ri gatho'ū, ra Pedro, ra Cobo, ra Xuua, ra Andre, ra Lipe, ra Toma, ra Tolo, ra Teo, ma'na ra Cobo rá t'ū ra Alfeo, ne ra Simu nú'a mi t'embi ra Selote, ne ra Juda rá cu ra Cobo.

¹⁴ Gatho'ū nzāntho mi munts'i mi apabi Ajuā co 'nada ra mfeni, mahyēgui co yá cu ra Jesu, ne ra María rá ñañā'a, ne ma'ra ya 'behñā.

15 Ha nuya pa'ua bi munts'ini ngu 'na nthebe ne 'nate ya cu, y 'na'qui, ra cu Pedro bi 'mai madetho de gue'ua ne bi 'ñembi'ua:

16 —Ma zi cu'ihua, pe'tsi te xi da njabua ngu nú'a xqui mangua ra Davi ne bi 'yofu ngu nú'a xqui xipabi ra Maça Ndahi. Ra Davi bi ma de ra Juda nú'a to'lo bi zixa ya ja'i pa bá ju ma zi Hmuhua ra Jesu.

17 Y nu'ua dí pahua gue nu'á go gue'á nehe mrá nxadi ra Jesu, ne mahyεgui ndí pεpha'á.

18 Nu'á bi pa ma zi Hmuhua ra Jesu, y co nú'a ra boja bi t'umbi, bi thanga 'nara hai. Nepua nu'á bi dagui ma'memfo, ne 'bestho bi fε rá mui ne bi bonga yá xefo, y bi du.

19 Y gatho ya me Jerusale bi badi nú'a xqui nja, hangue nu'ú bi hñu'mbabi nura hai'á de yá hñagui'ua Aceldama, rí bœni da 'ñena ra Hai dega Ji.

20 Pe'tsi te da njabua ngu nú'a xa t'ofu ja ra Maça T'ofu ja ya Salmo ne ena: Dá nhuata rá ngu'a, oto sti ma da 'maini.

Nehe ena:

Nu'á mrá 'befihma'á, dá mε ma'na ra ja'i.

21 Hangue mahyoni ga huañhabya 'na de nú'ua to'lo ndí 'ñohua gatho nú'ua ya pa ndá 'buhua co ma zi Hmuhua ra Jesu,

22 desde mi xi'tsa ra Xuua asta mi ma mahets'i. Nu'a tó'o ma ga huahnihua go gue'á ma da maxcahua ga dahua majuani gue ma zi Hmuhua ra Jesu ya xa yopa nte de ra du.

23 Nepua bi huahni'ua 'nara cu rá thuhu ra Jose nú'a xqui thu'mbabi ra Barsabá ne mi t'embi ra Justo, ne bi huahni'ua ma'na ra cu rá thuhu ra Matía.

24 Nepua bi 'yapabi'ua Ajuá ne bi 'ñena:

—Ma zi Dada'ihue, go gue'e guí patca gatho ma mfeniue, 'ñutcahebya de nuya yoho ya cu 'bucua to'lo de guehyua xcá huahni.

25 Nu'i go guí padi nda'ña de guehyua xcá huahni pa da mep'a'i ne go di guehni dri apostol pa drá mpote ra Juda nú'a to'lo bi nts'oqui ne bi 'uegue bi ma habua mri 'ñepi da ma.

26 Y nu'ú bi rifa ne bi zo rá thuhu ra Matía, hangue ya bi ma 'mede co nú'ua 'ret'ama'ra yá apostol ra Zidada Jesu, pa bi yopa nzø'ta nú'ua 'ret'amayoho.

2

Xa zøhø ra Maça Ndahi

1 Nu mi zøhø ra pa de ra Pentecoste yá ngo ya xodyo, gatho ya gamfri xqui munts'a 'nadbua co 'nada ra mfeni.

2 Nepua mi damfri'ua bi nt'øde 'nara ñuni xi nts'edi xqui 'ñe de mahets'i. Bi nt'øde gatho mbo ra ngu habua xqui munts'i'ua ngu 'ñena 'nara danga bñthi xi nts'edi.

3 Ne 'mefa bi hnequi 'ra ngu ya t'uca faspí maña de ja yá ñaxu cada 'na de nuto gatho mi 'buhni.

4 Y gatho'ua bi hñanga ra Maça Ndahi, ne bi mudi bi ña 'rama'na'ño ya hñagui cada 'na de gue'ua ngu mi japabi ra Maça Ndahi da ña'ua.

5 Nuya pa'ua mi 'buhni Jerusale 'raya xodyo xqui 'ñehe de habaraza ya hai de ra ximhai, ne nu'ú xi mi camfri Ajuá ngu nú'a xqui t'utuabi.

6 Y nu de mi nt'øde nú'a ra danga ñuni, ndunthi ya ja'i xi bi dama munts'i habua mi 'bui ya cu, ne bi 'yø ngue'á mi øde yá hñagui cada 'na de gue'ua.

7 Ne himi pa te da beni, bi 'yø ne mri 'ñémbabi'ua:

—¿Ha gue hingo guehyua ya me Galilea núyua dí øhua ña?

⁸ Nu'bu'á çhanja cada 'na de guecju dí ø ma hñãquihú nú'á dá pahú desde dá 'buhú?

⁹ Ngue'á 'ra de guecju dyá menguhú Partia ne de Media, ne de Elam, ne de Mesopotamia, ne de Judea, ne de Capadocia, ne de Mpono, ne de Asia.

¹⁰ Ne nu ma'ra de guecju ya me Frigia, ne Pamfilia, ne Egipto, ne 'raya hnini de Africa gueta Cirene. Ne nu ma'ra de guecju ya me Nroma, 'ra majuaní ya xodyo ha nu ma'ra bi nxodyo hõnse ngue'á ri dengá ma leyhú.

¹¹ Ne nu ma'ra de guecju ya me Creta ne Arabia. Ha gatho nugaguihú dí øhú xicju de ma hñãquihú gra ñã cada 'na de guehyú, ne xicju de nuya dangá t'õt'e xa 'yõt'a Ajuá.

¹² Nepú nú'ú ya ja'i'ú bi ntsø'mi ne mi tu yá mui mri 'ñémba 'na ngu 'na:
—çXibya? çTe ri bømbyana?

¹³ Ha nu ma'ra mi øtbuhlatho mi ena:
—Nuyú xa nti.

Ra apostol Pedro bi zofo ya ja'i

¹⁴ Nu'bu'á ra ora'á ra apostol Pedro bi 'mai co nú'ú má 'ret'ama'ra ya apostol, nepú bi ñã nts'edi'á, bi 'ñena:

—Nú'ahú gyá me Judeahú ne gatho nú'ahú guí 'buhúua Jerusale, 'yøhú núna ma ga mã pa gui pahú.

¹⁵ Núyú guí øhú ñã, hindi ti ngu guí beñhú, ngue'á ja nzunga guto xudi.

¹⁶ Núna guí hanthú, go guehna xqui mangua ra badi Joel gue mi pe'tsi da njabú, y nubyá ya gá hyanthú bi nja ngu nú'á bi mañ'á. Nu'á bi 'yofo njaua:

¹⁷ Ajuá bi 'ñena: Nuya pa da 'ñepú,
ma ga pempa ra Maça Nðahi gatho ya ja'i de ra ximhai.

Nuri t'uhú ne ri t'ixuhú ma da ñã co rá ts'edi ra Maça Nðahi.

Nuya basja'i ma da hyanda 'raya nt'udi,
nuya ndaxjua ma da 'ui ya t'i.

¹⁸ Ne nuya pa'ú gatho nú'ú pøpqui, dra 'ñhø que dra 'behñã, ma ga pømpabi'ú
ra Maça Nðahi
pa da umba ra ts'edi da ñã.

¹⁹ Ne ma ga u't'ahú 'raya dangá nt'udi nuni mahets'i
ne nuua ra ximhai,
dega ji, ne dega tsibi, ne dega 'bifi.

²⁰ Ma gui hyanthú ra hyadi hinda ma da unga ra ñot'i, ma da 'mexuui.
Nura zanã ngu ma da nji.

Nepú de gue'á ja da zøhø nú'á ra pa de rá 'ñehe ra Zidada,
gue'á ra pa ma da hneca rá dangá ts'edi'á strá nsunda.

²¹ Ne gatho nú'ú to'o da 'yapa ra Zidada da mpøhø, da pøhø'á.

²² Nú'ahú gyá me Israelhú, 'yødehú nuya ya noya ma ga xi'ahú: Nu'ahú guí pahú gue ra Jesu nú'á mrá me Nasare bi 'yõt'a gatho nú'ú ya t'õt'e ne gatho nú'ú ya nt'udi bi 'yõt'e con gue'ahú po rá ts'edi Ajuá, ngu guí pøsehú, y njabú bi hnequi gue Ajuá xqui m'ehni'á.

²³ Pe nu'á bri da ja ri 'yehú, nepú nu'ahú gá daphú ja yá 'ye ya 'yõt'ats'oqui pa bi pont'á ja 'nara pont'i asta himbi du. Pe gatho nú'á bi nja, bi njabú ngue'á Ajuá go bi bense da njabú y nú'á gue'á mrá paha'á.

²⁴ Nu'ahú gá hyohú ra Jesu, pe nu Ajuá go gue'á bi 'yõt'e pa bi yopa nte ma'na'qui de ra du, ngue'á nura du otho rá ts'edi pa da zamí'á.

²⁵ Ra ndá Davi xqui mã de gue'á ne xqui 'ñena:
Nuga dí padi gue Ajuá nzantho 'bui con gueque
pa da maxcagui ne da ñangagui.

26 Hangue nuga xi drí johya ne dí ñā co nura johya dí pe'tsi.
Ne dí tø'mi gue nu xcrá tu, ma ga yopa nte de ra du.

27 Ngue'a nu'i, ma Dada'i, hingui ma gui hopi ja da gohni ma te ja ra du,
nixi gui hopi da 'ya ma ndo'yo ja ra hai, ngue'a go ri hmaça 'begogui.

28 Ngue'a nu'i xcá 'ñutca ra 'ñu dega te,
ne ma gui 'raca 'nara danga johya nu xcrá 'bupm mahets'i con gue'e.
Guehna bi mąnga ra Davi ja ra Maça T'ofu.

29 Nú'ahm ma cu'ihm xcá munts'ihmua, xi majuañi dí xi'ahm, xa du ma xitahm
ra ndā Davi ne bi nt'agui'a, ne jaua rá nt'agui asta mapaya.

30 Ra Davi mrá 'mehni Ajuā hangue nu'á bi mą nú'a mri 'bedi da nja. Ne mi
pađi gue mi ma da 'mū 'nará t'ū pa drá mpøte'a, ngue'a njabm xqui ñā'tuabi
Ajuā. Y nú'a ra t'ū'a go di gue'a ra Cristo nú'a xqui ñā'tuabi da mehni pa da
nda.

31 Hangue nura Davi 'ñena ya xqui hyanda nú'a bi nja 'mefa, ne bi 'yofo gue
mi pe'tsi da e da yopa nte ra Cristo nú'a xqui hñuts'i Ajuā pa da ndā, ne himi
ma ja da gohni rá te ja ra du, nixi rá ndo'yo nehe hinda 'ya ja ra hai.

32 Y nuna ra Jesu dí mañhe, nuje dí dahe majuañi gue Ajuā bi 'yøt'e pa bi
yopa nte de ra du.

33 Hangue nubya po rá ts'edi Ajuā ra Dada, bi ma pa mahets'i, ne ja bí huhni
ja rá 'ñei ra Dada. Ne bá pehna ra Maça Ndāhi ngu nú'a xqui ñāgui Ajuā ra
Dada. Hangue gathu nú'a guí hanthm ne guí øhabya, go ra Maça Ndāhi øt'a
njabm.

34 Pe ra ndā Davi hingo bi njats'i pa mahets'i, pe nu'á bi mañ'a bi 'ñena:
Ajuā ra Dada bi 'ñemba ma zi Hmu:

"Bá ehe gui hñudiua ja ma 'ñei,

35 asta hinga tsiñ'a'i gathu ri ncontra pa da gohi'ū ja nga'ti ri ua."

36 Nubyá, mahyoni da bađi gathu ya me Israel gue Ajuā ra Dada xa hñuxa ra
Jesu pa go di gue'a dra Hmu ne da ndā ngue'a go gue'a ra Cristo xpá pehni'a.
Y go gue'a gá ponthm ja ra pont'i ne asta hinga hyohm.

37 Ha nu mi 'yøde nú'a bi mąnga ra apostol Pedro, nú'ū ya ja'i mi 'bahni xi
bi du yá mui, ne bi 'yambabi ra apostol Pedro ne nú'ū ma'ra ya apostol, bi
'ñembi:

—Zi cuhm, nu'bú xi te rá 'be mahyoni ga øthebya?

38 Nepm ra apostol Pedro bi 'ñembabi:

—Ñobrihm ne gui nxistehehm gathu'ihm de rá thuhu ra Zidada Jesucristo pa
njabm dra pun'a ri ts'oquihm. Ne njabm ha, Ajuā da pen'a'ihm ra Maça Ndāhi
pa da 'mū ja ri corasohm.

39 Ngue'a nuna hñā'tina pa gue'ahm ne pa ri batsihm ne pa gathu ma'ra ya
ja'i 'bū ja rá nguñi ra ximhai nú'ū da zohna Ajuā ma Hmuhm.

40 Ra apostol Pedro bi sigui bi zofo ya ja'i co ndunthi ma'ra ya noya ne bi
'ñembabi:

—Mpøhøhm pa hinda z'ahm rá cuε Ajuā nú'a ma da zāđi nú'ū hingui ne da
mpøhø.

41 Nepm gathu nú'ū to'o bi hñāni nú'a ra ts'ofu'a bi nxistehe 'bestho. Hangue
nura pa'a bi hñuxa ngu má hñū 'mo ya gamfri.

42 Y nu'ú bi 'yøt'a gathu nú'a bi xipabi ya apostol. Ne mi 'bū'ū co 'nadra
mfeni, ne nzantho mri munts'a mahyegui pa da zi ra Maça Nt'oxi ne pa mi
apabi Ajuā.

Yá 'mui ya mudi gamfri

⁴³ Ne gatho ya mengu de guehni xi bi ntsu ngue'a xqui hyanda ya apostol mi øt'a ndunthi ya danga nt'udi ne ya danga t'øt'e co rá ts'edi Ajuá.

⁴⁴ Ne gatho nú'ú ya gamfri mi 'bui 'nadbú ne mri mfax'ú 'na ngu ma'na pa hinte da 'bepi'ú.

⁴⁵ Ne mi pa gatho nú'á te mi pe'tsi'ú ne mi hecuabi gatho nú'ú ma'ra ya zi hyoya cu nú'ú mi othobi.

⁴⁶ Ne hyastho 'nara pa ngu 'nara pa mri munts'a ja ra nija co 'nadra mfeni. Ne mi tsi ra Māca Nt'oxi ja yá ngu'ú, ne mri ñuni'ú mahyεgui co ndunthi ra johya ne co 'nara hoga mfeni.

⁴⁷ Ne mri nsunda Ajuá mahyεgui. Ne ma'ra ya ja'i mi handi te mi øt'e'ú, nu'bú nuya ja'i'ú mi numahño'ú. Ne 'nara pa ngu 'nara pa mi 'yo mi camfri ma'ra ya ja'i nú'ú mi zofo Ajuá, ne mri munts'a 'nadbú'ú co nú'ú ya mudi gamfri.

3

Bi t'øthe 'nara zi doua

¹ 'Nara pa ra apostol Pedro ne ra apostol Xuua mri ma pa ja ra ndanija ngu nzanga hñu nde, ya mi gue'a ra ora pa ra søcambeni ja ra nija.

² Y nuni ja ra gosthi nija nú'á mrá thuhu Mahotho, ja xqui hñudini 'nara 'ñøhø mrá doua desde xqui 'múi. Mi ts'ixa hyastho pa ja mi t'ehni pa mi apabi ra boja gatho nú'ú to'o mi thohni mi cøt'a mbo ra ndanija.

³ Nu'bú nu'á bi hyanda ra apostol Pedro ne ra apostol Xuua de mi ma da yat'a ja ra ndanija, bi 'yapabi ra boja.

⁴ Nepú nura Pedro ne ra Xuua bi gohi bi 'mai bi hyanda nú'á ra zi meti, ne ra Pedro bi 'ñembabi:

—Hyandgahe.

⁵ Ne nura zi doua xi bi gohi bi nu'ta nú'ú yoho ya apostol, mi hu rá múi gue mi ma te da umbahmá'ú.

⁶ Nepú ra Pedro bi 'ñembabi:

—Othogui ra t'axi nixi ra oro pa ga 'ra'a'i. Nú'á dí pe'tsi gue'a ma ga 'ra'i. De rá thuhu ra Jesucristo nú'á mrá me Nasare dí xi'a'i gui 'bai gui 'yo.

⁷ Nepú bi mipa rá 'yε ra 'ñei ne bi 'ba'mi, ne 'bestho bi nja yá ts'edi yá ua ne yá gut'εgui.

⁸ Y nura ora'a 'bestho bi 'yεnga 'nara sagui ne bi 'mai xá hño, nepú bi 'ño, ne bi meui ya apostol pa mbo ra nija xi mi ensagui mi xøcambeni Ajuá con gatho rá johya.

⁹ Y gatho ya ja'i bi hyanda nú'á mrá doua gue ya mi 'yo ne mi xøcambeni Ajuá.

¹⁰ Nepú nu'ú 'bestho bi badi gue go mi gue'a mrá douahmá nzantho mi hudi mi a ra boja ja ra gosthi nija mrá thuhu Mahotho. Ne xi bi 'yø'ú de nú'á xqui nja.

Ra apostol Pedro bi mamba rá noya Ajuá ja ra porta rá thuhu rá Porta ra Salomó

¹¹ 'Mefa nú'á ra 'ñøhø mrá doua himi ne da 'uegue de ra apostol Pedro nixi de ra apostol Xuua. Y gatho nuya ja'i mi 'yo de guehni xi mri 'yø de nú'á xqui hyandi, hangue bi dāma munts'i'ú ja ra porta rá thuhu ra Porta de ra Salomó nuni habú mi 'bai ra Pedro ne ra Xuua co nú'á mrá doua.

¹² Y nu mi hyanda ra Pedro nú'ú ya ja'i xqui munts'ini, bi 'ñembabi:

—Nú'ahú gyá me Israelhú, ¿hanja xi grí 'yohú, ne hanja xi guí nūtcahe 'ñena gue co ma ts'edishe go stá japhe xa 'ño nuna 'ñohø, o 'ñena ngue'a gue por dí 'yohe xá nt'axi gue por gue'a stá japhe da ñani?

13 Nú'a ra Ajuá mi xøcambeni ra Abrá ne ra Isaac ne ra Cobo ne gatho nú'ú ma'ra ndu ma xitahú, nú'á go guet'a ra Ajuá bi japi bi 'ño nuna ra 'ñohø po rá thuhu ra Jesucristo nurá T'ú'a, pa njabú da hneca rá ts'edi nura T'ú'a. Nú'á go gue'a gá daphú ya ndá, ne gá mañhú ja rá thandi ra Pilato gue hinda thegui, masque ra Pilato go mi nehma xa hyegui'a.

14 Pe nu'ahú hingá nehú, masque go gue'a rá hmaça T'ú Ajuá nú'a hinte ma ts'oqui xqui 'yøt'e. Pe nu'ahú gá eñhú gue ma'na xá hño dra thøgue 'nara hyote.

15 Nepú nu'ahú gá hyohú nú'a to'o ri 'racjú ra te, pe Ajuá bi 'yøt'e pa da yopa nte de ra du. Nuje go dá hanthe bi yopa nte, hangue dí damajuanihe de gue'a.

16 Nuna 'ñohø guí hanthú ne guí pahú gue mrá douahma, go ra Jesu bi 'yøthe ngue'a dí camfrihe'a. Hangue bi njabú ngu guí hanthabya.

17 Nubyá, nú'ahú ma cu'ihe, dí paxe xá hño gue gá dahú ra Jesu ngue'a hinte nguí pahú, ngu nú'ú ma ndahú nehe himbi zo yá mfeni nehe nú'a bi 'yøt'e, hangue gá mfaxhú gá hyohú ra Jesu.

18 Pe nu Ajuá bi 'yøt'e da nja ngu nú'a xqui xipa yá 'mehni maya'bú ne xqui 'yofu gue nura Cristo nú'a rá 'mehni pa e da ndá mi pe'tsi da thogui ndunthi ya uguí asta rá du'a.

19 Hangue nubya mahyoni guí ñobrihú ne guí yopa jonihú co Ajuá pa da pun'a ri ts'oquihú, y nu'bú há, nu'á da 'ra'a'ihú 'nara 'ra'yo mfeni ne 'nara hoga'mai.

20 Ne da yopa pen'a'ihú ra Jesu nú'a to'o ra Cristo nú'a xqui hñuts'i'a pa da nda.

21 Ne nu'á xi majuani bi yopa mengui mahets'i pa ja dua 'buhni asta hinda zø ra pa da yopa hoca Ajuá gatho, ngu nú'a xqui xipa maya'bú yá maça 'mehni da ma.

22 Ngu bi mangu ra Moise bi xipa ndu ma xitahú bi 'ñembí: “Nú'a Ajuá ma zi Hmuhú ma da hñux'ahú 'na de gue'ahú pa drá 'mehni'a ngu xa hñuxcagui nehe, y nú'á ma guí 'yøtehú nú'a da xi'ahú.

23 Ne gatho nú'ú to'o hinda ne da gamfribi rá noya nú'a ra 'mehni'a, nu'ú dra huati ne da 'medi de ja yá hnini.”

24 Gatho nú'ú ma'ra yá 'mehni Ajuá desde ra Samue pa xqui 'ñecua, xqui ma nehe de nuya pabya dí 'buhú.

25 Y nú'ú ya hñá'ti bi mangu nuya 'mehni'ú, gue'ú pa gue'ahú. Y nú'ú ya japi de ra cohí xqui gohui Ajuá ndu ma xitahú, nehe gue'ú pa ri hñohú. Hangue Ajuá bi 'ñembabi ra Abrá: “Po 'nari 'roho ma da 'ñehe 'mefa, ma ga japi gatho ya ja'i de rá ngani ra ximhai.”

26 Y nu'ahú go yá mudí'ihú bá pen'ahú rá T'ú Ajuá pa bi zo'ahú guí ñobrihú de ri ts'oquihú pa njabú da jap'a'ihú.

4

Ra apostol Pedro ne ra apostol Xuua bi jot'a fadi ne bi ñqui ya ndá

1 Ra apostol Pedro ne ra apostol Xuua mi 'buhnitho ja ra ndañija mi zofu ya ja'i. Nepú bi zøni 'raya macja ne ra ndá de ya nsunija, ne ya saduceo nú'ú himi camfri gue da yopa nte nú'ú ya xa du.

² Nepu nu'á bi bə yá cuε ngue'a ra Pedro ne ra Xuua mi xipabi ya ja'i gue ra Zidada Jesu xqui yopa nte de ra du, hangue mi utuabi'u gue gatho ya ja'i ma da yopa nte.

³ Nu'bu nuya ja'i'u 'bestho bi gu nts'ahni ra Pedro ne ra Xuua, ne bi zits'i pa bá cot'a fadi. Y asta rá hyax'a mi ma da nhyanthya, ngue'a nú'a ra pa'a ya bi nde.

⁴ Pe ya xi mi ndunthi nú'u to'o xqui 'yøde ne xqui gamfri nú'a mi mąnga ra Pedro. Ya ngu mi cat'a 'mo ya 'ñhø xqui gamfri, y himi pa 'mede ya 'behña nixi ya batsi.

⁵ Nurá hyax'a bi munts'a nuni Jerusale nuyá ndaxjua nda ya xodyo ne ya xahnate de ra ley ne gatho ma'ra ya nda gá xodyo.

⁶ Gatho'u bi munts'a mahyεgui co ra Anás nú'a to'o mrá dąnga nda gá macja, nehe mi 'bahni ra Caifá ne ra Xuua ne ra Jandro, ne gatho ma'ra ya 'ñhø nú'u mi ja te yá njau ya dąnga nda gá macja.

⁷ Nepu nu'á bi manda bá ts'i ra apostol Pedro co ra apostol Xuua ne bri 'ba'ma madetho de gue'u pa bi t'ambabi, ne bi t'embabi:

—¿To'o yá 'mehni'ih, ne to'o rá ts'edi gui hąmpahu pa gui øthu njabu?

⁸ Nu'bu ra Pedro mi hąmpa rá ts'edi ra Maca Nđahi pa bi dadi ne bi 'ñena:

—Nú'ahu gyá ndahu de ma hninihu Israel,

⁹ ya gue gui angahe de nú'a ra hño bi t'øtua nuni ra zi 'ñhø mrá doua,

¹⁰ ma ga xi'ahé hanja bi za bi ñani, pa gui pahu ne gatho nú'u ma'ra ya me Israel. Nuni ra zi 'ñhø gui hanthu 'bahni, nuni bi ñani de rá thuhu ra Jesucristo nú'a mrá me Nasare nú'a gá ponthu ja 'nara pont'i, pe nu'á bi 'yøt'e Ajuá pa bi yopa nte de ra du.

¹¹ Nú'a go gue'a gá utsahu, nja ngu nú'u ya hyøngu mi 'bui maya'bu bi føthmabu ra madi do nú'a mi ma xa hyoca rá nija Ajuá. Pe nubyá go gue'a ra madi do bi mεgui Ajuá pa bi hyø rá nija.

¹² Jo'o ma'na to'o da za da pøhøguihu, hønse ma zi Hmuhu ra Jesu, ngue'a jo'o ma'na to'o bá 'behni nuua ja ra ximhai pa da pøhøguihu, hønse ra Jesu go gue'a bá 'behni ne go gue'a tsa da pøhøguihu.

¹³ Nu'bu nuya nda mi 'bahni xi bi 'yø ngue'a bi hyandi gue ra Pedro ne ra Xuua himi tsu, ne mi padi gue himyá 'ñhø dega dąnga mfadi ngue'a myá hyoya ja'i. Pe bi badi'u gue mi gue'u 'raya 'ñhø xqui 'ñoui ra Jesu.

¹⁴ Pe nu'á himi za te bi datuabi ra Pedro ngue'a bi hyandi mi 'bahni con gue'u nú'a ra zi doua xqui ñani.

¹⁵ Nu'bu nú'u ya nda bi 'bepabi ra Pedro ne ra Xuua ne nú'a ra 'ñhø mrá doua da bøhma de habu xqui munts'i'u, ne bi 'ñu'ti'u 'na ngu 'na,

¹⁶ ne bi 'ñēmbi:

—Xibya, ¿te ga øthu co nuyu ya 'ñhøyu? Ngue'a nú'a xa 'yø'tua nuna 'ñhø mrá doua, ya padi gatho ya ja'i nuua ja ma hninihu Jerusale, y hingui tsa ga cønihu.

¹⁷ Ha nujá ya hindi nehū da fadi de guehna habaraza, hangue ma ga hø'tuahū ra hñā gue ya hinte da sigui da ma, ne ya hinto da zofo de rá thuhu ra Jesu.

¹⁸ Nepu bi ts'ohna ma'na'qui ra Pedro ne ra Xuua ne nú'a ra 'ñhø mrá doua, ne bi t'embabi'u:

—Ya ote ma xqui mañhu, ne ya oxqui ma gui zofohū ma'ra ya ja'i de rá thuhu ra Jesu.

¹⁹ Nu'bu nura Pedro ne ra Xuua bi dadi ne bi 'ñena:

—¿Ha gue guí beñu xá hño njabu ja rá thandi Ajuá gue go rí ñepi ga ø't'ahe ri pahahu que rá paha Ajuá?

²⁰ Ngue'a nuje hinda za to'o da hñagahe ga mañhe de nú'a stá hanthe ne nú'a stá øhe.

²¹ Nu'bu nú'u ya nda hinte bi 'yø'tuabi ra Pedro ne ra Xuua, hønse bi xipabi gue ya hinda sigui da zofo ya ja'i, nepu bi hyεguitho. Himbi za te bi 'yø'tuabi ngue'a mi tsu ya ja'i xa bø yá cue, ngue'a gatho ya ja'i xi mi xøcambeni Ajuá po rá ngue nú'a ra 'ñøhø xqui ñani.

²² Ngue'a nú'a ra 'ñøhø xqui ñani ya mi pe'tsa thogui ñote njeja.

Ya gamfri bi 'yapabi Ajuá mahyεgui

²³ Nu mi thegui ra apostol Pedro ne ra apostol Xuua bi ma bá c'a'tsa nú'u ma'ra ya gamfri pa bi metuabi nú'a xqui xipabi ya nda gá macja ne yá ndaxjua nda ya xodyo.

²⁴ Ha nu mi 'yøde ya gamfri, bi xøcambeni Ajuá co 'nadra mfeni ne bi 'ñena'u:

—Ma zi Hmu'ihe, nu'i go gue'e grá Ajuá gá hoca mahets'i ne ra ximhai ne ra ndehe ne gatho nú'a te ja.

²⁵ Ne nu'i po ra Maça Ndañi gá xipa ri 'bego ra Davi da mangu njaua: Ya ja'i bi munts'i pa bi 'ñu'ti'u da 'yø't'a ya nts'o'mai, pe nú'a ra nts'o'mai bi beñu da 'yø't'e, hinda za da 'yø't'e.

²⁶ Bi munts'a ya nda de gatho ya hnini de ra ximhai pa bi 'ñu'ti'u da utsa Ajuá ne ra Cristo nú'a xa hñuts'i'a pa da nda.

²⁷ Ngue'a xi majuañi ja nuna hniniñá bi munts'a ra nda Erode ne ra Poncio Pilato co ya me Israel ne co nú'u hingyá me Israel, pa bi utsa nuri maça T'u ra Jesu nú'a xcuá peñni pa da nda.

²⁸ Ne bi 'yø't'e'u ngu nú'a gá beni ne gá mangu maya'bu gue mahyoni da nja.

²⁹ Nubya ma zi Hmu'ihe, hyanda núna te øtcahe ya ja'i, ne faxcahe pa hinga ntsuhe ga ñahe de ri maça noya, ngue'a go dí pep'ahe.

³⁰ Ne nu'i go ma gui hñuxa ri 'ye ja ya da'thi pa da ñani'u ne da hyanda ya ja'i. Ne gui 'yø't'a ndunthi ya nt'udi ne ya danga t'ø't'e de rá thuhu ri maça T'u ra Jesu.

³¹ Ngu xi bi uadi'u bi xøcambeni Ajuá, bi hmangu ra ngu habu xqui munts'i'u, ne gatho nú'u mi 'buhni bi hñanga rá ts'edi ra Maça Ndañi, ne bi ña nts'edi'u de rá noya Ajuá, ne ya hinto mi tsu.

Gatho nú'a mi pe'tsa ya gamfri myá meti 'na ngu ma'na

³² Y gatho nú'u ya xqui gamfri Ajuá mi 'nada yá mfeni, ne mi 'nada yá hmate'u. Ne mi mfax'u 'na ngu ma'na nú'a te mi ø'tua ra 'bedi, ngue'a gatho nú'a mi pe'tsi'u mrá meti mahyεgui, ne ni 'nara cu himi pe'tsa ni 'nara t'ø't'e nú'a mrá metise.

³³ Ne co ndunthi ra ts'edi mi pe'tsa ya apostol bi damajuani gue xqui yopa nte de ra du ma zi Hmu'u ra Jesu, ne Ajuá xi bi mats'i'u.

³⁴ Ha ni 'na de gue'u hinte mi ø'tua ra 'bedi, ngue'a gatho nú'u to'o mi pe'tsa yá hai ne yá ngu bá pa gatho, ne bá ha gatho nú'a ra boja mi hani de yá hai ne de yá ngu,

³⁵ ne bi umbabi ya apostol. Y nuya apostol go gue'u mi hecuabi cada 'nara gamfri ngu nú'a te mi ø'tua ra 'bedi gue'a mi t'umbabi nehe.

³⁶ Ne mi 'buhni 'nara cu mrá thuhu ra Jose mrá me Chipre mrá levita. Ne bi hñu'mbabi ya apostol dra Berhna, ri bøni da 'ñena Nú'a To'o Hu'mba yá mai ya ja'i.

³⁷ Nu'á bi pa 'nará hai'a ne bá ha gatho ra boja pa bi umbabi ya apostol.

5

Ra Ananía ne ra Safira ya hyate

1 Pe mi 'b_u ma'na ra gamfri mrá thuhu ra Ananía ha nurá 'behña mrá thuhu ra Safira. Nú'ú bi pa 'nara hai myá meti'ú.

2 Nep_u bi beñ'ú gue hinda unga gatho ra boja de nú'á xqui pa yá hai, hangue bi zama 'na tui ra boja ra cu Ananía. Ne mi p_ase co rá 'behña gue xqui zama ra boja. Nu'bú ra cu Ananía bi hñaxa nú'á ra boja bi hyeque pa bá umbabi ya apostol, 'ñena gatho ra boja mi h_a, pe hina.

3 Nep_u ra apostol Pedro bi 'ñembabi:

—Ananía, ¿hanja xcá hopi xa hya'a'i ra Satá pa xcá hyathm_a ra M_aca Nd_ahi? Ngue'a hingá unga gatho nú'á ra boja gá h_ani de ri hai gá pa ngu nú'á gá ma gue mi x_ogue ra boja.

4 ¿Ha gue hingo ri metihm_a ra hai? ¿Ha gue hingo ri metihm_a ra boja nehe? ¿Hanja gá beni gui 'y_ot'e njabu? Ya xcá nc'uamba ja rá thandi Aju_a, hingue h_onse con gueje.

5 Ha nu mi 'y_ode nuya ya noya ra cu Ananía 'bestho ra ora'a bi dagui bi du. Y gatho nú'ú to'o mi 'b_uhni ne gatho nú'ú ma'ra to'o bi 'y_ode de nú'á xqui nja, gatho'ú xi bi ntsu.

6 Nep_u nuya b_ats'ñ_oh_o mi 'b_uhni bi 'mai bá j_ets'i ne bi mant'i bi duts'i'ú pa bi ma bá agui.

7 Nep_u xqui tho ngu hñu ora bi z_oh_o rá 'behña ra cu Ananía nehe hab_u mi 'b_ui ya gamfri, pe nu'á nixi mi p_adi te xqui nja.

8 Nep_u ra apostol Pedro bi 'yambabi de ra boja, ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue gue'a bi muui nú'á ra hai gá pah_u?

Nu'bú nú'á ra nju bi d_adi ne bi 'ñena:

—H_ah_a, gue'a bi muui.

9 Nep_u ra Pedro bi 'ñembabi:

—¿Hanja gá cohui 'nara cohi ri d_ame pa gui hyathm_ah_u rá M_aca Nd_ahi Aju_a? Ndi, 'bap_u m_ote ja ra gosthi nú'ú to'o ja bá juadi bá ac'a ri d_ame, y nubyá e da dux'a'i nehe pa da 'yac'a'i.

10 Y 'bestho nura ora'a ra nju Safira bi dagui bi du ja yá ua ra apostol Pedro. Ha ngu mi y_at'a nú'ú ya b_ats'ñ_oh_o bi hyandi gue ya xqui du nú'á ra nju nehe, 'bestho bi duts'i'ú pa bi ma bá agui nehe hab_u xqui 'yacuabi'ú rá d_ame.

11 Nep_u gatho ya gamfri xi bi hñaxa 'nara d_anga tsu, nehe gatho nú'ú ma'ra to'o bi 'y_ode de nú'ú ya t'_ot'e'ú, xi bi ntsu'ú.

Bi hnequi ndunthi ya nt'udi ne ndunthi ya danga t'øt'e

12 Nuya apostol bi 'y_ot'a ndunthi ya nt'udi ne ndunthi ya danga t'øt'e ja yá thandi ya ja'i. Mri munts'a gatho ya gamfri mahy_egui 'na mfenitho ja ra porta nú'á rá thuhu ra Porta de ra Salomó.

13 Gatho nú'ú himyá gamfri xi mi tsu da munts'i co ya gamfri, pe nuya ja'i'ú mi e'tsua yá nsu'ú.

14 Ne 'nara pa ngu 'nara pa mi 'yo mi camfri ndunthi ya ja'i, ya 'ñ_oh_o ne ya 'behña.

15 Ne 'yo mi f_adi, hangue asta mi thuxa ya da'thi pa mbi 'b_egui co yá mfi di ja yá hyo ya 'ñu pa nura ora da thohni ra apostol Pedro, h_onse co rá xudi'a da go'ma nú'ú ya da'thi, nú'ú 'bestho da ñ_ani.

16 Gatho nú'ú ya hnini mi ja gueta Jerusale mi pa ya ja'i pa guehni mi tsixa ya da'thi ne nú'ú to'o mi p_e'tsa ya ts'ond_ahi, y gatho mi ñ_ani.

Ya apostol briju nts'ahni

17 Nepu bi njaxa ra danga nda gá macja ne ya saduceo nú'u myá mfats'i'a, ngue'a xi bi bə yá cue'u ngue'a mi ne da nshe'u ne ya ndunthi ya ja'i mri dena ya apostol.

18 Nepu bi gu nts'ahni ya apostol ne bi got'a fadi.

19 Nepu nú'a ra xuui'a 'nará enxé Ajuá bá ehe pa bi xoca ra gosthi fadi, ne bi pənga pa thi ya apostol, ne bi 'ñembabi:

20 —Rí maha ja ra ndanija ua zofohani ya ja'i, ne xipabihu ra hoga noya de nuna ra 'ra'yo te.

21 Nepu rá hyax'a xi 'nitho, nu'ú bi ma pa ja ra ndanija ngu nú'a xqui xipabi rá enxé Ajuá. Y ngu mi zəni bi yut'a mbo 'bestho pa bi zofoni ya ja'i.

Y de mi zofu ya ja'i ya apostol, nura danga nda gá macja ne yá mfats'i bi 'yot'a 'nara hmunts'i con gatho ya nda de ra hnini Israel. Ne bi mehna to'o mi ma dua tsi nú'u ya apostol mi jot'a fadi.

22 Ha nu mi zənga nú'u ya nzints'ahni ja ra fadi, ya mi jo'oni ya 'yofadi. Nu'bú nu'ú bá dama pengui pa bi ma gue ya mi jo'oni'u,

23 ne bi 'ñena'u:

—Dá tsuhe ra fadi xi mi jot'i xá hño, ne nuya nsufadi ja mi 'bahni ja ra gosthi, pe nu ndá xocje ra gosthi hinto dá tsuheni mbo.

24 Nu mi 'yode njabu nura danga nda gá macja ne ra nda de ya nsunija ne ma'ra ya nda gá macja, xi bi du yá mui, ne himi pađi te da beni, y mri 'ñembabi'u:

—Xibya zte rí bəmbya'a?

25 Nepu bi zəhə 'nara ja'i bi 'ñembabi'u:

—Nú'u ya 'ñəhə gá cothmahu fadi, ya bi 'bahni ja ra ndanija bí zofu ya ja'i ma'na'gui.

26 Nu'bú ra nda de ya nsunija bi meui ya gunts'ahni pa bá yopa ju ya apostol. Bá ju pe hinte bi 'yot'ua'bi'u ngue'a mi tsu xa bə yá cue ya ja'i y xa hyəxa nc'ahni.

27 Nepu bi zixa ya apostol ja ra hmunts'a nda gá xodyo, ne ja bi 'ba'mni ja yá thandi'u. Nepu nú'a ra danga nda gá macja bi 'ñembabi:

28 —¿Ha gue hindá xi'ahe gue ya hinxcá zofohmahu ya ja'i ne ya hinxcá ñahmahu de rá thuhu ra Jesu? Nu'bú ¿hanja hinxcá 'yohu? Ya gatho ya ja'i de guecua Jerusale xcá zofohu de ri noyahu. Ne go gui ne gui hyəxache ra thaiya de rá du nú'a ra 'ñəhə'a.

29 Nu'bú ra apostol Pedro ne gatho ma'ra ya apostol bi dađi ne bi 'ñeñ'u:

—Nuje ma'na rí 'ñepi ga othe Ajuá que yá hmanda ya meximhai.

30 Ajuá nú'a to'o mi xəcambeni ndu ma xitahu go gue'a bi 'yot'e pa bi yopa nte ra Jesu de ra du, masque nu'ahu gá ponthu ja 'nara za asta himbi hñu ri muihu gá hyohu.

31 Y nubyá Ajuá xa 'ñegui ja rá 'ñei pa da nda. Y nú'a go gue'a ra Pəhote zo'ahu gatho nú'ahu gyá me Israelhu pa gui ñobrihu de rí ts'oquihu ne da pun'ahu.

32 Nuje dí dahe majuani de gue'a, ne ra Maça Nđahi ri damajuani de gue'a nehe. Nehe Ajuá ri umba ra Maça Nđahi nú'u to'o ote'a.

33 Ha nu mi 'yode njabu ya nda xi bi bə yá cue ne asta mi ne xa hyohma ya apostol.

34 Pe mi 'bahni 'nara 'ñəhə mrá fariseo mrá thuhu ra Gamalie, nú'a mi 'nara xahnate de ra ley, y gatho ya ja'i xi mi numahño'a. Nu'a bi 'mai ne bi manda dra pənga 'na zi ora nuya apostol.

35 Nepu nura Gamalie bi 'ñembabi gatho nú'u ya ja'i xqui munts'ini:

—Nú'ah_u compah_u de Israel, beñh_u 'met'o xá hño nú'a guí ne gui 'yø'tuah_u nuya 'ñøhø'u.

³⁶ Beñh_u gue pe'tsa 'raya pa bi nanga 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Teuda mi hu rá mui gue mi pe'tsa 'nara nsu ne mi ne da ndangui de ma'ra, hangue bi ðna ngu goho nthebe ya 'ñøhø. Pe nura Teuda bi tho, ne gatho nú'u to'o mri 'ñoui bi nxani ne bi nhuati gatho'u.

³⁷ Nep_u 'mefa de gue'a bi 'm_u ma'na ra 'ñøhø mrá thuhu ra Juda mrá me Galilea. Ne nú'u ya pa dega nthuxa thuhu, nu'á bi 'y_u'ta ndunthi ya ja'i pa go bri theni'a. Ne 'mefa nu'á bi tho nehe, ne bi nxanga gatho yá ja'i nú'u mri 'ñoui.

³⁸ Hangue nuga dí xi'ah_u, ma'na xá hño hyeh_u dí 'yob_u nuya 'ñøhø'u. Nu'b_u nú'a øt'e'u go xa bensehe, pe'tsi ga hanth_u da nhuati nehe.

³⁹ Pe nu'b_u go rá meti Ajuá nú'a øt'e'u, nu'b_u hinda za gui hñacuah_u. Ngue'a 'b_u guí 'yøth_u njab_u, ja ra uenda go grí ntuih_u co Ajuá.

⁴⁰ Y nú'u mi 'b_uhni ja ra hmunts'i bi 'yøde nú'a ra ts'ofø'a. Hangue bi yopa cu'ta mbo ya apostol pa hønse bi na'mbabi ne bi yopa hyø'tua ra hñá gue ya hinda sigui da ñá de rá thuhu ra Jesu, nep_u bi hyegui bi ma'u.

⁴¹ Y de mi bønga ya apostol de guehni, xi mri johya'u ngue'a Ajuá xqui umba nsequi da tho 'nara 'betsa po rá thuhu ra Zidada Jesu.

⁴² Ha hyastho himi tsaya'u da zofø ya ja'i de ja ra ndanija, ne mi pa ja ya ngu mi mænga ra hoga nt'øde de ra Zidada Jesucristo.

6

Bri thahna yoto ya maste

¹ Nuya pa'u mri xu ma'ra ya gamfri. Ne mi 'b_uhni 'raya cu mi ñá griego. Nep_u nu'ú bi 'ñembabi nú'u ya cu mi ñá de yá hñáqui ya xodyo, ne mi ambi hanja himi t'umbabi te da zi xá hño nú'u yá viuda ya griego ra ora mi t'umba te da zi ya hyoya ne nú'u ma'ra ya viuda, ngue'a nu'ú hyastho mi t'umbi te da zi.

² Nep_u nú'u 'ret'amayoho ya apostol bi zohna gatho ya cu pa bi munts'i ne bi 'ñembabi'u:

—Ma zi cu'ihe, nuje dí 'b_uhe pa ga mañhe rá noya Ajuá, ne hingui tsa ga tsayahe ni 'na ora pa da za go ga hecuahe nú'a te da zi nú'u hingui tsapabi.

³ Hangue mahyoni gui huañh_u yoto ya cu de guec_u nú'u xcá hanth_u 'yo xá hño ne hampa rá ts'edi ra Maça Nðahi ne xi di ja yá mfadi. Nú'ú go gue'u dyá uenda da me nuna 'befina.

⁴ Ha nuje ma ga sigui ga aphe Ajuá ne ga mamfe rá noya'a.

⁵ Ha nu mi 'yøde bi sipa njab_u ya cu, gatho xi bi ho'u. Rá mudi, bri huahna ra cu Teba nú'a mi pe'tsa ndunthi ra jamfri ne mi hampa rá ts'edi ra Maça Nðahi. Nep_u bi huahna ra cu Lipe, ne ra cu Procoro, ne ra cu Nicano, ne ra cu Timu, ne ra cu Parmena, ne ra cu Cula nú'a ra me Antioquia xqui nxodyo ngue'a xqui demba yá ley'u.

⁶ Ne bi ts'ixa pa hab_u mbi 'b_ui ya apostol pa bi 'yapabi Ajuá por gue'u. Nep_u ya apostol bi hñuxa yá 'y_e ja nú'u ya cu xqui thahni.

⁷ Y njab_u ma'na mri ntunga rá noya Ajuá, ne mri xu ndunthi ya gamfri nuni Jerusale, ne ndunthi ya macja bi gamfri rá noya Ajuá nehe.

Ra Teba bri ju nts'ahni

⁸ Ha nura cu Teba xi mi hampa rá ts'edi Ajuá ne mi ja rá mfadi pa mi pepa rá 'befi Ajuá, mi øt'a ya ðanga t'øt'e ne ya nt'udi de ja yá thandi ya ja'i.

⁹ Y nuni ja yá nija ya xodyo nú'a mrá thuhu ya Nzai 'Bego xa Thøgue, ja mi 'buhni 'raya 'ñøhø nú'u mri 'ñoui 'raya me Cirene, 'raya me Alejandría, 'raya me Cilicia, ne 'raya me Asia, gatho'u bi mudi bi ntsanoyau ra cu Teba.

¹⁰ Pe nu'á himi tsa te da datuabi'a ngue'a nu'á mi ha ra hoga mfadi ne mi hampa rá ts'edi ra Maça Ndahi pa mi ña.

¹¹ Nepu nú'u ya ja'i'u bi 'yu'ta 'raya 'ñøhø ne bi gu'tuabi pa da mangua ya nc'uamba ne da 'ñena njaua: “Nuje stá øhe gue nura 'ñøhø'a xa ñama'ñu de ra Moise ne de Ajuá.”

¹² Hangue bi bø yá cue yá ndaxjua nda ya xodyo ne ya xahnate de ra ley ne gatho ya ja'i. Nepu bri ju ra cu Teba bi ts'ixa ja ra hmunts'a nda gá xodyo.

¹³ Ne bri japabi 'raya ja'i da hyøxa ra thai ra cu Teba ne bi 'ñena'u:

—Nuna 'ñøhøni hingui tsaya ñama'ñu de nuna ra maça nija ne de rá ley ra Moise.

¹⁴ Nuje go stá øhe nú'a xa mañi xa 'ñena gue nú'a ra Jesu mrá me Nasare ma da huata nuna nija ne ma da pata ma nzaihu nú'u bi 'ñutcahu ra Moise ga øthu.

¹⁵ Nepu gatho nú'u to'o mi 'buhni ja ra hmunts'i xi mi heta ra cu Teba ne mi handuabi rá hmi gue mi ngu rá hmi 'nará εnxε Ajuá.

7

Ra Teba bi mamba rá noya Ajuá

¹ Nepu de gue'a ra danga nda gá macja bi 'yambabi ra cu Teba ne bi 'ñembi:

—¿Ha gue xi majuañi xcá ñama'ñu de Ajuá ne de ra Moise?

² Nu'bú ra cu Teba bi dadi ne bi 'ñena:

—Nú'ahu ma cu'ihu, ne nú'ahu ma nda'ihu xcá muntshua 'nadb, 'yøhu nuna ma ga xi'ahu. Ajuá nú'a xá nsunda bi zofu ndu ma xitahu ra Abrá nú'bu hinxqui matho pa ja ra hai Arán ne mi 'buhnitho Mesopotamia.

³ Ne bi 'ñembabi: “Pøni de guecua ri hai, tsopu nú'u ja te ri njau, ne grí ma pa ma'na ra hai nú'a ma ga u't'a'i pa ja gui 'buhni.”

⁴ Nu'bú bi bøni de guehni habu mi 'bui, habu myá hai ya Caldeo, ne bi ma pa bá 'bu ja ra hai Arán. Ha nu mi du rá dada, Ajuá bá tsi pa guecua habu dí 'buhbya, ja bi 'mucua nehe'a.

⁵ Pe nu Ajuá himbi umbabiua ni 'na xeni ra hai pa drá meti'a, pe xqui ña'tuabi gue nuna hai habu dí 'buhbya go drá meti'a 'mefa ne gatho yá ja'i de rá ji'a nú'u da 'mui 'mefa. Pe nuya pa'u ra Abrá hinxqui me'tstho ni 'nara batsi.

⁶ Y Ajuá bi 'ñembabi'a: “Nuri batsi ri 'beto ne ri mbong'beto ma da 'mu ja 'nara hai habu hindyá meti'u ngue'a dya nzøhøtho de guehni. Ne ja ma da 'muhni'u ngu goho nthebe nejya, ne ma da 'meçgo'u, ne ma da t'ø'tua ndunthi ra nts'o'mai.”

⁷ Nehe bi 'ñembabi Ajuá: “Nuga go ma ga ha'mba nguenda ya ja'i de nú'a ra hñini habu ma da 'meçgo'u. Ne 'mefa ma ga yopa tsi de guehni pa da 'ñehe da mepcagui de guecua.”

⁸ Nepu Ajuá bi gohui 'nara cohi ra Abrá, ne bi manda gue gatho yá batsi yá 'beto ne yá mbong'beto da me'tsa 'nara seña ja yá ndo'yo de nú'a ra cohi bi gohi. Hangue nu mi 'mui rá t'u ra Abrá nú'a mrá thuhu ra Isaac, nurá hñato ma pa de xqui 'mui bi 'yø'tua nú'a ra seña xqui gohui Ajuá da 'yø't'e. Ne guet'a bi 'yø't'a ra Isaac co rá t'u nú'a mrá thuhu ra Cobo, ne guet'a bi 'yø't'a ra Cobo co nú'u 'ret'amayoho yá t'u, y go gue'u yá dada nú'u 'ret'amayoho ya 'mui de Israel.

⁹ Nepu nú'ya yá t'u ra Cobo xi bi utsa 'na de nuyá cu nú'a mrá thuhu ra Jose. Hangue nu'ú bi papabi ya me Egipto nú'a yá cu'u, ne bi ts'its'i pa guehni. Pe Ajuá himbi hyes'e'a.

¹⁰ Hangue xi bi ñani de ja yá ts'othogui bi thogui, ne bi umba ndunthi ra m'adi ne bi mats'i pa njabu ra Faraó bi hopa rá 'mui. Ra Faraó go gue'a mrá ndá de Egipto. Nepu ra Faraó bi umba 'nará nsu ra Jose pa bi gohi ngu rá ñoho de gue'a, ne bi manda maxøgue ja rá ngu ra Faraó.

¹¹ 'Mefa bi nja 'nara danga thuhu nuni Egipto ne nuni Canaán, ne bi nja 'raya danga dumui, ne bi 'ñotho te bi zi ndu ma xitahu. Himi tsudi habu da dai ngue'a mi otho te da dañ'u.

¹² Nepu ra Cobo bi 'yøde gue mi ja ra trigo nuni Egipto, hangue bi mehna yá t'u pa guehni. Gue'a ra m'adi 'mi'qui bi ma pa Egipto.

¹³ Nepu nurá ño'qui bi ma'u, ra Jose bi xipabi'u to'o mi gue'a pa bi badi'u gue go mi gue'a myá cu. Hangue nura Faraó bi batuabi yá ja'i ra Jose.

¹⁴ Nepu nura Jose bá pempa ra noya rá dada pa da ma da 'mu Egipto con gatho ma'ra yá ja'i. Nu'ú mi hñu'rate ne 'ret'amacut'a.

¹⁵ Nepu 'bestho bi ma'u pa Egipto. Y nepu ja bá tuni'a, ne ja bá tuni gatho yá t'u, y nú'ú go gue'u ndu ma xitahu.

¹⁶ Ne 'mefa de ya xqui thogui ndunthi ya jeya de xqui du'u, bá thampa yá ndo'yo'u de guehni pa e bi t'acua ja yá hai nuni Siquem 'nara hnini de Canaán. Ne bi t'acuabi nuyá ndo'yo ja 'nara nt'agui xqui danga ndu ra Abrá xqui damba yá t'u ra Amor nuni Siquem.

¹⁷ Y ya xqui nxanda ndunthi yá t'u yá 'beto ne yá mbong'beto ra Cobo nuni Egipto, ne ya mi ma da zø ra pa da hñanga nú'a ra hñ'a'ti xqui xipabi Ajuá ra Abrá.

¹⁸ Nepu de nú'u ya pa'u bi 'mu ma'na ra ndá nú'a himi padi to'o mi gue'a ra Jose ne te xqui m'fi'a, ngue'a ya mi pe'tsa ndunthi ya jeya xqui du'a.

¹⁹ Nú'a ra ndá'a xi bi 'yø'tua ra nts'o'mui nú'u ndu ma xitahu. Ne bi manda dra japi da 'y'ei gatho yá zi 'uene nú'u myá ts'ant'u, pa njabu da du gatho'u.

²⁰ Y gue'u ya pa bi 'mu ra Moise, y Ajuá xi mri hopa rá 'mui. Nu'a bi tede rá dada ne rá nana hñu nzana ja yá ngu'u.

²¹ Nepu bi thogui nú'u hñu nzana, nu'ú bi ma bá ei ngue'a njabu xqui manda ra Faraó da t'øt'e. Pe 'nará t'ixu ra Faraó bá juxa ra Moise de habu xqui t'ei, nú'a mrá zi 'uetho, pa bi tede, ja ra uenda go mrá batsi'a.

²² Hangue ra Moise bi te ne bi batua yá m'adi ya me Egipto, ne xi mrá nimfeni, ne mi ha ra ts'edi pa da ña ne pa te da 'yøt'e.

²³ Nepu de ya mi pe'tsa ñote njeya ja bi zo rá mfeni da ma da c'a'tsa ya me Israel nuyá ja'i pa bá nu te ngra 'mu'u.

²⁴ Nepu ngu mi zøni habu mi 'bu yá ja'i, bi hyanda 'nara me Egipto mi na'mbabi 'na de gue'u. Hangue pa bi za bi ñanga rá ja'i, ra Moise bi hyo nú'a ra me Egipto.

²⁵ Nura Moise mi beni yá ja'i'a xa unga nguenda gue Ajuá xqui mehni'a pa da ñani'u, pe nu'ú himbi zo yá mfeni ua mrá 'mehni Ajuá ra Moise.

²⁶ Nepu rá hyax'a bi yopa thohni ra Moise, ne bi hyanda yoho ya me Israel mri ntunsehe. Ne mi ma da hyeque'u ne bi 'ñembabi: "Nu'ahú gyá me Israelhu, ne grí ncuhu. ¿Hanja grí ntunsehu 'na ngu ma'na?"

²⁷ Nepu nú'a to'o mi na'mba nú'a ma'na, bi umba 'nara nt'ent'i ra Moise ne bi 'ñembabi: "¿To'o xa hñux'ague dega nzaya ne dega nda pa go gui hñagahe nú'a dí øthe?"

28 ¿Ua gue guí ne gui hyogagui nehe ngu gá ø'tua ra me Egipto mande?"

29 Nu mi 'yøde njab_u ra Moise xi bi ntsu, ne bi 'bat'i bi ma pa ja 'nara hai rá thuhu Madián, y ja bá 'bahni dega nzøhø, y ja bá nthätini ne bi me'tsa yoho yá t'ü.

30 Ne ya xqui thogui ñote njeya de xqui bønga ra Moise de Egipto pa bá 'b_u ja ra hai Madián, nep_u 'nara pa xqui bønga de rá ngu mbi 'yo asta ja rá ua 'nara t'øhø rá thuhu Sinaí. Ne de guehni bi hyanda 'nara 'bai gá ndapo mi zø 'nara faspí madetho de gue'a, ne mi 'bahni 'nará enxε Ajuá madetho de ra faspí.

31 Nep_u nura Moise himbi badi há bi nja, pe bi uat'a ja ra faspí pa bi hyandi te rá 'bε'a, ne bi 'yøde bi ña Ajuá y bi 'ñembabi:

32 "Nuga go gueque rá Ajuagui ra Abrá, ra Isaac, ra Cobo, ne gatho nú'u ma'ra ndu ri xitah_u." Nu'bú ra Moise asta mri huat'i co ra ntsu hangue ya himi nehma da sigui da hyanda nú'a ra faspí mi handi.

33 Ha nu Ajuá bi 'ñembabi: "C'o'ta ri zεsthi ngue'a nuua hab_u guí net'i guehna 'nara maça hai xá nt'axi.

34 Xi majuani stá handa nuya ts'othogui thogui ma ja'i nuni Egipto, ne stá øtua yá ts'oni'u, ne stá ehe pa ga ñani. Nubya ma ga peñ'a'i gui yopa penga Egipto." Njab_u bi xipabi Ajuá ra Moise.

35 Masque nuyá ja'i ra Moise xqui utsa'a ne xqui 'ñembi: "¿To'o xa hñux'ague dega nzaya ne dega nda pa go gui hñagahe nú'a dí øthe?", pe xi majuani go Ajuá xqui mehna ra Moise pa da nda ne pa da zinga nú'u yá ja'i mbi o ja yá 'yε ya me Egipto, ngue'a njab_u xqui xipa rá enxε Ajuá nú'a bi hnequi madetho de 'nara faspí nuni ja rá ua ra t'øhø Sinaí.

36 Nep_u ra Moise bá penga pa Egipto pa bá tsinga gatho ya me Israel nú'u mbi 'bahni. Ne bi 'yøt'a ndunthi ya danga t'øt'e ne ya nt'udi nuni Egipto ne ja ra Thenga Ndehe, nehe bá øt'a nuni ja ra mbonthi hab_u bá 'yo'u ñote njeya.

37 Go guet'a ra Moise nú'a bi xipabi yá ja'i nú'u myá me Israel bi 'ñembi: "Ajuá ma da hñux'ah_u 'na de gue'ah_u pa drá 'mehni'a ngu xa hñuxcagui nehe. Y nú'a ma gui 'yøteh_u nú'a da xi'a'ih_u." Njab_u bi xipa ra Moise yá ja'i.

38 Nura Moise go guet'a mi 'ñoui ya me Israel nuni ja ra mbonthi, ne ja bi munts'ini'u ja ra t'øhø Sinaí. Ne ja bi ñauini ra Moise rá enxε Ajuá. Nep_u ra Moise bi xipa ndu ma xitah_u ngu nú'a xqui xipa ra enxε. Njab_u ra Moise bi hñanga ra noya dega te pa bi 'racj_u nehe.

39 Pe nú'u ndu ma xitah_u himbi ne bi 'yøta ra Moise, ne himi ne go da nda de gue'u, ne bi bengá ja yá mfeni gue ma'na xá hño da mengui pa Egipto.

40 Ha nu mi ma ra Moise bá ñauí ra enxε, nu'bú nuya ja'i bi 'ñembabi ra Aarón: "Stá beñhe gue xá hño 'b_u ga hocj_u 'rama ajuah_u pa go gue'u dri 'bet'o de guεc_u, ngue'a nura Moise hønse bá jagaguih_u de Egipto pa e bi hyεgahua ja ra mbonthi, ha nu'á, hadifa'a te xua ja'a."

41 Hangue nu'ú bi hyoca 'nara t'untfani dega bøja, ne bi thopabi ya mbo'oni pa bi t'umbabi'a, ne mri nsunda'u, ne xi mri johya ngue'a bi hyandi gue mi mahotho nú'a ra c'oi xqui hyocse'u.

42 Hangue nu Ajuá 'bestho bi 'uegue de gue'u, ne bi hyεp_u da nsunda ya tsø ne ra zaná ne ra hyadi. Njab_u bi 'yofo maya'b_u 'na de yá 'mehni Ajuá nú'a ena njaua:

Nu'ah_u gyá me Israelh_u, ¿ha'm_u rá 'nandi gá hyoh_u 'raya mbo'oni pa gá ñatcah_u

de nú'u ñote njeya gá 'yoh_u ja ra mbonthi?

43 Hinhya'mu gá øtcahu njabu. Nu'a nguí øthu, ngrí ndudehu nú'u ri c'oihu gá hocju pa gui nsundahu,
 'na nguí hu'mbabihiu ra Moloc,
 ha nu'a ma'na gá hocju ngu 'nara tsø, nguí hu'mbabihiu ra Renfán.
 Hangu nubyá ma ga pøñ'a'ihu de ri haihu pa ga pøñ'ahu asta thogui de ra hai Babilonia.
 Guehna bi xipa Ajuá ya me Israel.

44 Nú'a ra mbonthi habu bi 'ranga ndu ma xitahu, ja guehni xqui hocni'u 'nara ngu dega dutu habu mi 'be'tsa nú'a ra xingdo habu mi nt'ofu nú'u 'ret'a ya hmada. Nú'a ra ngu'a bi thoqui ngu xqui xipa Ajuá ra Moise da hyoqui, ne ngu nú'a xqui 'ñutuabi.

45 Nepu 'mefa nú'a ra ngu'a bi gohui ndu ma xitahu nú'u mri zi ra Josue. Nepu bá ha'u pa nuua habu bi ntuncui ya ja'i nú'u himyá me Israel nú'u bi guui Ajuá de guecua nú'bu mi zøcua nú'u ndu ma xitahu. Y ja nura ngu'a ja bi nsundani'u Ajuá asta mi 'mai ra Davi nú'a bi ndá.

46 Y Ajuá xi bi hopa rá 'mai'a. Y ra Davi mi nehma xa hyoca 'nara ngu pa habu dra nsunda hmaḥa Ajuá nú'a rá Ajuá ndu ma xitahu ra Cobo. Pe himbi za bi hyoqui.

47 Pe nu 'nará t'u ha, nú'a mrá thuhu Salomó, nu'a ha, go gue'a bi hyocua rá ngu Ajuá nú'a mi behma da hyoca rá dada.

48 Masque nu Ajuá bí 'bui mañá mahets'i, hingui 'bu ja 'nara ngu nú'a xa thoqui co yá 'ye ya ja'i, ngu bi 'ñenga ra badi Isaia gue Ajuá mi ena njaua:

49 Nuua mahets'i ja guecua ma hudiga habu dí 'bui dega ndá,
 ha nu ja ra ximhai ja guehni dí tøta ma ua.

Nehe ena: ¿Te ma ngu nú'a ra ngu ma da thogaga 'bu?

O ¿habu ma ga 'bua 'bu?

50 ¿Ha gue hingue co ma ts'edi stá hocaga gathu nuya t'ø'te ja ja ra ximhai?

51 Y ra cu Teba bi sigui bi 'ñembabi ya ja'i: Pe nu'ahu nzantho xi xcá njahu, xi xá me ri mfenihu, hingui ne gui 'yøhu. Guí njahu ngu nú'u ya ja'i hingui pa Ajuá, ngue'a nu'ahu hingui ne gui 'yøthu nú'a xi'ahu ra Maça Ndaḥi ngu mi nja ndu ma xitahu nehe.

52 ¿Hangu hma yá 'mehni Ajuá bi t'ø'tua ra nts'o'mai? Y nú'u ndu ma xitahu go gue'u bi 'yø't'a njabu. Nú'u go gue'u bi hyo nú'u to'o mi ma desde rá maḍi gue mi ma da 'ñehe nú'a ra hoja'i hinda ma da 'yø't'a ni 'nara ts'oqui. Ha nu mi zøhø'a, go gue'ahu gá dahu ne gá hyohu.

53 Nu'ahu gá hñáñhu ya hmada nú'a e bi zogahu yá enxε Ajuá, pe hinxá ne xcá 'yøthu ngu nú'a bi hmada'ihu.

Rá du ra Teba

54 Nepu mi 'yøde njabu nuya ja'i nuya noya'u, xi bi bø yá cuε nts'edi co ra cu Teba.

55 Pe nura cu Teba mi hampa rá ts'edi ra Maça Ndaḥi, ne bi nøxa pa mahets'i ne bi hyandua rá nsunda Ajuá, nehe bi hyanda ma zi Hmuhu ra Jesu mi 'bahni ja rá 'ñei Ajuá.

56 Nepu ra cu Teba bi 'ñemba ya ja'i:

—¡Ndi! Dí handa mahets'i xogui, nehe dí handa Nú'a To'o e bi Nja'i bí 'bai ja rá 'ñei Ajuá.

57 Y nura ora'a gathu nú'u ya ja'i mi 'bahni bi go'ta yá gu ne bi dø ya hmafi, ne bi nest'ihri ri gathu bi mfats'i bi mihi ra cu Teba.

⁵⁸ Nepu de guehni nuya ja'i'u bi pønga ra cu Teba de ra hnini, nepu bi c'ahni. Ne mi 'bahni 'nara basja'i mrá thuhu ra Saulo, nú'á nehe go gue'a bi hyandua rá du ra cu Teba, nehe go gue'a mi supa yá he ya hyote nú'u xqui hñaquí pa bi za bi hñote'u.

⁵⁹ Y nú'a ra ora mi thøxa ya nc'ahni ra cu Teba, nu'á bi 'yapabi Ajuá ne bi 'ñena:

—Ma zi Hmu'i Jesu, dí a'i gui hñani ma te ja ri maça 'yeyba.

⁶⁰ Nu'bú nu'á bi ndandiñahmu ne bi 'ñena:

—Ma zi Hmu'i, oxqui hã'mba nguenda nuyu ya ja'i de nú'a øtcagui.

Y ngu bi uadi bi mangu njabu, 'bestho bi du.

8

Ra Saulo xi bi 'yø'tua ndunthi ra nts'o'mui nuya gamfri

¹ Ha nura Saulo xqui dá rá hñá gue da tho ra cu Teba.

Nepu 'bestho nú'a ra pa'a bi maði bi nja 'nara danga nt'utsate contra nú'u xqui gamfri Ajuá nuni Jerusale. Ne bi nxanga gatho ya gamfri habaraza maxøgue ra hai Judea ne Nsamaria, hønse ya apostol himbi bønga de Jerusale.

² Y nu 'raya cu xi mi ja yá jamfri co Ajuá, go gue'u bi 'ñoni pa bi 'yagui ra cu Teba, ne xi bi nzoni ndunthi ngue'a xi mri maði'u.

³ Ha nura Saulo xi bi 'yø'tua ndunthi ra nts'o'mui ya gamfri, ne 'rama'na ra ngu mi cat'i pa mi júca ya 'ñøhø ne ya 'behñá pa da zits'i da got'a fadi.

Bi hmamba rá noya Ajuá nuni Nsamaria

⁴ Ha nú'u ma'ra ya gamfri xqui 'bat'i ne xqui nxani, go gue'u mi 'yo mi mamba rá noya Ajuá habaraza.

⁵ Ha 'na de gue'u mrá thuhu ra Lipe bi ma pa ja 'nara hnini nuni Nsamaria pa bá xipa ya ja'i de ra Zidada Jesucristo.

⁶ Y nuya ja'i de guehni mri munts'i pa mi huxa nt'øde xá hño de nú'a mi mangu ra cu Lipe, ne mi handi'u nú'u ya nt'udi mi ø'te'a.

⁷ Ngue'a nu'á mi emba ya ts'ondahi nú'u to'o mi p'e'tsi, ne nuya ts'ondahi asta mi mafi da bøni. Ne ndunthi ya ts'onate mi øthe'a.

⁸ Hangu njabu bi me'tsa 'nara danga johya nú'a ra hnini'a.

⁹ Ne mi 'bahni 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Simu nú'a mrá 'ñete de nú'a ra hnini'a. Nura 'ñete'a xi xqui hyat'a ndunthi ya me Nsamaria, ne xi mri 'ñets'i co nú'a rá mfadi mi paði.

¹⁰ Ne gatho nuya ja'i de guehni notsi ndangui xi mi huxa nt'øde de nú'a mi mangu nú'a ra 'ñete'a, ne mi eñ'u:

—Nura 'ñøhø'a hampa rá danga ts'edi Ajuá.

¹¹ Ne gatho ya ja'i xi mi huxa nt'øde ngue'a ya ya'mu xqui hyat'i'u co rá nt'ete.

¹² Pe nu mi zønga ra cu Lipe ja nú'a ra hnini'a bi mangu ra hoga nt'øde de rá hmanda Ajuá ne bi ma de ra Zidada Jesucristo. Nepu gatho ya ja'i bi gamfri ne bi nxistehe, ya 'ñøhø ne ya 'behñá.

¹³ Nehe nú'a ra 'ñete mrá thuhu ra Simu bi gamfri bi rá noya Ajuá ne bi nxistehe. Ne nzantho bi 'ñoui ra cu Lipe, mi handa nú'u ya nt'udi ne ya danga t'ø'te mi ø'te, ne nu'á xi mri 'yø de nú'a mi handi.

¹⁴ Nepu mi baði nú'u ya apostol mi 'bahni Jerusale gue ya me Nsamaria ya xqui hñanga rá noya Ajuá, 'bestho bi mehna ra apostol Pedro ne ra apostol Xúua pa guehni.

15 Y ngu mi zõñ'u bi 'yapabi Ajuá po ya gamfri de guehni Nsamaria pa bi za bi hñanga ra Mça Ndahi,

16 ngue'a ni 'na de gue'u hinxqui hñani toho ra Mça Ndahi, hõnse xqui nxisetehe de rá thuhu ma zi Hmuhá ra Jesucristo.

17 Hangue ra Pedro ne ra Xuua bi hñuxa yá 'yε ja ya gamfri, nepu nu'ú 'bestho ra ora'a bi hñanga ra Mça Ndahi.

18 Ha nu mi hyanda ra Simu nú'a mrá 'ñetehma gue xqui hñanga ra Mça Ndahi nú'u to'o xqui hñu'tsua yá 'yε ra Pedro ne ra Xuua, hangue nu'á asta bi ñá'tuahma ra boja nú'u ya apostol,

19 ne bi 'ñembabi:

—'Racaguih nehe nú'a ra ts'edi guí hahá, pa njabá necagui da za ga huxa ma 'yε ja ya ja'i ne nu'ú da hñanga ra Mça Ndahi.

20 Nepu ra Pedro bi dadi ne bi 'ñembi:

—Ma'na xá hño 'mediui ri boja. ¿Hanja xcá beni gue rá ts'edi Ajuá da za da thai co ra boja?

21 Hinguí pε'tsa ra nsequi nixi rí 'ñep'a'i gui pε'fi nuna 'befina, ngue'a hingui ho núna xcá beni de ja rá thandi Ajuá.

22 Hangue nu'a mahyoni gui 'yot'ebya, ntsø'mi de nú'a ri ts'oqui xcá beni, ne 'yapabi Ajuá pa xahma da pun'a'i de nú'a ra ts'omfeni xcá beni.

23 Ngue'a nuga dí handi gue xi 'nagrá ts'omfeni ne 'nagrá 'yot'ats'oqui.

24 Nepu nú'a ra Simu bi dadi ne bi 'ñena:

—'Yaphá ts'u Ajuá por gueque, pa hinda njabá ngu nú'a xcá ma.

25 Ha nú'u ya apostol ngu bi damajuani'u de ma zi Hmuhá ra Jesu ne bi mamba rá noya Ajuá, bi bõni'u de nú'a ra hnini'a. Ne bi thohni ja ma'ra ya t'uca hnini de Nsamaria mi mangá ra hoga nt'øde de ra mpøhø. Nepu nu'ú bi yopa menga Jerusale.

Ra Lipe bi xi'tsa 'nara me Etiopía

26 'Mεfa de gue'a 'nará εnxε Ajuá bi zofa ra cu Lipe ne bi 'ñembabi:

—Lipe, stá ehe ga peñ'a'i grí ma grí cai, ja nú'a ra 'ñu nexa Jerusale pa rí zõnga asta ja ra hnini Gasa.

Nú'a ra 'ñu'a thogui ja 'nara mbonthi.

27 Nepu ra cu Lipe 'bestho bi ga ra 'ñu bi ma. Ne de má 'ñu bi nthεui 'nara 'ñøhø mrá me Etiopía. Nú'á mrá eunuco, ne mi gue'a 'namrá danga mfats'i nú'a ra 'behñá mrá ndá nuni Etiopía ne mrá thuhu ra Candace. Nura 'ñøhø'a go gue'a mrá mε'sboja de ja rá ts'utbi nú'a ra 'behñá mrá ndá. Y nu'á xqui mengui xqui xøcambeni Ajuá nuni Jerusale.

28 Ne ya mri menga pa ja rá hai ne mri zi rá carro mri gut'a ya fani. Nuni ja mi huhni mi he'ta ra Mça T'ofa nú'a bi 'yofa ra baði Isaía.

29 Nepu ra Mça Ndahi bi 'ñemba ra cu Lipe:

—Rí ma ua tsu nuna carro xa mani ne rí meui.

30 Nepu nura cu Lipe bi nest'ihi bi ma bá tsu nú'a ra carro, ne bi 'yøde nú'a ra 'ñøhø mi he'tua rá t'ofa ra baði Isaía, ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue guí paði te rí bõnga nú'u ya noya guí he'ti?

31 Nepu nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—¿Hanja da za ga paði te rí bõni 'bu hinto da 'ñutcagui?

Ne bi 'ñemba ra cu Lipe:

—Bá pøxa ja ra carro ne bá e ga huhui.

32 Y nú'a ra xeni de ra Mça T'ofa mi he'ti'a nu habá ena njaua:

Nú'á bi ts'its'i nja ngu 'nara zi dεti pa da tho;

ne 'besthó himbi xoxa rá ne
nja ngu 'nara zi deti bi 'be'gui pa da t'axi.

³³ Mri 'ñienda ya ja'i, ne hinto bi ñani;
ha nú'á yá ja'i xi bi nts'o'mui,
ne bi thacua rá te de guecua ja ra ximhai.
Njabu mąnga ra Mąca T'ofu.

³⁴ Nepu nú'a ra me Etiopía bi 'ñembabi ra cu Lipe:

—Dí bante'i gui xicagui de nú'a rá 'me'ni Ajuá, ¿ha gue mi ma de gues'e'a,
o mi ma de ma'na ra ja'i?

³⁵ Nepu nura cu Lipe bi mudi bi ña, ne bi xipabi gatho ra hoga nt'ode de ma
zi Hmuh ra Jesu desde habu mi he'ta ra me Etiopía go gue'a 'nara xeni de ra
Mąca T'ofu nú'a xqui 'yofo ra badi Isaía.

³⁶ Nepu de mi 'yo'u ja ra 'ñu bi zonga habu mi ja 'nara mothe, ha bi 'ñenga
nú'a ra me Etiopía:

—Jani 'nara zi mothe po ra dehe. ¿Ha hinda za ja ga xisteheni?

³⁷ Ha nura cu Lipe bi 'ñembabi:

—'Bu xi guí camfri con gatho ri mfeni da za, hanja hina.

Nura me Etiopía bi 'ñena:

—Haha, dí camfri gue ra Jesucristo go gue'a rá T'u Ajuá.

³⁸ Nu'bú nu'á bi 'be'pa rá 'be'go bi 'ba'ma ra carro, nepu bi gai ri yoho'u, ne
bi yut'a mbo ra dehe. Nepu ra cu Lipe bi xi'tsa nú'a ra cu me Etiopía.

³⁹ Y nu mi bōxa ra cu Lipe de ja ra dehe, bi 'metho ngue'a rá Mąca Nđahi
Ajuá bi zits'i. Nepu nura cu me Etiopía ya himbi yopa hyanda ra cu Lipe
ma'na'qui. Y ya mri she'e'a bi sigui bi ne rá 'ñu co ndunthi ra johya mi pe'tsi.

⁴⁰ Nepu nura cu Lipe bi zonga nuni Asoto, ne de mi 'rani de guehni bi mudi
bi mąnga ra hoga nt'ode asta bi zonga nuni Cesarea.

9

Ra Saulo bi gamfri ra Zidada Jesu (Hch. 22:6-16; 26:12-18)

¹ Ha nuya pa'u ra Saulo mi hu'tsa ya gamfri da hyo, ne bi ma bá nu ra dąnga
ndá gá macja.

² Bi ma bá a nsequi pa da ma nuni ja yá nija ya xodyo nuni Ndamasco pa
da gu nú'u ri demba rá jamfri ra Zidada Jesu, gue dra 'behña gue dra 'ñohø, ne
dua tsi pa Jerusale da got'a fadi.

³ Ne de mri ne ra 'ñu ya mi ma da zonga Ndamasco, mi damfri bi got'atho
'nara ñot'i asta mi huexqui nú'a ra hyats'i mri 'ñe'he de mahets'i.

⁴ Nepu ra ora'a 'bestho bi dagui ma'memfo ja ra hai. Ne bi 'yøde 'nara noya
mi ena:

—Saulo, Saulo, ¿hanja guí hongagui pa gui 'yøtca ra nts'o'mui?

⁵ Nu'bú ra Saulo bi dadi ne bi 'ñena:

—¿To'o'i, zi Hmu?

Nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Nuga go gueque drá Jesu. Ha nu'i guí hongui pa gui 'yøtcagui ra nts'o'mui
ngue'a guí honi pa gui 'yø'tua ra nts'o'mui nú'a to'o xa gamfrigui. Pe nu'i go
grí 'ñanse, guí nja ngu nú'a øt'a ra ndamfri ora tica ra nsamboi.

⁶ Y ra Saulo asta mri huat'i co ra ntsu ne bi 'ñena:

—Ma zi Hmu'i, ¿te rá 'be' guí ne ga øt'ebya?

Nu'bú ra Zidada bi 'ñembabi:

—Nangui ne rí ma ja ra hnini, nuni ja guehni ma da si'a'i nú'a rí 'ñep'a'i gui 'yøt'e.

⁷ Y nú'ü ya 'ñøhø mri 'ñoui ra Saulo xi bi ntsu ngue'a nu'ü xqui 'yøde nehe nú'a ra noya pe hinxqui hyandi ua to'o mi 'bahni.

⁸ Nepü nura Saulo bi nangui de ja ra hai, ne xi mri zøthmä yá da pe himbi za bi hyandi. Hangue bri juhni bi ts'its'i pa asta ja ra hnini Ndamasco.

⁹ Y nuni ja bá 'bøhni hñu pa ne himi handi. Y nú'ü hñu pa ni ts'ü hinte bi zi.

¹⁰ Nuni Ndamasco mi 'bøhni 'nara gamfri mrá thuhu ra Ananía, y nura Zidada Jesu bi zofu ngu dega t'i ne bi 'ñembabi:

—¡Nugue Ananía!

Nu'á bi dadi:

—¿Te'a, zi Hmu?

¹¹ Ha nura Zidada bi 'ñembabi:

—Rí ma, jü nú'a ra 'ñu rá thuhu ra Juá'ñu, ne thogui ja rá ngu ra Juda, ne ja gui 'ñanini ra Saulo nú'a ra me Tarso. Nu xcrí tsøni gui tsædi di øt'a rá søcambeni.

¹² Nu'á ya stá xipabi ngu dega t'i gue ma da tsøni 'nara 'ñøhø rá thuhu ra Ananía, ne da hñu'tsua yá 'yε pa da yopa hyandi.

¹³ Nu mi 'yøde njabü ra cu Ananía bi dadi ne bi 'ñena:

—Zi Hmu, stá øde ndunthi de nú'a ra 'ñøhø'a gue xi mi ø'tuabi ndunthi ra nts'o'mæi ya cu nuni Jerusale.

¹⁴ Ha xa umba nsequi ya ndá gá macjå pa da za da ga gathu nú'ü di xøcambeni'i ri thuhu de guecua nehe.

¹⁵ Nepü ra Zidada bi 'ñemba ra cu Ananía:

—Grí ma gui 'yøt'a nú'a dí xi'i, ngue'a go gue'a ra 'ñøhø stá huahni pa da mepcagui ne da 'ñutua ma thuhu ya me Israel ne gathu nú'ü hingyá me Israel ne nuyá ndá'ü, pa da bædi'ü to'ogui.

¹⁶ Ne nuga go ma ga utuabi gathu nú'ü ya ts'othogui pe'tsi da thogui po rá ngue ma thuhu.

¹⁷ Nu'bá ra cu Ananía bi ma ne bi yut'a ja ra ngu habü mi 'bü ra Saulo. Ne bi hñu'tsua yá 'yε, ne bi 'ñembabi:

—Zi cu Saulo, ra Zidada Jesu nú'a to'o gá handa ja ra 'ñu nú'a ngrí nehi pa guecua, go gue'a xa mepcagui pa da yopa xo ri da ne gui hñanga ra Maça Ndahi.

¹⁸ Ne 'bestho ra ora'a bi dagui nú'a te mi co'tua yá da, ne 'bestho bi yopa hyandi. Ne nu'á bi 'mai bi ma bá nxistehe.

¹⁹ Ne bi ñuni, nepü bi yopa nja rá ts'edi, ne bi 'møhni 'raya pa co ya gamfri nuni Ndamasco.

Ra Saulo bi mamba rá noya Ajuå ja ra hnini Ndamasco

²⁰ Nepü 'bestho bi ma bá damajuani de ma zi Hmuü ra Jesucristo ja yá nija ya xodyo, ne mi mã gue ra Jesu go gue'a rá T'ü Ajuå.

²¹ Y gathu nú'ü to'o mi øde nú'a mi mãñ'a xi mri 'yø ne mi eñ'ü:

—¿Ha hingo guehni núni xi mi ø'tua ra nts'o'mæi nú'ü to'o xøcambenibi rá thuhu ra Jesu nuni Jerusale? ¿Ha hingo guehni xqui 'ñehe da ga nts'ahni ya gamfri pa da zi'tsua ya ndá gá macjå?

²² Pe nura cu Saulo ma'na mi jü rá ts'edi pa da damajuani gue ra Jesu go gue'a ra Cristo rá 'meñni Ajuå ne xqui hñuts'i'a pa da e da ndá. Y nuya xodyo himbi bædi te da beni gathu nú'ü mi 'bøhni Ndamasco.

Ra Saulo bi c'ot'i de ja yá 'yε ya xodyo

²³ Bi thogui ndunthi ya pa, nepu bi mudi bi mambi ya xodyo pa da hyohma ra cu Saulo.

²⁴ Pe nú'a ra cohi bi gohi'u, bi t'umba nt'ode ra cu Saulo gue nu'ú ma pa ra xuui mi su gatho ya gosthi de nú'a ra hnini'a pa xa thohma'a.

²⁵ Pe nu mi badi ya cu njabu, bi 'yent'a ra cu Saulo ja 'nara danga 'bòts'e pa bri tonts'a dega xuui pa mte de ra jado nú'a mi cot'a ra hnini, pa bi za bi 'bat'i'a.

Nú'a ra pa bi zonga ra Saulo nuni Jerusale

²⁶ Nu mi zonga ra cu Saulo Jerusale mi nehma'a da munts'iui ya gamfri, pe nu'ú mi tsu ngue'a himi camfri'u gue nu'á ya mi 'nara gamfri.

²⁷ Pe nura cu Berhna bi zits'i pa habu mbi 'bu ya apostol, ne bi metuabi hanja xqui hyanda ra Zidada Jesu ja rá 'ñu ra cu Saulo, ne xqui ñaui. Ne bi metuabi'u gue nu'á ya xqui ña de rá thuhu ra Zidada Jesu co ndunthi ra ts'edi nuni Ndamasco.

²⁸ Y njabu bi za bi 'mui co ya gamfri nuni Jerusale.

²⁹ Nu'á himi tsu da ma de rá thuhu ra Zidada Jesu, ne mi ntsanoyau ya xodyo nú'u mi ñaca griego, ha nu'ú mi ecuabi da hyo'a.

³⁰ Pe nu mi badi njabu ya cu bi zixa ra cu Saulo pa nuni Cesarea, nepu bi mehni'u pa Tarso.

³¹ 'Mefa gatho ya gamfri bi me'tsa 'nara hoga'mui nuni Judea ne Galilea ne Nsamaria, ne mi zedi yá jamfri, ne mi 'yo'u co ndunthi rá ntsu Ajuá, ne ma'na mri xu ya gamfri co rá mfats'i ra Maça Nđahi.

Ra Enea bi ñani

³² Ha nura apostol Pedro bi 'ño bi zonga gatho ya gamfri, ne bi ma bá c'a'tsa ya cu nú'u mi 'buhni Lida.

³³ Ne ja bi zahni 'nara 'ñohø rá thuhu ra Enea, ne ya mi øt'a hñato jeya xqui 'menga ja ra mfiidi ngue'a mi tsu 'nara hñeni nú'a nixi mi tsa da aṅga rá ndo'yo.

³⁴ Nepu ra cu Pedro bi 'ñembabi:

—Enea, ra Zidada Jesucristo xa 'yøthe'i. Nangui jaxa ri mfiidi.

Nepu nu'á 'bestho bi nangui.

³⁵ Y gatho ya mengu de guehni Lida ne ya me Sarón bi zogui yá ndaxjua jamfri ne bi gamfri ra Zidada Jesu co nú'a xqui hyandi'u.

Ra Dorca bi yopa nte de ra du

³⁶ Nuni Jope mbi 'bu 'nara 'behña mrá gamfri nú'a mrá thuhu ra Tabita, dega griego t'embi ra Dorca. Nú'á nzantho mi øt'a ndunthi ra hñoja'i ne mi faya ya hyoya.

³⁷ Ha nuya pa'u bi zu 'nara hñeni ne bi du. Nepu bi sati ngu myá nzai'u ne bá 'begui ja 'nara tøngu.

³⁸ Pe de guehni Jope mi guetbu pa ja ra hnini Lida, ne nuya gamfri de guehni xqui 'yøde gue ja mbi 'buhni ra cu Pedro nuni Lida, hangue bi 'behna yoho ya 'mehni pa dua tsi ne da 'ñembi:

—Dí bante'ihe ga maha 'bestho pa Jope.

³⁹ Nepu nura cu Pedro 'bestho bi meui'u. Ne nu mi zøni bi ts'its'i pa ja ra tøngu habu xqui munts'a ndunthi ya viuda mi zoni. Ne bi t'utuabi ra cu Pedro nuya pahni ne ma'ra ya he xqui hyoca ra nju Dorca nú'bu mi te'a.

⁴⁰ Nu'bu ra cu Pedro bi 'bepi da bonga pa thi gatho nú'u mi 'buhni, ne nu'á bi ndandiñahmu ne bi 'yapabi Ajuá. Nepu bi zofu nú'a xqui du ne bi 'ñembabi: —Tabita, nangui.

Ne nu'á 'bestho bi zøt'a yá da, ne nu mi hyanda ra cu Pedro bi nangui bi hñudi'a.

⁴¹ Ha nura cu Pedro bi mipa 'nará 'yε ne bi 'ba'mi. Nepu bi zohna ya viuda ne ma'ra ya gamfri pa bi 'ñutuabi gue ya xqui yopa nte.

⁴² Y gatho de guehni Jope bi nt'øde de nú'a xqui nja, ne ndunthi to'o bi gamfri ra Zidada Jesu.

⁴³ Ha nura cu Pedro bi gohi ndunthi ya pa de guehni Jope ja rá ngu ra cu nú'a rá thuhu ra Simu dexifri.

10

Ra apostol Pedro ne ra Cornelio

¹ Mi 'bu 'nara 'ñøhø nuni Cesarea mrá thuhu ra Neyo nú'a mrá me Italia ne himrá xodyo, nehe go mrá nda de nú'u ya soldado myá mengu rá hai'a.

² Nú'á xi mrá hoja'i ne xi mi tsu Ajuá, ne gatho nú'u ya mengu rá ngu. Ne mi øt'a ndunthi ra hño ngue'a mi faxa ya xodyo nú'u xi myá hyoya. Ne nzantho mi xøcambeni Ajuá.

³ Nepu 'nara pa ngu mi nzunga hñu nde bi hyanda 'nará εnxε Ajuá ngu dega t'i, bi yut'a habu mi 'bui'a ne bi 'ñembabi:

—¡Neyo!

⁴ Nu mi hyandi xi bi nu'ti ne xi bi ntsu, ne bi 'ñena:

—¿Te'a, zí Hmu?

Nura εnxε bi 'ñembi:

—Nuri nt'adi xa 'yøde Ajuá ne nú'u ri mfats'i xcá 'yøt'e xa hyandi'a.

⁵ Hangue nubya pøhna 'raya 'mehni pa ja ra hnini Jope pa dua tsi ra Simu nú'a thu'mbabi nehe ra Pedro.

⁶ Nú'á bí 'bui ja rá ngu ma'na ra Simu nú'a ra dexifri, 'bui guetbu ja rá hyo ra ndehe. Y nú'a ra Pedro go gue'a ma da xi'a'i te rí 'ñep'a'i gui 'yøt'e.

⁷ Nu mi ma ra εnxε nú'a mi ñaui ra Neyo, bi zohna yoho yá 'bege ne 'namrá nzai soldado nú'a mi xøcambeni Ajuá nehe.

⁸ Go gue'u bi xipabi te 'be'a bi nja, ne bi mehni pa ra hnini Jope.

⁹ Ha nurá hyax'a de mi 'yo yá 'ñu'u y ya mi ma da zønga ja ra hnini Jope, nu'bá nura ora'a ra cu Pedro bi bøxa ja 'nara tøngu pa da 'yapabi Ajuá nuni ja ra hnini Jope, y mi ngu nde ma pa nura ora'a.

¹⁰ Y xi mi tsu 'nara thuhu y ya xa nehma xa ñuhma, pe ja mi thocuabi te da zi. Y nú'a ra ora'a bi hyanda 'nara nt'udi ngu dega t'i.

¹¹ Ne bi hyandi bi xogui mahets'i ne bá ja'ma pa ja ra hai 'ñena 'nara danga dutu mi thu'tsa gatho goho yá ñani.

¹² Y ja nú'a ra dutu'a mbra cuni gatho ya mbo'oni ne gatho ya zu'ue nú'u ja goho yá ua, ne ya qu'eña ne ya ts'int'su.

¹³ Nepu bi 'yøde 'nara noya bi 'ñena:

—Pedro, ju nuyu ya mbo'oni ne ya zu'ue ne hyo pa gui tsi.

¹⁴ Nu'bá nura cu Pedro bi dadi ne bi 'ñena:

—Hina, zi Hmu, ngue'a hinhya'mu stá tsi nú'a xá nts'o ne hingui t'axi.

¹⁵ Ne nú'a ra noya'a bi 'ñemba ma'na'qui:

—Ogui embi xá nts'o nú'a xa xuca Ajuá ne xá nt'axi.

¹⁶ Bi njabu hñu'qui, nepu bi bøxa ma'na'qui pa mahets'i nú'a ra dutu.

¹⁷ Ha nura cu Pedro mi 'buhni mi 'yo rá mfeni ne mi ne da badi te mri bonga nú'a ngu ra t'i xqui hyandi. Nura ora'a bi zøhø yá 'mehni ra Neyo ja ra gosthi, xqui 'ño xqui 'ñani habu mi ja rá ngu ra Simu dexifri.

18 Ha nu mi zøni ja nú'a ra ngu'a bi 'ñani ua ja mi 'buhni ra Simu nú'a xqui thu'mbabi nehe ra Pedro.

19 Pe nura cu Pedro tobya mi oda rá mfeni nú'a ngu ra t'i xqui hyandi, ne ra Maça Ndañi bi 'ñembi:

—Bi zø hñu ya 'ñøhø hoñ'a'i.

20 'Bai çai rí meui'u. Ne ote xqui ma gui tsu, ngue'a go stá penca'u.

21 Nepu ra cu Pedro bi gai habu mi 'ba nú'u yá 'mehni ra Neyo, ne bi 'ñembi:

—Nuga go gueque guí honju. ¿Te xqui 'beñ'aha?

22 Nu'ú bi dadi ne bi 'ñena:

—Xpá mencahe ma nda gá soldadohe ra Neyo, 'nara hoga 'ñøhø xi tsu Ajuá, ne gatho ya xodyo ñamahño de gue'a. Y 'nará enxé Ajuá bi xipi gue mahyoni da mehni to'o da e da zix'a'i pa gui ma ja rá ngu'a, pa da 'yøde nú'a ma gui xipabi.

23 Nepu ra cu Pedro bi umba ntsaya'u habu mi 'bu'i'a, ne ja bi 'ñoxini'u con gue'a nú'a ra xuui'a. Ha nurá hyax'a ra cu Pedro bi ma con gue'u ne bi me ma'ra ya cu nú'u mi 'buhni Jope.

24 Y rá hyax'a bi zøñ'u nuni Cesarea habu mi 'bu ra Neyo mi tø'mi, ne xqui zohna gatho nú'u ja te myá njauí, ne nú'u xi myá hmaði'a.

25 De mi zønga ra cu Pedro ja rá ngu ra Neyo, nu'á bi bøni pa da dadi, ne bi ndandiñahmu ja yá ua'a.

26 Pe nura cu Pedro bi 'ba'mi ne bi 'ñembabi:

—'Bai, ngue'a nequi 'nadrá 'ñøhø nehe ngu'atho.

27 Y de mi ña'u bi yut'a ri yoho mbo ra ngu, ne mi 'buhni ndunthi ya ja'i xqui munts'i.

28 Nepu ra cu Pedro bi 'ñembabi'u:

—Nu'ahu guí pahu gue núje dyá xodyohe hingui tsa ga nthantshe co nú'ahu hingyá xodyohu, y nixi tsa ga cuthe ja ri nguhu, ngue'a 'rama'na'ño ma jamfrihu. Pe Ajuá xa xicagui gue hinga embabi xá nts'o o hingui t'axi ni 'nara ja'i.

29 Hangué ngu mi xicagui ya 'mehni gue ga eheua, 'bestho duá ehe nsinque te dá ma. Ne dí ne ga paði pa te uá tsigaguihu.

30 Nu'bú ra Neyo bi datuabi ne bi 'ñembi:

—Ø't'a goho ma pa ngu ra zi orabya ndí 'bucua ja ma ngu stí ayuna ne ndí apabi Ajuá ngu ma nzaí dega nde, ndá thamfri dá handa 'nara 'ñøhø mi he 'raya dutu asta mi huexqui.

31 Ne bi 'ñengagui: “Neyo, Ajuá xa 'yøt'a'i ri t'adi ne xa hyanda nú'a xcá 'yø'tua ya hyoya xcá fats'i.

32 Pehna pa ja ra hnini Jope to'o ma dua tsi ra Simu nú'a xa thu'mbabi nehe ra Pedro. Nu'á bí 'bu ja rá ngu ma'na ra Simu ra dexifri nú'a bí 'bu guetbu ja rá hyo ra ndehe. Y nu sta zø'a ma gui ñauí pa da zo'a'i,” njabu bi 'ñengagui.

33 Hangué 'bestho dá pempu to'o bá hoñ'a'i, ne xá hño'a xcá ehe. Y nubyá dí 'buheua gatho ja rá thandi Ajuá, ne dí ne ga øhe gatho nú'a xa xi'a'i pa gui xicje.

Ra apostol Pedro bi mamba rá noya Ajuá ja rá ngu ra Cornelio

34 Hangué nura cu Pedro bi maði bi ña ne bi 'ñena:

—Nubyá ha, stá paði gue xi majuani Ajuá hingui huahna ya ja'i 'ra co ma'ra.

35 Ngue'a nu'á ri maði gatho nú'u to'o 'yo ja rá ntsu'a ne ø't'a nú'a xá hño, masque haburaza dya mengu.

³⁶ Ajuá bi zocje núje dyá me Israelhe pa dá mádihe con gue'a po ra Zidada Jesucristo nú'a to'o ma Hmuhá drí gathohá.

³⁷ Ngu guí páschá nú'a bi nja nuni ja ma haihe núje dyá xodyohe, ra Xuua bi 'yøt'a ra sistehe, 'mefa ma zi Hmuhá ra Jesu bi fata rá 'bæfi nuni Galilea ne bi 'ño gatho ja ra hai Judea.

³⁸ Ne guí páschá gue Ajuá bi umba ra Måca Nðahi ra Jesu nú'a mrá me Nasare pa bi umba ra ts'edi. Nú'á bi 'ño bi 'yøt'a ra hño, ne bi 'yøthe gatho nú'á mi hñeni ne mi pè'tsa ya ts'ondahi. Ra Zidada Jesu mi øt'a njabá ngue'a Ajuá mi 'bæi con gue'a.

³⁹ Y nuje go drí damajuanihe gatho nú'a bi 'yøt'a ra Zidada Jesu nuni ja ya t'uca hnini Judea ne ja ra danga hnini Jerusalem. Y 'mefa nu'á bi ts'uta ja 'nara pont'i asta himbi tho.

⁴⁰ Pe Ajuá bi 'yøt'e pa rá hñupa bi yopa nte, ne bi 'yøt'e pa bi hnecanja'i pa dá hanthe ma'na'qui.

⁴¹ Pe hingo gatho ya ja'i bi yopa hyant'a, hønseguihe dá hanthe, ngue'a Ajuá xqui huancahe desde rá mádi pa ga dahe majuani de gue'a gue nu'á bi yopa nte ma'na'qui de ja ra du. Y nu de ya xqui yopa nte de ja ra du, dá yopa ñuñhe ne dá ntsithehe con gue'a.

⁴² Nepá nu'á bi 'bepcahe ga zoföhe ya ja'i ne ga dahe majuani gue Ajuá go xa hñuts'i'a pa da hñá'mba nguenda nú'á te, ne nú'á xa du.

⁴³ Nehe gatho yá 'mehni Ajuá mi 'bæi desde rá mádi bi damajuani de ra Zidada Jesu gue nu'á to'o da gamfribi rá thuhu dra pumbabi yá ts'oqui.

Bi hñanga ra Måca Nðahi nú'á hingingá xodyo

⁴⁴ Ha de mi mąnga ra cu Pedro nuya ya noyaya, bá çai ra Måca Nðahi ne bi yat'a ja yá coraso gatho nú'á to'o mi øde nú'á mi mąnga ra cu Pedro.

⁴⁵ Ha nú'á ya xodyo myá gamfri nú'á bá 'ñouí ra cu Pedro, xi bi 'yø ngue'a xqui hñanga ra Måca Nðahi nehe nú'á himyá xodyo.

⁴⁶ Ngue'a bi 'yøde mi ñá nehe de ma'ra ya hñáqui nú'á himi padi, ne mri xøcambeni'á Ajuá.

⁴⁷ Nepá nura cu Pedro bi 'ñena:

—¿To'o ja da hñacuabi da nxistehe nú'á to'o xa hñanga ra Måca Nðahi ngu stá hñáhu?

⁴⁸ Nu'bú ra cu Pedro bi 'bepabi'á da nxistehe de rá thuhu ra Zidada Jesucristo. Nepá nu'á bi bantebi ra cu Pedro gue da gohi con gue'á ma'ra ya pa.

11

Ra apostol Pedro bi xipa ya gamfri me Jerusalem de rá ts'edi Ajuá

¹ Bi 'yøde nú'á ya apostol ne ma'ra ya gamfri mbi 'bá Judea gue ne nú'á himyá xodyo ya xqui hñanga rá noya Ajuá.

² Ne mi męnga ra cu Pedro pa Jerusalem, ja bá nuuini nú'á yá mixodyoui ya myá gamfri pe mri denbatho yá nzai ya xodyo. Nú'á bi çai ra cu Pedro,

³ ne bi 'ñembabi:

—¿Hanja xcá cat'a ja yá ngu nú'á ya 'ñøhø hingingá xodyo ne xcá ñuni con gue'á?

⁴ Nu'bú ra cu Pedro bi metuabi gatho nú'á xqui nja desde ra mádi ne bi 'ñembabi'á:

5 —Nuga ndí 'buhni ndí apabi Ajuá ja ra hnini Jope, ne dá handa 'nara nt'udi ngu dega t'i. Bá ja'mi de mahets'i 'ñena 'nara danga dutu mi thu'tsa gatho goho yá ñani, ne bi zøhø habu ndí 'bui.

6 Ne dá handa xá hño te mi cuni, dá handi mi cu gatho ya mbo'oni ne gatho ya zu'ue nú'u ja goho yá ua, ne ya qu'eña ne ya ts'int'su.

7 Ne dá øde 'nara noya bi 'ñengagui: “Pedro, ja nuyu ya mbo'oni ne ya zu'ue, ne hyo pa gui tsi.”

8 Ne dá embabi: “Hina, zi Hmu, ngue'a hinhya'mu stá tsi nú'a xá nts'o ne hingui t'axi.”

9 Nepu nú'a ra noya de mahets'i bi yopa ña ne bi 'ñengagui: “Oguí embabi xá nts'o nú'a xa xuca Ajuá ne xá nt'axi.”

10 Bi njabu hñu'qui, nepu bi njuts'i pa mahets'i nú'a ra dutu.

11 Ha nú'a ra ora'a bi zøhø ja ra ngu habu ndí 'bui hñu ya 'ñhø xqui 'behni de Cesarea pa da zixcagui.

12 Y nura Maça Ndañi bi 'ñengagui ga me'be'u, masque himyá xodyo. Nehe dá me'be nú'u má 'rato ya cu, ne dá tsøñhe dá cathe ja rá ngu nú'a to'o xqui mehna ya 'mehni da zixcagui.

13 Nura 'ñhø'a bi xicje hanja xqui hyandua 'nará enxε Ajuá de guehni ja rá ngu gue nu'a bi 'ñembabi 'na: “Pehna 'raya 'mehni pa ja ra hnini Jope pa dua tsi ra Simu nú'a xa thu'mbabi nehe ra Pedro.

14 Nu'a go da xi'a'i hanja da za gui mpøhø ne gatho ya mengu ri ngu.”

15 Ha nu ndá fadi dá ña, bi hñani'u ra Maça Ndañi mahyεgui ngu dá hañhe ra mudi nehe.

16 Ra ora'a dá beni de nú'a xqui manga ma zi Hmuhu nú'bu bi 'ñena: “Ra Xuua mi xi'tsate co ra dehe, pe nu'ahú ma gui nxistehehu co ra Maça Ndañi.”

17 'Bu Ajuá njabu rá paha xa umbabi'u ra Maça Ndañi ngu bi 'racaguihu nú'u dí camfrihu ma zi Hmuhu ra Jesucristo, to'oguiga pa go ga hacua rá 'befi Ajuá.

18 Ha nu mi 'yøde njabu nú'u ya cu mi 'buhni Jerusale, ya bi go'tatho yá ne, ne bi nsunda Ajuá bi 'ñena:

—iNjabu rá paha Ajuá gue da ñobri nehe nú'u hingyá xodyo pa da me'tsa ra te pa nzantho ngu nú'a dí pe'tshu nehe!

Ya gamfri me Antioquia

19 Desde bi tho ra cu Teba, bi mudi bi t'utsa nú'u ma'ra ya gamfri. Hangu nu 'ra de gue'u bi 'bat'i gá ma Fenicia, ha nu ma'ra Chipre, ha nu ma'ra Antioquia. Y nu habu gá ma'u bá zo yá mixodyoui de rá noya Ajuá, hinto ma'ra bá zofu.

20 Pe mi 'bu 'raya cu myá me Chipre ne nu ma'ra myá me Cirene, nú'u bi zonga ja ra hnini Antioquia, y bi zofu nehe nú'u ya ja'i himyá xodyo de ra hoga nt'øde de ra Zidada Jesu.

21 Ajuá bi umba ra ts'edi'u ne bi mats'i, ne ndunthi ya ja'i bi hyεpu yá ndaxjua jamfri ne bi gamfri ra Zidada Jesu.

22 Ne mi baði ya gamfri nú'u mi 'buhni Jerusale de nú'a mbi ja de guehni Antioquia, hangu nu'u bi mehna ra cu Berhna pa guehni.

23 Ne nu mi zøñ'a bi hyandua rá 'befi Ajuá, nu'bu nú'a bi baði gue Ajuá xqui japi'u, ne nu'a xi bi johya. Ne bi zofu gatho nú'u xqui gamfri de guehni gue xá hño da sigui da gamfri Ajuá co yá mfeni strá nt'axi ne da zedi yá jamfri.

24 Ngue'a nú'a ra cu Berhna 'namrá hoga cu mi hampa rá ts'edi ra Maça Ndañi ne xi mi ja rá jamfri. Y ndunthi ya ja'i bi gamfri ra Zidada por gue'a.

25 Nepu ra cu Berhna bi ma pa Tarso pa da hyonga ra cu Saulo, ne de mi zædi bi zits'i bi meui pa Antioquia.

26 Ne ja bi 'muhni'u maxøgue 'na njeja, ne mri munts'i'u co ya gamfri, ne bi 'ñutuabi ndunthi ya ja'i de rá noya Ajuá. Y nuni Antioquia ja guehni bi mædi bi thu'mba ya gamfri gue dya cristiano ngue'a bi gamfri ma zi Hmuu ra Jesucristo.

27 De nuya pa'u bi bønga 'rayá 'mehni Ajuá de guehni Jerusale pa bi ma Antioquia.

28 Ne 'na de gue'u mrá thuhu ra Agabo bi 'mai madetho de habu xqui munts'a ya cu ne bi ma gue xqui xipa ra Maca Ndahi gue mi ma da nja 'nara danga thuhu maxøgue rá nguñi ra ximhai. Y ha bi njabu nú'u ya pa mrá nda ra Claudio.

29 Nepu nuya gamfri de Antioquia bi beni gue da mempa 'nara mfats'i nú'u ma'ra ya gamfri mi 'bu nuni Judea, bi uni cada 'na de gue'u ngu nú'a mi tsupa yá ts'edi.

30 Y nú'a ra mfats'i bi uñ'u bi 'bempa nuya nda de ra nija Judea, y go bi hñaxa ra cu Berhna co ra cu Saulo pa guehni.

12

Bri tho ra apostol Cobo, nepu ra apostol Pedro bri ju nts'ahni

1 Nuya pa'u ra nda Erode bi mædi bi 'yø'tua ra nts'o'mai ya gamfri.

2 Nú'a bi manda da thecua rá 'yuga ra apostol Cobo rá cu ra apostol Xuua.

3 Ha nu mi hyandi'a gue ya xodyo mri ho njabu, nu'bá bi manda dra ju ra apostol Pedro nehe. Ne bri ju ja 'nará ngo ya xodyo de rá pa ra thuhme nsinque rá nzoi.

4 Ha nu mri ju'a bi jot'a fadi ne bi t'ent'ua ja yá 'ye goho ya hmunts'a soldado pa da su'a, cada 'nara hmunts'i mi goho ya soldado. Ngue'a ra Erode mi beni gue de xa ua ra ngo de ra pascua xa pønga de ra fadi pa xa thohma ja yá thandi ya ja'i.

5 Pe nu de mi ofadi ra cu Pedro ne mri su xá hño, nuya gamfri himi tsaya mi apabi Ajuá por gue'a con gatho yá jamfri.

Ra Zidada bi xocuabi ra apostol Pedro ra gosthi fadi

6 Y nú'a ra xuui'a ante da manda ra Erode dua ts'i de ja ra fadi, ra cu Pedro mi aha de guehni, y mi that'i co 'nara soldado ja rá 'ñei ne ma'na ja rá ngaha, gatho ri hñu mi that'i co ya cadena, y nu ma'ra ya soldado mi 'bai ja ra gosthi fadi mri su ra cu Pedro pa hinda bøni.

7 Y masectho bi zøhø 'nará enxé Ajuá ne asta mri yot'a mbo ra fadi, y nura enxé bi dæni ra cu Pedro pa bi 'ya, ne bi 'ñembabi:

—Nxøni dama nangui.

Y nura ora'a 'bestho bi xot'a ya cadena de ja yá 'ye ra cu Pedro.

8 Ha nura enxé bi 'ñembabi:

—Du'ta ri ngut'i ne ti'ta ri thiza.

Y nu'a 'bestho bi 'yø'ta njabu. Nepu ra enxé bi 'ñembabi:

—Pat'a ri pat'i ne maha.

9 Nu'bá ra cu Pedro bi bøni bi dena ra enxé, nixi mi paði gue xi majuañi xqui 'yø'ta njabu ra enxé ngue'a mi hu rá mai'a gue mi 'ui'tha.

10 Ne bi thogui'u habu mi 'ba ya mædi soldado, nepu bi thogui habu mi 'ba rá ñoho ra hmunts'a soldado, ne 'bestho bi zønga ja ra danga gosthi dega bøja nú'a mi ja de thi ja ra 'ñu. Y nú'a ra gosthi'a bi xoguiæ. Nepu bi bøni'u pa ja

ra 'ñu. Y de guehni bi 'ño 'na tui'u, nepu 'bestho ra ora'a ra enxε bi 'uegue de ra cu Pedro.

¹¹ Nu'bu'ra cu Pedro ya bi gu rá mfeni, ne bi 'ñense:

—Nubyá ha dí padi gue xi majuañi Ajuá xpá mehni rá enxε pa bi ñangagui de yá 'ye ra Erode ne de gatho nú'u mi ne xa 'yotcagui ya xodyo.

¹² De mi beni njabu ra cu Pedro bi gu ra 'ñu bi ma pa ja rá ngu ra nju Maria nú'a rá nana ra cu Xuua, nú'a xqui thu'mbabi ra Marco nehe. Ne ja mi 'bahni ndunthi ya gamfri mi apabi Ajuá por gue'a.

¹³ Nepu nu'á bi gant'a ra gosthi, ne 'nara nxutsi mrá thuhu ra Rode bi ma ja ra gosthi pa da nu to'o mri gant'i.

¹⁴ Y nú'a ra nxutsi 'bestho bi batua rá noya gue go mi gue'a ra cu Pedro. Pe co ra johya mi pe'tsi himbi xocua ra gosthi. Bi nest'ihí bá xipabi nú'u ma'ra ya gamfri gue ya mi 'bahni ra cu Pedro ja ra gosthi.

¹⁵ Nepu nu'á bi 'ñembabi:

—¡Xcá 'be ri mfeni!

Pe nu'á xi mi xedi gue go mi gue'a ra cu Pedro. Hangue nu'á bi 'ñembabi:

—Hingo gue'a, zai go di gue'a rá enxε Ajuá nú'a su'a.

¹⁶ Pe nura cu Pedro himi tsaya mi gant'a ra gosthi. Ne de mi xoca ra gosthi'u bi hyandi gue go mi gue'a ra cu Pedro. Nepu nu'á xi bi ntsu.

¹⁷ Pe ra cu Pedro mi utua ra seña co rá 'ye gue da go'ta yá ne, ne bi metuabi gue Ajuá xqui pønga ja ra fadi. Nepu nu'á bi 'ñembabi'u:

—Xiphu ra cu Cobo ne gatho ma'ra ya cu hanja bi za duá pønga ja ra fadi.

Y nu'á 'bestho bi ma de guehni pa ja ma'na ra hnini.

¹⁸ Y nurá hyax'a xi mi tu yá mai ya soldado y himi pa te da beni, ngue'a himi padi te xqui nja co ra cu Pedro.

¹⁹ Nepu ra nda Erode bi manda da yopa thoni'a, pe himbi za bi ts'udi. Hangue nura nda Erode bi xucua ra uenda nú'u ya nsufadi, nepu bi manda da tho'u. Nepu nu'á bi bønga de guehni Judea, bi ma bá 'bu ja ra hnini Cesarea.

Ra nda Erode bi du

²⁰ Ra nda Erode xi mri utsa ya me Tiro ne ya me Sidó. Pe nuya mengu de guehni bi go 'nara cohi pa da ma da c'a'tsa ra Erode, pe 'met'o bi gu'tuabi ra Blasto nú'a mi supa rá hudi, pa nú'a da zofo ra Erode pa da za da ñaui'u, pa njabu da bantebi gue ya hinda ntuhni'a con gue'u. Bi 'yot'e njabu ngue'a ra Erode mi ja rá nsu pa da umba nsequi ya me Sidó ne ya me Tiro da ts'ocui te da zi'u ja yá hai.

²¹ Hangue 'nara pa ra Erode bi zohna ya me Tiro ne Sidó, y nú'a ra pa'a xqui nhye dega nda, bi hñudi ja ra hudi habu mi ja ra ts'utbi ne bi mudi bi zofu'u.

²² Nepu nú'u ya ja'i xqui munts'ni xi mi thø ya hmafi mi ena:

—¡Núni dí øhu ña, go 'nara zidada, hingrá ja'!

²³ Nura ora'a 'nara enxε Ajuá bi japi bi hñenga ra Erode ngue'a hinxqui umba rá nsu Ajuá pa da ña njabu, ngue'a nu'á xqui guεε ra ts'edi. Hangue ra Erode bi zu 'nara ts'ohñeni nú'a bi yu 'raya zu'ue mbo rá mai, ne 'bestho bi du.

²⁴ Ha nuya pa'u bi 'ño bi ntunga rá noya Ajuá habaraza ya hnini.

²⁵ De mi ua yá 'befi ra cu Berhna co ra cu Saulo nuni Jerusale bi bøni pa bi menga Antioquia, ne bá 'ñoui ra cu Xuua nú'a xqui thu'mbabi nehe ra Marco.

¹ Mbi 'b_u ja ra nija nuni Antioquía 'rayá 'm_ehni Ajuá ne 'raya xahnate, ra cu Berhna ne ra cu Simu nú'á xqui thu'mbabi nehe ra Negro, ne ra cu Lucio nú'á mrá me Cirene, ne ra cu Saulo, ne ra cu Manaén nú'á bi teui mahy_egui ra ndá Erode.

² 'Nara pa xqui munts'i mi x_ocambeni Ajuá ne xqui ayuna. Nep_u ra Maça Ndáhi bi 'ñembabi'ú:

—'Uegaguih_u ra Berhna ne ra Saulo pa da m_e nú'á ra 'b_efi stá umbi.

³ Nu'bú ya cu bi ayuna ne bi 'yapa Ajuá po ra cu Berhna ne ra cu Saulo, ne bi hñu'tsua yá 'y_e'_u, nep_u bi 'ñehui'ú.

Ya apostol bi mamba rá noya Ajuá nuni Chipre

⁴ Nu'bú ra cu Berhna ne ra cu Saulo xqui m_ehna ra Maça Ndáhi da m_e rá 'b_efi Ajuá ne bi zits'i pa bi ma ja ra hnini Seleucia, ne de guehni bi ma co ra motsa bi 'raxa ja ra ndehe pa bi ma ja 'nara zi hai rá thuhu Chipre bí o madetho de ja ra ndehe.

⁵ Nu mi z_onga de guehni ja ra hnini Salamina ja rá hyo ra ndehe bi mudi bi mamba rá noya Ajuá mbo ja yá nija yá mixodyoui. Ne mi 'ñoui'ú ra cu Xuua mi faste nehe.

⁶ Y de ya xqui 'ranga gatho max_ogue ra hai de Chipre bi z_u ma'na ra zi t'úca hnini mrá thuhu Pafos ja rá hyo ra ndehe. Ne de guehni bi nth_eui 'nara xodyo mrá thuhu ra Barjesu mrá 'ñete ne mi 'ñet'a badi de Ajuá.

⁷ Nú'á nzantho mri 'ñoui ra ndá Sergio Paulo nú'á xi mrá nimfeni. Nep_u nú'á ra ndá bi zohna ra cu Berhna ne ra cu Saulo ngue'á mi ne da 'y_otua rá noya Ajuá.

⁸ Ne nú'á ra 'ñete'á mi t'embi nehe ra Elima rí b_oni da 'ñena 'ñete, nú'á bi n_o'tua ra cu Berhna ne ra cu Saulo, ne mi ne da hñacuahmá ra ndá pa hinda gamfribi nú'á mi udi'ú.

⁹ Nu'bú ra cu Saulo nú'á xa thu'mbi nehe ra Paulo, mi hampa rá ts'edi ra Maça Ndáhi ne xi bi nu'ta nú'á ra 'ñete,

¹⁰ ne bi 'ñembabi:

—iNu'i 'nagrá 'y_e'tate ne 'nagrá c'uamba, rá t'ú'i ra ts'ondáhi grí tsa gatho nú'á xá hño! ¿Hanja xi guí ts'ocua yá mfeni nú'ú ne da gamfri Ajuá?

¹¹ Nubyá Ajuá ma da castiga'i. Ma gui ngoda pa ndunthi ya pa, nixi da za gui hyanda ra hyadi.

'Bestho ra ora'á bi go'mba yá da 'nara 'b_exuui, himbi za bi hyandi. Nep_u mi honi to'o da g_uhni ngue'á ya himi tsa da hyandi.

¹² Nu'bú nú'á ra ndá nu mi hyanda nú'á bi nja, bi gamfri Ajuá ngue'á xi bi ho nú'á bi 'y_ode de ra Zidada.

Ra apostol Pablo ne ra apostol Berhna bi 'ño ja ra hnini Antioquía de Pisidia

¹³ Ra cu Pablo co nú'ú ma'ra mi 'ñoui bi g_u ra motsa de guehni Pafos pa bi 'raxa ja ra ndehe pa bi ma ja ra hnini Perge de ja ra hai Panfilia. Pe nura cu Xuua bi 'uegue de gue'ú, bi menga pa Jerusale.

¹⁴ Nep_u de guehni Perge bi g_u yá 'ñu bi ma'ú pa ja ra hnini Antioquía nú'á bí ja ja ra hai Pisidia, ne bi 'mahni 'raya pa. Ne nú'á ra pa dega tsaya bi y_e't'a ja yá nija yá mixodyoui ne bi hñudini'ú.

¹⁵ Nep_u de mi uadi bi the'ta ra Maça T'ofó nú'á xa 'yofó ra Moise ne nú'ú xa 'yofó ma'ra yá 'm_ehni Ajuá, nu'bú ya ndá de ra nija bi zohna ra cu Pablo ne ra cu Berhna, ne bi 'ñembabi:

—Zi cuh_u, 'b_u guí ne te guí xiph_u ya ja'i pa gui zofoh_u, da za gui xiph_ubya.

¹⁶ Nu'bú ra cu Pablo bi 'mai ne bi 'ñu ra seña co rá 'y_e pa hinto da ñá ne bi 'ñembabi:

—Nú'ah_u gyá me Israel_u, ne gatho'ih_u guí tsuh_u Ajuá, 'yøh_u núna ma ga xi'ah_u.

17 Nu Ajuá nú'a ri xøcambeni ma ja'ih_u ya me Israel bi huahna nú'u ndu ma dadah_u pa bi japi'ü, ne bá nxandi nuni Egipto de mi 'buhni ngu myá nzøhø'ü. Nep_u Ajuá co rá danga ts'edi bá pøni'ü de nú'a ra hai'a.

18 Ne bi zætua yá nts'o'mai de guehni ja ra mbonthi ngu ñote njeja.

19 Nep_u Ajuá bi huata yoto ya hnini de nuni ja ra hai Canaán, pa go bi t'umba nú'u ndu ma dadah_u pa ja bi 'muhni'ü.

20 De guehni Ajuá bi hñuxa ya nzaya pa bi manda'ü ngu goho nthebe made ya jeya, asta bi 'mü ra badi Samue pa bi sigui bi manda nehe'a.

21 Nep_u nu'ü bi 'yadi 'nayá ndá pa da ndá de gue'ü. Y Ajuá bi umba ra Sau pa bi ndá ñote njeja, nú'a mrá t'ü ra Cis, mi gue'a 'nara 'ñhø desde yá t'ü ra Benjami.

22 Y 'mefa Ajuá bi zica ra Sau dega ndá, pa go bi hñuxa ra Davi. Ne bi mā de gue'a bi 'ñena: “Nuni ra Davi rá t'ü ra Isaí, guehni stá hopa rá 'mü, ne ma da 'yøtca gatho nú'a ma pahaga.”

23 Y de ja yá t'ü ra Davi bá ehe ra Jesu. Y nú'a ra Jesu go gue'a xqui hñuxa Ajuá pa da pøhø ya ja'i de Israel ngue'a njab_u xqui ñagui.

24 Ne ante da mæta rá 'bæfi ra Jesu, nura Xuua mi zofu gatho ya ja'i de Israel gue da ñobri ne da nxistehe.

25 Ne de ya mi ma da ua rá 'bæfi ra Xuua bi 'ñena: “Nuga hingo gueque ngu guí beñ_u gue go gueque nú'a xi guí tømh_u. Pe 'mæfa de gueque xa 'ñep_u ma'na nú'a to'o ma'na ja ndunthi rá nsu de gueque, nú'a hindí 'ñepcagui nixi ga xo'tua yá thiza.”

26 Zi cuh_u, nú'ah_u yá ja'i'ih_u ra Abrá, ne nú'ah_u guí tsuh_u Ajuá, pa gue'ah_u xpá 'bæhni nuna ra noya pa gui mpøhøh_u.

27 Nuya me Jerusale ne yá ndá'ü himi padi'ü to'o gue'a ra Jesu, y nixi mi tso yá mfeni'ü te 'bæ'a mi ne da mā nú'u ya noya bi 'yofu maya'b_u yá 'mæhni Ajuá, masque mi he'ti'ü nú'a ra pa dega tsaya. Hangué nu'ü bi 'yæ'mbi pa da hyo pa bi njab_u ngu nú'a xqui mænga maya'b_u yá 'mæhni Ajuá.

28 Ne masque hinhya'm_u bi zætua 'nara ts'oqui xqui 'yøt'e'a pa xa za xa hyohmá, pe nu'ü bi 'yapa ra Pilato pa da manda'a da tho.

29 Ne bi uadi bi 'yø'tuabi'ü gatho ngu nú'a xqui 'yofu yá 'mæhni Ajuá ja ra Mæca T'ofu, nep_u bi ja'ma de ja ra pont'i pa bá t'agui.

30 Pe nu Ajuá bi japi bi yopa nte de ra du.

31 Ne nú'u to'o xqui 'ñoui de Galilea pa Jerusale, go gue'ü bi hyandi ndunthi ya pa 'mæfa de xqui yopa nte. Ne nubya go gue'ü ri damajuani de gue'a ja ya ja'i.

32 Hangué nuje dí xi'ahe ra hoga noya gue Ajuá ya bi 'yøt'e nú'a xqui ñá'tua ndu ma dadah_u.

33 Y nú'a xqui ñá'tuabi'ü go bi 'racj_u núju dyá bætsh_u de ndu ma dadah_u, ngue'a bi japi da yopa nte ra Zidada Jesu de ja ra du, ngu xa nt'ofu ja rá ñoho ra Salmo ne ena njaua: “Nu'i go gue'e ma T'ü'i, ne nubya ri hnequi ja yá thandi ya ja'i gue go ri dadagui.”

34 Ajuá xqui mā gue mi ma da japi da yopa nte de ra du, ne nurá ndo'yo'a hinda 'ya ja ra hai. Hangué bi mænga njaua ja ra Mæca T'ofu: “Ga 'ra'ah_u gatho nú'u ya japi stí ñá'tua ra Davi.”

35 Nehe ja ma'na ra Salmo bi 'ñenga njaua ra Davi: “Stá padi gue nu'i hingui ma gui hopi da 'ya ma ndo'yo ja ra hai, ngue'a go ri hmæca 'bægogui.”

36 Xi majuani ra Davi bi 'yø'tua rá paha Ajuá de nú'ua ya pa bi nte'a ne mi pɛpabi nuyá ja'i'a. Nepu bi du ne bi t'agui, ha nurá ndo'yo bi 'ya ja ra hai ngu gatho nú'ua ma'ra ndu ma dadahu.

37 Pe nura Zidada Jesu himbi 'ya rá ndo'yo ja ra hai, ngue'a Ajuá bi japi bi yopa nte de ra du.

38 Hangue zi cuhu, dá zo ri mfenihu núna dí xi'a'ihu, gue por gue'a da za gui tshu ra pumbate de ri ts'oquihu.

39 Nurá ley ra Moise himi tsa ja da ts'uhni ra pumbate, pe nubyá gatho nú'ua to'o camfri ra Zidada Jesu, ya xra pumbabi yá ts'oqui.

40 Hangue nubyá jamasuhu pa hinda z'u'ahu nú'a xa mǎnga yá 'mehni Ajuá ne bi 'ñena njaua:

41 Nú'ahu guí øbuhlahothu, 'yøhu. Ma gui 'yøhu nú'a ma ga øt'e co ma ts'edi, pe ma gui 'medihu.

Ngue'a núga drá Ajuá ma ga øt'a 'nara dǎnga t'øt'e de nú'ua ya pa gri 'buhu, pe nu sta si'ahu, hingui ma gui camfrihu.

42 Y nu mi uadi bi mǎnga njabu ra cu Pablo, bi bønga de ja yá nija ya xodyo mahyegui co nú'ua mri 'ñoui. Y mi 'buhni 'ra himyá xodyo, ne bi bantebi ra cu Pablo da gohi pa ma'na ra pa dega tsaya pa da yopa zofu'ua ma'na'qui.

43 Ne mi ua ra hmunts'i ja ra nija, ndunthi ya xodyo ne ndunthi ma'ra ya ja'i nú'ua xqui demba yá jamfri ya xodyo, bi gamfri nú'a bi xipabi ra cu Pablo ne ra cu Berhna, ne bi meui. Ne nu'ú bi xipi gue mahyoni da zedi yá jamfri ne da sigui da 'mu ja rá hñoja'i Ajuá.

44 Y rá hñato'a ra pa dega tsaya bi munts'a maxøgue nú'a ra hnini'a pa da 'yøtua rá noya Ajuá.

45 Pe nu mi hyanda ya xodyo gue xi mi ndunthi ya ja'i, xi bi bø yá cuø ngue'a mi ne da nsche'ua, ne bi mudi bi mǎ gue nú'a mi mǎnga ra cu Pablo hinga majuani, ne bi ñama'ñu'ua de gue'a.

46 Hangue nura cu Pablo ne ra cu Berhna mi ña con gatho ra ts'edi ne bi 'ñemi:

—Rá mudi dá xi'ahe rá noya Ajuá nú'ahu gyá xodyohu ngue'a mahyoni njabu. Pe hinga ne gá camfrihu, ne guí mǎnschu gue hindí 'ñep'ahu ra te pa nzantho. Hangue nubyá ma ga zofu'ua nú'ua hinga xodyo.

47 Ngue'a njabu bi 'bɛpcahe Ajuá bi 'ñenje:

Stá hux'a'ihu ngu 'nara ñot'i pa gui yo'tuahu ya mfeni gatho ya ja'i, ne pa gui mañhu ra noya dega pøhøte haburaza maxøgue de ra ximhai.

48 Nu mi 'yøde njabu nú'ua himyá xodyo xi bi johya ne bi mudi bi mañ'ua gue rá noya Ajuá xá hño, ne bi gamfri gatho nú'ua xqui thahni pa da me'tsa ra te pa nzantho.

49 Ne bi mudi bi hmamba rá noya Ajuá maxøgue ja nú'a ra hai'a.

50 Pe nuya xodyo bi 'ñu'tiui ya ndá de ra hnini co ya 'beshña nú'ua xi ya 'yonija, pa da t'utsa ra cu Pablo ne ra cu Berhna, ne da juui de nú'a ra hnini'a.

51 Nu'bu ra cu Pablo ne ra cu Berhna bi huat'a ra hai nú'a mi tu ja yá thiza, gue'a 'nara seña gue ya hinda ma da ñaui yá ja'i de guehni ne hinda ma da dadi de gue'ua ngue'a nu'ú himbi ne bi gamfri Ajuá. Nepu nu'ú bi ma pa ja ra hnini Iconio.

52 Pe nuya gamfri xqui gohini xi mi johya'ua ne mi hampa rá ts'edi ra Maça Ndañi.

14

Ra apostol Pablo ne ra apostol Berhna bi mamba rá noya Ajuá nuni Iconio

1 Ra cu Pablo ne ra cu Berhna bi zonga ja ra hnini Iconio, nepu bi yat'a ja ya nija yá mixodyou pa bi zofo ya ja'i de rá noya Ajuá co ndunthi ra ts'edi. Ne ndunthi de gue'u bi gamfri, ngu ya xodyo ngu nú'u himyá xodyo.

2 Pe nú'u ya xodyo himbi ne bi gamfri bi 'yu'ta nú'u himyá xodyo pa da bengá ya ts'omfeni de nú'u ya cu.

3 Hangue ra cu Pablo co ra cu Berhna bi gohni ndunthi ya pa, ne himi tsu da mamba rá noya Ajuá ngue'a mi camfri gue Ajuá mi fats'i'u. Ne nu Ajuá mi umbabi'u ra ts'edi pa da 'yot'a ya nt'udi ne ya danga t'ot'e de ja yá thandi ya ja'i pa da gamfri'u gue nú'a mi mañ'u go gue'a majuani.

4 Pe nuya mengu de guehni xqui hyegue, 'ra mri dena ya xodyo ha nu ma'ra mri dena ya apostol.

5 Nepu 'raya xodyo ne 'ra de nú'u himyá xodyo bi 'ñu'ti'u co ya nda de ra hnini pa da 'yot'tua ra nts'o'mui ya apostol ne da c'ahni co ya do.

6 Pe nura cu Pablo ne ra cu Berhna bi 'yode de nú'a mi ma da t'ot'tua'u, hangue bi 'bat'i ne bi ma pa ja ra hnini Litra ne Derbe, ya hnini de ja ra hai Licaonia. Ne bi thexa ja gatho nú'a ra hai'a.

7 Ne ja mi mambani rá noya Ajuá.

Ya me Litra bi c'ahna ra apostol Pablo co ya do

8 Nuni ja ra hnini Litra mi 'bu 'nara 'ñohø himi tsa da 'ño ngue'a desde mi 'mui ya mi njabu, ne hinhya'mu xqui 'ño, ha mi huhnitho.

9 Nura 'ñohø'a bi 'yode nú'a mi mangu ra cu Pablo. Nepu ra cu Pablo bi nu'ti ne bi badi gue mi ja rá jamfri pa da ñani.

10 Hangue nura cu Pablo bi 'ñembabi nts'edi:

—'Bai manjuantho.

Y nura 'ñohø'a 'bestho ra ora'a bi 'yenga ra sagui bi 'mai ne bi 'ño.

11 Nepu ndunthi ya ja'i de guehni bi hyanda nú'a xqui 'yot'a ra cu Pablo, ne bi mangu nts'edi de yá hñaquí de Licaonia bi 'ñena:

—iMa ajuáhu xa mpanga ja'i ne xuá 'ñehe pa ja ra ximhai, xiyu 'bahni!

12 Hangue ra cu Berhna bi t'embabi gue go mi gue'a ra zidada Jupite, ha nura cu Pablo ra zidada Mercurio ngue'a nú'a go gue'a mi ña'a. Ngue'a mi gue'u yá thuhu yá ajuá ya me Licaonia.

13 Nepu nura macja bá tsi ya ndamfri ne bá ha ya thodri pa ja rá nija ra Jupite nú'a mi ja ja ra gosthi hnini, ne ja bi munts'ini co ndunthi ya ja'i pa da nsunda'u ya apostol, ne mi ne da hyopa ya ndamfri dega hñ'a'ti.

14 Pe nu mi badi njabu ya apostol bi danga yá dutu co ra dumai ngue'a hingo rí 'ñepi da t'ot'tuabi'u njabu. Ne bi yat'a ja ra hmuntsja'i ne bi 'ñena njaua:

15 —¿Hanja gui øthu njabu? Nuje dyá ja'íhe ngu'ahu. Nuje stá ehehe pa ga xi'áhe gue nuya c'oi grí nsundahu hinte ri muui, hangue mahyoni gui 'ueguehu de gue'u pa gui pephu Ajuá nú'a te, nú'a bi hyoca mahets'i ne ra ximhai ne gatho nú'a te ja.

16 Maya'bu nu'a mi hopta ya ja'i da 'yot'a gatho nú'a go mi beni'u.

17 Pe nzantho xa 'ñutuabi'u tengu rá 'mai'a ngue'a xa 'yot'tuabi ya hño, ngue'a go gue'a penna ra 'ye ne ya hoga sofo, ne 'racju te ga tsihu, ne hubga ma muihu pa ga johyahu.

18 Pe masque ra cu Pablo ne ra cu Berhna bi xipa ya ja'i njabu pa hinda hyopa ya ndamfri nú'a ma xa t'umbi'u dega hñ'a'ti, pe xmá hñei pa da hñacuabi'u.

¹⁹ Ra ora'a bi zøhø 'raya xodyo xqui 'ñehe de ra hnini Antioquía ne Iconio. Nú'ú bi 'yu'ta ya ja'i pa bi c'ahna ra cu Pablo co ya do. Nepu bi gut'i'u bi pønga de ja ra hnini pa bá fòte ngue'a mi hu yá mui'u gue ya xqui du.

²⁰ Y nu de ya xqui munts'a ya gamfri habu mi 'benga ra cu Pablo, nú'a ra ora'a bi 'mai ne bi yopa yut'a ja ra hnini. Nepu rá hyax'a bi meui ra cu Berhna pa ja ra hnini Derbe.

²¹ Ne ja bá mambani'u rá noya Ajuá nehe, ne ndunthi ya mengu de guehni bi gamfri. Nepu bi mengui pa bi ma Listra, ne bi 'ranga Iconio, nepu bi ma Antioquía.

²² De nú'u ya hnini'u bi japi da zedi yá jamfri nú'u ya gamfri mi 'buhni, bi xipi gue hinda 'uegue de yá jamfri, ne bi xipi gue mahyoni da zeta ya nt'atsate ne ya ts'othogui pa da hyandua rá nsunda Ajuá.

²³ Ne bi thahna 'raya cu pa da nda cada 'nara nija de nuya ya hnini habu xqui 'rani. Nepu bi 'yapabi Ajuá ne bi ayuna, ne nú'u to'o xqui thahni pa da nda bi 'yent'ua ja yá 'ye Ajuá nú'a to'o xqui gamfri'u.

Ra apostol Pablo ne ra apostol Berhna bi mengui pa ja ra hai Antioquía de Siria

²⁴ Nepu bi thogui bi ma ja ra hai Pisidia ne bi zøn'u ja ra hai Pamfilia.

²⁵ Nepu nu'ú bi mamba rá noya Ajuá ja ra hnini Perge, nepu de guehni bi ma'u ja ra hnini Atalia.

²⁶ Ne de guehni bi gu'u ra motsa pa bi 'raxa ja ra ndehe pa bi menga Antioquía nuni habu xqui t'ent'ua yá 'ye Ajuá pa bi me nú'a ra 'befi xqui t'umbi'u ne ya bi uadi.

²⁷ Ne nu mi zøni bi munts'a mahyegui con gatho ya gamfri ne bi xipabi'u gatho nú'a xqui 'yøt'e co rá ts'edi Ajuá. Ne bi xipi gue Ajuá bi mats'i pa bi zofø nehe nú'u himyá xodyo, ne bi xocua yá mfeni'u pa bi za bi gamfri'u ra Zidada Jesu nehe.

²⁸ Nepu ra cu Pablo ne ra cu Berhna bi 'muhni ndunthi ya pa co ya gamfri de guehni.

15

Ya nda de ya gamfri bi munts'a Jerusale

¹ De nú'u ya pa'u 'raya cu xqui 'ñehe de ra hai Judea pa ja ra hnini Antioquía bi mudi bi xipa gatho ya cu gue pa da mpøhø'u mahyoni da thu'tsua nú'a ra seña xqui mangan ra Moise da thu'tsua gatho ya xodyo nú'u dya 'ñøhø.

² Nu'bú ra cu Pablo ne ra cu Berhna bi ntsanoyau'i'u ndunthi. Hangue bi thahna ra cu Pablo ne ra cu Berhna ne ma'ra ya cu pa da ma pa Jerusale da c'a'tsa ya apostol ne ya nda de ra nija de guehni, pa da ñaui'u de nú'a ra seña'a.

³ Nepu ya gamfri de ra nija Antioquía bi 'ñehui nú'u ya cu. Ne dega 'ñu bi 'ranga ja ra hai Fenicia ne Nsamaria, ne bi xipa ya cu gue nú'u himyá xodyo ya xqui hyeru yá ndaxjua jamfri ne ya xqui gamfri bi rá noya Ajuá nehe. Nu'bú gatho ya cu xi mri johya ndunthi.

⁴ Ne nu mi zønga Jerusale, nuya apostol de guehni ne ya nda de ra nija co ma'ra ya cu mi 'buhni bi umba'u 'nara hoga 'ñehe. Ne ra apostol Pablo ne nú'u to'o mi 'ñoui bi xipabi'u gatho nú'a xqui 'yøt'e co rá mfats'i Ajuá.

⁵ Pe 'raya fariseo mi 'buhni nú'u ya xqui gamfri, bi 'mai ne bi 'ñena:

—Mahyoni da thu'tsua nú'a ra seña gatho ya gamfri masque hingyá xodyo, ne dra 'bepabi da 'yøt'a gatho nú'a mangan rá ley ra Moise.

⁶ Nepu ya apostol ne ya nda de ra nija bi munts'i'u pa da ña'u de rá ley ra Moise ne de nú'a ra seña, ua mahyoni da t'ot'e pa da mpoh'o 'na.

⁷ Nepu de ya xqui ña'u ndunthi, ra apostol Pedro bi 'mai ne bi 'ñena:

—Zi cuhu, ngu guí pashu ya ot'a ndunthi ya pa Ajuá bi huancagui pa dá umba ra hoga nt'ode de ra mpoh'o nú'u hingyá xodyo pa bi gamfri'u nehe.

⁸ Ne Ajuá nú'a to'o patca gatho ma mfenihu bi 'ñudi gue mi ja yá jamfri'u, ngue'a bi umba ra Maca Ndahi'u njabu ngu bi 'racju nehe.

⁹ Njabu stá pahu gue Ajuá handgaguihu gue dí mahyεguihu con gue'u, ngue'a nú'a bi xucua yá mfeni ngue'a bi gamfri bi rá noya'a.

¹⁰ Nu'bú ¿hanja hinguí ne guí camfrihu nú'a xa 'yot'a Ajuá? ¿Hanja guí japhu ya cu da 'yot'a núna himbi za dá othu, ne nixi ndu ma dadahu himbi za bi 'yot'e?

¹¹ Hinguí tsa ga othu njabu. Nujá dí camfrihu gue stá mpoh'o hu po rá hñoja'i ra Zidada Jesucristo, y njabu xa mpoh'o'u nehe.

¹² Nepu mi uadi bi manga ra cu Pedro njabu, bi go'ta yá ne gatho pa da 'yode nú'a mi ma ra cu Berhna ne ra cu Pablo. Nu'ú bi ma de gatho ya nt'udi ne ya danga t'ot'e xqui 'yot'uabi Ajuá nú'u himyá xodyo por gue'u.

¹³ Y de mi uadi bi ña'u bi 'ñenga ra cu Cobo:

—Zi cuhu, 'yohu nú'a ma ga mangá.

¹⁴ Ra cu Pedro ya bi xicju hanja Ajuá xqui mudi xqui japa nú'u hingyá xodyo ne go xqui huahna 'ra de gue'u pa nehe'u drá hnini'a.

¹⁵ Hangue bi njabu ngu nú'a xqui 'yoyo 'nará 'mehni Ajuá ne bi 'ñena:

¹⁶ 'Mefa de guehna ma ga japi da yopa nja rá hmanda ra nda Davi masque ya xa du,

ne masque ya xa nhuati ma da yopa nja ngu rá mudi.

¹⁷ Pa njabu gatho ma'ra ya hnini da hyongagui, ne gatho'u da xocambenigui ma thuhu.

¹⁸ Njabu bi 'ñena Ajuá nú'a to'o xa 'yot'a nuya ya t'ot'e nú'u bi 'ñudi maya'bu.

¹⁹ Hangue ringue'a nuga dí beni gue hindí 'ñepi ga xaxhu nú'u hingyá xodyo nú'u xa hyεpu yá ndaxjua jamfri ne xa gamfri Ajuá.

²⁰ Hønsε mahyoni ga opabihu pa ga hacuahu hinda zipa yá ngø ya mbo'oni nú'u xa hña'tua ya c'oi. Nehe ga ophu gue hinda hñuxui 'nara 'behña nú'a hingue xi rá 'behña, ne hinda zipa yá ngø nú'u ya mbo'oni hinxra 'bomba yá ji. Nehe ga xiphu gue hinguí ho da zipa yá ji ya mbo'oni.

²¹ Nuga dí beni ga xiphu njabu ngue'a desde ya'bu 'bui to'o he'tuabi rá ley ra Moise tat'a pa dega tsaya ja gatho ya hnini.

²² Hangue nuya apostol ne nú'u ya nda de ra nija ne gatho ya gamfri bi beñ'u gue xá hño da huahna 'raya cu pa da mehna Antioquia co ra cu Pablo ne ra cu Berhna. Ne bri thahna yoho ya danga cu, ra cu Juda nú'a xqui thu'mbabi nehe ra Barsabá, ne ra cu Sila.

²³ Ne bi umbabi'u 'nara he'mi pa da hña'tsua ya cu nuni Antioquia habu mi ena:

“Núje dyá apostolhe ne núje dyá ndahe de ra nija, ne gatho ya cu de guecua Jerusalem, dí pen'ahebu ra nzengua nú'ahu ma cu'ihe hingyá xodyohu guí 'buhubu Antioquia, ne nú'ahu guí 'buhubu ja ra hai Siria ne Cilicia.

²⁴ Stá pahu gue 'raya cu de guecua xa ma xqui mabu nsingue ma nsequihe, ne xpá xax'ahu, y co nú'u yá noya xa xi'ahu'u xa ts'oc'a ri mfenihu. Xa xi'ahu gue mahyoni guí 'yothu nú'a ra seña xqui manga ra Moise, ne mahyoni guí 'yothu gatho nú'a bi mañ'a ja ra ley.

25 Hangué nuje dá beñhe xá hño ga huañhe 'raya cu de guecje pa ga peñhebu da ma da c'a'ts'ah_u pa da meui mahyegui ma zi cuh_u ra Berhna ne ra Pablo.

26 Nuy_u ri yoho xa hñuxa yá te pa da mamba rá noya ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

27 Hangué stá pen'ahebu ra cu Juda ne ra cu Sila, y nú'ú go ma da xi'aseh_u nehe núna dí xi'ahe.

28 Ra Maca Ndahi, necaguihe stá beñhe gue xá hño hinga 'bep'ahe ndunthi ya hmanda, hõnse ga 'bep'ahe gui 'yøth_u nú'á xi mahyoni.

29 Hangué oxqui ma gui tsiph_u yá ngø ya mbo'oni nú'ú xa hñá'tua ya c'oi, ne oxqui ma gui tsiph_u yá ji ya mbo'oni, ne oxqui ma gui tsiph_u yá ngø ya mbo'oni nú'ú hinxra 'bõmba yá ji, nixi gui hñuxh_u 'nara 'behñá nú'á hingue xi ri 'behñah_u. 'Bh_u gui jamasuh_u hingui øth_u nuya t'ø't'e dí xi'ah_u, nu'bú gui 'buh_u xá hño. Nsøct'a ndí ne ga xi'ahe. Nubyá Ajuá da max'ah_u."

30 Nep_u nú'ú to'o xqui 'behni bi ma pa Antioquía. Ne mi zøñ'ú bi munts'a gatho ya gamfri ne nu'ú bri dapabi ra he'mi.

31 Y nu mi uadi bi hñe'ti'ú, xi bi johya co nú'á ra ðanga hum_u xqui 'bempabi.

32 Ra cu Juda ne ra cu Sila myá 'mehni Ajuá nehe, ne mi ñá'ú co rá ts'edi'a, hangué bi zofu ya cu ne bi nupa yá mfeni'ú pa da ze yá jamfri.

33 Ne bi gohni ndunthi ya pa con gue'ú. Nep_u 'mefa ya cu me Antioquía bi 'ñedi co 'nara hmäte pa da menjhmá pa Jerusale hab_u xqui 'behni.

34 Pe nura cu Sila bi beni gue ja da gohni'a nuni Antioquía.

35 Nehe ra cu Pablo ne ra cu Berhna ja bi gohni nehe'ú, ne mi udi ra hoga nt'øde de rá noya Ajuá co ma'ra ya cu de guehni mi mfax'ú.

Ra apostol Pablo bi yopa 'ño ma'na'qui bi mamba rá noya Ajuá

36 Nep_u xqui tho 'raya pa, ra cu Pablo bi 'ñembabi ra cu Berhna:

—Maha ma'na'qui, ma ga c'a'tsh_u ya cu gatho nú'ú ya hnini hab_u dá mambf_u rá noya Ajuá pa ga nuh_u te gra ma'ú.

37 Ra cu Berhna mi nehma xa zixa ra cu Xuua nú'á xqui thu'mbabi ra Marco nehe.

38 Pe ra cu Pablo bi 'ñena gue hinxá hño da zits'i'a ngue'a 'nara pa mri 'ñoui bi 'uegues_e de guehni Panfilia, ne ya himbi ne bi meui'ú da mamba rá noya Ajuá.

39 Y por gue'a ra cu Pablo ne ra cu Berhna bi ntsanoya'ú, nep_u bi beni gue ma'na xá hño da ma 'ra 'namb_u. Hangué nura cu Berhna bi zixa ra cu Marco, ne bi meui ja ra motsa bi 'raxa ja ra ndehe pa bi ma Chipre.

40 Ha nura cu Pablo bi huahna ra cu Sila pa da meui. Ne nuya cu de guehni Antioquía bi 'yent'uabi'ú ja yá 'y_e Ajuá.

41 Nep_u bi gu yá 'ñu bi ma'ú pa ja ra hai Siria ne bi 'ranga Cilicia, ne mi nupa yá mfeni ya cu mbi 'b_u de guehni pa da zedi yá jamfri.

16

Ra Timoteo bi meui ra Pablo ne ra Sila

1 De mi zõnga ra cu Pablo co ra cu Sila ja ra hnini Derbe, de guehni bi thogui pa rí ma Listra, y ja bi nth_euini 'nara gamfri rá thuhu ra Timoteo, nurá nãnã mrá xodyo ne mrá gamfri'a, y nurá dada mrá me Grecia.

2 Ha nuya cu mbi 'b_u Listra ne Iconio mi ñá xá hño de ra cu Timoteo.

³ Ha nura cu Pablo mi ne da zits'i pa da meui'a. Pe 'met'o bi japi da thu'tsua nú'a ra seña mąnga rá ley ra Moise, pa hinda bə yá cué nú'u ya xodyo mi 'buhni, ngue'a gatho'u mi pađi gue mrá me Grecia rá dada.

⁴ Nepu nu'ú bi ma de guehni bi thogui pa ja ma'ra ya hnini, ne mi xipa ya cu nú'u ya noya xqui mehna ya apostol ne ya nda de ra nija nuni Jerusale pa da 'yot'e'u.

⁵ Ne njabu ma'na bi te yá jamfri gatho nú'u ya gamfri de nú'u ya hnini habu xqui 'rañ'u. Ne hyastho mi 'yo mi camfri ma'ra ya ja'i de rá noya Ajuá, ne mi munts'ini ma'ra ya cu.

Ra apostol Pablo bi hyanda 'nara me Macedonia ngu dega t'i

⁶ De guehni bi thogui'u pa bi ma ja ra hai Frigia ne Galacia, ngue'a ra Mąca Ndahi himbi hopabi da thogui ja ra hai Asia pa da mamba rá noya Ajuá de guehni.

⁷ Ne bi thogui'u pa bi ma ja ra hai Misia, ne mi ne xa mahma'u pa ja ra hai Bitinia, pe rá Mąca Ndahi ra Jesu himbi hopi da ma'u.

⁸ Hangué bi thoguitho de guehni Misia pa bi ma ja ra hnini Ntroa.

⁹ Ne mi nxuui ra cu Pablo bi hyanda 'nara nt'udi ngu dega t'i. Bi hyanda 'nara 'ñohø mrá me Macedonia, mi 'bahni ne bi 'ñembabi: "Thogui pa Macedonia pa grí faxcaheni."

¹⁰ Ne nu mi hyanda njabu ra cu Pablo nú'a ra nt'udi'a ngu dega t'i, 'bestho dá hñocje pa dá mahe ja ra hai Macedonia, nuga drá Luca ne ra cu Pablo ne nú'u ma'ra ya cu. Dá pahe gue Ajuá mi pencahe pa ma grá mañheni ra hoga nt'ode de ra mpøhø.

Ra Pablo ne ra Sila bi 'ño ja ra hnini Filipino

¹¹ Hangué dá pøñhe de guehni Ntroa dá juhe ra motsa pa dá 'raxhe ja ra ndehe. Ne dá mahe manjuantho ja ra zi t'uca hai rá thuhu Samotracia o madetho ra ndehe. Nepu rá hyax'a dá tsøñhe ja ra hnini Neapoli de ra hai Macedonia.

¹² De guehni dá mahe pa Filipino gue'a 'nará hnini ya me Nroma, ne gue'a 'nara dąnga hnini de ra hai Macedonia. Y ja dá 'buheni 'raya pa.

¹³ Ha ra pa dega tsaya dá pøñhe de ra hnini ne dá mahe ja ra dathe habu xqui nzai ya ja'i da ma dua apabi Ajuá. Ne ja dá huheni habu xqui munts'a 'raya 'behña, ne dá fuhe dá xiphe de rá noya Ajuá.

¹⁴ Ne 'na de gue'u mrá thuhu ra Lidia mrá me Tiatira, mi pa ya hoga dutu xqui jat'i dega murado, ne mi xocambeni Ajuá. Bi 'yode nú'a mi mąnga ra cu Pablo, y Ajuá bi xocua rá mfeni pa bi gamfri.

¹⁵ Ne bi nxistehe'a con gatho ya mengu rá ngu. Nepu bi banteguihe bi 'ñenje:

—'Bu nu'ahu guí hanthu gue xi majuani drá gamfri de ra Zidada Jesu, maha pa ja ra ngu ga 'buhni.

Ne bi jacje dá 'buheni 'raya pa.

¹⁶ Ne 'nara pa ndrá mahe habu nzantho mi t'apabi Ajuá, de má 'ñu dá nthche 'nara nxutsi mrá 'bego ne mi pe'tsa 'nara ts'ondahi nú'a mi japi da xipabi te ma suerte mi pe'tsa cada 'nara ja'i, y nuyá hmu'a mi taħa ndunthi ra boja po nú'a ra 'befi mi pefi'a ngue'a nura nxutsi'a mrá bađi.

¹⁷ Nepu nu'á bi dengahe ne bi ña nts'edi bi 'ñena:

—Nuyu ya dameyu go guehyu yá 'bego Ajuá de mahets'i, ne utua ya ja'i hanja da za da mpøhø.

18 Ndunthi ya pa bi dengahe ne nzantho mi m̄anga njab̄u. Pe ra cu Pablo ya himi ne da 'yøde da m̄anga njab̄u. Hangue bi mpants'i ne bi zofu nú'á ra ts'ond̄ahi mi p̄e'tsa nú'á ra nxutsi ne bi 'ñembi:

—De rá thuhu ra Zidada Jesucristo dí 'bep'a'i gui p̄oni de gue nuna nxutsina.

Y nura ora'a 'bestho bi b̄onga ra ts'ond̄ahi.

19 Ha nu mi hyanda yá hmu gue ya himi tsa da d̄ah̄a ra boja co rá 'b̄efi nú'á ra nxutsi, bi b̄ø yá cūe ne bi ḡu ra cu Pablo ne ra cu Sila pa bi zi'tsua ya nd̄a ja ra tai.

20 Ne bi zi'tsua ya nzaya ne bi 'ñembabi:

—Nuya ya 'ñh̄ø go ya xodyo, ne h̄onse rí 'ñehe pa da japi da nxaxni ma hninih̄u.

21 Ne udi yá nzai nú'u hindí 'ñepi ga øth̄u ngue'a dyá me Nromah̄u y dí oh̄u ja yá 'ȳe ma nd̄ah̄u me Nroma.

22 Nu'b̄ú nú'u ya ja'i xqui munts'ini bi b̄ø yá cūe con gue'u, nep̄u ya nd̄a bi manda da 'b̄øcua yá dutu ne dra fet'i co ya ts'ut'o.

23 Y mi uadi bi hna'mbabi nts'edi, bi jot'a fadi ne bi sipa ra nsufadi gue da su xá h̄ño.

24 Y mi 'yøde njab̄u ra nsufadi, bi cu'ta asta xi ra ts'at'a fadi, ne bi ze'mba yá ua ja 'nara d̄anga za hab̄u hingui tsa da xocse'u.

25 Pe ngu made ra xuui ra cu Pablo ne ra cu Sila mi apabi Ajuá ne mi tutuabi ya jah̄ñ̄a Ajuá, ne gatho ma'ra ya 'yofadi mi øde'u,

26 mi d̄amfri bi nja 'nara d̄anga mbimhai, asta mi 'ñ̄anga yá ua ya jado de ra fadi, ne asta bi xogui gatho ya gosthi fadi, ne bi xot'a gatho ya cadena nú'u mi th̄at'a ya 'yofadi.

27 Ha nura nsufadi bi nuhu bi hyanda ya gosthi fadi gatho mi xogui, hangue bi ḡuca rá mahuai pa xa h̄ñoschm̄a'a, ngue'a mi hu rá m̄ui gue ya xqui 'bat'a gatho ya 'yofadi.

28 Pe nura cu Pablo bi ma'ti ne bi 'ñembi:

—Oxqui ma gui h̄ñose. Nuje dí 'b̄uheua gatho.

29 Nep̄u nura nsufadi bi 'yadi 'nara ñot'i, ne bi yat'i hnest'ihi asta mri huat'i co ra ntsu, ne bá ndandiñ̄ah̄mu ja yá ua ra cu Pablo ne ra cu Sila.

30 Nep̄u 'bestho bi p̄oni pa thi ne bi 'yambabi'u bi 'ñembi:

—'Ñh̄øh̄u, ¿te rá 'b̄e ga øt'e pa ga mp̄øh̄ø?

31 Nu'b̄ú nú'u bi 'ñembi:

—Camfri ra Zidada Jesucristo pa njab̄u gui mp̄øh̄ø nu'i ne gatho ya mengu ri ngu.

32 Nep̄u ra cu Pablo ne ra cu Sila bi xipa rá noya Ajuá nú'á ra nsufadi ne gatho ya mengu rá ngu.

33 Y mi nxuuih̄o ra nsufadi bi x̄cuabi'u hab̄u xqui t'umba ya m̄fei. Nep̄u nú'á bi nxistehe 'bestho ne gatho ya mengu rá ngu.

34 Ne bi zixa pa ja rá ngu ne bá umbi te bi zi'u. Y nú'á ra nsufadi ne nú'u ya mengu rá ngu xi mri johya ngue'a xqui gamfri'u Ajuá.

35 Nurá hyax'a ya nd̄a bi m̄ehna ya polecia da xipa ra nsufadi gue da hȳe gui ra cu Sila ne ra cu Pablo.

36 Hangue ra nsufadi bi 'ñembabi ra cu Pablo:

—Xuá menca ra noya ya nd̄a ga h̄ec'ah̄u. Hangue da za gui p̄øñ̄h̄u ne gui maha te rá entho.

37 Pe ra cu Pablo bi zofu nú'u to bá h̄a ra noya pa da thegui'u, ne bi 'ñembi:

—Hina, ngue'a nuje dyá me Nromahe nehe y dí ohe ja yá 'yε ma danga ndahú me Nroma, ne bri fεtc'ahe ja yá thandi ya ja'i nsingue bi t'angahe 'nara nt'ani, ne bi jotcaguihe ja ra fadi. Ha nubyá go ne da hyεgaguihe nsingue to da badi. Hinda za. Duá ese'u pa da pøngaguihe de guecua.

³⁸ Nu'bú ya polecia bi ma bá xipa njabú ya ndá. Nu'bú nu'ú bi ntsu nu mi badi gue myá me Nroma ne mi o ja yá 'yε ra danga ndá Nroma.

³⁹ Hangué nu'ú bi ma bá apa ra pumbate ra cu Pablo ne ra cu Sila, bi pøni de ra fadi ne bi bantebi da bøni'u de ja ra hnini.

⁴⁰ Ha nu mi bønga fadi'u bi ma ja rá ngu ra nju Lidia. Ne bá hu'mba yá mui ya cu. Nepu bi ma'u.

17

Ya me Tesalonica bi ñunts'i'u

¹ Ra cu Pablo ne ra cu Sila bi ma bi 'ranga ja ra hnini Anfipoli ne ja ra hnini Apolonia, ne de guehni bi zønga asta ja ra hnini Tesalonica. Ne ja mi jani 'nará nija ya xodyo.

² Y nuni ra nija'a nú'a ra pa dega tsaya ra cu Pablo ngu xi mrá nzai bi ma bi yat'ini hñu semana dega tat'a hñato pa mi ntsanoyau ya xodyo.

³ Mi he'ta ra Maça T'ofó ne mi xipabi'u hanja mi pe'tsi da sufri ra Cristo nú'a rá 'mehni Ajuá, ne da du ne da yopa nte. Ne mi embabi:

—Nuna ra Jesu dí xi'ahú go guehna ra Cristo bá pehna Ajuá pa da ndá.

⁴ Ne 'ra de ya xodyo bi gamfri ne bi munts'ui ra cu Pablo ne ra cu Sila. Nehe bi gamfri ndunthi ya me Grecia nú'u mri xøcambeni Ajuá, ne ndunthi ya 'behñá nú'u xi myá fadi de ra hnini.

⁵ Hangué xi bi bø yá cuε ya xodyo nú'u himyá gamfri, ne bá munts'a 'raya ts'oja'i mbi 'yo dega dahñei ja ra hnini pa bi 'yu'ti ne bi japi da ñunts'i maxøgue ra hnini. Nepu bi ma'u ja rá ngu ra cu Jasón pa xa gucjhmahá ra cu Pablo ne ra cu Sila pa xa 'yent'ua ja yá 'yε ya ja'i.

⁶ Pe nu'ú mi jo'oni, hangué go bri jaca ra cu Jasón co ma'ra ya cu, bi ts'ixa ja ya ndá de ra hnini, ne mi mafi nts'edi ya ja'i mi ena:

—Nú'u ya 'ñøhø to'o xa ts'oca gatho ra ximhai co yá ts'ont'udi ya xa zøcjua nehe.

⁷ Nuna Jasón go guehni xa umba nsequi ja rá ngu. Gathoyu hingui øta ma ndahú Nroma ngue'a nuyá mā gue 'bu ma'na ra ndá, ne nú'a ra ndá'a rá thuhu ra Jesu, 'nā.

⁸ Y nu mi 'yø njabú ya ja'i ne ya ndá de ra hnini, xi bi bø yá cuε gatho ne mri ñahñitho'u.

⁹ Pe ra cu Jasón ne nú'u to'o mri 'ñoui bi 'yadi'u 'nara fiansa pa bi thegui.

Ra Pablo ne ra Sila bi 'ñoja ra hnini Berea

¹⁰ Ne ngu bi nxuui ya cu bi mehna ra cu Pablo ne ra cu Sila pa bi ma ja ra hnini Berea. Ne nu mi zøni de guehni bi yat'a ja yá nija ya xodyo.

¹¹ Y nuya xodyo de guehni Berea xi myá hoja'i'u, hingue ngu ya me Tesalonica. Co ndunthi ra paha bi gamfri'u rá noya Ajuá, ne hyastho mi hongá ja ra Maça T'ofó pa da badi ua gue xi majuani nú'a mi māñ'u.

¹² Hangué ringue'a ndunthi de gue'u bi gamfri, ne 'raya me Grecia bi gamfri nehe, nehe ndunthi nú'u to'o xi myá fadi ngu ya 'behñá ngu ya 'ñøhø, gatho bi gamfri'u.

¹³ Pe nu mi 'yøde ya xodyo me Tesalonica gue ra cu Pablo mi mānga rá noya Ajuá de guehni Berea, bi ma de guehni'u pa bá u'ta ya ja'i.

14 Pe nuya cu de guehni Berea bi dama zixa ra cu Pablo pa bi ma ja ra ndehe. Pe ra cu Sila ne ra cu Timoteo ja bi gohnitho'ᵐ Berea.

15 Ha nú'ᵐ to'o bi zixa ra cu Pablo bi m̄ui asta ja ra hnini Atena. Nep̄ᵐ nu'ᵐ bá pengui bá h̄a ra noya nú'ᵐ bá xipa ra cu Pablo gue da xipa ra cu Sila ne ra cu Timoteo da ma 'bestho pa ja dí nth̄uini.

Ra apostol Pablo bi 'ñ̄o ja ra hnini Atena

16 Ha nu de mi 'b̄h̄ni Atena ra cu Pablo mi t̄o'ma ra cu Sila ne ra cu Timoteo, xi mi tu rá m̄i ngue'a bi hyandi xi mi ja ndunthi ya c'oi nú'ᵐ mi nsunda ya ja'i de guehni.

17 Hangue bi zofo ya xodyo ja yá nija, ne nú'ᵐ ma'ra mi x̄ocambeni Ajuá de guehni. Ne hyastho mi 'yoni ja ra tai mi zofo ya ja'i.

18 Ne bi ntsanoyau 'raya 'ñ̄oh̄ de guehni mri nxadi nú'ᵐ mi utuabi ya ja'i nú'ᵐ mi t'emb̄i ya epicureo, ne ma'ra mri nxadi de ya estoico. Ne 'ra de gue'ᵐ mi ena:

—¿Te xicj̄ᵐ 'b̄ᵐ nuna 'ñ̄oh̄ xi ñ̄a ndunthi?

Ha nu ma'ra mi ena:

—'Matho m̄amba rá noya ma'ra ya zidada.

Nu'ᵐ bi m̄anga njab̄ᵐ ngue'a ra cu Pablo xqui xipabi'ᵐ de ra Zidada Jesu, ne xqui xipabi gue xqui yopa nte de ra du.

19 Nep̄ᵐ de guehni bi zixa ra cu Pablo ja 'nara zi loma rá thuhu Areópago, ngue'a mri nz̄ai ja da munts'ini gatho ya ja'i pa da nxahni'ᵐ 'na ngu ma'na, ne bi t'ambabi:

—¿Ha da za gui 'ñ̄utcaguihe nuna ra 'ra'yo nt'utuante guí udi?

20 Ngue'a guí xicaguihe ya 'ra'yo noya hinstá øhe, hangue dí ne ga p̄ahe te rí b̄onga nuya noya guí m̄a.

21 Bi m̄anga njab̄ᵐ ngue'a gatho ya me Atena ne ya nz̄oh̄ gá ja'i mi 'b̄ai de guehni mri nz̄ai mri munts'i h̄onse pa da 'ȳode ne da m̄a de nú'ᵐ ya 'ra'yo noya xqui 'ȳode.

22 Hangue ra cu Pablo bi 'mai madetho de gue'ᵐ nuni ja ra Areópago ne bi 'ñ̄ena:

—Nú'ah̄ᵐ gyá me Atenah̄ᵐ, dí handi gue nu'ah̄ú xi grí x̄ocambeniᵐ gatho nú'ᵐ ri zidadah̄ᵐ.

23 Ngue'a de dá thogui de guehni ja ri nijah̄ᵐ hab̄ᵐ guí x̄ocambeni ri zidadah̄ᵐ, dá handa 'nara ata hab̄ᵐ nt'of̄o ne ena: “Nuna ata ja guecua di x̄ocambeni nú'ᵐ ra ajuá hinhya'm̄ᵐ xa f̄adi”, njab̄ᵐ ena. Y nú'ᵐ Ajuá hinhya'm̄ᵐ xcá p̄ah̄ᵐ, go gue'a dí xi'ah̄bya.

24 Nú'ᵐ Ajuá to'o bi hyoca ra ximhai ne gatho nú'ᵐ j̄aua, go gue'a ra Nd̄a de mahets'i ne de ra ximhai. Nu'ᵐ hingui 'b̄ᵐ ja ya nija nú'ᵐ xa hyoca ya ja'i.

25 Ne nixi hingui ø'tua ra 'bedi nú'ᵐ ø't'a ya ja'i pa gue'a, ngue'a go gues'e'a ri 'racj̄ᵐ ra te ne ra nd̄ahi pa ga j̄unsh̄ᵐ, ne gatho ya t'ø'te nú'ᵐ dí hoñh̄ᵐ.

26 Ne 'nadra ji bi hyoca gatho ya ja'i nú'ᵐ 'b̄ai hab̄araza nuua ja ra ximhai. Ne nu'ᵐ go bi m̄a hangu ya j̄eya da nte'ᵐ ne hab̄ᵐ da 'm̄ᵐ.

27 Ajuá njab̄ᵐ bi hyogaguih̄ᵐ pa ga hoñh̄ᵐ'a pa xahm̄a ga ts̄udih̄ᵐ, masque nu'ᵐ hingui 'b̄ai yab̄ᵐ de guec̄j̄ᵐ.

28 Ngue'a por gue'a dí 'b̄h̄ᵐ ne dí 'ñ̄anih̄ᵐ, nja ngu 'rari 'yofoh̄ᵐ bi 'yofo njaua bi 'ñ̄ena: “Xi majuañi nujú go yá b̄atsiguih̄ᵐ Ajuá”, njab̄ᵐ bi 'ñ̄ena.

29 Hangue nu'ᵐ yá b̄atsiguih̄ᵐ Ajuá, hinda za ga eñh̄ᵐ gue Ajuá 'nara c'oi dega oro o dega t'axi o dega do nú'ᵐ xa hyoca ya ja'i ngu nú'ᵐ beni hanja da hyocse'ᵐ.

³⁰ Ajuá mi hopi da thoguitho nú'a xqui 'yøt'a ya ja'i maya'b_u ngue'a hinte myá fadi, pe nubyá ri manda gue da ñobri gatho ya ja'i.

³¹ Ngue'a Ajuá xa hñuxa 'nara pa, ne nú'a ra pa'a ma da hña'mba nguenda gatho ya ja'i de ra ximhai co 'nara hoga ts'utbi. Y nú'a to'o bi hñuts'i pa da hñanga nguenda go gue'a ra Zidada Jesucristo. Ne ngu 'nara nt'udi de gue'a, Ajuá bi japi bi yopa nte de ra du.

³² Y nu mi 'yøde'ü gue ra Zidada Jesu xqui yopa nte de ra du, 'ra mi 'ñant'ütho, ha nu ma'ra mi ena:

—Ma'na xá hño ma'na ra pa gui xicje nú'a guí ma.

³³ Nep_u ra cu Pablo bi 'uegue de gue'ü.

³⁴ Pe 'ra de gue'ü bi gamfri ne bi ðeni'a. Ne 'na de gue'ü mrá thuhu ra Nisio, mi gue'a 'na de nuya ndá mri munts'ini ja ra Areópago. Nehe 'nara 'behña mrá thuhu ra Damari bi gamfri rá noya Ajuá, co ma'ra ya mengu de guehni.

18

Ra apostol Pablo bi zofu ya me Corinto

¹ Nep_u de gue'a ra cu Pablo bi bõni de guehni Atena pa bi ma ja ra hnini Corinto.

² Ne ja bi nthuini 'nara cu mrá xodyo mrá thuhu ra Aquila, mrá me Ponto ne ja xqui 'ñehe de ra hai Italia, ne mri 'ñoui rá 'behña mrá thuhu ra Priscila. Nú'á xqui bõni de ra hnini Nroma ngue'a ra ndá Claudio bi manda da juui de guehni gatho ya xodyo.

³ Ra cu Pablo bi ma bá 'buhui ra cu Aquila co rá 'behña ngue'a mi 'nada yá 'befi'ü, mi hoca ya carpa dega dutu.

⁴ Ne cada ra pa dega tsaya ra cu Pablo mi pa ja yá nija ya xodyo pa mi ñaui'ü, nehe mi ñaui nú'ü himyá xodyo, y mi zofu'ü de rá noya Ajuá.

⁵ Ne nu mi zøhø ra cu Sila ne ra cu Timoteo xqui 'ñehe'ü de ra hai Macedonia, bi zahni'ü ra cu Pablo mi ja ndunthi ra 'befi ngue'a hyastho mi zofu ya xodyo mi xipabi gue ra Jesu go gue'a ra Cristo nú'a xqui mehna Ajuá pa da ndá.

⁶ Pe nuya xodyo bi nø'tuabi ne bi zani. Nu'bú ra cu Pablo bi hñaça rá pat'i ne bi huat'i, gue'a 'nara seña gue mi ma da 'uegue de gue'ü ne hinda ma da ðadi de yá ts'oqui, ne bi 'ñembabi:

—Nu'ah_u go ma gui thadis_u de ri duh_u, ngue'a nuga ya hinte dí thadi de gue'ah_u. Desde nubyá ma ga zofu nú'ü hingyá xodyo.

⁷ De guehni ra cu Pablo bi 'uegue de gue'ü ne bi ma ja rá ngu 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Justo mi 'b_u gueta yá nija ya xodyo, ne nu'á mi xøcambeni Ajuá.

⁸ Nep_u 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Crispo mrá ndá de yá nija ya xodyo bi gamfri ra Zidada Jesu con gatho ya mengu rá ngu. Ne ndunthi ya me Corinto bi 'yøtua rá noya Ajuá mi mangu ra cu Pablo, bi gamfri'ü ne bi xistehe.

⁹ Nep_u 'nara xuui ra Zidada Jesu bi zofu ra cu Pablo ngu dega t'i ne bi 'ñembabi:

—Oguí tsu, sigui gui mangu ra maça noya, oguí tsaya gui ña.

¹⁰ Ngue'a nuga dí 'b_ui con gue'e, y hinda za to da 'yø't'a ra nts'o'mai. Ngue'a ja nuna hniniñá 'b_ui ndunthi ya ja'i go ma meti, y nú'á ma da gamfrigui.

¹¹ Hangue ra cu Pablo bi gohni 'na njeya made nuni ja ra hnini Corinto. Ne nzantho mi zofu ya ja'i de rá noya Ajuá de guehni.

¹² Pe de nú'ü ya pa mrá ndá ra Galio nuni ja ra hai Acaya, ya xodyo bi 'ñu'ti pa da g_u ra cu Pablo, ne bi zix'ü ja ra ts'utbi.

¹³ Ne bi 'ñembabi ra ndá:

—Nuna 'ñøhøna u'ta ya ja'i pa hinda nsunda Ajuḗ ngu mḗnga rá ley ra Moise.

¹⁴ Ra cu Pablo mi ma da ḗahmaha, pe ra ndḗ Galio bi 'ñemba ya xodyo:

—'Bḗ di jahma te xa 'yø't'ahḗ nuna ra 'ñøhø, o xa 'yø't'a 'nara ts'ocate nuua ja ra hnini, nu'bḗ ha, da za ga øt'a nú'ḗ guí mañhḗ.

¹⁵ Pe nú'ḗ guí mañhḗ hønse dega noya ne de ri leyhḗ, go da nuhḗ te guí 'yøthḗ. Nuga hinte dí 'ñent'i con guehna.

¹⁶ Nepḗ bi japi da bøn'u de guehni ja ra ts'utbi.

¹⁷ Nu'bḗ gatho nú'u himyá xodyo mi 'bḗhni bi mihi ra Soste nú'ḗ mrá ndḗ de yá nija ya xodyo de nura hnini'ḗ, ne ja bi hna'mbabini nts'edi ja rá thandi ra ndḗ Galio, pe nu'ḗ nixi bi 'yø't'a ncaso, y nixi hinte bi ma.

Ra apostol Pablo bi menga pa Antioquía, ne ya rá hñu'qui bi mḗdi bi 'ño bi mḗmba rá noya Ajuḗ

¹⁸ Ha nura cu Pablo bi gohi ndunthi ya pa de guehni. Nepḗ de gue'a bi 'ñedi gatho ya cu, ne bi meui ra cu Aquila co ra nju Priscila pa bi ma ja ra hai Siria. Ne de má 'ñu bi 'ranga ja 'nara zi t'uca hnini rá thuhu Cencrea. Ne ante da gḗ ra motsa'u pa da 'raxa ja ra ndehe, 'met'o ra cu Pablo bi 'ñaxa gatho rá stḗ pa bi 'yø't'a ra hñḗ'ti ngu nú'ḗ xqui ma.

¹⁹ Y nu mi zønga Efeso ra cu Pablo ja bi zoguini ra nju Priscila co ra cu Aquila, y nu'ḗ bi ma ja yá nija yá mixodyoui pa bá ñḗui'u.

²⁰ Y nu'ḗ bi bantebi ra cu Pablo da gohi 'raya pa, pe nu'ḗ himbi ne.

²¹ Hange bi 'ñehui'u ne bi 'ñembabi:

—Dí pe'tsi te grá 'bḗ Jerusale pa ga øt'a ra ngo nú'ḗ ya ma da dat'i, pe ma ga penga ma'na'qui pa ga c'a'ts'a'ihḗ 'bḗ Ajuḗ go rá paha.

Ne bi bøni de guehni Efeso, ne bi gḗ ra motsa pa bi 'raxa ja ra ndehe pa bi ma Cesarea.

²² Nu mi zøni de guehni bi thogui 'bestho pa bi ma Jerusale. Ne nu mi uadi bi zengua gatho ya cu de guehni, bi thogui pa bi ma Antioquía.

²³ Nepḗ de ya xqui 'mḗhni 'raya pa, bi bøni ma'na'qui pa bi ma gatho ja ya hnini de ra hai Galacia ne de Frigia pa da nu te gra ma rá 'befi Ajuḗ, ne mi xipi da zedi yá jamfri gatho ya gamfri nú'u mbi 'bḗhni.

Ra Apolo bi mḗmba rá noya Ajuḗ nuni Efeso

²⁴ Nú'u ya pa'u bi zønga Efeso 'nara xodyo mrá thuhu ra Apolo mrá mengu ja ra hnini Alejandría. Xi mi paḗi da ñḗ xá hño, ne mi paḗi xá hño gatho nú'ḗ mḗnga ra Ndaxjua T'ofu.

²⁵ Nu'ḗ xqui t'utuabi rá noya ra Zidada Jesu desde bi gamfri'ḗ, ne xi mrá ehya mi uḗi xá hño de nú'ḗ mi paḗi de ra Zidada Jesu, masque hønse mi paḗi de rá sistehe ra Xuua.

²⁶ Ne bi mḗdi bi zofu ya xodyo ja yá nija'u, ne himi tsu. Nepḗ mi 'yøde ra nju Priscila ne ra cu Aquila, bi zixa 'nambḗ pa bi 'ñutuabi ma'na xá hño de rá noya Ajuḗ.

²⁷ Nepḗ nu'ḗ 'mefa mi ne da ma Acaya, y ya cu de guehni Efeso bi xipabi gue xá hño da ma. Ne nu'ḗ bi 'yopa 'nara he'mi pa bi mempa ya cu Acaya pa da t'umba ra hoga 'ñehe'ḗ. Ne nu mi zønga Acaya, nu'ḗ bi mats'i de guehni nú'u xqui gamfribi rá noya Ajuḗ.

²⁸ Ne xi mi ntsanoyau ya xodyo ja yá thandi gatho ya ja'i. Nu'ḗ mi xipi ngu nú'ḗ mḗnga ja ra Ndaxjua T'ofu gue ra Jesu go gue'a ra Cristo nú'ḗ to'o bá pehna Ajuḗ pa da ndḗ, ne go gue'a nú'ḗ mi tø'mi'u.

19

Ra apostol Pablo bi zofo ya me Efeso

1 Nura cu Apolo mi 'buhni Corinto, ha nura cu Pablo mbi 'yo ra 'ñu pa mri ma Efeso, bi 'ranga ja 'raya t'øhø xi myá mboza, ne de gue'a bi zønga Efeso habu mi 'bu'i raya gamfri.

2 Nepu nu'á bi 'yambabi'u ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue gá hñañhu ra Māca Ndahi núbya gá camfrihu rá noya Ajuá?

Nu'ú bi dādi ne bi 'ñena:

—Hina, nixi stá øhe ua 'bu ra Māca Ndahi.

3 Hangu nura cu Pablo bi 'yambabi ne bi 'ñembabi:

—¿Te ma sistehe xcá hñañhu 'bu?

Ne nu'ú bi dādi ne bi 'ñena:

—Rá sistehe ra Xuua.

4 Ra cu Pablo bi 'ñembabi'u:

—Nura Xuua mi xi'tsa ya ja'i ngue'a gue'a ngu 'nara seña gue nuya ja'i'u ya xqui ñobri de yá ts'øqui. Pe bi xipabi'u nehe gue mahyoni da gamfri nú'a mi ma da zøhø 'mefa de gue'a, go gue'a ra Jesu nú'a to'o ra Cristo nú'a bá pøhna Ajuá pa da ndā.

5 Ha nu mi 'yøde njabu bi existehe'u de rá thuhu ra Zidada Jesu.

6 Nepu ra cu Pablo bi hñuxa yá 'ye ja gatho ya gamfri pa bi hñanga ra Māca Ndahi. Y nura ora'a bi ña'u 'rama'na'ño ya hñāqui ne bi mañ'u ngu nú'a xqui xipabi Ajuá da mā.

7 Ngu mi 'ret'amayoho por gatho nú'u xqui hñanga ra Māca Ndahi.

8 Ngu hñu nzana ra cu Pablo bi ma ja yá nija ya xodyo habu mbi mamba rá noya Ajuá co ndunthi ra ts'edi. Nu'á mi ntsanoyau ya ja'i ne mi ø'ta 'nara ts'edi pa da gamfri'u nú'a mi xipabi hanja go ri manda Ajuá.

9 Pe 'ra de gue'u xi xmá me yá coraso hangu himbi ne bi gamfri, hønse mi tsanba rá noya Ajuá ja yá thandi ya ja'i. Hangu nura cu Pablo bi 'uegue de gue'u, ne bi zixa nú'u xqui gamfri ja 'nara scuela, ne nura xahnete mi 'buhni rá thuhu ra Tiranno. Y ja guehni ra cu Pablo mbi mamba rá noya Ajuá hyastho.

10 Njabu bi 'yøt'a yo njeya pa bi 'yødebi rá noya ra Zidada Jesu gatho nú'u mi 'bu ja ra hai Asia, ya xodyo ne nú'u himyá xodyo.

11 Y Ajuá bi umba ra ts'edi ra cu Pablo pa bi 'yøt'a ya danga nt'udi,

12 asta mi tha'tsua yá nthu'tañaxu ne ma'ra yá dutu nuya da'thi pa mi thani'a ne mi yopa tha'tsuabi ya da'thi y nu'ú mi ñani, y nu'u tó'o mi pe'tsa ya ts'ondahi nu'ú mi pøni de gue'u.

13 Pe nu 'raya xodyo myá 'ñete mi 'yo'u mi japa ya ts'ondahi da bøni de ja ya ja'i, nepu nu'ú bi beni gue da zapi da 'yenga ya ts'ondahi de rá thuhu ra Zidada Jesu nehe ngu mi ø'ta ra cu Pablo. Ne mi embabi ya ts'ondahi:

—Dí xi'a'ihe gui pøni de rá thuhu ra Jesu nú'a mangan ra Pablo.

14 Guehna bi 'yøt'a nú'u yoto yá t'u ra Seva nú'a 'namrá ndā gá macjā gá xodyo.

15 Pe nu mi 'yøt'ua njaua 'nara ts'ondahi, nu'á bi dādi ne bi 'ñemba nú'u ya 'ñøhø:

—Nuga dí paça to'o ra Jesu, ne dí paça to'o ra Pablo, xi nu'ahū, zto'o'ihū?

16 Ha nú'a ra 'ñøhø to'o mi pe'tsa ra ts'ondahi bi ma bá ju nú'u ya 'ñete co rá ts'edi ra ts'ondahi ne xi bi na'mbi nts'edi. Ha nu'ú bi nest'ihū bi bøni de guehni myá thelo ngue'a bi thumba gatho yá dutu, ne bi hñaxa ndunthi ya nts'eni.

17 Y gatho ya xodyo mi 'buhni Efeso ne nú'ú himyá xodyo bi 'yøde'ú nú'á xqui nja, nu'ú nu'ú xi bi ntsu. Ne ma'na xi mri t'e'tsua rá nsu rá thuhu ra Zidada Jesu.

18 Ne ndunthi de nú'ú xqui gamfri mi pa mri njuani de yá ts'oqui.

19 Y ndunthi ya 'ñete bi hñaxa yá t'ofa pa bi tsat'a ja yá thandi ya ja'i, ha nuya libro'ú nu mi t'øt'a ra uenda, mri muui ngu made nthebe 'mo ya t'axaboja.

20 Njab'ú ma'na mri ntanga rá noya Ajuá co ndunthi ra ts'edi.

21 Nep'ú de gue'a ra cu Pablo bi hñuts'i gue da ma da c'a'tsa ya cu asta ja ra hai Macedonia ne Acaya, nep'ú rí 'ñehe Jerusale, nep'ú de guehni mahyoni rí ma Nroma.

22 Hangue bi mehna yoho yá mfats'i da 'met'o pa rí ma Macedonia, bi mehna rá cu Timoteo ne ra cu Erasto. Ha nura cu Pablo bi gohnitho ma'ra ya pa de guehni ja ra hai Asia.

Ya me Efeso bi ñunts'i'ú

23 Nú'ú ya pa'ú bi ñunts'a gatho ya me Efeso ngue'a bi zønini rá noya Ajuá.

24 Mi 'buhni 'nara 'ñhø mrá thuhu ra Demetrio. Nura 'befi mi pa'di'a mi pøe ya boja dega t'axi. Ne mi 'b'ú yá mfats'i mi hoca ya c'oi de 'nara zinañá rá thuhu Diana pa mi papa ya ja'i. Y xi mi taha ndunthi ra boja.

25 Nep'ú 'nara pa ra Demetrio bi munts'a gatho nú'ú yá mfats'i ne ma'ra nú'ú to'o mi hoca ya c'oi nehe, ne bi 'ñembabi:

—Nu'ahú guí pa'dih'ú gue co nuna 'befina stá taha ndunthi ra boja, ne hinte stá 'beh'ú.

26 Pe ngu xcá 'yøh'ú ne xcá hyanth'ú gue nura Pablo ri 'yo ne ma gue nú'ú ya zidada nthoqui, hinga yá zidada. Y njab'ú xa hñacua ndunthi ya ja'i gue hinda nsunda ya zidada, hingue hønseua Efeso, nehe maxøgue gatho ma haih'ú Asia.

27 Nuna guehna ma'na xá nts'obyana, ha go guehna ma 'befih'ú dí hanthmah'ú. Nubyá da ne ma ga 'bedih'ú zaí, asta ne ra nija de ma zinañah'ú Diana nú'á xi rá nsunda, ma da 'medi nú'á ra nsu pe'tsi. Ha ne gue numa zinañah'ú Diana ri nsunda gatho ya ja'i de guecua ja ma haih'ú Asia ne gatho maxøgue ra ximhai.

28 Nu mi 'yøde njab'ú gatho nuyá mfats'i ne gatho nú'ú ma'ra to'o mi hoca ya c'oi xi bi bø yá cu'e'ú, ne mi mafi mi ena:

—Xi rá nsunda ma zinañah'ú Diana!

29 Ne bi nja ngu ra mpumfri gatho ja ra hnini, ne bri mihi ra cu Gayo ne ra cu Aristarco myá me Macedonia nú'ú xqui 'ñoui ra cu Pablo. Ne bri jut'i ne bri ts'tits'i asta hab'ú mi øt'a yá hmunts'i.

30 Ha nura cu Pablo mi ne xa yut'ini pa xa zofa ya ja'i, pe nuya gamfri himbi hyopi bi yut'i.

31 Nehe 'raya nda de Asia nú'ú mi ntsixui ra cu Pablo, bi mempa ra noya gue hinda yut'a de guehni.

32 Nura ora'a xi mbi ja 'nara hmahni ja yá hmunts'i'ú, 'rama'na'ño mi mañ'ú, ngue'a gatho xi xqui mpumfri, ne xi ndunthi de gue'ú nixi mi pa'di hanja xqui munts'i.

33 Pe nu 'ra de gue'ú bi xipabi ra Jandro hanja xqui munts'i. Nuya xodyo xqui umba ya nt'ent'i ra Jandro pa da 'mai da ña ja yá thandi ya ja'i. Nep'ú nu'á bi 'ñutua ra seña ya ja'i co rá 'ye pa da go'ta yá ne. Nu'á mi ne da ñanga yá mixodyoui nú'ú xcri ju.

34 Pe nu mi ba'di ya ja'i gue mrá xodyo'a, nu'ú bi mafi nts'edi ngu yo ora, ne mi ena:

—iXi rá nsunda ma zinanahú Diana!

³⁵ Nepu 'nara ndá de ra hnini bi go'tua yá ne ya ja'i ne bi 'ñembi:

—Nú'ahú gyá menguhúua Efeso, haburaza xa fadi gue nuua ja ma hninihú xi drí suphú rá nijá ma zinanahú Diana nú'a xá nsunda, y drí suphú rá c'oi nú'a bá cai de mahets'i bá pehna ma zidadahú ra Jupite.

³⁶ Guí pahú gue xa fadi haburaza, ogui tu ri mahú, ne ote guí othú 'bu hinxcá beñhú xá hño 'met'o nú'a guí ne guí othú.

³⁷ Nuyú ya 'ñohó xcuá tsihú hinte xa 'yø't'ahú, ha nixi xa ñama'ñú de ma zinanahú drí nsundahú.

³⁸ Y nura Demetrio ne nú'u ma'ra to hoca ya c'oi, 'bu ja te da ñapabi, dá ñapabi ja ra ts'utbi, ne dá nhyanthayú ja ra nzaya.

³⁹ Nu'bu ja ma'na te guí mañhú, da za guí maha ja ra ts'utbi guí mañhú ja ma hmunts'ihú ngu mąnga rá ley.

⁴⁰ Ngue'a pa guecuá xá nts'uni. Da za da hñapcahú da t'ena gue xi dyá necatuhnihú por nuna ra ñunts'i stá othúbya, ne hindí pahú te ga thadihú na sta t'angahú.

⁴¹ Nepu mi mąnga njaua ra ndá, bi 'ñehui ya ja'i ne bi ua ra hmunts'i.

20

Ra apostol Pablo bi 'ño ja ra hai Macedonia ne Grecia

¹ Ha nu mi uadi nú'a ra dangá ñunts'i xqui nja, ra cu Pablo bi zohna gatho ya cu pa bi umba 'nara ts'ofó. Nepu bi 'ñehui gatho co 'nara nthúfi ne bi bñni de guehni bi gú ra 'ñu bi ma pa ja ra hai Macedonia.

² Ne bi yopa zñni habú gatho mi 'bu ya cu pa bi nupa yá mfeni, nepu bi ma pa Grecia.

³ Y nuni ja bi 'muhni hñu nzaná. Ne 'mefa ya mi ma da gú ra motsa pa da 'raxa ja ra ndehe pa dí ma Siria, pe bi 'yøde gue ya xodyo xqui go 'nara cohi pa da 'yø'tua ra nts'o'mai, hangue nu'a bi beni gue ma'na xá hño da yopa 'ranga Macedonia.

⁴ Ne bi meui ra cu Sopate mrá me Berea, ne ra cu Aristarco ne ra cu Segundo nú'u myá me Tesalonica, ne nura cu Gayo mrá me Derbe, ne nura cu Tiquico ne ra cu Trofimo myá me Asia, ne ra cu Timoteo. Mri 'ñouí ra cu Pablo bi zonga Macedonia habú ndí 'buiga nuga drá Luca.

⁵ Nú'u ya cu'u bi 'met'o pa ja ra hnini Ntroa ne ja bá tøbgaheni.

⁶ Nuje asta mi ua ra ngo de ra nts'ithuhme nsi rá nzoi, dá pññe de guehni Filipo, dá juhe ra motsa pa dá 'yohe ja ra ndehe cat'a ma pa pa dá tsññe Ntroa, ne ja dá ntheheni nú'u ya cu xqui 'met'o, nepu ja dá 'buheni yoto ma pa.

Ra apostol Pablo bi zofo ya gamfri nuni ja ra hnini Ntroa

⁷ Y nú'a ndomingo bi munts'a gatho ya gamfri pa da zi ra Maça Nt'oxi. Y ra cu Pablo bi zofo'u de rá noya Ajuá asta made ra xuui, ngue'a mi ma da bñni'a rá hyax'a 'bestho.

⁸ Y nu habú xqui munts'i'u mrá tøngu y ja mi zñni ndunthi ya ñot'i.

⁹ Nepu 'nara zi ts'unt'u mrá thuhu Eutico mi huhni ja 'nara ventana, xqui do'ma ra t'ahá ngue'a ra cu Pablo xi bi ñá ndunthi ya ora. Ne nu mi 'ñahá bi dagui desde rá hñu ra tøngu asta nja'ti. Y nu mri jats'i 'ñena ya xqui du.

¹⁰ Nu'bu ra cu Pablo bi gai ne bi 'yots'i ne bi hyafi nú'a ra zi ts'unt'u. Ne bi 'ñembabi ya cu:

—Ogui tshú, hinxa du, tetho.

¹¹ Nepu nura cu Pablo bi yopa bəxa ma'na'qui habu xqui munts'i'u. Ne bi hyeca ra thuhme pa bi zi'u ra Maça Nt'oxi, ne bi sigui bi ñaui ya cu asta mi hyats'i, nepu bi ma.

¹² Y nu mi ts'ixa nú'a ra zi ts'unt'u ya mi te xá hño, ne gatho ya cu bi hñu yá mui ne bi johya.

Ra apostol Pablo bi ma de guehni Ntroa pa rí zəŋga Mileto

¹³ Nepu dá ncohe ga juhe ra motsa pa ga 'bet'ohe grá mahe ja ra hnini Asón pa ja grá ntheheni ra cu Pablo ngu nú'a stí mañhe, ngue'a nu'á bi beni da ma ñoua.

¹⁴ Nepu de guehni Asón dá nthehhe, nepu nu'á bi gu ra motsa habu ndí ohe pa dá mahe mahyegui ja ra hnini Mitilene.

¹⁵ Ne de guehni rá hyax'a dá pəñhe pa dá tsəñhe gueta ja ra hnini Quío. Y rá yopa dá tsəñhe ja 'nara danga hnini rá thuhu Samo nú'a ja ja rá hyo ra ndehe. Nepu ma dá coheni ja ra hnini Trogilio. Ne rá hñupa dá tsəñhe asta ja ra hnini Mileto.

¹⁶ Ra cu Pablo himbi hyodi ja ra hnini Efeso ngue'a himbi ne bi 'mu ndunthi ya pa ja ra hai Asia. Nu'á bi dama nxəni pa da zəni 'nitho ja ra hnini Jerusale, pa sta dat'a ra ngo Pentecoste ya di 'buhni'a 'bu da za.

Ra apostol Pablo bi zofo ya nda de ra nija nuni Efeso

¹⁷ Ne de ya mi 'buhni Mileto ra cu Pablo bi mempa ra noya ya nda de ra nija de guehni Efeso gue mi tə'mi nuni Mileto.

¹⁸ Ne nu'á bá ehe habu mi 'bu ra cu Pablo, y nu'á bi 'ñembabi'u:

—Nu'ahu guí pahu dá hño tengu ma 'mui con gue'ahu desde dá tsəhə de gueca ja ra hai Asia.

¹⁹ Stá pəpabi ma zi Hmuhu con gatho ra hñoja'i, ne ndunthi ya 'mi'qui xa du ma mui asta stá nzoni co nú'u ya nts'o'mui xa 'yətca ya xodyo asta mi ne da hyogagui'u.

²⁰ Masqué, pe nuga hindá tsaya dá xi'ahu nú'a ra hño mri 'ñep'ahu. Ne xi dá u't'a'ihu ja ri hmunts'ihu ne ja ri nguhu.

²¹ Ne dá zo'a'ihu nú'ahu gyá xodyohu ne nú'ahu hingyá xodyohu pa gui ñobrihu de ri ts'oquihu ja rá thandi Ajuá, ne gui camfrihu ma zi Hmuhu ra Jesucristo.

²² Nubyá ra Maça Ndañi tsixcagui grá ma Jerusale, pe nixi dí pađi te ma grá thogui de guehni.

²³ Hənsə dí pađi gue ja gatho nuya hnini habu drá ma, xicagui ra Maça Ndañi gue bí təbgagui ya fadi ne ndunthi ya ts'othogui.

²⁴ Pe ni 'na de guehya hingui picagui, nixi tu ma mui, nixi ma te hindí tsu ga 'bedi ngue'a hinte di muui, qué go ga juata ra 'beñi xa 'racagui ma zi Hmu ra Jesu, y nura 'beñi'a gue'a ga mąga ra hoga noya de rá danga hmate Ajuá.

²⁵ Ha nubyá dí pađi xá hño gue nú'ahu stá xi'ahu hanja ri manda Ajuá, ya hingui ma guí yopa hyandgahu ma'na'qui.

²⁶ Nubyá dí ne ga xi'ahu gue nuga ya hinte dí thadi de gue'ahu.

²⁷ Ngue'a nuga ya stá xi'ahu gatho nú'a xa 'ñutcagui Ajuá de nú'a beni'a, ne hinte stá cəñ'ahu.

²⁸ Hangue nu'a dí xi'ahubya, nsusehu, ne suhu gatho nú'u ya gamfri xa 'yent'a'ihu ja ri 'yehu ra Maça Ndañi nú'a xa hñux'ahu pa gui suphu rá nija ra Zidada nú'a xa dai co rá maça ji.

²⁹ Nuga dí paḍi xá hño gue de xcrá ma de guecua ma da 'ñep_u 'raya ts'oja'i nú_u to'o da ne da huata gatho ya gamfri de ra nija, nja ngu 'nara miñ'o hinda pumba ni 'nara deti.

³⁰ Ne ma da 'mep_u 'ra de gue'asch_u ma da xi'ah_u ya nt'udi nú_u hingo majuaní pa da 'ueca ya gamfri da zits'i.

³¹ Hangue xi da nsuh_u, ne beñh_u gue nuga stá zo'ah_u hñu njeya ma pa ra xuui, ne asta stá zont'a'ih_u cada 'na de gue'ah_u.

³² Nubyá zi cuh_u, ra Zidada da max'ah_u, ne da te't'a ri jamfrih_u co rá maça noya'a, ne da 'ra'ah_u gatho nú'a xa ña'tuabi da umbi gatho nú_u to'o yá meti'a.

³³ Nuga hinto stá apa ra boja pa guecsch_e, nixi hinto stá api te ga he.

³⁴ Ngue'a nuga ngu xcá pašch_u stá mp_efi co ma 'ye pa stá ts_edi nú'a dí honi pa gueque ne pa nú_u ndrí 'ño'be.

³⁵ Nzantho stá u't'ah_u gui 'yøth_u ngu stá øt'e, gui mp_ech_u pa gui faxh_u nú_u to'o othobi, ne gui bembabih_u nú'a bi m_anga ra Zidada Jesu ne bi 'ñena: "Ma'na njapi nú'a to'o ri uni que nú'a to'o h_ani."

³⁶ Nep_u mi uadi bi m_anga njab_u ra cu Pablo, bi ndandiñahmu gatho ya cu, ne bi 'yapabi Aju_a mahy_egui.

³⁷ Nep_u gatho ya cu bi nzoni ne bi hy_afi ra cu Pablo ne bi z_a'tsua rá hmi,

³⁸ ngue'a xi mi tu yá m_ai co nú_u ya noya xqui mañ'a gue ya himi ma da yopa hyandi ma'na'qui. Nep_u bi ma bá eni'u ja ra motsa pa bi nets'i ne bi ma.

21

Bi ma Jerusale ra apostol Pablo

¹ Dá 'ueguehe de ya cu dá mahe co ra motsa manjuantho asta ja 'nara zi xeca hai rá thuhu Cos bí o madetho ra ndehe. Nep_u rá hyax'a dá thohe ja ma'na ra hai rá thuhu Roda bí o madetho ra ndehe nehe. Ne de guehni dí mahe ja 'nara hnini rá thuhu Patara bí ja ja rá hyo ra ndehe.

² Nep_u de guehni Patara dá ts_ahe 'nara motsa mri ma pa Finicia dá mahe con gue'a.

³ Ha nu de ndí pahe ja ra ndehe dá hanthe ra hai Chipre mi ja lado ngah_a, ne dá siguihe asta dá tsøñhe Siria, ngue'a nú'a ra motsa ndrí 'ñohe mi ma da zogui nú'a mri ndude ja ra hnini Tiro nú'a bí ja ja rá hyo ra ndehe, ja dá caheni.

⁴ Ne ma dá ts_aheni ya gamfri, ne dá 'b_uheni yoto ma pa con gue'u. Ha nu'ú bi xipa ra cu Pablo gue hinda ma pa Jerusale ngue'a ra Maça Ndahí xqui xipi'ú te ma da thoguini.

⁵ Pe nu mi uadi nú_u yoto ma pa, dá mahe con gatho ya gamfri, ya 'behñ_a ne ya baṣi, dá pøñhe de ra hnini pa bi nexcahe ja ra motsa, ne dá ndandiñahmuhe gatho ja ra ñanthe pa dá apabihe Aju_a.

⁶ Nep_u dá edihe ya cu dá nhy_añhe 'na ngu 'na, ne dá pøxhe ja ra motsa dá mahe. Ha nu'ú bi menga ja yá ngu.

⁷ De guehni Tiro dí mahe ja ra hnini Tolemaida. Ja dá z_enguaheni ya cu, y dá 'b_uheni 'na pa con gue'u.

⁸ Nep_u rá hyax'a dá thohe pa dí mahe ja ra hnini Cesarea. Y ja mi 'b_uhni ra cu Lipe nú'a mi m_am_a rá noya Aju_a ne mi 'na de gue nú_u yoto ya nd_a de ra nija, hangue ja dá ma dá oxheni ja rá ngu.

⁹ Nú'a ra cu Lipe mi p_e'tsa goho yá t'ixu, y nu'ú hinxqui nth_ati, y mi ñ_a co rá ts'edi ra Maça Ndahí.

10 Ne dá 'buheni 'raya pa, ne bi zøhø 'nará 'mehni Ajuá mrá thuhu ra Agabo xqui 'ñehe de Judea.

11 Bá ehe pa e da c'ascahe, ne bi hñamba rá ngút'i ra cu Pablo, nepu con gue'a bi du'tase yá ua ne yá 'ye, ne bi 'ñena njaua:

—Rá Maça Nðahi Ajuá ena gue ya xodyo de guehni Jerusale ma da du'ta njaua nú'a to'o rá mæti nuna ngút'ina, ne da 'yent'ua ja yá 'ye ya ja'i nú'u hingyá xodyo.

12 Nu ndá øhe njabu nuje ne ya cu de guehni Cesarea dá bantebihe ra cu Pablo gue hinda ma Jerusale.

13 Nepu nura cu Pablo bi ðadi ne bi 'ñena:

—¿Pa te guí zoñhe? Hønsæ guí jacju da du ma mæi nehe. Nuga ya dí 'bui pa da thogagui de guehni Jerusale po rá thuhu ma zi Hmu Jesu, y hingue hønsæ pa dra thu'tcagui.

14 Pe himbi za dá haçuahe ra cu Pablo pa da ma de guehni, ne ya hinte dá mañhe, hønsæ dá embabihe:

—Nu'bá dá t'ø't'a ngu nú'a rá paha ma zi Hmuu.

15 Ne de gue'a dá hñocje dá mahe pa Jerusale.

16 Ne bi ðengahe 'raya cu de guehni Cesarea, y 'na de gue'u mrá thuhu ra Nasó mrá me Chipre, ya mi pe'tsa ndunthi ya jeyá xqui gamfri ra Zidada Jesu. Y mi ja rá ngu nuni Jerusale hangue bi zixcahe pa duá 'buheni con gue'a.

Ra apostol Pablo bi c'a'tsa ra apostol Cobo

17 Y nu ndá tsøñhe Jerusale ya cu de guehni bi 'racje 'nara hoga 'ñehe.

18 Ha nurá hyax'a ra cu Pablo bi ma con guecje pa dá c'a'tshe ra cu Cobo, ne ja mi 'buhni gatho ma'ra ya ðanga cu de ra nija.

19 Nura cu Pablo bi zengua'u, ne bi metuabi gatho nú'a xqui 'yø't'e co rá ts'edi Ajuá pa bi gamfri nú'u ya ja'i hingyá xodyo.

20 Y nu mi 'yøde njabu'u, bi xøcambeni Ajuá, ne bi 'ñemba ra cu Pablo:

—Nde'bui zi cu, pe ya guí paði gue ya 'motho de ma mixodyohu ya xa gamfri ra Zidada Jesu, pe nu'u má gue mahyoni da t'ø't'e ngu nú'a mænga rá ley ra Moise.

21 Ne xa sipabi'u gue nú'i guí utuabi nú'u ma'ra ma mixodyohu bí 'bui ja ma'ra ya hai gue hinda 'yø't'a ngu nú'a mænga rá ley ra Moise. Nehe nu'u ena gue xcá xipabi'u gue hinda hñu'tsua nú'a ra seña yá ba'tsi, ne hinda 'yø't'a ngu nú'u ma nzaihu.

22 Xibya, ¿te ga øthu? Ngue'a nu sta baði ya ja'i gue guí 'bucua ma da munts'i gatho'u.

23 Hangue ma'na xá hño 'yø't'a núna ma ga xi'ahe: De guecjuua 'bucua goho ya cu mahyoni da 'yø't'a 'nara hñ'a'ti bi ña'tuabi Ajuá.

24 Tsits'i rí mæ ua nxuqui con guehyu ngu yá nzai ma mixodyohu, ne ju'tuabi yá gasto. Nepu nu'u da za da 'ñaxi. Y njabu ha, da baði gatho ma mixodyohu gue hinga majuani nú'a xa sipabi'u gue go xcá manda njabu. Y njabu da baði'u gue ne'i guí ø't'e ngu nú'a mænga rá ley ra Moise.

25 Pe nú'u ya gamfri hingyá xodyo, ya stá opabihe gue hinga mahyoni da 'yø't'e ngu ma nzaihu, hønsæ gue nu'a mahyoni da 'yø't'e, hinda zi ra ngø nú'a xa hñ'a'tua ya c'oi, nixi yá ji ya mbo'oni, nixi nú'u ya mbo'oni xa hmi'tua yá 'yuga hinxa 'bømba yá ji, ne ni 'na de gue'u hinda hñuxui 'nara 'behña nú'a hingue xi rá 'behña.

Bri ju nts'ahni ra apostol Pablo ja ra ndanija

26 Nu'bu rá hyax'a ra cu Pablo bi zixa nú'u goho ya cu pa dua n̄x̄ca mahyεgui con gue'a ngu yá nzai ya xodyo. Ne 'mefa bi yut'a ja ra ndanija pa bi unga nt'ode ha'mu da ua yá pa de ra nsuqui, ne ha'mu da dat'a ra pa da unga yá hñá'ti nú'u ya cu'u.

27 Pe ya mi ma da uadi nú'u yoto ma pa de ra nsuqui, 'raya xodyo me Asia bi hyanda ra cu Pablo gue mi ó mbo ra ndanija. Nepu nu'ú bi 'yu'ta ya ja'i pa bi japi bi ñants'i, nepu bi gu ra cu Pablo.

28 Ne nu'ú xi mi mafi mi ena:

— ¡Nú'ahu gyá me Israelhu, faxcaheua! Nuna guehna ra 'ñohø 'yo hab̄raza u'ta ya ja'i da ñama'ñu de ma hninihu ne de ma leyhu ne de ma nijahu. Ha nubyá xa cu'ta 'raya me Grecia ja ma nijahu, núyu hindi 'ñepi da yut'i, y hõnse ri ts'onga ma maça nijahu.

29 Mi m̄anga njabu'u ngue'a xqui hyandi'u ra cu Pablo ja ra hnini mri 'ñoui ra cu Trofimo ra me Efeso. Ha nu'ú mi hu yá m̄i gue go gue'a xqui zixa ra cu Pablo ja ra nija.

30 Hangué gatho ra hnini bi njuts'i, ne gatho mri nest'ihí'u hab̄raza mbrí 'ñehe. Nepu bi gu ra cu Pablo ne bi gut'i pa bi p̄oni de ra nija, ne 'bestho bi jot'a ya gosthi nija.

31 Ne nu'ú mi 'ramanu pa xa d̄ama hyo. Pe bi 'yode ra d̄anga nd̄a gá soldado gue gatho ra hnini de Jerusale xqui njuts'i.

32 Hangué nú'á bi munts'a gatho yá soldado ne ma'ra ya nd̄a gá soldado, ne bi ma hnest'ihí pa hab̄u xqui munts'a ya ja'i. Nepu ngu mi hyanda ya ja'i ra d̄anga nd̄a gá soldado bi z̄oni mi zi yá soldado, ra ora'a ya himbi sigui bi na'mba ra cu Pablo.

33 Hangué nura d̄anga nd̄a gá soldado bi gu nts'ahni ra cu Pablo ne bi manda dra that'i co yoho ya cadena, nepu 'mefa bi 'ñani to'o mi gue'a ne te xqui 'yot'e.

34 Nu'bu nuya ja'i xi mi thø ya h̄m̄afi ne 'rama'na'ño mi mañ'u, hangué njabu himbi za bi b̄adi ra d̄anga nd̄a gá soldado de nú'a xqui nja ngue'a mi mantho'u. Hangué ma'na xá hño bi manda da ts'ixa ra cu Pablo asta ja ra cuarte.

35 Ha nu mi z̄oni ja ra 'rendo de ra cuarte ya soldado bi ndudetho ra cu Pablo ngue'a xi mi ne da na'mbabi ya ja'i.

36 Ngue'a gatho ya ja'i mri 'befa mi mantho mi ena:

— ¡Dá tho nura 'ñohø'a!

Ra apostol Pablo bi ma de rá jamfri

37 Ne de mi ma da ju'ta mbo ra cuarte, ra cu Pablo bi 'ñemba ra d̄anga nd̄a gá soldado:

— ¿Ha hingui 'raca n̄sequi ga ña ts'u?

Ha nura d̄anga nd̄a gá soldado bi 'ñembabi:

— A, xi guí p̄adi guí ña dega griego.

38 Nu'bu hingo gue'a'i grá me Egipto nú'a to'o bi 'yot'a 'nara tuhni ya pe'tsa ya pa, ne bi zixa ja ra mbonthi nú'u goho 'mo ya 'yot'atuhni.

39 Nepu nura cu Pablo bi d̄adi ne bi 'ñembabi:

— Hina. Nugá drá xodyo, drá me Tarso nú'a ra d̄anga hnini de ra hai Cilicia. Ne dí b̄ante'ibya guí 'raca n̄sequi ga zofu nuyu ya ja'i 'bahni.

40 Nepu nú'a ra d̄anga nd̄a gá soldado bi umba n̄sequi da ña. Nu'bu ra cu Pablo bi 'mai ja ra 'rendo ne bi 'ñutua ra seña ya ja'i co rá 'ye pa da go'ta yá ne, ne ya hinto bi ña. Ha nura cu Pablo bi ña dega ebreo ne bi 'ñembabi'u:

22

1—Nú'ah_u ma cu'ih_u guí 'bah_u, ne nú'ah_u gyá ndah_u de ma nijah_u, 'yøh_u núna ma ga xi'ah_u pa guí pah_u te rá 'b_e nú'á stá ø't'e.

2 Ha nu mi 'yøde' _u gue ra cu Pablo bi ñaca ebreo ngu' _u, ma'na xi bi go'ta yá ne, y nura cu Pablo bi 'ñena:

3—Nuga drá xodyo nehe ngu'ah_u, ne duá 'bui ja ra hnini Tarso de ra hai Cilicia, pe ja stá te de guecua Jerusale. Ne stá nxadi ja rá hmanda nú'á ra xahnate rá thuhu ra Gamalie. Y nú'á bi 'ñutcagui xá hño te rí bonga rá ley ndu ma dadah_u. Nzantho xi stá p_epabi Ajuá con gatho ma mui, ngu nú'á guí øth_u nehe mapaya.

4 Nuga rá madi ndrí utsa nú' _u to'o mi camfri rá noya Ajuá, asta ndí ho nehe. Ne ndí tsixa dega nthu'ti ja ra fadi ya 'ñøhø ne ya 'behñá.

5 Nura danga ndá gá macja ne numa ndah_u de ma nijah_u da za da m_anga núbya gue nú' _u bi 'raca nsequi co 'nara he'mi pa dá hã'tsua_hmá nú' _u ma mixodyoh_u de guehni Ndamasco pa da hñe'ti' _u. Nuga ndr_a mahmá pa guehni pa ma ga hong_a nú' _u xqui gamfri rá noya Ajuá pa ga tsi dega nthu'ti nuua Jerusale pa dra castiga.

*Ra apostol Pablo mi pede de hanja bi gamfri
(Hch. 9:1-19; 26:12-18)*

6 Pe de ndrí ne ra 'ñu de ya ma ga tsønga Ndamasco ngu mi nde ma pa, ndá thamfri bi gobgatho 'nara ñot'i xqui 'ñe de mahets'i y asta mri huexqui nts'edí.

7 Nep_u nuga dá tagui ne dá ø 'nara noya mi engagui: “Saulo, Saulo, ¿hanja guí hongui pa guí 'yøtca ra nts'o'mui?”

8 Nep_u nuga dá ambabi njaua: “¿To'o'i, zi Hmu?” Nep_u bi 'ñengagui: “Nuga go gueque drá Jesu drá me Nasare. Ha nu'i guí hongui pa guí 'yøtcagui ra nts'o'mui gue'a guí honi pa guí 'yø'tua ra nts'o'mui nú' _u to'o xa gamfrigui”, bi 'ñengagui.

9 Nehe nú' _u ndrí 'ño'be bi hyanda nú'á ra ñot'i nehe, ne xi bi ntsu. Pe nu' _u himbi 'yøde nú'á ra noya bi zocagui.

10 Ha nuga dá ambi nú'á to'o bi zoqui ne dá embabi: “Ma zi Hmu'i, ¿te mahyoni ga ø't'ebya?” Ha nu'á bi 'ñengagui: “Bai ne sigui ri 'ñu pa grí ma Ndamasco. Ne ja guehni ma da si'ani gatho nú'á mahyoni guí 'yø't'e.”

11 Y co nú'á ra ñot'i'á bi jaqui dá ngoda 'bestho. Nep_u nú' _u ndrí 'ño'be go gue' _u bi gancagui pa bi za dá tsønga Ndamasco.

12 Ne de guehni ja mi 'buhni 'nara 'ñøhø rá thuhu ra Ananía, ne xi mi ø't'a gatho nú'á m_anga ra ley, ne gatho nú' _u ma mixodyoh_u mbi 'buhni Ndamasco mi ñá xá hño de gue'a.

13 Y nu'á bi ma bá c'ascagui, ne mi zøni bi 'ñengagui njaua: “Zi cu Saulo, hñanga ri thandi ma'na'qui.” Ne 'bestho ra ora'á bi za dá handa ra Ananía mi 'bahni.

14 Nep_u nu'á bi 'ñengagui: “Ajuá nú'á mi xøcambeni ndu ma dadah_u go gue'a xqui huahn'a'i desde ra madi pa guí patua rá paha'a, ne pa guí hyandua rá T' _uá nú'á to'o hingui tu ni 'nara ts'oqui, ne pa guí 'yø'tua rá noya'á nu sta zo'a'i.

15 Ngue'a go nu'i ma guí damajuani ja gatho ya ja'i habaraza de nú'á xcá hyandi ne xcá 'yøde.

16 Xibya, ¿te rá 'b_e guí tø'mi? Nxøni maha guí nxistehe, ne 'yapabi ra Zidada da pun'a ri ts'oqui.”

Ra apostol Pablo bi ma hanja xqui 'behna da zofu ya ja'i hingyá xodyo

17 Nepu dá penga pa Jerusale ne dá cut'a ja ra ndanija pa dá apabi Ajuá, ne ja dá handini 'nara nt'udi ngu dega t'i.

18 Dá handa ra Zidada, ne bi 'ñengagui: “Nxøni ðama pøni de guecua Jerusale, ngue'a nuya ja'i de guecua hinda ma da gamfri'i nú'a ma gui damajuani de gueque.”

19 Hangue nuga dá embabi: “Ma zi Hmu'i, nu'ú padi xá hño gue nuga ndí cut'a mbo ja gathu ya nija, ne ndí tsixa fadi nú'u to'o mi camfri'i ne ndí tsahni, ne ndí na'mbabi.

20 Ne nu mi mfanga rá ji ri hoga mefi ra cu Teba nú'a mi damajuani de gue'e, nequi ndí 'bahni nehe, ne xi dá ho nú'a bi t'ø'tuabi'a. Ne go ndí supabi yá dutu nú'u ya hyote.”

21 Pe nura Zidada bi 'ñengagui: “Gri ma, ngue'a ma ga pæn'a asta habu bí 'bu nú'u hingyá xodyo pa gui zofu'a.”

Ra apostol Pablo mi o ja yá 'ye ra ðanga ndá gá soldado

22 Hønsø gue'u ya noya bi za bi mangu ra cu Pablo, ngue'a ra ora'a bi maði bi mafi gathu ya ja'i ne mi ena njaua:

—jNuni dí 'ñepi da tho ngue'a ya hindi 'ñepi da nte!

23 Ha nuya ja'i mi mantho himi ne da go'ta yá ne asta mi pants'a yá dutu ne mi føta ya hai co yá cuø.

24 Nepu nura ðanga ndá gá soldado bi manda da jot'a ra cu Pablo ja ra cuarte, ne bi manda dra fet'i pa da mahma te ma ts'oqui xqui 'yø't'e, pa njabu da baði hanja mi pø yá cuø ya ja'i con gue'a.

25 Pe nu mri that'a ra cu Pablo pa dra fet'i, nu'bú bi 'ñembabi 'nara ndá gá soldado mi 'bahni:

—¿Ha gue xá hño gui fethu 'nara 'ñøhø me Nroma nixi hinxá pa hu 'met'ua xi xa 'yø't'a 'nara ts'oqui ua hina?

26 Ha nu mi 'yøde njabu ra ndá gá soldado, bi ma bá xipa ra ðanga ndá gá soldado ne bi 'ñembabi:

—Jamasu nú'a ma gui 'yø'tua nú'a ra 'ñøhø, ngue'a nu'á ra me Nroma.

27 Nepu ra ðanga ndá gá soldado bi ma bá tsuði ra cu Pablo ne bi 'yambabi:

—¿Ha gue xi majuani grá me Nroma?

Ra cu Pablo bi ðaði ne bi 'ñena:

—Ha ha, majuani.

28 Nu'bú nura ðanga ndá gá soldado bi 'ñembabi njaua:

—Conque nuga xi dá jut'a ndunthi ra boja pa bi za dá me Nroma.

Ha nura cu Pablo bi 'ñembabi:

—Pe nuga drá mengu desde dá 'bui.

29 Ne nu mi 'yøde njabu nú'u to'o mi ma xa methma ra cu Pablo, nú'ú 'bestho bi 'uegue de gue'a. Ne ra ðanga ndá gá soldado mi baði gue xi majuani mrá me Nroma, bi ntsu ngue'a xqui manda dra that'i.

Ra apostol Pablo mi ña ja yá thandi ya hmunts'a ndá gá xodyo

30 Nepu rá hyax'a ra ðanga ndá gá soldado bi 'yø't'e pa da nja ra nthanthy pa da baði hanja xqui ñapabi ya xodyo ra cu Pablo. Hangue bi manda da thacua ya cadena nú'u mi that'a ra cu Pablo ne bi zohna gathu ya ndá gá macja ne gathu ya ndá gá xodyo pa da munts'i. Nepu bri pønga ra cu Pablo ne bi 'ba'ma ja yá thandi'u.

23

1 Nu'bu ra cu Pablo bi hyanda gatho ya nda ga xodyo xqui munts'ini ne bi 'ñembabi:

—Ma cu'ihu, nuga nzantho stá 'bui xá hño ja rá thandi Ajuá co ma mfeni xá nt'axi asta mapaya.

2 Nu'bu ra Ananía nú'a mrá danga nda ga macja bi 'be'pabi nú'u mi 'bahni guetbu ra cu Pablo da me'tua rá ne.

3 Nu'bu nura cu Pablo bi 'ñemba ra danga nda ga macja:

—¡Ajuá ma da 'ra'a ri nju'ti, nu'i 'nagra yohmi! Pa gue'a guí hupu gui 'yangagui te stá øt'e ngu mangan ra ley. Nu'bu, çhanja hingui øt'e ngu mangan ra ley, gue hõnse go grí manda da hnabgagui?

4 Ha nu ma'ra ya ja'i mi 'bahni bi 'ñembabi:

—çHa gue njabu gui thatuabi rá danga macja Ajuá?

5 Nu'bu nura cu Pablo bi 'ñembabi'u:

—Ma cu'ihu, nuga hindui pahmahá ua go guehni ra danga nda ga macja. Stá pahma hinstá ma njabu, ngue'a mangan ja ra Maca T'ofu njaua: “Oxqui ñama'ñu de ni 'nari nda de ja ri hnini.”

6 Nepu ra cu Pablo bi badi gue 'ra de gue'u myá saduceo, ha nu ma'ra myá fariseo. Hangué bi 'ñenga nts'edi:

—Ma cu'ihu, nuga nequi drá fariseo ne drá t'u de ya fariseo. Hangué nubyá xuá ts'igagui pa guecua hõnse ngue'a dí camfri gue ma da yopa nte nú'u xa du.

7 Nu de mi mangan njabu ra cu Pablo, ya fariseo ne ya saduceo bi mudi bi ntsanoya'u, ne bi hyegue 'ra 'nambu.

8 Ngue'a nuya saduceo ena gue nú'u xa du ya hinda ma da yopa nte, ne ena gue hingui 'bu ya enxé, nixi ya ndahi. Pe nuya fariseo ha, camfri gue ma da yopa nte nú'u xa du, ne camfri gue 'bui ya enxé ne camfri gue 'bu ya ndahi.

9 Nepu xi bi ma ra mahni'u. Y nura ora'a bi 'mai 'raya xahnate de ra ley nú'u myá fariseo ne bi 'ñena:

—Nuna ra 'ñøhø hinte ma ts'oqui dí tsuatahu. Xi'bu xa zofu 'nara ndahi o 'nara enxé, hingui tsa ga nø'tuahu rá ts'edi Ajuá.

10 Ha nu'ú co yá cue xi mri mantho, hangué ra danga nda ga soldado xi bi ntsu ngue'a mi hu rá mui gue nú'ú ma xa hyo ra cu Pablo. Hangué bi manda dua ts'i ya soldado pa da zica ra cu Pablo de ja yá 'yε ya xodyo, ne bi yopa zixa ja ra cuarte.

11 Y nu mi nxuui ra Zidada bi zofu ra cu Pablo ne bi 'ñembabi:

—Pablo, oxqui ntsu, ngue'a ngu xcá damajuani de gueque nuua Jerusale, njabu ma grí damajuani de gueque nuni Nroma nehe.

Yá ncontra ra apostol Pablo bi 'yøt'a 'nara cohi'u pa da hyohmaq'a

12 Ha nurá hyax'a 'raya xodyo bi go 'nara cohi pa da hyohmaq'a ra cu Pablo. Bi hñuts'i gue hinda ñuni nixi da ntsithe asta hinda 'yøt'e nú'a xqui 'yε'mbabi'u.

13 Mi thogui ñote ya 'ñøhø nú'u to'o xqui me'tsa nú'a ra cohi'a.

14 'Met'o bi ma bá c'a'tsa ya nda ga macja ne yá ndaxjua nda ya xodyo, ne bi 'ñembabi'u:

—Nuje stá cohe 'nara cohi xá nts'uni gue hinte ma ga tsihe asta hinga hohe ra Pablo.

15 Ha nubyá nu'ahu ne ma'ra ya nda de ma hmunts'a ndahu 'yaphu ra danga nda ga soldado gue rixudi dua tsin'ahu'a ja ri thandihu. Gui 'ñemfu gue guí ne gui pahu xá hño de nú'a xa 'yøt'a. Ha nuje ma xi ga acje pa ga hohe ante da zøhø de guecua.

16 Pe nu 'nará 'bɛdatsi ra cu Pablo bi b̥adi gue mi t'ɛcua rá tio, hangue 'bestho bi ma bá xipabi ja ra cuarte.

17 Nu'bú nura cu Pablo bi zohna 'na de ya nd̥á gá soldado ne bi 'ñembabi:

—Tsi'tsua ra d̥anga nd̥á gá soldado nuna ts'ant'una, ngue'ā h̥a 'raya noya da xipabi.

18 Hangue nura nd̥á bi zi'tsua ra d̥anga nd̥á nú'a ra ts'ant'u, ne bi 'ñembabi:

—Nú'a ra Pablo ofadi bi zoncagui pa duá tsin'a nuna ts'ant'u ngue'ā ne da xi'a'i 'raya noya 'na.

19 Nu'bú nura d̥anga nd̥á gá soldado bi mipa rá 'yɛ ra ts'ant'u ne bi zixa 'nambu pa bá ambase ne bi 'ñembi:

—¿Te 'mɛ guí ne gui xicagui?

20 Ha nú'a ra ts'ant'u bi 'ñembabi:

—Ya xodyo xa 'yøt'a 'nara cohi gue ma da 'ya'a'i ra favo gui pɛmpa ra Pablo rixudi ja yá thandi yá hmunts'a nd̥á'u, ne ma da 'ñeñ'a'i gue nu'ú ne da b̥adi xá h̥ño nú'a te xa 'yøt'e.

21 Pe oxqui camfri nú'a da xi'a'u, ngue'ā ngu ñote ya 'ñhø acate, ne xa ma gue hinda ñuni nixi da ntsithe asta hinda hyo ra Pablo. Nubyá nu'ú h̥ønse tø'mtho nú'a go gui mangue.

22 Nep̥u nura d̥anga nd̥á bi 'ñehui nú'a ra ts'ant'u ne bi hyu'mba ra h̥ña ne bi 'ñembi:

—Oto xqui xipabi de nú'a gá xicagui.

Ra apostol Pablo bi 'bɛhni pa ja ra nd̥á Feli

23 Hangue nura d̥anga nd̥á bi zohna yoho ya nd̥á gá soldado ne bi 'bɛpabi gue da h̥ñoqui co yo nthebe ya soldado dega 'ñoua, ne má h̥ñu'rate ma 'rɛt'a ya soldado dega ntøgue, ne má yo nthebe ya soldado co ya lansa, pa da ma'u ja ra hnini Cesarea nzunga guto nxuui.

24 Nehe bi manda gue da t'umbabi 'na yoho ya fani ra cu Pablo pa da ma ntøgue, ne da ts'its'i, pe xi dra su xá h̥ño pa dra dapabi ra Feli nú'a mrá nd̥á ja ra hai Cilicia.

25 Nehe bi t'umba 'nara t'ofo ya nd̥á gá soldado pa da umba ra nd̥á Feli, hab̥u mi enga njaua:

26 “Núga drá Claudio Lisia, dí zɛngua'i, nu'i hoga nd̥á Feli.

27 Nuna ra 'ñhø rá thuhu ra Pablo bi gu ya xodyo ne mi ma da hyohma. Pe nuga dá p̥adi gue ra me Nroma, hangue dá ñaniga co ma soldado.

28 Nuga nd̥i ne ga p̥adi hanja mi ñapabi'u, hangue dá tsixhe ja yá thandi yá hmunts'a nd̥á'u.

29 Ne nú'a dá p̥adi gue mi ñapabi de yá leysɛ'u, hingo te xqui 'yøt'e de ma leyhu pa xa tho nixi pa xa jothma fadi.

30 Pe nuga bi sicagui gue nuya xodyo mi ne xa 'yaqui pa xa hyohma'u, hangue 'bestho dá pɛn'abu'a. Ne dá xipabi nú'u to'o ri ñapabi gue da ñapabi ja ri thandi nú'a xa 'yøt'e. Gue'ā mi ja te ga xi'a'i. Nzenguathoh̥u.”

31 Nu'bú ya soldado bi 'yøt'a ngu nú'a bri 'bɛpabi, bi zixa ra cu Pablo dega xuui asta ja ra hnini Antipatri.

32 Ha nurá hyax'a ya soldado nú'u mi 'ñoua bi menga pa ja ra cuarte, ha nú'u mi pa ntøgue bi thoguiui ra cu Pablo.

33 Ha nu mi zonga Cesarea bi t'umba ra t'ofo ra nd̥á Feli, ne ra cu Pablo bi t'ent'ua ja rá 'yɛ'a.

34 Ha mi uadi bi h̥ñe'ta nú'a ra t'ofo ra Feli bi 'yambabi hab̥u mrá mengu. Ha nu mi xipabi gue mrá me Cilicia,

35 nu'buá bi 'ñembabi:

—Ma ga ø te gui mā nu sta 'ñepu nú'ɥ to'o ri ñap'a'i.

Nepu bi manda gue dra su xá hño ja nú'a ra ngu habu mi ja rá ts'utbi ra nda Erode.

24

Ra apostol Pablo bi 'mai ja rá thandi ra nda Feli

¹ De ya mi pe'tsa cut'a ma pa mi 'buhni ra cu Pablo nuni Cesarea, bi zonga ra danga nda gá macja nú'a mrá thuhu ra Ananía co 'rayá ndaxjua nda ya xodyo, ne mi 'ñoui'ɥ 'nara pønjya mrá thuhu ra Tértulo, bi zøñ'ɥ pa da ñapa ra cu Pablo ja ra nda Feli.

² Nepu bá ts'i ra cu Pablo pa bi nja ra nthanthyá ja rá thandi ra Feli, y ra Tértulo bi mudi bi ñate ne bi 'ñembabi ra Feli:

—Dí jamadi'ihe, ma hoga nda'ihe, ngue'a stá pe'tshe 'nara hoga'mui ne hinto stá ntuñhe. Po ri danga mfats'igüe xa 'mui xá hño ma hninihe.

³ Gatho nuya ya hño xcá 'yøt'e de guecua ne habaraza, guehna 'nara danga jamadi dí 'ra'ahe, nú'i ma zi hoga nda'i Feli.

⁴ Pe pa hinga hac'ahe ri 'b'efi, dí bante'ihe gui øtca ra favo gui hñuxa nt'øde 'na zi ora de núna ma ga xi'ahe.

⁵ Nuje stá hanthe gue nuna 'ñøhøni gue nuyá noya mā 'ñena 'nara hñeni teste, ne xa 'ño habaraza xa heca ya xodyo, ne dí pahe gue go guehni 'nara nda de nú'a ra hmunts'i rá thuhu nasareno.

⁶ Nuni nú'a bi mā gue nú'ɥ to'o mi ne da ñapa nuna ra 'ñøhø gue da 'ñehe pa guecua pa da e da ngaste con gue'e. Nu'i go da za gui 'yambasc pa gui padi hanja dí ñaphe.

⁷ Pe nura danga nda gá soldado rá thuhu ra Lisia bi yat'a madetho de guecje, ne bi ja bi zingähe nuna ra 'ñøhø.

⁸ Nepu nú'a bi mā gue nú'ɥ to'o mi ne da ñapa nuna ra 'ñøhø gue da 'ñehe pa guecua pa da e da ngaste con gue'e. Nu'i go da za gui 'yambasc pa gui padi hanja dí ñaphe.

⁹ Gatho nú'ɥ ya xodyo mi 'buhni mi eñ'ɥ gue xi majuani nú'a mi manga ra Tértulo.

¹⁰ Nepu nura Feli bi 'ñutua ra seña ra cu Pablo gue da ña, hangue nura cu Pablo bi mudi bi ña ne bi 'ñena:

—Con gatho ra paha ma ga mā ja ri thandi nú'a te stá øt'e, ngue'a dí padi gue ya øt'a ndunthi ya jeya grá nda de nuna hninina.

¹¹ Da za gui 'ñani pa gui padi gue nuga ja øt'a 'ret'amayoho ma pa dá tsonga de guehni Jerusale pa ga xocambeni Ajuá.

¹² Ne hinto xa zucagui to'o dí ntsanoya'be nixi to'o xa zøqui dí 'ta ya ja'i ja ra ndanija, nixi ja ma'ra ya nija, nixi ja ra hnini.

¹³ Nuyu ya ja'i hingui tsa da xitca ma hmi de nú'a te gra ñapcagui.

¹⁴ Nuga ma xi ga xi'a'i nú'a majuani. Nuga dí pepabi nu Ajuá nú'a mi pepa ndu ma dada, ne dri ðena 'nara 'ra'yo jamfri nú'a manyu gue hinga majuani. Pe nehe nuga dí camfri gatho nú'a xa t'ofø ja rá ley ra Moise, ne nú'a bi 'yofo ma'ra yá 'mehni Ajuá.

¹⁵ Nuga dí camfri nehe ngu camfriyü gue Ajuá da 'yøt'e pa da yopa nte nú'ɥ xa du, ngu ya hoja'i ngu ya ts'o'mui.

¹⁶ Hangue nzantho stá øt'a ra ts'edi ga 'bui xá hño co 'nara hoga mfeni ja rá thandi Ajuá ne ja yá thandi ya ja'i.

17 Øt'a 'raya jeya ndí 'yo ja ma'ra ya hai, ne duá yopa penga nuua ma hai pa ga umba 'nara mfats'i ya hyoya ne ga unga ma hñá'ti.

18 Guehna ndí øt'a ja ra ndañija ha bi zø 'raya xodyo ya me Asia, ne ja bi zæcni ya stí nœxqui ngu yá nzá ma ja'ihē, hingue bi zæcni co 'nara hmuntsja'i ndí u'ti pa da ñænts'i.

19 'Bæ nú'u ya xodyo me Asia xa zæcagui gra øt'a 'nara ts'ocate, nu'bá go guehma'u di ñæpcagui, hingo nuyæ.

20 Dá mænga núyæ ua bi zatca 'nara ts'ocate nú'bæ dá 'ba ja yá thandiyæ ne ja yá thandi ma'ra ya ndæ de ra hmunts'a ndæ gá xodyo.

21 Hønsæ nu'a dá má ja yá thandiyæ dá ena njaua: "Nubya xcá ñæpcaguihæ hønse ngue'a dí camfri gue ma da yopa nte nú'u xa du."

22 Ra Feli ya mi paði xá hño de yá jamfri nú'u to'o xqui gamfri ra Zidada Jesucristo. Y nu'a bi zoguiho njabæ de nú'a mi mañ'u, ne bi 'ñena:

—Nu sta zøhø ra dænga ndæ gá soldado ra Lisia gue'bæ ma ga yopa øthæ ra nthanthya pa ga paði xá hño de nú'a guí mañ'hæ.

23 Nepæ ra Feli bi 'bæpabi 'nara ndæ gá soldado gue da su ra cu Pablo mbo ra fadi, ne da umba nœxqui nú'u yá ja'i'a da c'a'tsi ne da umbi nú'a te da hyoñ'a.

24 Nepæ ya xqui tho 'raya pa, bi yopa zøhø ra ndæ Feli mri 'ñoui rá 'bæhñæ mrá thuhu ra Drusila ne mrá xodyo. Y ra Feli bi manda bi ts'i'tsua ra cu Pablo pa bi 'yøde'u bi ñæ de rá noya ra Zidada Jesucristo.

25 Pe nu mi mædi bi mænga ra cu Pablo nda'a ri ho Ajuæ ga øthæ ne ga nsuhæ pa hinga øthæ ya ts'oqui, ne mænga Ajuæ gue ma da hñæ'mba nguenda ya ja'i de rá ngats'i ra pa, nu'bá nura ora'a ra Feli bi ntsu, ne bi 'ñembabi:

—Grí mahmæ, ne nu sta 'ñotho ma 'befi ga yopa zo'a'i pa da za ga ñæhæ xá hño.

26 Mi hu rá mæi ra Feli gue ra cu Pablo mi ma da umba ra boja pa da hyægui, hangue ja guetbæ mi zohni pa mi ñæui.

27 Rá yo njeya bi bønga ra Feli dega ndæ, ne go bi gohi ra Porcio Festo. Nura Feli hinhya'mæ bi hyægui ra cu Pablo ngue'a mi ne da gohi xá hño co ya xodyo.

25

Ra apostol Pablo bi 'mai ja rá thandi ra ndæ Festo

1 Ha nu mi zønga ra Festo nuni Cesarea pa da 'mæi dega ndæ, rá hñupa'a bi ma pa Jerusale.

2 Ne de guehni nuya ndæ gá macja ne ma'ra ya ndæ gá xodyo bi ma bá c'a'tsi pa bi xipabi nú'a xqui 'yøt'a ra cu Pablo.

3 Y nu'ú bi 'yapa ra favo gue da manda da ts'i ra cu Pablo pa Jerusale, ngue'a nu'ú bi benga ma'na'qui xa daca ja ra 'ñu pa xa hyo.

4 Pe nura Festo bi ðætuabi'u ne bi xipi gue nura Pablo ja da gotritho ja ra fadi Cesarea, cabæ nu'á 'bestho mi ma da mengui pa guehni.

5 Ne bi 'ñembabi'u:

—Dí xi'ahæ 'bæ 'ra de gue'ahæ guí ne ga maha, maha pa ja grí xicjæni 'bæ te xa 'yøt'a nú'a ra 'ñøhø'a.

6 Ra Festo bi 'mæ Jerusale hønse ngu hñæto ma pa o 'ret'a ma pa, ne bi menga pa Cesarea. Ne rá hyax'a bi gæ rá hudi ne bi manda da ts'i'tsua ra cu Pablo.

7 Nepæ de mi yæt'a ra cu Pablo de habæ mi hudi ra ndæ, nuya xodyo xqui 'ñehe de Jerusale bi 'yøt'a 'nara nthets'i habæ mi 'bai'a, ne bi ñæpabi de ndunthi ya nthøsthai, pe hinte bi ts'ætuabi'a.

8 Ha nura cu Pablo bi mædi bi ðædi ne bi 'ñena:

—Nuga hinstá ts'ocuabi yá ley nuy_u ma cu ya xodyo, nixi stá ts'onga ma nijahe, nixi hinte stá ts'ocuabi ra Cesa nú'a ma ndah_u Nroma.

⁹ Pe nura Festo mi ne da gohi xá hño co ya xodyo, hangue bi 'yambabi ra cu Pablo ne bi 'ñembabi:

—¿Ha guí ne ga maha pa Jerusale pa ja grá xuc'ani ra uenda de nú'a xcá 'yøt'e?

¹⁰ Nu'bú nura cu Pablo bi dadi ne bi 'ñena:

—Pøde hina, ngue'a dí 'bucua ja rá thandi ra ts'utbi de ma ndah_u Nroma, ne ja guecua mahyoni ga nhyanthya'be núy_u to'o ñapqui. Y ngu guí padi gue nuga hinte stá ts'ocua ma mixodyo'be.

¹¹ Nu'b_u stá øt'a 'nara danga ts'ocate ne rí 'ñepcagui da thogagui, da za. Nuga hindi tsu ma du. Pe nu'b_u hinga majuañe de nú'a ñapcaguiy_u, ni 'na hingui pe'tsa ra nsequi da 'yentc'a ja yá 'yε ya xodyo. Nuga dí adi gue numa danga ndah_u ra Cesa de Nroma go gue'a da hñabga nguenda ua xi stá øt'a 'nara ts'ocate ua hina.

¹² Nu'bú nura Festo bi ñaui rayá mfats'i, nep_u bi 'ñembabi ra cu Pablo:

—Nu'i xcá 'yadi gue ma dí hñap'a nguenda ra ndá Cesa de Nroma de nú'a xcá 'yøt'e, hangue nubyá ma guí ma pa guehni.

Ra apostol Pablo bi 'mai ja rá thandi ra ndá Agripa

¹³ Nep_u de ya xqui thogui 'raya pa, ma'na ra ndá rá thuhu Agripa bi meui rá 'bεhñá nú'a mrá thuhu ra Berenice, ne bi ma pa Cesarea pa bá zengua ra ndá Festo.

¹⁴ Ne bá 'b_u de guehni ndunthi ya pa. Y nura Festo bi metuabi ra ndá Agripa de ra cu Pablo, ne bi 'ñembabi:

—Nuua jot'a ja ra fadi 'nara 'ñøhø bi zogui ra Feli.

¹⁵ De duá 'b_uhni Jerusale 'raya ndá gá macja ne 'rayá ndaxjua ndá ya xodyo bi ma bi ñate'ε ne bi xicagui te xqui 'yøt'a, ne mi adi'ε gue stá manda xa tho.

¹⁶ Pe nuga dá embabi'ε gue ra ts'utbi de Nroma hingrá nzai da hyo 'nara ja'i 'b_u hinxa nhyanthya'athoui nú'a to'o xa ñapabi.

¹⁷ Hangue ngu dá tsøheua nú'ε ya 'ñøhø de Jerusale, rá hyax'a dá hudi ja ma hudi, ne dá manda dua ts'i nú'a ra 'ñøhø.

¹⁸ Pe nú'ε to'o mi ñapabi hinte bi ma de gue nú'a ndí beni. Ngue'a nuga ndí beni gue nú'a mi ts'oca ma leyh_u de Nroma.

¹⁹ Pe hina, hønsε nu'a mi ñate'ε, por nuyá jamfri pe'tsase'ε, ne bi ma de 'nara 'ñøhø rá thuhu ra Jesu mañ'ε gue xa du, pe nura Pablo ena gue bi yopa nte 'na.

²⁰ Ha nuga hinduí padihma te ga øt'e con gue'ε, hangue dá ambabi ra Pablo 'b_u mi nehma xa ma pa Jerusale pa ja xuá tha'mbani nguenda de nú'a mi hñapabi.

²¹ Pe nu'á bi 'yadi gue go da hñá'mba nguenda ma ndah_u ra Augusto Cesa, hangue dá manda da gohitho ja ra fadi asta hinga pεhna ja ma ndah_u Nroma.

²² Nep_u ra ndá Agripa bi 'ñembabi ra Festo:

—Nequi dí ne ga øde te rá 'be'a mąga nú'a ra 'ñøhø'a.

Nu'bú ra Festo bi 'ñembabi:

—Nu'bú 'bestho rixudi ma guí 'yøde te 'be da ma.

²³ Hangue nurá hyax'a ra Agripa ne ra Berenice bi zøhø bi yat'a co ndunthi ra nsu ja ra ts'utbi, nehe mi 'ñoui ma'ra ya ndá de ra hnini ne ya ndá gá soldado. Nep_u ra Festo bi manda da ts'i'tsua ra cu Pablo.

²⁴ Nep_u bi 'ñena:

—Ma nda'ihe Agripa, ne gatho'ih_u guí 'b_uh_uua con guecje, xi 'b_ucua nuna ra 'ñhø xí xa ñama'ñ_u ya xodyo de guehni nuni Jerusale ne de guecua Cesarea, ne hingui tsaya xicagui'ú gue mahyoni ga manda da tho.

25 Pe nuga hinstá tsutuabini ni 'nara ts'oqui pa da za ga manda da tho. Y nuni xa 'yadis_e gue da ma pa nuni ja ma nda'h_u Augusto Cesa pa go da hñ'a'mbase ra uenda, hangue stá beni ma'na xá hño ga pempabi'a.

26 Ha nuga hindí pađi te ma noya ga ofo pa ga pempa ma nda'h_u Nroma, hangue stuá tsin'a ja ri thandi, ma nda'ihe Agripa, ne ja ri thandih_u gatho nú'ah_u guí 'b_uh_uua, pa guí 'yamf_u ts'ú te xa 'yøt'e pa guí xicaguih_u te ma noya da za ga pempabi ma nda'h_u.

27 Ngue'a nuga di gue hindí 'ñepi ga pehna 'nara ts'ahni ja ma nda'h_u Cesa 'b_u hindí pehna ra noya hanja xa hñapabi.

26

Ra apostol Pablo bi ma de rá jamfri ja rá thandi ra nda Agripa

1 Nep_u ra nda Agripa bi 'ñembabi ra cu Pablo:

—Dí 'ra'a nsequi guí ma hanja xa hñap'a'i.

Hangue nura cu Pablo bi 'ñena:

2 —Con gatho ma paha ma hoga nda'i Agripa ma ga xi'a'i hanja ñapcagui nú'ú 'ra de ma mixodyoh_u.

3 Ne drí johya ngue'a nu'i guí pađi xá hño gatho ma nzaih_u núju dyá xodyoh_u, nehe guí pađi de gatho nú'a te dí mañh_u. Hangue nuga drí bante'i guí 'yøde gatho núna ma ga ma.

Ra apostol Pablo bi ma de rá 'mai ante da gamfri

4 Gatho ya xodyo xa ba'tca ma 'mai desde nú'b_u ndrá notsi, nú'b_u ndí 'b_u'be ma ja'i ja ma hai ne ja ndá ehe Jerusale.

5 Ne'ú nehe pađi xá hño ne tsa da ma 'b_u go da ne'ú gue desde ndí ts'ant'ú stá 'yo xá hño ja ma jamfrih_u ngue'a ndrá fariseo, ne guí pađi gue nuya fariseo ma'na ø'tua rá ley ra Moise gue gatho ma'ra ma mixodyoh_u.

6 Nubya xa ts'ancagui de guecua ja ra ts'utbi hønse ngue'a dí camfri gue ma da yopa nte nú'ú xa du ngu nú'a xqui ña'tua Ajuá nú'ú ndu ma dadah_u.

7 Hangue gatho ma mixodyoh_u tø'mi da hñanga nú'a ra hñ'a'ti'a, ne nzantho ri xøcambeni Ajuá ne pɛpabi ma pa ra xuui. Nuna guehna dí tø'mi nehe, ma hoga nda'i Agripa, y hangue por gue'a xa ñapcagui'ú.

8 ¿Hanja hingui camfrih_u gue Ajuá ma da japi da yopa nte nú'ú xa du?

Ra apostol Pablo bi ma de rá nts'o'maise co ya gamfri

9 Nequi nehe rá mudi ndí benga ndunthi ya ts'omfeni pa ga ø'tua ra nts'o'mai nú'ú to'o mi camfri ra Jesu nú'a mrá me Nasare.

10 Y njab_u dá øt'e nuni Jerusale. Stí pønga ra nsequi ja ya nda gá macja pa ndí ju ndunthi ya gamfri pa ndí cot'a fadi, ne dá thadi gue ha da tho 'ra de gue'ú.

11 Ne ndunthi 'mi'qui ndí castiga nts'edi ya gamfri ja yá nija ma mixodyoh_u pa ndrí japi da ncøni de yá jamfri xqui me'tsi. Ne xi ndí ncu_e con gue'ú ne ndí pa ja ma'ra ya hnini yab_u pa nduí honi pa ga ø'tua ra nts'o'mai.

Ra apostol Pablo bi ma ma'na'qui de hanja bi ñobri de yá ts'oqui (Hch. 9:1-19; 22:6-16)

12 Hangue gue'a ndrá mahma Ndamasco ngue'a ya stí pønga ra nsequi ja ya nda gá macja ne xqui 'raca ra ts'edi pa ga ju ga cot'a fadi ya gamfri.

13 Pe dí xi'a'i ma ndá'i, nu ja ra 'ñu ngu mi nde ma pa, nura ora'a dá handi bi gobgatho 'nara ñot'i mahyεgui co nú'u to'o ndrí 'ño'be, y nura ñot'i'a ma'na mi tse'di que ra hyadi.

14 Nepu ra ora'a dá taguihe gatho, y nuga dá øde 'nara noya bi ñaca ebreo ne bi 'ñengagui: “Saulo, Saulo, ¿hanja guí hongui pa gui 'yøtca ra nts'o'mai? Nu'i gri 'ñunsehe, guí nja ngu ra ndamfri ora tica ra nsamboi.”

15 Nepu nuga dá embabi: “¿To'o'i, zi Hmu?” Nu'bú nu'á bi 'ñengagui: “Nuga go gueque drá Jesu. Ha nu'i guí hongui pa gui 'yøtca ra nts'o'mai ngue'a guí honi pa gui 'yø'tua ra nts'o'mai nú'u to'o xa gamfrigui.

16 Nubyá nangui ne 'bai, ngue'a nuga go stá zo'i y go stá huan'a'i pa gui pεpcagui, ne pa gui damajuani ja ya ja'i de nú'a xcá hyandibya ne de nú'a ma ga u't'a'i 'mefa.

17 Nuga go ma ga ñañ'a'i de ja yá 'yε ya xodyo ne de nú'u hingyá xodyo nuni habu di peñ'a'i guí ma.

18 Nuni ja guehni ma gui zofo ya ja'i pa da pata yá mfeni pa da 'ño ja ra maça ñot'i, ne ya hinda siguí da 'ño ja ra 'bexuui. Ne guí xip'u da 'uegue de ja yá ts'o'befi ra Satá, ne da mepabi Ajuá ma Dada, ne da gamfrigui pa da hñanga ra mpumbi de yá ts'o'qui, ne pa dyá metigui ngu gatho nú'u ma'ra xa nt'axca yá mfeni ngue'a xa gamfrigui.” Njaua guehna bi xicagui ra Zidada.

Ra apostol Pablo himrá ts'o'yøde de rá noya ra Zidada

19 Hangue njabu, ma ndá'i Agripa, hinda nts'o'yøde de nú'a dá øde de mahets'i.

20 Hangue dá fadi dá zofo ya ja'i 'bestho de guehni Ndamasco, nepu dá ma pa Jerusale ne gatho ja ma'ra ya hnini Judea. Ne dá ma nehe habu bi 'bu nú'u hingyá xodyo, dá zofo gue da ñobri'u de yá ts'o'qui ne da gamfri Ajuá, ne da 'yø'ta nú'a xá hño pa da hnequi gue majuani xa pata yá 'múi.

21 Y hangue por guehna ma mixodyohu bi gugagui ja ra ndanija ne mi ne xa hyogagui.

22 Pe co rá mfats'i Ajuá asta nubya dí siguitho dí zofo nú'u ja yá nsu ne nú'u otho yá nsu. Y nuga nzantho dí ma ngu nú'a bi mąnga ra Moise ne ma'ra yá 'mehni Ajuá de nú'a mi pe'tsi da nja.

23 Nu'ú mi ma gue ra Cristo nú'a xqui hñuxa Ajuá pa da nda, mi pe'tsi te da thogui ndunthi ya ts'othogui asta hinda tho. Pe 'mefa de rá du'a go gue'a rá mudi mi pe'tsi da yopa nte de ra du. Ne go gue'a mi ma da xipa ya xodyo ne nú'u hingyá xodyo de nú'a ra 'ra'yo te da umbi, ne nura 'ra'yo te'a nja ngu 'nara ñot'i ri yot'i'u.

Ra apostol Pablo bi zofo ra nda Agripa

24 Y nu mi mąnga njaua ra cu Pablo pa bi ma hanja xqui hñapi, ra ora'a ra Festo bi ña nts'edi ne bi 'ñembabi:

—¡Asta xcá 'be ri mfeni, Pablo! Ngue'a oda ri mfeni de ya he'mi xcá hñe'ti, hangue xcá 'be ri mfeni.

25 Pe nura cu Pablo bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Hinstá 'be ma mfeni, ma hoga nda'i Festo, ngue'a nuga dí mąnga nú'a majuani.

26 Nuni ra nda Agripa, nehni pađi xá hño de nú'a dí ma, hangue nuga hindi tsu ga ña ja rá thandini. Dí pađi xá hño gue nuni ya xa unga nguenda de gatho nú'a dí ma, ngue'a hinxa t'øt'e mant'agui.

27 Ma zi hoga nda'i Agripa, ¿ha guí camfri nú'a bi mąnga yá 'mehni Ajuá? Nuga dí pađi gue nu'i guí camfri nú'a bi mañ'u.

28 Nepu nura nda Agripa bi dadi ne bi 'fiena:

—Ya ma'na tai ri 'bedi pa gui jacagui ga camfri ra Jesucristo nehe.

29 Hangue nura cu Pablo bi 'fimbabi:

—Haha, co ra mfats'i Ajuā da njabu, ne hinga hõnse'i, nehe gatho nuyū xa 'yõde nú'a stá mambya. Dí ne da gamfriu ngu stá camfriga nehe, hõnse hindí ne dra that'i co ya cadena ngu xra jagagui.

30 Nepu de ya bi uadi bi ña ra cu Pablo, bi 'mai ra nda Agripa co ra Berenice ne ra Festo ne gatho nú'u mi huhuini.

31 Ne bi njæqui'u pa bá ñase'u 'na ngu 'na, ne bi 'ñémbi:

—Hinte xa 'yõt'a nuna ra 'ñõhõ pa rí 'ñepi da tho, nixi pa da mfadi.

32 Nepu ra nda Agripa bi 'fimbabi ra Festo:

—Ya xa za xa thehma nuna ra 'ñõhõ 'bu hinxqui 'yadi da ma ja ma ndahu ra Augusto Cesa pa ja dí tha'mbani nguenda 'bu te xa 'yõt'e.

27

Ra apostol Pablo bri ts'ixa nts'ahni pa Nroma

1 Y mi zõ ra pa de nú'a xqui benga ra nda Festo pa da mencahe ja ra hai Italia, ra cu Pablo ne ma'ra ya 'yofadi bi t'ent'ua yá 'ye 'nara nda gá soldado mrá thuhu ra Julio nú'a 'na de yá soldado ra nda Augusto Cesa. Y núga drá Luca dá me'be'u.

2 Y bi zixcahe 'nara danga motsa xqui 'ñehe de ra hnini Adramitio, ne dá põñhe de guehni Cesarea pa dá 'raxhe ja ra ndehe dí mahe pa ja ra hai Asia. Nehe drí 'ñohe ra cu Aristarco nura me Tesalonica 'nara hnini de ra hai Macedonia.

3 Y rá hyax'a dá tsõñhe ja ra hnini Sidó. Y nura Julio xi bi nhyoja'i co ra cu Pablo ne bi umba nsequi da ma dua c'a'tsa ya cu nú'u mi 'bu de guehni, ne pa bá t'umbi nú'a te mi honi.

4 Nepu dá põñhe de guehni Sidó dá thothe po ra lado mac'angui de ra hai Chipre nú'a o madetho ra ndehe. Dá øthe njabu pa dá 'banpahe ra bænthi mi 'yo.

5 Ne dá 'raxhe ja ra ndehe dá 'ranthe manjuantho de ra hai Cilicia ne Panfilia, ne dá tsõñhe ja ra hnini Mira de ra hai Licia.

6 De guehni ra nda gá soldado ja bi zæhni 'nara motsa mrá me Alejandría de ra hai Egipto mri ma pa ja ra hai Italia. Nu'bu dá jæhe nú'a ra motsa'a pa dá thoguihe habu ndrã mahe.

7 Ndunthi ya pa ndrí 'yohe 'ramats'u ja ra ndehe, xi xmá hñei pa dá tsõñhe gueta Gnido. Nepu ngue'a mi 'yo ndunthi ra bænthi himi hocaguihe ga 'yohe, hangue dá 'rañhe gueta ra hnini Salmón, dá 'bañhe po lado mac'angui de ra hai Creta o madetho ra ndehe.

8 Xi dá 'yohe masque 'ramats'u ngue'a mi 'yo ndunthi ra bænthi himi hocje ga 'yohe xá hño. Y hingá 'me dá tsõñhe ja rá hyo ra ndehe habu xqui thu'mbabi Ya Hoga Gosthi gueta ra hnini Lasea.

9 Ya xqui thogui ndunthi ya pa ndrí 'yohe ja ra ndehe, y ya ma'na xi xmá nts'uní pa ga 'yohe ngue'a ya mi ma dá zõhõ ya pa de ya tse, ne gue'bu xi 'yo ndunthi ra bænthi. Hangue nura cu Pablo bi zofo gatho ya ja'i,

10 ne bi 'ñémbabi:

—Compahu, dí handi gue ma ga thohu ndunthi ya ts'othogui má 'ñu, da za da yai ra motsa con gatho nú'a te dí cu, ha nujá ga tuhu nehe.

11 Pe nura nda gá soldado himbi 'yõt'ua ncaso ra cu Pablo, ma'na bi 'yõta nú'a mi mangu ra 'yct'amotsa ne nú'a to'o mrá meti.

12 Y ngue'a xma nts'uni da gohni ra motsa ja Ya Hoga Gosthi pa nú'u ya pa'u de ya tse, hangue ndunthi nú'u to'o mi pani bi beñ'u gue ma'na xá hño da bñni de guehni pa xahma xa zahma xa zonga Fenice nú'a ja ja ra lado yáhyadi de ra xeca hai Creta, pa ja xa 'máhmáni'u nú'u ya pa de ya tse.

Ra dāta bñthi ja ra ndehe

13 Nepu bi mudi bi 'ño 'na tui ra ndahi nú'a mri 'ñe ngue mac'angui, hangue bi beñ'u gue xá hño da sigui da thogui pa habu mri ma'u. Hangue dá pñhe de guehni habu stí ntsayahe, ne dá 'bañhe gueta rá hyo ra hai Creta.

14 Nepu hinga ya'a bi zacje 'nara bñthi xi nts'edi mbrí 'ñehe ngue mahuifi habu ndrā mahe.

15 Nura bñthi'a bi duxa ra motsa ngue'a xi mi tse'di, ne himi tsa ga tsámhe. Hangue dá hēhe bi duts'i.

16 Dá thothe gueta 'nara zi xeca hai rá thuhu Claudia o madetho ra ndehe, ja ra lado habu hints'u mi tse ra bñthi. Nu'bú ja dá pø'tsheni ra t'uca motsa pa ja ra danga motsa nú'a mri güt'i, pe xi dá henbahe.

17 Nepu de ya dá pø'tshe ra t'uca motsa, dá tháthe co ya ntháhi nura danga motsa ne xi dá du'the pa hinda nhuati. Nepu nú'u to'o mri 'yet'a ra motsa, mi tsu da pø'tsa pa ja ra 'bomu ja 'nara t'uca hai rá thuhu ra Sirte, hangue bi ja'ma ya dutu nú'u xqui thuxa maña de ra motsa pa da 'ño co ra ndáhi, ne bi hopabi'u da duxa ra ndáhi.

18 Ha nurá hyax'a hinxqui tsayatho nú'a ra bñthi xi mi tse'di, hangue nu'ú bi fota ja ra ndehe nú'u te mri du ra motsa.

19 Nepu nurá hñupa dá føthe nehe ja ra ndehe ma'ra ya t'ø't'e nú'u mi pēpabi ra motsa.

20 Bi thogui ndunthi ya pa hindá hanthe ra hyadi nixi ya tsø ngue'a xi mi 'yo ndunthi ra bñthi, hangue ndí hu ma muihe gue ya ma stá tuhmahe.

21 Ya mi pe'tsa ndunthi ya pa hinte stí tsihe, hangue ra cu Pablo bi 'mai madetho de guecje ne bi 'ñena:

—Compahu, 'bu xcá 'yøhmáhu nú'a dá xi'ahu gue stá cohmañuni Creta, nu'bú hinstá thohmañu nú'na dí thohu, ne hinxá 'medihma gatho nú'a stá 'bēhu.

22 Pe nubyá, oguí tu ri muihu, ngue'a ni 'na de guecju hinga ma ga tuhu, masque ra motsa da nxeni ne da yui nuua ja ra ndehe.

23 Ngue'a manxuui bi zocagui 'nara enxé bá penca Ajuá nú'a to'o dí camfri ne dí pēpabi.

24 Y nú'a ra enxé'a bi 'ñengagui: “Pablo, oguí tsu, ngue'a mahyoni gui tsonga Nroma habu bi 'bu ra ndá Cesa, ne gui 'ba ja rá thandi'a, ne por gue'a'i Ajuá ma da ñanga de ra du nú'yu guí pēuiua ja ra motsa.”

25 Hangue compahu, nubyá dí xi'ahu, oguí tu ri muihu, ngue'a nuga dí camfri gue Ajuá da suju, ngue'a dí camfri gue ma da njabu ngu nú'a bi xicagui rá enxé'a.

26 Nu'a ma da nja, ma da 'yetc'ahu ra ndáhi ne ma dí zogahu ja 'nara zi xeca hai o mbo ra ndehe.

27 Ne ya mi pe'tsa 'net'ocut'a ndí 'yohe njabu co nú'a ra bñthi, ndí 'yohe ja ra danga ndehe nú'a rá thuhu Adria, mi 'yetc'ahe ra ndáhi pa haburaza. Ne ngu made ra xuui nú'u to'o mi et'a ra motsa bi mudi bi unga nguenda gue ya mi ma ga tsøñhe ja 'nara hai.

28 Nu'bú bi mudi bi 'yeni hangu rá hñe ra dehe, y ya mi pe'tsa ntsøca 'natema'ret'a ne 'rato metro rá hñe. Nepu dá thohe má ts'u de guehni pa ja ra hai, bi yopa 'yeni ma'na'qui, y ya mi pe'tsa ntsøca 'natemayoto metro.

29 Y co ra ntsu da mfant'ui ya do nura motsa, bi ja'ma goho ya bøjá de mōte ra motsa asta habu bi zudi ra hai pa ya hints'u bi ntihi nts'edi, y gathoguihe ga nehmahe ya xa hyats'i.

30 Y nú'u to'o mi et'a ra motsa bi mámbi gue xahma xa za xa 'bathma'u, hangue nu'ú bi yopa ca'ma ra t'uca motsa ja ra ndehe mi mantho'u gue pa xa 'yent'a ma'ra ya bøjá ja rá ñaxu ra motsa.

31 Hangue nura cu Pablo 'bestho bi xipabi ra ndá gá soldado ne ma'ra ya soldado ne bi 'ñembabi:

—Nu'bu núyu da gai de guecua ja ra motsa, nu'bu hinda za ga pōñhu de guecua.

32 Nu'bu ya soldado bi dama hyeca ya nthahi de ra t'uca motsa ne bi dōgue bi ma.

33 Nepu rá hyax'a hamxuditho, ra cu Pablo bi xicje drí gathohe gue ga tsihe te ga tsihe, ne bi banteguihe bi 'ñenje:

—Nu'ahu, ya ot'a 'net'ocut'a hinte xcá ahu ne hinte xcá tsihu.

34 Dí bante'ihu gui tsihu te gui tsihu, ngue'a guehna mahyoni pa njabu da nja ri ts'edihu, ngue'a dí padi gue ni 'na de gue'ahu hingui ma gui tuhu.

35 De mi mąnga njabu ra cu Pablo bi gu 'nara thuhme ne bi umba njamadi Ajuja ya yá thandi'u. Nepu bi heque, ne bi mudi bi zi'a.

36 Nepu gathoguihe xi bi hñu ma muihe, ne dá ñunihe nehe.

37 Y núje ndí pahe ja ra motsa, ndí tsōxhe yo nthebe ne hñu'rate ne 'ret'ama'rato.

38 Y ya de dá juahe dá ñuñhe ne dá niñahe, nú'a ra trigo bi bongui dá fōthe mbo ra ndehe pa ma'na ya hinxmá hñu nú'a mri du ra motsa.

Ra motsa bi nxeni co rá ts'edi ra dehe

39 Nepu de ya bi hyats'i, nú'u to'o mri 'yet'a ra motsa bi hyandi gue ya ma da zōnga ja ra hai pe himi padi te ma hai'a. Ne bi hyanda 'nara luga ngu ra gosthi mbo ra zi xeca hai habu mri hnequi 'na xeni ra 'bomu guetbu rá hyo ra ndehe. Ne nu'ú bi beni xahma da za da zōnga ra motsa asta habu mi ja ra 'bomu.

40 Bi hyeca ya nthahi nú'u mi that'a ya bøjá nú'u mri gat'a mbo ja ra dehe. Nehe bi xo'tua yá nthahi nú'u ya za dega nt'et'a motsa. Nepu bi pō'tsa ya dutu pa da daca ra ndahi ja rá ñaxu ra motsa. Nepu ra motsa bi 'yent'a ra ndahi gá ma ja rá hyo ra hai.

41 Pe bi zōnga habu mi ja yoho yá ts'edi ra dehe, nepu bi 'yent'a ra motsa pa ja ra 'bomu. Ha nurá ñaxu ra motsa xi bi yu ja ra 'bomu, hangue ya himbi za bi 'ño. Ha nu de rí mōte bi mudi bi nxeni co rá ts'edi ra dehe.

42 Nura ora'a ya soldado mi ne xa hyo gatho ya 'yofadi pa hinda 'ba'tuabi'u dega ncunthe.

43 Pe nura ndá gá soldado bi hñacuabi'u pa hinda hyo, ngue'a nu'á mi ne da ñanga ra cu Pablo. Nepu nu'á bi 'bepabi gue da mfōte rá mudi pa ja ra dehe nú'u to'o mi pa da 'raxa ja ra dehe dega nsaha, pa da zōnga asta ja ra hai.

44 Ha nu'u ma'ra nú'u to'o himi pa da 'raxa ja ra dehe dega nsaha, bi 'bepabi da gu 'ra 'na xeni ra za nú'u xqui xō'tsa ra dehe de ja ra motsa. Y njabu ha, bi za bi zōnga gatho'u ja ra hai.

1 Nu ndá pøñhe gatho de ja ra dehe, ni 'na de guecje hindá jathe. Nepu ja dá pahe te rá hu nú'a ra hai habu dá tsøñhe. Gue'a 'nara xeca hai rá thuhu Malta o ja ra ndehe.

2 Nepu nuya mengu de guehni xi bi 'yøtcahe ndunthi ra hñoja'i. Ne bi 'ñutcahe 'nara danga faspi pa dá mpa'the, ngue'a xi xmá tse 'nara 'ye mi 'uqi.

3 Nepu ra cu Pablo bi xu 'raya za pa mi u'tsa ja ra tsibi. Y nura ora'a co ra pa bi bønga 'nara zatequ'eña habu xqui t'u ra tsibi, ne bi 'mat'a ja rá 'ye ra cu Pablo.

4 Y nu mi hyanda njabu nú'u ya mengu de nú'a ra hai'a gue ra qu'eña mi zudi ja rá 'ye ra cu Pablo, mri 'ñembi'u 'na ngu 'na:

—Nuna 'ñøhøni pøde xa hñote. Nuní masque bi c'othma rá du de ja ra ndehe, pe nura ts'utbi xa zudi de guecua, ya hinda hopi da nte.

5 Pe nura cu Pablo bi huat'a rá 'ye ja ra tsibi pa bi dagui nú'a ra zatequ'eña, y hinte bi ja ra cu Pablo.

6 Gatho ya mengu de nú'a ra hai'a mi tøm'i gue xa hyandi xa nenga rá 'ye, o xa datho xa du. Mi tøm'tho'u te xa thogui hmaha'a, pe nu mi hyandi gue ya hinte bi ja, nu'bá nu'ú bi pata yá mfeni. Nepu nu'a bi beñ'u, gue nura cu Pablo mi gue'a 'nara zidada.

7 Guetbu de guehni ja mi jani yá hai 'nara 'ñhø mrá thuhu ra Publio nú'a mrá ndá de maxøgue nú'a ra hai'a. Nu'á xi bi 'yøtcahe ndunthi ra hñoja'i ne bi 'racje ntsaya hñu pa ja rá ngu.

8 Y nurá dada'a mi 'benga ja ra mfidi mri hñeni mri umba ra nzø ne ra nast'i. Y nura cu Pablo bi ma bá c'a'tsi pa bá apabi Ajuu por gue'a ne bi hñu'tsua rá 'ye. Nepu 'bestho bi ñani'a.

9 Y nu mi fadi njabu, bi zøhø ndunthi ya da'thi nú'u myá mengu de nú'a ra hai'a, ne gatho bi ñani.

10 Ne xi bi numansuguihe, y nu ndá pøñhe de guehni bi 'racje gatho nú'a mi paði'u gue da 'yøtcahe ra 'bedi má 'ñu.

Ra apostol Pablo bi zønga Nroma

11 Dá 'buheni hñu nzañ con gue'u. Nepu ja dá juheni 'nara motsa nú'a xqui gohni nehe nú'u ya pa dega tse. Nú'a ra motsa'a mrá me Alejandría 'nara hnini de ra hai Egipto. Ne de mbo ra motsa xqui thøteni 'raya c'oi de 'ra nú'u t'embi ya ajuu, 'na de gue'u rá thuhu ra Casto, ha nu ma'na rá thuhu ra Polu.

12 Nepu dá tsøñhe ja 'nara hnini rá thuhu Siracusa, ja dá 'buheni hñu pa.

13 De guehni dá thoguihe mahuifi dá mahe ja rá hyo ra ndehe pa dá tsøñhe asta ja ra hnini Regio. Nepu rá hyax'a bi 'ño ra ndahi mri 'ñehe mac'angui, nepu rá yopa dá tsøñhe ja ra hnini Puteoli de ra hai Italia.

14 Ne de guehni ja dá ntheheni 'raya cu nú'u bi zixcahe pa ja yá ngu pa dá 'buheni con gue'u hñato ma pa. Nepu de ya dá pøñhe de ra hnini Puteoli dá ma dí mahe ja ra hnini Nroma.

15 Y nuya cu de guehni Nroma ya mi paði gue ma ga tsøñhe, hangue nu'ú xqui bøni e da dacje ja ra da'ñu nú'a mri ma Nroma, gueta ra tai de ra t'uca hnini rá thuhu Foro de Apio ne ra hnini rá thuhu Hñu Ngu. Ha nu mi hyanda ra cu Pablo nú'u ya cu, nu'á bi umba njamaði Ajuu ne bi hñu rá mui ne xi bi johya'a.

16 Nepu de dá tsøñhe Nroma, ra ndá gá soldado bi 'yent'ua ja rá 'ye ra ndá gá nsufadi nú'u ya 'yofadi mri zi'a. Pe nura cu Pablo bi umba nsequi pa bi ts'ixa 'nambu bá 'bui, ne bá 'buhuini'a 'nara soldado pa bi su.

Ra apostol Pablo bi mamba rá noya Ajuu nuni Nroma

17 Ne rá hñupa de xqui zonga ra cu Pablo nuni Nroma, bi zohna gatho ya ndá gá xodyo nú'ú mi 'buhni. Nepu de ya xqui munts'i bi 'ñembabi:

—Ma cu'ihu, masque núga hinte stá ø'tua ma mixodyohu, nixi stá ø't'a 'nara nts'o'mai co nú'u yá nzai ndu ma dadahu, pe masque hinte stá ø't'e, nuga bri jugagui nts'ahni nuni Jerusale ne bi t'entc'a ja yá 'yε ya me Nroma.

18 Pe nu ndá nhyanthyahe, himbi ts'utcagui ni 'nara ts'oqui te stí ø't'e pa xa hyocjhma'u, hangue nu'ú mi ne da hyεgagui.

19 Pe numa mixodyohu de guehni himbi ne'u gue da thegagui, hangue ma'na xá hño dá adi ga ehe pa guesua pa go da hñamga nguenda ma ndahu ra Augusto Cesa, pe hingue pa e ga ñapabi ma mixodyohu.

20 Hangue stá zon'ahu pa ga ñahu. Nuga dí 'bacua ja ri thandihu dí that'i co ya cadena ngue'a dí tø'mi nú'a ra hñati xa ñatcaguihu Ajuá núju dyá me Israelhu.

21 Nu'bú nuya ndá gá xodyo bi 'ñemba ra cu Pablo:

—Nuje ni 'nara he'mi hinte stá hañhe de guehni Judea de gue'a'i, ne ni 'na de gue nú'u ma mixodyohu xqui 'ñehe de guehni hinte xa xicje de gue'a'i, nixi xa ñap'a'i.

22 Dí ne ga øhe nú'a guí ma de nú'a guí camfri, ngue'a dí pahe gue haburaza ñama'ñu ya ja'i de nuna ra 'ra'yo jamfri.

23 Nepu bi mámbi'u te ra pa mi ma da yopa ña'u ma'na'qui. Y nu mi dat'a nú'a ra pa'a xqui mañ'u, ndunthi de gue'u bi zonga habu mi 'bu ra cu Pablo. Desde mi xudi bi mudi bi ña'a asta mi nde tobya mi zofo ya ja'i de hanja ri manda Ajuá. Nú'a mi ma de rá ley ra Moise ne gatho nú'a xqui 'yoyo ma'ra yá 'mehni Ajuá, pa nu'u da gamfri nehe gue ra Jesu go gue'a ra Cristo nú'a to'o bá pehna Ajuá pa da ndá.

24 Nepu 'ra de gue'u bi gamfri nú'a mi mangua ra cu Pablo, pe nu ma'ra himbi gamfri.

25 Ne 'ra de gue'u bi ntsanoyase ne bi mudi bi ma'u. Pe ante da ma'u ra cu Pablo bi 'ñembabi'u:

—Go gue'a majuanu bi mangua ra badi Isaia po rá Maça Ndahi Ajuá bi xipa ndu ma dadahu, ne bi 'ñena njaua:

26 Rí ma ua xipa nuya ja'i:

Ma gui 'yødehu, pe hinda zo ri mfenihu,

ma gui hanyhu, pe hingui ma gui pahu te rí bøni nú'a gui hanyhu.

27 Ngue'a xi xa megui ri mfenihu,

ne hinguí ne gui hñuxhu nt'øde nú'a guí ødehu,

ne hinguí ne gui pahu nú'a guí hanyhu.

Nu'ahu hinguí ne gui hanyhu,

nixi gui 'yødehu,

nixi gui pahu,

ngue'a hinguí ne gui ntsø'mhu pa ga pun'a ri ts'oquihu.

Guehna mangua ra Maça T'oyo.

28 Hangue pahu xá hño gue desde nubya ma da t'umbabi ra noya dega mpøhø nú'u hinyá xodyo. Nuga dí camfri gue nu'ú ha, ma da 'yøde ne da gamfri.

29 Ne nu mi uadi bi mangua njabu ra cu Pablo, ya xodyo bi ma ne mri ntsanoya sehe'u.

30 Ha nura cu Pablo bi 'muhni maxøgue yo njeya ja 'nara ngu dega njut'i, ne mi umba ntsaya gatho nú'u mi tsøni pa da ñau.

31 Ne mi zofo ya ja'i hanja go ri manda Ajuá, ne mi xipabi'u de ra Zidada Jesucristo. Himi tsu da ña, ne hinto mi hacuabi'a.

RA ROMANU RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'A BI 'YOPABI YA GAMFRI ME NROMA

Ra apostol Pablo opabi ya gamfri me Nroma

1 Núgui drá Pablo, rá 'begogui ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. Ajuá ra Dada bi zoncagui pa ga 'ñapostol, ne xa hñuxcagui pa ga mamba rá maça hoga noya'a.

2 Nuna maça hoga noyana, guehna bi ñagui maya'b_u Ajuá ja ra Maça T'ofonú'a bi 'yofo yá 'mehni'a.

3 Y nuna maça hoga noyana xicj_u de ma zi Hmuh_u ra Jesucristo nú'a to'o rá T'_u Ajuá, ne utcaguih_u gue nú'a ra T'_u'a, de rá ndo'yo, bá ehe de rá ji ra ndá Davi,

4 pe de rá ndahi xá nt'axi bi fadi gue go gue'a rá T'_u Ajuá, ngue'a co rá danga ts'edi bi yopa nte de ja ya du.

5 Po rá ngue'a, Ajuá xa 'racagui ra 'befi dega apostol pa ga mąnga ra maça hoga noya gatho ja ya hnini, pa da gamfri'_u ne da 'yote Ajuá. Guehna ra 'befi dí pefi pa nuya ja'i da nsundabi rá maça thuhu ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

6 Hangue nehe nu'ah_u, Ajuá xa zohn'a'ih_u pa gui tenh_u ra Zidada Jesucristo.

7 Hangue dí op'ah_u gatho'ih_u zi cuh_u guí 'buhub_u Nroma, nú'ah_u xi ri ma'ah_u Ajuá ne xa zohn'a'ih_u pa gui nt'axquih_u. Ajuá ma Dadah_u ne ma zi Hmuh_u ra Jesucristo da jap'a'ih_u ne da max'ah_u pa gui 'buh_u te rá 'ñentho.

Ra apostol Pablo ne da zonga ya cu me Nroma

8 Nuya ya mudi noya dí op'ah_u ja ma carta, dí xi'ah_u gue dí umba njamadi Ajuá ma Dadah_u por gatho'ih_u de rá thuhu ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ngue'a haburaza ja ra ximhai hma gue xi xcá camfrih_u xá hño.

9 Ajuá dí pepabi con gatho ma coraso pa da ntanga nú'a ra maça hoga noya nú'a hab_u xicj_u de rá maça T'_u'a, y nu'a go gue'a pađi gue nzantho dí apabi'a por gue'ah_u.

10 Masque stá tøm'a ndunthi ya pa pa ga mab_u ga tsõñ'ah_u, pe hinstá tsaya ga apa Ajuá pa da xoga ra gosthi pa da za ga mab_u 'nitho. Hõnse go dí tøm'a nú'a ra pa da mañ'a Ajuá pa ga mab_u.

11 Ngue'a xi dí ne ga mab_u ga 'bui con gue'ah_u pa da za ga u't'a'ih_u ra mfadi nú'a xa 'ñutcagui ra Maça Ndahi, pa ma'na da nja ri jamfrih_u.

12 Y dí ma gue numa jamfrih_u da 'racj_u ra ts'edi 'na ngu ma'na. Nuri jamfrih_u da jaqui ma'na da zε ma jamfri, ha numa jamfriga da ja'ah_u ma'na da zε ri jamfrih_u nehe, ngue'a 'nat'a ma jamfrih_u.

13 Ne dí ne gui pađih_u, ma zi cu'ih_u, gue ndunthi ya i'qui stá huts'i ga mab_u ga tsõñ'a'ih_u, pe tobya hinxa za. Dí ne ga mab_u pa ga fax'ah_u ngu stá faxa ma'ra ya cu ja ma'ra ya hnini.

14 Ngue'a xuá 'bencagui ga xipa gatho ya ja'i nuna maça hoga t'øde de ra mpøhø, hangue mahyoni gatho ga zofo, ngu nú'u ña griego ne ngu nú'u ña ma'ra ya hñaqui, ngu nú'u ya bamhya ne ngu nú'u hinte yá fadi.

15 Hangue nú'a ra pa go da ne Ajuá, nuguí xi dí ne ga mab_u pa ga mąnga ra maça hoga t'øde nehe nub_u Nroma.

Rá ts'edi ra maça hoga t'øde

16 Hindí ntsa pa ga m̄anga ra m̄aca hoga t'òde, ngue'a go gue'a 'nara noya dega ts'edi nú'a xuá p̄ehna Ajuá pa da p̄oh̄o gatho nú'u to'o da gamfri, ra m̄adi ya xodyo, nep̄a gatho nu ma'ra ya ja'i.

17 Nuna m̄aca hoga t'òdená udi gue Ajuá m̄a gue ya hinte ma ts'oqui tu nú'u to'o camfri, y nu'ú 'bui xá h̄ño co Ajuá h̄onse po yá jamfri. M̄a njab̄u nehe ra Ndaxjua T'ofò hab̄u ena: "Nu'a t'ó'o xa gamfri, ya hinte ma ts'oqui tu, nú'a p̄e'tsa 'nara 'ra'yo te."

Yá thai tu ya meximhai

18 Ajuá utuabi ya meximhai tengu rá ndangui rá cue'a, ne brí nhyoqui'a pa dua p̄ehna ra castigo de mahets'i pa da z̄adi nú'u ya ts'o'yòde hingui ne da 'yòt'e xá h̄ño. Ajuá ri ncue ngue'a nuya ja'i masque pa'di gue 'bui Ajuá ne pa'di te ri 'ñepi da 'yòt'e'u, pe hingui òt'e, nu'ú ri sigui co yá 'ñaqu'equ'e'i ne yá ts'oqui.

19 Gatho nú'a te da za da fa'di de Ajuá, nu'ú xa t'utuabi xá h̄ño, y nu Ajuá go gues̄e xa 'ñutuabi'u.

20 Desde nú'b̄u Ajuá bi hyoca ra ximhai, desde gue'b̄u, Ajuá bi 'ñutuabi'u tengu rá 'm̄ai'a. Gatho nú'u ya t'òt'e ri hnequi, gue'u utuabi ya ja'i tengu rá 'm̄ai Ajuá nú'a hini hnequi, y njab̄u ri hnequi gue Ajuá 'bui ne ja rá ts'edi pa nzantho. Hangué ya ja'i hingui tsa te da da'di de nú'a te xa 'yòt'e'u.

21 Nu'ú, masque bi ba'di Ajuá, pe himbi ne bi nsunda'u ngu rí 'ñepi, nixi bi umba njamádi de gatho ya h̄ño xa h̄ñani'u. Nu'a bi 'yòt'e, bi ts'oca yá mfeni ne bi megui yá coraso pa himbi za bi ba'di nda'a ra h̄ño nda'a ra 'ñu.

22 Masque mi eñ'u gue xi myá bamhya, pe hinte myá fa'di.

23 Hangué bi zogui nú'a ra s̄ocambeni mi 'ñepi da umbabi Ajuá nú'a xá nsunda ne p̄e'tsa ra te nzantho, pa go bi x̄ocambeni ya c'oi nú'u xa thoqui ngu yá 'bai ya ja'i nú'u p̄e'tsi da du, nehe ya c'oi nú'u xa thoqui ngu rá 'bai 'nara ts'int's'u, ne nú'u ngu rá 'bai 'nara mbo'ni, ne nú'u ya c'oi dega qu'eña.

24 Hangué Ajuá bi hyetho ya meximhai pa bi 'yòt'a gatho nuya ts'onc'at'i mi beni ja yá mfeni, y njab̄u bi 'betua sehe yá tsa yá ndo'yo'u.

25 Ngue'a nuya meximhai'u bi zogui nú'a Ajuá majua'ni pa go bi dena nú'u t'embabi gue go gue'u Ajuá; y nuya ja'i'u go bi nsunda nuya t'òt'e nú'u xa hyoca Ajuá, hingo bi nsunda Ajuá to'o bi hyoca gatho, ne xá nsunda rá thuhu'a pa nzantho.

26 Hangué Ajuá bi hyetho'u pa bi 'ño ja yá hne dega 'betsa, asta ya 'behñá bi hñuxui yá mi'behñáui hingo h̄onse co ya 'ñòh̄o ngu nú'a xqui manda Ajuá.

27 Nehe ya 'ñòh̄o bi me'tsa 'nara ts'onc'at'i pa da hñuxui yá mi'ñòh̄oi hingo h̄onse co ya 'behñá, y njab̄u 'ñòh̄o co 'ñòh̄o bi 'yòt'a ra t'òt'e xi xá nts'o. Hangué ja gues̄e'u bi hñani nú'a mi 'ñepi da hñani'u por yá ts'ot'òt'e.

28 Nehe nguetho himbi ho da beni'u de Ajuá, hangué nu Ajuá bi hyetho'u pa bi beni ya mfeni xá nts'o ne pa bi 'yòt'e nú'a himri 'ñepi'u,

29 ne bi 'yòt'e'u ya t'òt'e hingui ho, ne bi me'tsa ndunthi ya ts'onc'at'i ne ya ts'omfeni. Myá nduste, myá hyote, myá 'yòt'atuhni, myá hyate, myá ts'o'm̄ai, myá n̄onte,

30 mi ju'tsua ya nc'uamba ma'ra, mi utsa Ajuá, myá 'ñaqu'equ'e'i, mri 'ñexa sehe, mi beni hanja da za da 'yòt'a ya t'òt'e xá nts'o, myá ts'o'yòde co yá dada yá n̄ana.

31 Bi ts'oca yá mfeni hangué himi pa'di nda'a ra h̄ño nda'a ra 'ñu, ne himbi cumpli yá noya. Ne himbi me'tsa ra hm̄ate co yá ja'i, ne himbi me'tsa ra huecate.

³² Nehe nubya njab_u, masque pađi ya ja'i nú'a te xa ma Aju_a, gue nu'ú tó'o øt'a nuya t'øt'e'ú rí 'ñepi da du, pe masque pađi njab_u, pe nu'ú øt'e nuya ya ts'ot'øt'e, y hingue hønse øt'e, nehe ri johyauí nú'ú ma'ra to'o handi'ú øt'a njab_u nehe.

2

Aju_a ma da hñ_a'mba nguenda yá ts'oqui ya ja'i co ra hoga ts'utbi

¹ Hangue dá ngu'a dá ngu, otho te grí ncøni nú'i guí 'yø de nú'a te øt'a ma'ra, ngue'a nú'a ra ora guí 'yø de nú'a te øt'a ma'ra, nu'í guí ncondena sehe, ngue'a guí øt'a nehe ngu øt'a nú'ú ma'ra.

² Dí pađih_u gue Aju_a ma da hñ_a'mba nguenda co ra hoga ts'utbi nú'ú to'o øt'a ya ts'oqui.

³ Hangue 'b_u nú'i guí 'yø de ma'ra ne guí øt'a nehe ngu øt'e'ú, ogui beni gue ma guí mpont'ui rá cue Aju_a nú'a ra pa da hñ_ap'a nguenda.

⁴ Oxqui beni gue ngue'a Aju_a xi ra hoja'i con gue'i ne xa ze't'a ri nts'o'mui ne astabya hinxa castiga'i, gue nu'í da za guí sigui guí 'yøt'a ya ts'oqui. Pađi gue Aju_a ra hoja'i con gue'i pa guí ñobri.

⁵ Pe nu'í hinguí ne, ngue'a xi rá me ri coraso ne hinguí øde ne hinguí ñobri, hangue ma'na ma da castiga'i nú'a ra pa da hnequi rá cue Aju_a pa da 'yøt'a rá hoga ts'utbi'a.

⁶ Y nu'á ma da umbabi nú'a rí 'ñepabi cada 'na ngu nú'a xa mefi.

⁷ Nu'á ma da umba ra te pa nzantho nú'ú to'o xa hyomba rá nsunda ne xa hyoni pa Aju_a da 'ñe'tsua yá nsu ne xa hyonga ra te pa nzantho, ne hinxa zabi xa 'yøt'a ya hoga 'befi.

⁸ Pe pa ya ts'o'yøde nú'ú 'met'o go øt'a nú'a hingui ho, ne hingo ne da 'yøt'a nú'a xá hño, Aju_a ma da umbabi'ú 'nara castigo con gatho rá cue.

⁹ Ma da nja ya danga ugui ne ya dumui pa gatho nú'ú ya ja'i øt'a ya ts'oqui, rá mudi pa ya xodyo, nep_u pa gatho ma'ra ya ja'i.

¹⁰ Pe Aju_a ma da ca'ta ja rá nsunda gatho nú'ú to'o xa mefi ya hoga 'befi. Nehe ma da 'ñe'tsua yá nsu ne da umba ra hoga'mui, rá mudi pa ya xodyo, nep_u pa gatho ma'ra ya ja'i.

¹¹ Ngue'a Aju_a hinda ma da huahnitho ya ja'i nura ora da hñ_a'mba nguenda'ú.

¹² Aju_a ma da hñ_a'mba nguenda gatho ya ja'i mahyεgui, ngue'a gatho nú'ú to'o xa 'yøt'a ya ts'oqui masque hinxa batua rá ley ra Moise, nu'ú ma dra th_a'mba nguenda ne dra castiga nsingue da the'ta ra ley; ha gatho nú'ú bi bađi ra ley ne himbi 'yøt'a nú'a ma, nu'ú ma da th_a'mba nguenda ngu nú'a manga nú'a ra ley'a.

¹³ Ngue'a hingue nú'ú xa 'yødetho rá ley ra Moise gue go gue'ú 'bui xá hño co Aju_a, hina, pe nú'ú to'o øte ra ley h_a, go gue'ú ma da hm_a gue hinte ma ts'oqui tu.

¹⁴ Ne nú'a ra ora nuya ja'i hingyá xodyo øt'a sehe'ú nú'a xá hño ngu nú'a manga rá ley ra Moise, njab_u ri hnequi gue pe'tsa sehe 'nayá ley, masque hinxa bađi rá ley ra Moise.

¹⁵ Ja gue'ú ri hnequini 'nara ley ngu xa nt'ofu ja yá coraso. Nehe nu'ú pe'tsa 'nayá ts'edis_e pa da bađi ua xá hño nú'a øt'e'ú ua hina; nehe yá mfeni xipabi gue hingui ho nú'a øt'e, o ja ra ora xipabi gue xa 'yøt'a xá hño.

¹⁶ Nehe ma da njab_u nú'a ra pa'a sta 'yøt'a ra nsuca uenda Aju_a ngu nú'a gra 'mai yá mfeni ya ja'i, masque nú'a xqui beni mant'agui'ú. Ne nú'a to'o

ma da hñā nguenda go ma Zidadahū ra Jesucristo. Njabū udi ra maça hoga noya nú'á xa 'bencagui ga ma.

Ya xodyo ne ra ley nú'á bi 'yofu ra Moise

¹⁷ Nu'i xodyo, guí beni gue ja ri nsu ngue'a grá xodyo, ne guí camfri gue guí 'bui xá hño ngue'a guí pe'tsua rá ley ra Moise, ne gri 'ñets'i ngue'a guí nsunda nú'a ra Ajuā majuañi,

¹⁸ ne guí patua rá paha'a, ne guí pađi gui huahna nú'a xá hño ngue'a njabu u't'a'i ra ley.

¹⁹ Ne nu'i guí camfri gue da za gui cañna ma'ra ya ja'i ja ra uenda ya goda, y guí ngu 'nara ñot'i pa nú'u 'bui ja ra 'bexuui.

²⁰ Y guí camfri gue da za gui utui ma'ra ya ja'i nú'u 'ñena ya t'ubatsitho hinte ya fađi, ngue'a nú'a ra ley guí pe'tsi ja xcá tsahni ra hoga mfadi ne nú'a majuañi.

²¹ Nú'i guí utui ma'ra, ¿hanja hingo guí øt'e nehe nú'a guí udi? Y nú'i guí ma gue hinda mpe 'na, ¿ha gue nu'i hinguí mpe?

²² Nú'i guí ma gue hinguí tsa da ts'inga 'nara medinthati, ¿ha gue nu'i hinguí øt'a njabu? Nú'i guí utsa ya c'oi, pe ¿ha gue hinguí mpe ja yá nija'u?

²³ Nú'i gri 'ñets'i ngue'a guí pe'tsua rá ley ra Moise, ¿ha gue hinguí 'betua rá tsa Ajuā ngue'a hinguí øt'a nú'a mangua nú'a ra ley'a?

²⁴ Hangue ja ra Maça T'ofu 'nará 'mehni Ajuā bi xipa ya xodyo ne bi 'ñembi: "Ya ja'i nú'u hingyá xodyo ñama'ñ de Ajuā po rá ngue'ahū."

²⁵ Nubyá nura circuncisio go gue'a ngu 'nara seña nú'a xa thuts'i ja ri ndo'yohū ne go gue'a ra nt'udi de ra cohi nú'a bi gohi Ajuā co ndu ri dadahū ra Abrá. Nú'a ra seña'a da max'ahū ndunthi 'bu guí 'yøthū nú'a mangua ra ley. Pe nu'bū hinguí øthū ngu mangua ra ley, nu'bú ra nt'udi de ra cohi ja ra uenda hinga ra nt'udi.

²⁶ Nehe nu'bū nú'u ya ja'i hingyá xodyo nú'u to'o hinguí pe'tsa nuna seña, nu'bū nú'u pefi ya hoga 'bēfi ngu nú'u mangua ra ley, nu'bú nehe'u Ajuā ma da hyandi gue ja ra uenda pe'tsa nú'a ra seña de ra cohi.

²⁷ Ne njabu nú'a to'o hingrá xodyo, ma da 'ñudi gue nu'i grá 'yøt'ats'oqui, ngue'a nú'a desde bi 'mūi xa gohi rá ndo'yo ngu bi hyoca Ajuā nsi ra seña pe xa 'yøt'a ya hoga 'bēfi ngu nú'u mangua ra ley, ha nu'i guí pe'tsa ra seña de ra cohi ne guí pe'tsa rá ley Ajuā nt'ofu, pe hinguí øte nura ley'a.

²⁸ Hangue ra xodyo xi majuañi hingo nú'a de rá 'baitho, ne ra seña xi majuañi hingo nú'a hnequi de thi ja rá ndo'yo.

²⁹ Pe nu'a xi majuañi ra xodyo, gue'a nú'a to'o øta Ajuā ja rá coraso, ha nu'a ra seña xi majuañi, gue'a nú'a ja mbo ja rá coraso 'na, nú'a ra seña xa 'yøt'a Ajuā ja rá te 'na, hingue nú'a t'øt'e ja rá ndo'yo ngu xa nt'ofu ja ra ley. Y nú'u to'o xi majuañi ya xodyo ngue'a øta Ajuā ja yá coraso, go gue'u ma da 'ñe'tsua yá nsu Ajuā, hingo ya ja'i.

3

¹ Nu'bú, ¿te ma'na ra mfats'i pe'tsa ra xodyo? O ¿te ma mfats'i hani de ja ra seña de ra cohi?

² Ndunthi ya mfats'i pe'tsa ya xodyo nú'a hinguí pe'tsa nú'u ma'ra ya ja'i. 'Na de nuya mfats'i'u gue'a gue Ajuā bi umba rá noya'a pa go bi su'u.

³ 'Ra de gue'u himbi gamfri nú'a bi ñā'tuabi'u Ajuā, pe nu'á hinguí ne da 'ñena gue Ajuā hinda ma da cumpli nú'a xa ñagui.

4 Hanja hina, nu'á ma da cumpli nú'a xa ñagui. Ajuá hinga ma ga ec'uambahu, ma'na xá hño ga beñhu gue gatho ya ja'i go ya c'uamba y hingo Ajuá. Ngu mąnga ja ra Mąca T'ofu habu sipa Ajuá njaua ne ena:

Ma da řadi gue go gue'i guí mąnga majuani,
y ma gui ntate nú'a ra pa da 'ñec'uamba'i ya ja'i.

5 'Nara ja'i tsa da 'ñena njaua: "Nu'bu ma ts'oquihu japi da hnequi tengu rá hoga'mui Ajuá, nu'bu řha gue ra hoga ts'utbi da castigaguihu?" Njabu mąnga nú'u ma'ra ya ja'i, hingo dí mąngá.

6 Hina, nuju hinda za ga beñhu ngu beñ'u. Ngue'a nu'bu di njabu ngu nú'a mañ'u, nu'bu řhanja da za da 'yot'a ra ts'utbi'a co ra ximhai?

7 'Nara ja'i tsa da 'ñena njaua: "Nu'bu por 'nara nc'uamba ga ma ga japi da hnequi rá nsunda Ajuá ngue'a ja ri hnečni gue Ajuá cumpli rá noya, nu'bu řha gue ri 'ñepabi da castigagui?"

8 Ne asta da za da 'ñena 'nara ja'i gue 'na da za da 'yot'a nú'a xá nts'o pa da nja ra hño. 'Ra xa gascagui ra nc'uamba y 'bai mañ'u gue guehna dí udi. Nuya ja'i'u ri 'ñepabi da secuabi 'nara castigo.

Gathoguihu dí tuhya thai

9 Hangue řte ga beñhu? řHa gue ga beñhu gue núju dyá xodyohu ma'na dí 'buhu xá hño que ma'ra ya ja'i? Hina, hingui tsa; ngue'a ya stá ma gue gathoguihu, ngu ya xodyo ngu nú'u hingyá xodyo, gathoguihu dí ohu ja rá 'ye ra ts'oquui.

10 Hangue ra Mąca T'ofu engu njaua:

Jo'o ni 'na nú'a hindi tu ya ts'oquui. Haha, jo'o ni 'na.

11 Jo'o ni 'nara ja'i nú'a strá nt'axi rá mfeni,
ne jo'o ni 'na to'o di honi Ajuá.

12 Gatho'u ya ts'o'yode, gatho'u xa nts'oquui.

Ni 'na hingui ot'a xá hño, haha ni 'na.

13 Yá ne'u xá nts'o, nja ngu 'nara nt'agui xots'i;
ne nzantho hate'u.

Nehe xá nts'uni yá ne, nja ngu rá ne ra qu'eña nú'a hote.

14 Poni ya ts'one de yá ne, ne ya noya dega cue.

15 Co 'na tui nu'ú da ma hnest'ihí pa da hyo yá miqu'eiuí.

16 Habaraza 'yo'u ot'a ya nhuati ne tsogui ya uguí,

17 y hinxa badi'u hanja da 'mui'u te rá 'ñentho.

18 Y nu'ú ni ts'u hingui tsupabi rá cue Ajuá.

19 Nubyá dí padihu gue nú'a mąnga ja rá ley ra Moise, ma pa nú'u to'o 'bu ja nú'a ra ley'a pa da me'tsa yá tsa y da go'ta yá ne, pa njabu nu'ú ne gatho ma'ra ya ja'i de ra ximhai da d'oma nú'a ra castigo ma da hñani de Ajuá.

20 Ngue'a ni 'nara ja'i hinxa 'yot'e gatho nú'a manda ja ra ley. Hangue engu ja ra Mąca T'ofu gue Ajuá hinda ma da ma gue ni 'nara ja'i hingui tu ra ts'oquui, masque da 'mui 'ra da 'ñena gue xa 'yot'a ngu nú'a mąnga ra ley. Ngue'a nu'araza ra ley xo'tsuabi yá ts'oquui ya ja'i.

Ra mpøhø bí ehe po ra jamfri

21 Pe nubyu Ajuá xa 'ñudi 'nara hño pa ra meximhai, y nura hño'a, nú'a hanja grá 'buhu xá hño ja rá thandi'a. Pe nura hño'a hingui pe'tsi te da nu ni co ni 'nara ley, masque ja dí mahma ja rá ley ra Moise ne ja nú'a bi 'yofu ma'ra yá 'mehni Ajuá.

²² Nuna danga hñona mā gue nu'a tó'o camfri ra Zidada Jesucristo ya 'bui xá hño ja rá thandi Ajuá. Y nuna hñona ja pa gatho nuto da gamfri'a, ngue'a gatho ya ja'i mahyegui, gue dra xodyo gue hindra xodyo.

²³ Y gathoguih_u dyá 'yøt'ats'oquih_u, ne ni 'na de guec_u hingui tsa ga 'yohu xá hño ngu ri ho Ajuá.

²⁴ Pe nu'á xi ra hojá'i, hangue mā de rá pahase gue ya hinte ma ts'oqui dí tuh_u ngue'a dí camfrih_u ra Zidada Jesucristo. Ajuá tsa da mā njab_u ngue'a ra Zidada Jesucristo ya bi gutca ma thaih_u.

²⁵ Ajuá bá pēhna ra Zidada Jesucristo pa bi du ja ra pont'i ngu 'nara hñá'ti, pa bi hñaga ma ts'oquih_u po rá maça ji bi mani, pa njab_u nu'a tó'o da gamfri'a ya hinda ma da zutua rá cue Ajuá. Njab_u bi 'yøt'a Ajuá pa bi 'ñudi rá hoga ts'utbi, masque himi hnequih_u mā ngue'a po rá maça pasencia hinxqui castiga ya ja'i nuya pa xqui thogui.

²⁶ Ha nubyá, po rá du rá T'_u, Ajuá bi 'ñudi rá hoga ts'utbi, ne nu'á mā gue ya hinte ma ts'oqui tu nú'_u to'o camfri ra Zidada Jesu.

²⁷ Hangue nubyá hingui tsa to da 'ñets'i. 'B_u xa za 'na xa mē ya hoga 'befi ngu nú'_u mangua rá ley ra Moise pa xa mpøhøhma, nu'bú xa zahmá xa 'ñets'i. Pe nuto ya hinte ma ts'oqui tu ngue'a xa gamfri ra Zidada Jesucristo, nu'á hingui tsa da 'ñets'i.

²⁸ Ngue'a dí pah_u xá hño gue Ajuá mā gue ya hinte ma ts'oqui tu nú'á to'o camfri ra Zidada Jesu nsinque te da nu co ya 'befi de ra ley.

²⁹ ¿Xi ha gue Ajuá go ra Ajuá nsøtho pa ya xodyo? ¿Ha hingrá Ajuá nehe pa nuya ja'i hingyá xodyo? Haha, go gue'a ra Ajuá nehe pa gue'a.

³⁰ Ngue'a 'nat'a Ajuá 'bui, y nú'á mā gue ya hinte ma ts'oqui tu ya xodyo nú'_u pe'tsa ra seña de ra cohi ja yá ndo'yo nú'b_u camfri ra Zidada Jesucristo. Nehe go guet'a Ajuá mā gue nehe nú'_u hingui pe'tsa ra seña ja yá ndo'yo ya hinte tu nú'b_u camfri_u ra Zidada Jesucristo.

³¹ ¿Ha gue dí puth_u rá ley ra Moise ngue'a dí udih_u ra jamfri de ra Zidada Jesucristo? Hina, hinda za da feni njab_u, ngue'a nujá ma'na dí umf_u rá ts'edi nura ley'a.

4

Ra Abrá himbi mpøhø po nuya hoga 'befi bi 'yøt'e

¹ Xi ra Abrá nú'a ma madi dadah_u núj_u dyá xodyoh_u, ¿te rá 'be da za ga beñh_u 'b_u de gue'a?

² Nu'b_u Ajuá xa mahmá gue ra Abrá ya hinte ma ts'oqui mi tu por yá hoga 'befi mi øt'e, nu'bú nu'á xa zahmá xa 'ñets'i. Pe hina, himbi za bi 'ñets'i ja rá thandi Ajuá.

³ Ngue'a ra Maça T'ofa enga njaua: “Ra Abrá bi gamfri gue mi ma da hñani nú'a bi ñá'tuabi Ajuá, hangue Ajuá bi mā gue ra Abrá ya hinte ma ts'oqui mi tu.”

⁴ Nu'b_u 'nara ja'i øt'a 'nara 'befi, nurá thaha da t'umbi hingui t'umtho co ra hñoja'i; t'umbabi ngue'a xa mpefi ne thupi.

⁵ Pe nura ja'i to'o camfri Ajuá ne camfri gue hingue po yá hoga 'befi da za da mā Ajuá gue ya hinte ma ts'oqui tu, nura ja'i'a, Ajuá da mā gue ya hinte tu ngue'a bi gamfri'a.

⁶ Nehe ra Davi xicj_u gue Ajuá mangua nuna noyana dega japi. Nu'á ena gue Ajuá mā gue 'nara ja'i ya hinte mā ts'oqui tu nsinque da 'ya'tua nguenda de yá 'befi.

7 Ra Davi bi 'yofo njaua:

Njapi ndunthi nú'a to'o xra pumba yá ts'oqui.

8 Haha, njapi ndunthi nú'a hingui mā Ajuá te xa 'yøt'e.

9 Xi nuna ra noya dega japi mǎnga Ajuá, ¿ha gue mā pa gatho ya ja'i, o hønse pa nú'u pe'tsa ra seña de ra cohi bi gohi Ajuá co ya xodyo? Hina, nu'á mā pa gatho. Dí padihue gue Ajuá bi mā gue ya hinte ma ts'oqui mi tu ra Abrá ngue'a bi gamfri'a.

10 ¿Ha gue ra Abrá mi pe'tsa ra seña ja rá ndo'yo nura ora'a o hina? Hina, himi pe'tsta nú'a ra seña'a, mi 'batho njabu.

11 Nura seña de ra cohi bi thu'tsua ja rá ndo'yo pe asta 'mefa; y nura seña'a gue'a ngu 'nara seyo bi hñu'tsuabi Ajuá pa da fadi gue ri muui nú'a xqui māñ'a gue ra Abrá hinte ma ts'oqui mi tu ngue'a bi gamfri. Ajuá bi mā gue ra Abrá ya hinte mi tu ante da thu'tsuabi nura seña, y njabu ra Abrá bi ndada de gatho nú'u to'o camfri masque nu'á hinxá me'tsa nú'a ra seña, pa njabu nehe'u Ajuá bi mā gue ya hinte tu'u.

12 Nehe ra Abrá bi ndada de ya ja'i to'o pe'tsa ra seña de ra cohi ne camfri, nú'u to'o hingue hønse pe'tsa ra seña pe nehe tenba rá jamfri ma dadahu ra Abrá nú'a to'o bi gamfri ante da thu'tsua ra seña.

Nuju ga hañhú ra hñá'ti nú'bú ga camfrihú

13 Ajuá bi ñá'tua ra Abrá da umbabi ra ximhai ngu 'nara tsogui pa gue'a ne pa yá ja'i 'mefa de gue'a. Bi ñá'tuabi pe hingue ngue'a xqui 'yøta ra ndaxjua ley; nu'á bi ñá'tuabi njabu ngue'a mi camfri ne ya hinte ma ts'oqui mi tu.

14 'Bú nú'u to'o ri ðena ra ndaxjua ley da gohui nú'a ra tsogui, nu'bú ra jamfri da bõni gue hinte ri muui, ne nú'a ra hñá'ti ma da njabútho.

15 Pe ra ley ri japi da hnequi rá cue Ajuá ngue'a dyá ts'o'yødehu, pe 'bu di otho 'nara ley, nu'bú zhanja gra ts'o'yødehu?

16 Hangue nura hñá'ti de ra tsogui ja pa nú'u to'o camfri, pa njabu Ajuá da za da unga ra tsogui po rá hñojá'i. Ma dra t'umbi pa gatho yá ja'i ra Abrá, hingue hønse pa nú'u to'o bi nte ja ra ley nepu bi gamfri, pe nehe pa nú'u to'o hinxá te ja ra ley ne bi gamfri ngu bi gamfri ra Abrá nú'a to'o go ra dada de gathoguihu núju dyá gamfrihu.

17 Ngu mǎnga ja ra Mǎca T'ofu gue Ajuá bi xipa ra Abrá ne bi 'ñembi: "Stá hux'a'i pa gui ndada de ndunthi ya hnini." Hangue ja rá thandi Ajuá ra Abrá bi ndada de gatho nú'u to'o camfri. Y nu'á mi camfri gue Ajuá tsa da japi da yopa nte nú'u xa du, y ri manda nú'a hingui 'báitho, pa gue'a ja ra uenda ya 'bui.

18 Ne masque ngu xmá hñei, pe ra Abrá mi camfri gue da zøhø nú'a xqui xipabi Ajuá ne bi sigui bi dø'mi. Hangue njabu nu'á bi ndada de ndunthi ya hnini ngu nú'a xqui xipabi Ajuá ne bi 'ñembabi: "Ma da ndunthi ri bǎtsi da 'mai."

19 Ra Abrá xi mi ja rá jamfri gue da me'tsa 'nará t'u. Nu'á himi jamasu ua ya mrá daqu'ei, masque mi ma da got'a 'na nthebe njeja. Nixi himi jamasu gue ra Sara nurá 'behñá'a ya mrá daqu'ei nehe ne hinxqui me'tsa ni 'nara bǎtsi.

20 Pe de nú'a xqui hñá'tuabi ni ts'u himbi 'be rá jamfri, nu'á ma'na bi nja rá jamfri, ne bi nsunda Ajuá.

21 Ngue'a mi padi xá hño gue Ajuá mi ja rá ts'edi pa da 'yøt'e ngu nú'a xqui ñá'tui.

22 Hangue por gue'a Ajuá bi mā gue ya hinte ma ts'oqui mi tu ra Abrá, ngue'a ra Abrá bi gamfri'a.

²³ Pe nuya noya nú'ua ena gue Ajuá bi mā gue ya hinte ma ts'oqui mi tu ra Abrá, himbi t'ofó hõnse pa ra Abrá;

²⁴ bi t'ofó pa guecaguih_u nehe, ngue'a Ajuá mā mahyεgui de guec_u nú_u dí camfrih_u'a. Dí camfrih_u gue nu'á pe'tsa ra ts'edi pa bi 'yõt'e bi yopa nte ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

²⁵ Nu'á bri da pa bi du po rá ngue ma ts'oquih_u, ne bi t'õt'e pa bi yopa nte pa bi t'udi gue ya hinte ma ts'oqui dí tuh_u.

5

Ya hño nú'ua pe'tsa ra gamfri ngue'a Ajuá xa mā gue ya hinte ma ts'oqui tu

¹ Nubyá Ajuá xa mā gue ya hinte ma ts'oqui dí tuh_u ngue'a stá camfrih_u'a, hangue ya dí 'buh_u te rá entho con gue'a por ma Zidadah_u ra Jesucristo.

² Nehe ngue'a dá camfrih_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, hangue ya stá jonih_u co Ajuá ra Dada ne stá tsutuah_u rá hñoja'i'a. Y nubyá ya dí 'buh_u ja nú'a ra hñoja'i'a, ne dí tømh_u co ndunthi ra johya nú'a ra pa ga 'buh_u ja rá nsunda Ajuá.

³ Y hingue hõnse dí johyah_u por gue'a, nehe rí 'ñepi ga johyah_u ora dí thoh_u ya ts'othogui, ngue'a dí padih_u gue ya ts'othogui ri jac_u ga zedih_u.

⁴ Y nu'b_u ga zedih_u, ga põñh_u 'radyá hoga gamfrih_u, y por guehna ma'na da ndangui ma nthø'mateh_u.

⁵ Y nuna nthø'matená hinda ma da njabutho nep_u ga 'be ma tsah_u, ngue'a ra Māca Ndāhi nú'a xa t'acaguih_u xa 'ñutcah_u xá hño gue Ajuá mācaguih_u.

⁶ Dí pah_u gue Ajuá mācaguih_u, ngue'a ja nú'a ra pa xqui beni'a, bá pēhna ma zi Hmuh_u ra Jesucristo pa bi du po rá nguec_u nú_u ndyá dādits'oquih_u, ngue'a nu_u otho ma ts'edih_u pa ga mpøhøsch_u.

⁷ Xi xá hñei to da ne da du po rá ngue 'nará miq'eiui nú'a di øthmá xá hño, pe ja ra ora da za 'na da rezga da du po rá ngue 'nara hoja'i.

⁸ Pe Ajuá xa 'ñutcaguih_u tengu rá ndangui rá hmāte nú'a pēscāh_u, ngue'a masque 'nandyá dādits'oquih_u, pe bá pēhna ma zi Hmuh_u ra Jesucristo pa bi du po rá nguec_u.

⁹ Y núbya ya gue nu'á bi du pa bi ñāngaguih_u co rá māca ji, ne ya hinte ma ts'oqui dí tuh_u, nu'bá nubyá go dí tømh_u gue nu'á da ñāngaguih_u de rá cue Ajuá sta 'ñep_u.

¹⁰ Nu_u ndí nconrah_u co Ajuá, pe nubyá dí mádih_u con gue'a po rá du rá māca T'ua. Y núbya stá mádih_u con gue'a, dí padih_u gue ma ga mpøhøh_u po rá te'a.

¹¹ Pe hingue hõnse'a, nehe nu_u dí johyah_u ndunthi ngue'a dí 'buh_u xá hño co Ajuá por nú'a bi 'yõt'e ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ngue'a por nú'a bi 'yõt'e'a ya stá mádih_u co Ajuá.

Nú'a bi 'yøtcah_u ra Adá y nú'a bi 'yøt'a ra Zidada Jesucristo pa guec_u

¹² Hangue nu mi yut'a ra ts'oqui gatho ja ra meximhai, bi yut'i po nú'a bi 'yøt'a 'nara 'ñøhø, y go gue'a numa mādī dadah_u. Nehe po rá nts'o'yøde'a ra du bi yut'i ja gatho ya ja'i, ngue'a xa t'øt'a ra uenda gue gatho bi 'yøt'a ra ts'oqui.

¹³ Hangue ante da thuxa ra ley ya mi ja ra ts'oqui ja ra ximhai, pe nú'ua ya ts'oqui bi t'øt'e himbi thānga nguenda ngue'a hinxqui thusta ra ley, ngue'a hingui tsa da thānga nguenda ya ts'oqui nu hab_u otho ni 'nara ley.

¹⁴ Pe madi njab_u, ra du bi ntāte ja ya ja'i desde ra Adá asta ra Moise, masque nú'ua ya ja'i'ua himbi 'yøt'a ngu nú'a ra nts'o'yøde bi 'yøt'a ra Adá. Nura Adá po

nú'a bi 'yøt'asɛ hangue bi nja ra du pa gathoguihɛ; njabɛ nehe bi 'ñehe ra Zidada Jesucristo bi 'yøt'asɛ pa bi nja ra te pa nzantho.

¹⁵ Pe nú'a ra ts'oqui bi 'yøt'a ra Adá hinga ra dangui ngu nú'a ra 'baha bi unga Ajuá dega hñoja'i. Po rá ngue rá ts'oqui 'nadra 'ñøhø bi nja ra du pa gatho, pe Ajuá po rá hñoja'i bá pɛhna 'nadra 'ñøhø nehe pa da unga ra te pa nzantho ngu 'nara 'baha pa gatho ya ja'i po rá hñoja'i nú'a 'nadra 'ñøhø. Y nura 'ñøhø'a go gue'a ma Zidadahɛ ra Jesucristo.

¹⁶ Ra ts'oqui dí tuhɛ por nú'a bi 'yøt'a 'nada ra ja'i hinga ra dangui ngu nú'a ra 'baha xa t'acjɛ. Ajuá bi hña'mba nguenda de nú'a 'nadra ts'oqui, ne bi 'yɛ'mba ra du pa gatho ya ja'i; pe 'mɛfa Ajuá po rá hñoja'i bi unga nura 'baha'a masque ya ja'i xi xqui 'yøthmá ndunthi ya ts'oqui, pe Ajuá bi má gue ya hinte ma ts'oqui mí tu.

¹⁷ Ya gue bi ntate ra du po nú'a ra ts'oqui bi 'yøt'a 'nada ra 'ñøhø, pe nubyá nú'u to'o xa hñani nú'a ra 'baha xa unda Ajuá po rá hñoja'i y xa hñani nura noya gue nu'ú ya hinte ma ts'oqui tu, nu'ú ma go da ndá'u ja nú'a ra te xa 'ñepɛ po rá ngue nú'a bi 'yøt'a 'nada ra 'ñøhø, y nura 'ñøhø'a go gue'a ma zi Hmuhɛ ra Jesucristo.

¹⁸ Hangue por nú'a ra ts'oqui bi 'yøt'a 'nada ra 'ñøhø, Ajuá bi 'yɛ'mba ra du pa gatho ya ja'i, y nehe por nú'a ra hoga 'bɛfi bi 'yøt'a 'nada ra 'ñøhø, Ajuá ena pa gatho ya ja'i gue ya hinte ma ts'oqui tu'u ne umbabi'u ra te.

¹⁹ Po 'nara ts'o'yøde gá 'ñøhø, bi japi bi nts'oqui gatho ya meximhai, njabɛ nehe po 'nara hoga'yøde, ndunthi da t'embi gue ya hinte ma ts'oqui tu.

²⁰ Pe 'mɛfa bi nja ra ley pa ma'na bi ndunthi ya nts'o'yøde. Y masque xa ndunthi ya nts'o'yøde, ma'na xa ndangui rá hñoja'i Ajuá.

²¹ Masque ra ts'oqui xi bi ntatehmá ngu'e'a bi nja ra du, pe ma'na bi ntate rá hñoja'i Ajuá, ngu'e'a po rá hñoja'i'a nú'a má gue nujɛ ya hinte ma ts'oqui dí tuhɛ, ne xa 'racaguihɛ ra te pa nzantho po ma Zidadahɛ ra Jesucristo.

6

Nújɛ stá 'ueguehɛ de ra ts'oqui rí 'ñepi ga 'buhɛ 'nara 'ra'yo te co ra zi Hmu Jesucristo

¹ Xibya, ¿te ga mañhɛ? ¿Ha gue ga sigui ga øthɛ ya ts'oqui pa ma'na da ndangui rá hñoja'i Ajuá pa guécjɛ?

² ¡Hina! ¡Hinda za ga beñhɛ njabɛ! Nujɛ ma'mɛt'o ndí ohɛ ja rá 'yɛ ra ts'oqui, pe nubyá ya stá pøñhɛ, ya hindí ohɛ ja rá 'yɛ, ja ra uenda ya stá tuhɛ. Nu'bá ¿hanja da za ga sigui ga øthɛ ya ts'oqui?

³ ¿Ha gue hingui padihɛ gue nújɛ stá nxistehehɛ stá 'nathohɛ co ma zi Hmuhɛ ra Jesucristo, ne nura ora dá nxistehehɛ ja ra uenda dá tuhɛ con gue'a?

⁴ Nehe nú'a ra ora dá nxistehehɛ, ja ra uenda dá nt'aguihɛ ngu bi nt'agui'a ngu 'ñena stí tuhɛ nehe, pa ngu bi yopa nte'a de ja ra du po rá maça ts'edi Ajuá rá Dada, njabɛ necaguihɛ stá yopa nte'hɛ ma'ra'yo pa ga 'buhɛ 'nara 'ra'yo 'mɛi.

⁵ Ngu'e'a nu'bhɛ stá 'nathohɛ con gue'a ngu'e'a ja ra uenda stá tuhɛ ngu bi du'a, nu'bú ma ga 'buhɛ 'nara 'ra'yo 'mɛi ngu gra 'mɛ'a, ngu'e'a ja ra uenda dá yopa nte'hɛ ngu bi yopa nte'a de ja ra du.

⁶ Dí padihɛ gue ma ndaxjua 'mɛihɛ bi mpont'i mahyɛgui con gue'a, pa gue numa ndaxjua 'mɛihɛ nú'a mí pɛpa ra ts'oqui, ngu ya xra huati pa ya hinga 'mɛgohɛ de ra ts'oqui.

⁷ Ngu'e'a nú'a tó'o ya xa du, ya hingui o ja rá 'yɛ ra ts'oqui.

⁸ 'B_h stá tuh_h mahyεgui co ma zi Hmuh_h ra Jesucristo, dí camfrih_h gue ga 'b_hh con gue'a.

⁹ Ngue'a dí pah_h gue ma zi Hmuh_h to'o bi yopa nte de ja ya du, ya hingui pe'tsi te da yopa du'a, ne ra du hinda ma da yopa ntáte de gue'a.

¹⁰ Ngue'a nu mi du'a, bi du 'na'quith pa bi gutca gatho ma ts'oquih_h, y ya hingui pe'tsi te da nu co ra ts'oqui. Y nubyá nu'á bi yopa nte y 'b_hi pa rá nsunda Ajuá.

¹¹ Njab_h necj_h ga øth_h ra uenda gue ya stá tuh_h ne ya hindí pe'tsh_h te ga nuh_h co ra ts'oqui, ne ya dí 'b_hh pa rá nsunda Ajuá ngue'a dí 'nathoh_h co ma zi Hmuh_h ra Jesucristo.

¹² Hangué ya oxqui hoph_h ra ts'oqui da sigui da manda ja ri ndo'yoh_h nú'h ma da du. Oxqui hoph_h da ja'ah_h gui 'yøth_h nú'a go da ne ri ndo'yoh_h.

¹³ Oxqui sigui gui peph_h ra ts'oqui nú'a ja'ah_h gui 'yøth_h nú'a hingui ho. Nu'a gui 'yøth_h, daph_h ri teh_h ja rá 'ye Ajuá pa gui 'yø'tuah_h rá paha'a, ngue'a nu'ah_h ja ra uenda ya xcá tuh_h de ra ts'oqui ne xcá yopa nteh_h ma'ra'yo. Hangué daph_h ri ndo'yoh_h ne ri ts'edih_h Ajuá pa gui peph_h rá 'befi'a.

¹⁴ Ngue'a nura ts'oqui ya hinda ma da ndá de guecjh_h, ngue'a ya hindí 'b_hh ja rá hmanda ra ndaxjua ley, nubyá dí 'b_hh ja rá hñoja'i Ajuá.

Nú'nh ndí oh_h ja rá 'ye ra ts'oqui, ¿pa te ga yopa penj_hni?

¹⁵ Nde'b_h, ¿ha gue ga øth_h ya ts'oqui ngue'a dí 'b_hh ja rá hñoja'i Ajuá ne ya hindí 'b_hh ja rá hmanda ra ndaxjua ley? ¡Hina! ¡Hinda za ga beñh_h njab_h!

¹⁶ Dí padih_h gue dyá 'bεgoh_h de nú'a to'o dí øteh_h. Nu'b_h gui øteh_h ra ts'oqui go rá 'bεgo'ih_h'a ne go gue'a da ja'ah_h gui 'medih_h. Ha nu'b_h gui øth_h Ajuá go rá 'bεgo'ih_h'a y nu'á da 'yøt'e pa gui 'b_hh xá hño ja rá thandi'a.

¹⁷ Pe jamádi Ajuá gue masque gá 'mεgoh_h de ra ts'oqui, pe nubyá ya xcá ndah_h pa gui 'yøteh_h con gatho ri muih_h ra nt'utuute xa t'u't'ah_h.

¹⁸ Ajuá bi zin'ah_h de rá 'ye ra ts'oqui nú'a nguí peph_h, pa go gui peph_h'a ne gui 'yøth_h xá hño ngu ri ho'a.

¹⁹ Nuna dí xi'ah_h, dí hec'ah_h ngu ya 'bεgo pa da zo ri mfenih_h. Njab_h ngu xcá ndah_h pa gá 'mεgoh_h ja ra ts'oqui ne nguí nts'o'yødeh_h, njabatho nehe ndah_h ja rá 'ye Ajuá pa gui 'yøth_h nú'a xá hño, ne gui 'b_hh xá nt'axi.

²⁰ Nguetho nú'b_h nguí 'mεgoh_h ja ra ts'oqui, himi tsa gui 'yøth_h nú'a xá hño.

²¹ ¿Te ma thahá gá hañh_h de nú'ya t'øt'e xmá nts'o nguí øth_h? Ha nubyá grí ntsah_h de gue'h. Ngue'a nú'a ra thahá ri uni nú'ya t'øt'e xá nts'o, go gue'a ra du.

²² Pe nubyá ya hingyá 'bεgoh_h de ra ts'oqui, ya gyá 'bεgoh_h de Ajuá, hangué ya xcá hañh_h 'nara danga thahá, y nura thahá'a go gue'a gui 'b_hh xá nt'axi y rá ngats'i 'nara te pa nzantho.

²³ Nguetho nurá njut'i ra ts'oqui go gue'a ra du, pe nurá 'baha Ajuá go gue'a 'nara te pa nzantho nú'a da 'racjh_h ngue'a drí 'nathoh_h co ma Zidadah_h ra Jesucristo.

7

Dí 'b_hh co ra Zidada, hingue dí 'b_hh ja ra ndaxjua ley

¹ Zi cuh_h, nu'ah_h gui padih_h ya ley, gue mientras ra ja'i te, pe'tsi da 'yøt'e ngu mangan_h ra ley, pe 'b_h da du, ya hina.

² Nja ngu 'nara 'beñh_h ra medinthati, mientras te rá dame pe'tsi da 'yøt'e nú'a mangan_h ra ley dega nthati, pe nu'b_h ya xa du rá dame, nura 'beñh_h'a ya hingui 'b_hi ja nura ley'a.

3 Pe nu'bu te rá dame, ne da meui ma'na ra 'ñøhø, nura 'behña'a da thu'mbabi ra zinga medinthati; pe nu'bu xa du rá dame, nura 'behña'a ya hingui 'bui ja nura ley'a, ne hinda ma da thu'mbabi ra zinga medinthati masque da nthati ma'na ra 'ñøhø.

4 Njabu necaguih ndí 'buhm ja rá hmanda ra ndaxjua ley. Pe nubyá ja ra uenda stá tuhu mahyegui co ra Zidada Jesucristo nu mi du'a, ne ya hindí 'buh ja nura ley'a. Dá njahu ngu nú'a ra 'behña bi du rá dame ne bi nthati ma'na, ngue'a nuju ya hindí 'buh ja ra ndaxjua ley, ngue'a ya dá 'nathoh co ra Zidada Jesucristo nú'a to'o bi yopa nte de ra du. Y stá njahub pa da za ga øthu ya hoga 'befi pa rá nsunda Ajuá.

5 Ngue'a nú'bu ndí 'buh ja ma ndaxjua 'muih xá nts'o, nura ley ma'na bi nupca ma mfenih pa dá øthu nú'bu ya ts'onc'at'i ndí pe'tshu, y nu'ú mri mpefi ja gatho ma ndo'yohu pa dá øthu ya ts'oqui ne pa xa zixcahmagu ja ra du.

6 Pe nubyá ja ra uenda stá tuhu de ja ra ndaxjua ley, ngue'a ya hindí 'buh ja rá hmanda nú'a ra ley'a. Ya hindí ohu ja rá 'ye ra ley, hangue nubyá da za ga pephu Ajuá co 'nara 'ra'yo mfeni nú'a bi 'racju ra Maca Ndahi, ne hingue ngu ma'met'o nú'bu ndí 'buh ja rá hmanda ra ndaxjua ley ne ndí pephu ngu nú'a xqui t'ofu.

Ra ts'oqui nú'a dí hagu

7 ¿Te ga beñhabya? ¿Ha gue ra ndaxjua ley tu ra thai de ra ts'oqui? ¡Hinal ¡Hinda za! Ngue'a go gue'a bi 'ñutcagui te rá 'be'a ya ts'oqui. Ngue'a hinduí padi hmaha ua ra ts'oqui pa dra hyøca nú'a te pe'tsi ma'na. Dá padi asta nu mi 'ñengagui ra ley: "Oxqui hyøca nú'a hinga ri meti."

8 Pe nu ndá øde nura hmanda'a, nuya ts'onc'at'i bi mpefi ja ma ndo'yo pa dá hyøque ndunthi ya t'ø'te, y njabu dá tu ra ts'oqui ngue'a hindá ø'te ngu nú'a manga ra ley, ngue'a nsi ra ley hingui tsa to dá du ra ts'oqui.

9 Ma'met'o hinduí pahma ra ley, y ndí beni gue nduí 'bui xá hño ja rá thandi Ajuá. Pe nu ndá padi ra ley, gue'bu dá padi tengu rá ndangui ra thai ndí tu, ha nura ts'oqui ma'na bi nja rá ts'edi pa bi cacagui ga pepi.

10 Njabu ra ley nú'a ña'tui ra te pa nzantho pa to'o da cumplibi, bi 'ñutcagui gue ya dí nehi ra 'ñu pa ja ra du.

11 Ngue'a ra ts'oqui mi cacagui ga ø'ta nú'a mi hagamá ra ley pa hinga ø'te, hangue ra ley bi condenagui ga tu po rá ngue ra ts'oqui.

12 Hangue ra maca ley xá nt'axi y nú'a ri manda'a go gue'a xá nt'axi ne xá hño y ø'ta ra hoga ts'utbi.

13 Nu'bá, ¿ha gue nú'a ra hoga ley go gue'a bi 'yøtca 'nara 'ñu pa xa zixca ja ra du? ¡Hinal ¡Hinga beñhu njabu! Ngue'a nuya ts'oqui stá ø'te go gue'bu bi 'yøtcaqui nura 'ñu pa xa zixcahmagu ja ra du. Y njabu xa fadi que nura ts'oqui xi ra cate, ngue'a por nú'a ra hoga ley, ra ts'oqui bi jaqui dá 'medihma. Hangue po ra ley bi hnequi gue ra ts'oqui nts'edi xá nts'o.

14 Dí padihu gue ra ley bá ehe de mahets'i. Pe nugui drá ja'i dega ximhai, ne dí o ja rá 'ye ra ts'oqui, hangue otho ma ts'edi pa ga ø'ta ngu nú'a ri manda ra ley.

15 Nugui hindí padi nú'a dí pefi, ngue'a hingo xi ma paha nú'a dí pefi, pe nú'bu ya 'befi dí tsa xcá thamfri ya dá ø'te.

16 Y nu'bu dí ø'te nú'a hingui ho ne hingo ma pahaga, nu'bé numa pahaga ri nthu ngu manga ra ley, ngue'a ra ley ma gue hinxá hño nú'a dá ø'te, hangue dí handi gue ra ley xá hño.

17 Hangue njabũ hingo de guecɛ dí pɛfi nuya t'ɔt'e. Nuya ts'onc'at'i dí pɛ'tsi ja ma ndo'yo, go gue'ũ ri jaqui dí ɔt'a njabũ.

18 Y nugui dí pađi gue hinte ma t'ɔt'e xá hño dí ɔt'e ja ma ndaxjua 'mũi, ngue'a ga nehma ga ɔt'e nú'a xá hño pe hingui tsa ga ɔt'e.

19 Nguetho nura hño dí ne ga ɔt'e, hindí ɔt'e, pe nú'a xá nts'o ne nú'a hingo ma paha pa ga ɔt'e, nu'á go gue'a dí ɔt'e.

20 Pe nu'bũ nugui ga ɔt'e nú'a hingo dí ne, nu'bá ha, hingo dí pɛfi nura 'bɛfi'a, nuya ts'onc'at'i dí pɛ'tsa ja ma ndo'yo go gue'ũ ri jaqui dí ɔt'a njabũ.

21 Hangue dí pađi gue nzantho ri ndá 'nara ts'edi ja ma ndo'yo, y ri mpɛfi njaua: 'bũ dí ne ga ɔt'a nú'a xá hño, hingui tsa ngue'a nzantho go dí ɔt'a nú'a hingui ho.

22 Ngue'a nugui de ja ma mfeni dí ho rá ley Ajuá,

23 pe ja 'nara ts'edi ma'na'ño nú'a ri ndá ja ma ndo'yo. Nura ts'edi'a ri ntuncui ma paha, ne nzantho jaqui ga ɔt'a ya ts'oqui pa ma'na rí datc'agui'a.

24 ¡Huecategui! Xibya, ¿to da ñangagui de nuna ts'edi ri ndá ja ma ndo'yo nú'a tsixcagui pa ja ra du?

25 Jamáđi Ajuá gue ya bi ñangagui'a po ra Zidada Jesucristo. Guehna nú'a dí ma: nugui de ma paha dí ne ga pɛpabi rá ley Ajuá, pe rá ts'edi ra ts'oqui ri ndá ja ma ndo'yo.

8

Ra te nú'a ja po rá ts'edi ra Maça Ndáhi

1 Nubyá, Ajuá ya hinda ma da condenaguihũ ni 'na de guecjũ nújũ drí 'nathohũ co ra Zidada Jesucristo ne dí 'yohũ ngu nú'a utcahũ ra Maça Ndáhi, y ya hindí ɔ'tuahũ rá paha ma ndo'yohũ.

2 Ngue'a Ajuá xa ñangaguihũ de rá ts'edi ra ts'oqui nú'a mi tsixcahũ ja ra du, y nubyá ra Maça Ndáhi go gue'a ri mandaguihũ ne tsixcahũ ja ra 'ra'yo te ngue'a drí 'nathohũ co ra Zidada Jesucristo.

3 Ra ndaxjua ley mi xicjũ ndunthi ya 'bɛfi pa stá ɔthũ hmáha, pe himbi za bi maxcahũ pa stá ɔthũ ngue'a ndí ɔ'tuahũ rá paha ma ndo'yohũ. Pe Ajuá ha, xa maxcahũ ngue'a bá pɛhna rá T'ũ, bi 'ñe bi njá'i ngu nújũ dyá 'yɔt'ats'oquiũ pa bi za bi unga rá maça ndo'yo po ma ts'oquiũ, y njabũ Ajuá bi hñacua rá ts'edi ra ts'oqui pa hinda sigui da ndá ja ma ndo'yohũ.

4 Ajuá bi 'yɔt'a njabũ pa da za ga ɔthũ ya hoga 'bɛfi ngu ri manda ra ndaxjua ley, ngue'a nubyá go dí ɔthũ ngu nú'a rá paha ra Maça Ndáhi, y ya hindí ɔthũ nú'a go rá paha ma ndo'yohũ.

5 Ne dí pađihũ nu'a tó'o ɔ'tua rá paha rá ndo'yo, hõnse oda rá mfeni nú'a go da ne rá ndo'yo, pe nu'a tó'o ɔ'tua rá paha ra Maça Ndáhi, nu'á ha, oda rá mfeni hanja da 'yɔt'ua nú'a ri ho ra Maça Ndáhi.

6 Nguetho nu'a tó'o hõnse oda rá mfeni ra ndaxjua 'mũi go gue'a ma da 'mɛdi. Pe nuto oda rá mfeni da 'yɔt'e ngu nú'a ri ho ra Maça Ndáhi, nu'á pɛ'tsa ra te nzantho ne 'bui te rá 'ñencho.

7 Nguetho nu'a tó'o oda rá mfeni ra ndaxjua 'mũi, go gue'a ri ncontraui Ajuá, nguetho hingui ɔte rá ley Ajuá ha nixi hinda za da 'yɔt'e.

8 Nu'a tó'o ɔ'tua rá paha rá ndo'yo, hingui tsa da 'yɔt'e ngu nú'a ri ho Ajuá.

9 Pe nu'ahũ ya xcá tsohũbũ nuri ndaxjua 'mũihũ, ne ya hingui ɔ'tuahũ rá paha ri ndo'yohũ. Nubyá guí ɔ'tuahũ rá paha ra Maça Ndáhi ngue'a nu'á 'bui ja ri corasohũ. Y nu'a tó'o hingui pɛ'tsa ra Maça Ndáhi nú'a bá pɛhna ra Zidada Jesucristo, nura ja'i'a hingo rá meti ra Zidada Jesucristo.

10 Pe 'b_H ra Zidada Jesucristo 'b_Hi ja ri corasoh_H, masque ri ndo'yoh_H xa t'ε'mbi da du po rá ngue ra ts'oqui, pe nuri ndāh_Hi ma da 'm_Hi pa nzantho ngue'a ya hinte ma ts'oqui gui tuh_H.

11 Ajuā to'o bi japi bi yopa nte ra Zidada Jesucristo, go gue'a ma da japi da yopa nte ri ndo'yoh_H nehe ngue'a ra Māca Ndāhi 'b_Hi ja ri corasoh_H. Nú'a ri ndo'yoh_H xa du, Ajuā ma da japi da yopa nte po ra Māca Ndāhi nú'a 'b_Hi ja ri corasoh_H.

12 Hangue ringue'a zi cuh_H, hinga mahyoni ga ø'tuabih_H rá paha ma ndo'yoh_H ngue'a ya hindí 'b_Hh_H ja rá hmanda'a.

13 'B_H go gui ø'tuah_H rá paha ri ndo'yoh_H, nu'b_H ma gui tuh_H. Pe nu'b_H co rá ts'edi ra Māca Ndāhi gui hñācj_H ya ts'ot'ø't'e de ri ndo'yoh_H, nu'b_H hingui ma gui tuh_H.

14 Nguetho gatho nú'u to'o ø't'e ngu nú'a utuabi ra Māca Ndāhi, go gue'u yá bātsi Ajuā.

15 Nura Māca Ndāhi bi t'acj_H pa ya hinga 'mεgoh_H ja ra ts'oqui, hangue njab_H ya hinga yopa ntsuh_H. Nura Māca Ndāhi bi t'acj_H go gue'a bi 'yøt'e pa dyá bātsiguih_H Ajuā. Hangue po rá ts'edi ra Māca Ndāhi dí emf_H Ajuā: "iMa hmāca Dada'ihē!"

16 Nguetho ra Māca Ndāhi gue'a damajuāni ja ma ndāh_Hi ma gue yá bātsiguih_H Ajuā.

17 Y dí pāh_H gue nuya bātsi gatho nú'a te pε'tsa yá dada go yá mēti nehe. Hangue necj_H nehe ma mētih_H nú'a te pε'tsa Ajuā, y mahyεgui co ra Zidada Jesucristo ma ga hñh_H nú'a ma da 'racj_H Ajuā ngu 'nara tsogui, pe mahyoni ga tseth_H ya thogui ngu bi zeta ra Zidada Jesu, pa nehe da za ga 'b_Hh_H ja rá nsunda con gue'a.

18 Dí pādi gue nuya ts'othogui dí thoh_H nuya pabya ni ts'u ri nhyεcuaui rá ndangui de nú'a ra nsunda ma ga hanth_H 'mεfa.

19 Gatho nú'a xa hyoca Ajuā, ja ra uenda ngu tōbgah_H co ndunthi ra johya nu xcrá hnequih_H ja rá nsunda Ajuā núj_H yá bātsiguih_H'a.

20 Gatho nú'a te xa hyoca Ajuā xmá hñohmā pe 'mεfa bi ts'oqui. Pe hingo de yá pahaseh'e'u, go rá paha Ajuā pa bi njab_H, pe nu'a bi 'yε'mbi gue da yopa hogui 'mεfa.

21 Y nura pa'a ma da uadi yá nzabi de gatho nú'a te xa hyoca Ajuā, ngue'a ma da yopa hogui ma'ra'yo. Hangue gatho nuya t'øt'e ja, ya hinda ma da 'yo ja rá 'yε ra ts'oqui nu sta zixcaguih_H Ajuā de nuna ra ts'oximhai pa grá 'b_Hh_H ja rá nsunda núj_H yá bātsiguih_H'a.

22 Dí pāh_H gue gatho nú'a bi hyoca Ajuā, astabya ri sufri ngu ri sufri 'nara 'bēhñā ma da 'm_H rá zi bātsi, pe nu sta thogui yá ugui'a, ma da haxamahai.

23 Y hingue hōnse nú'u ya t'øt'e bi hyoca Ajuā, necj_H nehe drí tsah_H ya ugui, ne dí gā'tsih_H, pe Ajuā xa 'racj_H ra Māca Ndāhi ngu 'nara seña de ra johya ma ga pε'tsh_H, hangue dí t'ømh_H gue nu xcrá 'b_Hh_H ja rá nsunda Ajuā ma da 'ñudiguih_H gue yá bātsiguih_H'a co ma ndo'yoh_H strá nsunda nsi ra nzabi ni ra ugui.

24 Nu ndá mpøhøh_H bi t'acj_H ra nthø'mate gue ma ga 'b_Hh_H hab_H xá nsunda. Pe nu'b_H ya dí hanth_H nú'a xa sicj_H ga t'ø'mh_H, nu'b_H ya hinga mahyoni ga ndø'mh_H ngue'a ya dí hanth_H.

25 Pe nu'b_H dí t'ø'mh_H nú'a hindí handathoh_H, nu'b_H pε'tsi te ga t'ø'mh_H asta hinga hanth_H.

26 Nehe ra Māca Ndāhi 'b_Hi pa da maxcah_H, ngue'a de guecseguih_H otho ma ts'edihi pa ga tseth_H. Ngue'a nujá hindí pāh_H te ga aph_H Ajuā nixi hanja

ga ñah_u con gue'a. Pe ra M̄ca Ndahi ri jacj_u ga nga'tsih_u masque hinda za ga mañh_u te ga mañh_u, nu'bú ra M̄ca Ndahi ri bantebi Ajuá por guecj_u.

²⁷ Y Ajuá nú'a patca ma mfenih_u, pađi nú'a adi ra M̄ca Ndahi ngue'a adi ngu nú'a rá maça paha Ajuá y ri bantebi Ajuá pa yá gamfri'a.

Ma ga ntateh_u co rá mfats'i Ajuá

²⁸ Núj_u xa zoncaguih_u Ajuá ngu nú'a xqui beni maya'b_u, ne dí mađih_u'a, dí pađih_u gue nu'á ri supca ma teh_u pa gatho nú'a da 'ñepcaguih_u go pa ma hñoh_u.

²⁹ Ngue'a Ajuá ya mi paçaguih_u desde ra mudi, hangue nu'á bi huancah_u ne bi hñuxcah_u pa ga 'buh_u ngu gra 'm_u rá T'_u, pa njab_u nura T'_u'a dra cu mada de gathoguih_u dyá cuh_u.

³⁰ Núj_u bi hñuxcah_u Ajuá pa ga 'buh_u ngu gra 'm_u rá T'_u, y hingue hõnse'a, nehe bi zocj_u pa dá camfrih_u'a. Y hingue hõnse'a, nehe bi xicj_u gue ya hinte ma ts'oqui dí tuh_u. Y hingue hõnse'a, nehe ma da zixcaguih_u ja rá nsunda.

³¹ Nubyá, ya dí pah_u gue Ajuá 'bui con guecj_u, nu'bú çhanja da za to da daçaguih_u? Hinda za.

³² Ajuá bi unga rá 'ra T'_u pa bi du po rá nguecj_u. Nu'bú çha gue hinda 'racj_u nehe mahye:gui con gue'a gatho ma'ra te dí hoñh_u?

³³ ¿To'o da za da mambgah_u núj_u yá hmadi:guih_u Ajuá? Jo'o, ngue'a Ajuá go gues'e'a xa ma gue ya hinte dí tuh_u.

³⁴ ¿To'o tsa da condenaguih_u? Jo'o, ngue'a ra Zidada Jesucristo go gue'a bi du por guecj_u, y 'mefa bi yopa nte, y nubyá bí 'bui ja rá nsu ja rá 'ñei Ajuá, y ja guehni brí bantebi Ajuá por guecj_u.

³⁵ ¿Nda'a gue'a tsa da 'uegaguih_u de rá hmate ra Zidada Jesucristo? ¿Ha gue ya ts'othogui, o ya dumai, o ya njute, o ra thuh_u, o ra 'ñáhe, o ra ntsu, o ra du? Hina, ni 'na.

³⁶ Ngu m̄anga ra M̄ca T'ofu hab_u ena njaua: Nuje stá camfri'ihe, hangue nzantho t'ebgaguihe da thoje ngu 'nara zi deti ho ra hyomgø.

³⁷ Pe de gatho nú'a dí thoh_u, xi dí tateh_u po nú'a to'o ri maçaguih_u.

³⁸ Hangue dí pah_u gue jo'o ni 'na to'o da za da 'uegaguih_u de rá hmate Ajuá, nixi nú'b_u ga tuh_u, nixi nú'ya dí teh_u, nixi ya enxe, nixi ya ndá gá enxe, nixi nú'a jabya mapaya, nixi nú'a ma da nja 'mefa,

³⁹ nixi nú'a ja mañá de mahets'i, nixi nú'a ja ri ga'ti de ra ximhai; ni 'na de nú'x xa hyoca Ajuá, hinda za da 'uegaguih_u de rá hmate'a nú'a p̄scach_u ngue'a dí 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

9

Ajuá xa huahna ya me Israel

¹ Nugui, nú'a dí ma, dí m̄anga majuani ngu rí 'ñepcagui ngue'a dí camfri ra Zidada Jesucristo. Hangue nú'a ma ga ma hingrá nc'uamba. Nu ja ma mfeni dí pađi xá hño gue dí m̄anga majuani ngue'a go ra M̄ca Ndahi xicagui gue nú'a dí ma gue'a majuani.

² Xi 'raca 'nara ntsø'mi y nzantho zonga ma mfeni.

³ Nugui, ga nehma gue masque go ga 'm̄ediga de rá thandi ra Zidada Jesucristo, qué pa da mpøhø ma'ra ma mixodyo'be nú'x hinxa gamfriho ra Zidada Jesucristo.

⁴ Nú'ú go gue'x ya me Israel. Ajuá bi hñuts'i'x pa dyá batsi'a, ne mi utuabi'x rá maça nsunda'a ja rá ndañija'x, ne bi gohui'x 'raya cohi. Nehe bi umbabi'x

ra maça ley, ne bi 'ñutui hanja da xocambeni'a ja rá nija'u. Nehe Ajuá bi ña'tuabi'u ya hña'ti.

⁵ Nuyá xita'u go gue'u ra Abrá ne ra Isaac ne ra Cobo ne yá t'u, y ja nuya ja'l'u ja bi 'ñe bi nja'ini ra Cristo nú'a bá pehna Ajuá pa da nda, y nu'á go gues'e'a Ajuá, y go gue'a rá me'ti gatho nú'a te ja ne 'bui. Drá nsunda'a pa nzantho. Njabu gue'a.

⁶ Pe hini 'ñepi ga beñhu gue Ajuá hinxa cumpli rá noya co ra hnini Israel, ngue'a Ajuá xqui ña'tuabi da japi nura hnini'a, pe hingue gatho ya me Israel go gue'u rá hnini Ajuá.

⁷ Masque bi 'mai ndunthi yá 'beto yá mbong'beto ra Abrá, pe hingue gatho'u t'ot'a ra uenda gue yá batsi majuañi, hõnse nú'u yá batsi ra Isaac. Ngue'a ja ra Maça T'ofu ena gue Ajuá bi xipabi ra Abrá njaua: "Go dri 'beto yá batsi ra Isaac."

⁸ Nubyá ne da 'ñena gue hingo gatho nuya batsi de rá ji ra Abrá go gue'u yá batsi Ajuá, pe hõnse nú'u bi 'mui dega hña'ti ngu bi 'mui ra Isaac.

⁹ Guehna ra hña'ti bi ña'tuabi ra Abrá, bi 'ñembabi Ajuá: "Rijeya ngubya, ma ga yopa ehe ga c'a'ts'a'i, ha nura Sara ma da me'tsa 'nará t'u."

¹⁰ Y hingue hõnse ra Isaac bi huahna Ajuá, nehe ra Rebeca bi 'mu yoho yá t'u de 'nadra dada, go gue'a ndu ma xitahu ra Isaac, y de nú'u yoho ya t'u'u, 'natho bi huahna Ajuá nehe.

¹¹ Y nú'bu hinxqui 'maitho nú'u ya t'u ne hinte xqui 'yot'atho nú'a xá hño o nú'a hinxá hño, Ajuá ya xqui huahna 'na de gue'u, pa njabu da hnequi xá hño gue nu'á huahna ya ja'i hingue po yá 'befi'u pe po nú'a xa beni'a, ngue'a nu'á zohni nú'a to'o go da ne'a.

¹² Hangue ante da 'mai nú'u yoho ya t'u'u, Ajuá ya xqui 'ñembabi yá nana njaua: "Nura cu madá ma da mepi nú'a mbatsi."

¹³ Y ja ma'na ra xeni de ra Maça T'ofu ma mahyegui habu Ajuá ena njaua: "Dá ma'di ra Cobo ha nura Esaú dá utsa."

¹⁴ Nu'bá ¿xi te ga mañhubya? ¿Ha gue ga eñhu gue Ajuá hingui ot'a ra ts'utbi xá hño? Hina, hinga beñhu njabu.

¹⁵ Ngue'a go gues'e'a pe'tsa ra nsequi, hangue bi 'ñemba ra Moise njaua: "Nugui dí huequi nú'a go ga ne ga huequi."

¹⁶ Hangue dí pahu gue 'nara ja'i hingui tsutua rá hmate Ajuá ngue'a go da nese ra ja'i, nixi ngue'a da 'yot'ase ra ts'edi. Hina, go Ajuá beni sehe to'o gue'a ma da huequi'a.

¹⁷ Nehe ja ra Maça T'ofu xa t'ofu gue Ajuá bi xipabi ra Faraó nú'a mrá nda Egipto, y bi 'ñena njaua: "Stá hux'a'i pa gui nda, ngue'a dí ne da hneca ma ts'edi ja gue'i pa da fadi to'ogui ne tengu ma ts'edi ja gatho ra ximhai."

¹⁸ Hangue ringue'a dí pahu gue Ajuá ri huequi nú'a go da ne'a y ri japi da necio nú'a go da ne'a.

¹⁹ Nu'bá, da ne 'nara ja'i da 'ñengui: "Nu'bá ¿hanja Ajuá ri condena ya ja'i? ¿To'o gue'a xa c'a'tsuabi nú'a rá paha'a?"

²⁰ Pe nugui ga tha'tuabi'a ne ga embi: "¿To'o'igie pa gui nõt'ua Ajuá? 'Nandi gue ra ts'e dega dohmi ma da nõt'uabi nú'a to'o bi hyoqui ne da 'ñembi: '¿Pa te xcá hogagui njaua?"

²¹ Nura hyocatraste tsa da hyoca nú'a go da ne. Nu'á ha ra ts'edi pa da hyoca de 'nadra bõhai 'nara ts'e dega nsu y nu ma'na pa ra 'befi hingue dega nsu."

²² Njabu nehe Ajuá masque mi ne xa 'ñudi gue ja rá ts'edi'a ne nu'á ri castiga ya ts'o'mui gá ja'i, pe nu'á desde maya'bu xa me'tsuabi ndunthi ra pasencia ya ts'o'mui gá ja'i, pe 'mefa ma da castiga'u ngu xa beni y ngu nú'a rí 'ñepabi'u.

23 Nu'á bi 'yøt'a njabu pa bi 'ñudi tengu rá ndangui rá nsunda ja guecju, ngue'a xi xa mescaguihu ra nthecate núju to'o xa beni desde maya'bu ma ga 'buhu 'nadbja rá nsunda'a.

24 Nu'á xa zoncahu pa ga 'buhu con gue'a, masque dyá xodyohu o hindyá xodyohu.

25 Ra badi Osea bi 'yofu de guehna ja ra Maça T'ofu gue Ajuá bi 'ñena njaua: Ma ga hu'mbabi gue ma hnini nú'u hingue ma hninihma, y nú'u hinduí madihma, go gue'u ma ga madi.

26 Nu habu bi t'embabi ya ja'i njaua: "Nu'ahu hingo ma hninihu", nuni ja guehni ma da thu'mbabi gue go gue'u yá t'u Ajuá nú'a te.

27 Nehe ra badi Isaia bi ma de ra hnini Israel, y bi 'ñena: "Masque ya me Israel da ndunthi ngu rá ndunthi ra 'bomu ja ra ñanga ndehe, pe husthofo to'o ma da mpøhø de gue'u.

28 Ngue'a Ajuá masectho da huata ndunthi de gue'u ngu nú'a xqui 'ye'mbi asta hinda gohi 'na zi tuiho."

29 Nehe go guet'a ra Isaia bi 'yofu 'met'o ja ma'na ra xeni de rá t'ofu'a, ne bi 'ñena:

'Bu Ajuá nú'a ri ndá de ya mundo enxε mahets'i hinxa huegaguihu ne hinxa zogaguihu hmaha 'raya ja'i, nu'bu stá njahu ngu bi nja ra hnini Sodoma ne Gomorra nú'u bi nhuati gathu.

Ya me Israel ne ra maça hoga t'øde

30 Nu'bu dí pahabya gue ya ja'i hingyá me Israel nú'u himbi 'yøt'a ra ts'edi pa da 'múi xá hño co Ajuá, go gue'u ya 'bui xá hño con gue'a, ngue'a ya xa gamfribi rá noya'a.

31 Pe nuya me Israel mi øt'a ra ts'edi pa da 'yøt'a nú'a mangu ra ndaxjua ley pa xa 'mahma xá hño co Ajuá, pe nu'ú himbi za bi 'múi xá hño con gue'a.

32 ¿Hanja himbi za bi 'múi xá hño? Himbi za ngue'a mi honi da 'múi xá hño co Ajuá hñnda po ya 'befi nú'a mangu ra ley pe hingue po ra jamfri de ra Zidada Jesucristo. Hangué nu'ú bi hñaxa 'nara mfe'tse ja nú'a xa t'embabi "ra Mfe'tsado."

33 Ngu ena Ajuá ja ra Maça T'ofu:

Dí pegui nuni Sión 'nara do pa da mfe'tsa ya ja'i, 'nara danga do nú'a japi da dagui,

pe nu'a tó'o da gamfri'a hinda ma da 'be rá tsa, ngue'a nú'a xa gamfri gue'a majuañi.

10

1 Zi cuhu, xi dí ne con gathu ma coraso gue da mpøhø ra hnini Israel, y gue'a dí apabi Ajuá.

2 Dí damajuani de gue'u gue xi øt'a ra ts'edi pa da ðeni Ajuá, pe hingui øt'e'u co ra mñadi.

3 Ngue'a nu'ú hingui tso yá mfeni nú'a xa mangu Ajuá de hanja da za da 'múi xá hño ja rá thandi'a, ne nu'ú ri 'ramanu de guese'u pa da 'múi xá hño hmaha ja rá thandi'a, hangué nu'ú fe'tsuabi nú'a ma Ajuá.

4 Ngue'a pa nú'u to'o camfri ra Zidada Jesucristo ya hinte ri muui ra ndaxjua ley pa da za da 'múi xá hño ja rá thandi Ajuá.

5 Ra Moise bi ma de nú'u to'o da ðemba ra ndaxjua ley pa da 'múi xá hño ja rá thandi Ajuá, ne bi 'ñena gue nu'a tó'o da 'yøt'e gathu ngu nú'a mangu ra ley, go gue'a da zudi ra te ngue'a xa 'yøt'e gathu ngu ri manda.

⁶ Pe nu'a tó'o da gamfri ra Zidada Jesucristo pa da 'm̄ai xá hño ja rá thandi Ajuá, ja ra Maça T'ofó m̄anga njaua: "Oxqui bensehe njaua ja ri coraso ne gui 'ñena: ¿To'o da za da bõxa ja mahets'i? —nuna guehna pa da tsincah̄a ra Zidada Jesucristo.

⁷ Nixi oxqui bensehe njaua ja ri coraso gui 'ñena: ¿To'o da za da gai asta hab̄u bí 'b̄u nú'u xa du?" —nuna guehna pa da yopa tsi ra Zidada Jesucristo de ja du.

⁸ Nu'a xá hño gui beni, ngu nú'a m̄anga ra Maça T'ofó ne ena: "Ya xcá 'yõde nú'a xa m̄anga Ajuá, y nú'a xa mañ'a xa zo ja ri mfeni, y nu'á go gue'a ya xcá ma." Njab̄u m̄anga ra Maça T'ofó. Y nú'a xa m̄anga Ajuá go guehna ra noya dega jamfri dí mañh̄u, ne ena njaua:

⁹ Nu'b̄u gui m̄a gue ra zi Hmu Jesu go gue'a ri Hmu, ne 'b̄u gui camfri ja ri coraso gue Ajuá ra Dada bi 'yõt'e pa bi yopa nte'a de ra du, nu'bú ma gui mp̄oh̄.

¹⁰ Ngue'a nu'b̄u ga camfrih̄u ja ma corasoh̄u, nu'bú Ajuá ma da m̄a gue ya hinte ma ts'oqui dí tuh̄u, y nu'b̄u ga mañh̄u gue dí camfrih̄u ra zi Hmu Jesucristo, nu'bú ga mp̄oh̄h̄u.

¹¹ Ngue'a enga ja ra Maça T'ofó njaua: "Nu'a tó'o da gamfri'a hinda ma da 'b̄e rá tsa, ngue'a nú'a camfri gue'a majuani."

¹² Ra Maça T'ofó bi 'ñena gue nu'a tó'o da ne da gamfri, dá gamfri, ngue'a otho ni 'nara nthahni dega xodyo ni nú'u hingyá xodyo, ngue'a ra Zidada go gue'a ra Zidada pa gatho, nehe ra memati'a pa gatho nuto da hyomba rá mfats'i'a.

¹³ Ngue'a ra Maça T'ofó ena gue gatho nuto da 'yapa ra Zidada da mp̄oh̄, da p̄oh̄'a.

¹⁴ Pe ¿hanja da za da 'yapabi 'na gue da p̄oh̄ 'b̄u hingui camfri gue 'b̄u'i? Y ¿hanja da za da gamfri 'b̄u hinxá 'yõde de gue'a? Y ¿hanja da 'yõde 'b̄u jo'o to'o da xipabi?

¹⁵ Y ¿hanja da za to'o da ma da manba rá noya Ajuá 'b̄u hinto xa m̄ehni? Y ya xa 'b̄ehni nú'u to'o manba rá noya Ajuá, ngue'a enga ja ra Maça T'ofó: "¡Hangu ra johya dí pe'tsh̄u ngue'a xa zõh̄ nú'u to'o bra hñá 'nara hoga t'õde gue gatho ma da 'm̄ai te rá 'ñentho!"

¹⁶ Pe hingue gatho ya ja'i xa ne xa 'yõde ra maça hoga t'õde. Ngu xqui m̄anga ra b̄adi Isaía maya'b̄u, ne bi 'ñena: "Zi Hmu, hinxá ne to xa gamfri numa noyah̄u."

¹⁷ Hangu pa da za da gamfri 'na, mahyoni da 'yõde 'na, y mahyoni dra hm̄a de ra Zidada Jesucristo pa njab̄u da nt'õde de gue'a.

¹⁸ Pe dí ena: ¿Ha gue hinxá 'yõde'u? ¡Hah̄a, xi majuani ya xa 'yõde'u! Ngue'a enga ja ra Maça T'ofó:

Gatho ja ra ximhai xa nt'õde yá noya'u.

Hah̄a gatho maxõgue ra ximhai xa njab̄u.

¹⁹ Ma'na'qui dí m̄a: ¿Ha gue himbi unga nguenda ya me Israel? Hah̄a, bi unga nguenda, ngue'a ra Moise bi m̄a rá m̄adi gue Ajuá bi 'ñena:

Ngui ma ga japi nú'u ya ja'i hingo ma hnini hm̄a, y nu'ah̄u ma da zõt'a ri m̄aih̄u por gue'a.

Por nuya japi ma ga umba ya 'ñamfadi gá ja'i, nu'ah̄u ma da bõ ri cuh̄u.

²⁰ Nep̄u ra b̄adi Isaía himbi ntsu bi m̄a gue Ajuá bi 'ñena njaua:

Nu'u himi hongagui go gue'u bi zucagui,

ha nu'u himri 'ñanigui dá ma dá tsudiga'u.

21 Nehe bi 'ñena de ya me Israel gue Ajuá bi 'ñena njaua: “Nugui hindá tsaya dá zofu nuya ja'i pa xa ñobrihma, pe nu'ú himbi ne bi 'yøde ngue'a xi ya ts'o'yøde ne ya nòt'e.”

11

Ajuá bi huahna 'raya me Israel hangue nu'ú bi mpòhò

1 Nu' bú, ¿ha gue ga beñha gue Ajuá xa hyεpυ rá hnini? ¡Hina, hinhya'mu! Ngue'a nequi drá me Israel stí 'ñehe de yá ja'i ra Benjami de rá ji ra Abrá.

2 Ajuá hinxa zogui rá hnini nú'a bi 'ñembi gue go rá hnini'a de rá mudí. ¿Ha gue hingui pahυ te mąnga ra Maça T'ofu habυ ma de ra Elía, gue nu'a mi manbabi ra hnini de Israel co Ajuá? Ne bi 'ñena njaua:

3 “Ma zi Hmu'i, nuna hniniņa xa hyop'a'i gathu ri 'mehni, ne xa huata gathu ri ata. Y de gathu nú'u to'o mi camfri'i hõnsegui dí pongui, y nu'ú xi honi hanja da hyogaguihma.”

4 Nu' bú Ajuá bi datuabi njaua: “Dí pe'tsithu yoto 'mo ya 'ñòhò pa da nsundagui, nú'u hinxa ndandiñahmu ja rá thandi ra c'oi Baal.”

5 Nehe njabυ nuya pabya xa gohi hõnse 'na zi tai ya me Israel nú'u xa huahna Ajuá co rá hñoja'i.

6 Y 'bu bi huahni co rá hñoja'i, nu' bú hingue po yá 'befi øt'e'u. 'Bu di gue'a dega 'befi hma, nu' bú Ajuá hindi øt'e co rá hñoja'i.

7 Xibya ¿te ga beñha de nú'a thogui ya me Israel? Nu'u ya me Israel mi ndunthi, himbi zudi hanja da za da 'múi xá hño co Ajuá, pe nu'u 'na tai xqui thahni, nu'ú ha, bi za bi 'múi xá hño ja rá thandi Ajuá. Y nu'u ya me Israel mi ndunthi, bi meguibi yá mfeni, y himbi ne bi gamfri nú'a bi mąnga Ajuá.

8 Ngu xa nt'ofu ja ra Maça T'ofu: “Ajuá bi japi'u bi mpumfri, bi japi bi ngoda pa hinda hyandi, nehe bi japi bi ngogu pa hinda 'yøde asta mapaya.”

9 Y ra Davi bi ma de ya japi xqui t'umba ya me Israel, bi t'ents'ua ra 'ñu ne bi 'ñena njaua:

Nuyá mexa da 'bòtsuabi gue'a da ngu 'nara xit'a ne 'nara trampa habυ da

ZO'u,

y ja da japini da gut'i nú'a tu'u.

10 Dá njot'a yá da'u pa hinda hyandi,

y dá ndoqui nzantho co yá 'bats'i ri du.

Ajuá hinxa 'medi pa nzantho nurá hmate co ya xodyo, hangue nú'u hingyá xodyo ri 'ñepi da su yá jamfri

11 Nu' bú, xi nú'ú, ¿ha gue xa 'betuabi rá hmate Ajuá pa nzantho po yá 'ñajamfri? ¡Hina, hinhya'mu! Pe po yá nts'o'yøde'u bi zυ ra mpòhò gathu ma'ra ya hnini, pa njabυ da nuhu yá mfeni ya me Israel pa da yopa hñani'u ra japi ngu nú'a xa hñanga ma'ra ya hnini hingyá xodyo.

12 Ya gue po rá nts'o'yøde ra hnini Israel bi nja ra hño pa gathu ya meximhai, ne bi nja 'nara dąnga japi pa nu ma'ra ya hnini hingyá xodyo, nu' bú jtengu hma ra japi da hñanga nú'u hingyá xodyo nú'a ra pa ya xodyo da gamfri Ajuá!

13 Nú'ahυ hingyá xodyohυ, ja'a dí ne ga xi'ahυ. Ajuá bi hñuxcagui dega apostol pa gue'ahυ nú'ahυ hingyá xodyohυ, hangue dí e'tsua rá nsu ma 'befi

14 pa xahma da za ga nupa yá mfeni 'ra de nú'u ma mixodyo'be da ne da hñanga nehe nú'a ra japi xcá hañha, ne da mpòhò'u.

15 Ya gue Ajuá bi hyεpυ ya xodyo ne go bi japi gathu ya meximhai ngue'a bi 'yøt'e pa bi za bi 'múi xá hño con gue'a, nu' bú jtengu ra japi ma da umbabi'u

nu sta yopa munts'a ya xodyo ma'na'qui! Ne nura japi'a go gue'a 'nara 'ra'yo te.

¹⁶ Nu'bu Ajuá bi huahna ya mædi xita de ra hnini Israel pa dyá meti'a, nu'bu gatho ra hnini Israel go rá metitho Ajuá, nja ngu 'nara 'bai gá za, 'bu Ajuá ri japa yá 'y_u, nehe yá 'yeza njapi, y nehe nja ngu ya hme, 'bu ra mædi hme njapi, nu'bu gatho ra bola juni njapi.

¹⁷ Ngu 'nara 'bai gá hoga olivo da ts'ecua 'nará 'yeza ne da cueta 'nará 'yeza ra mbanga olivo pa nu'á da zipa rá ngui rá 'y_u nú'a ra hoga olivo, njab_u nehe 'raya xodyo bri t'equé de Ajuá ne nú'ah_u hingyá xodyoh_u go xra hmunts'a'ih_u pa dyá hnini'ih_u Ajuá nehe, ne xcá hñanih_u yá japi Ajuá.

¹⁸ Masque'a oxqui ndanguih_u de ya xodyo, ngue'a guí padih_u gue hingo ya 'yeza ri umba ra te yá 'y_u ra za, nuya 'y_u go gue'ri umba ra te ya 'yeza.

¹⁹ Nu'ah_u ma gui 'ñenah_u: “Ya 'yeza bri ts'equi pa bi za bri juetcah_u.”

²⁰ Majuani, bri t'equé'hu, pe bri t'equé ngue'a himbi ne bi gamfri'hu. Ha nu'ah_u ya rá hnini'ih_u Ajuá ngue'a guí camfrih_u. Hangue oxqui ndanguih_u. Nu'a guí 'yøth_u, tsuh_u Ajuá.

²¹ Nu'bu Ajuá xa castiga ya xodyo nú'u to'o ngu ya 'yeza hinga njuete, nehe nú'ah_u hingyá xodyoh_u y guí njah_u ngu ya 'yeza xa njuete, da za da castiga'ih_u nehe.

²² Hangue dá zo ri mfenih_u nú'a bi 'yøt'e Ajuá, njab_u ngu ra hoja'i, njab_u ra zate nehe. Bi nhyoja'i con gue'ah_u, ha nu'u ya xodyo bi nts'o'yøde, bi 'ueque'hu. Hangue nu'a mahyoni guí 'yøth_u, sigui guí 'bu'hu ja rá hñoja'i, ngue'a nu'bu hina, da 'uec'a'ih_u nehe.

²³ Y nehe nuya xodyo nu'bu hinda sigui yá 'ñajamfri, nu'bu dra yopa cuete ja ra 'bai gá olivo hab_u mi tøgue'hu, ngue'a Ajuá ja rá ts'edi pa da yopa cuete'hu.

²⁴ Ngue'a 'bu nú'ah_u hingyá xodyoh_u ngu gyá 'yezah_u de 'nara mbanga olivo, xa ts'ec'ah_u de ri 'bail_u, y bi za bri juet'ah_u ja ra hoga olivo masque nu'ah_u grá mbanga olivoh_u, jxihmá ya xodyo gue go gue'hu ya 'yeza yá meti ra hoga 'bai gá olivo, ma'na da za da ncuete ma'na'qui ja rá 'bai!

Rá ngats'i ma da mpøhø ra hnini de Israel

²⁵ Zi cuh_u, dí ne gui padih_u nuna mfadi xqui nt'agui hmaha. Dí ne gui padih_u pa hingui beñh_u gue hønse'ih_u xa huahn'ah_u Ajuá. Pañh_u gue masque Ajuá xa japi xa megui yá mfeni ndunthi ya me Israel, pe 'ra de gue'hu xa me'tsitho ja rá hnini'a. Pe hingue pa nzantho ma da megui yá mfeni, hønse asta hinda zøxa ra 'bede de nuya ja'i hingyá xodyo nú'u ma da mpøhø.

²⁶ Nep_u de gue'a gatho ya me Israel ma da mpøhø. Ma da nja ngu xa t'ofu ja ra Maça T'ofu ne ena:

Nuni Sión nú'a rá hnini Ajuá ja ma drí 'ñehni ra Ñante nú'a ma da xucuabi yá ts'ot'øt'e ya me Israel nú'u ya ja'i ra Cobo.

²⁷ Y nu xcrá xucuabi yá ts'oqui'hu, ya stá cumpli ma cohi nú'a stá cohi con gue'hu.

²⁸ Pa da za da ntanga ra maça hoga t'øde ja ma'ra ya hnini ngu xa beni Ajuá, nu'á xa hyanda ya xodyo ngu yá ncontra'a, pa go da jap'a'ih_u nú'ah_u hingyá xodyoh_u. Pe Ajuá maðitho ya xodyo po rá ngue yá xita'hu nú'u bi huahn'i'a.

²⁹ Ajuá hingui pata rá mfeni. Nú'a da uni, hinda ma da hñáqui, ne hinda ma da hye'p_u nú'u to'o xa huahn'i'a.

³⁰ Nú'ah_u hingyá xodyoh_u hingúí camfrihmañh_u Ajuá, pe nubyá co rá nthecate Ajuá bi jap'a'ih_u ngue'a ya xodyo himbi ne bi gamfri ra zi Hmu Jesucristo.

³¹ Nubyá nuya xodyo bi 'ñagamfri, pe bi njab_u pa 'mefa, co rá nthecate Ajuá da japí'u ngu bi jap'a'ih_u.

³² Njab_u Ajuá bi zotho gatho co yá 'ñajamfri, gue dya xodyo gue hindya xodyo, pa 'mefa da huequi'u mahyεgui.

³³ Xi ra dangui rá mfaði Ajuá, ngue'a paði gatho nú'a t'øt'e, y paði hanja da 'yøt'e gatho nú'a go da ne! Hinda za to da baði gatho nú'a te beni Ajuá, ne hinda za to da baði hanja øt'e nú'u ya danga 'befi øt'e'a.

³⁴ “¿To'o gue'a paðuabi rá mfeni Ajuá? y ¿to'o gue'a xa 'yo'mbabi rá 'ñu'a?”

³⁵ Y ¿to'o 'mæt'o xa nja te xa umbabi Ajuá, pa njab_u Ajuá da co'tsuabi'a?”

³⁶ Nguetho go guese'a bi hoqui gatho nú'a te ja, y gatho o ja rá 'ye'a, y gatho'u pa rá nsunda'a. Y nu'á drá nsunda pa nzantho. Njab_u gue'a.

12

Ga umf_u Ajuá gatho ma teh_u pa ga pεph_u ngu ne'a

¹ Nubyá, ma zi cu'ih_u, xcá hyanth_u rá ndangui rá nthecate Ajuá xa 'yøtcah_u. Hangue dí bante'ih_u gue gui daph_u Ajuá gatho ri teh_u. Gue'a 'nara hña'ti strá nt'axi ngu nú'a ri ho'a, ngue'a nu'b_u gui øth_u njab_u, gui xøcambeni_u Ajuá co ri corasoh_u.

² Oxqui tenbah_u yá 'mæi nú'u ya ja'i 'yo ja ra ts'oqui. Nu'a gui 'yøth_u, tenda ri 'ra'yo mfenih_u pa njab_u xi gui 'buh_u 'nara 'ra'yo 'mæi, y 'b_u gui njah_u má guí paðuah_u nda'a rá paha Ajuá gui 'yøth_u, y nú'a rá paha'a gue'a nú'a gui 'yøth_u nú'a xá hño ne nú'a ri ho'a, ne gui 'buh_u xá hño ja rá thandi'a.

³ Ajuá xa 'racagui nuna ra nsu dega apostol po rá hñoja'i, hangue ma ga xi'ah_u nda'a rá 'ñepi gui 'yøth_u. Oxqui ma gui beñ_u gue gyá danguih_u y masque hina. Benih_u xá hño ne hyandaseh_u hangu rá ndunthi ri jamfrih_u nú'a xa 'ra'ah_u Ajuá cada 'na de gue'ah_u.

⁴ Ngue'a nja ngu ma ndo'yoh_u dí pε'tsh_u ndunthi ya xeni pe gatho ya xeni hingue 'nada yá 'befi pεfi.

⁵ Njab_u nehe masque dí ndunthih_u, pe dí 'nada ra ndo'yoh_u co ra Zidada Jesucristo, y gatho núju ngu dyá xeni_u de 'nada ra ndo'yo.

⁶ Ne 'rama'na'ño ya mfaði ne ra ts'edi xa 'racaguih_u Ajuá po rá hñoja'i'a pa ga pεfih_u nú'a ra 'befi xa 'racaguih_u. 'B_u 'nara cu xa t'umbabi 'nara ts'edi pa da manba rá noya Ajuá, dá mañ'a ngu rá ndunthi ra jamfri pε'tsi'a.

⁷ Nu'a tó'o xa t'umba ra ts'edi pa da mfaste, dá mfaste. Ha nu'a tó'o xa t'umba ra ts'edi pa da nxahnate, dá nxahnate.

⁸ Nu'a tó'o xa t'umba ra mfaði pa da unga ra ts'ofu, dá nzote'a, ha nu'a tó'o xa t'umba ra ts'edi pa da unga 'nara mfats'i, dá uni con gatho rá mæi. Nu'a tó'o xa t'umba ra ts'edi pa da nda, dá nda con gatho rá mfeni, ha nu'a tó'o xa t'umba ra ts'edi pa da mats'i nú'u to'o othobi, dá mats'i con gatho rá mæi.

Nú'a ri 'ñepi da mfi ra gamfri

⁹ Dá nja ri hmæteh_u pa gatho ya ja'i, pe hingue de maxøts'etho. Htsah_u nú'a xá nts'o, y tenh_u nú'a xá hño.

¹⁰ Máðih_u 'na ngu 'na co ra hmæte nú'a xa 'ra'ah_u Ajuá ngue'a gyá cuh_u, ne 'ñumbah_u ra t'equ'e'i 'na ngu ma'na.

¹¹ 'Yøth_u ri 'befih_u con gatho ri ts'edih_u. Ostí ma da z_u'ah_u ra ndahñei. Pεpabih_u ma Zidadah_u ra Jesucristo con gatho ri mæih_u.

¹² Johyah_u ngue'a gui tømh_u ma gui 'buh_u ja rá nsunda Ajuá. Tsæth_u gatho ya ts'othogui, ne ogú tsayah_u gui 'yaph_u Ajuá.

13 Faxh_u ya cu nú_u hingui ts_upi, ne umf_u ntsaya nú_u to'o ts_oñ'a'ih_u.

14 'Yaph_u Aju_a da mats'i nú_u to'o ø't'ah_u ra nts'o'm_ui, oxqui tsañh_u'u.

15 Johyah_u co nú_u to'o ri johya, ne nzoni_u co nú_u to'o zoni.

16 'B_uh_u mahy_egui co 'nadra hm_ate, oxqui 'ñets'ih_u nixi gui 'uegueh_u de ya zi hyo_ya cu. 'Yoh_u mahy_egui con gue'u. Oxqui beñh_u de ri mfenis_eheh_u gue gy_a bamhyah_u.

17 Oxqui ø'tuah_u ra nts'o'm_ui nú'a to'o da 'yø't'ah_u ra nts'o'm_ui. Nu'a gui 'yøth_u, gui jamasuh_u gui 'yoh_u xá hño ja yá thandi gatho ya ja'i.

18 'Yøth_u 'nara ts'edi asta hab_u da za pa gui 'b_uh_u 'nara hoga'm_ui con gatho ya ja'i.

19 Ma zi hm_adi cu'ih_u, oxqui co'tsuah_u nú'a da 'yø't'ah_u ya ts'o'm_ui, tsocuoathoh_u Aju_a, ngue'a Aju_a ma ja ra Ma_a T'of_o ne ena: "Nugui hønse_egui tsa ga co'tsuabi nú_u to'o ø't'a ra nts'o'm_ui, nugui go ga unga ra njut'i."

20 Nehe ena njaua: "Nu'b_u ri ncontra ts_u ra thuhu, umbabi te da zi, ha nu'b_u ts_u ra nduthe, umba ra dehe da zi. Nu'b_u gui 'yø't'e njab_u, nu'b_u nú'a da ntsø'mi ndunthi."

21 Oxqui hoñh_u hanja gui 'yøth_u 'nara 'ñ_u. Gatho nú'a to'o da 'yø't'ah_u 'nara 'ñ_u, co'tsuabi co 'nara hño, y njab_u ma gui nt_ateh_u de ra 'ñ_u.

13

1 Gatho ya ja'i rí 'ñepi da 'yøte nú_u to'o h_a ra ts'utbi, ngue'a go Aju_a xa hñuxa gatho ya ts'utbi ja ra ximhai. Nehe go gue'a xa hñuts'i nú_u to'o h_a ra ts'utbi.

2 Hangue nu'ú tó'o nø'tua ra ts'utbi, go gue'ú nø'tua nú'a xa manda Aju_a nehe. Y nu'ú tó'o nø'tua ra ts'utbi, go hønse ra castigo.

3 Ya nd_a hinxa thuts'i pa da zu nú_u to'o ø't'e xá hño, nu'ú xa thuts'i pa da zu nú_u to'o hingui ø't'e xá hño. Hangue nu'b_u hingui neh_u te da xi'ah_u nú_u to'o h_a ra ts'utbi, nu'b_u 'yøth_u gatho nú'a xá hño, y njab_u nu'ú da ñamañho de gue'ah_u.

4 Nu'ú go gue'ú yá 'b_ego Aju_a pa ri hño_u. Pe 'b_u gui 'yøth_u nú'a hingui ho, rí 'ñepi gui tsuh_u'u, ngue'a nu'ú h_a ra ts'edi pa da castiga'ih_u, ngue'a Aju_a go gue'a xa hñuts'i'ú pa da castiga gatho nú_u to'o hingui ø't'e xá hño.

5 Hangue mathoni gui 'yøteh_u'u, ne hingue hønse pa hinda castiga'ih_u, nehe pa gui 'yøteh_u nú'a xi'ah_u ri mfenih_u.

6 Hangue nehe dí juth_u ya njut'i ja ra gobierhnu, ngue'a nu to'o h_a ra ts'utbi go ya m_efi Aju_a, ne nu'ú xi ri 'ramanu da m_efi nuna 'b_efiñ_a.

7 Ju'tuabih_u gatho nú_u to'o gui t_uph_u. Jut'a ri cotah_u, jut'a ri rentah_u. Nu'ú tó'o rí 'ñepi gui umf_u ra t'equ'e'i, umf_u, ha nu'ú tó'o rí 'ñepi gui numansuh_u, numansuh_u.

8 Oto gui t_uph_u ni 'nara thai, hønse gui beñh_u gue rí 'ñepi gui mádi_u 'na ngu ma'na, ngue'a nu'a tó'o m_adi rá miqu'eiu_u ya bi cumpli ra ley.

9 Nu'ah_u gui pah_u ya hm_anda nú_u m_anga ra ley ne ena: "Oxqui ntsinga medintha_u, oxqui hñote, oxqui mpe, oxqui ja'tsua ya nc'uamba ri miqu'eiu_u, oxqui hyøcua nú'a p_e'tsa ri miqu'eiu_u." Pe nuya ya hm_andaya ne nú_u ma'ra ya hm_anda, gue'a mahy_egui nú'a ra hm_anda ena: "M_adi ri miqu'eiu_u ne su ngu grí nsu s_eh_e."

10 Ngue'a nu'a tó'o p_e'tsa ra hm_ate, hingui ø'tua ra nts'o'm_ui rá miqu'eiu_u, hangue nu'a tó'o p_e'tsa ra hm_ate go gue'a ri cumpli ra ley.

11 De dí øth_u gatho nú_u ngu dí xi'ah_u, ga beñh_u de nuya ya pa dí 'b_uh_u ne ga japh_u da nu ma mfenih_u, ngue'a ma Zidadah_u ya ma'na 'b_ui guetb_u de nú'a ndá camfrih_u pa e da ñangaguih_u de nuya ts'othogui dí thoh_ua ja ra ximhai.

12 Ya 'yo rí thogui ra 'bexuui, 'yo rí mōca ra xudi. Hangué mathoni ga tsoguih_u ya ts'o'befi dega 'betsa ngu nú'ú øt'a ya ja'i dega xuui. Ya ga hñocju pa ga øth_u ya hoga 'befi dega pa, ngu ri hñoca 'nara soldado pa da ma ja ra tuhni.

13 Ga 'yoh_u ngu rí 'ñehe ngu nú'ú 'yo dega pa, hinga maha hab_u ja ya ngo dega tixfani, nixi ga ntixfanih_u. Hinga hñuxh_u co nú'ú to'o hingue xi ma 'behñah_u, nixi ga 'yoh_u ja ma'ra ya ts'ot'øt'e. Hinga 'ñøt'atuhnih_u, y nixi ga ne ga nsehch_u.

14 Nu'a ga øth_u h_a, ma ga honbah_u rá mfats'i ra Zidada Jesucristo pa ga 'yoh_u ngu bi 'ñø'a, y hinga hoñh_u hanja ga øth_u yá hne ma ndaxjua 'múih_u.

14

Hinda za to da nøni yá cu

1 Umf_u nseq_u da 'mú_i ja ri nijah_u nú'a to'o otho ndunthi rá jamfri, pe hingue pa gui ntsanoyah_u con gue'a de nú'ú ya mfeni xa g_u.

2 Ngue'a 'ra camfri gue tsa da zi gatho nú'a ja te da ts'i; ha nu'ú ma'ra tó'o otho ndunthi yá jamfri hingui ne da zi nu'araza, hønse ya zi c'ani.

3 Nu'a tó'o tsi gatho nú'a te ts'i, odi utsa nú'a to'o hingui tsi. Ha nu'a tó'o hingui tsi gatho nú'a te ts'i, odi 'yø de nú'a to'o tsi, gue'a nu Aju_a bi 'yøt'a rá b_atsi nu mí camfri'a.

4 ¿To'o'ih_u pa guí 'yøbih_u rá 'bego ma'na ra ja'i? ¿Ha hingui pah_u gue nurá hmu nú'a ra 'bego'a go gue'a da m_a ua 'yo xá hño ua hina? Y njab_utho nehe nuya cu'ú, go gues_e Aju_a ma da m_a ua xá hño o hingui ho nú'a øt'e'ú, hangué nu'ú ma da 'mú_i xá hño ja rá thandi Aju_a gue'a go gues'e'a ja rá ts'edi pa da mats'i'ú.

5 'Ra camfri gue mathoni da thahna 'raya pa pa dra søcambeni Aju_a, ha nu ma'ra camfri gue gatho ya pa rí 'ñepi da thandi mahy_egui. Cada 'na rí 'ñepi da b_adi xá hño de nú'a te beni.

6 Nu'ú tó'o ri jamasu de ra pa, øt'e njab_u pa da ho ra Zidada, ha nu'ú tó'o hini jamasu de ra pa, nehe øt'e njab_u pa da ho ra Zidada. Y nu'ú tó'o tsi gatho nú'a te ts'i, nu'ú tsi pa rá nsunda Aju_a, gue'a ri umba njam_adi Aju_a. Ha nu'ú hingui tsi gatho nú'a te ts'i, nu'ú øt'e'ú pa rá nsunda Aju_a, y umba njam_adi Aju_a nehe.

7 Ngue'a ni 'na de guecju h_indí teh_u pa ga øth_u nú'a go ga nesch_u, y nu xcrá tuh_u, hingo nú'a ra ora go ga huansch_u.

8 Ngue'a nu'ú dí teh_u dí oh_u ja rá 'y_e ra Zidada ne dí 'buh_u pa rá nsunda'a, y nu'ú ga tuh_u guet'atho dí oh_u ja rá 'y_e ne dí 'buh_u pa rá nsunda'a. Hangué nuju, nz_antho dí oh_u ja rá 'y_e gue gra teh_u gue hina.

9 Ngue'a pa g_uehna bi du ra Zidada Jesucristo y bi yopa nte pa bi Hmu de nú'ú te y de nú'ú xa du.

10 Hangué nu'ah_u ¿pa te guí 'yø ri cuh_u? O ¿pa te guí utsah_u ri cuh_u? Ngue'a nu xcrá tuh_u gathoguih_u ma ga 'baih_u ja rá thandi ra Zidada pa go da hñabgah_u nguenda'a.

11 Ngue'a ma da njab_u ngu xa t'of_o ja ra M_aca T'of_o ne ena: Nugui drá Aju_a dí te, hangué ma da njab_u nú'a ma ga m_a nubya, gue gatho ya ja'i ma da ndandiñahmu ja ma thandi, ne da xøcambenigui.

12 Hangué cada 'na de guecsch_u ma ga daph_u nguenda Aju_a.

Ga nsusch_u pa hinga japh_u ma cuh_u da 'yøt'a 'nara ts'oqui

¹³ Hangue hinga 'ñòhù 'na ngu ma'na. Nu'a ga øthù hã, ma ga nsuschù pa hinga japhù ma cuhù da 'yøt'a 'nara ts'oqui.

¹⁴ Nugui dí padi xá hño gue gatho nú'a ja da ts'i hinxá nts'o, ngue'a njabù xa 'ñutcagui ra Zidada Jesucristo. Pe nu'a tó'o beni gue xá nts'o 'nara t'øt'e nú'a ts'i, pa nú'a to'o beni njabù hã, xá nts'o.

¹⁵ Hangue nu'bù guí tsi 'nara t'øt'e nú'a beni'a ri cu gue hingui ho da ts'i, y njabù da du rá mui, nu'bú nu'i ya hingui 'yo co ra hmãte. Oxqui tsi 'nara t'øt'e nú'a da japi da 'medi ma'na, ngue'a nehe po rá ngue'a bi du ra Zidada Jesucristo.

¹⁶ Hangue oguí honi pa hanja da hñãma'ñu'i, masque nu'i guí beni gue xá hño nú'a guí øt'e.

¹⁷ Nújù dí 'bùhù ja rá hmanda Ajuã, hingui oda ma mfenihù ya hñuni nixi ya ts'ithe. Nu'a oda ma mfenihù, nú'a ga 'yohù xá hño, ne ga 'bùhù te rá entho, ne ga johyahù co nú'a ra johya ri 'racaguihù ra Mãca Ndahi.

¹⁸ Y nu'a tó'o pëpa ra Zidada Jesucristo co nuya hoga 'bëfiya, Ajuã ri ho'a. Nehe ya ja'i ma da hyandi gue 'yo xá hño'a.

¹⁹ Hangue ga øthù nú'a faxcaguihù pa ga 'bùhù 'nara hoga'mui 'na ngu ma'na, ne pa ga ntetua jamfrihù 'na ngu ma'na.

²⁰ Oxqui ts'ocua rá 'bëfi Ajuã por nú'a te guí tsi. Xi majuãni gatho nú'a te ts'i xá nt'axi, pe hingui ho guí tsi nú'a guí japi da nts'oca ri cu.

²¹ Xá hño hingui tsi ra ngø, nixi guí tsi ra vinu, nixi guí 'yøt'a ni 'nara t'øt'e nú'a guí japi da ts'ocua rá mfeni ri cu pa da zo ja ra ts'oqui o pa da ts'ocua rá jamfri.

²² Nu'bù guí camfri da za guí tsi gatho nú'a te ts'i, nu'bú zë ri jamfri guí pëtsi ne pãsuì Ajuã. Nu'a tó'o beni gue xá hño nú'a øt'e, ne 'mëfa hinda ma da dühù de nú'a xa 'yøt'e, go gue'a njapi ngue'a padi gue xa 'yøt'e xá hño.

²³ Pe nu'a tó'o ri dühù de nú'a te tsi, nú'a tu ra thai, ngue'a hingui tsi co rá jamfri, y gatho nú'a dí øthù ne 'bù dí camfrihù gue hinxá hño, gue'a 'nara ts'oqui.

15

Yøthù nú'a da ho ri miqù'eihù

¹ Nújù dí zëdihù ja ma jamfrihù, rí 'ñëpi ga pahù hanja ga tsetuahù ya mfeni xa gu nú'u ts'utho yá jamfri, y hinga øthù nú'a go dí nesëhù.

² Cada 'na de guecjù ga øthù nú'a da ho ma miqù'eihù pa yá hño'u ne pa da te yá jamfri.

³ Ngue'a nehe sehë ra Zidada Jesucristo himbi 'yøt'e nú'a go rá paha sehë. Nu'a bi zetuatho ya 'mui nú'u to'o mi utsa'a, ngu enga ja ra Mãca T'ofò habù bi sipa Ajuã ne ena: "Stá tsetuatho yá nt'utsate nú'u to'o ri utsa'i."

⁴ Ngue'a gatho nú'a bi t'ofò maya'bù ja ra Mãca T'ofò, bi t'ofò pa ma nt'utuathë, pa njabù ngu nú'u bi zeta maya'bù y ngu bi thu'mba yá mui'u, njabù ma da thubga ma muihù nehe pa ma'na da ndãngui ma nthø'matehù.

⁵ Nubyá nu Ajuã to'o faxcahù pa ga ntsetuahù ne 'racjù ra humui, dá 'yøt'e pa guí 'bùhù co 'nada ra mfeni ngu bi 'ñutcahù ma zi Hmuhù ra Jesucristo,

⁶ pa njabù co 'nadra mfeni ne 'nadra jahñã guí nsundahù Ajuã ra Dada nurá Dada ma Zi Hmuhù ra Jesucristo.

Bi sipabi ra mãca hoga t'øde nú'u hingyá xodyo

⁷ Hangue numahñohù 'na ngu ma'na, ngu bi núgaguihù ra Zidada Jesucristo pa rá nsunda Ajuã.

⁸ Dí mā gue ra Zidada Jesucristo bi 'ñe bi meḗpabi ya xodyo pa bi cumpli yá hñá'ti Ajuá nú'x qui ñá'tuabi ndu yá xita'x, y njabx ra Zidada Jesu bi 'ñudi gue Ajuá øt'a gatho ngu nú'a mā.

⁹ Nehe bi 'ñehe pa ya ja'i hingyá xodyo da nsunda Ajuá po rá nthecate, ngu xa t'ofø ja ra Māca T'ofø ne ena:

Ja ya ja'i hingyá xodyo nugui ma ga mānga tengu rá ndāngui ri thuhu, y ja ga tu't'a'ini ya jahña.

¹⁰ Nehe enga ja ra Māca T'ofø:

Nú'ahx hingyá xodyohx, johyahx mahyεgui co rá hnini Ajuá.

¹¹ Nehe ena:

Nsundahx Ajuá gatho nú'ahx hingyá xodyohx guí 'buhx ja gatho rá ngūni ra ximhai.

ne xøcambenihx'a po yá dānga t'øt'e.

¹² Nehe ra baði Isaía bi 'yofø ja ra Māca T'ofø ne ena njaua:

Ma da 'mū 'nara t'x de yá ja'i ra Isai rá dada ra Davi,

y nura t'x'a ma da ndā ja ya ja'i nú'x hingyá xodyo,

y nu'ú ma da gamfri'a.

¹³ Ajuá nú'a to'o 'racx ra hoga nthø'mate, dá 'ra'ahx ndunthi ra johya ne ra hmetho ja ri corasohx po ri jamfrihx, pa njabx ma'na da ndāngui ri nthø'matehx po rá ts'edi ra Māca Ndāhi.

¹⁴ Ma zi cu'ihx, dí camfri gue xi ja ndunthi ri hñøja'ihx ne ja ndunthi ri mfaðihx y tsa guí nzofohx 'na ngu ma'na.

¹⁵ Masque njabx, pe nugui dí resga dí op'a'ihx pa ga yopa ben'ahx 'raya t'øt'e ngu nú'a ya xcá paðihx. Dí øt'a njabx pa ga cumpli nú'a ra 'bøfi xa 'racagui Ajuá po rá hmāte'a.

¹⁶ Ngue'a nú'a bi hñuxcagui pa ga peḗpabi ra Zidada Jesucristo pa ga zo ya ja'i hingyá xodyo, pa ga xipabi'x rá hoga noya Ajuá, pa njabx nugui da za ga uði'x ja rá thandi Ajuá ngu 'nara hñá'ti xá nt'axi ngu ri ho'a nú'a xa xøca ra Māca Ndāhi.

¹⁷ Hangue po ra Zidada Jesucristo da za ga 'ñets'i de nú'a ra 'bøfi xa 'racagui Ajuá.

¹⁸ Hiní 'ñepcagui ga 'ñets'i de nú'a xa 'yøt'a ma'ra pa bi gamfri ya ja'i hingyá xodyo. Pe dí paði gue ra Zidada Jesucristo xa mpefi ja ma noya ne ja ma 'bøfi pa bi gamfri ndunthi de gue'x.

¹⁹ Ra Zidada Jesucristo xa 'raca ra ts'edi pa stá øt'a ndunthi ya milagro, ne stá hanpa rá ts'edi ra Māca Ndāhi, hangue xa za stá mānga ra māca hoga t'øde de ra Zidada Jesucristo maxøgue ja gatho ya hai desde Jerusale asta ra hai Ilirico.

²⁰ Hangue njabx nugui stá øt'a ra ts'edi pa ga ma ga mānga ra māca hoga t'øde habx hinxa t'ødetho de ra Zidada Jesucristo pa hinga mpefi habx ya xa mpe ma'ra.

²¹ Guet'a nehe mānga ra Māca T'ofø ne ena:

Nú'x hinxqui siptho de Ajuá,

y nú'x hinhya'mx xqui 'yøde, go gue'x ma da 'yøde ne da baði.

Ra apostol Pablo beni da ma Nroma

²² Hangue njabx astabya hinxa za stá mabx.

²³ Pe núbya nguetho ya dá juadi ma 'bøfi ja nuya hnini de guecua, y ngue'a pe'tsa ndunthi ya jeyá stá ne ga mabx ga tsøñ'ahx,

²⁴ hangue dí tømí gue 'nitho ga thogui ga tsøñ'ahubú má 'ñu nu grá ma Spaña, y ga johya ndunthi ga 'bai con gue'ahú. Nepú de gue'a dí tømí gue gui nexcaguihú de guepú pa ga thogui grá ma Spaña.

²⁵ Pe nubyá ma ga ma pa Jerusale pa ga hã'tsuabi 'nara mfats'i nuya zi cu de guehni.

²⁶ Ngue'a nuya zi cu de guehni Macedonia ne de guecua Acaya co 'nara paha bi unga 'nará mfats'i'ú pa ga hã'tsuabi nuya zi hyoya cu bí 'buhni Jerusale.

²⁷ Nuya cu me Macedonia ne ya cu me Acaya bi beni gue mri 'ñepi'ú da 'yø'tuabi njabú'ú, ngue'a nú'ú hingingá xodyo ne xqui hñani ra mpøhø po yá noya ya xodyo, hangue rí 'ñepi'ú da maxa ya xodyo nehe co ya hño de ra ximhai.

²⁸ Hangue nu xcrá juadi ga pe nuna 'befina pa ga tsocuabi nuna mfats'i ya cu me Jerusale, ja grá thopú ga tsøñ'ahú má 'ñu nu xcrá ma Spaña.

²⁹ Y dí padi gue nú'bu xcrá tsøñ'a'ihubú, ra Zidada Jesucristo ma da jap'a'ihú ndunthi ngue'a ma ga zo'ahú de rá noya'a.

³⁰ Nubyá, zi cuhú, dí bante'ihú de rá thuhu ma Zidadahú ra Jesucristo y po rá hmäte ra Maça Ndahi ri 'racjú 'na ngu ma'na, gue gatho'ihú gui faxcaguihú gui 'yaphú Ajuá por guequi.

³¹ 'Yaphú Ajuá pa nu'á da ñangagui de ya me Judea nú'ú hingingá gamfri, gue ya zi cu nuni Jerusale da hñani co 'nara johya nura mfats'i ma ga tsocuabi,

³² pa njabú 'bu gue'a rá paha Ajuá ga tsøñ'a'ihú co 'nara johya, ne ga tsaya ts'ú con gue'ahú.

³³ Ajuá nú'a faxcahú pa ga 'buhú te rá entho, dá 'múi con gatho'ihú. Njabú gue'a.

16

Ya nzenjua

¹ Ra Febe go gue'a 'nara hoga nju, ne ja rá nsu, ngue'a gue'a 'nara maste de ya gamfri me Cencrea.

² Hangue umfú ntsaya co ra t'equ'ei ja ri hmunts'ihú, ngu rí 'ñep'a'ihú nú'ahú gyá gamfrihú, y faxhú'a de nú'a te da 'yø'tua ra 'bedi, ngue'a nú'á xa maxa ndunthi ya ja'i y necagui xa maxcagui nehe.

³ Fat'ajuahubú ra zi nju Prisila ne ra zi cu Aquila. Nu'ú xi bi maxcagui ndunthi ja rá 'befi ra Zidada Jesucristo.

⁴ Nu'ú mi resga da unga yá te por guequi, hangue hingo sehégui dí jamadibi'ú, ne gatho nú'ú ya cu hingingá xodyo nehe'ú ri jamadibi'ú.

⁵ Fat'ajuahubú nehe nuya zi cu ri munts'a ja rá ngu nú'a ra nju Prisila y ra cu Aquila. Fat'ajuahubú nehe ma hmäca cuhú ra Epeneto, nú'a go gue'a ra mudi bi gamfri ra Zidada Jesucristo nuua Acaya.

⁶ Fat'ajuahubú ra nju Mala, nú'a xi xa max'a'ihú ndunthi.

⁷ Fat'ajuahubú ra cu Andronico y ra cu Junio, nú'ú go gue'ú mengu ma hai, nehe go gue'ú ndí o'be fadi mahyégui'ú. Nu'ú ja yá nsu ja ya apostol, nehe gue'ú 'mæt'o bi gamfri ra Zidada Jesucristo que guequi.

⁸ Nehe fat'ajuahubú ra Amplia numa hmäca cu ja ra jamfri.

⁹ Nehe fat'ajuahubú ra cu Banu nú'a ma mfats'i ja rá 'befi ra Zidada Jesucristo, nehe ma hmäca cu ra Estaqui.

¹⁰ Fat'ajuahubú ra cu Apele, nú'a xa bøni 'nara hoga gamfri de ra Zidada Jesucristo. Ne fat'ajuahubú nú'ú ya cu ya mengu rá ngu ra cu Aristobulo.

11 Fat'ajuahubu nehe ra cu Erodio, nú'a mengu ma hai. Nehe fat'ajuahubu nú'u 'bu ja rá ngu ra cu Ciso nú'u xa gamfri ra Zidada.

12 Nehe fat'ajuahubu ma zi njuhu ra Trifena y ra Trifosa, nú'ú ri mpefi ja rá 'befi ra Zidada, nehe ma zi njuhu ra Persida, nú'á xa mpefi ndunthi ja rá 'befi ra Zidada.

13 Nehe fat'ajuahubu ra Rufo nú'a xi ra hoga cu ja ra jamfri; nehe fat'ajuahubu rá nana'a, nú'a dí øt'a ra uenda gue ma nana nehe.

14 Nehe fat'ajuahubu ra cu Asincrito y ra cu Flegonte, y ra cu Erma, y ra cu Patroba, y ra cu Erme, y nehe nuya zi cu 'bui con gue'u.

15 Nehe fat'ajuahubu ra cu Filologo y ra nju Julia, y ra cu Nereo ne rá nju'a, y ra cu Olimpa, y nehe gatho ya zi cu nú'u 'bui con gue'u.

16 Nehe fat'ajuahubu gatho nú'u ma'ra ya cu co 'nara nthufi dega hmate. Ri fat'ajuaihu gatho yá nija ra Zidada Jesucristo.

17 Nehe dí bante'ihu zi cuhu, gue gui thamfrihu ndunthi de nú'u ne da heca ya cu y japi'u da 'yøt'a ya ts'oqui. Nu'ú hingui udi ngu nú'a ya xa t'u't'ahu, hangue 'ueguehu de gue'u.

18 Nuya ja'i'u ri mpefi hõnse pa yá hõnse'u; hingue pɛpabi ma zi Hmuhu ra Jesucristo. Nu'ú mangu 'raya noya xi ri nt'øde gue xi xá hño, pe hina, hingo gue'a majuañi. Nu'ú hat'a nuya zi ja'i hinte yá fadi.

19 Gatho ya ja'i pañi gue xi gyá hoga 'yødehu, hangue njabu nugu xi dri johya de gue'ahu. Pe nehe, nu'a dí ne, dí ne gue da nja ri mfadihu pa gui 'yøthu ra hño, hingue pa gui 'yøthu ra 'ñu.

20 Y Ajuá nú'a to'o faxcahu pa ga 'buhu te rá entho, go gue'a da 'yøt'e 'bestho pa gui ntatehu de ra ts'ondahi. Ma Zidadahu ra Jesucristo da max'a'ihu co rá hmate'a.

21 Nehe fat'ajuaihu ma mfsati ra cu Timu, nehe fat'ajuaihu ra cu Lucio, ra cu Jaso y ra cu Sosipate nú'u ya mengu ma hai.

22 Nuguí drá Tercio, dí ofo nuna cartana, dí fat'ajuaihu de rá thuhu ra Zidada Jesucristo.

23 Nehe ra cu Gayo pɛhna'ihu ra nzenjua, nú'a to'o xa 'raca nsequi ja rá ngu. Nehe xa umba nsequi gatho ya cu pa ja ri munts'iu. Nehe fat'ajuaihu ra cu Erasto, nú'á go gue'a ra mɛ'tsboja de ra hnini. Nehe fat'ajuaihu ra cu Cuarto.

24 Ma Zidadahu ra Jesucristo da max'a'ihu gatho'ihu co rá hmate'a. Njabu gue'a.

Nara søcambeni bi 'yøt'a ra apostol Pablo nu mi uadi rá carta

25 Drá nsunda Ajuá nú'a ja rá ts'edi pa da ja'ahu gui ze ri jamfrihu ngu nú'a ri udi ra maça hoga noya dí ma. Y nuna ra maça hoga noyana go gue'a ra maça noya nú'a hmambya de ra Zidada Jesucristo. Y por nuna noyana Ajuá bi 'ñutcahu nú'a xqui beni'a desde rá mudi ne xqui mɛ'tsa nt'agui, gue da unga ra mpøhø pa ya ja'i ja gatho ya hai.

26 Y nubyá po ra maça hoga noya dí ma, ya xa 'ñutcahu Ajuá nú'a xqui beni. Nehe njabu bi 'yofø maya'bu ja yá t'ofø yá 'mehni Ajuá nú'u bi 'yofø gue da mpøhø ya ja'i hingyá xodyo. Ngue'a Ajuá nú'a 'bui pa nzantho xa manda da ts'ofø ya ja'i ja gatho ya hai pa da gamfri'u ne da 'yøte'a.

27 ¡Ajuá go guese'a ja rá mfadi, ga nsundahu pa nzantho po ra Zidada Jesucristo! Njabu gue'a.

RÁ MŪDI RA CORINTIO

RÁ MŪDI CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO BI 'YOPABI YA GAMFRI ME CORINTO

Ra apostol Pablo opabi ya gamfri me Corinto

¹ Nugui drá Pablo, Ajuá go rá paha'a pa bi zoncagui pa drá apostolgui ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. Nugui ne ra cu Soste dí op'a'ihe nuna ra carta,

² nú'ah_u gyá gamfrih_u guí 'b_uh_uab_u Corinto. Nu'ah_u bi zohn'ah_u Ajuá pa gá camfrih_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ne bi 'uec'ah_u de ja ya ts'oquí pa go gui pɛpabih_u'á, ne bi t'axca ri mfenih_u mahyɛgui con gatho nú'á 'b_u haburaza ri xɔcambeni'á. Nú'á ma zi Hmuh_u drí xɔcambeni_u go guet'á ri xɔcambeni nehe'á.

³ Ajuá ma Dadah_u ne ma zi Hmuh_u ra Jesucristo da jap'a'ih_u ne da max'ah_u pa gui 'b_uh_u te rá 'ñentho.

Ya japi xa thani po ra Zidada Jesucristo

⁴ Nzántho dí umba njamádi Ajuá por gue'ah_u, ngue'á nu'á co rá hñoj_á'i xa pøhø'ih_u po ra Zidada Jesucristo.

⁵ Ajuá xa jap'a'ih_u ndunthi ngue'á xcá camfrih_u ra Zidada Jesucristo, hangue xa 'ra'ah_u ra ts'edi pa gui ñah_u de rá noya'á, ne xa 'ra'ah_u ndunthi rá hoga mfadi'á nehe.

⁶ Nubya ri hnequi gue xcá camfrih_u xá hño gatho nú'á dá xi'áhe de ra Zidada Jesucristo.

⁷ Hangue nubya hinte grí 'beh_u de gatho ya hoga japi nú'á ri 'rac_u Ajuá, ne gui tøm_h nú'á ra pa stua yopa pengui ma Zidadah_u ra Jesucristo.

⁸ Nú'á go gue'á ma da su'a'ih_u asta ra pa'á rá gats'i ri teh_u de guecua ja ra ximhai, pa hinda za to da ma gue nu'ah_u guí tuh_u ra ts'oquí nu stua yopa penga ma Zidadah_u ra Jesucristo.

⁹ Ajuá nzántho øt'a gatho nú'á xa ma, y nú'á go gue'á xa huahn'ah_u pa gui 'b_uh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo rá T'á'á.

Ya gamfri 'rama'na'ño beni

¹⁰ Zi cuh_u dí bante'ih_u de rá thuhu ma Zidadah_u ra Jesucristo gue da 'nat'a gui mañh_u, pa da 'ñotho ya hegue de gue'ah_u. Nu'á gui 'yøth_u, 'b_uh_u mahyɛgui co 'nada ra mfeni ne 'nada ra jamfri.

¹¹ Dí xi'ah_u njab_u ma zi cu'ih_u ngue'á xa xicagui nú'á ja te yá njauí ra nju Cloé gue ja ra ora grí ntunseh_u.

¹² Dí xi'ah_u njab_u ngue'á 'ra de gue'ah_u guí mañh_u njaua: “Nugui drí ðena ra cu Pablo”, ha nu ma'ra guí eñh_u: “Nugui drí ðena ra cu Polo”, y nu ma'ra guí eñh_u: “Nugui drí ðena ra cu Pedro”, ha nu ma'ra guí eñh_u: “Nugui drí ðena ra Zidada Jesucristo.”

¹³ ¿Ha gue hingue gatho'ih_u guí ðenh_u ra Zidada Jesucristo? ¿Ha gue bi du ja ra pont'i ra Pablo po rá ngue'a'ih_u? ¿Ha gue xcá nxisteheh_u de ja rá thuhu ra Pablo? Hina.

¹⁴ Dí umba njamádi Ajuá gue nugui hønse ra cu Crispo ne ra cu Gayo stá xi'tsi de gue'ah_u, y hinto ma'na stá xi'tsi.

¹⁵ Hangue hinda za gui mañh_u gue xcá nxisteheh_u de ma thuhuga.

¹⁶ Nehe dá xi'tsa nú'á ya mengu de ja rá ngu ra cu Teba. Pe de guehni hinstá xi'tsa ma'ra.

17 Ra Zidada Jesucristo himbá pɛncagui pa ga øt'a ra sistehe, nu'á bá pɛncagui pa ga mǎnga ra mǎca noya. Pe hindí mǎ co 'raya noya xi mahotho nú'ɥ de ma mfǎdisɛ, pa hinda t'ena gue xi ja ma mfǎdi ne da gamfri ya ja'i hɔnse co ma hoga noya. Nugui dí ne da gamfri'ɥ hɔnse po nú'á ra du bi thogui ra Zidada Jesucristo ja ra pont'i.

Ra ts'edi ne ra mfǎdi de Ajuǎ go ma zi Hmuɥ ra Jesucristo bi 'ñutcaɥ

18 Nujú dí mǎñɥ gue bi du ra Zidada Jesu ja ra pont'i pa ga mpøhøɥ, ha nu'ɥ tó'o hingui camfri'a ma da 'mɛdi'ɥ ngue'a mǎñ'ɥ gue hinte ri muui nú'á dí mǎñɥ de rá du ra Zidada Jesucristo. Pe pa núɥ stá mpøhøɥ ri muui, ngue'a go gue'a hanpa rá ts'edi Ajuǎ.

19 Mǎnga njaua ja ra Mǎca T'ofó:
Ma ga huatuabi yá mfǎdi ya bǎmɥya,
ne ga hǎcuabi yá mfeni ya nimfeni.

20 ¿To'o nú'á ra bǎhmyǎbya? O ¿to'o nú'á xi ja rá mfǎdi? Ne ¿to'o nú'á paði gatho te ja mapaya? Jo'o, ngue'a ja rá thandi Ajuǎ hinte ri muui yá mfǎdi ya ja'i.

21 Ngue'a ya ja'i masque xi ja yá mfǎdi, hinxá za hanja da baði'ɥ Ajuǎ. Pe Ajuǎ rá paha'a da pøhø nú'ɥ to'o da gamfri nú'á ra noya dí mǎñɥ, masque nú'ɥ ya bǎmɥya ena gue hinte ri muui nú'á dí mǎñɥ. Pe Ajuǎ xi ja rá mfǎdi hangue bi 'yøt'a njabɥ.

22 Ya xodyo nzǎntho adi da t'utua 'nara nt'udi, y nuya griego hɔnse ra mfǎdi honi,

23 pe nuɥ dí mǎñɥ de ra Zidada Jesucristo nú'á bi tho ja ra pont'i. Y guehna 'nara mfe'tse pa ya xodyo, ne nú'ɥ hingingá xodyo ena gue hinte ri muui nú'á dí mǎñɥ de rá du ra Zidada Jesucristo.

24 Pe núɥ xa huancaɥ Ajuǎ, gue dyá xodyoɥ gue hindyá xodyoɥ, gathoguiɥ dí pahɥ gue ma zi Hmuɥ ra Jesucristo bi hǎnpana rá ts'edi ne rá mfǎdi Ajuǎ pa bi pøhøguiɥ.

25 Ajuǎ ma'na ja rá mfǎdi ne ma'na ja rá ts'edi de gatho ya ja'i, masque eñ'ɥ gue hinte ri muui nú'á ra du bi thogui ra Zidada Jesucristo ja ra pont'i.

26 Zi cuɥ, pahɥ gue nu'ahɥ xa huahn'ahɥ Ajuǎ, masque hinga ndunthi de gue'ahɥ guí pe'tshɥ ra mfǎdi de ra ximhai, ne hinga ndunthi de gue'ahɥ guí hǎhɥ ra ts'utbi, y ne hinga ndunthi de gue'ahɥ guí pe'tshɥ 'nara dǎnga nsu.

27 Ajuǎ bi huahna nú'ɥ hinte yá fǎdi de guecua ja ra ximhai pa da 'betuabi yá tsa ya bǎmɥya. Ajuǎ bi huahna nú'ɥ hingui hǎ ra ts'ediua ja ra ximhai pa da 'betuabi yá tsa nú'ɥ hǎ ra ts'edibya.

28 Ajuǎ bi huahna nú'ɥ hinte ri muui ja ra ximhai ne nú'ɥ xi ya t'utsa, ne nú'ɥ to'o ni ts'ɥ yá nsu otho, pa da 'betua yá tsa nú'ɥ to'o pe'tsa yá nsu,

29 pa njabɥ hinto da 'ñets'i ja rá thandi Ajuǎ.

30 Ajuǎ go gue'a bi 'yøt'e pa dá 'nathoɥ co ra Zidada Jesucristo, ngue'a nuse Ajuǎ go gue'a bá pɛhni'a pa bi 'ñutcaɥ rá mfǎdi Ajuǎ, ne bi hǎasca ma ts'oquiɥ, ne bi t'axca ma mfenihɥ pa bi za dá 'buhɥ xá hño ja rá thandi Ajuǎ.

31 Ajuǎ bi 'yøt'e njabɥ pa da nja ngu nú'á xa nt'ofó ja ra Mǎca T'ofó habɥ ena: "Nu'á tó'o ne da 'ñets'i, dá 'ñets'i, pe de nú'á xa 'yøt'a Ajuǎ, hingue de nú'á xa 'yøt'asc."

2

Ra apostol Pablo bi mǎ de ra Zidada Jesucristo ne de rá du

¹ Zi cuh_u, nugui nu ndá mab_u pa dá zo'ah_u de rá noya Ajuá, hindá zo'ah_u co 'raya danga noya xá hñei, nixi co ndunthi ra mfadi de guecshe.

² Pe nu de nduá 'b_uph_u, dá ja dá zo'ah_u hõnse de ma Zidadah_u ra Jesucristo nú'a bri pont'a ja ra pont'i ne bi tho, ne hindá zo'ah_u de ma'na ra noya.

³ Nu ndá zo'ah_u mi otho ma ts'edise, ne mi 'racagui ndunthi ra ntsu pa ga ña, asta ndrí huat'i.

⁴ Hindá ne dá zo'ah_u co ra mfadi de ra ximhai pa gá camfrih_u, nugui dá zo'ah_u co rá ts'edi ra Māca Ndāhi.

⁵ Dá zo'ah_u njab_u pa bi za gá camfrih_u co rá ts'edi ra Māca Ndāhi, hingue ngue'a gá 'yõdeh_u yá mfadi ya ja'i.

Ajuá utcaguih_u tengu rá 'm_ui'a co rá ts'edi ra Māca Ndāhi

⁶ Nú' u to'o xa zε yá jamfri dí zofhe co ra mfadi pe nura mfadi'a go bra 'ñehe de Ajuá, hingue de ra ximhai, nixi de yá mfadi ya ndá nú' u ma da uadi da thogui.

⁷ Dí mañhe de nú'a bi 'yõt'a Ajuá pa bi za dá mpøhøh_u ne ga tsøñh_u ja rá nsunda'a. Y nú'a dí mañhe go gue'a ra hoga mfadi xqui beni Ajuá desde ante da nja ra ximhai, ne himi fadihma, pe nubya ya xa 'ñutcah_u.

⁸ Ni 'na de nuya ndá de ja ra ximhai himbi badi nuna ra mfadi xa 'racj_u Ajuá, ngue'a nu'b_u xa badi'u, hinxa hyohmá ja ra pont'i numa Zidadah_u xá nsunda.

⁹ Bi nja ngu nú'a xqui t'ofa ja ra Māca T'ofa hab_u ena:

Ni 'nara ja'i himbi za bi hyandi, nixi bi 'yõde,

nixi bi zo rá mfeni tengu rá 'm_ui de ja rá ñani Ajuá,

ne hinto xa badi gatho nú' u ya japi xa beni da umbabi nú' u to'o ri madi'a.

¹⁰ Y nujá, Ajuá bi 'ñutcaguih_u gatho nuya t'ø'teya po rá ts'edi ra Māca Ndāhi, ngue'a nura Māca Ndāhi go gue'a padi xá hño gatho, ne asta padi gatho nú'a te bengā Ajuá.

¹¹ Ni 'nara ja'i hingui tsa da batua rá mfeni ma'na rá miq_u'eiui, ngue'a cada 'na go padise tengu rá mfeni. Njab_utho nehe ni 'na hinto patua rá mfeni Ajuá. Nura Māca Ndāhi hā, go gue'a patuabi rá mfeni Ajuá.

¹² Y nura Māca Ndāhi'a xúá mencah_u pa da 'ñutcah_u gatho nuya hño ri 'racj_u'a, y hingo dí hamf_u rá mfadi ra ximhai pa da za dá badi'a.

¹³ Nuje dí udihe ngu nú'a utcahe ra Māca Ndāhi, hindí udihe co ma mfadishe. Nú' u to'o pε'tsa ra Māca Ndāhi ja yá coraso, dí utuabihe co ya noya nú' u 'racaguihe ra Māca Ndāhi.

¹⁴ Pe nú'a ra ja'i hinxa gamfri Ajuá hingui hani nú'a udi rá Māca Ndāhi Ajuá, ngue'a beni'a gue hinte ri muui. Ne hingui tsa da badise'a, ngue'a mahyoni go da 'ñutuabi ra Māca Ndāhi pa da za dá badi'a.

¹⁵ Pe nu'a tó'o xa gamfri Ajuá ne pε'tsa ra Māca Ndāhi ja rá coraso, nú'a hā, padi xá hño gatho nú' u ya nt'udi'u, ne padi nda'a ra hño y nda'a ra 'ñu. Pe nu'a tó'o hingui pε'tsa ra Māca Ndāhi, hingui tsa da xipabi te gra 'm_ui'a.

¹⁶ Enga ja ra Māca T'ofa: ¿To ja gue'a xa batuabi rá mfeni ra Zidada? O ¿to ja gue'a xa za xa 'ñutuabi te da 'yõt'e'a? Jo'o. Pe nujabya hā, dí patuah_u rá mfeni ma Zidadah_u ra Jesucristo.

3

1 Zi cuh_u, dá zo'ah_u ngu ts'ofo nú'ú hints'ú xa ze yá jamfri, ngu ya t'ubatsi hinte yá fāditho, ngue'a himbi za dá zo'ah_u ngu 'raya cu nú'ú pādi xá hño nú'ú ya nt'udi udi ra Māca Ndāhi.

2 Dá zo'ah_u 'ramats'ú ngu 'raya zi bātsi nú'ú tsutho, ngue'a himbi za dá xi'ah_u ya noya xá hñei, ngue'a mi otho ndunthi ri mfādih_u, y asta nubya hinxa za stá xi'ah_u gatho.

3 Ngue'a nu'ah_u guí ø'tathoh_u ngu nú'a ø'ta nú'ú hingyá gamfri, ngue'a gyá ndusteh_u, ne gyá necatsuih_u, ne gyá necatuhnih_u. Hangué por gue'a hinxcá 'ueguethoh_u de ja ya ts'oqui, ngue'a guí 'yoh_u ngu nú'ú hinxa gamfri Ajuá.

4 'Ra de gue'ah_u guí eñh_u: “Nugui drí dēna ra cu Pablo”, ha nu ma'ra guí eñh_u: “Nugui drí dēna ra cu Polo”. Xi de guí māñh_u njah_u, çha gue hinguí øth_u ngu nú'ú ya ja'i hingyá gamfri?

5 Xi çte ma 'befi dí pefi? Y çte ma 'befi pefi ra cu Polo? Nugui ne ra cu Polo dyá 'be'gothohe de Ajuá, ne go guecaguihe dá zo'ahe pa gá camfrih_u'a. Nugui ne ra cu Polo, cada 'na de guecje dí pefihe ra 'befi xa 'racaguihe Ajuá.

6 Nugui go rá mudi dá zo'ah_u de rá noya Ajuá, ha nura cu Polo go xa su'a'ih_u asta nubya, pe nu'a tó'o xa 'ra'ah_u ra jamfri, go guesche Ajuá.

7 Hangué ni guequi ni ra cu Polo hinda za te ga pēhe de guecsehe. Nu Ajuá go gue'a ja rá ts'edi pa xa japi xa te ri jamfrih_u.

8 Hangué guí njah_u ngu 'nara huāhi hab_u stá mpēhe, nugui go stá pot'i, ra cu Polo go xa 'ñunthe. Hangué ngu ra mot'i ne ra 'ñunthe, Ajuá ma da gutcahe ngu nú'a stá pefihe.

9 Nuje dyá mēfihe de Ajuá, ha nu'ah_u guí njah_u ngu 'nara huāhi hab_u ri mpefi'a.

Ne guí njah_u ngu 'nará hoga ngu Ajuá ri jh'tsuabi.

10 Nugui go dí nja ngu 'nara hoga hyocangu dá jh'tsua rá ua ra ngu, gue'a ra 'befi bi 'racagui Ajuá, ha nu ma'na go jaxa ra jado. Pe cada 'na mahyoni da jamasu nú'a pefi.

11 Ngue'a otho ma'na ra cimienta da za dra juts'i, hønse nú'a ya ja, y nura cimienta'g go guesē ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

12 'B_u to'o da gats'i de mañā nú'a ra cimienta ya ja, pē'tsi da beni xá hño ua da gats'i dega oro o dega t'axi o dega hoga do, o ua da gats'i dega za o dega xot'o o dega xithi.

13 Cada 'na de ya gamfri ma da hnequi rá 'befi'a, ngue'a nú'a ra pa de ra nsuca uenda gue'b_u ma da fādi tengu rá 'befi cada 'na. Nú'a ra pa'a ma da nzø ra tsibi, y nuni ja ra tsibi ja ma dra tsapabini rá 'befi cada 'na nú'a xa mēfi.

14 'B_u 'na to'o bi hoca rá 'befi mañā de ra cimienta ne hinda zat'a nurá 'befi'a, nu'bú nú'a to'o bi hoca nura 'befi'a ma da hñāga rá thāhā.

15 Pe nu'b_u 'na xa mpefi ne nurá 'befi'a ma da zat'i, nu'bú hinda ma da t'umbabi rá thāhā. Hinte ma da hñāni, ngue'a bi zat'a nú'a xqui mēfi, pe nu'á ma da mpøhø, nja ngu nú'a to'o bi tho ra nzat'i ne bi 'bedi gatho nú'a xqui mēfi.

16 Çha gue hinguí pah_u gue nu'ah_u go gue'ah_u rá nija'ih_u Ajuá, y nurá Māca Ndāhi'a 'bui ja ri corasoh_u?

17 'B_u 'na to'o da huatua rá nija Ajuá, nu'bú Ajuá da huati'a nehe, ngue'a rá nija Ajuá xi xá nsunda. Ne go gue'a'ih_u nurá nija'a.

18 Osti ma da hya'ah_u ri mfenih_u gue gyá bahmyah_u. 'B_u 'na de gue'ah_u guí beñh_u gue xi guí pē'tsh_u ra mfādi, y nu'b_u nura mfādi'a go de nuna ximhai,

'yøth_u ra uenda gue 'besthó hinte guí pah_u, pa njab_u h_a, da za gui pe'tsh_u nú'a xi ra hoga mfadi bri 'ñehe de Aju_a.

¹⁹ Ngu_e'a pa ja rá thandi Aju_a 'besthó hinte ri muui nú'a ra mfadi de ra ximhai. Hangu_e enga ja ra Maça T'of_o: “Aju_a xi patuatho yá mfeni ya bamhya de ra ximhai gue nu'ú hatetho, hangu_e co yá mbamhya ri 'medise'ú.”

²⁰ Nehe xa t'of_o njau_a: “Aju_a pa_{di} gue hinte ri muui nuyá mfeni ya bahmya.”

²¹ Hangu_e ogrí 'ñets'ih_u gui 'ñeñh_u gue grí denh_u 'na o ma'na, ngu_e'a gatho nú'u to'o xa mpefi con gue'ah_u go pa ri hñoh_u.

²² 'B_u rá 'befi ra cu Pablo, 'b_u rá 'befi ra cu Polo, 'b_u rá 'befi ra cu Pedro, gatho pa ri hñoh_u. Nu'ah_u gatho go o ja ri 'y_eh_u pa ri hñoh_u, ra ximhai, ra te, ra du, gatho nú'a ja mapaya ne nú'a bra 'befa.

²³ Y nu'ah_u guí oh_u ja rá 'y_e ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, y ma zi Hmuh_u ra Jesucristo go o ja rá 'y_e Aju_a.

4

Nú'a bi thogui ya apostol ja yá 'befi

¹ Dí nehe guí pah_u gue nuje yá mfiguihe ra Zidada Jesucristo, ne dí udihe nú'a xa 'ñutcahe Aju_a nú'a xqui beni maya'b_u ne himi fadihm_a.

² Hangu_e mahyoni ga mañhe gatho nú'a xa 'ñutcahe Aju_a, ngu_e'a go yá mfiguihe'a.

³ Nugui hingui tu ma ma_i de gatho nú'a guí mañh_u de guequi, nixi nú'a m_anga ra ts'utbi de guequi. Nixi nugaguis_e hindí ena gue dí 'yo xá hño.

⁴ Masque nugui dí beni gue xá nt'axi ma mfeni, pe hingue por gue'a ma da hm_a gue hinte dí tu. Nura Zidada go gue'a ma da hñabga nguenda'a.

⁵ Hangu_e ogo guí hamf_u nguenda te ø't'a ri miq'ueih_u, ngu_e'a ma dua yopa penga ma Zidadah_u ra Jesucristo, y nu'bú nú'á h_a, ma da hñabgah_u nguenda. Ne nu'á go gue'a ma da japi da hnequi gatho nú'a xa t'ø't'e mant'agui. Ne ma da m_a gatho nú'a te xa beni ja yá mfeni ya ja'í. Y nura pa'a Aju_a ma da 'ñe'tsua rá nsu ngu rí 'ñepabi cada 'na.

⁶ Zi cuh_u, núna stá xi'ah_u stá m_a de guequi ne de ra cu Polo, pa njab_u gui pah_u nda'a rí 'ñepi gui 'yøth_u. Nuje hindrí ueñhe rá 'befi Aju_a. Hangu_e gui njah_u nehe hingui nueñh_u 'nara cu. Stá xi'ah_u njab_u pa gui 'yoh_u ngu m_anga ra Maça T'of_o, pa njab_u hingui 'ñe'tsuah_u yá nsu 'ra, ha nu ma'ra go guí utsah_u.

⁷ ¿Hanja grí 'ñets'ih_u? Xi gatho nú'a te guí pe'tsh_u, ¿ha gue hingo xa 'ra'ah_u Aju_a? Nu'b_u go xa 'ra'ah_u'a, nu'bú ¿hanja grí 'ñets'ih_u? Njab_u ja ra uenda hingo xa 'ra'ah_u'a.

⁸ Nu'ah_u 'ñena hinte grí 'b_eh_u, 'ñena ya guí pe'tsh_u gatho nú'a guí hoñh_u, ya ngu grí 'ñet'a ndah_u, ha nuje go xcá hyegaguiheua, 'ñena hinte drí muuihe. Xi dí nehmahe gue ya xcá ndahmah_u, pa njab_u ga ndahmah_u mahy_egui.

⁹ Nuje dyá apostolhe, dí beni gue Aju_a xa hñuxcahe ngu 'raya ja'í nú'u hinte ri muui, ne xa secuabi pa da tho ja yá thandi gatho ya ja'í ne ja yá thandi yá enx_e Aju_a.

¹⁰ Nuje t'engaguihe gue dyá 'b_emfenihe ngu_e'a dí p_epabihe ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ha nu'ah_u xcá benseh_u gue xi gyá bamhya_u de rá noya'a. Nuje xa t'enje gue othoguihe ra ts'edi, ha nu'ah_u guí beñh_u gue xi ja ri ts'edi_u. Ne guí beñh_u gue xi t'e'ts'a ri nsuh_u, ha nuje xi dyá t'utsahe.

11 Asta nubya xi dí sufrihe nts'edi, dí thohe ra thuhu ra nduthe ne ra 'ñáhe. Nabgaguihe ya ja'i, ne hindí p'e'tshe 'nara ngu nú'a dua metihe.

12 Xi dí thohe ra nzabi pa dí hoñhe nú'a dí tsihe nehe. Nura ora dí øhe tsanje ya ja'i, nuje dí aphe Ajuá por gue'u. Y ra ora øtcahe ra nts'omui'u, gatho dí tsetathohe.

13 Nura ora ñama'ñu ya ja'i de guecje, nuje dí zofohé co ndunthi ra t'equ'eí. Pe nuje pa ja yá thandi'u dí njahe ngu ra paxi xa føtbu hinte ri muui, ngue'a pa gue'u xá nts'oje.

14 Hindí op'ahu nuya ya noya pa ga 'be't'a ri tsahu. Dí op'ahu pa ga zo'ahu ngue'a pa guequi ja ra uenda ma hmáca batsi'ihu, ngue'a go dá xi'ahu rá noya Ajuá.

15 Masque gri p'e'tshu 'ret'a 'mo nú'u to'o di u't'ahu de ma zi Hmuhu ra Jesucristo, pe sehégui go rá mudi dá hã'ts'ahubu rá noya Ajuá pa gá camfrihu ma zi Hmuhu ra Jesucristo, hangue nugui ja ra uenda go drá dada de gue'ahu.

16 Hangue dí bante'ihu guí tengaguihu ma 'mui.

17 Hangue dá pehn'ahubu ra cu Timu nú'a ma hmáca t'u de ja ra jamfri, ne nu'á 'yo xá hño ja rá thandi ra Zidada. Y nu'á go gue'a ma da yopa ben'ahu tengu ma 'mui ja ra Zidada Jesucristo. Guet'atho dí udi nehe haburaza de ja ya nija.

18 Pe nu 'ra de gue'ahu xi xa ñuxa ri mfenihu dega nt'ets'i, guí hu ri muihu gue hinga ma ga yopa penguibu ga c'a'ts'a'ihu.

19 Pe nugui dí beni ga mabu 'bestho pa ga c'a'ts'ahu ma'na'qui 'bu njabu rá paha ma Zidadahu. Nu'bú hã, ga paði ua xi hã ra ts'edi nú'u 'yobu ri 'ñets'i, o hønse 'yobu mantho.

20 Ngue'a nu'a tó'o da mepa Ajuá, mahyoni di hanpa rá ts'edi pa da za te da mefi, hingue da mantho.

21 ¿Nda'a guí neh, ga mabu ga zo'ahu dega cue, o ga zo'ahu dega hmáte?

5

Ra nthanga nguenda de 'nara gamfri nú'a bi 'yø't'a ra ts'oqui

1 Xa faði xá hño gue 'nara cu de gue'ahu xa guxa rá hømé ne 'buhui ngu rá 'behña. Pøde nixi nú'u hingyá gamfri hingui øt'a njabu.

2 ¡Pe nu'ahu xcá pahu ne grí 'ñets'ihu guí eñhu gue guí 'buhu xá hño! ¡Rí 'ñep'a'ihu xa du ri muihu hmahã ne ya xcá hñãcjhmahã nú'a to'o øt'a nú'a ra ts'oqui'a!

3 Nugui masque hindí 'bui con gue'ahu, pe numa mfeni 'bui con gue'ahu, y ja ra uenda dí 'bui con gue'ahu. Hangue nugui ya stá beni te ma ga øt'e co nú'a to'o øt'a nú'a ra ts'oqui'a.

4 Hangue 'yøthu nú'a ma ga xi'ahu. Gue da muntshu de rá thuhu ma Zidadahu ra Jesucristo, y numa mfeni ma da 'mui con gue'ahu, ne rá ts'edi ma Zidadahu ra Jesu ma da 'mui con gue'ahu.

5 Ne 'yent'uahü ja yá 'yε ra ts'ondãhi nú'a ra cu'a øt'a nú'a ra ts'oqui'a, pa da thogui ya ts'othogui ja rá ndo'yo, pe nurá te'a da mpøhø nura pa'a stua yopa penga ma Zidadahu.

6 Hanja grí 'ñets'ihu guí eñhu gue guí 'buhu xá hño, ha 'na de gue'ahu øt'a nú'a ra ts'oqui'a. Ngue'a nu'a nja ngu ra levadura masque 'na zi tui pe ri ntsini gatho ja ra arina ora dra thants'i.

7 Hangue hñãcjü nú'a ra ts'oqui'a ne gatho nú'a nguí øthu ja ri ndãxjua 'muihu, pa njabu da za guí 'buhu co 'nara 'ra'yo 'mui. Ngue'a nu'ahu ya guí

pe'tshu ra 'ra'yo 'm̄ai por ma Zidadahu ra Jesucristo nú'a bi tho ngu 'nara zi deti nú'u tho de ra ngo de ra pascua, pa njabu bi gutca ma ts'oquihu'a.

8 Hangué mahyoni ga 'ueguehu de ma ndaxjua 'm̄aihu pa ga 'buhu strá nt'axiguihu. Nja ngu ya xodyo mi øt'ango mi tsi ra thuhme nsi ra levadura, necj̄u nehe ngu ga ntsamgohu de ra pascua de ra tsihu ra thuhme nsi ra levadura, nú'a gue'a ga 'ueguehu de ya ts'oqui de ja ma mfenihu de ja ma 'm̄aihu.

9 Ja nú'a ma'na ma carta dá p̄hn'ahubu ja dá xi'ahuni gue hingui ntsixhu co nú'u to'o ya 'ñe'behña, o nú'u ya 'behña ya 'ñedame.

10 Hingue dá xi'ahu gui 'uehu 'na'quitho de nú'u hinyá gamfri ne ya 'ñe'behña, o ya nduste, o ya be, o nú'u to'o camfri ya c'oi. Nu'bu stá xi'ahu njabu, nu'bú mahyoni gui mah̄u de guecua ja ra ximhai.

11 Pe nugui nú'a dá xi'ahu, hingui ntsixhu ni 'nara cu nú'a dra 'ñe'behña, o dra nduste, o nú'a di camfri ya c'oi, o dra zante, o dra tixfani, o dra be. Nu'u to'o øt'a njabu dá xi'ahu gue hingui ho nixi gui ñuñhu con gue'a.

12-13 Nujú hingo ri 'ñepi ga h̄a'mbah̄u nguenda nú'u hingui o ja ma 'yehu, nu Ajuá go gue'a da h̄ña'mba nguenda'u. Pe nu'ahu mahyoni gui h̄ña'mbah̄u nguenda nú'u o ja ri 'yehu, hangué dí xi'ahu gue gui h̄ñacj̄u nú'a to'o øt'e nú'a ra ts'oqui'a.

6

Ya gamfri ri nhyanthya ja ya nzaya hinyá gamfri

1 'Bu 'na de gue'ahu guí pe'tshu 'nara tsui co ma'na ra cu, ¿hanja guí paha 'bestho ja ra ts'utbi pa guí ñatehu co nú'u hinyá gamfri? ¿Ha gue hingue 'nara 'betsa'a? ¿Hanja hingo guí paha guí ñatehu ja ya cu?

2 ¿Ha hingui pah̄u gue núju dyá gamfrihu ma go ga h̄a'mbah̄u nguenda nú'u hinyá gamfri? Nu'bu núju ma ga h̄a'mbah̄u nguenda yá d̄anga t'øt'e'u, nu'bú ¿ha gue hingo da za ga h̄añhu nguenda de nuya t'øt'e xi ya t'huqui?

3 ¿Ha hingui pah̄u nehe gue ma ga h̄a'mbah̄u nguenda asta ya enx̄e? ¿Xihm̄a de nuya t'øt'e de ra ximhai!

4 Nu'bu nu'ahu guí pe'tshu ya tsui co nuya t'øt'e de nuua ja ra ximhai, 'bestho guí paha guí ñatehu co nú'u hinyá gamfri ne hinte dri 'ñent'i con gue'ahu. Hingui ho njabu ngue'a nú'u hingui p̄adi da h̄ña'mba nguenda ya cu.

5 Dí xi'ahu njabu pa guí 'be ri tsahu ne pa ya hingui sigui gui 'yøthu. Xi de grí gathoh̄u ¿ha gue jo'o ni 'na de gue'ahu nú'a di ja rá mf̄adi pa da za da h̄ñap'ahu nguenda de nú'a guí øthu?

6 Ha nu'ahú ora guí pe'tshu ya tsui co 'nara cu, 'bestho guí paha guí ñatehu co nú'u hinyá gamfri.

7 Hiní 'ñep'a'ihu gui ñapabihu 'na ngu ma'na co nú'u hinyá gamfri. ¿Hanja hingui tsetathoh̄u nura ora t'øt'ahu 'nara nts'o'm̄ai, ne ora te fep'a'ihu?

8 Pe nu'ahu go gue'asehu guí øt'uah̄u ra nts'o'm̄ai ri cuhu, y asta guí pep̄hu.

9 ¿Ha gue hingui pah̄u gue ya ts'oja'i hinda ma da yut'a nuni mahets'i hab̄u bí manda Ajuá? Odi ha'ahu ri mfenihu. Ngue'a gatho nú'u ri hñuxui ya 'behña nú'u hingue xi yá 'behña, ne gatho nú'u camfri ya c'oi, ne nú'u ya zinga medinth̄ati, ne nú'u ya 'ñøhø ri hñuxui yá mi'ñøhøui, o ya 'behña ri hñuxui yá mi'behñauí, gatho núyá hinda ma da yut'a nuni mahets'i hab̄u bí manda Ajuá.

10 Nixi ya be, nixi ya nduste, nixi ya tixfani, nixi ya zante, nixi nú'u ri mpe co ra nthate, ni 'na de gue'u hinda ma da yut'a nuni mahets'i hab̄u bí manda Ajuá.

11 Ante gui camfrih_u Ajuá nguí njah_ub_u nehe 'ra de gue'ah_u. Pe nubyá ya xa t'axca ri mfenih_u, ne ya xa t'ec'a'ih_u de gatho nuya ya ts'oqui, ha nubyá ya hinte ma ts'oqui guí tuh_u ja rá thandi Ajuá po rá ts'edi ma Zidadah_u ra Jesucristo ne po rá ts'edi rá Māca Ndāhi Ajuá.

Ga nsuh_u xá hño pa strá nt'axi ma ndo'yoh_u

12 Da za ga beñh_u gue dí pe'tshmah_u ra nsequi ga øth_u nú'a go ga neh_u. Pøde hā da za, pe hingue gatho rí 'ñepi ga øth_u. Masque ja ra nsequi ga øth_u nú'a go ga neh_u, pe hinga hoph_u ni 'nara t'øt'e da dāc_u pa ga øth_u.

13 Ra hñuni thoqui pa da ma mbo ra mui, ha nura mui ja pa ra hñuni. Pe gatho nú'u yoho, Ajuá ma da hñācua yá 'bēfi'u. Numa ndo'yoh_u hinxa thoqui pa ga hñuxh_u co ya 'behñā nú'u hingue xi ma 'behñāh_u, nixi ra 'behñā hinda hñuxui ma'na ra 'ñøhø nú'a hingue xi rá dāme. Numa ndo'yoh_u xa hoca Ajuá pa ga pēpabih_u'a, y nu'á go gue'a supca ma ndo'yoh_u.

14 Nu Ajuá bi japi bi yopa nte rá ndo'yo ma Zidadah_u ra Jesucristo, njab_u nehe ma da japi da yopa nte ma ndo'yoh_u po rá ts'edi'a.

15 ¿Ha hinguí pah_u gue numa ndo'yoh_u xa 'natho co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ngue'a stá camfrih_u'a? Nujá ya dí 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, nu'bú ¿hanja da za ga hñuxh_u co 'nara ts'o'behñā ne ga 'nathoh_u con gue'a nehe? Ni ts'u hinda za.

16 O ¿ha gue hinguí pah_u gue nu'a tó'o da hñuxui 'nara ts'o'behñā ya bi 'natho rá ndo'yo con gue'a? Ngue'a enga ja ra Māca T'ofø njaua: "Ra 'ñøhø co rá 'behñā, gue'a ya ri 'natho."

17 Pe nu'a tó'o ya ri 'natho co ma Zidadah_u ra Jesu, ya ri 'natho con gue'a pe dega Māca Ndāhi.

18 Hangue oguí hñuxh_u co ya 'behñā nú'u hingue xi ri 'behñāh_u. Gatho ya ts'oqui hinguí ho, pe hinga gatho ya ts'oqui ri ts'ocua rá ndo'yo 'na. Pe nú'a ra ja'i da hñuxui 'nara 'behñā hingue xi rá 'behñā, nu'á hā, ri ts'ocse rá ndo'yo.

19 ¿Ha gue hinguí pah_u gue numa ndo'yoh_u gue'a rá nijā ra Māca Ndāhi nú'a 'bui ja ma corasoh_u? Ajuá go gue'a xa 'racaguih_u'a. Hangue ya hingo drí mandaseh_u.

20 Ngue'a Ajuá bi gutc'aguih_u xá mādi co rá ji rá hmāca T'u. Hangue 'yøth_u ra ts'edi gue da hneca rá nsunda Ajuá ja ri ndo'yoh_u ne ja ri corasoh_u, ngue'a numa ndo'yoh_u ne ma corasoh_u go rá meti Ajuá.

7

Ya hoga ts'ofø pa nú'u 'bui yá 'behñā ne pa nú'u jo'o

1 Nubyá ma ga xi'ah_u de nuya nt'aní grí 'ñanih_u nu ngá 'yopcah_u: Xá hñohmā 'bui ra 'ñøhø hinda me'tsa rá 'behñā,

2 pe ndunthi ya 'ñøhø hinda za da 'mūse nsingue rá 'behñā. Hangue por gue'a, pa hinda hñuxui ya 'behñā nú'u hingue xi yá 'behñā, ma'na xá hño 'nara 'ñøhø dá nthatui 'nara 'behñā pa gue'a drá meti. Ha 'nara 'behñā ma'na xá hño dá nthatui 'nara 'ñøhø pa gue'a xi drá dāme.

3 Ra 'ñøhø mahyoni da 'yøt'e co rá 'behñā nú'a rí 'ñepi, nehe njab_u da 'yøt'a ra 'behñā co rá dāme nú'a rí 'ñepi.

4 Y nura 'behñā ya hingo da mandase rá ndo'yo, ngue'a nurá dāme go ri mandabi rá ndo'yo'a. Njab_u nehe ra 'ñøhø ya hingo ri mandase rá ndo'yo, ngue'a nurá 'behñā go ri mandabi rá ndo'yo'a.

5 Hangue 'yøth_u ngu nú'a rí 'ñep'a'ih_u de gue'aseh_u, odi 'ra'ah_u ra mfada 'na ngu ma'na. Pe 'bui xcá cohih_u 'nara cohi pa gui 'yaph_u Ajuá, nu'bú hā,

da za gui 'uegueh_u 'raya pa. Nep_u de gue'a da za gui 'b_uh_u 'nadb_u mahyεgui ma'na'qui pa njab_u hinda za da hya'ah_u ra Satá gui hñuxh_u co ma'na ra ja'i.

6 Stá xi'ah_u gue xá hño gui hong_u ri 'behñah_u, pe hingo drí ja'ah_u, go da huanh_u nú'a gui 'yøth_u.

7 Pa guequi ga neh_u gue gatho da nja ngu dí nja hinstá nthati jo'o ma 'behñ_u, pe cada 'na 'rama'na'ño yá mfeni xa umbabi Ajuá.

8 Nú'ah_u viudah_u, ne gatho nú'ah_u hinxcá nthatih_u, jo'o ri 'behñah_u nixi ri dameh_u, dí xi'ah_u ga neh_u gui njah_u ngu dí nja hinstá nthati jo'o ma 'behñ_u.

9 Pe nu'b_u gui hanth_u gue Ajuá hinxa 'ra'ah_u ra ts'edi pa gui 'b_useh_u, ma'na xá hño gui nthatih_u, ngue'a hingui ho gui 'b_uh_u hønse co ra nc'at'i.

10 Y nú'ah_u 'b_u ri 'behñah_u, ha nú'ah_u 'behñah_u 'b_u ri dameh_u, dí 'bep'ah_u ngu nú'a bi m_unga ra Zidada, gue ni 'na de gue'ah_u hinda za gui nhyεguih_u. Hingo de guecseh_u dí 'bep'ah_u gui 'yøth_u njab_u, nura Zidada go gue'a ri 'bep'a'ih_u.

11 Nu'b_u ra 'behñ_u da hyεp_u rá dame, odi j_u ma'na ra 'ñøhø pa drá dame, y nu'b_u ra 'ñøhø da hyεp_u rá 'behñ_u, odi j_u ma'na ra 'behñ_u pa da 'yø'te drá 'behñ_u. Nu'a da 'yø'te, ma'na xá hño dá mpumbabi ri yoho ne da yopa 'm_ui 'nadb_u ma'na'qui.

12 Nubya nugui go ma ga xi'ah_u nú'a dí beni gui 'yøth_u, hingo ra Zidada ri 'bep'ah_ubya. Nu'b_u 'nara cu pe'tsa rá 'behñ_u hingrá gamfri, ne nu'b_u nú'a ra 'behñ_u hini utsa rá dame ngue'a ra gamfri, osti hep_u.

13 Y nu'b_u 'nara nju di pe'tsa rá dame hindra gamfri pe nu'b_u nú'a ra 'ñøhø hini utsa rá 'behñ_u ngue'a ra gamfri, osti hep_u rá dame'a.

14 Ngue'a nu'b_u 'nara 'behñ_u ra gamfri ne rá dame hingrá gamfri, nú'a ra 'ñøhø'a hani rá japi Ajuá po rá 'behñ_u, ngue'a rá 'behñ_u rá batsi Ajuá. Y nu'b_u 'nara 'ñøhø ra gamfri ne rá 'behñ_u hingrá gamfri, nú'a ra 'behñ_u'a hani rá japi Ajuá po rá dame, ngue'a nurá dame rá batsi Ajuá. Nu'b_u hindi njab_u co ra 'ñøhø o ra 'behñ_u hingrá gamfri, nu'b_u nixi yá batsi hingá njapi. Pe nu'b_u njab_u h_u, njapi yá batsi.

15 Pe nu'b_u 'nara 'ñøhø hingrá gamfri ne da hyεp_u rá 'behñ_u ngue'a ra gamfri, o nu'b_u 'nara 'behñ_u hingrá gamfri ne da hyεp_u rá dame ngue'a ra gamfri, dá 'uegue, ngue'a nú'a ra cu o nú'a ra nju pe'tsa ra nsεqui da 'uegue de nú'a hingrá gamfri, ngue'a Ajuá bi zoncah_u pa ga 'b_uh_u 'nara hoga'm_ui.

16 Xi nu'i zi nju, ¿ha gri pađi ua da mpøhø ri dame po rá ngue'i? Nehe nu'i zi cu ¿ha gri pađi ua da mpøhø ri 'behñ_u po rá ngue'i?

17 Cada 'na de gue'ah_u 'b_uh_u ngu nú'a xa 'yep'ah_u ra Zidada ante da zohn'ah_u'a pa gá camfrih_u. Nuna guehna drí 'bepabi da 'yø'ta gatho ya cu de hab_uraza ya nija.

18 Nu'b_u 'nara cu ya xa gamfri Ajuá ne xqui thu'tsua ra seña ja rá ndo'yo, hinte ja. O 'b_u 'b_ui 'nara cu xa gamfri Ajuá ne hingui pe'tsa ra seña ja rá ndo'yo, ya odi huxa nú'a ra seña'a.

19 Hinte ri muui 'b_u to'o pe'tsa ra seña o hingui pe'tsi. Nu'a ma'na ri muui, nú'a ga øth_u nú'a ri manda Ajuá.

20 Cada 'na dá sigui dá mpefi hab_u mri mpefi de ante da gamfri Ajuá.

21 Nu'b_u xi ngrá nzai'be_ugo de ngá camfri ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, hini japi. Pe nu'b_u dá za gui pøni dega 'be_ugo, pøni 'bestho.

22 Nú'a mi 'b_ui dega 'be_ugo ante da gamfri ra Zidada, ya nub_uyá hingrá 'be_ugo de 'nara ja'i ja rá thandi Ajuá ngue'a ya rá 'be_ugo ra Zidada. Nehe nu'a ra ja'i

bi gamfri ra Zidada ne himi 'bui dega 'bego, nu'á go gue'a 'nara 'begobyá de ra Zidada Jesucristo.

23 Ajuá bi gutc'aguihu xá mađi, hangue nubya ma ga pephua, hingo ma ga pepabihu ya ja'i.

24 Zi cuhu, sigui gui mpehu há ngrí mpehu de gá camfrihu ra Zidada Jesucristo, y Ajuá ja da 'mahni con gue'ahu.

25 Y gatho nú'ahú jo'o ri 'behñahu, ha nú'ahú 'behñahu jo'o ri damehu, hinte xa 'bepcagui ra Zidada ga xi'ahu, hõnse dí 'ra'ahu 'nara ts'ofó de ma mfenise. Y nura ts'ofó'a gue'a majuani ngue'a Ajuá po rá nthecate xa hñuxcagui pa ga manbabi rá noya'a, hangue dí 'ra'ahu 'nara hoga ts'ofó.

26 Nugui dí beni gue xá hño gui 'buthu nsi ri 'behñahu nsi ri damehu ngu gui 'buhu, ngue'a xi ja ya ts'othogui nuya pabya dí 'buhu.

27 Nu'bu 'bu ri 'behña, oxqui hepu. Ha nu'bu jo'o, oxqui honi.

28 Ha nu'bu gui hongá ri 'behña, hingrá ts'oqui. Ha nu'bu 'nara nxutsi da hyonga rá dame, hingrá ts'oqui nehe. Pe nu'a tó'o da hyonga rá 'behña, o nura 'behña da hyonga rá dame, ma da thogui ndunthi ya dumai, hangue nugui ga nehma gue hingui thohu ya dumai.

29 Zi cuhu, dí ne ga xi'ahu gue ya hinga ndunthi ya pa dí 'buhua. Hangue nu'a tó'o pe'tsa rá 'behña, dá 'yot'a ra uenda gue hingui pe'tsi, pa da za da mepabi Ajuá.

30 Nu'a tó'o zoni, odi oda rá mfeni nsõcta ra ts'oni, ne nu'a tó'o ri johya, odi oda rá mfeni nsõcta ra johya. Nu'a tó'o ri ntai, dá 'yot'a ra uenda gue hinte pe'tsi.

31 Ha nu'a tó'o ri johya co nuna ra ximhai, dá 'yot'a ra uenda gue hini johya, ngue'a nuna ximhai 'yo rí uadi rí thogui.

32 Nugui ga nehma hingui jamasu ya t'ot'e de nuna ra ximhai, ngue'a nu'a tó'o jo'o rá 'behña xi ri jamasubi rá 'befi ra Zidada, ne 'bui pa da 'yot'a nú'a ri ho ra Zidada.

33 Pe nu'a tó'o 'bu rá 'behña mahyoni da jamasu ya t'ot'e de nuna ra ximhai, ne da 'yot'a nú'a ri ho rá 'behña.

34 Ha nuya 'behña, hinga mahyegui nú'a 'bu rá dame co nú'a jo'o rá dame. Nu'a jo'o rá dame, ma'na ri jamasubi rá 'befi ra Zidada, ne 'bui pa da mepabi Ajuá con gatho rá ts'edi ne con gatho rá mfeni. Pe nu'a tó'o 'bu rá dame, mahyoni da jamasu ya t'ot'e de nuna ra ximhai, ne da 'yot'a ngu nú'a ri ho rá dame.

35 Nuna dí xi'ahu guehna pa go ri hñohu. Dí zo'ahu pa gui 'yothu ra hño ngu rí ñepi gui 'yothu pa da za gui pepabihu Ajuá con gatho ri muihu ne hinte da hu'ts'ahu. Nugui hindí eñ'ahu gue 'bu gui hongá ri 'behñahu hingui 'yot'ua hu rá paha Ajuá.

36 Nu'bu 'nara cu dí 'bu rá t'ixu, y handi gue ya da za da nthati'a, dá 'yot'a ngu nú'a xa bengá rá dada ante sta tho rá mbatsja'i. Hingo 'nara ts'oqui nú'a xa beni da nthata rá t'ixu.

37 Pe nu'bu 'nara cu 'bu rá t'ixu, ne nura dada'a xa beni gue hinda thata rá t'ixu, ne 'bu 'nadra mfeni xa beni gue hinhya'mu da umba nsequi da nthata rá t'ixu, nú'a ra cu'a ot'e xá hño nehe.

38 Hangue nu'a tó'o ri unga rá t'ixu pa da nthati, xá hño ot'e. Nehe nu'a tó'o hingui ne da thata rá t'ixu, ma'na xá hño nú'a ot'e.

39 Nu'a ra 'behña xa nthati, hingui tsa da 'uegue de rá dame núbya te rá dame, ngue'a njabu manga ra ley. Pe nu'bu ya da du rá dame, nú'a ra 'behña'a

'b_u da beni da nthati, da za da nthati co nú'a da ne'a, h_onse gue drá gamfri h_a, ne 'b_u go rá paha Ajuá.

⁴⁰ Pe nu'a go dí mangá, ma'na xá h_ño hinda yopa nthatihma. Guehna dí bengá, y dí camfri gue dí hanpabi rá Maça Ndahi Ajuá.

8

Ya hñuni nú'u thoqui pa da hñá'tua ya c'oi

¹ Nubyá ma ga xi'ah_u de nuya hñuni thoqui pa da hñá'tua ya c'oi. Dí pah_u gue gathoguih_u ja ma mfa_dih_u. Pe nura mfa_di nsinque ra hmáte ri jac_u ga 'ñets'ih_u, pe nura hmáte xa 'rac_u Ajuá go gue'a ri jac_u ga tetuah_u yá jamfri ma miq_u'eih_u.

² Nu'a tó'o beni gue xi ja rá mfa_di, go gue'a hingui pa_di gatho nú'a rí 'ñepi da ba_di.

³ Pe nu'a tó'o ri ma_di Ajuá, Ajuá ma gue xá hñ_o rá 'm_ui.

⁴ Nuya hñuni hñá'tua ya c'oi 'b_ucua ja ra ximhai, hinte ri muui, ngue'a dí pah_u gue nuya c'oi'u hinte ri muui. Ngue'a nu_u dí pah_u gue 'nat'a Ajuá 'b_ui, hingui 'b_ui ma'ra.

⁵ Masque t'ena gue nuni mahets'i ne nuua ja ra ximhai 'b_ui ndunthi nú'u t'embabi gue go gue'u Ajuá, pe masque t'emb_i njab_u, nu'ú hini mandaguih_u.

⁶ Ngue'a pa guecaguih_u dí pah_u gue 'nat'a Ajuá 'b_ui, y go gue'a ma Dadah_u. Nú'á go gue'a bi hyoca gatho ya t'øt'e, ne dí 'b_uh_uua pa ga nsundah_u'a. Nehe 'nat'a ma zi Hmuh_u 'b_ui, y go gue'a ra Zidada Jesucristo nú'a to'o bi t'ent'ua ja rá 'ye pa go bi hyoca gatho ya t'øt'e, ne go gue'a bi 'rac_u 'nara 'ra'yo te.

⁷ Pe hinga gatho ya cu xa ba_di xá hñ_o gue 'nat'a Ajuá 'b_ui. 'Ra astabya hinxa pumfri_{tho} yá nza_i mi pe'tsi nu de mi camfri ya c'oi, ne ora da zi nú'a ra hñuni xa hñá'tuabi ya c'oi, beni gue go gue'a 'nara ts'oqui, ngue'a benth_o gue nehe ya c'oi ja yá ts'edi, pe hina.

⁸ Pe hingue po ra hñuni da za ma'na ga 'b_uh_u xá hñ_o ja rá thandi Ajuá. 'B_u ga ñunih_u, hinte ja, y nu'b_u hinga ñunih_u, nehe hinte ja.

⁹ Pe masque dí pe'tsh_u ra nse_qui pa ga øth_u 'na de guehya, mahyoni ga jamasuh_u pa hinga japh_u da 'yøt'a ya ts'oqui nú'u otho ndunthi yá jamfri.

¹⁰ 'B_u 'nara cu otho ndunthi rá jamfri, ne da hyant'a'i gri hudi gri ñuni ja 'nará ngo 'nara c'oi, nu'b_u nú'a ra cu'a 'na t_ui rá jamfri, grí cad_i pa da thogui da ñuni nehe'a.

¹¹ Y njab_u masque pa ja ri mfeni hingrá ts'oqui ngue'a guí pa_di nú'a guí øt'e, pe njab_u guí japa nuri cu da menga ja ra ts'oqui. Y guí pa_di gue nehe po nura cu'a bi du ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

¹² Hangue nu'b_u njab_u nú'i guí ts'ocua rá mfeni 'nara cu nú'a othotho ndunthi rá jamfri, pa_di gue numa zi Hmuh_u ra Jesucristo go gue'a guí øt'ua nú'a ra ts'ocate'a.

¹³ Hangue 'b_u po 'nara hñuni ga tsi, ga japi da nts'oca 'nama cu, nu'b_u ma'na xá hñ_o hinhya'm_u ga tsi nura hñuni'a.

9

Ra nse_qui nú'a mi pe'tsa ya apostol

¹ Pah_u xá hñ_o gue ngui drá apostol de ra Zidada Jesucristo dí pe'tsa ra nse_qui ga øt'a ngu nú'a rí 'ñepcagui ngue'a drá apostol. Nugui stá handa ma Zidadah_u ra Jesu, ne go dá zo'ah_u de gue'a pa gá camfrih_u.

² Nu'bu ma'ra ya cu beni gue hinga majuañi drá apostol, pe nu'ahu ha, guí pahú gue drá apostol ngue'a xcá camfrihu Ajuá po ma noyaga.

³ Ne nú'u to'o ñama'ñu de guecagui, njaua dí xipabi:

⁴ ¿Ha gue hiní 'ñepcagui da t'aquí nú'a te ga tsi?

⁵ ¿Ha gue hindí pe'tsa ra nsequi 'bu ga ne ga hongma 'beñña ne ga tsits'i habú dí 'yo ngu øt'a ra cu Pedro ne ma'ra ya apostol ne nú'u yá cu ra Zidada Jesu?

⁶ Nugui ne ra cu Berhna ¿ha gue hønseguihe hiní 'ñepcahmahe da t'acje te ga tsihmahe nsinque ga mpehe?

⁷ ¿To'o gue'a 'bui dega soldado ne hingui t'umbi te da zi? ¿To'o nú'a pe'tsa 'nara ua'obxi ne hinda zipabi rá fruta? ¿To'o nú'a pe'tsa ya mbo'ni, ne hinga ja ri ñuni ja yá mbo'ni?

⁸ Núna dí ma, oguí beñhu gue go dí manse, ngue'a njabu mangua rá ley ra Moise,

⁹ ne ena njaua: "Oxqui tu'tuahú rá ne ra ndamfri ora net'a ra trigo ja ra era." ¿Ha gue Ajuá bi ma xi majuañi de ra ndamfri?

¹⁰ Hina, nu'á bi ma pa guecaguihu, ne bi t'ofu pa go ma hñohu, ngue'a nu'a tó'o fuxa ra hai ne nu'a tó'o juxa ra sofo, rí 'ñepi da zi de nú'a pot'i'u.

¹¹ Hangué nu'ahu guí njahu ngu 'nara 'bot'i y nuje ngu go dyá mot'ihe ngue'a dá xi'ahé rá noya Ajuá. Nu'bú ¿ha gue hiní 'ñepi guí faxcahe ne guí 'racje te ga tsihe?

¹² Nu'bu nú'u ma'ra ya cu ri mpefi con gue'ahu go guí faxhu ne guí umfu te da zi, xi nuje ¿ha gue hingo ma'na rí 'ñepcaguihe guí faxcahe?

Nuje, asta nubyá hinte stá a'ahé, masque rí 'ñepcaguihehma. Nu'a dí øthe, dí tsethe ra thuhu ra nduthe pa hinto da ñama'ñu de rá noya ma zi Hmuhú ra Jesucristo.

¹³ ¿Ha gue hingui pahú gue nu'a tó'o ri mpefi ja yá ndañija ya xodyo ja da t'umbabini te da zi? Y nu'a tó'o ri mpefi ja ra ata tsi nú'u ya mbo'ni tho dega hñ'a'ti pa Ajuá.

¹⁴ Njabu bi manda ra Zidada nehe gue nu'a tó'o mangua ra maça hoga noya rí 'ñepabi da t'umbabi te da zi.

¹⁵ Pe nugui masque rí 'ñepcagui, pe hinte stá a'ahu nixi hindí op'a'ihu pa ga a'ahu nú'a te dí honi. ¡Ngue'a nugui masque drí 'ñuni ga tu pe hindí ne to'o da 'ñena gue dí mangua ra maça hoga noya pa hønse dí tahá nú'a dí tsi!

¹⁶ Hingui tsa ga 'ñets'i ngue'a dí manbabi rá noya Ajuá, ngue'a nu'bu hinga ma, ¿te ma ga thadi ja rá thandi Ajuá? Nu'bu hinga manba rá noya Ajuá, guehna 'nara dumai pa guecagui.

¹⁷ Nu'bu núgui dí manba rá noya Ajuá con gatho ma paha, nu'bú dí tømí gue go ma da gutcagui Ajuá. Pe nu'bu núgui hinga nehma ga manbabi rá noya Ajuá, pe guehna ma 'befi xa t'acagui, hangué mahyoni ga øt'e.

¹⁸ Nu'bú, ¿xi nda'a ma thaha? Nu'a ma thaha, ga johya ga manba rá noya Ajuá nsinque te da t'aquí de guecua, masque rí 'ñepcahma.

¹⁹ Nugui hindrá 'be go de 'nadra ja'i, nugui drá 'be go pa gatho ya ja'i, ngue'a dí zofu pa njabu ndunthi de gue'u da gamfri ma zi Hmuhú ra Jesucristo.

²⁰ Nugui dí øt'a ngu yá nzai ya xodyo pa da za ga zofu, nehe dí øt'a ngu yá nzai nú'u 'bu ja rá hmanda ra ndaxjua ley pa da za ga zofu nehe'u, masque nugui ya hindí 'bui de ja ra ndaxjua ley.

21 Nehe dí øt'a ngu yá nzai nú'u hingui 'bui ja rá hmanda ra ndaxjua ley pa njabũ da za ga zofu'u nehe. Pe nugui hinstá 'uegue de ja rá ley Ajuá, ngue'a nugui dí 'bui de ja rá hmanda ma Zidadahũ ra Jesucristo.

22 Nehe dí øt'a ngu yá nzai nú'u ya cu ts'ũtho yá jamfri, pa da za ma'na ga zofu'u. Nugui stá nzai ga tembabi yá nzai gatho ya ja'i pa da mpøhø 'ra de gue'u, ngue'a cada 'na de gue'u, 'rama'na'ño hanja gra zofoga'u.

23 Dí øt'a njabũ ngue'a dí ne gue ma'na da ntanga ra maça hoga noya, ne pa njabũ da za ga hani ndunthi ya japi bra hña nura maça noya'a.

24 Ha gue hingui pahũ gue gatho nú'u ri ntsa'rihi, da ma mahyegui, pe 'mefa 'natho nú'a to'o ma da dāhā. Nujũ nehe ma ga øthũ njabũ, ga 'yohũ xá hño ja rá thandi Ajuá pa njabũ ga hānga ma thāhahũ nehe nú'a ma da 'racju'a.

25 Dí pahũ gue gatho nú'u to'o ri ntsa'rihi xi ri su rá ndo'yo pa da nja rá ts'edi. Nu'ú øt'a njabũ hønse pa da dāhā 'nara thāhā nú'a ma da thegue. Pe nujũ dí pahũ gue ma ga hāñhũ 'nara thāhā nú'a hinhya'mũ ma da thegue.

26 Hangue nugui drí hña ra 'rihi nehe, pe drá ma manjuantho pa nuni habũ ma ga tsøni, ne co rá ts'edi Ajuá drí ntuhni pa ga ntate, hingue hønse dí 'ñenitho.

27 Nugui xi drí su ma ndo'yo nehe pa hinte da 'yøt'e, y drí japi da 'yøt'e nú'a go dí ne, ngue'a hindí ne ga 'be ma tsa ja rá thandi Ajuá, masque stá zofohma ndunthi ya ja'i.

10

Ra ts'ofu pa hinda søcambeni ya c'oi

1 Zi cuhũ, dí ne ga ben'ahũ nehe gue nú'u ndu ma xitahũ nu de bá pønga de Egipto bra zi ra Moise, ne mri 'bet'o 'nara guui, ne bi 'rax'u ja ra Thenga Ndehe.

2 Nu'ú bi ðena ra guui ne bi 'ranga ja ra Thenga Ndehe, hangue nu'ú bi 'natho co ra Moise, go gue'a 'nara nt'udi de ra sistehe.

3 Ne dí pahũ gue gatho'u mahyegui bi zi nú'a ra nzaqui bá ehe de mahets'i.

4 Ne gatho mahyegui bi zi nú'a ra dehe bá pēhna Ajuá ne bi bøhø de ja 'nara do. Y nú'a ra do'a gue'a 'nara nt'udi de ma zi Hmuhũ ra Jesucristo mi 'yo con gue'u haburaza mi 'yo'u.

5 Pe ndunthi de gue'u, Ajuá bi hyandi gue hinxmá hño nú'a mi øt'e'u, hangue ndunthi de gue'u bi du ja ra mbonthi.

6 Gatho nú'a bi thogui'u go gue'a ngu 'nara ts'ofu pa guecju, pa hinga hyøcju nú'u ya t'øt'e xá nts'o, ngu nú'a bi 'yøt'e'u.

7 Hinga beñhũ ga nsudahũ ya c'oi ngu bi 'yøt'a 'ra de gue'u, ngu enga ja ra Maça T'ofu: "Ya ja'i bi hñudi bi ñuni ne bi ntsithe, nepũ de gue'a bi 'mai bi 'yøt'ua yá ngo ya c'oi co ya hnei."

8 Ne hinga hñuxhũ co ya 'beñña nú'u hingue xi ma 'beññahũ ngu bi 'yøt'a 'ra de gue'u, hangue nu'ú 'nada ra pa bi du 'natemáñũ 'mo ya ja'i.

9 Nixi hinga beñhũ ga tsøt'uahũ rá mui Ajuá ngu bi 'yøt'a 'ra de gue'u, hangue 'nara pa ndunthi de gue'u bi mahna ya qu'eña, ne bi du'u.

10 Ne hinga ñama'ñuhũ de nú'a øt'e Ajuá con guecju ngu bi ñama'ñũ 'ra de gue'u, hangue 'nara pa Ajuá bá pēhna 'nara enxē pa bi hyo'u.

11 Gue'a gatho bi thogui ndu ma xitahũ, ne bi t'ofu pa njabũ ga beñhũ gue guehna 'nara ts'ofu pa guecju núju dí 'buhũua ja ra ximhai de nuya ngaxa pabya.

12 Hangue nu'ḥ tó'o beni gue xi 'b̃ai xá h̃ño, dá nsu pa hinda d̃api da 'ỹot'a ya ts'oqui.

13 Gatho nú'ḥ ya ts'othogui dí thoguiḥ, njabḥ thogui nehe gatho ma'ra ya ja'i. Pe Ajuá nzantho sugaguiḥ, y nu'á hinda hocjḥ ga thohḥ ya ts'othogui nú'ḥ da hyandi'a gue hinda za ga tsethḥ. Ha nura ora dí thohḥ 'nara thogui, nu'á ri 'racjḥ ra ts'edi pa ga tsethḥ.

14 Hangue dí xi'ahḥ zi cuhḥ, ogrí nsundahḥ ya c'oi. 'Ueguehḥ de nú'a ra nzai'a.

15 Dí xi'ahḥ njabḥ ngue'a dí padi gue nú'a dí xi'ahḥ 'bestho tso ri mfenihḥ, y nu'aschḥ da za gui pahḥ ua majuaní nú'a dí mā ua hina.

16 Ora dí tsihḥ ra M̃aca Nt'oxi, gue'a 'nara nt'udi gue dí 'nathohḥ co ma Zidadahḥ ra Jesucristo ne nújḥ 'na ngu ma'na. Nu de dí aphḥ Ajuá dí tsihḥ ra vinu, y nura vinu'a go gue'a 'nara nt'udi de rá m̃aca ji ma zi Hmuhḥ ra Jesucristo nú'a bi mani ja rá pont'i'a po rá nguecjḥ. Y nú'a ra thuhme dí h̃ñeguehḥ, go gue'a 'nara nt'udi de rá zi ndo'yo'a nú'a bi uni pa bi tho po rá nguecjḥ.

17 Masque nujḥ drí ndunthihḥ, pe 'nada nú'a ra thuhme dí tsihḥ, hangue por gue'a drí 'nathohḥ.

18 Ngu dí pahḥ gue nuya me Israel nú'ḥ to'o mi tsi nuya mbo'ni mi ts'at'i dega h̃ñá'ti, mi 'natho yá jamfri mi x̃ocambeni Ajuá, hangue nu'á mi 'natho nehe'ḥ po nú'a mi tsi'ḥ.

19 Nugui hingo dí xi'ahḥ gue ya c'oi ja yá ts'edi, ne hindí xi'ahḥ gue ri muui nú'ḥ ya h̃ñuni xa h̃ñá'tuabi'ḥ, ngue'a nu'á h̃inte ri muui y nixi otho yá ts'edi'ḥ.

20 Nu'a dí xi'ahḥ gue nuya h̃ñuni hoca nú'ḥ h̃ingyá gamfri pa da umbabi ya c'oi, nuya h̃ñuni go gue'ḥ pa ya ts'ond̃ahi, hingue pa Ajuá. Y nugui hindí ne gui 'nathohḥ co ya ts'ond̃ahi.

21 Hinda za gui tsihḥ ra M̃aca Nt'oxi ne gui tsihḥ nú'a thocuabi ya ts'ond̃ahi. Ne hinda za gui h̃ñuhḥ ja rá mexa ra Zidada nepḥ ma grí huhḥ ja ya mexa habḥ t'ot'ua yá ngo ya c'oi, ngue'a nu'á go gue'ḥ de ra ts'ond̃ahi.

22 ¿Ha gue guí nehḥ ga ts'ot'uahḥ rá m̃ai ra Zidada? O ¿ha gue guí beñhḥ gue go ma'na ja ma ts'ediḥ de gue'a? Hina.

Ra gamfri pe'tsa ra nsequi da 'ỹot'a nú'a go da ne pe co ra hm̃ate

23 Zi cuhḥ, da za gui beñhḥ gue h̃a dí pe'tshmahḥ ra nsequi ga øthḥ gatho nú'a ga nehḥ. Pøde h̃a da za, pe hinga gatho rí 'ñepi ga øthḥ, ne hingue por gatho ya t'ot'e da za ma'na da te ma jamfriḥ.

24 Oguí suhḥ h̃onse ri tehḥ, supabihḥ rá te nehe ri miqu'eihḥ.

25 Tsihḥ gatho nú'a te 'ba ja ra tai, ogrí 'ñanihḥ 'met'o ua xa h̃ñá'tuabi ya c'oi o hina, pa hinda ts'oca ri mfenihḥ.

26 Ngue'a ra Zidada go rá meti gatho ra ximhai ne gatho nú'a ja ja ra ximhai.

27 Nu'bḥ 'nara ja'i h̃ingrá gamfri da zix'ahḥ ja rá ngu pa gui ñuñhḥ con gue'a, ha nu'bḥ guí ne gui maha con gue'a, rí maha ne tsihḥ gatho nú'a da 'ra'ahḥ nsinque gui 'yambabihḥ habḥ xuá h̃ñá, pa hinda ts'oca ri mfenihḥ.

28 Pe nu'bḥ da 'mḥ 'na to'o da xi'ahḥ gue nú'a te ma gui tsihḥ xa h̃ñá'tuabi ya c'oi, nu'bḥ oguí tsihḥ pa hingui ts'ocuahḥ rá mfeni nú'a to'o bi xi'ahḥ.

29 Nugui hindí xi'ahḥ gue go ma da ts'oca ri mfenihḥ, dí xi'ahḥ pa nú'a to'o da xi'ahḥ gue hingui ho nú'a ma gui tsihḥ, pa hingui ts'ocuahḥ rá mfeni'a.

Pe da za da bengá 'na ne da 'ñena: “¿Hanja go da za da thagagui hinga øt'a 'nara t'ot'e ngue'a ma'na ra cu beni gue ra ts'oqui?

³⁰ Nu'bu dí tsi te dí tsi ne dí umbabi njamadi Ajuá, ¿hanja ma go da nongagui ma'na ra cu por nú'a te dí tsi?"

³¹ Pe nugui dí xi'ahu, gatho nú'a gui othu, 'bu gri ñuñhu, 'bu gri tsithehu, 'bu gri othu ma'na te gri othu, 'yøthu gatho pa rá nsunda Ajuá.

³² Jamasuhu nú'a gui othu pa hingui ts'ocuahú yá mfeni ya xodyo, nixi nú'u hingyá xodyo, nixi nú'u ya cu 'bui ja rá nija Ajuá.

³³ Nugui dí øt'a ra ts'edi pa ga øt'a nú'a xá hño pa ga hu'mbabi yá mai gatho ne hinga ts'ocua yá mfeni. Nugui hindí honse ra hño pa guequi, dí øt'a nú'a xá hño qué pa da mpøhø ma'ra.

11

¹ Yøthu ngu núna dí øt'e, ngue'a nugui dí øt'a ngu nú'a bi 'yøt'a ma zi Hmuhu ra Jesucristo.

Ra ts'ofopa ya 'behña nú'u pa ja ya hmunts'i

² Zi cuhu, nugui dri johya ne dí ex'ahu ngue'a hincá pumfrihu gatho nú'a stá xi'ahu, ne gui othu gatho ngu nú'a stá u't'ahu gui 'yøthu.

³ Pe nugui dí ne gui padihu gue numa zi Hmuhu ra Jesucristo go gue'a ra ñaxu de gatho ya 'ñøhø, y nura 'ñøhø gue'a ra ñaxu de rá 'behña, y nu Ajuá ra Dada go gue'a ra ñaxu de ma zi Hmuhu ra Jesucristo.

⁴ Nu'bu 'nara 'ñøhø xa go'ma rá ñaxu ora apabi Ajuá de ja ya hmunts'i, o de ora ña de rá noya Ajuá, njabu ri 'betua rá tsa rá ñaxuse.

⁵ Pe nu'bu 'nara 'behña hinxá go'ma rá ñaxu ora apabi Ajuá ne ora manbabi rá noya'a, ri 'betua rá tsa rá ñaxuse, tsatho xa 'ñaxi.

⁶ Nu'bu ya 'behña hingui co'ma yá ñaxu, ma'na xá hño dá 'ñaxi, pe nu'bu gue'a 'nara 'betsa da 'ñaxi, ma'na xá hño dá go'ma rá ñaxu ora apabi Ajuá.

⁷ Nura 'ñøhø hiní 'ñepi da go'ma rá ñaxu ngue'a nura 'ñøhø bi hyoca Ajuá ngu tengu rá 'bai'a ne ja ri hnequini nurá nsunda Ajuá. Pe nu ja ra 'behña, ja ri hnequini rá nsu ra 'ñøhø.

⁸ Ngue'a nura 'ñøhø hingue bi thoqui de ra 'behña, nura 'behña bi thoqui de ra 'ñøhø.

⁹ Y nura 'ñøhø himbi thoqui po rá ngue ra 'behña, nura 'behña ha, bi thoqui po rá ngue ra 'ñøhø.

¹⁰ Hange nura 'behña rí 'ñepi da go'ma rá ñaxu po rá ngue ya enxé handgahu, ngue'a gue'a 'nara seña gue 'bui to'o ma'na ri manda que ya 'behña.

¹¹ Pe de ja rá thandi Ajuá gatho'u ri muui mahyegui, gue dra 'behña gue dra 'ñøhø, ngue'a nsinque rá 'ñøhø hinxá 'mu ra 'behña, ha nsinque rá 'behña hindi 'bu ya 'ñøhø.

¹² Ngue'a desde ra mudi nura 'behña gá 'ñehe de ja ra 'ñøhø, y nubyá, nura 'ñøhø rí 'ñehe de ja ra 'behña, pe gatho go øt'e Ajuá.

¹³ Xi da beñhu xá hño, ¿ha gue ri hnequi xá hño 'nara 'behña ora apabi Ajuá ne hinxá go'ma rá ñaxu?

¹⁴ ¿Ha gue hingrá 'betsa 'bu 'nara 'ñøhø da hopi da te rá stá?

¹⁵ Pe nu'bu ra 'behña da hopi da te rá stá, nú'a ha, rá ntsøhui, ngue'a gue'a xa t'umbabi pa da go'ma rá ñaxu ngu 'ñena 'nara cøni.

¹⁶ Pe nu'bu da 'mu 'ra to'o da ne da ntsanoya de núna dá ma de yá stá ya 'behña, pahú xá hño gue nuje gue'a ma nzaihe, ne yá nzai ma'ra ya cu nú'u 'bui ja ma'ra yá nija Ajuá.

Ya cu bi zi ra Maça Nt'oxi ngu himi 'ñepabi'u

17 De núna dí op'ahábya hingui tsa ga ex'a'ihú ngue'a stá øde de nú'a guí øthu ora grí muntshú, hinguí øthu nú'a xá hño, hønsé guí øthu nú'a hingui ho ja rá thandi Ajuá.

18 Dí øde gue ora grí muntshú, guí øthu ya hegue, ngue'a hinga mahyεgui nú'a guí mañhú, y dí camfri gue ngu'bu gue'a guí øthu.

19 Pe pøde mahyoni da njabú, pa ja da hnequini nú'u to'o hanpa rá mfaði Ajuá, y nú'u to'o hina.

20 Ora grí muntshú pa gui nt'oxihú nepú gui tsihú ra Māca Nt'oxi, nú'a guí øthu hinguí øthu pa ra Zidada,

21 ngue'a nú'a guí haḡhú pa gui tsihú, grí 'bet'ohú gui dāma tsisehú, ne hinte guí xεpabihú nú'u ma'ra ya cu. Hangue 'ra de gue'ahú guí tuhú ra thuhu, ha nu ma'ra xi grí tithohú.

22 ¿Hanja guí øthu njabú? ¿Ha gue otho ri nguú habú guí ñuñhú ne guí ntsithehú? ¿Ha gue grí tṣabihú rá maça nija Ajuá? ¿Ha gue hinguí 'betuahú yá tsa nú'u ma'ra othobi te da zi? Xibya, ¿te guí ne ga xi'ahú? ¿Ha gue ga e'ts'a ri nsuhú? Hina, ngue'a núna guí øthu hinxá hño.

Ra Maça Nt'oxi

(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

23 Nuguí ya stá u't'a'ihú hanja grí tsihú ra Māca Nt'oxi ngu nú'a bi 'ñutcagui ra Zidada. Nú'a ra xuui bri da'a, bi gú ra thuhme,

24 nepú bi umba njamaði Ajuá. Ne de gue'a bi hyeca nura thuhme'a, nepú bi 'ñena: "Tsihú nuna ra thuhme, ja ra uenda go guehna ma ndo'yo núna ma da hna'mbabi po rá ngue ri tsoquihú. Ne ora guí tsihú nuna ra thuhme, 'yøthu ngu 'nara feni de guecagui."

25 Nepú ngu bi uadi bi nt'oxi'u, ra Jesu bi gú 'nara vaso habú mi po ra vinu, ne bi 'ñembabi'u: "Nuna vinuna, go guehna 'nara nt'udi de nú'a ra 'ra'yo cohi ma ga øt'e co ma ji nú'a ma ga fani. Ora guí tsihú nuna vinuna, 'yøthu ngu 'nara feni de guecagui."

26 Hangue nú'a ra ora guí tsihú ra thuhme ne ra vinu gue'a ra ora guí udiuh de rá du ma Zidadahú asta nú'a ra pa'a stua yopa pengui.

Hanja da za da ts'i ra Maça Nt'oxi ngu ri ho ra Zidada

27 Hangue nuguí dí xi'ahú gue nu'a tó'o da zi nú'a ra thuhme'a ne nú'a ra vinu'a ne hinda zi ngu rí 'ñehe, nú'a ra cu'a ma go da daði de rá zi ndo'yo ne de rá zi ji ra Zidada.

28 Hangue cada 'na de gue'ahú, beñhú xá hño 'met'o ua guí 'buhú xá hño co Ajuá pa guí tsihú ra thuhme ne ra vinu.

29 Ngue'a nú'a tó'o hinda zi nú'a ra thuhme ne nú'a ra vinu ngu rí 'ñehe, ne hinda beni xá hño te ri muui rá du ra Zidada, nú'a ra cu'a tuxasε ra tsoqui.

30 Hangue por gue'a ndunthi de gue'ahú grí hñenihú ne otho ri nzaquihú, ha nehe xa dū 'ra de gue'ahú.

31 Pe nu'bu ga benschú de nú'a te stá øthu ne ga ntsø'mhú, nu'bú Ajuá ya hindua pεncaguihú nuya ya mfei.

32 Nu'á bí pεcachú ya mfei pa da zocjú pa hinda condenaguihú mahyεgui co nú'u hingyá gamfri.

33 Hangue ma zi cu'ihú, ora grí muntshú pa gui ñuñhú, ntø'mhú 'na ngu ma'na pa guí ñuñhú mahyεgui.

34 Nu'bu 'na de gue'ahú dí tṣu'ahú ra thuhu, ma'na xá hño ñuñhú 'met'o ja ri nguú pa nu xcrí muntshú guí 'yøthu ngu nú'a ri ho Ajuá, pa hinda zε'ahú rá

mfe'i'a. Y de nú'u ma'ra ya t'òt'e xa nja, nu'ú asta hinga mabũ pa ga ñãhũ de gue'u.

12

Ya mfadi ne ra ts'edi nú'u ri 'racjũ ra M̄ca Ndãhi cada 'na de guecju

¹ Zi cuhũ dí ne gui pahũ de nuya mfadi ne ra ts'edi ri 'racjũ ra M̄ca Ndãhi cada 'na de guecaguihũ.

² Gui pahũ xá hño gue nú'bũ hinguí camfrithohũ rá noya Ajuã ngri hothohũ da zix'ahũ to'oraza pa nguí x̄ocambenihũ nú'ũ ya c'oi otho yá ts'edi ne hingui ñã.

³ Pe nubyá dí ne gui pahũ gue nu'a tó'o tsanga ra Zidada Jesu, hingui hanpa rá ts'edi ra M̄ca Ndãhi. Ha nu'bũ to'o da 'ñena, dí camfri ra Jesu gue go gue'a ra Zidada, nú'á hã, hanpa rá ts'edi ra M̄ca Ndãhi.

⁴ Rama'na'ño ya mfadi ne ra ts'edi xa 'racjũ ra M̄ca Ndãhi pa ga p̄epabihũ Ajuã, pe ra M̄ca Ndãhi go gue'a 'natho.

⁵ Y nehe 'rama'na'ño ya 'b̄efi xa 'racjũ ra Zidada ga p̄efihũ, pe ra Zidada go gue'a 'natho.

⁶ Nehe 'rama'na'ño hanja drí mp̄efihũ, pe nu Ajuã go gue'a ri 'racjũ ra ts'edi gathoguihũ, pa ga p̄ehũ ngu nú'á xa 'racjũ'a, y nu Ajuã go gue'a 'natho.

⁷ Cada 'na de guecju dí hanpahũ rá ts'edi ra M̄ca Ndãhi pa ga faxhũ gatho nú'ũ ma'ra.

⁸ 'Ra de guecju xa 'racjũ ra ts'edi ra M̄ca Ndãhi pa ga ñãhũ co ndunthi ra mfadi, ha nu ma'ra de guecju guet'atho ra M̄ca Ndãhi xa 'racjũ ra mfadi pa ga udihũ te rí b̄õnga rá noya Ajuã.

⁹ Nu ma'ra de guecju guet'atho ra M̄ca Ndãhi xa 'racjũ ndunthi ra jamfri, ha nu ma'ra de guecju guet'atho ra M̄ca Ndãhi xa 'racjũ ra ts'edi pa ga øthehũ ya da'thi.

¹⁰ Ma'ra de guecaguihũ xa t'acjũ ra ts'edi pa ga øthũ ya d̄anga nt'udi. Ha nu ma'ra de guecju xa t'acaguihũ ra ts'edi pa ga manbahũ rá noya Ajuã. Ha nu ma'ra de guecju xa t'acaguihũ ra ts'edi pa ga pahũ xá hño ua de ra M̄ca Ndãhi ñã 'nara ja'i, o hina. Ha nu ma'ra de guecju xa t'acjũ ra ts'edi pa da za ga ñãhũ de ma'ra ya hñãqui. Ha nu ma'ra de guecju xa t'acjũ ra ts'edi pa ga pahũ te rá 'b̄e m̄anga nú'á to'o gra ñã de ma'na ra hñãqui.

¹¹ Pe go guet'a ra M̄ca Ndãhi ri 'racjũ ya mfadi ne ra ts'edi cada 'na de guecaguihũ ngu nú'á go da ne'a.

Gathoguihũ dí 'nada ra ndo'yohũ co ra Zidada Jesucristo

¹² Cada 'na de guecaguihũ numa ndo'yohũ xi p̄e'tsa ndunthi ya x̄eni, pe masque njabũ 'nada ma 'b̄aihũ dí p̄e'tshũ. Dí njahũbũ nehe co ma zi Hmuhũ ra Jesucristo, ngue'a nujú ngu go dyá x̄enihũ de rá ndo'yo'a, pe rá ndo'yo'a 'natho.

¹³ Ngue'a gathoguihũ 'bũ dyá xodyohũ o hindyá xodyohũ, 'bũ dyá 'b̄egohũ o hindyá 'b̄egohũ, gathoguihũ stá nxistehehũ pa dá 'nada ra ndo'yohũ co rá ts'edi ra M̄ca Ndãhi, ne gathoguihũ 'nat'a ra M̄ca Ndãhi stá hãñhũ.

¹⁴ Numa ndo'yohũ xi p̄e'tsa ndunthi ya x̄eni, hingue 'natho ra x̄eni p̄e'tsi.

¹⁵ 'Bũ 'nama uahũ da 'ñena: "Nuguí hindí 'b̄ui ja ra ndo'yo ngue'a hingo drá 'ȳe", pe hingue ngue'a m̄anga njabũ ya hingui 'b̄ui ja ma ndo'yohũ.

¹⁶ O nu'bũ 'nama guhũ da 'ñena: "Nuguí hindí 'b̄ui ja ra ndo'yo ngue'a hingo drá da", pe hingue ngue'a m̄anga njabũ ya hingui 'b̄ui ja ma ndo'yohũ.

17 'B_u gatho ma ndo'yoh_u dra da, ne di otho ma guh_u, nu'bu'á ḡhanja da za ga odeh_u? 'B_u gatho ma ndo'yoh_u dra gu, ne 'b_u di otho ma xiñuh_u, nu'bu'á ḡhanja da za da nja ma fah_uh_u?

18 Pe Aju_u bi hñuscaguih_u gatho ya xeni de ma ndo'yoh_u pa hinte da 'yotcah_u ra 'bedi. Y bi hñuts'i ngu nú'a go bi ne'a.

19 Nu'b_u di 'nada ra xeni ma ndo'yoh_u, ne di 'nada rá 'befi, nu'bu'á hindri xog_uue ma 'bailh_u.

20 Pe numa ndo'yoh_u masque pe'tsa ndunthi ya xeni, pe 'nada ra 'bai pe'tsi.

21 Numa dah_u hingui tsa da 'ñemba ma 'yeh_u: “Nugui hindí hoñ'aua.” Nixi ma ñaxuh_u hingui tsa da 'ñemba ma uah_u: “Nugui hindí hoñ'aua.”

22 Hina, hinda za da 'ñutsa'u, ngue'a nú'u ya xeni de ma ndo'yoh_u ri hnequi ngu hinte ri muui, go gue'u ma'na ot'a ra 'bedi.

23 Ha nuya xeni de ma ndo'yoh_u nú'u dí beñh_u gue otho yá nsu, nú'ú go gue'u ma'na xi dí japamasuh_u. Y nú'u ya xeni ngu ra 'betsa 'b_u da hnequitho, nú'ú go gue'u dí heth_u pa da hnequi xá hño.

24 Pe nuya xeni de ma ndo'yoh_u ri hnequi mahotho, nú'ú hinga mahyoni ga heth_u pa da hnequi xá hño. Njab_u Aju_u bi hyoga ma ndo'yoh_u gue nú'u ya xeni mi otho yá nsu go gue'u ma'na da nja yá nsu,

25 pa njab_u da mpefi mahyegui gatho ya xeni de ma ndo'yoh_u, ne gatho'u da mfats'i 'na ngu 'na.

26 Hangue 'b_u ga tsama'ñuh_u 'nara xeni de ma ndo'yoh_u, gatho ma ndo'yoh_u tsama'ñu nú'a ra ugui'a. Y nu'b_u 'nara xeni de ma ndo'yoh_u hanga 'nara hoga hño, nu'bu'á gatho ma ndo'yoh_u ri johya.

27 Nuj_u go guecj_u rá ndo'yoguih_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, y cada 'na de guecaguih_u dí 'nara xenih_u de rá ndo'yo'a.

28 Aju_u bi hñuxa ja rá nija 'rama'na'ño ya mefi: Nu'a xi rá mudi bi hñuxa ya apostol. Nurá ñoho bi hñuxa nú'u to'o da manbabi rá noya'a. Nurá hñu bi hñuxa ya xahnate. Nep_u de gue'a bi hñuxa nú'u to'o ot'a ya danga nt'udi, nep_u nú'u to'o othe ya da'thi. Nep_u bi hñuxa nú'u to'o faste ja rá 'befi'a, nep_u bi hñuxa nú'u to'o ri su gatho nú'u ya 'befi'u, nep_u bi hñuxa nú'u to'o da za da ñ_u de ya hñ_uqui nú'u hingui fadi.

29 Nde nu'bu'á, ḡha gue gatho ya cu go ya apostol? O ḡha gue gatho xa t'umbabi ra 'befi pa da manbabi rá noya Aju_u? O ḡha gue gatho pe'tsa ra 'befi dega xahnate? O ḡha gue gatho da za da 'yot'a ya danga nt'udi?

30 O ḡha gue gatho xa t'umbabi ra ts'edi pa da 'yot'e ya da'thi? O ḡha gue gatho da za da ñ_u de ya hñ_uqui hingui fadi? O ḡha gue gatho da za da badi da ma te m_unga nú'a to'o ñ_u de ya hñ_uqui hingui fadi? Hina, hinga gatho da za.

31 'Yoth_u 'nara ts'edi pa da za gui pe'tsh_u ya mfadi ne ra ts'edi nú'u ma'na ya dangui pa guí peph_u Aju_u. Pe nub_uyá ma ga u't'ah_u hanja grí 'buh_u co 'nara hoga'm_ui nú'a ma'na xá hño de gatho.

13

Ra hm_ute

1 'B_u nugui gra ñ_u co 'raya noya xi mahotho, o gra ñ_u ngu 'nara enxe, pe 'bu hindí pe'tsa ra hm_ute, nu'bu'á gra nja ngu 'nara 'bixfani ns_uocho ri 'nohni o ngu 'nara t'egui ns_uocho zani.

2 O 'b_u gra pe'tsa gatho ra ts'edi pa ga manba rá noya Aju_u, ne gra padi gatho nú'u ya t'ot'e xi xá hñei de rá noya'a, ne gra pe'tsa gatho ra mfadi, ne xi gra

pe'tsa ndunthi ra jamfri asta da za ga japi da mponga 'nara t'òhò, pe 'bù hindí pe'tsa ra hmàte, nu'bú hinte rá 'mécagui.

³ Nehe 'bù ga umbabi ya hyoya gatho nú'a dí pe'tsi, ne asta ga unga ma ndo'yo da ts'at'i, pe nu'bù hindí pe'tsa ra hmàte, nu'bú hinte ri muui nú'a dí òt'e.

⁴ Nu'a tó'o pe'tsa ra hmàte, tseta gatho nú'a da 'ñepabi; xi ra hoja'i co yá miqu'eiui, ne hini hyòcua nú'a te pe'tsi'ù; hingrá 'ñets'i, ha nixi hini ndàngui de ma'ra.

⁵ Nu'a tó'o pe'tsa ra hmàte hinto xaxi, hini nsu sche, hingrá cuε ne hingui εte.

⁶ Nu'a tó'o pe'tsa ra hmàte hini johya 'bù ri nts'oca 'nará miqu'eiui, ngue'a nu'á nzantho ri johya hønse de ra hño.

⁷ Nu'a tó'o pe'tsa ra hmàte tseta gatho nú'a t'òtuabi, camfri gatho nú'a xá hño, nzantho t'ò'mi de ra hño, ne tseta gatho ya ts'othogui.

⁸ Nura hmàte hinhya'mù ma da uadi, pe nura mfadi dí pe'tshù pa dí mamfù rá noya Ajuá, nu'á hã, ma da zò ra pa da 'ñotho. Nehe ma da uadi ra mfadi dí pe'tshù pa xa za stá ñahù de ma'ra ya hñagui hingui fadi. Ne ma da zò ra pa ya hinda 'yòtcachù ra 'bedi gatho nú'a ra mfadi dí pe'tshù.

⁹ Ngue'a 'na tui nú'a stá padihù hangue hinxa za stá mañhù gatho nú'a xa ma Ajuá.

¹⁰ Pe nu xcrá 'bùhù co nú'a to'o rá meti ra mfadi, nu'bú hã, ja ma ga pahùni gatho nú'a hinxa za stá pahùua.

¹¹ Nú'bù ndrã notsi ndí ñã ngu ñã ya batsi, ha ndí pe'tsa ya mfeni ngu rá mfeni ya batsi, pe ya de ndá ndanga ja'i, ya dá tsopù nú'a ra 'mù ndí pe'tsi dega batsi.

¹² Hangue njabutho nehe numa mfadi dí pe'tshù de guecua ja ra ximhai hini xògue, nja ngu nú'a to'o ri yot'a rá hmi dega xuui ja ra hñe, pe hini hnequi xá hño. Pe nu xcrá 'bùhù mahyεgui co Ajuá, gue'bù ma xi ga pahù xá hño gatho, njabù ngu xa bacaguihù xá hño Ajuá.

¹³ Nura jamfri ne ra hoga nthò'mate ne ra hmàte, guehya ri hñu ma da nja pa nzantho. Pe nu'a ma'na xi ra dangui de gatho, ra hmàte.

14

Ya hñagui hingui fadi

¹ Hangue xi da 'yòthù 'nara ts'edi pa gui pe'tshù ra hmàte, nehe hyoñhù nú'ù ya mfadi ne ra ts'edi ri unga ra Mça Ndahi. Y de gatho nuya mfadi'ù, ma'na go gui hyoñhù ra mfadi pa gui manbahù rá noya Ajuá.

² Ora ñã 'nara cu de 'nara hñagui nú'a hingui fadi, padihù gue nú'a ra cu'a ñã co Ajuá, hingui ñã co yá mija'iuu ngue'a nu'á hingui padi nú'a mañ'a. Nu'á ñã co rá ts'edi ra Mça Ndahi, ne ma de nú'a hingui padi ya ja'i.

³ Pe nura ora manba rá noya Ajuá 'nara cu de rá hñagui'a, ñã njabù pa da zofu ya cu, pa da te yá jamfri, ne pa da nupabi yá mfeni, ne pa da hñu'mba yá mui.

⁴ Nura ora ñã 'nara cu co 'nara hñagui nú'a hingui fadi, nuse'a ma'na rí te rá jamfri. Pe nu 'nara cu manbabi rá noya Ajuá de rá hñagui'a, nú'á ri japi ma'na da te yá jamfri gatho ya cu.

⁵ Nugui ga nehma ga øde gui ñahù de ma'na ra hñagui nú'a hingui fadi. Pe ma'na dí ne ga øde gui ñahù de rá noya Ajuá. Ngue'a nu'á tó'o manba rá noya Ajuá, ma'na ri muui nú'a ma que nú'a to'o ñã co 'nara hñagui hingui fadi. Xá

hño to'o da ña co 'nara hñaqui hingui fadi, pe nú'bu di 'bui to'o da 'ra'tsa nú'u ya noya de nú'a ra hñaqui'a, pa njabu ma'na da te yá jamfri ya cu.

6 Zi cuhu, nu'bu nugui ga mabu pa ga zo'ahu co 'nara hñaqui nú'a hingui pahu, ¿te 'be da za gui pahu njabu? Nu'a ma'na xá hño pa gue'ahu, ga u't'ahu ngu nú'a xa 'ñutcagui Ajuá, ne ma'ra ya t'ot'e mahyoni gui pahu, ne ga zo'ahu de rá noya Ajuá, ne ma'ra ya hoga nt'udi.

7 Nuya 'bida ngu ra thaza o ra arpa, 'bu hingui zani xá hño, nu'bú ¿hanja da za da fadi te ma thuhu'a pei?

8 O nu'bu ra corneta hinda ña xá hño pa da t'umbabi ra seña ya soldado 'yo ja ra tuhni, ¿ha di badi'u te ra ora da mudi da ntuhni?

9 Dí njahubu nehe, 'bu nujú hindí ñahu ngu yá hñaqui nú'u to'o dí zofohu, hinda za da badi'u nú'a te dí mañhu, ne hinte ri muui nú'a dí mañhu.

10 De guecua ja ra ximhai xi ja ndunthi ya hñaqui, y cada 'na to'o padi nú'u ya hñaqui'u, padi xá hño te ma.

11 Nu'bu nugui ga øde 'nara ja'i da ña de ma'na ra hñaqui nú'a hindí padi, nu'bú pa guequi ga beni gue nú'a ra ja'i'a hingrá mengu, ngue'a hindí padi nú'a ra hñaqui gra ña'a. Ne pa gue'a da beni gue hindrá mengu nehe, ngue'a nixi gue'a hingui padi nú'a te dí ma.

12 Dí padi gue xi gui hoñhu ya mfadi ne ra ts'edi nú'u ri unga ra Maca Ndahi, hangue 'yøthu ra ts'edi gui hoñhu nú'u ya mfadi ne ra ts'edi nú'u da za da japi da te yá jamfri ya cu.

13 Hangue nu'a tó'o ña de ma'na ra hñaqui nú'a hingui fadi, dá 'yapabi Ajuá da umbabi ra mfadi pa da za da 'ra'tsi nú'a ma pa da fadi te ma.

14 Nu'bu nugui dí apabi Ajuá co 'nara hñaqui nú'a hindí padi, njabu dí xøcambeni Ajuá, pe hingui tsa ma'na dí te ma mfadi ngue'a nixi dí padi nú'a dí ma.

15 Nu'bú, ¿te da za ga øthu? Da za ga aphu Ajuá co 'nara hñaqui nú'a hindí pahu, pe nehe da za ga apabihu Ajuá co ma hñaquisèhehu pa da zo ma mfenihu xá hño nú'a dí mañhu. Ga tutuabihu Ajuá co 'nara hñaqui nú'a hindí pahu, pe nehe ga tutuabihu Ajuá co ma hñaquisèhehu pa da zo ma mfenihu xá hño nú'a dí mañhu.

16 Ngue'a 'bu ga xøcambenihu Ajuá co nuya hñaqui hindí pahu, nu'bú nu'a tó'o hingui øde nuya hñaqui'u hingui tsa da xøcambeni Ajuá mahyegui con guecu, ngue'a hingui padi te rí bøni nú'a te dí mañhu.

17 Nu'bu dí xøcambenihu Ajuá njabu, nujú dí mañhu ra hño, pe nu'u tó'o øcaguihu hindí tetuahu yá jamfri ngue'a hingui padi te rí bøni nú'a dí mañhu.

18 Nugui dí umba njamadi Ajuá ngue'a ma'na dí ña ndunthi que gue'ahu co ya hñaqui nú'u hingui fadi.

19 Pe de ja ya hmunts'i, ma'na xá hño ga manga cat'a ya noya de ma hñaqui pa da fadi te dí ma, pa njabu da za ga utuabi ya cu de rá noya Ajuá, que ga manga 'ret'a 'mo ya noya de ma'na ra hñaqui hingui fadi ne hinda za da zo yá mfeni ni 'nara noya nú'u ya cu.

20 Zi cuhu, nuri mfenihu odi nja ngu yá mfeni ya batsi. Njahu ha ngu ya zi batsi hingui øt'a ya ts'oqui. Pe dá nja ndunthi ri mfenihu ngu rí 'ñep'ahu, ngue'a ya gyá danga ja'ihu.

21 Ajuá bi zofu ya ja'i de Israel co nuya ya noya xa t'ofu ja ra Maca T'ofu ne ena njaua: "Ma ga pehn'ahubu 'raya ja'i hindya mengu pa da zo'ahu de ma'na'ño ra hñaqui ngue'a hindri ña ngu grí ñahu, pe masque njabu hingui ma gui 'yøtcaguihu ma ts'ofu."

22 Hangué nura ora dí ñah_u co ya hñaq_u hinguí fadi, gue'a ngu 'nara nt'udi pa nú'ú hingyá gamfri. Pe nura ora dí manbah_u rá noya Ajuá, dí umf_u ra ts'of_o de rá hmáte Ajuá nú'ú to'o camfri, pe nu'ú tó'o hinguí ne da gamfri, hinguí ne nehe da hñanga nú'a ra ts'of_o'a.

23 Nu'b_u ja ri hmunts'ih_u gath_o'ih_u guí ñah_u co ya hñaq_u nú'ú hinguí fadi, nep_u da zoh_o 'ra nú'ú hints'a dí patua rá noya Ajuá, o da zoh_o 'ra nú'ú hindya gamfri, zha gue hinda 'ñena'ú gue xca' be ri mfenih_u?

24 Pe nu'b_u nú'ú dí muntsh_u ne dí manbah_u rá noya Ajuá ne da zoh_o 'na hindra gamfri, o 'na hints'a dí patua rá noya Ajuá, nu'b_u co nú'a da 'yode di hma, da unse nguenda de yá ts'oqui.

25 Nu'b_u nú'ú ya ja'i'ú da badi te gra 'm_ui yá coraso, ne nu'ú 'bestho da ndandiñahmu ne da xocambeni Ajuá. Nep_u nu'ú da 'ñeñ'a'ih_u, xi majuani Ajuá 'b_ui con gue'ah_u.

Beñh_u guí yoth_u gath_o xá hño ngu rí 'ñehe

26 Nu'b_u z_i cuh_u, zte da za guí 'yoth_u ora grí muntsh_u? 'Ra de gue'ah_u guí tuth_u ya jahñá, nu ma'ra de gue'ah_u guí nxahnateh_u, nu ma'ra de gue'ah_u guí mañh_u nú'a xa 'ñu't'ah_u Ajuá. Nu ma'ra de gue'ah_u guí ñah_u de ya hñaq_u nú'ú hinguí fadi, ha nu ma'ra de gue'ah_u guí mañh_u te rí bonga nú'ú ya noya'ú. 'Yoth_u gath_o pa ma'na da te ri jamfrih_u.

27 Nu'b_u guí ñah_u de ya hñaq_u hinguí fadi, da za guí ñah_u h_onse yoho o hñu de gue'ah_u, pe 'rama'na guí ñah_u, ne da 'mahni 'na nú'a to'o da 'ra'tsi pa da fadi te rí bonga nú'ú ya noya'ú.

28 Y nu'b_u dí jo'oni to'o da 'ra'tsa nú'ú ya noya'ú, nu'b_u nú'ú to'o ne da ñá de 'nara hñaq_u hinguí fadi, odi ñá ja ra hmunts'i, ma'na xá hño dá ñáseui Ajuá.

29 Y nú'ú to'o manbabi rá noya Ajuá, dá ñá h_onse yoho o hñu, y nú'ú to'o ode nú'a te mañ'ú, dá hñuxa nt'ode xá hño pa da badi ua gue'a ma o hina.

30 O nu'b_u 'nara cu manbabi rá noya Ajuá, ne 'b_u Ajuá da umbabi ra mfadi ma'na ra cu di 'b_uhni, nu'b_u, nú'a to'o mi ñá ra mudi, ya odi sigui da ñá, pa njab_u da za da ñá nehe nú'a ma'na ra cu.

31 Nu'ú tó'o xa t'umba ra mfadi pa da manbabi rá noya Ajuá, da za da manbabi, h_onse gue 'rama'na da ñá h_u, pa njab_u gath_o nú'ú ya cu di ode da za da batua xá hño rá noya Ajuá, ne ma'na da za da te yá jamfri.

32 Nu'a tó'o manba rá noya Ajuá, go padise ua rí 'ñepi da ñá o hina.

33 Ngue'a Ajuá ri ho ga oth_u ma hmunts'ih_u ngu rí 'ñehe, ne di o rá 'ñu nú'a ga oth_u.

Mahyoni ga oth_u ngu xa nzai o't'a ja yá hmunts'i gath_o nú'ú ma'ra ya cu.

34 Oguí hopabih_u ya 'behñá da 'mai ne da manba rá noya Ajuá ja ya hmunts'i, ngue'a pa gue'ú otho ra nsequi da 'yot'a njab_u. Dá hñoga'ñode h_u, ngu manga rá ley Ajuá.

35 Nu'b_u ya 'behñá ne da 'yot'a 'nara nt'ani, dá 'yamba yá dame ja yá nguse, ngue'a hini hnequi xá hño 'b_u 'nara 'behñá da 'mai ne da ñá madetho de ja ra hmunts'i.

36 Benseh_u gue nurá noya Ajuá hingo pa gue'aseh_u, ne hingo ja xa nexpe pa go guí 'yot'aseh_u nú'a guí neh_u.

37 Nu'b_u nu'ah_u xi majuani guí hanpah_u rá ts'edi ne rá mfadi ra Maca Ndahi pa guí manbah_u rá noya Ajuá, nu'b_u ma guí padih_u xá hño gue nuya noya dí op'ah_u go guehya 'raya hmanda xa 'bepcagui ma Zidadah_u ga xi'ah_u.

38 Pe nu'a tó'o hinda ne da gamfri núna dí ma, nixi gue'a hinda ma da jamfribi nú'a da ma nehe.

³⁹ Hangué ma zi cu'ih̄u, 'yø̄th̄u 'nara ts'edi pa gui m̄n̄bah̄u rá noya Ajūa, ne oguí haçuah̄u nú'̄u ya cu ñ̄a de ya h̄ñ̄aqui nú'̄u hinguí f̄adi.

⁴⁰ Ne 'yø̄th̄u gatho xá h̄ño ngu rí 'ñ̄ehe.

15

Ra Zidada Jesucristo bi yopa nte de ra du

¹ Ha nubyá zi cuh̄u, dí ne ga yopa ben'ah̄u de nú'a ra maça hoga noya ya stá xi'ah̄u. Y nu'ah̄u xcá h̄ñ̄anih̄u ne xcá camfrih̄u xá h̄ño.

² Y po nuna ra hoga noya stá xi'ah̄u, ya xcá mpø̄hø̄h̄u. Hangué siguí gui camfrih̄u, ngue'a hinda 'm̄editho nú'a ri jamfri xcá p̄e'tsh̄u, ngue'a nú'a dá xi'ah̄u gue'a majuani.

³ Nuguí dá u't'ah̄u ngu nú'a bi t'utcgúí nehe. Nú'a ra nt'udi xi ra danguí dá u't'ah̄u, dá xi'ah̄u gue ra Zidada Jesucristo go gue'a bi du pa bi h̄ñ̄asca ma ts'oquih̄u, ngu xqui nt'ofó ja ra Ndaxjua T'ofó gue njab̄u mi ma da thogui'a.

⁴ Nehe dá xi'ah̄u gue nu'á bi t'agúí, pe rá h̄ñupa'a bi yopa nte de ja ra du, ngu xqui nt'ofó nehe.

⁵ Ne 'm̄efa de ya xqui yopa nte'a de ja ra du, bi nth̄eui ra cu Pedro pa bi hyandi. Nep̄u 'm̄efa bi hyanda gatho nú'̄u ma'ra yá nxadi.

⁶ Y de gue'a, 'na'qui xqui munts'a thogui cut'a nth̄ebe ya cu, y gatho'̄u bi hyandi nehe'a. Y ndunth̄i de gue'̄u tetho asta núbya dí op'a'ih̄u, ha nu ma'ra ya xa du.

⁷ Nep̄u 'm̄efa bi hyandi nehe ra zi cu Cobo. Nep̄u gatho nú'̄u ma'ra ya apostol bi hyandi'a.

⁸ Y 'm̄efa de gatho'̄u dá handi nehega, bi hnequi ja ma 'ñ̄u'a, masque nuguí ndrí nja ngu 'nara zi ñ̄axca b̄atsi.

⁹ Nú'̄u ma'ra ya apostol xi ma'na ya danguí yá nsu de guecagúí, ngue'a nuguí, ni ts'̄u hini 'ñ̄epcagúí da t'engagúí gue drá apostol, ngue'a xi stá ø'tua ra nts'o'm̄ui ya gamfri.

¹⁰ Pe nuguí dí p̄adi gue Ajūa xi ra danguí rá hm̄ate pa guecagúí, ngue'a nú'a ra 'm̄ui ndí p̄e'tsa ma'm̄e't'ó ya hinga gue'a dí p̄e'tsbya. Ngue'a Ajūa bi patca ma 'm̄ui ne bi 'racagúí 'nara 'ra'yo 'm̄ui. Y nú'a bi 'yø't'e con guecagúí hinxá 'm̄editho, ngue'a nuguí ma'na stá mp̄efi de gue nú'̄u ma'ra ya apostol. Pe hingo de ma ts'edis̄e stá ø't'a nú'a ra 'b̄efi'a, nu Ajūa xi ra danguí rá hm̄ate con guequi, go gue'a xa 'yø't'a gatho nú'a ra 'b̄efi'a.

¹¹ Nu'b̄u nuguí dí zo'ah̄u o nú'̄u ma'ra ya apostol, guet'a ra noya dí mañ̄he mahȳe'gúí, ne go guet'a xcá camfrih̄u.

Ma da yopa nte nú'̄u xa du

¹² Nuje stá xi'ah̄e gue ra Zidada Jesucristo bi yopa nte de ja ra du. Nu'b̄ú, çhanja 'ra de gue'ah̄u guí eñ̄h̄u gue ya hinda za da yopa nte nú'̄u tu?

¹³ Nu'b̄u hinda za da yopa nte ma'na'qui nú'̄u tu ngu guí mañ̄h̄u, nu'b̄ú nixi ra Zidada Jesucristo hinxá yopa ntehm̄a 'b̄u.

¹⁴ Y nu'b̄u hinxá yopa nte ma zi Hmuh̄u ra Jesucristo, nu'b̄ú hinte dri muuihm̄a nú'a dí u't'ah̄e, nixi hinte dri muui nú'a xcá camfrih̄u 'b̄u.

¹⁵ Nu'b̄u hinda za da yopa nte nú'̄u tu, nu'b̄ú hingué majuani nú'a gra mah̄mahe de nú'a xa 'yø't'a Ajūa. Nuje dí mañ̄he nú'a majuani gue Ajūa bi 'yø't'e pa bi yopa nte ma Zidadah̄u ra Jesucristo de ja ra du, pe 'b̄u hinga majuani gue Ajūa ri japi da yopa nte nú'̄u xa du, nu'b̄ú njab̄u hinxá japi xa yopa ntehm̄a ra Zidada Jesucristo.

16 Nu'b_u nú'x xa du hinda ma da yopa nte, nu'bú nixi nuse ra Zidada Jesucristo hinxá yopa ntehma 'b_u.

17 Nu'b_u Ajuá hinxá japi xa yopa nte ma zi Hmuh_u ra Jesucristo de ja ra du, nu'bú nuri jamfrih_u hinte dri muuihma, ne gri duda ri ts'oquih_u nehe.

18 Nu'b_u di njahmab_u, nu'bú gatho nú'x xa du masque xa gamfri ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, nu'x xa 'medihma.

19 Nu'b_u nsøtho núbya dí teh_uua ja ra ximhai dí tøm_hu ya hño da 'racj_u ra Zidada Jesucristo, ne nurá ñoho ra te ya hinte dí tøm_hu ga hañh_u de gue'a, nu'bú nu_u xi dyá huecateh_u de gatho ya ja'i ngue'a hinte dí tøm_hu.

20 Pe nu'a xi majuañi, nura Zidada Jesucristo bi yopa nte de ja ra du, ne go gue'a xi rá mudi bi nuhu de gatho nú'x xa du.

21 Po rá ts'oqui 'natho ra 'ñøhø, hangue gatho ya ja'i pe'tsi te da du. Pe 'natho ra 'ñøhø nehe nú'a to'o bi 'yøt'e pa da yopa nte ma'na'qui nú'x tu.

22 Ngue'a nujú yá batsiguih_u ra Adá, hangue dí tuh_u nehe ngu bi du'a, ngue'a por nú'a ra ts'oqui bi 'yøt'e'a hangue bi nja ra du. Pe nubya ya dri 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, hangue ma ga yopa ntehma nehe ngu bi nja'a.

23 Ma zi Hmuh_u ra Jesucristo go gue'a xi rá mudi bi yopa nte de gatho, ngu xqui 'ye'mba Ajuá. Nep_u nú_u stá camfrih'a, nu stua yopa pengui'a ma ga yopa ntehma nehe 'mefa con gatho nú'x ma'ra xa gamfri. Go gue'a xa 'ye'mba Ajuá nehe.

24 Y de gue'a ma da nja ra ngaxh_umai, nu sta uadi ma zi Hmuh_u ra Jesucristo da huatua yá hmada gatho nú'x ri ndá ne gatho yá nsu'x ne yá ts'edi'x. Numa zi Hmuh_u ra Jesucristo ma da ndá, nep_u da yopa 'yent'ua ja rá 'ye Ajuá rá Dada ma'na'qui nú'a ra hmada xqui t'ent'ua ja rá 'ye.

25 Ngue'a numa Zidadah_u ra Jesucristo pe'tsi ma da ndá asta hinda hyandi gue ya xi bi ntáte de gatho yá ncontra.

26 Y nu'a rá ngats'i ra ncontra ma dra huati, go gue'a ra du.

27 Ja ra Maça T'ofó mā gue Ajuá bi 'yent'ua ja rá 'ye ma zi Hmuh_u ra Jesucristo gatho nú'a te ja ne nú'x 'bui nuni mahets'i ne nuua ja ra ximhai. Pe nu hab_u ena gue gatho bi t'ent'ua ja rá 'ye, dí pah_u gue Ajuá ra Dada hingui 'bui de ja rá hmada ma zi Hmuh_u ra Jesu, ngue'a nura Dada go xa umbabi ra ts'edi'a.

28 Y nu sta uadi da ntáte ra Zidada Jesu de gatho ya hmada, nu'bú nu'a ma da 'mái nehe ja rá hmada rá Dada nú'a to'o xa 'yent'ua ja rá 'ye gatho nú'a te ja ne nú'x 'bui, pa njab_u Ajuá ra Dada go gue'a ma da manda gatho.

29 Nu'b_u hinda yopa nte nú'x xa du ngu guí mañh_u, nu'bú çpa te ri nxistehe 'ra por nú'x xa du? 'B_u xi majuañi hingui tsa da yopa nte nú'x tu, nu'bú çhanja 'ra ri nxistehe por gue'x?

30 Nuje nu'araza ra ora da za ga thamfrihe ga thohe 'nara ts'othogui. Pe nu'b_u hinda yopa nte nú'x tu, nu'bú hinte ri muui gra 'yohe njab_u.

31 Nugui xi majuañi hyastho thongagui pa da thogui. Dí xi'ah_u njab_u zi cuh_u ngue'a dí pañi gue xi guí camfrih_u xá hño ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

32 Xi stá ntun'be nuya ts'oja'i de guecua Efeso. Ha nu'b_u stá øt'a njab_u pa ma hñose de guecua ja ra ximhai, xi'b_u xa hyogaguihma, nu'bú çte dí tahaga 'b_u hinda yopa nte nú'x tu? Nu'bú, ma'na xá hño ga ena ngu enga 'ra: "Ma ga ñuñh_u ne ma ga ntsitheh_u, cab_u rixudi ndamañi ma ga tuh_u."

33 Oxqui hoph_u to'o da hya'ah_u, ngue'a nu'a tó'o da ntsixui ya ts'oja'i, da japi da nts'oqui nehe.

³⁴ Xi da pe'tshu 'nara hoga mfeni xá hño ngu rí 'ñehe. 'Yohu xá hño, ogui othu ya ts'oqui. Dí mā njabu ngue'a 'ra de gue'ahu nixi xcá camfrihu Ajuá. Dí xi'ahu njaua pa xamā da nja ri tsahu de nú'a guí othu.

Hanja ma da yopa nte nú'u xa du

³⁵ Tsa 'ra de gue'ahu guí 'ñeñhu: Nú'u xa du, ¿hanja da za da yopa nte? ¿Tengu nú'a ra ndo'yo da me'tsi'u 'bu?

³⁶ Pøde nu'ahu otho ri mfenihu. ¿Ha gue hinguí pahu gue nú'a ra nda guí pothu, mahyoni 'met'o da 'ya, nepu ja da c'onts'a nú'a ra 'ra'yo 'bai gá ndapo?

³⁷ Ora guí pothu ra trigo o ma'na ra nda, nú'a guí pothu gue'a 'nara ndatho, pe nu sta c'onts'i ya dra ndapo.

³⁸ Pe nu Ajuá go gue'a ri japi da nte nú'a guí pothu ne ri umbabi rá 'bai cada 'nara nda ngu nú'a xa 'ye'mbi.

³⁹ Njabu nehe numa ngøhu hinga mahyεgui ngu yá ngø ya mbo'ni, y 'na'ño yá ngø ya ts'int's'u nehe. Y ya hua 'na'ño nehe yá ngø'u.

⁴⁰ Njabu nehe nú'u bí 'bu mahets'i 'na'ño yá 'bai, ha núju dí 'buhua ja ra ximhai 'na'ño ma 'baihu con gue'u, y 'rama'na'ño yá hotho'u con guecju.

⁴¹ Nehe nura hyadi 'na'ño rá ñot'i, ha nura zana 'na'ño rá ñot'i nehe. Nehe 'na'ño yá ñot'i ya tsø, ne cada 'na de gue'u 'rama'na'ño gra yot'i'u.

⁴² Nehe ma ga njahubu nu xcrá yopa ntehu de ja ra du. Numa ndo'yo dí hahubu ya ma da nt'agui ja ra hai ne da 'ya, pe de gue'a 'nara ndo'yo'a ma da yopa nte ma'ra'yo y ya hinhya'mu ma da du.

⁴³ Nubyá hini hnequi xá nsunda nuna ma ndo'yohu ma da nt'agui, pe nu sta yopa nte ma'ra'yo ha, ma da hnequi xi strá nsunda. Nuna ma ndo'yohu hinguí ja rá ts'edi ma da nt'agui, pe nu sta yopa nte ma'ra'yo, ya di ja rá ts'edi.

⁴⁴ Ma da du nuna ma ndo'yo dí hahubu, pe nu xcrá yopa ntehu ma ga pe'tshu ma'na'ño ma ndo'yohu. Nubyá dí hahu nuna ndo'yo ngue'a dí 'buhua ja ra ximhai, pe nu xcrá yopa ntehu ma ga pe'tshu ma'na ra ndo'yo ngue'a ma ga 'buhuni mahets'i.

⁴⁵ Xa nt'ofu ja ra Maça T'ofu ne ena njaua: Nú'a ra mudi 'ñohø go gue'a ra Adá, nú'á Ajuá bi umbabi rá te, y 'mefa bi zøhø ma'na ra 'ñohø mi ngu ra Adá, pe nuse'a umba ra 'ra'yo te ya ja'i, y go gue'a ma Zidadahu ra Jesucristo.

⁴⁶ 'Met'o bi t'acju 'nara ndo'yo de guecua ja ra ximhai, nepu 'mefa ma dí t'acju 'nama 'ra'yo ndo'yohu nuni mahets'i.

⁴⁷ Nu'a xi ra mudi 'ñohø bi 'mui, Ajuá bi hyoqui de guecua ja ra ximhai dega hai, ha nu'a rá ñoho ra 'ñohø bi nja'iuu ngu ra Adá, nu'á bá ehe de mahets'i.

⁴⁸ Ngu bi nja ra Adá bi thoqui dega hai nuua ja ra ximhai, necju nehe drí nhyaxhu'a. Ha nura Zidada ra mengu mahets'i, hangue necju ma grá menguhuni ne ma grá hñá'tsuahu rá 'bai'a.

⁴⁹ Njabu ngu drí hñats'ihu bya ngu rá 'bai ra Adá xa thoqui dega hai, njabu nehe ma grá hñats'ihu ngu rá 'bai ma Zidadahu nú'a bí 'bui mahets'i.

⁵⁰ Dí xi'ahu zi cuhu gue hinda za ga cøthu nuni mahets'i habu bí manda Ajuá co nuna ma jih ne nuna ma ndo'yohu dí hahubu. Ngue'a nuna ndo'yo dí hahubu ma da nhyai ne hinguí tsa da nte pa nzantho.

⁵¹ Nubyá ma ga xi'ahu nú'a bi xica Ajuá ne hincá pathu, gue hinga gathu ya ja'i de ra ximhai ma da du, pe gathu mahyεgui ma dra patca ma 'baihu.

⁵² Masectho ma da njabu, ngu 'na ts'ant'i ma dahu, nú'a ra ora sta 'be ra trompeta de Ajuá de rá ngats'i ra ximhai. Nu stí nt'øde nú'a ra trompeta'a gathu nú'u ya cu xa du ante da yopa 'ñehe ma Zidadahu ra Jesu, ma da

yopa nte'u co 'nara 'ra'yo ndo'yo nú'a hinhya'mu ma da nts'oqui. Y núju gra 'buthua ja ra ximhai, 'bestho ra ora'a da mpadi ma 'baihu nehe.

⁵³ Ngue'a mahyoni da mpadi nuna ma ndo'yo dí hahu ma da nhyai, pa ga pe'tshu 'nara ndo'yo nú'a hinhya'mu da nts'oqui. Ha nuna ma ndo'yo dí hahu núna ma da du, mahyoni da mpadi co ma'na ra ndo'yo nú'a hinhya'mu da du.

⁵⁴ Ha nu stí njabu ma ndo'yohu da mpadi co ma'na ra ndo'yo nú'a hinhya'mu da nts'oqui ne hinhya'mu da du, nu'bú ma da nja ngu nú'a huxa ja ra Maça T'ofu habu ena njaua: "Nura du bi 'bedi ne bi nhuati pa nzantho."

⁵⁵ Ne ena: "¿Habu jabya rá ts'edi ra du? ¿Habu jabya gatho nú'a mi øt'e?"

⁵⁶ Ra ts'oqui go gue'a ri jacju ga tuhu, ne ra ndaxjua ley go gue'a ri umba ra ts'edi ra ts'oqui.

⁵⁷ Pe nubyá, ga umfu njamadi Ajuá ngue'a numa Zidadahu ra Jesucristo go gue'a bi 'yøt'e pa dá tapabihu ra du.

⁵⁸ Hangué nubyá, ma zi hmaça cu'ihu, xi da camfrihu xá hño con gatho ri muihu. Xi da mpefihu nzantho ja rá 'befi ma Zidadahu, ngue'a nu'ahu ya guí pahu gue hinda ma da 'meditho gatho nú'a ra 'befi xa 'racju'a pa ga pefihu.

16

Ra mfats'i hmunts'i pa ma'ra ya gamfri

¹ Nubyá ma ga xi'ahu de nú'a ra mfats'i guí muntshu pa guí pempahu ya cu me Jerusale. 'Yøthu nehe ngu nú'a stá 'bepa ya cu me Galacia da 'yøt'e.

² Tat'a domingo cada 'na de gue'ahu 'uecju 'na tui nú'a xcá tahahu, ngu nú'a rá ndunthi bi 'ra'ahu Ajuá. Ne gui haxhu ja ra nija pa ja da hmunts'ini, pa njabu nu xcrá mabu hingue ja ra ora'a guí munts'a ri mfats'ihu.

³ Ne de ante ga mabu, dí ne gui huanhu 'raya cu pa nu xcrá tsømbu ga umbabi 'nara he'mi pa da hña'tsua nú'u ya cu me Jerusale nú'u to'o ma dua ts'ocua nú'a ra mfats'i'a.

⁴ Ha nu'bu ga handi gue xá hño ga ma nehe, ga me'be'u.

Ra apostol Pablo ri hñoqui pa da ma dua c'a'tsa ya gamfri

⁵ Stá beni nehe ga ma ga c'a'tsa ya cu nuni Macedonia, hangué 'met'o ma ga 'rani de guehni.

⁶ Stá beni ga 'bui con gue'ahu ndunthi ya pa, y 'bu da zahma, ga 'bui con gue'ahu asta hinda thogui ya pa de ya tse, nepu de gue'a da za guí faxcahu ne gui nexcaguihu nu habu grá ma.

⁷ Nubyá xcrá mabu, hindí ne hønse ga hant'a'ihu ne 'bestho ga thogui. Nu'a dí ne, ga 'bui con gue'ahu 'raya pa 'bu njabu rá paha ra Zidada.

⁸ Pe ma ga cohi de guecua Efeso asta da zø ra pa de ra Pentecosté.

⁹ Ngue'a nu de guecua xi xa xogui ya gosthi pa ga manbabi rá noya Ajuá, ne ndunthi ya xa gamfri. Pe nehe 'bui ndunthi ya ncontra.

¹⁰ Ne nu'a dí xi'ahu, nu sta zømbu ra cu Timu, suhu xá hño pa da 'mui te rá 'ñentho ne hinda du rá mui, ngue'a ne'a pepabi Ajuá ngu dí pepabi nehe.

¹¹ Hangué por gue'a oxqui ma grí 'ñenithohu de gue'a. Y nu stua pengui'a, bá nets'ihu co ra johya pa da 'ñe da c'ascagui ma'na'qui, ngue'a nugui dí tømí da zøhø'a co nú'u ma'ra ya cu ma dua 'ñoui.

¹² Ha nura zi cu Polo xi stá bantebi da mabu ne da meui núyu ma'ra ya cu dua tsøñ'ahu. Pe hinxa ne xa mabu. Bi xiqui gue ma da mabu da c'a'ts'ahu nú'a ra pa'a da nja rá luga.

Ra nzenjua pehna ra apostol Pablo mi uadi ra carta

13 Xi da nshu de yá ts'o'befi ra ts'ondahi, ne xi da pɛ'tshu 'nara jamfri. Oxqui tshu nú'u to'o ri utsa'ihu, 'yøthu ra ts'edi pa gui 'yøthu nú'a xá hño.

14 Gatho nú'a gui 'yøthu, 'yøthu co ra hmäte.

15 Zi cuhu, ya guí pahu gue nura zi cu Teba ne con gatho yá ja'i de rá ngu, go gue'u xi ya madi gamfri de guepu Acaya. Ne guí pahu gue nú'u de yá pahase xa 'múi pa da maxa ya cu.

16 Dí bante'ihu gui 'yøtehu nú'u ya zi cu'u, ne nú'u ma'ra to'o pɛpabi Ajuá ngu'u. 'Yøtehu nehe nú'u ma'ra to'o fax'ahu ja rá 'befi Ajuá ne gatho nú'u to'o pɛpabi'a.

17 Xi drí johya ngue'a bi zøhø de guecua ra cu Teba ne ra cu Nato ne ra cu Acaico, ngue'a xa 'yøtcagui nú'a hinxa za xcá øthu.

18 Nuyú ya cuyú xi bi hñubga ma múi ngu xa hñup'a ri múihu nehe. Numansuhu nuya cuyú ngue'a go guehyú 'rayá hoga mɛfi Ajuá.

19 Nuya cu de guecua Asia ri fat'ajua'ihu. Nehe ra zi cu Aquila ne ra zi nju Prisila xi pɛhn'ahu ndunthi ra nzenjua, nú'ahu gui 'buhu co ra Zidada ngu nja nehe'u. Nehe pɛhn'ahu ndunthi ra nzenjua nú'u ya cu ri munts'i ja yá ngu'u.

20 Ne ri fat'ajua'ihu gatho ya cu de guecua. Ne nzenjuahu 'na ngu ma'na co 'nara nthafi dega hmäte.

21 Nugui drá Pablo, de ma 'yɛɛ dí op'a'ihu nuna nzenjua.

22 Nehe dí xi'ahu, nu'u tó'o hini madi ma Zidadahu ra Jesucristo, dá t'equé pa da zætua rá cue Ajuá. Ra Zidada ya ma da zøhø.

23 Y nubyá, ma Zidadahu ra Jesucristo da max'a'ihu.

24 Dí pɛhn'ahubú ma hmäte de ja rá thuhu ma Zidadahu ra Jesucristo. Njabu gue'a.

RÁ ÑOHO RA CORINTIO

RÁ ÑOHO RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO BI 'YOPABI YA GAMFRI ME CORINTO

Ra apostol Pablo opabi ya gamfri me Corinto

¹ Núgui drá Pablo rá apostolgui ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. Ajuá go rá paha'a pa bi hñuxcagui dega apostol. Nugui co ra cu Timoteo dí op'a'ihē nuna carta, nú'ah_u gyá gamfrih_u guí 'buh_u Corinto, ne pa gatho nú'uh ma'ra ya gamfri 'bui ja ma'ra ya hnini de guer_u ja ra hai Acaya.

² Ajuá ma Dadah_u ne ma zi Hmuh_u ra Jesucristo da jap'a'ih_u ne da max'ah_u pa gui 'buh_u te rá entho.

Ra apostol Pablo bi thogui ya nt'utsate

³ Ga xocambenih_u Ajuá nurá Dada ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ngue'a go gue'a ma Dadah_u nú'a pεscah_u ra nthecate ne go gue'a nzantho hubga ma muih_u.

⁴ Nú'á hubga ma muih_u ora dí thoh_u ya ts'othogui, pa njab_u nu'á da za ga hu'mbah_u yá mui nú'uh ma'ra to'o thogui ya ts'othogui nehe, ngu bi hñubga ma muih_u nehe Ajuá.

⁵ Njab_u ngu ma zi Hmuh_u ra Jesucristo bi thogui ndunthi ya ts'othogui, njab_u nehe dí sufrih_u por gue'a, pe por gue'a dí hañh_u ndunthi ra hum_u nehe.

⁶ Hangue nuje xi dí thohe ya ts'othogui pa njab_u nu'ah_u da za gui hañh_u ra hum_u ngu nú'a dí hañhe ne pa da za gui mpøhøh_u. Nuje Ajuá hubga ma muihe pa njab_u nu'ah_u nehe da za gui hañh_u nuna ra hum_uin_u ora guí thoh_u ya ts'othogui nehe, pa njab_u da za gui tseth_u.

⁷ Nuje xi dí camfrihe gue nu'ah_u ma gui tseth_u nuya ts'othogui ngu stá tsethe, ngue'a dí pahe gue nura ora guí thoh_u ya ts'othogui, ra ora'a guí hañh_u ra hum_u ngu nú'a dí hañhe nehe.

⁸ Zi cuh_u, dí nehe gui pah_u de nuya ts'othogui dá thoguihe de guehni Asia. Gue'uh 'raya ts'othogui xi ya dangui, ya mi otho ma ts'edihe pa ga tsethe, ya nixi ndi tømhe gue stá yopa ntehe ma'na'qui.

⁹ Nuje ya ndí njaha ngu 'raya ja'i nú'uh xa t'ε'mbi pa da tho. Dá thohe njab_u pa ma'na dá padihe gue Ajuá go gue'a ñangaguihe de ya ts'othogui, ngue'a de guecεhe hinte tsa ga øthe, y nú'á ja rá ts'edi pa da japi da yopa nte nú'uh ya xa du.

¹⁰ Ajuá go gue'a bi ñangaguihe de nú'uh ya dang_u ts'othogui hab_u ma xa thogaguihe, y asta nubya ri sigui ri ñangaguihe, ne dí tømhe gue ma da sigui da ñangaguihe.

¹¹ Nu'á ma da sigui da ñangaguihe 'b_u gui faxcahe gui 'yaph_u pa por guecje. Y nu'b_u ndunthi ya cu apabi Ajuá por guecje, nu'b_u 'mεfa ndunthi ma da umba njamadi'a por nú'a xa 'yøt'e'a con guecje por yá nt'adi'uh.

Hanja himbi ma 'bestho ra apostol Pablo pa Corinto

¹² Co 'nara johya ne co 'nara mfeni xá nt'axi dí xi'ahe gue nuje stá 'yohe xá hño ja yá thandi ya ja'i de gatho ya hnini hab_u stá 'yohe, ne ma'na ndunthi gá handgahe nu ndá 'bueheb_u. Co rá mfats'i Ajuá nzantho stá 'yohe xá nt'axi ja rá thandi'a, ngue'a nú'á xa 'racje ra ts'edi pa dá øthe njab_u, hingo de ma mfenisεhe dá øthe.

13 Gatho nuya noya dí op'ahé de ja ma cartaha go guehna da za gui hñe'tihu ne gui padihu, ne dí tømhe gue gui padihu xá hño.

14 Ya gui pahu teraza de nú'a stá xi'ahé gue nu stí yopa menga ma Zidadahu ra Jesu nuua ja ra ximhai, ma gui esca ma nsuhe ngu nuje ma ga e'ts'ahé ri nsuhu nehe, ne dí tømhe gui pahu ma'na xá hño de guehna.

15 Nugui ndí humamí gue ngu numahñoguihu, hangue por gue'a ndí beni stá c'a'ts'ahé de ndá ecua Macedonia, ngue'a ndí beni gue xcá johyahmahu 'bu stá thopu pa xa za stá c'a'ts'ahé yo'qui.

16 Nu nduá ehe pa nuua Macedonia, dá behma gue de má 'ñu stá gathmabu Corinto pa stá tsøñ'ahmahu, y ndí beni nehe gue nura pa stá ma de guecua, stá yopa gathmabu ma'na'qui, y de gueru xcá nexcahmahu pa stá thogui asta ja ra hai Judea.

17 Xi nu de ndá xi'ahé gue ga mabu, ¿ha gue gá beñhu gue ndí ma ga ha'ahu? O ¿ha gue guí beñhu gue dí ø't'a ngu nú'a ø't'a nú'u hingyá gamfri? Ngue'a nú'u go gue'u ø't'a njabu, ts'u da 'ñena ha, ts'u da 'ñena hina. Pe nugui hindí njabu.

18 Ajuá padi gue nuje hinda za ts'u ga eñhe ha, ts'u ga eñhe hina.

19 Nugui co ra cu Silvano ne ra cu Timoteo nzantho stá xi'ahé rá noya ra Zidada Jesucristo rá T'u Ajuá, y nurá noya'a, hingue ts'u da 'ñena ha, ts'u da 'ñena hina. Nu'á nzantho ø't'a nú'a ma.

20 Ngue'a gatho nú'a xqui ñatcahu Ajuá, bá pehna rá T'u pa go bi 'yøt'e'a, pa bi nja gatho ngu nú'a xqui ñagui. Hangue po ra Zidada Jesucristo dí xøcambenihu Ajuá, ne dí eñhu, "Njabu gue'a".

21 Nu Ajuá go gue'a bi 'yøt'e pa dá 'buhu co ma zi Hmuhu ra Jesucristo, ne go xa 'racju ra ts'edi pa ga pøphu'a.

22 Ne xa 'racju ra Maca Ndahi pa da 'múi ja ma corasohu, go gue'a 'nara seña gue yá metiguihu'a. Y nú'a go gue'a 'nara mudi japi dí hañhu de guecua ja ra ximhai de dí t'acju ma'ra ya japi nuni mahets'i.

23 Pe nugui hindá catbu Corinto ngu ndí behma, ngue'a ndí tsu stá zo'ahu nts'edi y njabu xcá uhu. Ajuá padi xá hño gue dá beni njabu, ne dí unga ma te 'bu hindí mangu majuaní.

24 Hindí ne ga mabu pa go ga xi'ahé nda'na gui camfrihu pa go da ua'a ga ma, ngue'a nu'ahé ya xcá camfrihu xá hño rá noya Ajuá. Hønsé nu'a dí ne, ga nup'a ri mfenihu pa ma'na gui johyahú.

2

1 Hangue nugui hindá ne dá gat'ibu ga tsøñ'ahé, ndí tsu xi'bu stá ja'ahu xa du ri muihu.

2 Ngue'a nu'bu nugui ga ja'ahu da du ri muihu, nu'bú ¿to'o ja da hñubga ma muiга? Ngue'a 'bu go stá ja'ahu xa du ri muihu, ya hinxa za xcá hñubga ma muihu.

3 Ne guet'atho ngu nú'a ya stá op'ahé, dá xi'ahé nú'a mahyoni gui 'yøthu, pa njabu 'bu stá mahmabu hinxcá jacju da du ma mui, ngue'a nu'ahu rí 'ñep'ahu gui jacju ga johya. Y nugui ndí camfri gue gatho nu'ahé de xcá hyandgahé stá johya, ne'ahé xcá johyahé nehe.

4 Y nu ndá op'ahé ra mudi, dá op'ahé co ndunthi ra dumai asta ndí zoni, pe hingue pa ndí ne da du ri muihu nehe, hønsé dá op'ahé pa gui pahu hangu rá ndangui nura hmæte dí pe'ts'ahé.

Ra pumbate pa nú'a ra cu xqui 'yøt'a 'nara ts'oqui

⁵ Nubyá, nú'a ra cu bi jaqui bi du ma mui, hingue hõnsegui, ne'ahũ nehe, masque hinga gatho'ihũ bi du ri muihũ de gue'a.

⁶ Y da da zatho nú'a gá ø'tuahũ nura cu'a.

⁷ Nubyá, nu'a gui 'yõthũ, pumbahũ'a ne hñu'mbahũ rá mui, nu'bũ hina, xi'bũ da 'uegue de rá jamfri co ra dumai.

⁸ Y dí xi'ahũ nehe, gui 'ñu'tuahũ gue grí maðihũ'a.

⁹ Rá mudi dá op'ahũ pa gui tsuihũ nura cu'a pa njabũ ga paði ua gui 'yõthũ gatho nú'a dá 'bep'ahũ gui 'yõthũ.

¹⁰ Hangue nubyá, nu'a tó'o gui pumbahũ, necagui ga pumbabi'a. Y po rá ngue'ahũ ya stá pumbabi nura cu'a ja rá thandi ma Zidadahũ ra Jesucristo, ngue'a ja ra uenda go xa 'yõtqui te xa 'yõtqui nehe.

¹¹ Ma ga øthũ njabũ pa hinda ðaçjũ ra Satá, ngue'a ya dí paťuahũ tengu yá ts'o'befi'a.

Bi du rá mui ra apostol Pablo nuni Ntroa

¹² De ndá tsõnga ja ra hnini Ntroa pa dá manba rá noya ra Zidada Jesucristo, xi bi xo ya gosthi pa dá zofo ndunthi ya ja'i, y ndunthi de gue'ũ bí gamfri ra Zidada.

¹³ Pe nuni xi bi du ma mui ngue'a mi jo'oni nuni ra cu Tito. Hangue dá 'ñedi 'bestho nú'ũ ya cu ya mengu de guehni pa duá ehe pa guecua Macedonia pa ja dá nthẽ'beuani.

Co rá mfats'i ma Zidadahũ ra Jesucristo ga ntqtehũ

¹⁴ Nujá ga umfũ njamaði Ajuá ngue'a nú'a nzantho faxcahũ pa dí tqtehũ ngue'a dí 'bũhũ co ma Zidadahũ ra Jesucristo. Nehe Ajuá faxcaguihũ pa dí mañhũ ra maça noya de ra Zidada Jesucristo pa habũraza da fadi de gue'a. Y nura maça noya dí mañhũ nja ngu 'nara hoga ñhni xi tse rá ñhni.

¹⁵ Y nujũ nehe dí njahũ ngu 'nara hoga ñhni ngue'a dí mañhũ de ma Zidadahũ ra Jesucristo, y nú'a dí mañhũ gue'a ri ho Ajuá. Ne dí zofohũ nú'ũ ma da mpõhø ne nú'ũ hinda mpõhø.

¹⁶ Y nú'ũ hinda ma da mpõhø, hini ho nú'a dí mañhũ, ngue'a pa gue'ũ, gue'a ngu 'nara ñhni dega du. Pe pa nú'ũ to'o da mpõhø, go gue'a 'nara hoga ñhni dega te pa nzantho. Nu'bá çto'o ja da za da manba rá noya Ajuá de guesẽ 'na?

¹⁷ Pe nuje co rá mfats'i Ajuá dí manbahe rá noya'a ngue'a yá 'mẽhniguihe'a ne dí mañhe con gatho ma muihe ja rá thandi'a, ne dí hanpahe rá ts'edi ma Zidadahũ ra Jesucristo. Hindí njahẽ ngu ma'ra manba rá noya Ajuá co ra nthate, hõnse pa da ða ra boja.

3

Ra apostol Pablo ma de ra 'ra'yo cohi

¹ Xibya çha gue gui beñhũ gue go dí manshe de ma hoga'muihe pa gui yopa camfriguihe ngue'a dí mañhe njabũ? Çha gue mahyoni ga u't'ahe 'nara he'mi habũ di ma tengu ma 'befihe? O çha gue mahyoni gui 'racje 'nara he'mi 'met'o habũ di ma tengu ma 'befihe pa njabũ da gamfriguihe ma'ra ya cu? Ma'ra ha, ø't'a njabũ.

² Pe nuje hina, hinga mahyoni ga øthe njabũ, ngue'a nu'asẽhũ gui njahũ ngu 'nara he'mi xa t'ofõ habũ he'ta ya ja'i tengu ma 'befihe, ne ja ri hnecni gue xi majuañi yá 'mẽhniguihe Ajuá. Y nura t'ofõ'a ya xa t'ofõ ja ma mfenihe.

³ Nu'ahũ gui njahũ ngu 'nara he'mi bi 'yofõ ma Zidadahũ ra Jesucristo, ngue'a nu'á bi mpẽfi ja ri corasohũ nu ndá zo'ahũ de gue'a. Guehna 'nara

he'mi xa t'ofo co rá M̄aca Nd̄ahi Ajūa nú'a te, hingue xa t'ofo dega tinta, ne xa t'ofo ja ri mfenih̄u, hingue xa t'ofo ja 'raya xingdo.

⁴ Dí camfri gue núna dí mañhe guehna majuani ngue'a nura ts'edi dí hahe ri 'ñehe de Ajūa ne go xa 'racje ra Zidada Jesucristo.

⁵ Nuje hingui tsa ga eñhe gue go dí pe'tsasche ra ts'edi, ngue'a gatho nú'a rá hoga 'befi Ajūa dí øthe, Ajūa go ri 'racje ra ts'edi.

⁶ Nehe go gue'a bi hñuxcaguihe pa ga udihe nú'a ra 'ra'yo cohi bi 'yøt'e, ne bi 'racje ra mfadi pa dí udihe ngu ri 'ñehe. Nuna 'ra'yo cohina, mā de ra 'ra'yo te ri 'racj̄u po ra M̄aca Nd̄ahi, y hingui nja ngu nú'a ya hmandu xqui t'ofo ja rá ley ra Moise, ngue'a nú'a xqui t'ofo ja nura ley'a mā gue nu'a t'ó'o hinda 'yøt'e nú'a mā, ma da ncondena pa da du, pe nuna ra 'ra'yo cohi mā gue co rá ts'edi ra M̄aca Nd̄ahi da za ga pe'tsh̄u ra te pa nz̄antho.

⁷ Nurá ley ra Moise nú'a bi t'ofo ja ya xingdo, mi tsa da condena pa da du to'o hinda 'yøt'a nú'a mā, y nu de mi t'umba ra Moise xi bi huexca rá hmi co rá hyats'i Ajūa, y nuya me Israel himi tsa da hyandua rá hmi co nura hyats'i'a. Pe nura hyats'i mi huexca ja rá hmi, 'ramats'̄u bi 'm̄edi.

⁸ Hangue 'b̄u xmá nsunda nú'a ra hyats'i mi huexca ja rá hmi ra Moise, j̄xi hm̄ah̄a rá nsunda ra hyats'i xa 'racj̄u ra M̄aca Nd̄ahi po ra 'ra'yo cohi bi 'yøt'a ma Zidadah̄u ra Jesucristo!

⁹ Nu'b̄u ra ley xi xmá nsunda masque mi tsa da condena pa da du to'o hinda 'yøt'a nú'a mā, j̄xi hm̄ah̄a rá nsunda ra 'ra'yo cohi, ngue'a go gue'a xicaguih̄u gue Ajūa xa punga ma ts'oquih̄u pa ga 'b̄uh̄u xá hño ja rá thandi'a!

¹⁰ Ngue'a rá m̄adi, ra ley xi xmá nsunda, pe nubya nuna ra 'ra'yo cohi ma'na xi xá nsundabya.

¹¹ 'B̄u nura ley mi ja rá nsunda ne bi uadi bi thogui, j̄xi hm̄ah̄a rá nsunda nuna ra cohi hinhya'm̄u ma da uadi!

¹² Nuje dí pahe xá hño gue nura 'ra'yo cohi ma da nja pa nz̄antho, hangue hab̄uraza dí mañhe de gue'a co ndunthi ra ts'edi.

¹³ Hindí njahe ngu ra Moise, ngue'a nu'a mi co'ma rá hmi co 'nara velo pa njab̄u ya me Israel himi tsa da hyandi da 'm̄edi nú'a ra hyats'i xá nsunda mi ja ja rá hmi'a.

¹⁴ Pe nu'ú xi bi megui yá mfeni, y asta núbya mapaya ora he'ta ra nd̄axjua t'ofo hingui pađi te ri b̄oni nú'a mā, ja ra uenda xra jutua yá mfeni co 'nara velo. Ha nura velo'a, pa da za da th̄acuabi de ja yá mfeni'̄u, mahyoni da gamfri ma Zidadah̄u ra Jesucristo.

¹⁵ Pe asta mapaya ya me Israel hinxa b̄aditho te ri b̄oni rá ley ra Moise ora he'ti'̄u, ngue'a hađa nú'a ra velo pa jutua yá mfeni pa hinda b̄adi te ri b̄oni ra ley.

¹⁶ Pe nu'b̄u nú'u da gamfri ra Zidada, nu'b̄u da th̄acua nú'a ra velo xa jutua yá mfeni.

¹⁷ Y nú'a ra Zidada'a go gue'a ra M̄aca Nd̄ahi, y nu'a t'ó'o pe'tsa ra M̄aca Nd̄ahi ja rá coraso ya hingui 'b̄ui ja rá hmandu ra nd̄axjua ley.

¹⁸ Pe núj̄u stá camfrih̄u, ya hindí pe'tsh̄u nú'a ra velo mi jutca ma mfenih̄u. Nuj̄u ri hnequi rá nsunda ma Zidadah̄u ja ma 'm̄uih̄u, nja ngu 'nara hñe ri yot'i. Ne 'na pa ngu 'na pa dí handuah̄u rá nsunda'a, y 'ramats'̄u ri mpadi ma 'm̄uih̄u asta hinga 'b̄uh̄u 'nara 'm̄ui ngu rá 'm̄ui ma Zidadah̄u, y nurá M̄aca Nd̄ahi ma Zidadah̄u go gue'a patca ma 'm̄uih̄u.

4

1 Nuje hinxa zabiguihe ga ø'tuahe rá 'befi Ajuá ngue'a nu Ajuá go gue'a xa 'racje nuna 'befina po rá nthe cate.

2 Y gatho nú'a dí pefihe hindí pefihe mant'agui nixi dí mpefihe co 'nara 'betsa. Hindí udihe co 'raya nthate, nixi dí patuahe rá noya Ajuá. Nu'a dí øthe, dí mañhe nú'a majuani de ja yá thandi ya ja'i. Y njabü da za da hyandgahe gatho ya ja'i gue dí pefihe 'nara 'befi xá hño ja rá thandi Ajuá.

3 Nu'ü tó'o hinxa mpøhø ne hingui ne da gamfri rá noya Ajuá dí mañhe, go gue'ü hingui tso ja yá mfeni te rí bøni rá noya'a, ngue'a hãda ra velo pa jutua yá mfeni.

4 Nu'á xa go'tua yá mfeni ra ts'ondahi nú'a di ndá de guecua ja ra ximhai, pa hinda yot'a ja yá mfeni rá noya Ajuá nú'a utcahü rá nsunda ma Zidadahü ra Jesucristo, nú'á xi xá nsunda rá 'müi'a ngu rá 'müi Ajuá rá Dada.

5 Nú'a dí xi'ahe, hindí xi'ahe pa go gui camfriguihe, dí xi'ahe pa go gui camfrihü ma Zidadahü ra Jesucristo. Y nuje hønse dyá 'be gohe de gue'ahü po rá ngue ra Zidada Jesu.

6 Nu mi hyoca ra ximhai Ajuá bi 'ñena: “Dá nja ra ñot'i ja ra 'bexuui.” Y nu Ajuá go guet'a xa yotca ma mfenihü nehe, pa njabü bi za dá handuahü rá nsunda'a nú'a bi 'ñe bi 'ñutcahü ma Zidadahü ra Jesucristo co rá 'müi.

Ga 'bühü po ra jamfri

7 Nujá dí njahü ngu 'nara ts'øe dega dohmi xa t'ø't'e dega 'me'tsboja, dí pe'tsuahe rá noya Ajuá pa dí mañhü. Y dí njahübü pa da hnequi gue nura ts'edi dí pe'tshü go xa 'racjü Ajuá, hingo de ma ts'edischü.

8 Nuje masque habüraza t'utsaguihe, pe Ajuá go gue'a ñangaguihe. Ha masque ya hindí pähe te ga øthe, pe Ajuá nzantho faxcahe pa hinda du ma müihe.

9 Masque ri dengage ya ja'i pa te da 'yøtcahe, pe Ajuá hingui hegasche. Masque ya ja pa da hoyo ya ja'i, pe Ajuá ri suje pa hinte ga thohe.

10 Nzantho t'øtcahe ngu bi t'ø'tua ra Zidada Jesu y asta himbi tho, pe nu'á bi yopa nte de ra du, y nubýa go gue'a ri ñangaguihe de ya ts'othogui, y njabü ri hneca rá ts'edi ja ma 'müihe.

11 Nuje mientras dí tehe, 'na pa ngu 'na pa dí thoguihe njabü y asta da za da thogaguihe po rá ngue ma Zidadahü ra Jesucristo. Dí thohe njabü pa da hnequi ja ma 'müihe gue ra Zidada Jesu bi yopa nte ne ri ñangaguihe de ja ya ts'othogui.

12 Nuje dí thohe ya ts'othogui ne asta da za da thogaguihe, pa njabü nu'ahü da za gui pe'tshü ra te pa nzantho.

13 Nuje dí pe'tshe ra jamfri ngu mi pe'tsa nú'a to'o bi 'yofø njaua ne bi 'ñena: “Nugui dá camfri Ajuá da maxqui, hangue por gue'a dá ma gue nu'á xi majuani ja rá ts'edi.” Necje dí camfrihe Ajuá, hangue hindí tsuhe ga manbahe rá noya'a.

14 Ngue'a nuje dí pähe gue nu Ajuá to'o bi japi bi yopa nte de ra du ma Zidadahü ra Jesu, go guet'a ma da jacjü ga yopa ntehü nehe de ra du ngue'a dí 'bühü co ma Zidadahü ra Jesu, ne da zixcahü, nguje ngu'ahü, pa grá 'bühüni ja rá thandi'a.

15 Gatho nuya ts'othogui stá thohe, stá thohe njabü po rá ngue'ahü, ne pa da gamfri ma'ra ya ja'i nehe, pa njabü gathoguihü ga umfü njamadi Ajuá, y njabü ma'na da hnequi rá nsunda'a.

16 Hangué hinga 'bε ma ts'edih_u pa ga pεph_u'a, masque 'yo rí the ma nzaquih_u, pe numa 'ra'yo teh_u 'na pa ngu 'na pa 'yo rí nja rá ts'edi.

17 Nuya ts'othogui dí thoh_ubya, 'bestho ma da thoguitho y hingyá dangui ngu rá ndangui nú'a ra johya ma dí t'acj_u, ngue'a po nú'a dí thoh_ubya ma dí t'acj_u 'nara danga johya nu xcrá tsòñh_u nuni hab_u xá nsunda, y nura johya'a xi dra dangui ne hinhya'm_u ma da uadi.

18 Hangué hinda 'yoda ma mfenih_u ya t'øt'e nú'u dí hanth_u de guecua ja ra ximhai, ngue'a gatho'u ma da uadi da thogui. Go dá 'yoda ma mfenih_u nú'u ya hño bí ja mahets'i nú'u hini hnequi, ne hinda ma da uadi da thogui.

5

1 Nuna ndo'yo dí hah_ubya nja ngu 'nara ngu ma da nhuati. Y nu stí zø ra pa da nhuati, dí pah_u gue Ajuá ya xuá hyogah_u 'nara 'ra'yo 'm_ui nuni mahets'i, nú'a hinxa hyoca ra ja'i, ne hinhya'm_u ma da nhuati. Y nú'a ra 'ra'yo 'm_ui'a go gue'a 'nama 'ra'yo ndo'yoh_u ma dí t'acj_u.

2 Xi majuani, de núbya dí hah_u nuna ndo'yo, xi dí thoh_u ndunthi ya dum_ui, hangué ga neh_umah_u ya gra 'b_uhmah_u nuni mahets'i co ma'na ma 'ra'yo ndo'yoh_u.

3 Nuni ma grá pεtsh_u ma'na ra 'ra'yo ndo'yo, hingue ma dí 'm_uε ma teh_u nsi ra ndo'yo.

4 Núju dí 'b_uth_uua ja ra ximhai xi tu ma m_uih_u ngue'a dí hah_u nuna ndo'yo. Ga neh_umah_u ga tsoh_uua nuna ra ndo'yo dí hah_u, pe hingue pa ya hinga pεtsh_u nuna ma ndo'yoh_u, hønse pa ma grá hñh_u 'nara 'ra'yo ndo'yo nú'a ma dí t'acj_u, pa njab_u ya hinhya'm_u ga tuh_u.

5 Nusε Ajuá go gue'a bi hñuxcah_u pa da 'racj_u 'nara 'ra'yo ndo'yo, ne bi 'racj_u ra Maça Ndahi pa da za ga pādih_u gue xi majuani ma da 'racj_u nú'a xa ñatcah_u.

6 Hangué nujá dí tøm_uh_u ne dí camfrih_u gue ma da njab_u. Ne dí pah_u gue mientras dí 'b_uh_uua ja ra ximhai co nuna ndo'yona, hingui tsa grá 'b_uh_u 'nadb_u co ma Zidadah_u nuni mahets'i.

7 Dí tøm_uh_u gue ma da njab_u ngu núna dí camfrih_u, hingue po nú'a dí hanth_u, pe po ra jamfri nú'a dí pεtsh_u.

8 Hangué po nuna ra jamfrina, ya ga neh_umah_u ga tuh_u pa ga tsoh_uua nuna ra ndo'yo dí hah_u pa grá 'b_uh_u 'nadb_u co ma Zidadah_u nuni mahets'i.

9 Hangué nujá dí øth_u ra ts'edi ga 'b_uh_u xá hño ja rá thandi'a nuua ja ra ximhai ne nuni mahets'i nu xcrá 'b_uh_u con gue'a, pa nu'a da hopca ma 'm_uih_u.

10 Ngue'a pε'tsi ma grá 'bah_uni ja rá thandi ma Zidadah_u ra Jesucristo pa da hñabgah_u nguenda 'na ngu 'na ua stá øth_u ra hño nuua ja ra ximhai, ua hina. Ne cada 'na de guecj_u ma da 'raca ma thah_uh_u ngu nú'a rí ñεpcah_u.

Ra apostol Pablo ma gue da za ga 'b_uh_u xá hño co Ajuá

11 Dí tsuphe rá cuε ra Zidada, hangué dí øthe ra ts'edi dí zofhe ya ja'i pa da gamfri'u. Ajuá patca xá hño ma 'm_uihe, ne dí tøm_uhe gue ne'ah_u ya guí patcahe tengu ma 'm_uihe.

12 Pe nuje, hindí manshe tengu ma 'm_uihe pa njab_u gui camfriguie. Dí mañhe njab_u pa nu'ah_u go da za gui mañh_u tengu ma 'm_uihe. Nu'bú h_u, da za te gui thatuah_u nú'u ya ja'i ri ñεxasε gue 'b_ui xá hño pe yá 'baitho, ngue'a hingui 'b_ui xá hño de yá coraso.

¹³ Nu'bu núje stá 'be ma mfenihe ngu guí mañhu 'ra de gue'ahu, dí njahebu ngue'a dí pēphe Ajuā con gatho ma ts'edihe. Pe hina, ngue'a nuje ri xō ma mfenihe, ne dí njahebu pa ga u't'ahe hanja grí 'yohu xá hño.

¹⁴ Numa Zidadahu ra Jesucristo xi ri macj'a, hangue ringue'a dí pēph'a. Nujá dí pahū gue nu'á bi du pa ya hingo ga tuhū, ha nu mi du'a, ja ra uenda dá tuhū mahyēgui con gue'a.

¹⁵ Nu'á bi du po rá nguecju pa njabu núju dí tehūbya ya hinga ma ga 'būhu de ma pahasehu, ma ga 'būhu pa ga ø'tuahū rá paha nú'a to'o bi du po ma ts'oquihu y nehe bi yopa nte pa guecju.

¹⁶ Hangue nubya ya hindí jamasuhe te gatho pē'tsa ra ja'i pa ga pahe te gra 'mūi, ngu ndí øthe ma'met'o, asta nehe ma Zidadahu ra Jesucristo dá hycuahe ya meximhai, pe nubya ya hindí øthe njabu.

¹⁷ Nu'a tó'o xa gamfri ra Zidada Jesucristo go gue'a ya xa yopa 'mūi ma'ra'yo, nurá ndaxjua 'mūi ma'met'o ya bi uadi bi thogui, y nubya ya pē'tsa 'nara 'ra'yo 'mūi.

¹⁸ Gatho gue'a bi 'yøt'a Ajuā. Go gue'a bi punga ma ts'oquihu po rá du ra Zidada Jesucristo pa bi za dá 'būhu xá hño con gue'a. Ne núje yá 'mēhniguihe'a bi 'racje ra 'befi pa ga xiphe ya ja'i de nura pumbate ri uñ'a.

¹⁹ Ajuā bá pēhna ra Zidada Jesucristo pa bi umbabi ra pumbate ya ja'i, pa da za da 'mūi' xá hño con gue'a, y nu'á ya hinda ma da benbabi yá thai de yá ts'oqui'u. Ha nuje, bi 'racje ra 'befi pa ga xipabihe ya ja'i de nura pumbate ri uñ'a pa nu'á da za da 'mūi xá hño con gue'a.

²⁰ Hangue núje yá 'mēhniguihe ra Zidada Jesucristo dí zo'ahe, ja ra uenda go zo'aschu Ajuā, hangue dí bante'ihe de rá thuhu ma Zidadahu ra Jesucristo gui 'yaphū ra pumbate Ajuā pa njabu da za gui 'būhu xá hño con gue'a.

²¹ Numa Zidadahu ra Jesucristo himi tu ni 'nara ts'oqui'a, pe po rá nguecju Ajuā bi 'yøt'e pa go gue'a bi hñasca gatho ma ts'oquihu ja rá zi ndo'yo'a. Ajuā bi 'yøt'a njabu pa bi za bi mā gue ya hinte ma ts'oqui dí tuhū ngue'a dí camfrihu ra Zidada Jesucristo.

6

¹ Hangue núje yá 'mēhniguihe Ajuā dí bante'ihe gue hinda 'meditho nuna ra mpøhø xa 'ra'ahu Ajuā po rá hñoja'i.

² Ngue'a Ajuā bi mānga ja ra Māca T'ofō ne bi 'ñena: Nú'a ra pa dá pēhn'a ra mpøhø, gá hongagui ne dá ø't'a'i ri t'adi. Y nú'a ra pa dá ne dá ñāñ'a'i, gá honga ma mfats'i, y dá fax'a'i. Ha nubya nugui dí xi'ahu gue nubya guepya ya pa da za gui hyoñhu Ajuā pa gui mpøhøhu.

³ Nuje hinto dí ø'tuahe ni 'nara nts'o'mūi, pa njabu hinto da ñāma'ñū de rá 'befi Ajuā nú'a xa 'racje.

⁴ Nu'a dí øthe, dí udihe 'nara hoga'mūi pa da hnequi gue yá hoga mēfiguihe Ajuā. Hangue dí tsetathohe gatho nú'a dí thohe, ya ts'othogui, ra nhoyoa, ne ya dumūi.

⁵ Stá tsethe ya mfei, xa jocje fadi, xa nabgahe ya mundo ja'i. Stá thohe ra nzabi, stá 'ñathāhe, stá thohe ra thuhu. Ne gatho dá tsetathohe.

⁶ Dí 'yohe co ma mfenihe xá nt'axi. Dí paťuahe xá hño rá noya Ajuā. Dí tsetathohe nú'a øtcahe ya ja'i ne dí pē'tsuahe ra t'equ'e'i. Ne dí 'yohe ngu utcahe ra Māca Ndāhi, ne xi dí pē'tsuahe ra hmāte ya ja'i, hingue dí mānthe.

⁷ Dí manbahe rá noya Ajuá, ne gatho nú'a dí øthe, dí øthe co rá ts'edi'a. Co rá ts'edi'a dí 'yohe xá hño pa da za ga ntátehe ne ga ñanbahe rá noya'a.

⁸ 'Raya i'qui xi ri numahñoguihe ya ja'i, ha nu ma'ra ya i'qui ri numañuguihe. 'Raya i'qui esca ma nsuhe, ha nu ma'ra ya i'qui ñamañu de guecje. 'Ra pecaguihe gue dyá c'uambahe, pe masque ri jaje njabu ya ja'i pe nujpe hindí tsaya dí mañhe nú'a majuañi.

⁹ 'Ra ø'e gue ngu hingui pacje, pe Ajuá go gue'a pacje xá hño. 'Raya i'qui ya 'ñena da thogaguihe, pe hina, 'yøt'a Ajuá dí tethohe. Stá thohe ndunthi ya ts'othogui pe asta nubya hinstá tuhe.

¹⁰ 'Raya i'qui xi xa du ma mañhe, pe ja rí hñuse ma mañhe co nú'a ra johya ri 'racje ra Zidada. Masque dí thohe ra nhyoya, pe ndunthi to'o stá zohe pa xa hñanga ya hño de Ajuá. Masque 'ñena hinte dí pe'tshe, pe Ajuá ha pe'tsa gatho nú'a dí hoñhe, hangue njabu hinte ri 'betcahe.

¹¹ Ma zi cu'ihu gyá menguhú Corinto xi drí ma'ahe, hangue stá xi'ahe gatho nú'a stá beñhe, ne hinte dí cøn'ahe.

¹² Xi drí ma'ahe con gatho ma mañhe, pe nu'ahu hingrí macje con gatho ri mañhe.

¹³ Nuguí dí zo'ahu dí nja ngu 'nara dada zofó yá bñtsi, hangue dí tømí gui coscahu ra hmáte.

Nujá rá nijaguihu Ajuá nú'a te

¹⁴ Nubyá dí xi'ahu, oguí ntsixhu co nú'u hingyá gamfri. Ngue'a çhanja da za da 'maí 'nadbú ra hñoja'i co ra nts'o'maí? Ne çhanja da za da 'ma mahyegui ra ñot'i ne ra 'bexuui?

¹⁵ Ne çhanja da za da me'tsa 'nadra mfeni ra Zidada Jesucristo co ra Satá? Ne çhanja da za da me'tsa 'nadra mfeni ra gamfri ne nú'a hingrá gamfri?

¹⁶ Ne çhanja da za da nja ya c'oi ja rá nija Ajuá? Hina, hinda za. Nuguí dí xi'ahu njabu ngue'a nujá go rá nijaguihu Ajuá nú'a te, ngu bi 'ñena'a ja ra Maça T'ofó:

Nuguí ma ga 'bui con gue'ahu, ne ma ga 'yo habú gri 'yohú;
nuguí go dri Ajuaguihu,
ha nu'ahú go dua hnini'ihu.

¹⁷ Hangue Ajuá bi 'ñena nehe ja ra Maça T'ofó:

'Ueguehu de nú'a øt'a ya ts'oja'i pa hingui tenbahú nuyá ts'ot'øt'e øt'e'u, ena njabu ma Zidadahu;

ne oxqui øthu nú'a xá nts'o,

pa njabu da za guí 'buhu con guequi, ha nuguí con gue'ahu.

¹⁸ Ne go dri dadaguihu,

y nu'ahu dua t'u'ihu ne dua t'ixu'ihu, njaua xicju Ajuá ma Hmuhu nú'a to'o pe'tsa gatho ra ts'edi.

7

¹ Ma zi cu'ihu, guehya ya dangá hñ'a'ti xa ñatcahu Ajuá, hangue mahyoni ga 'ueguehu de gatho ya ts'oqui de ma mfenihu ne de ma ndo'yohu. 'Na pa ngu 'na pa ga t'axca ma mfenihu ne ga 'yohu co rá ntsu Ajuá.

Ra apostol Pablo bi johya de hanja bi ñobri ya cu me Corinto

² ¡Ogrí tsaguihe! Xi da macje, ngue'a ni 'na de gue'ahu hinstá øt'ahe ni 'nara nts'o'maí, nixi hinstá u't'ahe, ne nixi hinstá ha'ahe pa ga han'ahe te ga han'ahe.

³ Hingo 'nara nts'ui núna dí xi'ahu, ngue'a ja juadi dá xi'ahu gue xi drí ma'ahu con gatho ma mañ, nubya y asta ma du.

⁴ Dí camfri gue guí øthũ nú'a dá xi'ahũ, hangue dí e'ts'a ri nsuhũ, y masque dí thogui ndunthi ya ts'othogui, pe nu'ahũ guí hubga ma mũihũ ne xi drí johya ndunthi por gue'ahũ.

⁵ Desde ndá tsøhe de guecua Macedonia, himbi za dá 'bũhe xá hño, ngue'a xi ndí thøhe ndunthi ya ts'othogui, habũraza mi 'bũi nú'u to'o mi ʉtsaguihe po rá noya Ajuã, ne xi mi tu ma mũihe por gue'ahũ.

⁶ Pe Ajuã nú'a hu'mba yá mũi nú'u to'o tu yá mũi, bi hñubga ma mũihe ngue'a bá pẽncahe ra cu Tito pa da zønje.

⁷ Xi dá johyahe nu mi 'ñe bi zønje, ne bi xicje gue xi mri johya de gue'ahũ, hangue ma'na bi hñubga ma mũihe. Ne bi xicje gue guí nehmañũ guí hyandgahe. Ne bi xicje gue xi xa du ri mũihũ por nú'a xcá øtcahũ. Ne bi xicje gue xi guí øthũ ra ts'edi pa guí 'yøthũ nú'a dá xi'ahũ. Hangue ma'na xi dá johyahe.

⁸ Dí pãdi gue numa carta dá pehn'ahũbũ bi ja'ahũ bi du ri mũihũ, nequi bi duhma ma mũi nehe. Pe nugui hindí yohna ma mfeni, ngue'a dí handi gue nú'a ra carta'a bi ja'ahũ bi du ri mũihũ masque 'raya zi patho.

⁹ Hangue nubyá drí johya co nú'a ma carta dá pehn'ahũbũ ngue'a bi ja'ahũ gá tu ri mũihũ pa njabũ gá øthũ nú'a dá xi'ahũ, hingue dá johya ngue'a gá thøhũ ya dumã. Xa du ri mũihũ, pe gá ñobrihũ, y njabũ gá øthũ ngu nú'a ri ho Ajuã. Hangue odi tu ri mũihũ de nú'a dá op'ahũ ngue'a hinte gá jahũ.

¹⁰ Nu'u tó'o tu yá mũi de yá ts'oqui ne da 'uegue de gue'u pa go da 'yø'tua rá paha Ajuã, nu'ú go gue'u ma da mpøhø ne hinhya'mũ da beni gue go 'nara 'ñũ nú'a ra dumã bi thogui. Pe nu'u tó'o da du yá mũi de yá ts'oqui ne hinda 'uegue de gue'u, go gue'u ma da 'mẽdi ja ra du pa nzantho.

¹¹ Nu'ahũ hã, gá tu ri mũihũ ne gá ø'tuahũ rá paha Ajuã, ne gá ntsø'mhũ ngue'a hinxqui tsũithohũ nú'a ra cu bi 'yø't'a ra ts'oqui. Hangue xi gá 'yøthũ ra ts'edi pa gá 'yøthũ nú'a dá xi'ahũ. Gá mañhũ gue hinhya'mũ gá tẽhẽhũ nú'a ra cu'a. Gá ncuẽhũ de nú'a bi 'yø't'e, ne gá ntsuhũ ngue'a hinte xqui xiphũ, ne 'mefa gá zofohũ'a pa bi ñobri. Nubyá guí ne guí hyandgahũ, ngue'a ya xcá 'yø'tuahũ'a ngu nú'a mri 'ñepi. Nubyá hã, dí pãdi gue hinte guí tuhũ de nú'a ra t'ø't'e bi nja.

¹² Hindá op'ahũ hønse po rá ngue nú'a xqui 'yø't'a nú'a ra cu, nixi por nú'a to'o bi t'ø'tua ra ts'oqui. Nugui dá op'ahũ pa guí ðama 'yøthũ nú'a dá xi'ahũ, pa njabũ da zo ri mfenihũ gue xi guí ne guí 'yøtcaguihũ ja rá thandi Ajuã nú'a dí xi'ahũ.

¹³ Hangue nubyá xcá hubga ma mũihũ.

Ne ma'na xi stá johyahe ndunthi ngue'a nuni ra cu Tito gá hu'mbahũ rá mũi nehe, hangue xi bi johyani.

¹⁴ Nugui xi stá e'ts'a ri nsuhũ ja rá thandini, ne hinstá 'bẽ ma tsa de nú'a stá xipabini de gue'ahũ, ngue'a gatho bi njabũ ngu nú'a dá ma. Gatho nú'a stá xi'ahũ go gue'a majuãni, ne nú'a stá xipabini.

¹⁵ Ha nuni xi ri ma'ahũ, ngue'a bentho gue nú'a ra pa'a bi mabũ bi zøñ'ahũ gá umfũ ntsaya co ndunthi ra t'egu'ei ne ra hmãte, ne gá 'yøthũ nú'a bi xi'ahũ.

¹⁶ Hangue nubyá ma'na xi drí johya ngue'a dí pãdi gue guí øthũ gatho nú'a stá xi'ahũ.

8

1 Nubya zi cuh_u dí ne ga xi'ah_e gue Aju_á po rá hñoja'i xa umba ra ts'edi pa xa 'yot'a 'nara danga 'b_efi gatho nú'ú ya cu ri munts'i hab_uraza de guecua Macedonia.

2 Nú'ú masque xa thogui ndunthi ya ts'othogui ne xi nts'edi tho ra nhyoya, pe xi ja yá johya'ú. Hangue masque hyoya'ú, pe con gatho yá paha xa unga 'nara danga mfats'i dega boja pa da mats'i ma'ra ya cu.

3 Nugui dí pa_{di} xá hño nú'á dí xi'ah_u, gue nu'ú bi unga yá mfats'i con gatho yá m_ui asta hab_u bi z_upa yá ts'edi, ne bi uni'ú masque mi ø'tuahm_a ra 'b_edi'ú.

4 Y asta mi acje ra favo ga umfe nse_qui'ú pa da munts'a nú'á ra mfats'i'á ne da 'racje pa ga ha'tsuahe nú'ú ya cu xi tho ra nhyoya nuni Jerusale.

5 Y hingue h_onse bi unga yá mfats'i dega boja'ú, nehe bi 'yot'a ma'na ndunthi de nú'á hindú t_omhe, ngue'á ma'na xi bi du'tsua yá m_ui da me_pabi Aju_á, ne da 'yot'a ngu nú'á dá xiphe da mab_u Corinto pa da ben'ah_u gui sigui gui munts'a ri mfats'ih_u nú'á ya xcá f_uh_u xcá muntsh_u ngu nú'á bi xi'ah_uni nura m_udi.

6 Hangue nuni ra cu Tito ya dá xiphe da mab_u Corinto pa da ben'ah_u gui sigui gui munts'a ri mfats'ih_u nú'á ya xcá f_uh_u xcá muntsh_u ngu nú'á bi xi'ah_uni nura m_udi.

7 Nu'ah_u xi xcá p_onga ri hmih_u ngue'á xi ja ndunthi ri jamfrih_u, ne xi guí pa_hu gui 'ñudih_u xá hño rá noya Aju_á, xi ja ri mf_qidih_u, xi guí ø_th_u xá hño nú'á m_anga rá noya Aju_á, ne xi grí macje nehe. Nubyá, pa ma'na gui p_onga ri hmih_u nehe, xi da sigui gui muntsh_u nú'á ra mfats'i.

8 Pe nugui hindí ja'ah_u gui 'yø_th_u. H_onse dí xi'ah_u nú'á ø_t'a ya cu de guecua Macedonia, pa 'b_u gui 'yø_th_u njab_u nehe, nu'b_u há, da hne_qui gue xi majua_{ni} ja ri hm_ate_hu.

9 Nu'ah_u ya xcá pa_tuah_u tengu rá hñoja'i ma Zidadah_u ra Jesucristo. Nú'á masque go rá me_ti gatho ya hño de mahets'i, pe bi 'ñe bi nhyoyaua ja ra ximhai po rá nguec_u, pa njab_u bi za bi 'racj_u gatho ya hño de mahets'i pa dua me_tih_u.

10 Nugui njab_u dí beni ga xi'ah_u, gue xá hño pa gue'ah_u gui sigui gui muntsh_u nú'á ra mfats'i gá f_uh_u gá muntsh_u majeya. Nu ngá f_uh_u gá uñh_u'á, gá uñh_u con gatho ri m_uih_u.

11 Hangue nubyá con gatho ri m_uih_u juah_u gui uñh_u nú'á ra mfats'i xcá f_uh_u xcá muntsh_u. Uñh_u asta hab_u da z_u ri ts'edih_u.

12 Ngue'á nu'b_u gui unga ri mfats'ih_u con gatho ri m_uih_u ne asta hab_u da z_u ri ts'edih_u, nu'b_u há, gue'á ri ho Aju_á. Aju_á hingui a'ah_u nú'á hingui ts_u ri ts'edih_u.

13 Hindí xi'ah_u gui umf_u ra mfats'i ma'ra pa go gui nhyoyah_u.

14 Nu'á dí xi'ah_u, núbya ja te guí pe'tsh_u, da za gui faxh_u ma'ra to'o hingui pe'tsi, pa njab_u ra pa'á hingo gri pe'tsh_u, ne 'b_u go di pe'tsi'ú, nu'ú da za go da max'ah_u nehe. Njab_u gui mfaxh_u 'na ngu ma'na pa hinte gui 'b_eh_u.

15 Gui njah_u ngu bi nja ya me Israel nu mi me_pabi Aju_á te da zi'ú, ngu ena ja ra Ma_{ca} T'of_o: "Nu'á tó'o bi go ndunthi, hinte bi bonguabi; ha nu'á tó'o ts'atho bi go, himbi 'b_epabi nehe."

Ra Tito ne nú'ú ma'ra ri 'ñoui

16 Dí umba njama_{di} Aju_á ngue'á nu'á bi xocua rá mfeni nuni ra cu Tito pa rí dagui rí du por gue'ah_u ngugui.

17 Nuní bi 'yø_de ma nt'adihe gue da mab_u dua c'á'ts'ah_u, ne ma da ma de rá paha se_he ngue'á xi rí dagui rí du por gue'ah_u.

18 Nehe dí penheb_u ma'na ra cu pa da me_uini. Nuni ra cu xi xa t'e'tsua rá nsu ja gatho ya nija, y gatho ya cu ma_g gue nuní xi manba xá hño rá noya Aju_á.

19 Y hingue hōnse ñamahño'u de guehni, nehe bi hñuts'ini pa ga mahe Jerusale ga tsohe nú'a ra mfats'i dí muntshu. Y núna dí øthu guehna pa rá nsunda Ajuá, ne pa da bađi nú'u ya cu ma ga ha'tsuahu ra mfats'i, gue nu'ahu xi guí faxhu'u con gatho ri muihu.

20 Y nuje xi drí jamasuhe nuna boja ma ga haixe pa hinto da ñama'ñu de guecje.

21 Nuje nzantho dí øthe ra ts'edi pa ga suhe gatho ya t'øt'e xá hño ngu rí 'ñehe. Y hingue hōnse ja rá thandi Ajuá dí øthe njabu, nehe ja yá thandi ya ja'i.

22 Nehe dí penhebu ma'na ra cu pa da meui nuni ra cu Tito co nuni ma'na ra cu, ngue'a stá hanthe ndunthi ya i'qui gue xi xa supabi yá 'befi Ajuá con gatho rá mui. Y nubyá xi ne da mabu dua c'a'ts'ahu ngue'a camfrini gue nu sta zombu ma gui 'yøthu xá hño ngu rí 'ñehe.

23 Ha nu'bu to'o da 'yan'ahu de nuni ra cu Tito, xipabihu gue drí mpe'be mahyεgui ja rá 'befi Ajuá ne go guehni stá penpu pa da max'ahu. Ha nuyu má yoho ya cu, go xa mehna ya nija de guecua. Y nuya cuyu ri hnequi ja yá 'mui rá nsunda ra Zidada Jesucristo.

24 Hangué 'ñutuahu 'nara hoga hmate nuya cuyu, pa njabu da bađi gatho ma'ra ya cu gue xi majuani ja ri hmatehu ngu nú'a stí xipabi'u de gue'ahu.

9

Ra mfats'i hmunts'i pa ma'ra ya cu

1 Ma zi cu'ihu, ya hinga mahyoni ga yopa op'ahmahu pa ga ben'ahu de nú'a ra mfats'i ma ga umfu ya cu,

2 ngue'a ya stá pat'a ri hoga pahahu. Xi stá e'ts'a ri nsuhu ngue'a stá xipabi ya cu de guecua Macedonia de nú'a ri hoga paha guí pe'tshu, nú'ahu gyá menguhabu Acaya. Ne stá xipabi gue nu'ahu de majeya gá fahu gá muntshu ra mfats'i. Y co nuri hoga paha guí pe'tshu xcá nuphu yá mfeni ndunthi ya cu de guecua Macedonia.

3 Pe masque'a, dí pehn'ahabu nuyu ya cu pa da ben'ahu gui sigui gui muntshu nú'a ra mfats'i ngu nú'a stá xipabi ma'ra ya cu de gue'ahu, pa da njabu ngu nú'a stá xipabi'u.

4 Dí xi'ahu njaua ngue'a xi'bu ga me'beb'u raya cu de guecua Macedonia ha nu xcrá tsøñhebu dí othotho ra mfats'i de nú'a stá ma gue ya xcá muntshu. Nu'bu há, ja ga 'behni ma tsahe, hinga hōnseguihe, ne'ahu nehe.

5 Hangué dá beni gue ante ga mahebu, mahyoni ga pehn'ahabu da 'met'o nuyu hñu ya cu da ma da ben'ahu de nú'a ra mfats'i xcá mañhu gui uñhu. Nuyu ya cuyu guehyu ma da max'ahu gui muntshu nú'a ra mfats'i'a. Y dí nehe gui uñhu con gatho ri muihu, hingue dí nehe gue nu xcrá tsøñhe ja ga ja'ahé pa gui uñhu, dí nehe gue nu xcrá tsøñhe, ya di ja.

6 Beñhu núna ma ga xi'ahu: Nu'a tó'o da mot'a 'na tui, gue'a 'na tui da xofo, pe nu'a tó'o da mot'a ndunthi, ma da xofo ndunthi nehe.

7 Hangué bensehu ja ri mfenihu nú'a ma gui uñhu, y gue'a gui uñhu'a. Pe uñhu con gatho ri pahahu, ne ogrí hyøcju nú'a guí uñhu, ngue'a Ajuá xi ri mađi nú'u to'o ri unga 'nara mfats'i con gatho yá paha.

8 Ajuá ja rá ts'edi pa da jap'ahu ne da xup'ahu gatho nú'a te guí pe'tshu, pa njabu hinte da 'yøt'ahu ra 'bedi, y njabu ma'na da xup'ahu pa da za gui faxhu nú'u ma'ra to'o hingui tsupabi.

9 Nu'bu gui øthu njabu, nu'bu há, guí øthu ngu nú'a xa t'ofu ja ra Maça T'ofu habu ena:

'Nara hoja'i con gatho rá mui xi hecuabi ya hyoya ndunthi ya hño, y nurá hñoja'i'a hinhya'mu da 'medi.

¹⁰ Ajuá 'racju ya nda pa ga pothu, ne ri japi da nte pa da nja te ga tsihu. Nehe go gue'a da xup'a'ihu nú'a ra mfats'i guí uñhu, pa njabu ma'na da nja nú'a te gui uñhu.

¹¹ De nú'a ra mfats'i ma gui uñhu, ma'na ma da xup'ahu pa ma'na da za gui uñhu. Y gatho nú'a ri mfats'ihu ma ga ha'tsuahe ya cu, nu stí hñani'u ma da umba njamádi Ajuá po nú'a ri mfats'ihu.

¹² Y njabu hingue hõnse ma gui umfu nú'a te ø'tua ra 'bedi'u, pe nu'á ma da umba ndunthi njamádi Ajuá de gatho núna xcá 'yøthu con gue'u.

¹³ Y nu sta hñanga nú'a ri mfats'ihu, ma da xõcambeni Ajuá'u ngue'a ma da badi gue xi xcá camfrihu rá noya ra Zidada Jesucristo ne gui øtehu. Nehe da xõcambeni'u Ajuá ngue'a guí umfu ri mfats'ihu con gatho ri muihu. Y nú'a guí øthu gue'a 'nara hño pa gatho ya cu.

¹⁴ Y nuya cu'u ma da 'yapabi Ajuá ndunthi por gue'ahu, ne da me'ts'ahu ra hmate ngue'a Ajuá xa 'ra'ahu ra ts'edi pa guí uñhu ri mfats'ihu.

¹⁵ ¡Ga umfu njamádi Ajuá ngue'a bá pẽncahu rá hmaça T'u, y guehna 'nara 'baha ma'na xi ra ðangui de gatho!

10

Rá ts'edi nú'a mri hña ra Pablo ngue'a mrá apostol

¹ Núgui drá Pablo dí zo'a'ihu co ra 'equ'e'i ne ra hmate nú'a ri 'racagui ma Zidadahu ra Jesucristo. 'Ra de gue'ahu guí eñhu gue ora dí 'bui con gue'ahu xi drá hoja'i, pe nú'bu dí 'bui yabu de gue'ahu, guí eñhu gue hindí tsu pa te ga xi'ahu.

² Pe nugui dí xi'ahu oxqui jacju ga zo'ahu nts'edi nu xcrá 'bui con gue'ahu, ngue'a stá beni ga tsá'ahu 'ra de gue'ahu nú'ahu xcá mañhu gue dí mpefihe de ma mfenisehe, hingue de nú'a 'bepcahe Ajuá.

³ Xi majuani nuje dyá ja'ithohe otho ma ts'edihe pa ga ntunhe co ra nts'o. Nuje dí ntunhe pe co nú'a ra ts'edi ri 'racje Ajuá.

⁴ Y nú'a dí hahe pa ga ntuhnhe hingue ngu nú'a ha ya meximhai, ngue'a nú'a dí hahe, dí hanpahe rá ts'edi Ajuá xa 'racje pa ga huatuahe yá 'befi ra ts'ondahi.

⁵ Y con gue'a ha, dí co'tuahe yá ne nú'u to'o hingui pa Ajuá ne xi ri 'ñets'i gue xi ja yá mfaði pe hinga gue'a nú'a ma, ne u'ta ma'ra ya ja'i pa hinda gamfri nehe. Nuje dí zofuhe ya ja'i da hyepu ya mfeni de nuna ra ximhai pa da nhyoga 'yøde de ma Zidadahu ra Jesucristo.

⁶ Y nu xcrí hñañhu nuna ra ts'ofu dí 'ra'ahe, ma ga hambahe nguenda nú'u hinda ne da 'yøtcahe.

⁷ Nu'ahú hingui nuxhu nguenda xá hño tengu gra 'mui 'nara ja'i pa gui camfribihu, nguetho nu'ahú guí camfribihu hõnse de nú'a ri hnequi. Nú'ahu guí pahu gue rá meti'ihu ma Zidadahu ra Jesucristo, pahu gue necje yá metiguihe nehe'a.

⁸ Nugui hindí ntsa ga ma de nú'a ra ts'edi bi 'racje Ajuá pa dá zo'ahe, ngue'a nú'a bi 'racje nura ts'edi'a pa ga zo'ahe pa ma'na da nja ri jamfrihu, hingo pa da 'me ri jamfrihu.

⁹ Ne nugui hindí ne gui 'ñeñhu gue dí ne ga pi'ahu co numa carta dí pehn'ahuhu.

¹⁰ 'Ra de gue'ah_u guí eñ_h gue nú'b_u dí 'b_ui yab_u de gue'ah_u xi dí ts'á'ah_u co ya carta dí peñn'ah_u, nep_u guí mañ_h nehe gue nú'b_u dí 'b_ui con gue'ah_u othogui ra ts'edi pa ga ts'á'ah_u. Ne guí mañ_h gue nixi pa ga ñ_a hindí pađi.

¹¹ 'B_u nú'ah_u guí mañ_h njab_u, pah_u xá hño gue ngu nú'a dí op'ah_u núbya hindí 'b_ui con gue'ah_u, njab_u nehe ga øt'e nu xcrá 'b_ui con gue'ah_u.

¹² Nuje hindí njahe ngu nú'u 'yob_u xi ri 'ñ_exa sehe. Nu'ú ri hñ_ecua sehe 'na ngu ma'na, ngue'a ya 'bemfeni.

¹³ Pe nuje hindí njahe ngu'u, hønse nu'a dí øthe, dí mañ_h nú'a majuani stá pefihe, ngue'a Ajuá go xa 'racaguihe nuna ra 'befina, ne bi hñ_excaguihe pa dá maheb_u Corinto dá zo'ahe de rá noya'a.

¹⁴ Hingrá nt'ets'i nú'a dí mañ_h gue go rá m_udiguihe dá maheb_u dá ha'ts'ahe rá noya ma Zidadah_u ra Jesucristo, ngue'a nu'á xi majuani dá maheb_u.

¹⁵ Hindrí 'ñ_exhe gue go stá pefihe nú'a xa mefi ma'ra, hønse nu'a dí nehe gue ma'na da nte ri jamfrih_u, pa njab_u ma'na da ndangui rá 'befi Ajuá nú'a xa 'bepcahe ga pehe con gue'ah_u.

¹⁶ Nehe dí tømhe gue 'mefa ma ga zofoh ma'ra ya ja'i de nú'u ma'ra ya hnini thogui de ri hninih_u hab_u hinxa nt'ødetho rá noya Ajuá, pa njab_u hinda t'ena gue drí 'ñ_exhe co nú'a ya xa mefi ma'ra.

¹⁷ Nu'b_u to'o da 'ñ_ets'i de nú'a te xa mefi, dá 'ñ_ets'i 'b_u xa mefi co rá ts'edi Ajuá.

¹⁸ Nu'b_u 'nara ja'i dí 'ñ_exase de nú'a xa mefi, hinte ri muui rá nt'ets'i. Pe nu'b_u go Ajuá e'tsua rá nsu'a, nu'b_u há, ri muui nú'a rá 'befi'a.

11

Ra apostol Pablo ne nú'u ya 'ñet'a apostol

¹ ¡Xama hinda zøt'a ri mañ_h de núna dí xi'ah_ubya, masque gui beñ_h gue dí nja ngu 'nara 'bemfeni ngue'a ma ga ma de nú'a stá øt'e, pe osta zøt'a ri mañ_h!

² Nugui dí tagui dí tu por gue'ah_u ne dí ne xi gui 'b_uh_u xá hño ngu nú'a ne Ajuá, ngue'a nugui go rá m_udigui dá zo'ah_u de ma zi Hmuh_u ra Jesucristo pa gá camfrih_u'a. Ne dí ne gui 'b_uh_u xá hño ja rá thandi'a, gui njah_u ngu 'nara nxutsi xá nt'axi ma dra dapabi ja rá 'ye nú'a to'o ma da 'yøt'e drá dame.

³ Pe nugui dí tsu dra t'u't'ah_u pa dra ts'oc'a ri mfenih_u ne gui 'uegueh_u de nura hoga hmäte guí p_e'tsuah_u ra Zidada Jesucristo. Dí tsu gui njah_u ngu ra Eva bi hyat'a ra ts'ondahi nú'b_u bi mpanga qu'eña.

⁴ Ngue'a nu'ah_u 'bestho guí camfrih_u nuto pab_u zo'ah_u de ma Zidadah_u ra Jesu pe de ma'na'ño ra mfeni, hingo ngu nú'a stá xi'ah_u. Ne guí camfrih_u nuto zo'ah_u de rá Maza Nđahi Ajuá, pe hingui u't'ah_u ngu nú'a stá u't'ahe. Ne guí camfrih_u nuto zo'ah_u de ma'na ra noya hinga mahyegui co nú'a ra maça noya stá xi'ahe, gatho xi guí camfrih_u 'bestho.

⁵ Pe nugui dí camfri gue ma'na dí p_e'tsa ra nsu que nú'u ri 'ñet'a apostol.

⁶ Masque hindí pađi ga m_anga ya noya mahotho ngu mañ'u, pe dí pađi gue nú'a dí ma gue'a majuani ngu xcá 'yøh_u stá ma, ngue'a nzantho stá zo'ah_u co ra mfađi nú'a xa 'racagui Ajuá.

⁷ ¿Ha gue 'nara ts'ocate dá øt'e ngue'a hindá han'ah_u nú'a ra boja ngui 'rac_u nu ndá zo'ah_u de rá noya Ajuá? ¿Ha gue bi ri mfenih_u hønse ngue'a gá handgah_u dá mp_efi pa dá ts'edi nú'a te mi 'becagui pa bi za dá zo'ah_u de rá noya Ajuá?

8 Nu'a ra mfats'i dá hani, dá hani de ma'ra ya nija pa bi za dá mabu dá zo'ahu de rá noya Ajuá.

9 Y nu nduá 'bapm con gue'ahu, hindá ne dá xuhña'ihu ni 'na de gue'ahu de nú'a te mi otca ra 'bedi, ngue'a nuya zi cu de guecua Macedonia go gue'u bi hñascabm nú'a te mi otca ra 'bedi. Nugui xi dá ot'a ra ts'edi pa hindá xuhña'ihu, ne nzantho ma ga ot'a njabu.

10 Nugui dí manga nú'a majuaní ngu nú'a bi 'ñutcagui ma Zidadahm ra Jesucristo ga ot'e, y dí xi'ahm gue hinda za to'o da jacagui ga hanbabi yá boja ya cu de guerpum Acaya nsocta por ngue'a dí manba rá noya Ajuá.

11 ¿Te guí beñhu? ¿Ha gue guí beñhu gue dí utsa'ihu ngue'a hindá han'ahm ri mfats'ihu? Hina, hindri utsa'ihu. Ajuá padi gue xi drí ma'a'ihu.

12 Nugui ma ga sigui ga ot'a ra ts'edi pa hinga han'ahm ni 'nara mfats'i, pa njabm hinda 'ñenga nú'u ma'ra 'yobm ri 'ñet'a apostol gue nú'a ot'u, gue'a dí othe nehe.

13 Nu'ú 'yobm ri 'ñet'a apostol de ra Zidada Jesucristo ne ri 'ñet'a mefi de Ajuá, pe hinga majuaní, ngue'a go ya hyate.

14 Y hinga 'yohm de nú'a ot'a nú'u ya cu'amba ja'i, ngue'a asta ra Satá nehe ri 'ñet'a enxe de Ajuá.

15 Hangue hinga 'yohm gue nuyá mefi ra ts'ondahi ri 'ñet'a mefi de Ajuá. Pe nuya mefi'ma da gu'tuabi Ajuá ngu nú'a xa 'yot'e'u.

Nú'a bi thogui ra Pablo ngue'a mrá apostol

16 Ma'na'qui dí yopa xi'ahm: Oxqui ma guí beñhu gue xi stá 'be ma mfeni ngue'a dí mā de nú'a stá ot'e, pe nu'bū njabm guí beñhu, ua beñhu. Pe 'racju nsequi ga 'ñexa ts'u ngu ri 'ñexa nú'u ma'ra.

17 Nuna dí mā, dí manse de guecsche, hinga gue'a xa 'ñutca hmaha ma Zidadahm, ne dí nja ngu 'nara 'bemfeni drí 'ñexase.

18 Ngue'a ndunthi ya ja'i xi ri 'ñets'i co ya t'ot'e nú'u jaua ja ra ximhai, hangue nequi ma ga 'ñexa ts'u.

19 Nu'ahm guí behmahm gue xi ja ri mfadihm, pe hinga majuaní ngue'a grí ho guí 'yothm nú'a xi'ahm nú'u xi ya 'bemfeni.

20 Nu'ahm hingui tsot'a ri ma'ihu de nú'a xi'ahm nú'u ya ja'i'u, masque ri ja'ahm guí pepabihm ne a'ahm ya boja, ne masque ha'tsa'ihu gatho nú'a guí pe'tshu, ne masque ri 'ñet'a nda'u pa da za dá manda'ihu, ne ñama'ñm de gue'ahu, pe xcá hoptahm pa xa njabu'u.

21 Nugui dí manga majuaní gue nuje hinhya'mu stá beñhe ga ot'ahe njabm ngu nú'a ot'a'ahm nú'u ri 'ñet'a apostol, hangue 'ra de gue'ahm guí eñhu gue hinte ma fadihe.

Pe nugui hindí tsu ga 'ñets'i ngu ri 'ñets'i nú'u ya 'ñet'a apostol, masque guí beñhu gue dí nja ngu 'nara 'bemfeni.

22 ¿Ha gue nu'ú ñaca ebreo? Nequi dí ñaca ebreo. ¿Ha gue nu'ú ya me Israel? Nequi drá me Israel. ¿Ha gue nu'ú xquí 'ñehe desde yá ja'i ra Abrá? Nequi ja stí 'ñehni nehe.

23 ¿Ha gue nu'ú mañ'u gue yá mefi ra Zidada Jesucristo? Nugui ha, go rá mefigui. Nubyá dí ña 'ñena 'nara 'bemfeni ngue'a dí manga njabm. Nugui ma'na stá mpefi que gue'u, ne ma'na xra fetc'agui que gue'u, ne ma'na ndunthi ya i'qui xa jocagui ja ya fadi, y ndunthi ya i'qui stá c'ot'i ya pa xa thogagui.

24 Cui'ta ma i'qui bi metc'agui ya xodyo, y cada ra inqui mi fetc'agui, mi 'racagui 'natema'ret'a ne guto ya mfei.

²⁵ Hñu'qui bi hnabgagui co ya za. 'Na'qui ya ma xa thogagui co ya nc'ahni. Hñu'qui bi yai nuya motsa habu ndí pa, ne de guehni 'na'qui dá o mbo ra dehe 'na pa ne 'na xuui.

²⁶ Xi stá 'yo ndunthi. Stá 'raxa ja ya dathe xá nts'uni. Stá c'ot'i de yá 'yε ya dacate, ne stá c'ot'i de ja yá 'yε ma miq'u'e'i'be nú'u ya xodyo ne de ja yá 'yε ya ja' i hingya xodyo. Stá thogui ya ts'othogui ja ya hnini ne ja ya mbonthi ne ja ra ndehe. Ne xuá nts'uni pa guequi nura ora ndí 'ño'be nú'u mri 'ñet'a cu.

²⁷ Stá thogui ndunthi ya nzabi ngue'a xi stá mpefi ndunthi. Stá 'ña'tha. Stá tho ra thuhu ra nduthe. Stá tho ra tse ne stá tho ra 'ñahe.

²⁸ Hingue hõnse ndí thogui gatho nuya ya ts'othogui'u, nehe ndí tho ya dumai ngue'a mi oda ma mfeni de gue'ahu ne de gatho ma'ra ya gamfri.

²⁹ Bu 'nara cu otho ndunthi rá jamfri, ja ra uenda gue nequi dí njabu nehe. 'Bu 'nara cu da t'u'ti pa da 'yot'a 'nara ts'oqui, nugui xi ri u ma mfeni ne tsot'a ma mai co nú'u ya 'y'u'tate.

³⁰ Nu'bu mahyoni ga 'ñets'i, ma ga ma gatho nú'a stá thogui habu xa hnequi gue de guecsche hinte xa za stá ot'ase.

³¹ Nu Ajuá rá Dada ma zi Hmuhu ra Jesucristo xá nsunda pa nzantho, nu'á go gue'a pađi xá hño gue majuani nú'a dí ma.

³² Nu ndá 'bui de guehni Ndamasco mi 'bui 'nara gobierhnu de guehni nú'a xqui hñuxa ra nda Arena. Nura gobierhnu'a go gue'a bi manda da thõbgagui ja ya gosthi hnini pa dra jugaguihma.

³³ Pe nuya cu bi 'yenc'agui ja 'nara danga 'bõts'e ne bi tonsc'agui ja 'nara ventana mi ja ra jado nú'a mi cot'a maxøgue ra hnini, ne ja bi cabgaguini'u pa njabu bi za dá c'ot'i de rá 'yε ra gobierhnu.

12

Ya thedi ne ya nt'udi nú'u bi 'ñutua ra apostol Pablo ra Zidada Jesucristo

¹ Hiní 'ñepcagui ga 'ñets'i, pe mahyoni ga ot'e njabu. Pe nubyá ma ga xi'ahu de nú'u ya thedi stá handi xa 'ñutcagui ra Zidada.

² Ma ga xi'ahu ngu 'ñena ma'na ra cu bi t'utua nú'u ya thedi'u, pe hina, ngue'a nugui go bi t'utcagui'u. Nú'a ra cu'a ya ot'a 'ret'amagoho njeya bi ts'ixa asta xi mahets'i. Hõnse gue hindí pađi ua bi ts'its'i co rá ndo'yo, ua hõnse rá ndahi bi ts'i'tsuabi. Hõnse Ajuá go gue'a pađi.

³ Nugui dí pađi nú'a ra cu bi ts'its'i asta xi mahets'i, hõnse hindí pađi ua bi ts'its'i con gatho rá ndo'yo o hina, hõnse Ajuá go gue'a pađi xá hño.

⁴ Nu'á bi ts'ixa mahets'i nuni habu bá øde 'raya noya nú'u xá nsunda asta hingui tsa da ma, ngue'a Ajuá hinxa umba nsequi pa da ma.

⁵ Nugui dí e'tsua rá nsu nú'a ra cu'a, pe hingui tsa ga 'ñets'i de guecse. Nu'a ga ot'e, ga ma gatho nú'a stá thogui habu di hnequi gue de guecsche hinte xa za stá ot'ase.

⁶ Pe nu'bu ga nehma ga 'ñets'i de nú'a te stá ot'e, pøde ni 'na hinto ma da 'ñengagui gue stá 'be ma mfeni, ngue'a ga manga nú'a majuani. Pe hinga 'ñets'i, ngue'a da t'esca ma nsu ne da t'engui gue xi drá dangui pe hina. Nu'a dí ne, dí ne gui patcahu xá hño tengu ma 'mai ngu nú'a guí handasehu ne gui øschu.

⁷ Y pa hinga dama 'ñets'i de gatho nú'a xa 'ñutcagui ra Zidada, bá 'bencagui 'nara ts'o'guui xi xá 'ñu ngu 'nara nsuni. Dí pađi xá hño gue nura Satá go gue'a bá ha nuna uguina pa ga tsama'ñu ne pa hinga 'ñets'i.

⁸ Hñu'qui stá apabi ra Zidada da hñagahma nuna ts'o'guui.

9 Pe nu'á bi 'ñengagui: “Nugui dí 'bui con gue'i pa ga fax'a'i y ya hinte ma'na guí honi, ngue'a nura ora otho ri ts'edi, gue'a ra ora ma'na ri hnequi ma ts'edi ja ri 'mui,” njabu bi 'ñengagui. Hangué xi drí johya ngue'a otho ma ts'edi, ngue'a njabu tsa da hnequi ja ma 'mui rá ts'edi ra Zidada Jesucristo.

10 Hangué nugui drí johya ga pɛpabi ma Zidadahu ra Jesucristo masque otho ma ts'edi, ne nɔngagui ya ja'i, ne dí tho ra nhyoya, ne t'atsagui, ne dí tho ya dumui, ngue'a nura ora otho ma ts'edi, gue'bu ma'na dí hanpa rá ts'edi Ajuá.

Ra apostol Pablo rí dagui rí du po ra nija Corinto

11 Nugui dí nja ngu 'nara 'bemfeni ngue'a dí manse de nú'a te stá øt'e, pe go ri ts'oquihu pa dí øt'a njabu. Ngue'a nu'ahu go mri 'ñep'ahmahu xcá 'ñescahu ma nsu, pe go guí e'tsua hu yá nsu nú'u ri 'ñet'a apostol nú'u manse gue xi ya dangui hu pe hingo ma'na ya dangui que guequi, masque hinte drí muui.

12 Nu ndá ha'ts'ahubu rá noya Ajuá, ja bi hnequihu gue xi majuaní go guequi 'nadrá apostol co nú'u ya hoga nt'udi ne ya milagro gá hyanthu dá øt'e co rá ts'edi Ajuá, ne xi dá tseta ya nt'atsate.

13 Nugui nzantho stá jamasu'ihu mahyɛgui ngu stá jamasu ma'ra ya nija nehe. Hɔnse nu'a stá øt'ahu, nú'a hindá ne dá han'a'ihu nú'a ra mfats'i guí 'racjhmahu, ngue'a hindá ne ga xuhña'ihu. ¡Pe nu'bu guí beñhu gue gue'a 'nara nts'o'mui dá øt'ahu, dí a'ahu ra pumbate!

14 Y nubyá ya drí hñoqui pa ga mabu ga c'a'ts'ahu, y con guehna i'quina, ya rá hñu'quí dí pabu. Y nu xcrá tsɔmbu hindí ne ga xuhña'ihu. Ngue'a nu'ahu go dí hoñ'ahu, hingo dí hongu nú'a te guí p'e'tshu, ngue'a 'nara dada go gue'a rí 'ñepi da munts'a ra boja pa da zocua yá bɔtsi, hingue nuya bɔtsi go da munts'a ra boja pa da zocua yá dada.

15 Nugui con gatho ma johya ma ga tegue gatho nú'a te dí p'e'tsi, ne masque dá thegue gatho ma nzaqui nehe, ngue'a dí ne guí 'buhu xá hño co Ajuá. ¿Ha gue ma guí atsaguihu ngue'a ma'na dí ma'ahu?

16 Nu'ahu guí pahu xá hño gue hindá ne ga xuhña'ihu, pe 'ra de gue'ahu guí mañhu gue 'nadrá hyate, ne guí mañhu gue nugui stá ha'ahu pa stá han'ahu te stá han'ahu.

17 Xi nú'u ya cu stá pɛn'ahubu, ¿ha gue stá pɛnpu pa da hya'a'ihu pa da hñan'ahu nú'a te guí p'e'tshu?

18 Dá pɛn'ahubu nuni ra cu Tito co nú'a ma'na ra cu pa dua c'a'ts'ahu. ¿Ha gue xa hya'ahu? ¿Ha gue hingue 'nat'a dí beñhe ne 'nat'a ra 'bɛfi dí pɛhe?

19 Zai da ne guí beñhu gue go dí da'ahu nguenda de nú'a te stá pɛfi, pe hina, nu Ajuá ra Dada go gue'a drí dapa nguenda de nú'a te dí øt'e, ne guehna dí ma ja rá thandi'a de rá thuhu ma zi Hmuhu ra Jesucristo. Y gatho núna stá xi'ahu, ma zi hmádi cu'ihu, stá xi'ahu pa njabu ma'na da nte ri jamfrihu.

20 Nu xcrá tsɔmbu, dí tsu xi'bu hingri øthu ngu nú'a dí nega, o xi'bu hingo gra øt'e ngu nú'a go guí nehu. Dí tsu gri p'e'tshu ya tsui, o gri nehu guí nsehuhu, gri ncuhu, gri p'e'tshu ya hegue, gri nju'tsua nc'uambahu, gri nõñhu 'na ngu ma'na, gri 'ñets'ihu, ne ya hinga 'na gri øthu.

21 Nu xcrá yopa mabu dí tsu ga 'be ma tsa ja rá thandi Ajuá por nú'a gri øthu, y pøde da daqui pa nzoni ngue'a ndunthi de gue'ahu ya maya'bu guí øthu ya ts'oqui, y hinxcá ñobrihu pa guí hychuhu ya ts'ot'øt'e, ne guí siguihu gri hñuxhu ya 'behña nú'u hingue xi ri 'behñahu, ne guí øthu nú'a go guí nehu.

13

Ra apostol Pablo benba ya gamfri da 'ño xá hño ne penpa ya nzenjua

1 Con guehna i'qui ma ga mab_u, ya rá hñu'qui dí tsõñ'ah_u. Y nu xcrá tsõmb_u ma ga hãmp'ah_u nguenda ngu nú'a mangan ra ley hab_u ena: Pa da za da jamfri gue xa nja te xa 'yøt'a 'nara ja'i nú'a hñapabi, mahyoni di 'b_uhni yoho o hñu nú'u to'o damajuani gue xi majuani xa 'yøt'e nú'a te hñapabi.

2 Nu ndá mab_u rá ño'qui, dá xi'ah_u gathoi'h_u nú'ah_u xcá øth_u ya ts'oqui, gue nu xcrá mab_u rá hñu'qui ma ga hãmp'ah_u nguenda gatho nú'a xcá øth_u. Y núbya hindí 'b_uitho con gue'ah_u dí yopa ben'ah_u ne gatho nú'u ma'ra guí 'b_uh_ub_u, gue ma ga hãmp'ah_u nguenda ngu nú'a ya stá xi'ah_u.

3 Nu'á hã, ma guí pah_u gue go ra Zidada Jesucristo ri 'racagui ra ts'edi pa ga zo'ah_u. Y nu'á go gue'a pe'tsa ra ts'edi pa da pa't'a ri 'm_ui'h_u, nehe pa da castiga'ih_u.

4 Nu'á masque bri pont'i ne bi thopa rá zi ndo'yo nú'a mi otho rá ts'edi, pe co rá maça ts'edi Ajuá bi japi bi yopa nte de ra du'a. Nuje nehe otho rá ts'edi ma ndo'yohe ngu rá zi ndo'yo. Pe dí pah_u gue dí 'b_uhe con gue'a, hangue Ajuá ri 'racje ra ts'edi pa ga zo'ah_e.

5 Benseh_u ja ri mfenih_u ua xi majuani guí camfrih_u xá hño ra Zidada Jesu o hina. Hangue benseh_u xá hño. Nu'ah_u go guí pãsch_u ua 'b_ui ra Zidada Jesucristo ja ri corasoh_u o hina, pa guí pah_u ua hingrí 'ñet'a gamfrithoh_u.

6 Ne nuje dí tømhe guí pah_u xá hño gue nuje hindyá 'ñet'a apostolhe.

7 Nuje xi dí aphe Ajuá pa guí 'yoh_u xá hño ja rá thandi'a. Dí nehe gue guí 'yoh_u xá hño, pe hingue pa da hnequi gue dyá hoga apostolhe. Nu'a dí nehe, dí nehe guí 'yoh_u xá hño masque dá t'enje gue dyá 'ñet'a apostolhe.

8 Ngu'e'a nuje hingui tsa ga øthe 'nara t'øt'e nú'a dri ncontraui nú'a majuani. Nuje dí øthe ra ts'edi pa nzãntho go da ntãte nú'a majuani.

9 Masque nuje xa t'acje ra ts'edi pa ga castigahmã'ihe, pe ga johyahe 'b_u nu'ah_u guí 'yoh_u xá hño. Nuje hindí tsayahe dí apabihe Ajuá pa xi guí 'yoh_u xá hño ja rá thandi'a.

10 Dí op'ah_u nuna carta núbya ante ga mab_u ga tsõñ'ah_u, pa nu xcrá tsõmb_u ya xcá øth_u ngu nú'a dí ne, pa ya hinga tsá'ah_u co nuna ra ts'edi xa 'racagui ra Zidada. Y nuna ts'edinã xa t'aqui pa ga zo'ah_u pa ma'na da nte ri jamfrih_u, hingue pa ga ja'ah_u guí 'b_e ri jamfrih_u.

11 Nubyá, zi cuh_u, núna ma ga xi'ah_u ya go guehna rá ngats'i. Xi da johyah_u ne 'yoh_u xá hño, dá hñu ri m_ui'h_u, ne 'b_uh_u te rá entho ne co 'nada ra mfeni. Ajuá ri maçaguih_u ne hubga ma m_ui'h_u pa ga 'b_uh_u te rá entho, nú'a go gue'a da 'm_ui con gue'ah_u.

12 Ne nzenjuah_u 'na ngu ma'na co 'nara nthu'fi dega hmãte.

13 Nehe ri fat'ajuá'ih_u gatho ya cu de guecua Macedonia.

14 Y nubyá, ma zi Hmuh_u ra Jesucristo da max'a'ih_u, y Ajuá ra Dada da su'ah_u co rá hmãte, ne da 'm_ui ra Maça Ndãhi nzãntho con gue'ah_u. Njab_u gue'a.

RA GALATA

RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'Á BI 'YOPABI YA GAMFRI ME GALACIA

Ra apostol Pablo opabi ya gamfri me Galacia

¹ Núgui drá Pablo drá apostol. Hingo ya ja'i xa hñuxcagui, nixi xa mēncagui. Numa zi Hmuh_u ra Jesucristo ne Ajuá ma Dadah_u go gue'u xa hñuxcagui pa dyá 'mēhnigui'u pa ga mǎnga nú'á ra mǎca noya xa 'racagui'u. Ma zi Hmuh_u ra Jesucristo go gue'a xqui du y Ajuá ma Dadah_u go gue'a bi 'yøt'e pa bi yopante ma'na'qui.

² Nugui ne gatho ma zi cu 'buiua con guequi dí op'ahe nuna carta nú'ah_u grí muntsh_u ja ya nija Galacia.

³ Ajuá ma Dadah_u ne ma zi Hmuh_u ra Jesucristo da max'ah_u ne da jap'a'ih_u.

⁴ Ajuá ma Dadah_u go rá paha'a gue ma zi Hmuh_u ra Jesucristo bi unga rá te pa bi hñasca ma ts'oquih_u ne pa bi ñangaguih_u de nuna ts'oximhai mapaya.

⁵ ¡Ajuá go gue'a rí 'ñepi dra nsunda pa nzantho! Njab_u gue'a.

Otho ma'na ra mǎca noya pa da za da mpøhø ya ja'i

⁶ Ajuá bi zoncah_u pa ga 'buh_u xá hño con gue'a po nú'á bi 'yøt'a ma zi Hmuh_u ra Jesucristo po rá hñoja'i'a. Y nubyá gui ne gui 'uegueh_u de gue'a pa gui tenh_u ma'na'ño ra jamfri hingue ngu nú'á mǎnga ra mǎca noya. Y nugui xi drí 'yø ngue'a 'bestho gui ne gui 'uegueh_u.

⁷ Xi majuaní otho ma'na ra mǎca noya. Pe de gue'ah_u 'bui 'raya ja'i nú'u ri ts'oc'a ri mfenih_u. Nú'ú xi nehma da patua rá mǎca noya ma Zidadah_u ra Jesucristo.

⁸ Pe nuya ja'i'uh hinda ma da mpont'ui rá cuε Ajuá. Ha nu'b_u nuje nehe ga patuahe hmah_u rá noya Ajuá ne ga u't'ahe ma'na ra jamfri nú'á dí 'na'ño de nú'á ya stá u't'ahe, nu'bú necje hinga ma ga mponthe rá cuε Ajuá. O 'b_u 'nara enxε dua ehe de mahets'i ne da ne da 'yøt'a njab_u nehe, nu'bú nú'á nehe hinda ma da mpont'ui rá cuε Ajuá.

⁹ Dí yopa xi'ah_u nú'á ya stá xi'ah_u: 'B_u da 'mui 'na to'o da zo'ah_u de ma'na ra jamfri nú'á dí 'na'ño de nú'á ya stá u't'ahe, nú'á ra ja'i'a hinda ma da mpont'ui rá cuε Ajuá.

¹⁰ Ya gui pah_u xá hño gue nugui hindí mā njab_u pa da numahñogui ya ja'i. Dí mǎnga njab_u pa da hyandgagui xá hño Ajuá. Hindí ø't'a ra ts'edi pa ga pønga ma hmi co ya ja'i, ngue'a 'b_u go ga pønga ma hmi co ya ja'i, nu'bú ya drá 'bego de gue'u y ya hindrá 'bego de ra Zidada Jesucristo.

Hanja bi za bi mēpa Ajuá ra apostol Pablo

¹¹ Ma zi cu'ih_u, dí ne gui pah_u gue nú'á ra mǎca noya dá xi'a'ih_u hingo rá noya 'nara ja'i.

¹² Nú'á ra mǎca noya dá u't'ah_u go gue'a bi 'ñutcagui ra Zidada Jesucristo. Hingo bi 'ñutcagui ya ja'i nú'á ra mǎca noya dí mā, y nixi dá hani de gue'u.

¹³ Nu'ah_u gá patcah_u ma 'mui ma'met'o nú'b_u ndá pē'tsta ra jamfri mahyεgui co ya xodyo. Nugui xi ndí ø'tua ndunthi ra nts'o'mui nú'u to'o mi camfri Ajuá, ne ndí ne hmah_u stá ho gatho.

14 Nugui hõnsegui go ma'na dá tenba yá jamfri ya xodyo de ma'ra ma compa nú'u myá xodyo nehe, ngue'a xi dá øt'a ra ts'edi pa dá tenba yá nzai ndu ma xitahe ne ndu ma dadahe.

15 Pe nugui ante ga 'bui, Ajuá ya xqui huancagui. Y nu mi zø ra ora de nú'a xqui beni Ajuá, nú'a bi zocagui con gatho rá hñoja'i.

16 Ajuá ma Dadahü bi zocagui pa dá camfri bi rá maça T'u. Bi zocagui pa bi za dá zofa nehe nú'u hingyá xodyo. Y pa dá nzote, hingue 'met'o dá anba 'nara ja'i.

17 Nixi dá ma Jerusale pa stá ña'be 'met'o nú'u ya myá apostol 'met'o de guequi. Nu'a dá øt'e, dá ma ja ra hai Arabia. Nepü de guehni dá pengui pa Damasco.

18 Ha nu mi thogui hñu njeya de dá camfri, nu'bú ha, ja dá ma Jerusale pa duá c'a'tsa ra cu Pedro, y dá 'bui'beni'a 'net'ocat'a.

19 Hinto ma'ra ya apostol dá nu de guehni. Hõnse ra apostol Cobo nú'a rá cu ra Zidada, go gue'a dá nu'beni'a.

20 Ajuá go gue'a paði gue hingrá nc'uamba nú'a dí op'ahu.

21 'Mefa dá ma pa ja ra hai Siria, y ja ra hai Cilicia.

22 Y asta ra pa'a himi paçaguitho nuya cu xqui gamfri ra Zidada Jesucristo nuni Judea.

23 Nu'ú hõnse xqui 'yøde gue nugui ma'met'o ndí øt'ua ra nts'o'müi ya cu, pe nubyá dí ña de ra jamfri, masque ma'met'o ndí ne hmaha stá huata nuna jamfrina.

24 Hangue nuya cu'u xi bi xøcambeni Ajuá ngue'a bi baði'u gue nugui ya stí camfri ma Zidadahü ra Jesucristo.

2

Nú'u ma'ra ya apostol bi ncompau ra apostol Pablo

1 Y mi thogui 'ret'amagoho njeya de dá ma dá c'a'tsa ra cu Pedro nuni Jerusale. Ñepübya dá yopa mani ma'na'qui pa dá ña'be ya apostol. Dá me'be ra cu Berhna, ne dá tsixa ra cu Tito nehe.

2 Dá mani ngue'a njabü bi xicagui Ajuá. Y ja dá ña'beni ya apostol nú'u myá nda de ra nija pa bi baði'u xá hño nú'a ra maça noya dí xipabi nú'u ya ja'i hingyá xodyo. Dá øt'a njabü pa himbi 'meditho ma 'befi nú'a stí pefi ne astabya dí pefi.

3 Ha nú'u ya apostol'u bi 'ñena gue hahá xá hño nú'u ya noya dá xipabi'u. Hangue nu'ú bi 'ñena gue hahá xá hño gue hinda me'tsa ra seña ra cu Tito ngu øt'a ya xodyo gue pe'tsa ra seña ja yá ndo'yo. Nura cu Tito hingrá xodyo, pe ra me Grecia ha, y hinxa thu'tsua ra seña ja rá ndo'yo.

4 Nú'a himbri japi da me'tsa ra seña, masque 'raya 'ñet'a gamfri mi ne'u gue xa thu'tsua ra seña hmaha'a. Nú'u ya 'ñet'a gamfri mi cat'a ja ra nija y 'na'ño ra mfeni mi beni. Mi ne da baði'u ua ndí tenhe rá ley ra Moise ua hina. Pe ra Zidada Jesucristo ya xqui pøngaguihe de nura ley'a. Pe nu'ú ha, mi tenthra ndaxjua ley, y bi yat'i ja ra nija ngue'a mi nehma'u xa jacje stá yopa penjhmahe ja ra ndaxjua ley.

5 Pe nuje ni ts'u hindá øthe nú'a mi mañ'u. Hindá yopa tenhe ra ndaxjua ley. Y dá øthe njabü pa nú'ahu hingyá xodyohü da za gui sigui gui camfrihu nú'a ra maça noya dá xi'ahu nú'a ma gue ga mpøhøhu ngue'a stá camfrihu ra Zidada Jesu.

6 Nú'u ya apostol myá ndá de ra nija hinte ma nt'utuate bi 'ñutcagui'u. Pa guequi hinte ja 'bu ya myá apostol'u 'met'o de guequi 'bu hina, ngue'a ja rá thandi Ajuá gatho ya ja'i mahyεgui.

7 Nuya apostol'u bi badi xá hño gue Ajuá xqui mεncagui ga zofu nú'u hingyá xodyo, ngu ra cu Pedro nehe xqui 'behni da zofu ya xodyo.

8 Nu'a ra Zidada bi maxa ra cu Pedro pa bi zofu ya xodyo, go guet'a ra Zidada bi maxcagui nehe pa dá zofu nú'u hingyá xodyo.

9 Nuya apostol bi badi gue Ajuá xqui 'raca ra ts'edi pa dá ma dá zofu nú'u hingyá xodyo. Hangue nura cu Cobo ne ra cu Pedro ne ra cu Xuua nú'u ya apostol myá ndá de ra nija, bi 'racje yá 'yε pa nugui ne ra cu Berhna dá mip'yεhe con gue'u. Gue'a 'nara nt'udi pa dá ncompahe con gue'u. Dá cohe 'nara cohi gue nugui co ra cu Berhna ga mε'be ga zohe nuya ja'i hingyá xodyo, ha nu'á da ma pa dá zofu ya xodyo.

10 Nú'u ya apostol nsøctho bi xicje gue ga sigui ga beñhe nú'u ya zi cu hyoya. Hangue nugui dí øt'a ra ts'edi pa dí fats'i'u.

Ra apostol Pablo bi zwi ra apostol Pedro

11 Ñepu nuje dá penje ma'na'qui pa Antioquía. Y 'mefa ra cu Pedro bi mani bá ntsønte. Hangue ja dá yopa nthε'beni ma'na'qui con gue'a. Y nuni ja dá tsuini'a ngue'a mi ne da yopa dena ra ndaxjua ley ma'na'qui.

12 Nurá mudi ha, mi øt'e xá hño, mi ñuni co ya cu hingyá xodyo. Pe 'mefa bi zønni ma'ra ya cu myá xodyo xqui mehna ra cu Cobo. Ha nu mi zønga nuya cu'u, ra cu Pedro bi 'yøt'a ñohmi ne bi mudi bi 'uegue de nú'u ya cu hingyá xodyo pa ya himbi ñuni con gue'u. Bi 'yøt'a njabu ngue'a mi tsu te da ma nú'u ya cu mi tenba yá nzai ya xodyo.

13 Ha nu'u ma'ra ya cu nú'u myá xodyo bi 'yøt'a ñohmi mahyεgui co ra cu Pedro, hangue asta ra cu Berhna bi cadi'u pa bi ñohmi ne'a.

14 Pe nu ndá handi gue nu'á bi 'yøt'a ñohmi ne himbi dena xá hño rá noya Ajuá, dá xipabi ra cu Pedro ja yá thandi gatho ya cu, ne dá embi: "Nu'i grá xodyo, pe ya gá camfri ra Zidada Jesu y ya hingui tenhmaha ra ndaxjua ley. Nu'bú çhanja guí nehma gue da dena ra ndaxjua ley nú'u ya cu hingyá xodyo?"

Ya xodyo ne gatho ngu ma'ra ma da mpøhø nú'bu da gamfri ra Zidada Jesu

15 Nugaguiui dyá xodyoui desde dá 'buhu. Nu ma'met'o nzantho ndi øt'ui nú'a mangua ra ndaxjua ley, ne hindá njauu ngu nú'u hingyá xodyo hindi dena ra ndaxjua ley, nú'u enga ya xodyo gue nu'á ya 'yøt'ats'oqui gá ja'i'u.

16 Pe rá ngats'i dá padiui gue nu'a t'ó da gamfri ra Zidada Jesucristo ya hingui tu ra ts'oqui, hingue ngue'a da 'yøt'a ngu nú'a mangua ra ndaxjua ley. Hangue nugaguiui stá camfriui ra Zidada Jesucristo ne ya hinte dí tuui, ngue'a dí camfriui ra Zidada Jesu, hingue ngue'a dá øt'ui ngu nú'a mangua ra ndaxjua ley. Ra Māca T'ofu ena gue ni 'na hinda za to da t'embí gue ya hingui tu ra ts'oqui masque da 'yøt'a gatho nú'a mangua ra ndaxjua ley.

17 Nugaguiui stá camfriui ra Zidada Jesu ne ya hinte dí tuui. Nubyá dí njauu ngu nú'u hingyá xodyo ngue'a ya hindrí denui ra ndaxjua ley. Hangue ya xodyo engaguiui gue dyá 'yøt'ats'oqui gá ja'iui. Nu'bú çha gue ri 'bεpcaui ra Zidada Jesu ga øt'ui ya ts'oqui ngue'a ya hindrí denui ra ndaxjua ley? ¡Hina, hingui tsa!

18 Pe 'bu ga yopa tenui nú'a ra ndaxjua ley ya stá tsohuibu, nu'bú ha, ga yopa tuxui ra ts'oqui ma'na'qui.

¹⁹ Ma'mεt'o nugui ndí 'bui ja rá hmanda ra ndaxjua ley. Pe ra ndaxjua ley himbi za bi pøhøgui. Hangué nubýa ya dá 'uegue de gue'a, y nubýa dí pεpabi Ajuá.

²⁰ Nu mri pont'a ra Zidada Jesu, ja ra uenda nequi ja bri pontcaguini nehe. Hangué ya hindí 'bui de ma paha sehe. Nubýa go ra Zidada Jesu 'bui ja ma coraso. Y ya dí 'bui po ra jamfri nú'a dí pε'tsuabi rá T'u Ajuá nú'a to'o bi macagui ne bi unga rá te por guecagui.

²¹ Nugui hinstá utsabi rá danga hmate Ajuá. Nu'á po rá danga hmate bá pεhna rá T'u pa bi du ne pa njabu bi pøhøguihu. Pe nu'bu stá mpøhø hmaħaħu ngue'a dá tεnhmaħu ra ndaxjua ley, nu'bú hinte dri muui hmaħa rá du ra Zidada Jesu.

3

Ra ndaxjua ley y ra jamfri

¹ ¡Xi gyá 'bεmfenihu nú'ahú gyá me Galaciahu! ¡Hanja xcá hophu to'o xa 'yε't'a'ihú pa guí ne gui 'ueguehu de nú'a majuani ne gui tεnhu ra ndaxjua ley! Y nu'ahú ya xa t'u't'ahú xá hño pa te bi du ra Zidada Jesucristo nú'a bri pont'i.

² Dí ne gui xicaguihu: ¿Ha gue gá hañhu ra Maça Ndahi ngue'a gá øthu nú'a mąnga ra ndaxjua ley? Hina. Nura Maça Ndahi gá hañhu ngue'a gá camfrihu ra maça noya nú'a gá ødehu.

³ ¿Hanja xcá 'bε ri mfenihu? Nu'ahú ya xcá cεthu ja rá 'ñu Ajuá po rá ts'edi ra Maça Ndahi. Nde nu'bú, ¿ha gue guí beñhu da za gui nehú nura 'ñu'a co ri ts'edisεhu?

⁴ ¿Ha gue da njabutho gatho nú'a xcá thoguihu? ¡Hina, ngue'a nugui dí camfri gue hinda njabutho!

⁵ Ajuá ri 'ra'ahu ra Maça Ndahi, ne xi u't'a'ihú ndunthi ya nt'udi. ¿Ha gue ø't'a njabu ngue'a guí øthu ra ts'edi pa gui 'yøthmaħu nú'a mąnga ra ndaxjua ley? Hina. Nu'á ø't'a njabu ngue'a guí camfrihu ra maça noya nú'a gá ødehu.

⁶ Ndu ra Abrá nehe bi gamfri Ajuá. Hangué por gue'a Ajuá bi ma gue ra Abrá ya hinte ma ts'oqui mi tu.

⁷ Hangué paħu gue nu'u tó'o pε'tsa ra jamfri go gue'u hinte ma ts'oqui tu, y go gue'u yá bątsi ndu ra Abrá ngue'a camfri ngu mi camfri'a.

⁸ Maya'bu Ajuá xqui beni gue hingue hønse nuje dyá xodyohe ya hinte ma ts'oqui ga tuxhe, pε nú'ahú nehe hingyá xodyoħu, 'bu gui camfrihu ngu mi camfri nehe ra Abrá, nu'bú ne'ahu ya hinte ma ts'oqui gui tuxhu. Hangué de maya'bu Ajuá bi xipa ra Abrá ra maça noya ne bi 'ñembi: "Po rá ngue'i ma ga japi gatho ya ja'i 'bu ja rá ngani ra ximhai." Njabu mąnga ra Maça T'ofu.

⁹ Hangué nu'u tó'o pε'tsa ra jamfri go gue'u njapi mahyεgui co ra Abrá nú'a to'o bi mε'tsa ra jamfri.

¹⁰ Pe nu'u tó'o hu yá mai gue ma da mpøhø ngue'a ø't'a nú'a mąnga ra ndaxjua ley, nu'ú hinda ma da mpont'ui rá cεe Ajuá, ngue'a hingui 'bui ni 'na nú'a to'o tsa da 'yø't'a gatho nú'a mąnga ra ndaxjua ley. Y ra Maça T'ofu enga njaua: "Nu'a tó'o hingui ø't'a gatho nú'a xa t'ofu ja ra ley, hinda ma da mpont'ui rá cεe Ajuá."

¹¹ Nehe dí pađihu gue nu'u tó'o ri đena ra ndaxjua ley, Ajuá hinda 'ñembi gue ya hinte ma ts'oqui tu, ngue'a nu'ú hingui pε'tsa ra jamfri. Y ra Maça T'ofu ena gue nu'a tó'o pε'tsa ra jamfri, ya hinte ma ts'oqui tu, y nu'á pε'tsa 'nara 'ra'yo te.

12 Pe nu'a tó'o ri dena ra ndaxjua ley hingui pe'tsa ra jamfri. Nú'á mahyoni da 'yot'e hmaḥa gatho nú'a mangan ra ndaxjua ley pa da za da me'tsa hmaḥa ra te pa nzantho, ngue'a ra Maça T'ofa engu njaua: "Nu'a tó'o da 'yot'a gatho ngu nú'a mangan ra ley, go gue'a da zadi ra te ngue'a xa 'yot'e gatho ngu ri manda."

13 Pe ma Zidadahu ra Jesucristo go gue'a bi ñangaguihu de rá cue Ajuá nú'a mangan ra ndaxjua ley gue da zadi nú'a to'o hingui ot'e gatho nú'a xa t'ofa ja nura ley'a. Bi ñangaguihu de rá cue Ajuá ngue'a go gues'e'a bi zadi rá cue Ajuá nú'a mri ñepcahmahu go xa zuchu. Nu'á bi zadi rá cue Ajuá nu mi du ja ra pont'i, ngue'a ja ra Maça T'ofa xa t'ofa njaua ne ena: "Nu'a tó'o da du ja 'nara za, go gue'a ya bi zadi rá cue Ajuá."

14 Ra Zidada Jesucristo bi du pa bi ñangaguihu de rá cue Ajuá. Bi njabu pa hingue hõnse núje dyá xodyohe bi za dá hañhu ra japi nú'a xqui hñ'a'tuabi ra Abrá. Nehe nú'ahu hingyá xodyohe bi za gá hañhu nú'a ra japi'a. Nehe bi za dá hañhu ra Maça Ndaḥi nú'a xqui hñ'a'tuabi nú'a to'o da gamfri ra Zidada Jesu.

Ra ndaxjua ley y rá hñ'a'ti Ajuá

15 Zi cuhu, nubyá nurá cohi Ajuá bi gohui ra Abrá ma ga hycuabihu ngu rá cohi 'nara ja'i. 'Bu 'nara ja'i xa 'yot'a 'nara cohi ne ya bi t'ot'e ngu nú'a ra cohi bi nja, nu'bú nura cohi'a ni ts'u hingui tsa to da huati nixi da pati, masque nura cohi'a go bi 'yot'a 'nara ja'i.

16 Nde nubyá, Ajuá bi gohui 'nara cohi ndu ra Abrá co rá 'roho, y bi ñ'a'tuabi 'nara hñ'a'ti. Ajuá himbi 'ñemba ra Abrá: "Nú'u ri 'roho", y nixi bi ma de gatho yá 'beto yá mbong'beto ra Abrá. Nu Ajuá bi ma de 'nada rá 'roho ra Abrá, hangue bi 'ñena: "Nuri 'roho." Y nubyá dí pahu gue nura 'roho'a go gue'a ra Zidada Jesucristo.

17 Nubyá ma ga xi'a'ihu xá hño te rí bõnga nú'a dá ma de rá cohi 'nara ja'i. Ajuá bi gohui 'nara cohi ra Abrá nú'a mi e da cumpli ra Zidada Jesucristo. Y de mi gohi ra cohi bi thogui goho nthebe ne 'natema'ret'a njeya, ñepu ja bi thoca ra ndaxjua ley. Hangue nura ndaxjua ley hingui tsa da huata nura cohi'a pa go da njabatho nú'a ra hñ'a'ti xqui ñ'a'ti Ajuá.

18 Pe nu'bu nú'u ya japi xqui ñ'a'ti Ajuá go di ehe hmaḥa de ja ra ndaxjua ley, nu'bú nuya japi'u ya hindi ehe de ja ra hñ'a'ti. Pe ra Abrá bi hñanga ra japi ngue'a njabu xqui ñ'a'tuabi Ajuá, hingue bi hñanga ra japi ngue'a bi 'yot'a nú'a mangan ra ndaxjua ley.

19 Nu'bú ¿pa te bi t'unga ra ley? Ra ley bi t'uni pa bi za dá padihu nda'a gue'a ra ts'oqui. Nú'a ra ley'a bi muui asta nú'a ra pa bi zohõ ma Zidadahu ra Jesucristo nú'a ra 'roho to'o xqui t'umba nú'a ra hñ'a'ti xqui ñaguui Ajuá. Nura ndaxjua ley bi t'uni njaua: Ajuá bá pehna yá enxe pa bi umba ra ley ra Moise. Ha nura Moise go gue'a bi hñanga ra ley, ñepu bi umba ya ja'i.

20 Pe nura cohi himbi t'uni ngu bi t'unga ra ley. Nura cohi go Ajuá sehe bi hyoqui co ra Abrá ne bi xipse de ra hñ'a'ti. Hinto bi 'mande de gue'u ngue'a go gues'e Ajuá bi 'yot'e, y nu'á 'natho.

Nú'a bi 'yot'a ra ndaxjua ley

21 Nu'bú, ¿ha gue nura ley ri ncontraui nurá hñ'a'ti Ajuá bi ñ'a'tua ra Abrá? Hina, hingui tsa. Nura ndaxjua ley himbi t'uni pa da 'racju ra te ma'ra'yo. Nu'bu xa t'uni hmaḥa 'nara ley nú'a xa zahma xa 'racju ra 'ra'yo te, nu'bú xa zahma gue ya hinte gra tuhmaḥu ngue'a ndí denhu nura ley'a.

22 Pe nura ndaxjua ley hindi pøhø ya ja'i. Nu'á ena gue gatho ya ja'i pe'tsi te da duxa yá ts'oqui. Bi mænga njabũ ra ndaxjua ley pa bi za dá hañhũ nú'á ra japi bi ñagui Ajuá ngue'á dí camfrihũ ra Zidada Jesu, hingue ngue'á dá øthũ nú'á mænga ra ndaxjua ley.

23 Pe ante da zø ra Zidada Jesu pa dá camfrihũ'á, nujú ndí 'bũhũ ja rá hmanda ra ndaxjua ley, y ja dá 'bũhũni asta mi zøhø ra Zidada Jesu nú'á xqui hñuxa Ajuá pa da 'ñehe.

24 Hangue nura ndaxjua ley bi nja ngu 'nara 'bemũ bi sujũ hmahã asta ra pa bi zøhø ra Zidada Jesucristo. Bi sujũ ra ley pa 'mefa bi za dá camfrihũ ra Zidada Jesu, y hangue nubyá ya hinte dí tuhũ.

25 Ha núbya mi zøhø ra Zidada Jesu, ya hingo bi sujũ ra ley.

26 Nubyá gathoguihũ ya yá batsiguihũ Ajuá ngue'á dí camfrihũ ra Zidada Jesucristo.

27 Nujú stá nxistehehũ ngue'á dí camfrihũ ra Zidada Jesu, y nubyá ya dí 'bũhũ ngu gra 'mui'á.

28 Nubyá ya hingui thahni to'o ra xodyo, to'o hingrá xodyo, to'o ra 'bego, to'o hingrá 'bego, nixi to'o ra 'ñøhø, nixi to'o ra 'behñã, ngue'á gathoguihũ ya dí 'nathohũ ngue'á dí camfrihũ ra Zidada Jesucristo.

29 Nujú dí 'nathohũ co ra Zidada Jesucristo, hangue necjũ dyá 'rohohũ de ra Abrá, y go ma metihũ nehe nú'á ra japi bi ñã'ti Ajuá.

4

1 Nubyá ma ga nhyecuahũ ngu 'nara batsi nú'á bi ts'ocua bi rá tsogui. Nu'á masque go rá meti gatho nú'á bi ts'ocua bi, 'bũ hingui tsøsta yá jeya pa da manda sehẽ rá tsogui, nú'á ja ra uenda ngu 'nara 'bego ngue'á hindi manda sehẽ.

2 Nura batsi'á 'bui ja yá hmanda nú'ũ to'o su'á ne nú'ũ to'o supabi nú'á bi ts'ocua bi. Nu'ú ma da manda asta da zøxa yá jeya nura batsi'á ngu nú'á bi mænga rá dada ra batsi.

3 Necjũ nehe, ante da zøhø ra Zidada Jesu ndí njahũ ngu nú'á ra batsi himi tsøsta yá jeya, ja ra uenda ndyá 'begohũ ndí pephũ yá 'befi ya ndaxjua jamfri de ra ximhai.

4 Pe 'mefa bi zø ra pa de nú'á xqui beni Ajuá. Ñepũ nu'á bá pehna rá T'ũ pa bi 'ñe bi mbatsi ja 'nara 'behñã ne bi 'mui. Nehe bi 'ñe bi 'mui ja rá hmanda rá ley ra Moise.

5 Bi 'ñe bi 'mui ja rá hmanda rá ley ra Moise pa bi za bi zigaguihũ de rá hmanda nura ley'á pa njabũ ya hinga 'megohũ ja nura ley'á. Bi 'ñe bi mbatsiua ja ra ximhai pa njabũ Ajuá bi za bi jabatsiguihũ.

6 Y nubyá nujú ya dyá batsihũ de Ajuá y nu'á go gue'á ma Dadahũ. Y ya stá hañhũ ra Mæca Nðahi nú'á bá penceahũ Ajuá pa bi 'mui ja ma corasohũ. Hangue nubyá co rá ts'edi ra Mæca Nðahi dí emfũ Ajuá: "iNu'i go gue'i ma zi Dada'ihe!"

7 Hangue nujú ya hindi njahũ ngu 'nara 'bego hingui t'umbra ra tsogui. Ya dyá batsihũ de Ajuá y go ma metihũ nú'á ra tsogui bi ñagui Ajuá. Nu'á go gue'á bi 'racjũ nú'á ra tsogui'á ngue'á dí camfrihũ ra Zidada Jesucristo.

Ra apostol Pablo unga ra ts'ofø pa hinto da yopa 'mego ja yá hmanda ya ndaxjua jamfri

8 Nu'ahũ ma'met'o xi majuani hingui pahũ Ajuá. Nguí pephũ nú'ũ hingo gue'ũ Ajuá majuani.

⁹ Pe nubyá hã, ya gá pahũ Ajuã. Nú'á go gue'a 'met'o bi ba'ahũ ne bi zohnahũ pa gá pahũ'a. Nu'bú çhanja guí ne gui yopa penjũ ja yá ndaxjua jamfri ra ximhai nú'u hingui p'e'tsa ra ts'edi pa da pøhøguihũ ne hinte ri muui? çHanja guí ne gui yopa 'mεgohũ de nuya jamfri'u?

¹⁰ Nu'ahũ xi grí jamasuhũ ya pa, ya zana, ya jeya, ne guí øthũ ma'ra ya ngo pa guí eñhũ gue njabũ da za guí mpøhøhũ.

¹¹ Nugui dí tsu da njabũtho nura 'bɛfi stá pɛfi con gue'ahũ.

¹² Zi cuhũ dí bante'ihũ gue gui 'ueguehũ de ra ndaxjua ley ngu stá njaga. Ngue'a nugui stá tsopũ ra ndaxjua ley pa stá nja ngu nguí njahũ hinguí tenhmahũ ra ndaxjua ley. Nu ndá zo'ahũ de rá noya Ajuã, nu'ahũ xi gá numahñoguihũ.

¹³ Nu'ahũ guí pahũ gue rá mudi dá zo'ahũ de ra maça noya ngue'a ndrí hñeni, hangue rá ngue'a dá 'bũpũ pa dá zo'ahũ.

¹⁴ Hingá utsaguihũ nixi gá cujũ masque numa hñeni mi xuhña'ihũ. Gá 'racjũ ntsaya hã, ja ra uenda 'nará enxɛ Ajuã xqui zøhø. Ne nguí øthũ ra uenda gue go gá umfũ ntsaya ra Zidada Jesucristo.

¹⁵ çHabũ bi ma nú'a ra hmãte nguí pɛscahũ? Nugui drí damajuani gue xi nguí maçaguihũ asta nu'bũ xa za hmãhã pøde xcá haihũ hmãhã ri dahũ pa xcá 'racjhmãhũ.

¹⁶ Nu'bú çte bi ja? çHanja grí utsaguihũbya? çHa gue grí utsaguihũbya ngue'a dá xi'a'ihũ nú'a majuani?

¹⁷ Yobũ 'ra to'o rí dagui rí du por gue'ahũ, pe hingue pa ri hñohũ. Nu'a ne'ũ, ne gue da 'uec'a'ihũ de guecje, pa njabũ go gui tenhũ'u.

¹⁸ Nzãntho xá hño to'o da nu por gue'ahũ pe nú'bũ da nu pa ri hñohũ. Nugui xi grá tagui grá tu por gue'ahũ, masque ya hindi 'bũi con gue'ahũ.

¹⁹ Ma zi cu'ihũ, ja ra uenda ma bãtsi'ihũ ngue'a dá zo'ahũ de rá noya Ajuã. Nurá mudi ndá zo'ahũ xi dá sufri, ja ra uenda dá tho ya ugui ngu nja 'nara 'behñã thogui yá ugui. Dá thogui njabũ pa bi za gá 'bũhũ ma'ra'yo. Y nubyá xi yopa tu ma mui ma'na'gui ngue'a dí ne xi gui camfrihũ xá hño ra Zidada Jesucristo con gatho ri muihũ.

²⁰ çHindi paði te ga øt'e con gue'ahũ, hangue ga ne hmãhã gue núbya 'bestho ga 'bũi con gue'ahũ pa ga zo'ahũ ngu nú'a guí hoñhũ!

Ra Sara ne ra Agar ri nhyɛcuabi nú'u yoho ya cohi

²¹ Nú'ahũ guí ne gui tenhũ ra ndaxjua ley, xicjũ: çha gue hinguí pahũ nú'a mangu ra Ndaxjua T'ofu?

²² Ja ra Ndaxjua T'ofu mangu njaua: Ra Abrá bi mɛ'tsa yoho yá t'ũ. 'Na mrá t'ũ rá 'bɛgo ra Abrá, ha nu'a ma'na mrá t'ũ nurá 'behñã'a, y nura 'behñã'a himrá 'bɛgo.

²³ Nurá bãtsi ra 'bɛgo bi 'mui ngu xi rá 'bũi gatho ma'ra ya bãtsi, hingue bi 'mui dega hñã'ti. Pe nurá bãtsi nú'a himrá 'bɛgo bi 'mui dega hñã'ti.

²⁴ Nuya yoho ya nanã ga hyɛcuahũ ngu nú'u yoho ya cohi bi 'yøt'a Ajuã co ya ja'i. Nú'a ra 'behñã mrá thuhu ra Agar go gue'a mrá 'bɛgo. Nú'a gue'a ri nhyɛcuaui nú'a ra cohi de rá ley ra Moise bi gohi Ajuã co ya xodyo nuni ja ra t'øhø Sinaí. Y nu'u tó'o ri ðena nú'a ra cohi'a go gue'u 'mεgo ja rá hmanda ra ndaxjua ley ngu bi 'mεgo nehe ra Agar co rá bãtsi ja rá hmanda ra Abrá.

²⁵ Ra Agar gue'a 'nara nt'udi de ra t'øhø Sinaí nuni Arabia. Nehe go gue'a 'nara nt'udi de ra Jerusale mapaya nuni habũ yá hai ya xodyo, ngue'a nuya xodyo ri ðena nura cohi de ra ndaxjua ley nú'a bi hoca Ajuã ja ra t'øhø Sinaí, y go gue'u bi 'mεgo ja rá hmanda nú'a ra ley'a.

26 Pe ra Sara nú'a ra 'behñā himrá 'bego go gue'a 'nara nt'udi de nú'a ra Jerusale bí ja nuni mañā mahets'i. Y gatho núju dí camfrihū go dyá menguhū de guehni. Hangué hindyá 'begoñū ja rá hmanda ra ndaxjua ley.

27 Nu ja ra Maça T'ofó bi mǎnga njaua maya'bū de ra Sara ne ra Agar, ne ena:

Johya nú'i hinxcá nda'thi, nixi hinxa 'mū ri bātsi;

mafi co ra johya ne con gatho ri mūi, nú'i hinxcá thogui ya ũgui ngu thogui nú'ū to'o 'bū yá bātsi.

Ngue'a nú'i hingui 'būhui ri dame bya, pe ñā'tsi ma'na ma gui pē'tsa ri bātsi que nú'a to'o 'būhui ri dame bya.

28 Hangué núju zi cuhū go guecñū yá bātsiguihū Ajuā ngue'a njabū bi ñāgui'a, ngu ra Isaac nehe bi 'mūi ngue'a njabū xqui ñāgui Ajuā.

29 Ra Ismae bi 'mūi ngu xi 'būi gatho ya bātsi, y nu'á xi bi ũtsa ra Isaac nú'a bi 'mūi dega hñā'ti. Nepya mapaya njabū. Núju stá yopa 'būhū ma'ra'yo co rá ts'edi ra Maça Ndāhi, jacñū hmāhā nú'ū to'o ri dena ra ndaxjua ley pa necñū hmāhā ga tēnhū ra ndaxjua ley ngu tēni'ū.

30 Pe ¿te mǎnga ra Maça T'ofó? Ra Abrá bi sipi gue da guui rá 'bego co rá bātsi, ngue'a nurá t'ū ra 'bego himbi za bi ts'ocua ra tsogui. Nurá t'ū ra Sara nú'a himrá 'bego, nu'á hā, go bi ts'ocua ra tsogui.

31 Hangué zi cuhū, dí njahū ngu rá bātsi nú'a himrá 'bego, hindí njahū ngu rá bātsi nú'a mrá 'bego.

5

Ra apostol Pablo unga ra ts'ofó pa hinto da yopa menga ja ra ndaxjua ley

1 Ra Zidada Jesucristo go gue'a bi pōngaguihū de ra ndaxjua ley pa ya hinga 'būhū ja rá hmanda nura ndaxjua ley'a. Hangué ma ga zēdihū pa hinga yopa 'megohū ja rá hmanda nura ndaxjua ley'a.

2 Yōhū, núgui drá Pablo dí xi'ahū gue nu'bū da thu'ts'a'ihū ra seña, nu'bú ya hinda za te gui hāñhū de ra Zidada Jesucristo.

3 Hangué osta ma da thu'ts'a'ihū ra seña, ngue'a nu'bū da thu'ts'a'ihū pē'tsi te gui 'yōthū nehe gatho ma'ra ya hmanda nú'ū mǎnga ja ra ndaxjua ley. Guehna dí yopa xi'a'ihū.

4 Bū guí beñhū gue hingui ma gui tuhū ra ts'oqui ja rá thandi Ajuā ngue'a grí dēnhū ra ndaxjua ley, nu'bú ya xcá 'ueguehū de ra Zidada Jesucristo, ne ya xcá 'ueguehū de ra mpōhō nú'a bi 'racaguihū Ajuā po rá dānga hmāte pēscaguihū.

5 Pe hinga ma ga mpōhōhū ngue'a drí dēnhū ra ndaxjua ley. Hina. Nujú dí tō'mhū gue hinte ma ga tuhū ja rá thandi Ajuā ngue'a dí camfrihū ra Zidada Jesu ne ngue'a ra Maça Ndāhi 'būi ja ma corasohū.

6 Núju dí camfrihū ra Zidada Jesucristo, hinte ri muui 'bū xa thuscaguihū ra seña o hina. Numa jamfrihū ri hnequi ja ma 'mūihū po nuya hoga 'bēfi dí øthū dega hmāte, nu'á hā, go gue'a ri muui.

7 Nu'ahū nguí camfrihū hmāhā xá hñō. Nu'bú ¿hanja guí hophū to'o da 'yū't'ahū pa guí ne gui 'ueguehū de rá maça noya ra Zidada Jesu ñepū gui tēnhū ra ndaxjua ley?

8 Ajuā bi zohnahū pa xcá camfrihū, y hingo gue'a bi 'yū't'a'ihū pa guí ne gui 'ueguehū de ra maça noya ñepū gui tēnhū ra ndaxjua ley.

9 Nú'ū to'o ũ't'ahū, gue'ū nja ngu ra ixcajūni, ngue'a "co 'na zi tēi ra ixcajūni da japi da ixca gatho ra jūni".

10 Pe nuguí dí camfri gue nu'ah_u, co rá mfats'i ra Zidada, hingui ma gui camfrih_u ma'na'ño de nú'a stá xi'ah_u. Y nu'ú tó'o ri ts'oc'a ri mfenih_u ma da duxa ra ts'oqui, dá ngu'a dá ngu ra ja'i.

11 Zi cuh_u, nu'b_u nuguí gra udi thoho hmah_a nú'a ra seña ø't'a ya xodyo, nu'b_u hindri utsagai hmah_au. Pe nu'ú xi ri utsagai ngue'a dí ma gue ga mpøhøh_u nsøctho ngue'a dí camfrih_u gue ra Zidada Jesu bi du ja ra pont'i pa bi pøhøguih_u.

12 jNugui xi dí nehma da 'uegue de gue'ah_u nú'u to'o ri ts'oc'a ri mfenih_u!

13 Zi cuh_u, nujú xa zoncah_u Aju_a pa ya hinga 'mεgoh_u ja ra ndaxjua ley. Pe hingue ngue'a hindí 'mεgoh_u ja ra ndaxjua ley ma ga øth_u nú'a go ga neh_u. Hina. Nu'a ga øth_u h_a, ga mádi_u 'na ngu ma'na, ne ga mfaxh_u 'na ngu ma'na.

14 Da za ga cumplih_u gatho nú'a m_anga ra ndaxjua ley 'b_u ga øth_u nuna hmandan_a, ena: "M_adi ri miq'u'eiu ne su ngu grí nsu sehe."

15 Pe nu'b_u drí 'ñatsah_u ne drí ntunh_u 'na ngu ma'na, nu'á h_a, ma ga nhuatih_u 'na ngu ma'na.

Yá 'bēfi nú'a to'o ø'tua rá paha rá ndo'yo, y yá 'bēfi nú'a to'o ø'tua rá paha ra Māca Ndāhi

16 Dí xi'ah_u gue ga 'yoh_u ngu nú'a utcah_u ra Māca Ndāhi. Ha nu'b_u ga 'yoh_u ngu nú'a utcah_u ra Māca Ndāhi, hinga ma ga umbabih_u rá paha ma ndo'yoh_u.

17 Ngue'a nurá paha ma ndo'yoh_u ri ncontraui rá paha ra Māca Ndāhi, y nurá paha ra Māca Ndāhi ri ncontraui rá paha ma ndo'yoh_u. Nuri yohoya ri ntuhni ja ma mfenih_u, hangue rá ngue'a hingui tsa ga øth_u nú'a dí beñh_u ga øth_u.

18 Pe nu'b_u dí 'b_uh_u ja rá hmanda ra Māca Ndāhi, ya hingo dí 'b_uh_u ja rá hmanda ra ndaxjua ley.

19 Nu'a tó'o ø'tua rá paha rá ndo'yo, faditho nuya ts'o'bēfi ø't'e: ra zinga medintha_i, xi ra 'ñe'bēhñ_a, ø't'a ra nts'udí, ne ø't'a gatho nú'a go da ne.

20 Nura ja'i'a xøcambeni ya c'oi ne camfri ra nt'ete, ra 'yatsate ne ra 'yøt'atuhni, nzāntho ne go da nsche, ra cue, ra nehmya, ri ho to da ntsanoyau, ra 'yu'tate ne 'ueca ya ja'i.

21 Ri hyøca ya t'ø't'e, ra hyote, ra tixfani, ne ø't'a ya ts'ot'ø't'e ora ri ti, ne ø't'a ma'ra ya ts'ot'ø't'e nguyatho. Dí xi'ah_u ma'na'qui ngu ya stá xi'ah_u gue nu'ú tó'o xi ri ho da 'yøt'a nuya t'ø't'eya, hinda za da 'm_u nuni mahets'i hab_u bí manda Aju_a.

22 Pe nu'b_u ga 'yoh_u ngu nú'a utcah_u ra Māca Ndāhi, nu'b_u ga pe'tsh_u ra hm_ate, ra johya, ra hoga'm_ui, ra nts'etuate, ra t'equ'e*i*, ra hoga paha, ra jamfri,

23 ra hñoja'i, ra ntsuni. Guehya gatho ri 'racj_u ra Māca Ndāhi. Y nura ley hingui xicj_u gue hinga øth_u nuya t'ø't'eya.

24 Núj_u ya stá camfrih_u ra Zidada Jesucristo, ya hindí umf_u rá paha ma ndo'yoh_u ngue'a ya stá pont'i_u ma ndo'yoh_u, y nubyá ya stá tsoh_u ya ts'omfeni ndí pe'tsh_u.

25 Nubyá nura Māca Ndāhi go gue'a 'b_ui ja ma corasoh_u. Hangue ma ga 'yoh_u ngu nú'a utcah_u.

26 Hinga ma ga 'ñets'i_u, y nixi ga nxasteh_u 'na ngu ma'na, y nixi ga hyøcuah_u nú'a pe'tsa ma'ra ma cuh_u.

6

Ga mfaxh_u 'na ngu ma'na

¹ Zi cuh_u, nu'b_u 'nara cu sta damfri da 'yøt'a 'nara ts'oqui, nú_u dí 'yoh_u ngu nú'a utcah_u ra Maça Nda_hi, ma ga zofoh_u nura cu'a co ra hmáte pa da yopa mengui. Ga jamasuh_u de guecse_heh_u nehe, pa hinga øth_u 'nara ts'oqui nehe.

² Ma ga mfaxh_u 'na ngu ma'na ga hñacua 'bats'ih_u, pa njab_u ga øth_u nú'a ri mandaguih_u ma Zidadah_u ra Jesucristo gue ga mádi_h 'na ngu ma'na.

³ Pe nu'b_u 'nara cu ri 'ñets'i gue xi ma'na ra dangui que ma'ra, nura cu'a ri hñat'a se_he, ne hinga majuani ra dangui ngu beñ'a.

⁴ Hangue cada 'na de guec_u ga hanth_u xá hño nú'a dí pefih_u. Nu'b_u há, da za ga johyah_u de nú'a gra 'b_uh_u, hingue ga 'ñets'ih_u ga eñh_u gue ma'na dí 'b_uh_u xá hño que ma'ra.

⁵ Ngue'a cada 'na ri hñase rá 'bats'i, ne ma da dadis_e.

⁶ Nu'a tó'o t'utuabi rá noya Ajuá, mahyoni da umba 'nara hoga mfats'i nú'a to'o utuate.

⁷ Hinda ma da hyac_u ma mfenih_u. Ajuá hingui tsa to dí 'ñeni. Gatho nú'a ga poth_u, gue'a ma ga xofoh_u.

⁸ Nu'b_u nú_u ga umf_u rá paha ma ndo'yoh_u ne ga øth_u ya ts'oqui, nu'b_u ga xofoh_u ra du pa nzantho. Pe nu'b_u ga ø'tuah_u rá paha ra Maça Nda_hi ne ga øth_u ra hñoja'i, nu'b_u ga xofoh_u ra te pa nzantho.

⁹ Hangue hinga tsayah_u ga øth_u ra hñoja'i, ngue'a ma da zø ra pa ga hanga ma sofoh_u, nú'b_u hinxa zabiguih_u.

¹⁰ Hangue núbya ja ma ts'edih_u, gatho ya ja'i ga ø'tuabih_u ra hño, ma'na nuya gamfri.

'Nara ña'tsa ts'ofo ne ra nzenjua pa ya cu

¹¹ Hyanth_u hangu yá ndangui ya letra dí op'ah_ubya co ma 'y_e se_he.

¹² Nú'u to'o ri manda da thu'ts'ah_u ra seña, go gue'u ne da pønga yá hmi co ya xodyo. Nu'ú da nehma gue da thu'ts'ah_u ra seña pa njab_u hinda t'utsa'u. Ngue'a 'b_u da mañ'u gue ga mpøhøh_u nsøctho 'b_u ga camfrih_u gue ra Zidada Jesu bí du ja ra pont'i pa bi pøhøguih_u, nu'b_u da t'utsa'u.

¹³ Pe nixi gue'u, masque thu'tsua ra seña ja yá ndo'yo, pe hingui øt'a gatho nú'u ma'ra ya hmanda mangu ja ra ndaxjua ley. Pe nu'ú da nehma gue ne'ah_u da thu'ts'a'ih_u ra seña pa njab_u da johya'u ngue'a ya gui 'yøth_u ngu øt'u.

¹⁴ Pe nugui ga johya nsøctho ngue'a ma Zidadah_u ra Jesucristo bí du ja ra pont'i pa bi pøhøguih_u, hingue ga johya de ma'ra ya t'øt'e. Nu mi du'a ja ra pont'i, ja ra uenda nequi dá tuga, y nubyá ya stá tsop_u gatho ya t'øt'e de ra ximhai, y pa guequibya ya hinte ri muui nuya t'øt'e'u.

¹⁵ Nú_u dí camfrih_u ra Zidada Jesucristo, hinte ri muui 'b_u xa thuscaguih_u ra seña o hina. Numa 'ra'yo 'm_uih_ubya há, go gue'a ri muui.

¹⁶ Y nú'ah_u guí camfrih_u nehe ngu núna dí ma, Ajuá da hñup'a ri m_uih_u ne da me'ts'ah_u ra huecate. Y nú_u dí camfrih_u go guec_u majuani rá hniniguih_u Ajuá.

¹⁷ Pa rí 'ñep_u hindí ne to da tsøtca ma m_ui, ngue'a nugui dí há ja ma ndo'yo ya seña de ya mfei bi t'aqui ngue'a dí p_epabi ra Zidada Jesu.

¹⁸ Ma Zidadah_u ra Jesucristo da max'a'ih_u, zi cuh_u. Njab_u gue'a.

RA EFESIO

RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'A BI 'YOPABI YA GAMFRI ME EFESO

Ra apostol Pablo opabi ya gamfri me Efeso

¹ Núgui drá Pablo rá apostolgui ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. Ajuá go rá paha'a pa bi hñuxcagui dega apostol. Dí op'ah_u nú'ah_u zi cuh_u guí 'buhub_u Efeso guí camfrih_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ne yá meti'ih_u Ajuá.

² Ajuá ma Dadah_u ne ma zi Hmuh_u ra Jesucristo da jap'ah_u ne da max'ah_u pa guí 'buh_u te rá 'ñenth_o.

Ajuá xa japi nú'u to'o xa gamfri ra Zidada Jesucristo

³ Ga xocambeni_u Ajuá ma Dadah_u nú'a to rá Dada nehe ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ngue'a nú'a xa 'racj_u gath_o nú'u ya japi ja pa guecj_u ngue'a dí 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ja ra uenda ya dí 'buh_u con gue'a nuni mahets'i.

⁴ Ante da hyoca nuna ra ximhai, nú'a ya xqui huancah_u pa ga 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, pa njab_u strá nt'axiguih_u ne hingra pe'tsh_u ni 'nara ts'oqui ja rá thandi'a.

⁵ Ante da hyoca ra ximhai, nú'a ya xqui hñuxcah_u po rá danga hmáte pa bi jabatsiguih_u'a. Hangué bá pehna ma zi Hmuh_u ra Jesucristo pa bi njab_u ngu nú'a xqui hñuxcah_u. Gue'a rá paha'a, hangué bi beni njab_u da 'yot'e.

⁶ Nú'a po rá hñoja'i bá pēncah_u rá hmāca T'u pa bi jabatsiguih_u, pa njab_u nu_u xi ga e'tsua_u rá nsu po nú'a ra hñoja'i pēscaguih_u.

⁷ Ngue'a po rá hñoja'i bá pehna rá hmāca T'u pa bi manga rá ji ja ra pont'i, y njab_u bi gutca ma thaih_u'a, ne bi pungah_u gath_o ma ts'oquih_u ngue'a ya dí 'nathoh_u con gue'a.

⁸ Nehe ngue'a ra dangui rá hñoja'i pa guēcaguih_u hangué bi 'racj_u ndunthi ra mfeni ne ra mfadi,

⁹ pa bi za dá pah_u nú'a himi fadi ma'met'o nú'a xqui beni da 'yot'e'a de rá paha' sehe. Y go bi hñuxa ma zi Hmuh_u ra Jesucristo pa go da 'yot'e gath_o ngu nú'a xqui beni maya'b_u.

¹⁰ Nú'a go gue'a ma da ndá de gath_o nú'u bí 'b_u mahets'i ne nú'u 'b_ucua ja ra ximhai. Go gue'a xqui beni Ajuá da 'yot'e. Y ma da njab_u nú'a ra pa'a ngu xa beni Ajuá da nja.

¹¹ Ajuá bi huancah_u desde rá mudi pa dyá batsiguih_u'a pa da 'racj_u gath_o ngu nú'a xqui beni da 'racj_u ngue'a dí 'nathoh_u co ma Zidadah_u ra Jesucristo. Gue'a xqui beni da 'yot'e Ajuá, ne nú'a ot'e ngu nú'a xa beni ne ngu nú'a ri ho'a da 'yot'e.

¹² Ajuá bi 'yot'a njab_u pa núje dyá mudi gamfrihe de ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ga e'tsuahe rá nsu'a, pa njab_u ma'ra da nsunda'a nehe.

¹³ Y nu'ah_u nehe ya xcá 'yotuah_u rá noya'a nú'a xicj_u hanja da za grá mpohoh_u, ne xcá camfrih_u. Hangué nubya guí 'nathoh_u nehe co ma Zidadah_u ra Jesucristo ne guí e'tsua_u rá nsu Ajuá nehe. Ne ra Māca Ndāhi 'bui ja ri corasoh_u nehe, ngu nú'a xqui ñatcah_u Ajuá da 'racj_u. Y nú'a go gue'a 'nara seña gue ya yá batsiguih_u Ajuá ngue'a 'bui ja ma corasoh_u.

¹⁴ Nehe ngue'a ra Māca Ndāhi 'bui con guēcj_u dí pah_u gue Ajuá ma da 'racj_u nehe gath_o nú'a xa ñatcah_u da 'racj_u nu stí zixcah_u de nuna ra ts'oximhai

pa ma grá 'buhú 'nadbú con gue'á. Gatho gue'á da 'yot'a Ajuá pa ma'na dra nsunda'á ne da t'e'tsua rá nsu.

Ra apostol Pablo apa Ajuá pa da umba ra mfadi ya gamfri

¹⁵ Nuguí stá øde gue xcá camfrihú ma Zidadahú ra Jesucristo, nehe stá øde de nú'a ra hmáte guí pe'tsua hú gatho nú'ú ma'ra yá batsi Ajuá.

¹⁶ Hangué desde dá øde njabú, cada dí apa Ajuá por gue'ahú, hindí tsaya ga umbabi njamádi'á por gue'ahú.

¹⁷ Ajuá ma Dadahú go gues'e'á xá nsunda ne go gue'á bá pēhna ma zi Hmuhú ra Jesucristo pa bi 'ñutcaguihú tengu rá 'mú'á, dí apabi gue da 'ra'ahú ra mfadi ne ra hoga mfeni co rá ts'edi ra Māca Ndāhi, pa ma'na da za gui pahú'á.

¹⁸ Nehe dí apabi'á da xoc'a ri mfenihú pa gui pahú xá hño gue dí t'ómhú ga 'buhú con gue'á ngue'á bi zoncáhú pa dyá mētiGUIHÚ'á. Nehe dí apabi pa gui pahú tengu yá nsunda nuya hño xa ñatcáhú da 'racjú ngue'á yá batsiguihú'á.

¹⁹ Nehe dí apabi'á pa gui pahú hangú rá ndāngui rá ts'edi'á. Y nura ts'edi'á gue'á faxcáhú nújú stá camfrihú'á.

²⁰ Y guet'á rá dāngá ts'edi Ajuá bi japi bi yopa nte ma zi Hmuhú ra Jesucristo ne bi japi bi nangui de habú xqui nt'agui. Nepú bá umba rá hudi ja rá 'ñei'á nuni mahets'i.

²¹ Nehe bi hñuts'i'á pa da ndā de gatho ya ndā, ne de gatho nú'ú to'o há ra ts'úbi ne ra ts'edi ne ra hmandá nuua ja ra ximhai ne nuni mahets'i. Nehe bi umba 'nara nsu nú'á xi ra dāngui de gatho ma'ra ya nsu nú'ú ja ne nú'ú ma da nja.

²² Nehe bi hñuts'i pa da ndā de gatho nú'á te ja ne nú'ú 'bui. Nehe bi thuts'i'á pa go dra ñāxu de ra nija, y nujú go guecjú rá nijaguihú'á.

²³ Ha nújú rá nijaguihú'á go guecjú rá ndo'yoguihú nehe, hangue con guecjú ri nxogue rá ndo'yo'á, ne dí ohú ja rá 'ye'á, ne o ja rá 'ye gatho nú'á te ja ne nú'ú 'bui.

2

Nu'ú tó'o xa gamfri, xa mpøhø po rá hñoja'i Ajuá

¹ Nu'ahú xqui 'mēdihú hmahá ma'met'o ja ya ts'oqui ne ngui øthú ya nts'o'mú, pe Ajuá ya xa 'ra'ahúbya 'nara 'ra'yo te.

² Nu'ahú ngui øthú ya ts'oqui ngue'á ngrí ðēnbahú rá 'mú ra ximhai, ne ngui ø'tuahú rá paha ra ndā de ya ts'ondāhi nú'á ri mpefi ja yá mfeni nú'ú hingui øta Ajuá.

³ Ma'met'o gathoguihú ndí 'buhú nehe ngu gra 'mú'ú, ne ndí ø'tuahú yá ts'onc'at'i ma ndo'yohú, ne ndí øthú gatho nú'á ndí bēngá ja ma mfenihú xá nts'o. Hangué nujú hønse rá cue Ajuá ndí t'ømbahú xa zæcjú ngu nú'á ma da zædi nú'ú hingyá gamfri.

⁴ Pe Ajuá xi ra dāngui rá nthe cate ne rá hmáte pa guēcaguihú.

⁵ Hangué ngu bi japi bi yopa nte ma zi Hmuhú ra Jesucristo, njabú nehe bi 'racjú ma 'ra'yo tehú, ngue'á ya stí 'mēhmahú ja ma ts'oquihú, ja ra uēnda ya stí tuhmahú. Hangué po rá hñoja'i Ajuá bi pøhøguihú.

⁶ Nehe ngu bi gúxa ma zi Hmuhú ra Jesucristo de habú xqui nt'agui, njabú nehe bi gúxahú, ne ja ra uēnda ya dí hudihú co ma'zi Hmuhú nuni mahets'i, ngue'á ya dí 'nathohú con gue'á.

⁷ Bi 'yøtcáhú njabú pa nuya pa bra 'ñepú ma da fadi tengu rá ndāngui rá hñoja'i bi mēscáhú, ne tengu ra hño bi 'yøtcáhú ngue'á bá pēhna ma zi Hmuhú ra Jesucristo pa bi pøhøguihú.

⁸ Ajuá po rá hñoja'i bi pøhøguih_u ngue'a dá camfrih_u, y hingue de guecseh_u, nu Ajuá go guecse bi 'yøt'a gatho pa bi pøhøguih_u.

⁹ Hinto xa mpøhø po 'nara hoga 'bæfi xa 'yøt'e, pa njab_u hinda za to da 'ñets'i.

¹⁰ Ajuá go gue'a bi hogaguih_u ma'ra'yo ngue'a ya dí 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. Y bi hogaguih_u ma'ra'yo pa da za ga øth_u gatho nú'a xá hño ngu nú'a xqui beni Ajuá maya'b_u ga øth_u.

Nú'a ya xodyo ne nú'a hingyá xodyo ya bi mádi po ra Zidada Jesucristo

¹¹ Hangue por gue'a nú'ah_u hingyá xodyoh_u ogui pumfrih_u gue desde maya'b_u gatho nú'a ya ja'i himyá xodyo mi 'bui yab_u de Ajuá, ne nixi himi pe'tsa ra seña ja yá ndo'yo ngu pe'tsa ya xodyo. Hangue nuya xodyo xi bi utsa'ih_u ne bi hñump'ah_u gue gyá ja'ih_u dega 'ñaseña, masque nura seña'a go 'nara ja'itho nú'a to øt'e.

¹² Ma'met'o ngui 'buh_u yab_u de ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ne ngui 'buh_u 'namb_u de ya me Israel nú'a to'o ya xodyo. Nu'ah_u himri 'ñep'ahmah_u nú'a ra cohi bi 'yøt'a Ajuá co ya me Israel, nixi hingo mri metih_u nú'a xqui hña'tuabi'c. Nixi te ngui tømahmah_u ngu nú'a gui tømhub_uya, ne nixi ngui pahmah_u Ajuá.

¹³ Ma'met'o nu'ah_u ngui 'buh_u yab_u de Ajuá, pe nubya ya gá jonih_u con gue'a ngue'a ma zi Hmuh_u ra Jesucristo bi manga rá ji po rá ngue'ah_u ne ya gui 'nathoh_u con gue'a.

¹⁴ Núje dyá xodyohe ne nú'ah_u hingyá xodyoh_u, po rá du ma zi Hmuh_u ra Jesucristo bi huata nú'a ra nthagui dega nt'atsate xqui 'uegah_u. Y bi 'yøt'e pa dá 'nada ra hninih_u ne pa dá mádi'c.

¹⁵ Nu mi du ja ra pont'i'a, gue'b_u bi huata nú'a ra nt'atsate, ngue'a gue'b_u bi hñacua rá ts'edi ra ndaxjua ley con gatho yá hmanda ne yá nzai. Hangue de nú'a yoho ya hnini, nú'a bi hyoca 'nada ra hnini ngue'a ya bi 'natho con gue'a. Hangue ya bi za bi mádi'c.

¹⁶ Nu mi du ja ra pont'i'a, gue'b_u bi huata nú'a ra nt'atsate mi pe'tsa nú'a yoho ya hnini'c. Hangue nubya bi za bi mádi'c ne bi za bi mádi'c nehe co Ajuá, ngue'a ya bi 'nada ra ndo'yo'c co ra Zidada Jesucristo.

¹⁷ Hangue numa zi Hmuh_u ra Jesucristo bi 'ñehe pa bi zocaguih_u ne bi xicju gue ya bi za dá mádi'c co Ajuá, nú'ah_u ngui 'buh_u yab_u de gue'a ne núje dyá xodyohe ndí 'bæhe guetb_u de gue'a.

¹⁸ Y nubya ngue'a ma zi Hmuh_u ra Jesucristo bi du por guecju, gathoguih_u ngu ya xodyo ngu nú'a hingyá xodyo da za ga jonih_u co Ajuá ma Dadah_u co rá ts'edi ra Mæca Ndahi nú'a xa t'acj_u mahyegui.

¹⁹ Hangue por gue'a nu'ah_u ya hingui 'na'ñoh_u nixi gyá nzøhøh_u, ngue'a nubya ya gyá menguh_u de ja rá hnini Ajuá nehe, ne yá bætsi'ih_u nehe'a ngu gatho ma'ra ya gamfri.

²⁰ Y mahyegui ya dí 'buh_u ja rá nija Ajuá. Nurá nija Ajuá nja ngu 'nara ngu thoqui. Numa zi Hmuh_u ra Jesucristo nja ngu ra mædi do xa 'bægui pa bi thoqui ra nija, y núje dyá apostolhe ne nú'a ma'ra yá 'mehni Ajuá go guecje dí njæhe ngu dyá mædi jadohe, ha nu'ah_u gui njah_u ngu ya do ri he'tsa nú'a ra jado.

²¹ Y ngu 'nara ngu rí bøts'e mahyegui yá jado, y nura mædi do go gue'a ri ndude gatho rá hñu ra ngu, njab_u necju rá nijaguih_u Ajuá 'yo grá ntehu. Ne dí 'yoh_u co 'nada ra mfeni co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, y nú'a go gue'a ri 'racju ra ts'edi pa núju rá nijaguih_u Ajuá ga 'buh_u strá nt'axi.

22 Ngu'ah_u nguje dí 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ne go grá 'yo grá nteh_u mahyεgui con gatho ma'ra ya gamfri pa drá maça nijaguih_u Aju_a hab_u da za da 'm_ui rá Maça Nd_ahi Aju_a.

3

Ra apostol Pablo bi thuts'i pa da xipa rá noya Aju_a nú'u to'o himyá xodyo

1 Hangue ringue'a dí apabi Aju_a por gue'ah_u, núgui drá Pablo dí jot'ua fadi ngue'a dí pεpabi ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ne ngue'a dí zo'ah_u de gue'a, nú'ah_u hingyá xodyoh_u.

2 Pøde ya guí pađih_u gue Aju_a po rá hñoja'i xa 'bεpcagui pa ga xi'ah_u de rá maça noya'a.

3 Nú'á go guesε'a bi xicagui pa go dá pađi nú'a mi beni'a, y nú'a bi xicagui himi fađitho. Y go gue'a ya stá op'ah_u masque co 'na yoho ya noya ja nuna cartana.

4 Y nú xcrí hñe'th_u, ma da zo ri mfenih_u gue Aju_a go bi xicagui nú'a mi beni go da 'yøt'a ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

5 Y nú'a bi xicagui hinto xqui bađi ma'met'o. Pe nubyá h_a, po rá Maça Nd_ahi Aju_a stá pahe nú'a mi beni'a, núje dyá 'mεhnihe de gue'a ne dí mamfe rá noya'a.

6 Ne guehna nú'a bi xicagui Aju_a gue nú'u hingyá xodyo ya da za da mbatsi de Aju_a nehe, mahyεgui ngu ya xodyo. Hangue núje dyá xodyohe ne nú'ah_u hingyá xodyoh_u ya dí 'nada ra ndo'yoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. Ne gathoguih_u go ma metih_u nú'u yá hña'ti Aju_a ngue'a dí 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ne dí camfrih_u ra maça noya.

7 Y nú'a ra maça noya'a go xa hñuxcagui Aju_a pa ga xi'ah_u'a. Gue'a ra maça 'bεfi bi 'racagui Aju_a po rá hñoja'i co rá danga ts'edi.

8 Pa guequi dí beni gue hinte drí muui de gatho ma'ra ya cu. Pe Aju_a po rá hñoja'i bi 'racagui nuna ra hoga 'bεfi pa ga xi'ah_u nú'ah_u hingyá xodyoh_u de gatho ya danga japi nú'u drí t'acj_u ngue'a dí camfrih_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. Xi ndunthi'u, ne hinda za ga pañ_u hangu yá ndunthi'u.

9 Y Aju_a xa 'bεpcagui ga xipabi gatho ya ja'i nú'a xqui beni maya'b_u ne hinxqui 'ñuditho. Nehe go guet'a Aju_a bi hyoca gatho nú'a te ja ne gatho nú'u 'b_ui.

10 Nú'a mi beni Aju_a hinxqui 'ñudi maya'b_u, pe nubyá h_a, ya xa 'ñutcaguih_u núj_u rá nijaguih_u'a. Y po rá nguecj_u, asta nuya εnxε nú'u bí h_a ra ts'edi nuni mahets'i ya pađi nehe'u nú'a xqui beni Aju_a.

11 Ngu nú'a xqui beni Aju_a maya'b_u gue'a bi nja, y numa zi Hmuh_u ra Jesucristo xqui thuts'i pa go gue'a da 'ñehe da 'yøt'a nú'a xqui beni Aju_a.

12 Núj_u dí 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo hangue dí pε'tsh_u ra nsequi ga ñañ_u co Aju_a nsi ra ntsu ni ra ntsa ngue'a dí camfrih_u'a.

13 Hangue oguí tu ri m_ui h_u ngue'a dí tho ya ts'othogui por gue'ah_u. Nu'a gui 'yøth_u, johyah_u, ngue'a nú'a dí thogui go 'nara hño pa gue'ah_u.

Rá hm_ate ma zi Hmuh_u ra Jesucristo

14 Hangue ringue'a drí ndandiñahmu ja rá thandi Aju_a ma Dadah_u nú'a to'o rá Dada ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

15 Go guet'a rá Dada nehe gatho nú'u to'o camfri ne 'b_ucuatho ja ra ximhai ne nú'u ya bí 'b_ui nuni mahets'i.

16 Go gue'a ma Dadah_u nú'a to'o xi ja ndunthi yá japi pa da 'racj_u, dí apabi da 'ra'ah_u ndunthi ra ts'edi po rá Maça Nd_ahi'a.

17 Nehe dí apabi gue da zedi ri jamfrih_u pa da 'm_ui xá hño ri corasoh_u ngue'a ja guehni 'b_ui ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ne pa gui 'b_uh_u xá hño ja rá hm_ute Aju_u, nja ngu ya 'y_uza ri c_una mbo ra hai.

18 Nehe dí apabi Aju_u pa da za gui p_uh_u xá hño hangu rá ndangui ne rá nsunda rá hm_ute ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ngu dí apabi da b_udi nehe gatho ma'ra ya gamfri.

19 Dí apabi pa gui patuah_u rá hm_ute'a, masque nurá hm_ute ma'na ra dangui que ma mfenih_u. Nehe dí apabi Aju_u gue xi da 'yoda ri mfenih_u'a, pa njab_u da za gui hñañh_u gatho nú'a ne da 'ra'ah_u'a, ne gui 'b_uh_u ngu gra 'm_ui'a.

20 Nubyá drá nsunda Aju_u nú'a to'o h_u ra ts'edi pa ma'na xi da 'yot'a ndunthi de gatho nú'a dí aph_u ne nú'a dí beñh_u ngue'a nu'á xi ja rá ts'edi, y nurá ts'edi'a ri mpefi ja ma corasoh_u.

21 ¡Nú_u rá nijaguih_u Aju_u ne drí 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, nzantho ga nsundah_u Aju_u desde nuby_u pa pa nzantho! Njab_u gue'a.

4

Dí 'nathoh_u po ra M_uca Nd_uhi

1 Nguí dí jot'ua fadi po rá noya ma zi Hmuh_u, hangue hñuxh_u nt'ode xá hño núna dí xi'ah_u. Dí bante'ih_u gue gui 'yoh_u xá hño ngu rí 'ñehe ngue'a Aju_u xa zohn'ah_u pa dyá b_utsi'ih_u'a.

2 Ogrí 'ñets'ih_u. Mp_utsuah_u ra t'equ'e'i 'na ngu ma'na, ne ntsetuah_u 'na ngu ma'na, ne m_udih_u 'na ngu ma'na.

3 Nu'ah_u guí 'nathoh_u ngue'a ra M_uca Nd_uhi 'b_ui ja ri corasoh_u, hangue 'yoth_u ra ts'edi pa gui p_u'tsh_u 'nada ra mfeni ne gui 'b_uh_u co ra hoga'm_ui.

4 Nujá dí 'nada ra ndo'yoh_u co ma zi Hmuh_u. 'Nada ra M_uca Nd_uhi 'b_ui ja ma corasoh_u. Aju_u xa zoncah_u pa ga p_u'tsh_u 'nada ra nthø'mate.

5 'Nada ma zi Hmuh_u dí xøcambenih_u. 'Nada ra jamfri dí p_u'tsh_u. 'Nada ra sistehe stá hñañh_u.

6 'Nat'a Aju_u 'b_ui, ne go gue'a ma Dadah_u ne ra Dada de gatho nú'u ma'ra to'o camfri'a. Y nú'á go gue'a ri manda de gatho, ne go gue'a 'b_ui con guecj_u, ne 'b_ui ja ma corasoh_u cada 'na de guecj_u.

7 Cada 'na de guecj_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo xa 'racj_u 'nara 'befi pa ga p_uh_u y nehe bi 'racj_u ra mfadi ne ra ts'edi pa ga p_uh_u nú'a ra 'befi xa 'racj_u.

8 Hangue bi nja ngu nú'a m_unga ja ra M_uca T'of_uo hab_u ena:

Ma zi Hmuh_u bi ntate de nú'a to'o xqui ntatehma, nep_u bi yopa mengui pa mahets'i,

ne de guehni bá p_umpa ra ts'edi ya ja'i pa bi umba yá 'befi cada 'na.

9 ¿Te rí b_uni da 'ñena nú'a ra noya ena gue ma zi Hmuh_u "bi yopa mengui pa mahets'i"? Ne da 'ñena gue nu'á mbi 'b_u mahets'i nep_u bá çai pa guecua ja ra ximhai.

10 Y nú'a bá çai pa guecua ja ra ximhai, go guet'a bi yopa menga mahets'i pa da manda gatho nú'a te ja ne nú'u 'b_ui.

11 Nú'á bi 'racj_u ma 'befih_u ne bi 'racj_u ra mfadi ne ra ts'edi pa ga mp_uh_u ja rá 'befi'a. Bi hñuxcaguih_u 'ra dega apostol, ma'ra pa da m_um_uba rá noya Aju_u, ma'ra pa da zof_uo ya ja'i, ma'ra pa da ma'yo ja ya nij_u, y nu ma'ra pa da nxahnate ja ya nij_u.

12 Hangue numa zi Hmuh_u njab_u bi hñuxa nú'u ya m_ufi'co 'rama'na'ño yá 'befi bi umbi pa da maxa gatho ma'ra ya cu, pa njab_u nehe nú'u ma'ra ya cu da m_ufi nú'a ra 'befi xa t'umbi. Nú'á bi 'yot'a njab_u pa ma'na da te rá nij_u.

13 Hangué njabũ drí mfaxhũ 'na ngu ma'na, asta hinga camfrihũ xá hño co 'nada ra mfeni, ne asta hinga pahũ xá hño ma zi Hmuhũ ra Jesucristo rá T'ũ Ajuá, ne asta hinga 'bũhũ xá hño ngu gra 'mũ'a.

14 Ya hinga njahũ ngu ya batsi rí maua rí mani pa go ga tẽnhũ ma'ra ya nt'utuete nú'ũ xa bense ya ja'í ja yá ts'omfeni ne utcaguihũ 'ñena xi majuani nú'a udi pa da hyacjhãmãhũ.

15 Nu'ã mahyoni ga øthũ, ga sigui ga tẽnhũ nú'a xi majuani co ndunthi ra hmãte, pa njabũ ma'na ga 'bũhũ xá hño ngu gra 'mũ ma zi Hmuhũ ra Jesucristo nú'a to ra ñaxu de ra nija.

16 Nura nija nja ngu rá ndo'yo 'nara ja'í ri mpefi mahyẽgui. Numa zi Hmuhũ ra Jesucristo go gue'a ra ñaxu de gatho, ne go gue'a 'racjũ ra ts'edi pa ga pẽhũ nú'a ra 'bẽfi xa 'racjũ'a. Ha nujú drí mpefihũ mahyẽgui ne drí mfaxhũ 'na ngu ma'na ne drí mádihũ 'na ngu ma'na. Hangué njabũ ma'na rí te rá nija Ajuá.

Ga 'bũhũ 'nara 'ra'yo 'mũi ngue'a dí camfrihũ ra Zidada Jesucristo

17 Dí 'bẽp'ahũ de rá thuhu ma Zidadahũ, ne dí xi'ahũ gue oguí 'yohũ ngu gra 'ñõ nú'ũ hingyá gamfri, ngue'a gatho nú'a bengã ja yá mfeni'ũ hinte ri muui,

18 ne xa zo ra 'bẽxuui ja yá mfeni. Nu'ũ hinxa ne xa badi nú'a majuani ngue'a xi xá me yá coraso, hangué hinguĩ pẽ'tsa ra 'ra'yo te ngu nú'a rí 'racjũ Ajuá.

19 Ni ts'ũ otho yá tsa, hangué xi xa 'ñẽnt'a ja ya ts'oqui pa da 'yøt'a gatho nú'a go da ne'ũ con gatho yá paha.

20 Pe numa Zidadahũ ra Jesucristo hinxa 'ñũ't'ahũ gui 'yøthũ njabũ.

21 Ngue'a xcá 'yøhũ de gue'a ne xa t'u't'ahũ nú'a majuani ngu nú'a bi 'ñudi'a.

22 Hangué por gue'a 'uehũ de nú'a rí ndãxjua 'mũihũ gui pẽ'tshũ, ngue'a xi xá nts'o nú'a ra 'mũi'a, ngue'a nuri ts'omfenihũ go gue'ũ ha'ahũ pa gui nts'ocjũ.

23 Ne 'bũhũ co 'nara 'ra'yo mfeni xá nt'axi.

24 Nehe 'bũhũ 'nara 'ra'yo 'mũi, ngue'a Ajuá ya bi yopa hyoc'ahũ ma'ra'yo pa gui 'bũhũ ngu gra 'mũi'a, pa njabũ xi majuani da za gui 'yohũ xá hño co 'nara mfeni strã nt'axi.

25 Hangué por gue'a hyẽhãbũ ya nc'uamba, mãñhũ nú'a majuani 'na ngu ma'na, ngue'a gathoguihũ ya dí 'nada ra ndo'yohũ.

26 Nu'bũ gui ncuehũ, oxcrí øthũ 'nara ts'oqui co ra cue, ne oxcrí ncuehũ ya'ã,

27 pa njabũ hinda da'ahũ ra ts'ondãhi.

28 Nu'a tó'o ra be, ya odri mpe. Ma'na xá hño dá gũ 'nara 'bẽfi ne da mpefi xá hño, pa njabũ da za da mats'i nú'ũ to'o hinguĩ tsupabi.

29 Pa gui ñãhũ, oguí ñãhũ co ya ts'onoya, ñãhũ xá hño pa da za gui nuphũ yá mfeni nú'ũ to'o da 'yø'ahũ.

30 Ne oguí japhũ da du rá mũi rá Mãca Ndãhi Ajuá nú'a to'o 'bũi ja ma corasohũ, ne go gue'a 'nara seña gue ya yá batsiguihũ Ajuá, ne nu'ã rí sugaguihũ asta hinda zixcaguihũ Ajuá pa mahets'i pa grã 'bũhũni con gue'a.

31 Nu'bũ te da t'ø't'a'ihũ, osti tsøt'a rí mũihũ. 'Bũ to da xax'ahũ, oxqui ncuehũ nixi gui má'tihũ ne nixi gui ntsanihũ, ne oxqui øthũ ma'ra ya ts'ot'øt'e.

32 Nu'ã mahyoni gui 'yøthũ, gui nhyoja'ihũ 'na ngu ma'na ne gui mádihũ 'na ngu ma'na, ne pumbahũ 'na ngu ma'na, ngu Ajuá xa pun'ahũ por nú'a bi 'yøt'e ra Zidada Jesucristo.

5

Hanja rí 'ñepi da 'múi nú'u to'o yá b̄atsi Ajuá

1 'Yøth̄u ra ts'edi gui t̄embah̄u rá 'múi Ajuá, ngue'a gyá hm̄aca b̄atsih̄u de gue'a.

2 'B̄uh̄u co 'nara hm̄ate, ngu bi m̄acaguih̄u ma zi Hmuh̄u ra Jesucristo ne bi du por guec̄ju. Bi unse rá te pa bi tho pa bi gutca ma thaih̄u, y nurá du'a bi h̄ñani Ajuá ngu 'nara 'baha nú'a ȳuni xá cahi ne bi ho'a.

3 Núju dyá gamfrih̄u hinga h̄ñuxh̄u 'nara 'b̄ehñá nú'a hingo ma 'b̄ehñah̄u, nixi ga øth̄u ma'ra ya ts'onc'at'i de ma ndo'yoh̄u, nixi ga øth̄u ra nduste co ra ts'onc'at'i dí p̄e'tsh̄u, y nixi ga beñh̄u pa ga mañh̄u de nuya ts'ot'øt'eya.

4 Hinga mañh̄u ya noya dega 'b̄etsa, nixi ga 'ñant'uh̄u co ya noya xá nts'o, nixi ga th̄øta ma neh̄u te ga mañh̄u, ngue'a hindí 'ñepcah̄u ga øth̄u njab̄u. Nu'a ga øth̄u, ga x̄ocambenih̄u Ajuá.

5 Ya gui pah̄u gue nu'u tó'o xi ya 'ñeja'i hingui tsa da yut'a ja rá hm̄anda Ajuá ne de ma zi Hmuh̄u ra Jesucristo, nixi nú'u ma'ra to'o øt'a ma'ra yá ts'onc'at'i, ne ya nduste hingui tsa da yut'a ja rá hm̄anda Ajuá. Nura nduste ma'na go ri m̄adi ra ximhai que Ajuá.

6 Hangué oto sta hyac̄ju da 'ñenj̄u gue rá cue Ajuá hinda z̄ac̄ju 'b̄u ga øth̄u nuya ts'oquiyá, ngue'a majuaní rá cue Ajuá ma da z̄adi nú'u to'o hingui øte'a.

7 Hangué hinga ntsixh̄u co nú'u to'o øt'a nuya ya ts'ot'øt'e.

8 Ma'met'o ndí 'b̄uh̄u ja ra 'b̄exuui dega ts'oquí, pe nubyá ya dí 'b̄uh̄u ja ra ñot'i ngue'a stá camfrih̄u ma zi Hmuh̄u ra Jesucristo. Hangué ma ga 'yoh̄u ngu rí 'ñepcah̄u ngue'a ya dí 'b̄uh̄u ja ra ñot'i.

9 Nu'a tó'o ya 'b̄u ja ra ñot'i øt'e nú'a xá h̄ño, ne 'yo ngu rí 'ñehe, ne m̄anga nú'a majuaní.

10 Hangué ma ga øth̄u ra ts'edi pa ga pah̄u ga øth̄u gatho nú'a ri ho Ajuá.

11 Y hinga t̄embah̄u yá 'múi nú'u to'o 'yo ja ra 'b̄exuui dega ts'oquí, ngue'a nú'a øt'e'u hinte ri muui. Nu'a ga øth̄u, ga zofoh̄u pa hinda siguí da 'yøt'a njab̄u.

12 Ngue'a asta 'nara 'b̄etsa 'b̄u ga mañh̄u nú'a øt'e mant'agui nú'u to'o 'b̄u ja ra 'b̄exuui.

13 Pe 'b̄u dra yot'i co ra ñot'i nuya ts'ot'øt'e øt'u, nu'bú h̄a, da hnequi te rá 'b̄e gatho øt'e'u, ngue'a co ra ñot'i ri hnequi gatho.

14 Hangué xa t'ena njaua:

Nuhu, nú'i guí aha,

nangui de hab̄u xa t'ac'a'i hab̄u xa t'agui nú'u xa du,

y ma zi Hmuh̄u ra Jesucristo go gue'a da yo't'a ri mfeni pa gui 'b̄ui ja rá ñot'i'a.

15 Beñh̄u xá h̄ño hanja grí 'b̄uh̄u. 'B̄uh̄u co ndunthi ra hoga mf̄adi, oguí 'b̄uh̄u ngu nú'a gra 'm̄u nú'u hinte yá f̄adi.

16 Oguí 'yoh̄ubu grí 'beta ri orah̄u, nz̄antho 'yøth̄u nú'a xá h̄ño, ngue'a xi xá nts'o ya pa dí 'b̄uh̄uba.

17 Ogrí h̄ñeguithoh̄u, 'yøth̄u ra ts'edi pa gui pah̄u nda'a go rá paha Ajuá.

18 Ogrí ntih̄u, ngue'a nura nti ma'na da ja'ah̄u gui 'yøth̄u ya t'øt'e xá nts'o. Nu'a gui 'yøth̄u, 'yø'tuah̄u rá paha ra M̄aca Nd̄ahi.

19 H̄ñu'mba m̄uih̄u 'na ngu ma'na gui tuth̄u ya salmo ne ya jahñá ne ma'ra ya m̄aca thuhu. Tutuah̄u Ajuá ne x̄ocambenih̄u'a con gatho ri m̄uih̄u.

20 Nz̄antho umf̄u njam̄adi Ajuá ma Dadah̄u de gatho nú'a da 'ñep'ah̄u de ja rá thuhu ma zi Hmuh̄u ra Jesucristo.

Ra hoga'm̄ui ja yá ngu nú'u to'o xa gamfri

21 'Ñøtuah_u 'na ngu ma'na co rá ntsu Aju_a.

22 Nu'ah_u 'behñah_u medinthatih_u, 'yøta ri ðameh_u, y ja ra uenda go guí øth_u ra Zidada Jesucristo.

23 Ngue'a nura 'ñøhø go gue'a ra ñaxu de rá 'behñ_a, nja ngu ma Zidadah_u ra Jesucristo go gue'a ra ñaxu de ra nija, ngue'a go gue'a xa pøhø ra nija, y nura nija go gue'a rá ndo'yo'a.

24 Nja ngu ra nija øta ma Zidadah_u ra Jesucristo, njab_u nehe mahyoni gui njah_u 'behñah_u, gui 'yøta ri ðameh_u de gatho nú'a da xi'ah_u.

25 Y nu'ah_u 'ñøhøh_u medinthatih_u, maði ri 'behñah_u, nja ngu ma Zidadah_u ra Jesucristo ri macaguih_u núj_u rá nijaguih_u'a, ne bi unse rá te pa bi za bi pøhøguih_u.

26 Bi du pa bi 'uegaguih_u de ma ts'oquih_u. Bi xuga ma corasoh_u co ra dehe, y nura dehe'a go gue'a rá noya'a.

27 Nu'a bi xuga ma corasoh_u pa drá nijaguih_u'a strá nt'axi. Bi 'uegaguih_u de ma ts'oquih_u ne de gatho ma nts'o'maih_u, pa nu sta 'ñehe da zixcaguih_u pa grá 'bah_u con gue'a, ya hinga tuh_u ni 'nara ts'oqui ngue'a ya strá nt'axiguih_u.

28 Nja ngu ma Zidadah_u ri macaguih_u núj_u rá ndo'yoguih_u'a, njab_u nehe nu'ah_u 'ñøhøh_u ri 'ñepi gui maði ne gui su ri 'behñah_u ngu grí suse ri ndo'yoh_u. Nu'a tó'o ri su rá 'behñ_a, gue'a ngu ri suse rá ndo'yo.

29 Hinhya'mu to'o ri utsase rá ndo'yo. Cada 'na ri su rá ndo'yo ne ri umbabi te da zi, ngu ma Zidadah_u ra Jesucristo ri sugaguih_u núj_u rá nijaguih_u'a,

30 ngue'a go guecj_u rá ndo'yoguih_u'a, ne cada 'na de guecj_u go dyá xeni_u de rá ndo'yo'a.

31 Hangue ja ra Maca T'ofu ena gue ra 'ñøhø da zogui rá dada ne rá nan_a pa go da 'muhui rá 'behñ_a y de ri yohu'ya da 'natho.

32 Nuna nt'utuaten_a xi ra ðangui, ne ma de ra Zidada Jesucristo ne de rá nija'a.

33 Hangue nu'ah_u suh_u ri 'behñah_u ngu grí suse ri ndo'yoh_u. Y nu'ah_u 'behñah_u, umf_u ra t'equ'ei ri ðameh_u.

6

1 Nu'ah_u batsih_u, 'yøta ri dadah_u ne ri nanah_u ngue'a guí camfrih_u ra Zidada y gue'a rí 'ñepi gui 'yøth_u.

2 'Yøth_u ngu manga ja rá noya Aju_a hab_u ena: "Umba ra t'equ'ei ri dada ne ri nan_a ne gui su." Nuna guehna ra maði hmanda ri 'ñoui 'nara hñ_a'ti.

3 Y nura hñ_a'ti'a go gue'a nú'a "gui 'b_u co 'nara johya, ne gui 'b_u ndunthi ya jeya nuua ja ra ximhai."

4 Ha nu'ah_u dadah_u ne nanah_u, oxqui japh_u da ncu_e ri batsih_u; zofoh_u co ya hoga ts'ofu, ne 'ñutuah_u rá noya ma Zidadah_u.

5 Nu'ah_u 'begoh_u, 'yøta ri hmuh_u de nuua ja ra ximhai co ndunthi ra ntsu, ne co ndunthi ra t'equ'ei, ne con gatho ri maih_u. 'Yøth_u ra uenda gue go guí peph_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

6 Mpeh_u xá hño, pe hingue hønse ra ora hant'a ri hmuh_u pa gui pønga ri hmih_u con gue'u. 'Yøth_u ngu rá paha Aju_a con gatho ri maih_u, ne peph_u ri hmuh_u ngu ri 'ñepi gui 'yøth_u ngue'a gyá 'begoh_u nehe de ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

7 'Yøtuah_u xá hño yá 'befi ri hmuh_u co 'nara hoga paha. 'Yøth_u ra uenda gue go guí peph_u ma Zidadah_u, hingo guí peph_u 'nara ja'i.

8 Beñh_u gue ma Zidadah_u ma da 'racj_u ma thah_u ngu nú'a stá øth_u, ngu ra 'bego ngu nú'a hingrá 'bego.

⁹ Nehe nu'ah_u hmuh_u, suh_u xá hño ri 'bēgoh_u. Ogrí pidih_u'u. Beñh_u gue ngu'u ne ngu'ah_u bí 'b_u 'nari Hmuh_u nuni mahets'i nú'á to'o hingui huahna ya ja'i.

Ga hñeh_u co nú'á ra he xa 'racj_u Ajuá ngu ri hñe 'nara soldado

¹⁰ Nubyá zi cuh_u, zēdih_u co nú'á ra ts'ēdi xa 'ra'ah_u ma Zidadah_u.

¹¹ Ngu ri hñe 'nara soldado pa da ma ja ra tuhni, njab_u nehe ma ga heh_u ra he nú'á xa 'racaguih_u Ajuá, pa hinda za da dācj_u ra ts'ondāhi co yá nthate.

¹² Ngue'á numa ncontrah_u hingo 'nama mija'ih_u. Nujá dri ntunh_u co ya ts'ondāhi nú'u ri nhyaxa mañá ja ra ndāhi, ne co nú'u ya ndā de ya ts'ondāhi nú'u ri manda ja ra 'bexuui jaua ja ra ximhai.

¹³ Hanguē ngu ri hñe 'nara soldado, ga hñeh_u njab_u nehe co nú'á ra he xa 'racj_u Ajuá, pa njab_u nura ora da ne da hyacj_u ra ts'ondāhi hinda za da dācj_u, nujá go ma ga taph_u'á ne ga 'buh_u ngu nzantho, ne hinda za te da 'yotcah_u.

¹⁴ Hanguē ma ga zēdih_u. Nja ngu 'nara soldado ri ngut'a rá ngut'i pa da nja rá ts'ēdi ora 'yo ja ra tuhni, njab_u nehe ga camfrih_u nú'á majuāni pa da za ga zēdih_u. Ne ngu ri su rá coraso co nú'á ra nthaqui hā ja rá tiñá, njab_u nehe ga nsuh_u pa ga 'yoh_u xá hño pa hinte ga thoh_u.

¹⁵ Ngu ri su yá ua 'nara soldado pa da za da 'ño xá hño ja ra tuhni, njab_u necj_u ma ga hñocj_u pa da za ga maha hab_uraza ga mañh_u ra maça noya nú'á udi ra hoga'm_ui.

¹⁶ Nehe ngu 'nara soldado ri hñá rá nthaqui ja rá 'yε pa da ntaqui, necj_u mahyoni ga pē'tsh_u ra jamfri pa ga ntacj_u de yá nthate ra ts'ondāhi.

¹⁷ Ne ngu ri su rá ñaxu 'nara soldado co ra fái dega bōja pa hinte da ja, njab_u nehe da za ga ntacj_u ngue'á dí pah_u gue ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ya xa pōhōguih_u. Nehe nja ngu 'nara soldado dri hñá ra mahuai, ma xi ga paťuah_u xá hño rá noya Ajuá pa ga mañh_u, go gue'á ra mahuai ri 'racj_u ra Maça Ndāhi.

¹⁸ Ne de gatho nuna dí øth_u, nzantho ga aph_u Ajuá. Ga aph_u co rá ts'ēdi ra Maça Ndāhi pa da maxcah_u de gatho nú'á da 'ñehe, ne nzantho ga ndø'mh_u ne hinga tsayah_u ga aph_u Ajuá, ne ga aph_u por gatho ma'ra ya gamfri nehe.

¹⁹ Nehe 'yaph_u Ajuá por guequi, pa nu xcrá ñá, ga ñá nsi ra ntsu ni ra ntsa, ne go gue'á da 'raca ya noya pa ga mamba rá noya'á ngu nú'á xa 'ñutcaui, nú'á hinxqui fadi.

²⁰ Nugui rá 'mēhnigui Ajuá pa ga mamba nuna rá maça noya'á, masque nūbya dí ofadi pe dí mamba rá noya. Hanguē 'yaph_u Ajuá pa ga mamba rá noya'á ngu rí 'ñepqui ga mā nsinqe ra ntsu.

Ya nzēnjua pēhna ra apostol Pablo mi uadi ra carta

²¹ Pa gui pah_u de ma 'bēfi ne te gra 'b_ui de guecua, nuni ra cu Tiquico go guehni ma da xi'ah_u gatho. Nuni ma zi cuh_u go guehni 'nará hoga mēfi ma Zidadah_u.

²² Dí pēhn'ah_u pa da xi'ah_u te gra 'b_uheua ne pa da hñup'a ri mūih_u.

²³ Ajuá ma Dadah_u ne ma zi Hmuh_u ra Jesucristo da jap'ah_u ne gatho ma'ra ya cu pa gui 'b_uh_u te rá 'ñenthō, ne da max'ah_u pa gui mpē'tsua hmāteh_u 'na ngu ma'na ne pa gui pē'tsh_u ndunthi ra jamfri.

²⁴ Ajuá da japabi gatho nú'u to'o ri mađi ma zi Hmuh_u ra Jesucristo co 'nara hmāte nú'á hinhya'm_u da uadi. Njab_u gue'á.

RA FILIPENSE RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'A BI 'YOPABI YA GAMFRI ME FILIPO

Ra apostol Nsan Pablo mi ofadi bi 'yopabi ya gamfri me Filipo

¹ Núga drá Pablo ne ra cu Timu, yá 'bégoguihe ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, dí op'a'ihe nuna carta gatho'ih_u zi cuh_u gui 'buh_uab_u ja ra hnini Filipo, ne gui camfrih_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ne gatho'ih_u gyá ndah_u de ra nija ne nú'ah_u gyá masteh_u.

² Ajuá ma Dadah_u ne ma zi Hmuh_u ra Jesucristo da jap'a'ih_u ne da max'ah_u pa gui 'buh_u te rá 'ñentho.

Ra apostol Nsan Pablo apabi Ajuá po ya gamfri

³ Ora dí beni de gue'ah_u dí umba njamadi Ajuá por gue'ah_u.

⁴ Y ora dí apabi Ajuá, dí apabi co ndunthi ra johya pa cada 'na de gue'ah_u,

⁵ ngue'a desde gá camfrih_u rá maça noya Ajuá asta nubya, xcá faxcah_u pa xa ntanga nura maça noya'a.

⁶ Nuga dí camfri gue nu Ajuá to'o xa madi xa pa't'a ri 'muh_u, ma da sigui da 'yøt'a njab_u pa sta yopa penga ma Zidadah_u ra Jesucristo ya gri 'bah_u xá hño ja rá thandi'a.

⁷ Y xá hño nú'a stá beni de gue'ah_u, ngue'a xi dí pe'ts'ah_u ndunthi ra hmäte, y ngue'a xi gui faxcah_u co nú'a ra 'befi xa 'racagui Ajuá pa dí ñanga ra maça noya ne pa dí ma gue go gue'a majuani, masque dí ofadi o dí 'bai ja yá thandi ya nda.

⁸ Ajuá padi xá hño gue nuga nts'edi dí beñ'ah_u co nuna hoga hmäte xa 'racja ma Zidadah_u ra Jesucristo.

⁹ Dí apabi Ajuá pa ma'na da zi'ta ri hmäteh_u, ne ma'na gui pe'tsh_u ra hoga mfadi pa gui pah_u ma'na xá hño nda'a gue'a ri ho Ajuá.

¹⁰ Njab_u da za gui pah_u gui huanh_u nzantho nú'a xá hño, ne gui pe'tsh_u 'nara te strá nt'axi, y njab_u hinto da za te da ma de gue'ah_u nu stí yopa menga ma Zidadah_u ra Jesucristo nuua ja ra ximhai.

¹¹ Njab_u dí tømí gue ra Zidada Jesucristo da 'yøt'e pa da hneca ya hoga 'befi ja ri teh_u. Y nú'a ra hoga 'befi da hnequi ja gue'ah_u go gue'a ngu 'nara hoga sofo pa rá nsunda Ajuá, pa njab_u ma'na da t'e'tsua rá nsu'a.

De ga 'bucua, nzantho ga øt'e nú'a go rá paha ra Zidada Jesucristo

¹² Ma zi cu'ih_u dí ne gui pah_u xá hño gue gatho nú'a xa t'øtcagui gue'a ma'na xa umba ra ts'edi ra maça noya.

¹³ Hangue gatho nuya soldado 'bucua hab_u ja ra ts'utbi, ne gatho ma'ra ya ja'ti, padi gue nuga xa jocagui fadi po rá ngue ra Zidada Jesucristo.

¹⁴ Y hangue por guehna ndunthi ya cu ma'na xa g_u ra ts'edi pa xa mambabi rá noya Ajuá nsingue ra ntsu, ne ma'na xa nja yá jamfri ja ra Zidada.

¹⁵ Nuga dí padi xá hño gue 'ra de gue'uh ña de ra Zidada Jesucristo ngue'a ri hyøca nú'a dí pefi, ngue'a nú'ú ne go da uadi nú'a da mañ'uh. Pe nú'uh ma'ra ha, mambabi rá noya Ajuá co yá mfeni xá nt'axi.

¹⁶ Pe nu'uh tó'o ri hyøca nú'a dí pefi, mamba rá noya ra Zidada Jesucristo pa yá hñose'uh ne pa da t'embi gue go ma'na ri mpefi'uh. Nu'uh øt'a njab_u hønse pa ma'na da hyondga ra 'ñu nubya de dí oua ja ra fadi.

17 Pe nu'u ma'ra ha, mamba rá noya Ajuá co ndunthi ra hmáte ngue'a padí'u gue nuga dí 'bucua pa ga ñambabi rá maça noya Ajuá.

18 Pe hinte rí 'yø'tuabi de nú'a gra ñá'u. 'Bu mañ'u con gatho yá mui o hina, pe xi drí johya ngue'a ma'na rí ntanga rá noya ra Zidada Jesucristo. Ne ma xi ga johya ndunthi,

19 ngue'a nuga dí padí gue núna dí thogui ma ga pøni xá hño, ngue'a guí faxcahu guí aphu Ajuá por gueque, y nurá Maça Nðahi ma Zidadahu ra Jesucristo ri 'racagui ra ts'edi.

20 Nuga hindí ne ga ntsa, dí ne ga ña con gatho ma jamfri, ngu xi stá nja nzantho. Ne dí ne ma'na da hnequi rá ts'edi ra Zidada Jesucristo ja ma 'mui, hinte rí 'yø'tuabi 'bu ga tu o ga sigui ga nte.

21 Ngue'a nuga 'bu ga sigui ga 'bucua ja ra ximhai, gue'a pa ga ø'e nú'a go rá paha ra Zidada Jesucristo, y nu'bu ga tu, ma grá hanga ma thaha.

22 Pe nu'bu ga sigui ga 'bucua ja ra ximhai, ga mpæfi pa da gamfri ma'ra ya ja'i, hangue hindí padí nda'a ga beni, ua ma'na xá hño ga sigui ga nte, o ma'na xá hño ga tu.

23 De ri yoho hindí padí nda'a ga beni. Nu'a dí nehma, ga ma de guecua pa ma ga 'bu'be ra Zidada Jesucristo nuni mahets'i, ngue'a pa gueque gue'a ma'na xá hño de gatho.

24 Pe dí padí gue ma'na xá hño pa gue'ahu ga sigui ga 'bucua.

25 Hangue dí padí gue ma ga sigui ga 'bucua con gue'ahu pa da za ga fax'ahu pa ma'na da nte ri jamfrihu ne ma'na gui johyahu.

26 Hangue nu xcrí yopa hyandgaguihu ga yopa 'bui con gue'ahu, ma xi gui xøcambenihu ma Zidadahu ra Jesucristo ngue'a ma ga 'bui ma'na'qui con gue'ahu.

27 'Yøthu ra ts'edi gui 'yohu xá hño ngu nú'a manga rá noya ra Zidada Jesucristo. Y njabu tsa ga mabu ga c'a'ts'ahu o hina, pe ya ga øde gue gri 'buhu xá hño co 'nada ra mfeni ne gri mpæfihu mahyεgui co ndunthi ra ts'edi pa gui ñañihu nú'a ra jamfri xcá hñanihu de ra maça hoga noya.

28 Ne oxquí hophu da pi'ahu nú'u to'o ri utsa'ihu, ngue'a nu stí hyandi'u gue hingri tsuhu, njabu da badi'u gue ma da 'mædi'u, pe nu'ahu gui pahu gue co rá ts'edi Ajuá xa pøhø'ihu.

29 Ngue'a Ajuá bi hñux'ahu hingue hønse pa gui camfrihu ma zi Hmuhu ra Jesucristo, nehe pa gui thohu ya nt'atsate po rá ngue'a, y nú'a guí thohu gue'a 'nara danga hño pa gue'ahu.

30 Guí pahu gue nuga ne nu'ahu mahyεgui drí ñambahu rá noya Ajuá, y ya gá pahu xá hño gatho nú'a stá thogui pa dá ñani'a, ne ya xcá øhu te gatho dí thoguiya.

2

Ra Zidada Jesucristo bi 'ñe bi nja'i, ne 'mefa Ajuá bi umba 'nara nsu xi ra dangui

1 Nu'ahu xa nup'a ri mfenihu numa zi Hmuhu ra Jesucristo, ne xa hup'a ri muihu co rá hmáte'a, ne ra Maça Nðahi 'bui con gue'ahu, ne xa t'a'ahu ra hmáte ne ra huecate.

2 Hangue 'buhu co 'nada ra mfeni ne co 'nada ra hmáte, pa njabu ha, gui hubgahu ma mui pa ga johya.

3 Ote guí øthu pa ri hñosehu, nixi pa gui pønga ri hmihu. Ne ogrí 'ñexasahu. Nu'a gui 'yøthu, 'ñe'tsuhu yá nsu ma'ra.

4 Ogui hoñhu ra hño pa gue'asehu, hyoñhu pa ma'ra nehe.

5 Beñh_u ngu bi benga ma zi Hmuh_u ra Jesucristo himbi 'ñets'i.

6 Ngue'a nú'a masque go guese'a Ajuá, pe bá tsop_u rá nsu nú'a mbi p'e'tsa nuni mahets'i masque mri mandani'a mahyεgui co rá Dada.

7 Pe bá tsogui rá nsu pa bi e bi nja'i nuua ja ra ximhai, ne asta bi nja ngu 'nara 'bεgo, ne bi me'tsa rá 'bai ngu rá 'bai 'nara ja'i.

8 Y ya de mi 'bucua, bi 'mui ngu himri 'ñepi da 'mahma, y bi 'yø'tua nú'a go rá paha rá Dada asta xi bi du, ne nurá du'a xi xmá nts'o, ngue'a bi du ja 'nara pont'i.

9 Hangue Ajuá bi umba 'nara nsu xi ra dangui, ne bi hñu'mba 'nará thuhu nú'a ma'na ja rá nsu de gatho ya thuhu.

10 Pa njab_u ma da ndandiñahmu ne da xøcambenibi rá thuhu ra Zidada Jesu maxøgue gatho nú'u bí 'bai mahets'i ne nú'u 'bucua ja ra ximhai ne nú'u 'bai rí nga'ti de ra ximhai.

11 Y gatho'u ma da 'ñena gue ra Jesucristo go gue'a ma zi Hmuh_u pa ma'na dra nsunda Ajuá ra Dada.

Nu'u tó'o xa gamfri go gue'u nja ngu 'nara ñot'i ri yot'a ja ra ximhai

12 Ma zi cu'ih_u, ngu gá nhyoga'yødeh_u nu ndá 'bai con gue'ah_u, dí ne nehe núbya dí 'bai yab_u de gue'ah_u gue ma'na gui 'ramanuh_u gui nhyoga'yødeh_u. 'Yøth_u xá hño gatho nú'a rí 'ñepi gui 'yøth_u ngue'a xcá mpøhøh_u, ne nsuh_u ja rá thandi Ajuá.

13 Ngue'a Ajuá go gue'a ri 'ra'ah_u ra ts'edi ne ya hoga mfeni pa gui 'yøth_u nú'a xá hño, ngu nú'a ne'a.

14 Gatho nú'a gui 'yøth_u, 'yøth_u nsinque gui nønteh_u ne nsinque gui ntsanoyah_u,

15 pa hinto da zu't'ah_u ni 'nara ts'oqui. 'Buh_u xá hño co ri mfenih_u strá nt'axi, ngue'a yá bəts'i'ih_u Ajuá, masque gui 'buh_u madetho de ya ts'o'mui gá ja'i nú'u hinxá nt'axi yá mfeni. Nuni ja da hnecni ri hoga'muih_u ngue'a nu'ah_u gui njah_u ngu ya tsø ri yot'a ja ra 'bexuui,

16 ne gui mañh_u ra hoga noya dega te pa nzantho. Nu'bu gui 'buh_u xá hño ngu núna dí xi'ah_u, ma ga johya ndunthi nu stua yopa penga ra Zidada Jesucristo, ngue'a gue'bu ma ga pađi gue gatho nú'a stá pefi hinxá ma 'medi, ma da hneca ra hoga sofo nú'a stá pefi ja gue'ah_u.

17 Ha nu'bu ga tu po rá ngue'ah_u, guehna ngu 'nara hña'ti dí umbabi Ajuá mahyεgui co ri jamfrih_u. Nu'bu ga johya ngue'a dí pađi gue dí uñh_u mahyεgui ma hña'tih_u, y njab_u ga johyah_u mahyεgui.

18 Hangue johyah_u nehe, pa ga p'e'tsh_u 'nada ra johya.

Ra Timoteo ne ra Epafrodito

19 Dí beni ga pεmp_u 'bestho ra cu Timu dua c'a'ts'ah_u 'bu njab_u rá paha ma Zidadah_u, pa nu stua pengui'a da xicagui de gue'ah_u, pa njab_u da hñu ma mui, ne ga johya.

20 Ngue'a hønse ra cu Timu go gue'a 'nada ra mfeni dí p'e'tshe, ne dí tagui dí tuhe por gue'ah_u.

21 Ngue'a gatho nú'u ma'ra ya cu oda yá mfeni de yá 'bεfi pa yá hñoε'u, hingo oda yá mfeni de rá 'bεfi ra Zidada Jesucristo.

22 Y nu'ah_u gui paťuah_u rá 'mui ra cu Timu. Nú'a xi faxcagui pa dí mamba rá noya Ajuá, nja ngu 'nara t'u faxa rá dada ja rá 'bεfi.

23 Hangue dí beni ga pεmp_u pa dua c'a'ts'ah_u, hønse dí tø'mi ga pađi te grá ma de núna dí thoguia.

24 Dí camfri gue co rá mfats'i Ajuá necagui ga mab_u 'bestho ga c'a'ts'ah_u.

25 Nehe dí beni gue mahyoni ga pɛmpɛ_u nehe ra cu Epafrodito, guehni 'nama hoga compa de ja ra 'befi pa dí ñambaheua rá noya Ajuá. Nuni ra cuni go guehni uá pɛnh_u pa e bi maxcagui.

26 Y xa beni ndunthi de gue'ah_u pa da mab_u, ne xi tu rá m_ui ngue'a bi bađi gue gá p_uh_u bi hñeni.

27 Xi majuani bi hñeni nts'edi asta ya mi ma xa duhma, pe Ajuá bi mɛ'tsa ra huecate de guehni, y hinga hõnseni, necagui nehe, bi mɛsca ra huecate, ngue'a 'b_u xa duhma_{ni}, nu'b_u ma'na xa du ma m_ui.

28 Hangue por gue'a xi dí ne ga pɛmpɛ_u pa gui johyah_u nu xcri hyanth_u ma'na'qui, y necá ga johya nehe.

29 Nu xcri hyanth_u da zõmb_uni, xi da johyah_u ndunthi, ngue'a guehni 'nama cuh_u de ja rá thuhu ma Zidadah_u, ne xi da umf_u ra hm_ute, ne numahñobih_u gatho ma'ra yá 'mɛhni Ajuá di nguni.

30 Ngue'a nuni ya mi ma da du hm_uh_u po rá 'befi ra Zidada Jesucristo. Nuni himbi jamasu de ya ts'othogui, hangue e bi mɛfi 'nara 'befi nú'a himbi za go gá pɛfi_u ngue'a guí 'b_uh_u yab_u de guecua.

3

'Yoh_u xá hño ngu rí 'ñepi

1 Y nubyá zi cuh_u, johyah_u ja rá thuhu ra Zidada. Pa gueque hingui tsabigui ga xi'ah_u ma'na'qui de nú'a ya stá op'ah_u, y xá hño ga ben'ah_u ngue'a go pa ri hñoh_u.

2 Nsuh_u de nú'ya ya ts'oja'i hingui øt'e nú'a xá hño ne ri manda da thu'tsua ra seña ja rá ndo'yo 'na, ngu m_unga ra ndaxjua ley.

3 Ngue'a nujá go guecaguih_u dí pɛ'tsh_u ra seña xi majuani ja ma corasoh_u ngue'a stá camfrih_u Ajuá ne dí nsundah_u'a po rá ts'edi ra M_uca Nd_uhi ne drí johyah_u ngue'a yá mɛtiguih_u ra Zidada Jesucristo. Hindí camfrih_u gue nú'a ra seña thu'tsua ja rá ndo'yo 'na gue por gue'a ma da mpøhø 'na.

4 Nuga da zahm_u ga beni gue ma ga mpøhø co ma hoga 'befi ne ma hñoja'i stá øt'e de ma ts'edi sɛhɛ, asta ma'na da za ga beni ndunthi que ma'ra ya ja'i.

5 Ngue'a rá hñato ma pa de stí 'b_ui, bi thusca nú'a ra seña ja ma ndo'yo ngue'a drá me Israel, stí 'ñehe de yá ja'i ndu ra Benjami, drá xodyo ngue'a ma dada ma nana myá xodyo. Y nuga ndí øt'a gatho ngu nú'a m_unga ja rá ley ya xodyo, ngue'a ndr_u fariseo.

6 Xi ndí øt'a gatho yá ley ya xodyo, hangue xi ndí ø'tua ra nts'o'm_ui nú'ya ya cu xqui gamfri ra Zidada Jesucristo. Y mi jo'o to'o da 'ñena gue hinduí øt'a gatho ngu nú'a m_unga ra ley.

7 Gatho nuya ya t'øt'e ndí øt'a ma'mɛt'o, pa guecagui xi mri muui ndunthi, pe núbya ndá camfri ra Zidada Jesucristo, dá pađi gue nú'a ndí øt'a ma'mɛt'o hinte ri muui.

8 Y xi majuani gatho ya t'øt'e nú'ya ja ja ra ximhai, pa guecagui hinte ri muui'ya, dí øt'a ra uenda ngu ya paxi dá fõt_u pa go dá pađi ra Zidada Jesucristo. Stá tsop_u gatho pa go dá pađi ma zi Hmu_uh_u ra Jesucristo,

9 ne pa bi za dá 'natho'be'a, y njab_u dí 'b_ui xá hño ja rá thandi Ajuá. Y hingue ngue'a dí øt'a ngu nú'a m_unga ra ndaxjua ley dí 'b_ui xá hño ja rá thandi Ajuá, nuga dí 'b_ui xá hño ja rá thandi'a ngue'a dí camfri ra Zidada Jesucristo. Hangue por gue'a Ajuá handgagui gue xá nt'axigui ngue'a stá camfri.

¹⁰ Nubyá nu'a dí ne, dí ne ma'na ga pađi ra Zidada Jesucristo. Dí ne ga patua rá ts'edi de nú'a ra 'ra'yo te bi me'tsi de mi yopa nte'a de ja ya du, ne dí ne ga nja ngu bi nja'a himbi mađi rá te, bi thogui ya ts'othogui ne asta bi du.

¹¹ Dí ne ga njabu masque ga tu, pa njabu ga pe'tsa 'nara 'ra'yo te nehe ngu nú'a ra te bi me'tsi nu mi yopa nte de ja ya du'a.

Ga oth_u ra ts'edi pa ga tsõñ_u asta rá ñani nuna ra 'ñu dri neh_u

¹² Pe hindí ena gue ya xi dí 'bui xá hño ngu núna dí ma, dí pađi gue dri 'be'tho pa ga 'bui xi xá hño, pe nuga dí sigui dí o't'a ra ts'edi pa ga ts'edi nú'a ra hoga'mui xi xá hño ngu nú'a bi ne ra Zidada Jesucristo ga ts'edi nu mi z_ucagui ra muđi'a.

¹³ Zi cuh_u, nuga hindí ena gue ya dí pe'tsa nú'a ra hoga'mui'a, pe nu'a dí ne, ga pumfri gatho nú'a ya stá o't'e, ne ga o't'a ra ts'edi ga sigui ga hongu nú'a ra hoga'mui asta hinga ts'edi.

¹⁴ Ne dí o't'a ra ts'edi pa ga tsõni asta rá ñani nuna ra 'ñu dri nehi asta hinga hanga nú'a ra thaħa xpá me'scaguih_u Ajuá nuni mahets'i, nú'a xa ñatcah_u da 'rac_u ngue'a dí camfrih_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

¹⁵ Gathoguih_u núj_u xa ze ma jamfrih_u, mahyoni ga beñh_u ngu nú'a ja juadi dá ma. Pe 'bui hinguí beñh_u ngu dí bengá, Ajuá da 'ñu't'ah_u pa gui beñh_u ngu dí bengá.

¹⁶ Pe nu'a mahyoni ga oth_u, ga teñh_u nú'a ya stá pah_u.

¹⁷ Ma zi cu'ih_u, 'yõth_u ngu nú'a xcá hyanth_u dí o't'e, ne hyanth_u nú'u ma'ra to'lo o't'e ngu nú'a dí o't'e, pa njabu gui 'yõth_u ngu o't'u nehe.

¹⁸ Ngue'a ngu stá xi'ah_u ndunthi ya 'mi'qui ne dí xi'ah_u ma'na'qui co ndunthi ra dumai asta taqui dí zoni, xi 'bui ndunthi nú'u ri 'ñet'a gamfri, pe co ya ts'o'befi ri hnequi gue ri utsabi rá du ra Zidada Jesucristo.

¹⁹ Pe nú'u ya ja'i'u hinda ma da mpont'ui rá cue Ajuá. Nuyá ts'onc'at'i'u go gue'u ja ra uenda ngu yá zidada'u, ne ri johyatho'u da 'yõ't'a ya ts'ot'o't'e nú'u ri japi da 'be yá tsa. Nu'ú oda yá mfeni ya t'o't'e de guecua ja ra ximhai.

²⁰ Pe nu'ú oda ma mfenih_u ya t'o't'e de mahets'i ngue'a ya dyá menguh_u de guehni, ne dí tõ'mh_u nehe gue ja dí 'ñehni ma zi Põhõteh_u, y nú'a go gue'a ma Zidadah_u ra Jesucristo.

²¹ Nú'a go gue'a ma da patca nuna ma 'baih_u dí hahabya pa da za ga 'bah_u ngu rá 'bai'a xá nsunda. Nu'á ma da patca ma 'baih_u co nú'a ra danga ts'edi pe'tsi pa ri manda gatho ya t'o't'e de guecua ja ra ximhai ne mahets'i.

4

Johyah_u nzantho ngue'a guí camfrih_u ma Zidadah_u

¹ Hangué por gue'a ma zi hmaca cu'ih_u, xi da sigui gui 'buih_u xá hño co nú'a ra jamfri xcá hñañh_u de ma Zidadah_u. Nu'ah_u xi dí ma'ah_u ne dí ne ga hant'ah_u ma'na'qui, ngue'a por gue'ah_u xi dri johya, ne po ri jamfrih_u ma ga hanga 'nara thaħa.

² Dí bantebi ra nju Evodia ne ra nju Sintique da mpumbabi pa da 'mui'u co 'nada ra mfeni ngue'a ri 'natho'u co ra Zidada.

³ Y nú'i ma hoga mfats'i'i de ja rá 'befi Ajuá, dí bante'i gui faxa nú'u ya nju pa da mpumbabi, ngue'a go gue'u bi maxcagui ndunthi de ndí 'yob_u ndí mangan ra maça noya co ra yá Mente ne gatho nú'u ma'ra ya cu mri mpefi con guecagui. Nú'ú ya xpá t'opa ya thuhu'u nuni mahets'i ja ra libro dega te.

⁴ Xi da johyah_u nzantho ja rá thuhu ra Zidada, ne dí xi'ah_u ma'na'qui: ¡xi da johyah_u!

⁵ 'Buh_u nzantho co ra hñoja'i pa da badi gatho ya ja'i gue nu'ah_u xi gyá hoja'ih_u. Ma Zidadah_u ya ma dua yo pengui 'bestho.

⁶ Ne ote guí tu ri muih_u. Nu'a guí 'yøth_u, xipabih_u gatho Ajuá, ne 'yapabih_u te gatho ø't'ah_u ra 'bedi, nehe umf_u njamadi de gatho nú'a te da 'ñe'ah_u.

⁷ Nu'b_u guí 'yøth_u njab_u, Ajuá da 'ra'ah_u 'nara humai nú'a xi ra dangui asta hingui tsa to da badi, y nuna humainá da sup'a ri corasoh_u ne ri mfenih_u ngue'a guí 'buh_u co ra Zidada Jesucristo.

Dá 'yoda ri mfenih_u nú'a xá hño

⁸ Nubyá ma zi cu'ih_u, dá 'yoda ri mfenih_u gatho nú'a majuani, ne nú'a xá nsunda, ne nú'a xá hño, ne gatho nú'a xá nt'axi, ne ra hñogaja'i, ne nú'a ya t'øt'e hmá gue xá hño. Dá 'yoda ri mfenih_u nú'a guí pah_u gue xá hño, ne nú'a rí 'ñep'ah_u.

⁹ 'Yøth_u ngu nú'a dá u't'ah_u ne nú'a gá pah_u ndí øt'e, ne nú'a gá 'yøth_u dá xi'ah_u, ne nú'a gá hyanth_u ndí øt'e. 'Yøt'eh_u njab_u y nu Ajuá da 'mui con gue'ah_u ne da 'ra'ah_u ra humai.

Ya gamfri me Filipo pempa ra mfats'i ra apostol Pablo

¹⁰ Dri johya ndunthi ja ra Zidada ngue'a nubyá ya xcá yopa benj_u, ne xcá faxcah_u. Hingue xqui pumfriguíh_u, hønse ngue'a himi tsa hanja guí faxcah_u.

¹¹ Nuga hindí mąnga njab_u ngue'a te øtca ra 'bedi, nuga stá padi ga johya co nú'a dí pe'tsi.

¹² Stá padi ga tseta ra hñoa, ne stá padi ga 'bui co ra hño. Stá padi de gatho, ra hñiñá o ra thuhu, ne 'b_u di ja o di otho.

¹³ Co nú'a ra ts'edi di 'racagui ra Zidada Jesucristo, nuga gatho da za ga tseti nú'a da 'ñepqui.

¹⁴ Pe xi xcá øtcah_u ra hño ngue'a gá faxcaguih_u ja ma ts'othogui.

¹⁵ Ngu guí pah_u nú'ah_u guí 'buh_ubu Filipo, nu de ndá fadi da mąnga ra maça noya, ne de ndá pømb_u Macedonia, bi njo'o ma'ra to'o bi 'racagui ra mfats'i, hønse nuri nijah_u nguí pęncah_u ra mfats'i dega jamadi ngue'a stí xi'ah_u rá noya Ajuá.

¹⁶ Ne de nduí 'b_u ja ra hnini Tesalononica, hingue 'na'quitho gá pęncah_u ra mfats'i pa nú'a te ndí honi.

¹⁷ Nuga hindí ja po nú'a ra mfats'i gá 'racj_u. Nuga dí ja pa guí hañh_u nú'a ra thahá da 'ra'ah_u Ajuá.

¹⁸ Nuga ya stá hani nú'a ri mfats'ih_u asta ma'na ndunthi de nú'a ndí honi, nú'a gá pęncah_u co ra Epafrodito, y con gue'a asta pongui. Nú'a gá pęncah_u gue'a ngu 'nara 'baha yani xá cahi nú'a xcá umf_u Ajuá, ne nu'a ri ho'a.

¹⁹ Ajuá ma Dadah_u da 'ra'ah_u gatho nú'a guí hyoñh_u, ngue'a go gue'a tsa da 'racj_u gatho ya hño xá nsunda por nú'a bi 'yøt'a ra Zidada Jesucristo.

²⁰ ¡Drá nsunda pa nzantho Ajuá ma Dadah_u! Njab_u gue'a.

Ra nzengua pehna ra apostol Pablo mi uadi ra carta

²¹ Dí peñ'ah_ubu ra nzengua de rá thuhu ra Zidada Jesucristo gatho nú'ah_u gyá gamfrih_u me Filipo. Nehe peñ'ah_ubu ra nzengua gatho nuya cu dí 'b_u'beua.

²² Nehe peñ'a'ih_ubu ra nzengua nuya gamfri pepabi ra Cesa ra dąnga nda de guecua Nroma, ne gatho ma'ra ya cu 'bui de guecua.

²³ Ma Zidadah_u ra Jesucristo da jap'ah_u gatho'ih_u. Njab_u gue'a.

RA COLOSENSE

RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'A BI 'YOPABI YA GAMFRI ME COLOSA

Ra apostol Pablo opabi ya gamfri me Colosa

¹ Núgui drá Pablo rá apostolgui ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. Ajuá go rá paha'a pa bi hñuxcagui dega apostol. Nugui ne ra cu Timu

² dí op'a'ihē nuna carta nú'ah_u ma zi cu'ih_u guí 'buh_uab_u ja ra hnini Colosa, guí camfrih_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ne yá bātsi'ih_u Ajuá. Ajuá ma Dadah_u da jap'a'ih_u ne da max'ah_u pa guí 'buh_u te rá entho.

Ra apostol Pablo apabi Ajuá pa da japi ya gamfri

³ Ajuá ma Dadah_u go gue'a rá Dada nehe ma zi Hmuh_u ra Jesucristo dí apabihe por gue'ah_u ne nzantho dí umfe njamādi'a

⁴ ngue'a stá øhe de ri jamfrih_u guí pē'tsuah_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ne de nú'a ra hmāte guí pē'tsuah_u gatho nú'a ma'ra yá bātsi Ajuá,

⁵ ngue'a guí tō'mh_u ma guí 'buh_u nuni mahets'i hab_u xúá hyoqui Ajuá pa gue'ah_u. Nu'ah_u guí pē'tsh_u ra hoga nthø'mate ngue'a xcá 'yøh_u ra maça noya nú'a mąnga majuaņi, ne xcá camfrih_u.

⁶ Nú'a ra maça noya xcá 'yøh_u xa si'ah_u, rí ntąngui gatho rá ngąni ra ximhai, ne rí gamfri ndunthi ya ja'i. Gue'a ngu 'nara hoga sofo ri unga rá noya Ajuá de habaraza de ra ximhai, ngu bi nja de guep_u Colosa nu ngá 'yødeh_u bi si'ah_u de nú'a bi 'yøt'a Ajuá po rá hñoj'a'i, ne gá pah_u gue go gue'a xi majuaņi nú'a bi si'ah_u.

⁷ Gue'a bi 'ñu't'a'ih_u numa hmāça cuh_u ra Epafra, guehni 'nará hoga mēfi ma Zidadah_u ra Jesucristo stá 'ñø'be ja rá 'bēfi Ajuá, ne bi zo'ah_u de rá noya Ajuá.

⁸ Nuni go guehni bi xicaguihe de nú'a ra hoga hmāte guí pē'tsh_u ngue'a xcá camfrih_u.

⁹ Desde nú'a ra pa'a dá øhe njab_u, hindí tsayahe dí apabihe Ajuá por gue'ah_u, pa da 'ra'ah_u 'nara hoga mfeni pa guí paťuah_u xá hñø nda'a go rá paha'a, ne da 'ra'ah_u ra mfađi pa guí pah_u xá hñø gatho nú'a u't'ah_u ra Maça Ndađi, ne guí pah_u nda'a xá hñø guí 'yøth_u.

¹⁰ Dí apabihe gue nzantho guí 'yøth_u ngu nú'a rí 'ñep'a'ih_u guí 'yøth_u ngue'a guí camfrih_u ra Zidada, ne guí 'yøth_u ngu nú'a ri ho'a, pa njab_u da xup'a ri hoga 'bēfih_u, ne ma'na guí pah_u'a.

¹¹ Nehe dí apabihe gue da 'ra'ah_u ndunthi rá maça ts'edi'a pa da za guí tseth_u gatho nú'a da 'ñep'a'ih_u, ne guí tseth_u co ra johya ne ra pacencia.

¹² Ga umf_u njamādi Ajuá ra Dada ngue'a nú'a xa 'racj_u ra ts'edi pa ga 'buh_u ja rá maça ñot'i'a, ngu nú'a xa umbabi gatho ma'ra yá bātsi'a.

¹³ Ajuá go gue'a bi pøngaguih_u de ja ra 'bexuui hab_u ndí 'buh_u ja rá hmānda ra ts'oqui, y bi hñuscaguih_u ja rá hmānda rá hmāça T'č, go gue'a ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

¹⁴ Nú'a go gue'a bi manga rá ji ne bi du pa bi pungaguih_u gatho ma ts'oqui ne pa bi pøhøguih_u.

Dí 'buh_u xá hñø ja rá thandi Ajuá po rá du ma zi Hmuh_u ra Jesucristo

15 Ajuá hingui hnequi, pe bá ehe rá T'ü nú'a mahyεguiui rá 'müi, ne xa thandi ne xa 'ñutcahü tengu rá 'müi rá Dada. Nu'á ya mi 'bui ante da nja gatho nú'a jabya, ne go gue'a ra ndá de gatho.

16 Y Ajuá bi 'yent'ua rá 'yε'a pa go bi hyoqui gatho nú'a ja ne 'bui nuni mahets'i ne nuua ja ra ximhai, gatho nú'a ri hnequi ne nú'a hini hnequi, gatho nú'a to'o ri manda ne ri ndá, nú'a ja yá ts'utbi ne yá ts'edi, gatho go bi hyoc'a, ne gatho pa rá nsunda'a.

17 Nú'á ya mi 'bui ante da nja gatho nú'a jabya, ne gatho go o ja rá 'yε pa ri su'a.

18 Ha nú'á nehe go ra ñaxu de ra nija. Y nura nija nú'a to'o camfri'a, ne nu'ú go gue'ü rá ndo'yo'a. Y nu'á umbabi'ü ra 'ra'yo te nú'a to'o camfri'a. Nu'á go rá müdi bi yopa nte de ja ya du, pa go bi ndá'a de gatho.

19 Ajuá go rá paha pa bi mahyεguiui rá 'müi ne rá ts'edi ma zi Hmuhü ra Jesucristo.

20 Nehe Ajuá go rá paha pa bá pēhni'a pa njabü por nú'a bi 'yot'e'a da za da yopa hogui gatho nú'a xqui ts'oqui nuua ja ra ximhai ne nuni mahets'i. Po rá ngue'ü bi manga rá ji ja ra pont'i'a ne ja bi duni, pa nu'ú bi za bi mádi'ü co Ajuá ne bi za bi 'müi xá hño ja rá thandi'a.

21 Nu'ahü ma'met'o ngui 'bühü yabü de Ajuá ne ngrí utsahü'a ja ri mfenihü, ngue'a ngui øthü ya ts'ot'ø't'e, pe nubýá Ajuá xa 'yot'e pa gá mádi'ü con gue'a ne gá 'bühü xá hño ja rá thandi'a.

22 Ngue'a Ajuá bá pēhna rá T'ü y nú'a gue'a ra Zidada Jesucristo bi e bi nja'i pa bi tho ja ra pont'i, pa njabü da za gui 'bühü strá nt'axi ja rá thandi Ajuá, ne ya hinte ma ts'oqui gui tuhü, ne njabü hinto da 'be't'a ri tsahü ja rá thandi'a.

23 Hangue mahyoni gui siguihü co nú'a ra hoga jamfri xcá hñihü, ne gui zεhü ngu ya 'yaza ri cuna mbo ra hai, ne nzantho gui tøm'hü nú'a ra nthø'mate xa si'ahü ne ma gui hñihü ngue'a xcá camfrihü ra maça noya nú'a gá ødehü. Nuna ra maça noyaná xa nt'øde maxøgue rá ngüni ra ximhai, y núgui drá Pablo xa thuxcagui pa ga xanga nuna ra maça noyaná.

Ra apostol Pablo bi t'umbabi ra 'befi pa da su ya gamfri

24 Xi drí johya ngue'a dí tho ya thogui po rá ngue'ahü. Dí sufri ngu bi sufri ma zi Hmuhü ra Jesucristo, pa ga thogui nuya thogui hinxa njatho po rá ngue rá nija, y nú'á go rá ndo'yo'a.

25 Nguui 'nadrá mēfi ja rá nija Ajuá xa hñuxcagui pa ga xi'ahü gatho ngu nú'a manga rá noya'a.

26 Ajuá bi hñuxcagui pa ga xi'ahü nú'a xqui beni'a desde maya'bü ne hinto xqui badi, pe nubýá ha, xa 'ñutcahü nú'ü yá batsiguihü'a.

27 Ajuá gue'a rá paha bi 'ñutcahü nú'a xqui beni'a ne hinxqui fadihma, pa njabü da badi gatho ya ja'i ja ra ximhai tengu rá ndangui nú'a xqui beni Ajuá da 'yot'e. Y nú'a xqui beni'a go gue'a gue ma zi Hmuhü ra Jesucristo 'bui ja ma corasohü, y hangue dí tøm'hü ga 'bühü pa nzantho ja rá nsunda'a.

28 Nüje yá mēfiguihe Ajuá, haburaza dí mañhe de ma zi Hmuhü ra Jesucristo, ne dí umfe ra hoga ts'ofø gatho ya ja'i, ne dí utuahe'ü co nú'a ra hoga mfadi xa 'racaguihe Ajuá, pa njabü to gatho da gamfri'a da te yá jamfri pa da za da 'mü'ü ngu gra 'mü ma zi Hmuhü ra Jesucristo.

29 Hangue por guehna xi drí mēfi con gatho ra ts'edi nú'a xa 'racagui ra Zidada Jesucristo.

2

¹ Nubyá, dí ne gui pah_u gue nugui xi dí apabi Ajuá con gatho ma ts'edi por gue'ah_u ne por nú'_u ya cu bí 'b_ui ja ra nija Laodicea, ne por gatho nú'_u ma'ra ya cu hinstá mpadi'be.

² Dí apabi Ajuá gue da nup'a ri mfenih_u, ne pa gui 'b_uh_u co 'nada ra hmáte, ne pa da 'ra'ah_u ra hoga mfádi pa ma'na gui pah_u xá hño ma zi Hmuh_u ra Jesucristo nú'a bi 'ñe bi 'yot'a nú'a xqui beni Ajuá ne hinxqui fádihmá, ne ja dá padih_u.

³ Ngue'a ja guehni ja ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ja jani gatho ra hoga mfádi ne ra hoga mfeni.

⁴ Dí xi'ah_u njab_u pa hinda za to da hya'ah_u co 'raya noya nú'_u xi ri nt'ode mahotho pe hinga majuani.

⁵ Masque nugui hindí 'b_uibya con gue'ah_u, pe dí ja ra uenda dí 'b_ui con gue'ah_u ngue'a oda ma mfeni de gue'ah_u, y xi drí johya ngue'a dá øde gue guí øth_u gatho nú'a xá hño, ne xi xcá zedi ri jamfrih_u nú'a guí pe'tsuh_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

⁶ Hangue 'b_uh_u xá hño co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ngu nú'a xa t'u't'ah_u nu ngá camfrih_u.

⁷ Njah_u ngu ya 'y_uza xa c_una mbo ra hai, xi da nt'uth_u con gue'a, ne dá zε ri jamfrih_u ngu nú'a xa t'u't'ah_u. Ne umf_u njamádi Ajuá nzantho.

Dí pe'tsh_u 'nara 'ra'yo te ngue'a dí camfrih_u ra Zidada Jesucristo

⁸ Xi da nsuh_u, oxqui hoph_u da hya'ah_u nú'_u ya c'uamba ja'i 'yob_u xi'ah_u nú'a de bense de yá mfeni hønse pa da hya'ah_u, ngue'a nu'ú hingui udi ngu nú'a bi 'ñudi ra Zidada Jesucristo, nu'ú udi hønse nú'a xa bense yá mija'iu de yá mfenise ne xa 'ñudi.

⁹ Ja ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ja bi hnequini gatho tengu rá 'm_ui Ajuá ngue'a nu'á mahyεguui rá 'm_ui'a.

¹⁰ Y nu'ah_u ya xcá tsuh_u gatho ra te maxøgue, ngue'a ya guí 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo nú'a ri manda gatho nú'_u to'o pe'tsa ra ts'edi ne nú'_u to'o pe'tsa ra ts'utbi.

¹¹ Nu ngá 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, gue'b_u gá hañh_u ra seña ja ri corasoh_u ngue'a Ajuá bi 'uec'a'ih_u de ja ra ts'oqui. Y nú'a ra seña gá hañh_u hingue ngu nú'a ra seña øt'a ya xodyo gue hønse ri señabitho rá ndo'yo 'na. Nuna ra seña gá hañh_u, gá hañh_u ja ri corasoh_u ngue'a gá camfrih_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

¹² Ngue'a nu ngá nxisteheh_u, ja ra uenda gá nt'aguih_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ne gá yopa nteh_u ma'na'qui con gue'a, ngue'a xcá camfrih_u gue Ajuá ja rá ts'edi pa bi japi bi yopa nte ma zi Hmuh_u ra Jesucristo de ra du.

¹³ Nu'ah_u ma'met'o xqui 'mεhmah_u ja ra ts'oqui, mi ja ra uenda ya xcá tuhmah_u, ne hingui pe'tshmah_u nú'a ra seña ja ri corasoh_u, pe nubyá Ajuá bi 'yot'e pa gá yopa nteh_u ma'ra'yo ngue'a ya guí 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ne bi pun'a'ih_u gatho ri ts'oquih_u.

¹⁴ Ajuá ya xa putca gatho ma ts'oquih_u, ngue'a xi 'nandyá 'yot'ats'oquih_u hindá øteh_u ngu nú'a manda ja rá ley'a, hangue ma xa mencahmah_u ja ra nidu. Pe gatho nuya ts'oqui ndí tuh_u, go ma zi Hmuh_u ra Jesucristo bi gut'a gatho ja ra pont'i.

¹⁵ Ne mi du ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ja ra pont'i, gue'b_u bi ntáte de gatho yá ts'edi ya ts'ondáhi ne yá hmanda'_u, ne njab_u bi 'bεtua yá tsa'_u ja yá thandi gatho ya ja'i, ne bi zixa nts'ahni'_u.

Hyoñh_u ya hoga hño bí ja nuni mahets'i

16 Ostí ma da du ri maíh_u 'b_u nōñ'ah_u ya ja'i ngue'a hinguí øth_u ngu yá nzai'á, o de nú'a guí tsih_u, o ngue'a hinguí øth_u ya ngo ngu yá nzai ya xodyo, ne ngue'a hinguí øth_u ya ngo dega tat'a zana ne de ya pa dega tsaya.

17 Ngue'a gatho nú'a mi øt'a ya xodyo go 'nara nt'uditho de ma zi Hmuh_u ra Jesucristo hinxqui zøtho, pe nu mi zøhø'a, ja bi uahni gatho yá ts'edi de nú'a mi øt'a ya xodyo.

18 Oxqui hoph_u to'o da hya'ah_u da xi'ah_u gue hinte ma gui taha_hu ngue'a hinguí øth_u ngu øt'a, ngue'a nú'u ya hyate ja'i ri 'ñet'a hoja'i ne asta ri nsunda ya enxε nehe, ne mā te gatho xa hyandi dega thedi, ha ne gue hinte xa hyandi, ne xi ri 'ñets'i de yá mfenise.

19 Nu'ú hingui camfri ma zi Hmuh_u ra Jesucristo nú'a to'o ra ñaxu de rá nija'a. Y nurá nija'a gue'a rá ndo'yo, ha nujá go dyá xeni_hu de rá ndo'yo'a ne dí hamp_hu rá ts'edi'a pa ga nteh_u, y njab_u ri te rá nija'a ngu nú'a xa bengá Ajuá.

20 Nu'ah_u ja ra uenda xcá tuh_u mahyεgui co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ne xcá 'uegueh_u de nú'a ri bense de ja yá mfeni ya ja'i. Nu'bú çhanja guí øth_u ngu yá nzai'á, 'ñena hingyá gamfrih_u? çhanja guí øth_u ngu nú'a ri 'ber'á'ih_u'u?

21 Ngu nú'a eñ'á: "Oguí thañh_u núná, oguí tsih_u nú'á, oguí jaxh_u co ri 'yεh_u."

22 Gatho nuya ya hmandaya mā hønse de nú'u ma da uadi da thogui, ne hinte ri muui ngue'a go 'raya hmandatho nú'u xa zanse ya ja'i pa da 'ñudi'á.

23 Nu'a tó'o da 'yøt'a nuya ya hmanda, ri hnequi ngu øt'a xá hño ngue'a øt'e co ra hñoja'i ne ndunthi ra søcambeni, ne asta da japi da sufri rá ndo'yo, pe nuya ya hmanda hinte ma ts'edi umbi pa da zama rá ndo'yo.

3

1 Nu'ah_u ja ra uenda gá yopa nteh_u mahyεgui co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo nu mi yopa nte'a de ra du, hangue hyoñh_u nú'u ya hoga hño bí ja nuni mahets'i hab_u bí 'b_u'a ne bí hudi ja rá 'ñei Ajuá rá Dada.

2 Dá 'yoda ri mfenih_u de ya t'øt'e nú'u bí ja nuni mahets'i, hingue de nú'u ya t'øt'e jaua ja ra ximhai.

3 Ngue'a nujá ngu 'ñena dá tuh_u mahyεgui co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ne dá yopa nteh_u con gue'a, hangue ja ra uenda ya dí 'b_uh_u 'nadb_u con gue'a nuni hab_u bí 'b_u Ajuá ra Dada.

4 Ne nu stua yopa pengui, ma ga hnequih_u mahyεgui con gue'a strá nsunda ngue'a 'nada ma teh_u con gue'a.

'Uegueh_u de ri ndaxjua 'm_uih_u ngue'a ya guí pe'tsh_u ra 'ra'yo 'm_ui

5 Hangue 'ueh_u de gatho ya ts'oqui nú'u jaua ja ra ximhai. Oxqui ntsinga medinthatih_u, ne oxqui pe'tsh_u rá ts'onc'at'aja'i, nixi ma'ra ya ts'onc'at'i, nixi oxqui øth_u ma'ra ya ts'o'befi. Ne oxqui c'at'ih_u ra boja ne ma'ra ya hño de ra ximhai, ngue'a 'b_u guí øth_u njab_u, nu'bú go grí nsundah_u'u, hingo grí nsundah_u Ajuá.

6 Por nuya ts'ot'øt'eya ma da zætua rá cue Ajuá gatho nú'u to'o ya ts'o'yøde.

7 Ne'ah_u ja nguí ohunihmā ja nú'u ya ts'ot'øt'e'á.

8 Pe nubyá ya guí pe'tsh_u ma'na ra 'ra'yo 'm_ui, hangue nehe hyεh_u gatho nú'u ma'ra ya ts'ot'øt'e, ngu ra nt'atsate, ra cue, ra nts'o'm_ui, ra ts'ante ne ma'ra ya ts'onoya.

9 Oguí mpetua nc'uambah_u 'na ngu ma'na, ngue'a nú'a ri ndaxjua 'm_uih_u ya xcá hεh_u.

¹⁰ Nubyá ya xa mpata ri 'm̄uih̄u, ne 'yo grí patuah̄u rá 'm̄ui Ajuá nú'a to'o xa 'ra'ah̄u ra 'ra'yo te, asta xi ma gui 'b̄uh̄u ngu rá 'm̄ui'a.

¹¹ Y ja nú'a ri 'ra'yo 'm̄uih̄u xcá p̄e'tsh̄u, nuni hingui f̄adi ua ra griego ua ra xodyo, ua p̄e'tsa ra seña ja rá ndo'yo o hina, ua ra mengu ua ra nzøhø ja'i, ua ra 'b̄ego ua h̄ingrá 'b̄ego, ngue'a ma zi Hmuh̄u ra Jesucristo gatho o ja rá 'y'e'a, ne nu'á 'b̄ui mahȳe'gui con gatho.

¹² Ajuá xi ri m̄a'a'i'h̄u ne xa huahn'ah̄u pa dyá meti'i'h̄u'a. Hangué nubyá dá nja ri nthecat̄eh̄u, ne 'yøth̄u ra h̄ñoja'i, ogyá 'ñets'i'h̄u, dá nja ri t'equ'eih̄u, ne ri pacenciah̄u.

¹³ Nts̄etuah̄u 'na ngu ma'na, ha nu'b̄u 'na de gue'ah̄u to'o da 'yø't'ah̄u 'nara nts'o'm̄ui, pumbah̄u, ngu bi pun'ah̄u nehe ra Zidada.

¹⁴ Pe nu'a ma'na mahyoni, nura hm̄ate gui p̄e'tsh̄u, ngue'a go gue'a ri jac̄u ga 'nathoh̄u pa ga 'b̄uh̄u co 'nada ra mfeni.

¹⁵ 'B̄uh̄u co nú'a ra hoga'm̄ui xa 'ra'ah̄u Ajuá ja ri corasoh̄u, ngue'a Ajuá bi zoh̄n'ah̄u pa gui 'b̄uh̄u co 'nara hoga'm̄ui ngue'a guí 'nada ra ndo'yoh̄u co ma Zidadah̄u. Ne nz̄antho umf̄u njam̄adi Ajuá de gatho nú'a da 'ñe'ah̄u.

¹⁶ Dá 'yoda ri mfenih̄u rá noya ma zi Hmuh̄u ra Jesucristo. 'Ñ̄tuh̄u ne nupa mfenih̄u 'na ngu ma'na co nú'a ra hoga mf̄adi xa t'a'ah̄u. Ne tuth̄u ya salmo ne ya jah̄ñ̄a ne ma'ra ya maça thuhu. Tutuah̄u Ajuá ne umf̄u njam̄adi'a con gatho ri corasoh̄u.

¹⁷ Gatho nú'a gui 'yøth̄u o nú'a gui mañ̄h̄u, 'yøth̄u gatho pa rá nsunda ma zi Hmuh̄u ra Jesucristo, ne ja rá thuhu'a umf̄u njam̄adi Ajuá ra Dada.

Nú'a ri 'ñepi da 'yø't'a ya gamfri pa da 'm̄ui xá h̄ño co yá miqu'eiu

¹⁸ Nu'ah̄u 'b̄eh̄ñ̄ah̄u, 'yøta ri d̄ameh̄u ngu ri 'ñepi gui 'yøth̄u ngue'a gyá gamfrih̄u de ma Zidadah̄u.

¹⁹ Nu'ah̄u 'ñ̄høh̄u, m̄adi ri 'b̄eh̄ñ̄ah̄u ne ogyá ts'o'm̄uih̄u con gue'u.

²⁰ Nu'ah̄u b̄atsih̄u, 'yøta gatho nú'a da xi'a ri dada ri n̄añ̄ah̄u, ngue'a ḡuehna ri ho ra Zidada.

²¹ Ha nu'ah̄u dadah̄u, oguí ts̄uih̄u nts'edi ri b̄atsih̄u pa hinda du yá m̄ui'h̄u.

²² Ha nu'ah̄u 'b̄egoh̄u, 'yøteh̄u ri hmuh̄u nuua ja ra ximhai gatho nú'a da 'b̄ep'a'i'h̄u, ne hingue h̄øn̄se ra ora hant'ah̄u xi grí m̄p̄eh̄u pa gui p̄onga ri hmih̄u con gue'u, p̄eph̄u con gatho ri m̄uih̄u ngue'a guí ts̄uh̄u Ajuá.

²³ Ne gatho nú'a guí p̄eh̄u, p̄eh̄u con gatho ri pahah̄u, jah̄u ra uenda go guí p̄eph̄u ra Zidada, hingue nuya ja'i.

²⁴ Ya guí pah̄u gue numa Zidadah̄u ra Jesucristo ma da 'ra'a ri th̄ah̄ah̄u ngue'a go guí p̄eph̄u'a.

²⁵ Pe nu'a tó'o ø't'a ra nts'o'm̄ui, ra Zidada da gu'tuabi ngu tengu nú'a xa 'yø't'e, ne hinda ma da nja ra ns̄uqui.

4

¹ Nu'ah̄u hmuh̄u, manda ri 'b̄egoh̄u ngu ri 'ñepi, ngue'a guí pah̄u gue ne'ah̄u guí p̄e'tsh̄u 'nari Hmuh̄u nehe nuni mahets'i.

² Oguí tsaya gui 'yapabih̄u Ajuá con gatho ri m̄uih̄u, ne umf̄u njam̄adi'a ngue'a ø't'a'i'h̄u ri nt'adih̄u.

³ 'Yapabih̄u por guec̄je, pa da xogahe ya gosthi pa da za ga mañ̄he de gatho nú'a xa 'yø't'a ra Zidada Jesucristo ngu nú'a xqui beni Ajuá ne hinxqui f̄adih̄ma, pe Ajuá ya xa 'ñutcah̄u. Ne ngue'a go dí m̄a de gue'a, hangué dí jot'ua fadi.

⁴ 'Yapabih̄u Ajuá pa da za ga m̄anga xá h̄ño de gue'a ngu ri 'ñepcagui ga m̄a.

⁵ Jamasuh_u hanja gui 'yoh_u, 'yoh_u co ndunthi ra mfadi ja yá thandi nú'_u hingyá gamfri. Ogrí 'beta ri orah_u, zofoh_u'_u de rá noya Ajuá.

⁶ Náh_u co ndunthi ra t'equ'e'i ne ra hmáte, ne beñh_u xá hño hanja grí thätuah_u cada 'na nú'_u grí ñáuih_u.

Ya nzenjua pehna ra apostol Pablo mi uadi ra carta

⁷ Nuni ma hmáca cuh_u ra Tiquico guehni 'nará hoga mēfi Ajuá stá mpēhe mahyēgui, y nu sta zomb_u dua c'a'ts'ah_u, ma da xi'ah_u gatho nú'a te dí thoguiua.

⁸ Hange pa gue'a dí pehn'ah_ub_u pa da xi'ah_u tengu gra 'mūihe de guecua ne pa da nup'a ri mfenih_u.

⁹ Ma da mēui nehe ma zi hoga cuh_u Onesimo, nuni ja ra mengu de guep_u ngu guí pah_u. Nuyá ma da xi'ah_u gatho nú'a dí thoguihe de guecua.

¹⁰ Ne ri fat'ajuá'ih_u ra zi cu Aristarco nuni drí ncompa'beua ja ra fadi, ne ri fat'ajuá'ih_u ra zi cu Marco nuni rá primo ra cu Berhna. Nu'ah_u ya xa si'ah_u gue ma da mab_u da c'a'ts'ah_u ra cu Marco, ne sta zomb_u umf_u ra tsaya co ndunthi ra hmáte.

¹¹ Nehe ri fat'ajuá'ih_u nuni ra cu Jesu xa thu'mbabi nehe ra Justo. De gatho ya xodyo nú'_u xa gamfri hōnse nuy_u ya cuy_u faxcagui pa dí mambahe rá noya Ajuá de guecua, pa njab_u ndunthi to'o xa yat'i ja rá hmánda Ajuá, y go guehy_u xi ri hubga ma mūi.

¹² Ne ri fat'ajuá'ih_u ra cu Epafra, guehni 'nará mēfi nehe ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, nehni ra mengu de guep_u. Nuni nzantho apabi Ajuá con gatho rá mūi pa hingui 'uegueh_u de ri jamfrih_u ne pa gui 'yoh_u xá hño ja rá thandi Ajuá ne gui 'yō'tuah_u nzantho ngu nú'a go rá paha'a.

¹³ Nugui go dí damajuani xá hño de guehni, ngue'a nzantho tagui tu por gue'ah_u, ne por ya cu ya me Laodicea, ne nú'_u ya me Yerapoli.

¹⁴ Ri fat'ajuá'ih_u nehe ra cu Luca, nuni ra medico xi ra hmádi, ne ra cu Dema.

¹⁵ Fat'ajuá'h_ub_u ts'_u gatho ya cu nú'_u ya me Laodicea, ne fat'ajuá'h_ub_u ra cu Nimfa, ne gatho nú'_u ya cu ri munts'i ja rá ngu'a pa ri xōcambeni Ajuá.

¹⁶ Nu xcrí juah_u gui hñe'th_u nuna ra carta, pēmpabih_u nú'_u ya cu ya me Laodicea, pa da hñe'ti nehe'_u. Ha nú'a dá pēmpabi'_u da mēn'a'ih_u pa gui hñe'th_u nehe.

¹⁷ Nehe xipabih_u ra cu Arquipo gue da mēfi xá hño nú'a ra 'bēfi xa umbabi ra Zidada, asta hinda juatbi gatho.

¹⁸ Nūgui drá Pablo de ma 'yēse dí op'ah_u nuna ra nzenjua. Oxqui pumfriguih_u gue dí oua ja ra fadi. Ha nubyá, Ajuá da jap'a'ih_u. Njab_u gue'a.

RÁ MŪDI RA TESALONICENSE RÁ MŪDI CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO BI 'YOPABI YÁ GAMFRI ME TESALONICA

Ra apostol Pablo ne yá compa opabi ya gamfri me Tesalonica

¹ Núga drá Pablo, ne ra cu Silvano ne ra cu Timu, dí p̄ehn'a'ihēb̄u nuna ra carta, nu'ah̄u gýá gamfrih̄u guí 'buh̄ab̄u Tesalonica ne guí 'buh̄u co Ajuá ra Dada ne co ra zi Hmu Jesucristo. Ajuá ma Dadah̄u ne ma zi Hmuh̄u ra Jesucristo da jap'a'ih̄u ne da max'ah̄u pa guí 'buh̄u te rá 'ñēntho.

Ra hoga'mui mi udi ya gamfri me Tesalonica

² Dí aphe Ajuá por gue'ah̄u ne nzantho dí umfe njamadi'a por gatho'ih̄u.

³ Nú'b̄u dí aphe Ajuá ma Dadah̄u, nzantho dí beñhe ra 'befi de ri jamfrih̄u ne ri 'befih̄u dega hmate, ne dí beñhe de gatho nú'a guí tseth̄u ngue'a guí t̄'mh̄u da 'ñēhe ma zi Hmuh̄u ra Jesucristo.

⁴ Ma zi cu'ih̄e yá hmadí'ih̄u Ajuá, dí p̄ahe gue xa huahn'a'ih̄u Ajuá.

⁵ Nura maça hoga noya dá xi'ahe hindá xi'a'ih̄e h̄onse dega noya, dá xi'ahe co rá ts'edi ra Maça Ndahi, nehe dí camfrihe gue go guehna xi majuani. Nu'ah̄u gá pah̄u tengu ma 'muihe nú'b̄u duá 'buh̄eb̄u con gue'ah̄u pa ri h̄ñoh̄u.

⁶ Ya guí tenga ma 'muihe, nehe guí tembahu rá 'mui ra Zidada Jesu. Gá hañh̄u rá noya Ajuá co ndunthi ra nt'atsate, pe nehe co ra johya nú'a xa 'ra'ah̄u ra Maça Ndahi.

⁷ Hangue gatho ya cu me Macedonia ne ya cu me Acaya bi den'a ri 'muih̄u.

⁸ Por gue'ah̄u bi ntanga rá noya ra Zidada hingo sehe Macedonia nixi sehe Acaya; nehe hab̄uraza fadi gue guí camfrih̄u Ajuá. Nde nubyá, ya hindí p̄e'tshe te ga mañhe,

⁹ ngue'a ya ja'i ri mpede hanja bi za dá c̄the ra maça noya con gue'ah̄u. Nehe mañ'uh̄ gue gá tsoh̄b̄u ya c'oi nú'uh̄ hingo gue'uh̄ Ajuá pa guí p̄epabih̄u Ajuá nú'a te y go gue'a Ajuá xi majuani.

¹⁰ Nehe guí t̄'mbah̄u rá T'uh̄ Ajuá nu stí 'ñēhe de mahets'i. Ajuá go bi 'yot'e pa bi yopa nte'a de ja ya du, ne go gue'a ra Zidada Jesu nú'a to'o ñangaguih̄u de rá cuē Ajuá ma da 'ñēhe.

2

Rá 'befi ra apostol Pablo nuni Tesalonica

¹ Zi cuh̄u guí pah̄u gue himbi 'm̄editho ma 'befihe nú'b̄u dá ha'ts'ahēb̄u rá noya Ajuá.

² Masque bi sicje ndunthi ya ts'onoya nuni Filipino ne bi hnabgaguiheni ngu guí pah̄u, pe Ajuá bi 'racje ra ts'edi pa dá xi'ahe ra maça noya, hindá ntsahe nixi dá ntsuhe, masque ndí thohe ya nt'atsate.

³ Dá zo'a'ih̄e de nú'a xi majuani, hindá zo'a'ih̄e dega ts'oqui nixi dega nthate.

⁴ Ajuá bi hyandi gue mi 'ñēpcaguihe ga mañhe ra maça noya ne bi 'bēpcahe ga mañhe. Hangue gue'a dí mañhe, hingo pa go da t'̄'tua yá paha ya ja'i, h̄onse pa go da t'̄'tua rá paha Ajuá nú'a to'o patca ma mfenih̄u.

⁵ Hindá ha'ahe co 'raya hoga noya mahotho, ngu guí pah̄u, nixi hindá ha'ahe dega nc'at'aboja, Ajuá go pađi.

6 Ne hindá nehe to'o da 'ñesca ma nsuhe, nixi nu'ah_u nixi ma'ra, masque mri 'ñepcaguihe hmaha_u ngue'a_u dyá 'mehnihe de ra Zidada Jesucristo.

7 Nu'a_u dá øthe, ndí pe'ts'ahe ra hmäte ngu 'nara ñana_u su yá zi ba'tsi.

8 Nts'edi xi stá ma'ahe, hangue hingue nsøctho dá 'ra'ahe rá hoga noya Ajuá, nehe xa za stá uñhe ma tehe po rá ngue'ah_u ngue'a_u xi drí ma'ahe.

9 Zi cuh_u, nu ndá xi'a'ihe rá noya Ajuá, guí pah_u gue ndí mpefihe ma pa ra xuui co ndunthi ra nzabi pa hindá ø't'a'ihe ra xuhña_u ni 'na de gue'ah_u.

10 Guí pah_u ne Ajuá padi gue nu ndá 'b_uheb_u dá 'yohe xi xá hño ne dá nhyoja'ihe con gue'ah_u nú'ah_u gyá gamfrih_u, ne hindá øthe nú'a_u xá nts'o hangue himbi za to bi c'ascahe.

11 Ne guí pah_u hanja ndí zo'a'ihe ne ndí nup'ahe ri mfenih_u cada 'na de gue'ah_u, ngu 'nara dada zofo yá ba'tsi.

12 Ndí 'be'p'ahe gue guí 'yoh_u ngu rí 'ñep'a'ihe ngue'a_u Ajuá xa zohn'a'ihe pa guí 'b_uh_u ja rá maça hnini ne ja rá nsunda'a_u.

13 Nuje nzantho dí umfe njamadi Ajuá ngue'a_u gá øh_u ra maça noya nú'a_u dá xi'ahe ne gá pah_u gue go gue'a_u rá noya Ajuá ne hingo rá noya 'nara ja'i. Ne majuani go gue'a_u rá noya Ajuá, ne ri mpefi ja ri corasoh_u nú'ah_u gyá gamfrih_u.

14 Nu'ah_u, zi cuh_u, xcá thoguih_u ya nt'atsate mahyegui ngu xa thogui ya cu de yá nija Ajuá nuni Judea, nú'u 'b_ui co ra Zidada Jesucristo. Xa utsa'ihe ya mengu ri haih_u mahyegui ngu ya xodyo xa utsa ya cu nuni Judea.

15 Nuya xodyo go gue'u bi hyo ra Zidada Jesu, nehe bi hyo sehe yá badi'u, y necje bi guje. Hingui øt'e'u nú'a_u rá paha Ajuá ne ri utsa'u gatho ya ja'i.

16 Mi hagaguihe hmaha_u ga zozohe ya ja'i nú'u hingyá xodyo pa hinda mpøhø'u. Njab_u ya xodyo xi bi 'yø't'a ya ts'oqui asta hab_u bi za, ne rá ngats'i rá cue Ajuá ya xa zadi'u pa nzantho.

Ra apostol Pablo xi mi ne da ma da c'a'tsa ya gamfri me Tesalonica

17 Nuj_u zi cuh_u ya pe'tsa ya pa hinstá nuh_u, pe de ma corasohe dí beñ'ahe. Hangue xi ndí nehmahe ga nuh_u.

18 Ndí nehmahe stá maheb_u ga c'a'ts'ah_u pe ra Satá himbi hocje. Núga drá Pablo ndunthi ya 'mi'qui dá ne ga mahmab_u.

19 Nde, ¿te rá 'be'a_u dí tømhe, nda'a ma johyahe, ne hanja da thuscahe ra corona nu sta 'ñehe ma Zidadahe ra Jesucristo? ¿Ha gue hingue por gue'ah_u?

20 Por gue'ah_u ma da t'esca ma nsuhe ne ma ga johyahe.

3

1 Ya himbi za dá tømhe ma'ra ya pa pa dá pãhe te gri 'b_uh_u, hangue dá beñhe ga coheni Atena.

2 Ha numa zi cuh_u ra Timu dá pehn'a'iheb_u. Gue'a_u 'nará mefi Ajuá ne ma mfats'ihe ja rá 'be'fi ra Zidada Jesucristo. Dá pehn'a'iheb_u'a pa da nup'a ri mfenih_u pa ma'na da zedi ri jamfrih_u,

3 pa da njo'o ni 'na de gue'ah_u to'o da ntsu de ya nt'atsate guí thoh_u. Nu'ah_u guí pah_u gue pa guehna dí 'b_uh_uua.

4 Nu nduá 'b_uheb_u con gue'ah_u dá xi'a'ihe gue mi pe'tsi te ga thoh_u ya nt'atsate ngu ya xa t'øt'e ne ya guí pah_u.

5 Por gue'a_u nuga ya himbi za dá tøm'a ma'ra ya pa, hangue dá pehn'ah_ub_u ra mefi pa dá padi te gra 'm_u ri jamfrih_u, xi'b_u xqui hya'ah_u ra ts'ondahi y nu'bá nú'a_u ma 'be'fihe xa 'medithoho hmaha_u.

⁶ Ra cu Timu ya bá pengui de guepu ne ja rí zòhø, hangue go bá hancahe'a ra noya de ri jamfrihu y de ri hmatehu. Nzantho guí bengaguihe co ra hmate ne xi guí nehmahu ga nuhu mahyegui ngu dí nehmahe nehe ga hant'a'ihe.

⁷ Zi cuhu, nu ndá pahe te gra 'mu ri jamfrihu xi bi hñu ma maihe, masque dí thoe ya nt'utsatè ne ya ts'othogui.

⁸ Nubyá ha, xi dí johyahe ndunthi ngue'a xi majuani guí 'buhu xá hño co ra Zidada.

⁹ Nde nu'ba, otho con te ga ju'tuabihe Ajuá por gatho nú'a ra johya dí pe'tshe ja rá thandi'a ngue'a guí 'buhu xá hño con gue'a.

¹⁰ Ajuá dí aphe ma pa ra xuui con gatho ma maihe gue da 'racje nsequi ga nuhu pa ma'na da nxøgue ri jamfrihu.

¹¹ Ajuá ma Dadahu ne ma zi Hmuhu ra Jesucristo da zixcahe pa ga tsøñ'a'ihe.

¹² Ma zi Hmuhu da 'yøt'e pa ma'na da zi'ta ri hmatehu pa xi guí mádihu 'na ngu ma'na ne xi guí mádihu gatho ma'ra, mahyegui ngu nuje dí ma'a'ihe.

¹³ Ne da max'a'ihu pa guí zedihu, ne guí 'ueguehu de ya ts'oqui pa da njo'o to'o da c'a'ts'ahu ja rá thandi Ajuá ma Dadahu nu stí 'ñehe ma zi Hmuhu ra Jesucristo con gatho nú'u to'o xa gamfri'a.

4

Ra hoga'mui gue'a ri ho Ajuá

¹ Nubyá zi cuhu, dí bante'ithe ne dí zo'a'ihe de rá ts'edi ra Zidada Jesu gue ma'na guí 'yohu xá hño ngu dá u't'ahe, njabu ngu ne Ajuá.

² Ya guí pahu nuya hmanda dá 'bep'ahe de rá ts'edi ra Zidada Jesu.

³ Nurá paha Ajuá gue da 'taxca ri mfenihu. Oxqui hñuxhu co ya 'behña nú'u hingo xi ri 'behñahu, nixi ya 'behña hinda hñuxui ya 'ñøhø nú'u hingo xi yá dame.

⁴ Cada 'na de gue'ahu guí pahu hanja guí pe'tsa ri 'behñahu, hingue guí pe'tshu dega ts'oqui, guí 'ñøtehu 'na ngu ma'na.

⁵ Oxqui pe'tshu ra ts'onc'at'aja'i ngu øt'a ya 'ñagamfri ja'i nú'u hinxa ba Ajuá.

⁶ Oxqui øt'uah ni 'nara 'ñu ri cuhu nixi guí hyathu de nuya t'øt'eya, ngue'a Ajuá go gue'a unga ra nju'ti de gatho nuya, ngu ya stá xi'a'ihe ne stá zo'a'ihe ndunthi.

⁷ Ajuá xa zoncahu pa da nt'axca ma mfenihu hingue pa ga øthu ya ts'oqui.

⁸ Nu'a tó'o ri utsa nuna ra noya, hingo utsa 'nara ja'i, pe utsa Ajuá nú'a to'o 'racju rá Maça Ndañi.

⁹ Hingo mahyoni ga op'a'ihe pa guí mádi ri cuhu, ngue'a Ajuá ya xa 'ñu't'a'ihu gue guí mádihu 'na ngu ma'na.

¹⁰ Ne majuani ya guí øthu njabu con gatho ya cu 'bu gatho rá ngu ni Macedonia. Pe dí zo'a'ihe zi cuhu gue ma'na da zi'ta ri hmatehu.

¹¹ 'Yøthu ra ts'edi pa guí 'buhu 'nara hoga'mui. Mpeñihu sche co ri 'yehu ngu nú'a stá 'bep'a'ihe,

¹² pa da ñamahño de gue'ahu nuya 'ñagamfri ja'i, ne pa hinte guí 'behu.

Rá yo'ehe ra Zidada

¹³ Zi cuhu, dí ne ga xi'ahe de nú'u xa du pa guí pahu ne pa hinda du ri maihu ngu nú'u ma'ra hinte tømi.

14 Nde, 'b_u dí camfrih_u gue ra Zidada Jesu bi du ne bi yopa nte ma'na'qui, nu'bú nehe dí camfrih_u gue Ajuá dua tsi co ra Zidada Jesu nu stí 'ñehe'á nú'ú to'o bi du ne mi camfri ra Zidada Jesu.

15 Dí xi'ahe rá noya ra Zidada, gue núj_u gra 'b_uth_uua ja ra ximhai asta ra pa da 'ñehe ra Zidada, hingo ma ga 'bet'oh_u de nú'ú ya xa du.

16 Pe ra Zidada ma dua çai de mahets'i co 'nara hmafi dega hmada, ne co 'nara noya de 'nara nda'εnxε mahets'i, ne co rá nzani ra trompeta de Ajuá. Nu'bú nú'ú ya cu ya xa du ante da 'ñehe ra Zidada Jesu, nu'ú 'met'o da yopa nte'ú.

17 Nep_u núj_u gra 'b_uth_uua ja ra ximhai, 'bestho da g_uxcah_u mahyεgui con gue'ú pa maña ja ya guui pa ga ma ga nthεh_u ra Zidada maña ja ra ndahi, ne njab_u ma ga 'b_uh_u nzantho co ra Zidada.

18 Hangue hñu'mba m_ui_h 'na ngu ma'na co nuya noyaya.

5

1 Zi cuh_u, hingo mahyoni ga op'a'ihe pa ga xi'ahe de nuya pa xa 'ñep_u ne ha'm_u ma da nja nuya t'ot'eya.

2 Ngue'á nu'ah_u ya guí pah_u xá hño gue nu sta dat'a ra pa da 'ñehe ra Zidada, nura pa'á ma da nja ngu ot'a ra be dega xuui.

3 Nura pa sta 'ñenga ya ja'i gue ja ra hmetho ne ra hoga'm_ui, nu'bú sta damfri'ú da 'ñe 'nara nhuati pa gue'ú ngu yá ugui 'nara 'behña, ne hinda mpont'ui'ú.

4 Pe nu'ah_u zi cuh_u ya hinguí 'b_uh_u ja ra 'bεxuui, hangue nura pa'á hinda ma da z_u'ah_u ngu 'nara be.

5 Gatho'ih_u guí 'b_uh_u ja ra ñot'i ne guí 'b_uh_u dega pa. Nuj_u ya hindí 'b_uh_u ja ra xuui nixi ja ra 'bεxuui.

6 Hangue hinga ah_u ngu ma'ra, ga ndø'mh_u nzantho, ne di ja ma mfenih_u.

7 Nuto ah_u, ah_u 'b_u nxuui, ne nuto ri ti, ri ti dega xuui.

8 Pe nuj_u dí 'b_uh_u dega pa ne di ja ma mfenih_u. Ga hñeh_u co ma heh_u dega jamfri y dega hmate pa hinte ga jah_u. Njab_u ga hñeh_u ngu ri hñe nú'ú to'o 'yo ja ra tuhni. Ne ga pε'tsh_u ra nthø'mate pa ga mpøhøh_u ngu 'nara nthaqui ja ma ñaxuh_u.

9 Ajuá hinxá hñuxcah_u pa da z_ucj_u rá cuε'á, xa hñuxcah_u pa ga mpøhøh_u por ma Zidadah_u ra Jesucristo.

10 Nú'á bi du por guec_u pa da za ga 'b_uh_u con gue'á masque gra 'b_uth_uua o ya stá tuh_u.

11 Hangue hñu'mba m_ui_h ne nupa mfenih_u 'na ngu 'na ngu ya guí øth_u.

Ra apostol Pablo umba ra ts'ofu ya gamfri

12 Zi cuh_u, dí bante'ihe gue gui pε'tsuah_u ra t'equ'ei nú'ú brí mpefib_u ja rá 'bεfi ra Zidada ne su'ah_u ne zo'a'ih_u.

13 Pε'tsuah_u ndunthi ra hmate po yá hoga 'bεfi. 'B_uh_u co 'nara hoga'm_ui 'na ngu 'na.

14 Nehe dí bante'ihe zi cuh_u gue gui zoh_u ya cu nú'ú ya dahñei, gui nupa yá mfeni nú'ú to'o tu yá m_ui, gui faxh_u nú'ú to'o ts'atho yá jamfri, ne gui tsεtuah_u gatho.

15 Jamasuh_u gue hinguí co'tsh_u ra nts'o'm_ui co ra nts'o'm_ui. 'Yøth_u nzantho ra hño 'na ngu ma'na nehe con gatho ya ja'i.

16 Johyah_u nzantho.

17 Ja guetbú gui 'yaph_u Ajuá.

¹⁸ Umf_u njamadi Aju_a de gatho nú'a da 'ñehe, ngue'a gue'a rá paha Aju_a pa gue'ah_u nú'ah_u gui 'buh_u co ra Zidada Jesucristo.

¹⁹ Oxqui ha_cuah_u rá ts'edi ra Ma_ca Nda_hi.

²⁰ Oxqui utsah_u nú'a te u't'ah_u nú'u ñ_a de rá noya Aju_a.

²¹ Pah_u nda'na_u nú'a xá hño, ne teñh_u'a.

²² 'Ueh_u de gatho nú'a xá nts'o.

²³ Aju_a hubga ma m_wih_u, ne go gue'a da t'axca maxøgue ri mfenih_u, pa da 'be'tsi xá hño ri hoga ndahih_u ne ri mfenih_u ne ri ndo'yoh_u, pa hinto da c'a'ts'ah_u nu sta 'ñehe ma Zidadah_u ra Jesucristo.

²⁴ Hingui pata rá mfeni nú'a to'o xa zohn'a'ih_u, ne go gue'a da 'yøt'e.

Ra apostol Pablo ja rá ngats'i rá carta ri yopa zengua ya gamfri ne apa Aju_a por gue'u

²⁵ Zi cuh_u, 'yaph_u Aju_a por gue'je.

²⁶ Fat'ajuah_ub_u gatho ya cu co 'nara nth_wfi dega hm_ate.

²⁷ Dí 'bep'a'ih_u nts'edi de rá thuhu ma Zidadah_u gue gui hñe'tuabih_u nuna ra carta gatho ya cu.

²⁸ Ma Zidadah_u ra Jesucristo da max'a'ih_u. Njab_u gue'a.

RÁ ÑOHO RA TESALONICENSE

RÁ ÑOHO RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'A BI 'YOPABI YA GAMFRI ME TESALONICA

Ma'na'qui ra apostol Pablo ne yá compa opabi ya gamfri me Tesalonica

¹ Núga drá Pablo, ne ra cu Silvano ne ra cu Timu, dí pehn'a'ieheb_u nuna ra carta nu'ah_u gyá gamfrih_u gui 'buh_uh_uh_u Tesalonica ne gui 'buh_uh_u co Ajuá ma Dadah_u ne co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

² Ajuá ra Dada ne ra zi Hmu Jesucristo da jap'a'ih_u ne da max'a'ih_u pa gui 'buh_u te rá 'ñentho.

Ajuá ma da castiga nuya 'yøt'ats'oqui nu sta yopa zøhø ra Zidada Jesucristo

³ Zi cuh_u, pe'tsi te ga umfe nzantho njamádi Ajuá por gue'ah_u ngu rí 'ñepcahe ga øthe ngue'a xi rí te ri jamfrih_u ne gatho'ih_u ma'na rí zi'ta ri hmáteh_u 'na ngu ma'na.

⁴ Hangué nuje dí e'ts'a'iehe ri nsuh_u ja yá nija Ajuá ngue'a xi ra dangui ri jamfrih_u masque gui thoh_u ya ts'othogui ne ya nt'atsate.

⁵ Pe gatho nuya thogui gui thoh_u, ja ri hnečni gue Ajuá øt'a nú'a xá hño ne ma da 'yøt'a ra hoga ts'utbi, ngue'a por nuya ts'othoguiya Ajuá da za da mā gue rí 'ñep'a'ih_u gui 'buh_u hab_u bí manda'a, ne por gue'a grí sufrih_u.

⁶ Ajuá øt'a nú'a xá hño da co'tsuabi nú'u to'o ri utsa'ih_u.

⁷ Nehe nú'ah_u t'utsa'ih_u, Ajuá øt'a nú'a xá hño da 'ra'a'ih_u ra tsaya mahyegui con gueje nu stua pengui de mahets'i ra Zidada Jesu co ya enx_u nú'u hampa rá ts'edi'a.

⁸ Nu stí 'ñehea'a, ma da hnequi 'nara danga tsibi ja rá nthets'i. Ma da 'ñehe pa da castiga nú'u to'o hingui pa Ajuá nixi hingui øtuabi rá māca noya ma Zidadah_u ra Jesucristo.

⁹ Nu'á ma da gut'a yá thai ja ra nidu pa nzantho, ne hinda za da 'm_u'_u ja rá thandi ra Zidada hab_u ja rá nsunda ne rá ts'edi.

¹⁰ Nura pa stí 'ñehe'a, gatho ya cu nú'u to'o camfri'a ma da 'yø ne da nsunda'a. Ne'ah_u ma gui 'yøh_u ne gui nsundah_u'a ngue'a gá camfrih_u nú'a dá xi'a'iehe.

¹¹ Por guehna nzantho dí aphe Ajuá gue da max'a'ih_u pa gui 'buh_uh_u ngu rí 'ñep'a'ih_u ngue'a xa zohn'a'ih_u'a, ne dí aphe gue da nup'a ri mfenih_u co rá ts'edi'a pa gui 'yøth_u co 'nara johya gatho nú'a xá hño ne pa gui 'yøth_u ya 'b_efi dega jamfri,

¹² pa njab_u da hnequi rá nsunda ma Zidadah_u ra Jesucristo ja ri 'm_uih_u ne da t'e'ts'a ri nsuh_u po rá hñoja'i Ajuá ne ra Zidada Jesucristo.

2

Ma da hnequi ra 'yøt'ats'oqui gá ja'i

¹ Núbya zi cuh_u dí ne ga xi'ahe de rá yo'ehe ma Zidadah_u ra Jesucristo nu xcrá muntsh_u con gue'a.

² Dí bante'iehe zi cuh_u gue hingui ntsuh_u nixi to gui hoph_u da 'uec'a'ih_u de ri hoga mfenih_u ne da 'ñeñ'ah_u gue ra Zidada ya bá yopa pengui, nixi dega thedi, nixi dega noya, nixi dega he'mi nú'a di mā gue go stá penhe, ne nú'u di mā gue rá pa de rá yo'ehe ra Zidada ya bi zøhø.

³ Oꝝqui hophu ni 'na tui to da hya'ahu ne da 'ñeñ'ahu gue nura pa ya bi zohø. 'Met'o ma da nanga ndunthi to'o da ña ncontra de Ajuá, ne da hnequi nú'a ra 'ñohø dega 'yøt'ats'oqui ma da ma ja ra nidu. Nepu 'mefa de gue'a ma da zohø ra Zidada.

⁴ Nura 'yøt'ats'oqui gá ja'i'a ma da ma ncontra de Ajuá ne da 'ñexa sehe, ne da ne da hñamba yá luga gatho nú'u t'embi gue go gue'u Ajuá, nú'u ri nsunda ya ja'i, asta hinda hñudi ja rá ndanija Ajuá, ne da mañ'a gue go gue'a Ajuá.

⁵ ¿Ha gue hingui beñhu gue nú'bu ndí 'bai con gue'ahu dá xi'a'ihu de guehna?

⁶ Nu'ahu guí pahu te rá 'be'a hinxa hopi da hnequitho nura 'yøt'ats'oqui gá ja'i'a. Ma da hnequi asta nú'a ra pa da zø rá ora.

⁷ Nura ts'oqui ya ri mpefi mant'agui, hønse tømabya da thaca nú'a to'o hingui hopi da hnequi.

⁸ Nu'bú gue'bu da hnequi nú'a ra ts'oja'i, ne ra Zidada ma da hyo'a co 'nara noya da ma, ne da ma da huati co rá nsunda nu sta 'ñehe'a.

⁹ Nu sta hnequi nura ts'oja'i'a dri hñampa rá ts'edi ra Satá ne ma da 'ñudi ndunthi ya nt'udi ne da 'yøt'a ndunthi ya milagro dega nthate.

¹⁰ Ne ma da hyat'i co ya nthate xi xá nts'o nú'u to'o ma da ma ja ra nidu. Nu'á mi tsa da mpøhø hmaha pe himbi ne bi gamfri nú'a xi majuani hangue ma da ma ja ra nidu.

¹¹ Hangue ringue'a Ajuá da pu'tua yá mfeni'u pa da gamfri nuna ra nc'uambana.

¹² Pa njabu da duxa ra ts'oqui nuto gatho himbi ne bi gamfri nú'a majuani, nú'u to'o ma'na bi ho ra ts'oqui que nú'a majuani.

Ajuá xa huancahu pa ga mpøhøhu

¹³ Pe nuje rí 'ñepcahe gue nzantho ga umfe njamádi Ajuá por gue'ahu zi cuhu yá hmádi'ihu ra Zidada, nguetho Ajuá bi huahn'a'ihu ante da hyoca ra ximhai pa guí mpøhøhu. Ne gá mpøhøhu ngue'a ra Maça Ndahi bi 'uec'a'ihu de ya ts'oqui, ne xcá camfrihu nú'a majuani.

¹⁴ Pa guehna bi zohn'a'ihu Ajuá por nura maça noya stá xi'a'ihe pa da hnequi rá nsunda ma Zidadahu ra Jesucristo ja ri 'maihu.

¹⁵ Hangue ringue'a zi cuhu oꝝqui 'ueguehu. Pe'tshu xá hño ya nt'utuate nú'u stá ut'a'ihe dega noya o nú'a stá op'ahe.

¹⁶ Ajuá ma Dadahu bi maçaguihu ne bi huegaguihu hangue bi 'racju ra humai pa nzantho ne bi 'racju 'nara hoga nthø'mate.

¹⁷ Nú'á ne ma zi Hmuhu ra Jesucristo da nup'a ri mfenihu ne da ja'ahu guí 'yøhu xá hño de nú'a guí øthu ne nú'a guí mañhu.

3

Ra apostol Pablo xipa ya cu gue da ora por gue'u pa njabu ma'na da ntunga rá noya Ajuá

¹ Nubyá zi cuhu dí a'a'ihe guí 'yaphu Ajuá por guecju pa da dama ntunga rá noya Ajuá habuza, ne da jamfri ngu xcá camfrihu.

² Nehe 'yaphu Ajuá gue da ñangaguihe'a de ya 'yøt'ats'oqui gá ja'i nú'u øt'a ya nts'o'mai, ngue'a hinga gatho pe'tsa ra jamfri.

³ Masque njabu, nu Ajuá hingui pata rá mfeni, nú'á da ja'ahu guí zedihu ne da ñañ'a'ihu de ra nts'o.

⁴ Dí camfrihe gue guí øthu nú'a stá 'bep'ahe ne ma guí sigui guí 'yøthu njabu ngue'a Ajuá ri 'ra'ahu ra ts'edi.

⁵ Ra Zidada Jesu da xoc'a ri mfenih_u pa gui pe'tsh_u rá hm̄ate Aju_u ja ri corasoh_u, ne pa gui tseth_u ngu bi zeta ra Zidada Jesucristo.

Ya cu rí ñepi da mpefi

⁶ Zi cuh_u, dí 'bep'a'ih_e de rá thuhu ma Zidadah_u ra Jesucristo gue gui 'uegueh_u de gatho nú'a ya cu xa mp̄anga dah̄ñei ne hingui 'yo ngu nú'a dá u't'a'ih_e.

⁷ Nu'ah_u ya guí pah_u gue rí 'ñep'a'ih_u gui t̄nga ma 'm̄aihe. Nuje hindá ndah̄ñeihe nu ndá 'b̄uh̄uh̄u.

⁸ Nixi to'o bi 'uinjethoho. Nu'a ndí øthe, ndí mpefihe ma pa ra xuui co ndunthi ra nzabi pa himbi 'm̄e te dá tsihe, ne pa hindá ø't'ahe ya xuh̄ñ̄a.

⁹ Hingue himr̄í 'ñepcaguihe pa gui 'racaguihe te ga tsihe. Dá øthe njab_u pa da za gui 'yøth_u ngu nú'a dá øthe.

¹⁰ Ngue'a nú'b_u nduá 'b̄uhe con gue'ah_u dá 'bep'ahe gue nu'a tó'o hinda ne da mpefi hinda ñuni nehe.

¹¹ Dí xi'ahe nuna ngue'a dí øhe gue 'ra de gue'ah_u ya xcá mp̄anga dah̄ñeihe ne hingui ne te gui p̄eh_u, h̄onse guí 'yoh̄uh̄u gr̄í hñøth_u hab_u hindí 'ñepi gui hñøth_u.

¹² Nuya cu'u to'o øt'a njab_u, dí 'bephe ne dí zohe de rá ts'edi ma Zidadah_u ra Jesucristo gue da mpefi te rá 'ñentho pa njab_u da dah̄ñ̄a nú'a da zi.

¹³ Zi cuh_u odi tsabi'ih_u gui 'yøth_u ra hño.

¹⁴ Nu'a tó'o hinda 'yøtcaguihe nú'a dí mañhe ja nuna ra carta, mañh_u to gue'a ne ogr̄i ntsixh_u'a pa njab_u da ntsa.

¹⁵ Pe oguí utsah_u. Umf_u ra ts'ofu ngu rí 'ñepi 'nara cu.

Ra apostol Pablo ja rá ngats'i rá carta apa Aju_u por ya cu

¹⁶ Nubyá, ra Zidada nú'a 'racj_u ra hum̄u, nz̄antho da 'ra'ah_u 'nara hum̄u de nú'a te gatho da 'ñehe. Ra Zidada da 'm̄u con gatho'ih_u.

¹⁷ Núga drá Pablo dí op'ah_u ra nzengua co ma 'yε sehε, guehna 'nara seña ja gatho nú'u ya carta dí ofo. Njaua dí ofo.

¹⁸ Ma Zidadah_u ra Jesucristo da max'a'ih_u gatho. Njab_u gue'a.

RÁ MŪDI RA TIMOTEO

RÁ MŪDI CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO BI 'YOPABI RA TIMOTEO

Ra apostol Nsan Pablo opabi ra Timoteo

¹ Nūgui drá Pablo rá apostolgui ra zi Hmu Jesucristo. Ajuá ma Dadahū ne ma zi Hmuhū ra Jesucristo go gue'ū bi huancagui pa drá apostol. Ajuá go gue'a bi pøhøguihū, y ra zi Hmu Jesucristo go gue'a dí tømhū.

² Dí op'a'i nu'i Timu dí ja ra uenda gue ma t'ū'i ngue'a go dá zo'a'i de ra jamfri. Ajuá ma Dadahū ne ma zi Hmuhū ra Jesucristo da jap'a'i, da me'ts'a ra nthecate, ne da max'a'i pa gui 'bui te rá ñenthō.

Ra ts'ofō pa ya gamfri pa hinda ðena ya nt'utuate nū'ū hinga majuani

³ Ante ga ehe de guepū Efeso pa nuua Macedonia, dá bante'i gue gui cohibū pa gui zofō nū'ū 'raya cu 'bui de guepū udi ma'na'ño ra jamfri de nū'a stá paðihū, gui haçuabi'ū gue ya hinda sigui da 'ñudi nū'a udi'ū.

⁴ Nixi hinda sigui da mąnga nū'ū ya 'bede xa zansē ya ja'i de maya'bū, nū'ū xi xcra matho ne hingui o rá 'ñū nū'a mā. Ngue'a nū'ū ya cu udi nuya nt'utuate'ū, udi hønse pa da ntsanoya'ū, hingui uti ya cu de rá noya Ajuá pa ma'na da nte yá jamfri'ū.

⁵ Dí 'bep'a'i gue gui zofō ya cu pa da me'tsa 'nara coraso xá nt'axi ne 'nara hoga mfeni ne 'nara jamfri hingue maxøts'etho, pa njabū da za da me'tsa 'nara hoga hmațe.

⁶ 'Raya cu ya xa 'uegue de nuya hoga t'øt'e, hangue nubyá hønse mąnga ya noya hinte ri muui.

⁷ Nu'ū ne hmaħ gue da nxahnate de ra ndaxjua ley, y mā gue go gue'a xi majuani nū'a mañ'ū masque nixi paði nū'a mañ'ū.

⁸ Haħa, nura ndaxjua ley xá hño, pe nū'bū da t'øt'e ngu nū'a bi beni Ajuá.

⁹ Ga paħū gue himbi thuxa ra ley pa ya hoja'i. Ra ley bi thuts'i pa ya ts'o'yøde ne ya 'ñaqu'equ'ei, pa ya ts'oja'i ne ya 'yøt'ats'oqui, pa nū'ū hingui tsu Ajuá ne ya 'ñaagamfri, pa nū'ū to'o ho yá dada ne yá nana, ne pa ma'ra ya hyote.

¹⁰ Nehe pa nū'ū to'o ya 'ñeja'i, pa nū'ū ya 'ñøhø ri hñuxui yá mi 'ñøhøui, ne pa nū'ū ya 'beħña ri hñuxui yá mi 'beħñaui, pa nū'ū to'o pe ya ja'i, pa ya c'uamba, pa nū'ū to'o høxa ra thai rá miqu'eiui, nehe pa gatho nū'ū to'o øt'a ya ts'ot'øt'e nū'ū xicjū Ajuá gue hingui ho ga øthū'ū.

¹¹ Gatho guehna mąnga rá maça noya Ajuá nū'a to'o xá nsunda. Nuna go guehna ra maça noya bi t'acagui pa ga mā.

Ra jamadi po rá nthecate Ajuá

¹² Nugui dí umba njamadi ma Zidadahū ra Jesucristo ngue'a bi 'raca ra ts'edi pa ga pepabi. Bi hyandi gue xá hño ga pepabi, hangue bi hñuxcagui pa ga pepabi'a.

¹³ Nugui ma'met'o xi ndí ñama'ñū de ra Zidada Jesu y ndrí ũtsa, nehe xi ndrú ts'o'mui co ya gamfri. Pe nu'á bi mesca ra nthecate ngue'a hindí paði hmaħa nū'a ndí øt'e nguetho hinstí camfri thohø'a.

¹⁴ Pe nurá hmațe Ajuá xi ra dangui pa guequi. Nū'á bi xoga ma mfeni pa dá camfri ra Zidada Jesucristo ne pa bi za dá pe'tsua rá hmațe'a.

15 Nuna noya ma ga xi'a'i go guehna majuani, hangue rí 'ñepi gue gatho ya ja'i da gamfri: gue ra Zidada Jesucristo bi 'ñehea ja ra ximhai pa da pøhø ya 'yøt'ats'oqui, y nugui ma'na go ndrã 'yøt'ats'oqui.

16 Pe masque ndrã 'yøt'ats'oqui, nura Zidada Jesucristo bi mesca ra nthecate, pa nũgui 'nandrã danga 'yøt'ats'oqui da hnequi ja ma 'mũi gue Ajuã bi zetca ma nts'o'mũi ne bi pungagui. Bi 'yøt'a njabu con guequi pa njabu da hyanda ma'ra ne da gamfri'u pa da me'tsa ra te pa nzantho.

17 Hangue nú'a 'nat'a Ajuã rí 'ñepi dra søcambeni ne dra nsunda pa nzantho. Go gue'a 'nat'a Ajuã nú'a hindi hanthũ, go gue'a pe'tsa gatho ra mfadi, go gue'a ra Nda de maya'bu, de nubya ne pa nzantho, nehe go gue'a 'bũi pa nzantho ne hinhya'mũ da du. Njabũ gue'a.

18 Ma zi t'u'i Timu, dí 'bep'a'i gue gui pe rá 'befi Ajuã ngu rí 'ñehe, ngu 'nara soldado pe xá hño rá 'befi ja ra tuhni. Ne dí ben'a'i de nú'a bi mangua ra Maça Ndahi gue ma gui pefi, pa njabu da za gui sigui gui pe xá hño rá 'befi Ajuã.

19 Nehe su ri jamfri ne strã nt'axi ri mfeni. Nu 'ra bi ts'oca yã mfeni hangue xa 'be yã jamfri.

20 'Ra de gue'u go gue'a ra Imeneo ne ra Jandro nú'u dá ent'ua ja rá 'ye ra Satã pa da baði gue hinda ñama'ñũ de rá noya Ajuã.

2

Hanja da za dra t'apabi Ajuã

1 Rã mudi dí 'bep'a'ihũ gue gui orahũ por gatho ya ja'i. Gui 'yaphũ Ajuã da mats'i'u, ne gui umfũ njamaði'a.

2 Gui 'yaphũ Ajuã po ya danga ndã ne por gatho nú'u hã ra ts'utbi, pa njabu da za ga 'bũhũ 'nara 'mũi te rá 'ñenthø, ne pa da za ga pe'tsuahũ rá ntsu Ajuã ne ga 'yohũ ngu rí 'ñepcahũ ne hinte ga jahũ.

3 Nuna go guehna xá hño, ne go guehna ri ho Ajuã ma Pøhøtehũ.

4 Nú'a ne gue gatho ya ja'i da mpøhø ne da baði'u nú'a xi majuani.

5 'Nat'a Ajuã 'bũi, nehe 'bũi 'natho nú'a to'o 'bande de Ajuã co ya ja'i, y nú'a go gue'a ra Zidada Jesucristo nú'a to'o bá e bi nja'iuã ja ra ximhai.

6 Nu'a bi unse rá te pa bi du pa bi gu'tua yã thai gatho ya ja'i. Ha nu mi zø ra ora, bi t'unga nt'øde pa bi faði gue nu'a bi du pa bi pøhø ya ja'i.

7 Y pa gue'a bi thuxcagui dega apostol pa ga mamba rá maça noya Ajuã. Hindi hate, dí mangua majuani. Bi thuxcagui pa ga nxahnate de ya ja'i nú'u hingyã xodyo pa ga utuabi'u de ra jamfri nú'a majuani.

8 Dí ne gue habaraza ra luga habũ ri munts'a ya cu, gatho ya 'ñøhø da guxa yã 'ye da 'yapabi Ajuã co yã mfeni strã nt'axi, ne hindri ncuẽ, nixi da nehmyã.

9 Nehe dí ne gue gatho ya 'behña da jamasu pa da hñe ngu rí 'ñehe. Hinda hñe dega nt'ets'i. Hindi ne gue da 'ñeña dega nt'ets'i, nixi da 'ñets'i co ra oro, ni co ya do mahotho, nixi co ya he nú'u xi xá maði.

10 Nu'a dí ne gue da 'yøt'e'u, dá 'yøt'a ya hoga 'befi ngu rí 'ñepa 'nara hoga 'behña nú'a 'yo ja rá ntsu Ajuã.

11 Ya 'behña dá 'yødetho rá noya Ajuã ja ra nija pa da baði, ne dá 'yøt'e ngu nú'a da sipabi.

12 Hindi ne gue go ya 'behña da xahna ya 'ñøhø ja ya hmunts'i, nixi hingo ma'na da manda'u que ya 'ñøhø. Dã 'yøsthø.

13 Ngue'a Ajuã bi hyoqui rá mudi ra Adã, nepũ ra Eva.

14 Y hingo ra Adã bi thát'i. Nura 'behña go gue'a bi thát'i, hangue bi dagui ja ra ts'oqui.

¹⁵ Hangué nubyá 'bui yá bātsi co ndunthi ya ũgui, pe ya 'behñā da mpøhø 'bui hinda 'uegue de yá jamfri, 'bui da me'tsa ra hmāte, 'bui da 'ñio strá nt'axi, ne 'bui da 'mui ngu rí 'ñepi.

3

Nú'a rí 'ñepi da 'yøt'a ya ma'yo de ya nija

¹ Nuna noyanā guehna majuañi: 'bui to'lo beni da mēpa Ajuā dega ma'yo gue'a 'nara hoga 'bēfi ne.

² Pa to da ma'yo mahyoni di 'bui xá hño y di otho te di hmā de gue'a. Dra medinthāti co 'nada ra 'behñā. Di su rá mfeni, di 'yo co ndunthi ra mfādi ne di pe'tsa ra t'equ'e. Di pā da unga ntsaya, di pe'tsa ndunthi ra mfādi pa da 'ñutuāte.

³ Hindra ti, hindra 'yøt'atuhni, mahyoni di ja rá hmāte, hindra zøt'amui. Hindra nduste pa da dāhā ra bojā dega nthate, nixi da ne da me'tsa ndunthi ra bojā.

⁴ Di pādi da manda xá hño rá ngu, ne di pādi da zofa yá bātsi ngu rí 'ñepi pa da 'yøte'u.

⁵ Ngue'a nu'a tó'lo hingui pādi da manda rá ngu, nu'bú çhanja da za da manda rá nija Ajuā?

⁶ Hinda za da ma'yo 'nara 'ra'yo gamfri, ngue'a xi'bui da 'ñets'i'a ne njabui da ncondena ngu bi nja ra ts'ondāhi.

⁷ Mahyoni di udi 'nara hoga'mui pa njabui nehe nú'u hingyá gamfri da ñamāhño de gue'a, pa njabui hinda 'bē rá tsa nixi da zo ja rá 'yε ra ts'ondāhi.

Nú'a rí 'ñepi da 'yøt'a ya maste de ya nija

⁸ Nehe 'nara maste de rá nija Ajuā mahyoni dra 'ñequ'e, hindi ñā maxøts'etho, hindra ti, hindra nduste pa da dāhā ra bojā dega nthate.

⁹ Di camfri xá hño nú'a ra jamfri xa t'utcahū co rá mfeni strá nt'axi.

¹⁰ Nehe mahyoni 'met'o dra tsapabi pa da fādi ua da 'ñio xá hño ua hina. 'Bui da 'ñio xá hño ne hinto da c'a'tsi, nu'bú hā, da za dra maste ja ra nija.

¹¹ Nehe nú'u ya 'behñā pēpabi Ajuā mahyoni di pe'tsa ra hoga'mui. Hindra guxa nc'uamba. Di su rá mfeni, ne nzāntho di øt'e gatho nú'a xá hño.

¹² Nura maste dra medinthāti co 'nada ra 'behñā. Nehe di pādi da manda xá hño rá ngu ne yá bātsi.

¹³ Nu'a tó'lo faste xá hño ja rá 'bēfi Ajuā, gue'a da t'e'tsua rá nsu, ne ma'na da nja rá ts'edi pa da ñāui ma'ra ya ja'i de ra jamfri pe'tsua ra Zidada Jesucristo.

Ra jamfri nú'a xa t'utcahū nú'a hinxqui fadi maya'bui

¹⁴ Zi cu Timu, dí ne 'bestho ga mabui ga c'a'ts'a'i, pe dí op'a'i nuna carta

¹⁵ pa 'bui hingá 'me ga mabui, ma gui pādi hanja da za gui mpefi xá hño ja rá nija Ajuā nú'a te. Nu ja rá nija Ajuā ja jani nú'a majuañi ne ja hmāni nú'a majuañi.

¹⁶ Majuañi xi ra dangui nú'a ra jamfri xa t'utcahū nú'a hinxqui fādi ma'met'o, ne ena:

Ajuā bi 'ñehe bi nja'i;

y ra Māca Ndāhi bi 'ñudi gue majuañi go gue'a rá T'u Ajuā.

Nehe ya enxe bi hyandi'a.

Nú'u ya ja'i hingyá xodyo bi ts'ofa de gue'a.

Nepui haburaza ya ja'i ja ra ximhai bi gamfri'a.

Y nu'á bi ts'its'i pa mahets'i pa ja rá nsunda'a.

4

Nú'ḡ to'o da 'uegue de ra jamfri

1 Ra M̄aca Ndaḡi xa ma xi xá ḡño ne ena gue nuyá ngats'i ya pa 'raya cu ma da 'uegue de ra jamfri ngue'a ma da ḡñuxa nt'ode nú'a di m̄anga ya hyate ja'i nú'ḡ di udi ya nt'udi dega ts'ondḡhi.

2 Nú'ḡ ya yohmi ja'i ma da m̄anga ya nc'uamba ne da ts'oca yá mfeni.

3 Nuya ts'oja'i'ḡ ma da ḡñacuabi ya ja'i pa hinda nthati. Ne da ḡñacuabi pa hinda zi 'raya nzaqui, masque gatho ya nzaqui go bi hyoca Ajuḡ pa ga tsiḡu co ra jamḡdi nú'ḡ dyá gamfriḡ ne stá pahḡ nú'a majuḡni.

4 Ngue'a gatho nú'a bi hyoca Ajuḡ, gatho xá ḡño. Hingui ho te ga ḡtsahḡ, ḡñḡse ga umfḡ njamḡdi Ajuḡ ora te dí tsiḡu.

5 Ngue'a rá noya Ajuḡ ena gue gatho ya nzaqui xá nt'axi. Hangue ga aphḡ Ajuḡ da japi gatho nú'a te dí tsiḡu, y njabḡ xá nt'axi nú'a dí tsiḡu.

Rá hoga m̄efi ra Zidada Jesucristo

6 'Bḡ gui 'ñutua ya cu gatho nú'a dí xi'a'i, ne 'bḡ gui paḡdi xá ḡño ra m̄aca noya nú'a m̄a de ma jamfriḡ ne ra hoga nt'utuate nú'a xcá t̄eni, nu'bá ma xi gui ḡñoga m̄efi de ra Zidada Jesucristo.

7 Ogri ho gui 'yode nuya ts'o'bede de ra ximhai ngu nú'ḡ m̄anga ya 'ñamfeni ja'i. 'Yot'a ra ts'edi pa ma'na gui 'bḡi 'nara hoga'm̄ai.

8 Ngue'a nu'a tó'o japi da 'ñanga rá ndo'yo pa da nja rá ts'edi, ḡñḡse 'na t̄ai ri muui rá 'befi. Pe nu'a tó'o ot'a ra ts'edi pa da 'm̄ai 'nara hoga'm̄ai, nurá 'befi'a ma'na ri muui, ngue'a hingue ḡñḡse nuua ja ra ximhai ma da muui rá 'befi'a, nehe ma da muui ja rá ḡño ho ra 'm̄ai.

9 Nuna noya stá xi'a'i go guehna majuḡni, hangue rí 'ñepi gue gatho ya ja'i da gamfri.

10 Y hangue por gue'a xi drí m̄pefiḡ ne dí thohḡ ya ts'othogui ngue'a dí camfriḡ 'nat'a Ajuḡ nú'a te. Y nú'a go gue'a ra P̄oh̄ote pa gatho ya ja'i, pe ma'na pa nú'ḡ to'o camfri'a.

11 'Ñudi nuya ya noya dí xi'a'i, ne manda da t'ot'e.

12 Oto di dintstho nú'a guí m̄a ngue'a grá baḡja'itho. Nu'i 'ñudi ra hoga'm̄ai pa gue'a da 'yot'a ya cu nehe. Nura hoga'm̄ai gui 'ñudi, nú'a gui m̄anga ya hoga noya, gui 'ñequ'ei, gui pe'tsa ra ḡm̄ate, gui pe'tsa ra jamfri, ne strá nt'axi ri mfeni.

13 Mientra ga mabḡ, 'yot'a ra ts'edi pa gui ḡñe'tuabi ra M̄aca T'ofa ya cu, pa gui zofa'ḡ ne gui 'ñutuabi'ḡ.

14 Jamasu nú'a rá 'befi Ajuḡ bi t'a'a'i nú'a bi m̄anga ra M̄aca Ndaḡi gui p̄efi nu ndá hu'ts'ahe ma 'yehe núje dyá ndaḡe de ra niḡa.

15 P̄efi gatho nuya t'ot'eya. Ja da m̄pefini con gatho ri m̄ai, pa gatho ya cu ne ma'ra ya ja'i da hyandi gue rí te ri jamfri ne ri m̄fadi ja rá 'befi Ajuḡ.

16 Xi da nsu seḡe, ne jamasu de nú'a guí udi. Oguí tsaya gui 'yot'a njabḡ, ngue'a nu'bḡ gui 'yot'a njabḡ, nu'bá gui mp̄oh̄o ne da mp̄oh̄o nú'ḡ to'o da 'yode'i.

5

Nú'a rí 'ñepi da 'yot'aya gamfri

1 Oguí t̄ai ya zi ndaxjua. Umba ra ts'ofa, ja ra uenda ri dada. Y nuya baḡsa'ñoh̄o umba ra ts'ofa, ja ra uenda ri cu.

2 Ha nuya zi tia umba ra ts'ofu, ja ra uenda ri nana. Nehe ya bas'behña umba ra ts'ofu co ri mfeni xá nt'axi, ja ra uenda ri nju.

3 Xipa ra nija da mats'i ya viuda nú'u xi majuani ya viuda ne jo'o to'o da mats'i.

4 Nú'bu 'nara viuda 'bui yá bātsi o 'bu yá 'beto, nuyá bātsi o yá 'beto go yá uenda da su'u, hingo ra nija. Mahyoni gue nuyá bātsi o nuyá 'beto da badi da hñoja'i co ya mengu ja rá ngu ne da co'tsuabi yá dada yá nana de xa tede, ngue'a gue'a xá hño ne gue'a ri ho Ajuá.

5 Nú'a xi majuani ra viuda ne 'bu sehe, nú'a jo'o to ri su, hōnse tōmbabi rá mfats'i Ajuá, ne nzantho ma pa ra xuui apabi Ajuá, ne api da mats'i'a.

6 Pe nu'a ra viuda øt'e nú'a go da ne, ne hingui 'butho, nú'a hini 'ñepi da t'umba ra mfats'i, ngue'a masque te, pe ja ra uenda ya xa du.

7 'Bepabi ya cu da 'yøt'a núna dí op'a'i nehe, pa hinda nja te da hma de gue'u.

8 'Bu 'nara cu hini jamasu nú'u ja te yá njau, ne ma'na nú'u ya mengu ja rá ngu, nura cu'a hinte ri muui rá jamfri, ne ma'na xá nts'o nú'a øt'e que 'na nú'a hingrá gamfri.

9 Nú'a ra lista habu thu'tsua yá thuhu nú'u ya viuda pepa Ajuá ne t'umba ra mfats'i, nuni mahyoni ja gui hñu'tsua hani yá thuhu hōnse nú'u ya viuda ya pe'tsa thogui hñu'rate njeya, ne bi me'tsa 'nada rá dame.

10 Nehe hñu'tsua hani yá thuhu ya viuda nú'u thandi ne fadi gue pe ya hoga 'befi, ne bi tede xá hño yá bātsi, padi da unga ntsaya ja yá ngu, ne bi xucua yá ua nú'u ya cu mí tsonga ja yá ngu, ne bi mats'i nú'u mi tho ya ts'othogui, ne xa badi xa mefi gatho ya hoga 'befi.

11 Pe nu'u ya viuda ya bas'behñatho, ogui hu'tsua hani yá thuhu ja ra lista, ngue'a ma da zø ra pa da ne da yopa nthati 'ra de gue'u, y njabu ya hinda za da mepabi Ajuá ja rá nija.

12 Y njabu da hnōma'ñu de gue'u ngue'a bi 'uegue de nú'a ra cohi bi me'tsi.

13 Nehe da nzaí gue hinte dyá 'befi ngue'a da nengu. Y hingue hōnse dya dahñei, nehe dya me'bede ne da hñøt'e habu hini 'ñepi, ne da ma nú'a hini 'ñepi da mahma.

14 Hangué nugui dí ne gue da nthati nuya viuda ya bas'behñatho, ne da me'tsa ya bātsi, ne da badi da su yá ngu. Njabu ha, hinda nja te da manga ma ncontrah de guecju.

15 Dí xi'a'i njabu ngue'a 'raya viuda ya xa 'uegue de rá 'ñu Ajuá ne xa deni ra Satá.

16 Hangué 'bu 'nara cu o 'nara nju di pe'tsa 'nara viuda ja rá ngu, dá su pa hinda t'apabi ra mfats'i ja ra nija, pa njabu nura nija da me'tsa ndunthi te da umba nú'u xi majuani ya viuda ne jo'o to'o da mats'i.

17 Nubyá nuyá mefi Ajuá nú'u ri manda xá hño ja ra nija, xi da hnu xá hño por gue'u, ma'na nú'u to'o mamba rá noya Ajuá ne utuate.

18 Ngue'a ra Maca T'ofu ena njaua: "Oxqui tu'tua rá ne nú'a ra ndamfri net'a ra trigo ja ra era." Nehe enga njaua: "Nu'a tó'o ri mpefi rí 'ñepi da t'umba rá thaha."

19 'Bu da 'mai 'na to'o da ñapabi 'nará mefi Ajuá, oxqui camfri 'bu da njo'o yoho o hñu pa da damajuani.

20 Pe nu'bu 'nará mefi Ajuá xi majuani øt'a ya ts'oqui, tsui nts'edi habu da 'yøde gatho ya cu, pa njabu da ntsu nehe nú'u ma'ra.

21 Dí 'bep'a'i gue gui 'yøt'a njabu mahyegui con gatho yá mefi Ajuá. Hingui hñá'mtho nú'u to'o gui 'yøt'ua ra ts'utbi. Nehe padi 'met'o xá hño nú'a te xa nja pa njabu gue'a gui mañ'a. Njabu dí 'bep'a'i ja rá thandi Ajuá ne ja rá thandi

ma Zidadah_u ra Jesucristo ne ja rá thandi yá ε_{nxε} Aju_u nú'_u xa thahni pa da mεpabi'a.

²² Oxqui hu'tsua ri 'yε 'bestho nú'_u to'o ne da mεpabi Aju_u, ngue'a xi'bu hingui 'yo xá hño, y njabu da hm_u gue guí fats'i toho'u ja yá ts'oqui. Pe nu'í, 'bui nzantho strá nt'axi'i.

²³ Ya ogui tsi nsøctho ra dehe. Tsi 'na tæqui ra vinu dega obxi por nú'a ra amui tsu'i.

²⁴ Jamasu 'met'o nú'_u to'o guí hu'tsua ri 'yε pa da mεpabi Aju_u, ngue'a 'ra ri hnequi yá ts'oqui ante dra s_{ucua} ra uenda, pe nu ma'ra asta hinda th_u'mba nguenda ja da hnequi yá ts'oqui.

²⁵ Nehe njabu nú'_u to'o øt'a ya hoga 'bεfi. 'Raya hoga 'bεfi ri hnequi 'bestho. Ha nu ma'ra da hnequi asta 'mefa, ngue'a hingui tsa da gohitho mant'agui ya hoga 'bεfi.

6

¹ Gatho nú'_u to'o 'mεgo, dá umba ndunthi ra t'equ'eí yá hmu, pa njabu hinda hnøma'ñ_u rá thuhu Aju_u nixi da hnøma'ñ_u ma jamfri_u.

² Nu'_u tó'o pε'tsa yá hmu ha ya gamfri, odri dintstho nú'a xipa yá hmu hønse ngue'a nuyá hmu gue go ya gamfri nehe. Dá mεpabi ma'na xá hño ngue'a go ya hm_udi gamfri nú'_u to'o hocuabi yá 'bεfi. 'Ñudi núna dí op'a'i ne njabu guí nzote.

Con basta ra jamfri di johya 'na co nú'a te pε'tsi

³ Nu'bu 'nara ja'i udi ma'na ra nt'utuete ne hingo udi rá hoga noya ma Zidadah_u ra Jesucristo, ne hingo ri dēni nú'a ra nt'utuete nú'a di ma de ma jamfri_u,

⁴ nura ja'i'a ra 'ñets'i ne hinte rá fadi. Xa 'bε rá mfeni ngue'a ri ho to da ntsanoyauí ne da ntsuiuí. Y nuni ja fuhni ra nduste, ya hnecatuhni, ya ts'ante, ya nt'ensfeni.

⁵ Nu'_u tó'o ri ntsanoya njabu, gue'u xa ts'oca yá mfeni ne hingui padi nú'a majuani, ne di 'ñet'a gamfri pa da d_{ah_u} ra boja. Pe nu'í, 'uegue de gue'u.

⁶ Haha, numa jamfri_u xi ri muuí ndunthi, pe nehe ga johyah_u co nú'a dí pε'tshu.

⁷ Ngue'a núju ndá tsøhuua ja ra ximhai hinte duá h_uh_u, y nehe hinda za te ga h_ux_u de guecua.

⁸ Hangué ga johyah_u gue hindrí 'bε te ga tsih_u nixi te ga hehu.

⁹ Ngue'a nu'bu tó'o ne da memati, tagui ja ya ts'oqui ne thát'i pa da 'yøt'a nú'a xá nts'o, ne pε'tsa ya ts'onc'at'i hinte ri muuí, ne honse ra 'ñu. Hangué gue'a da japi da nhuati'u ne da 'mēdi.

¹⁰ Ngue'a nura hm_ute de ra boja ja bí ehni ndunthi ya ts'oqui. 'Raya cu xi xa m_udi ra boja, hangué xa 'uegue de yá jamfri ne xa thogui ndunthi ya dumui.

Ntuhni xá hño ja ra hoga tuhni dega jamfri

¹¹ Pe nú'í rá mēfi'í Aju_u, 'uegue de gatho nuya ts'ot'øt'eya. Go da tēna ra hoga'mui, ra hñoja'i, ra jamfri, ra hm_ute, ra pacencia, ne ra ts'etuete.

¹² Ntuhni xá hño ja ra hoga tuhni dega jamfri. Su ra te pa nzantho nú'a bi 'ra'a Aju_u nu mi zohna'i'a, ne gá damajuani de gue'a ja yá thandi ndunthi ya ja'i.

¹³ Dí 'bep'a'i ja rá thandi Aju_u nú'a to'o ri umba yá te gatho nú'a te 'bui. Y nehe dí 'bep'a'i ja rá thandi ra Zidada Jesucristo nú'a to'o bi m_unga majuani ja rá thandi ra Pilato.

¹⁴ Guehna dí 'bep'a'i gue gui su xá hño nú'a xra 'bep'a'i pa hinto da c'a'ts'a'i, asta ra pa da yopa pengaua ma Zidadah_u ra Jesucristo.

¹⁵ Ngue'a nu sta zø ra ora, Aju_a dua yopa p_ehna ra Zidada Jesucristo dua ehe. Aju_a go guese'a xá nsunda, ne go guese'a ri manda. Go gue'a ra danga Nd_a de gatho ya nd_a, ne go gue'a ra Hmu de gatho ya hmu.

¹⁶ Go guese'a ya mi 'b_ui ne nz_antho da 'm_ui. Go gue'a 'b_u ja ra ñot'i nú'a xi ts_edi, ne hinhya'm_u to xa hyandi'a nixi hingui tsa to da hyandi. ¡Nú'a ja rá ts'edi pa nz_antho, ne go gue'a rí 'ñepi dra nsunda pa nz_antho! Njab_u gue'a.

¹⁷ 'Bepabi nuya memati de nuua ja ra ximhai gue odri 'ñets'i, nixi odi p_e'tsua ra jamfri ra boj_a nú'a hate. Dá m_e'tsua ra jamfri Aju_a nú'a te ne xi ri 'racj_u gatho nú'a te dí hoñh_u pa ga johyah_u.

¹⁸ Nuya memati' _u 'bepabi da 'yøt'e xá hño ne xi da m_efi ndunthi ya hoga 'b_efi. Nu'a te da uni, dá uni con gatho yá m_ui ne con gatho yá paha.

¹⁹ Y njab_u da munts'a 'nara th_ah_a'_u pa rá ñoho ra 'm_ui, ne njab_u da su ra te pa nz_antho.

Yá ngats'i ya noya nú'u bi 'bempa ra Timoteo

²⁰ Nde nubyá, nu'i zi cu Timu, su ra maça noya nú'a xra 'bep'a'i gui ma. Ne oxqui øde ya ts'o'bede nú'u hinte ri muui, nixi oxqui 'yøde nú'u to'o ri ntsanoya, nú'u ma gue p_e'tsa 'nara hoga mf_adi hm_ah_a.

²¹ Y nu'u tó'o xa d_ena nú'a ra mf_adi'a, ya xa 'uegue de ra jamfri. Aju_a da max'a'i. Njab_u gue'a.

RÁ ÑOHO RA TIMOTEO

RÁ ÑOHO RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'A BI 'YOPABI RA TIMOTEO

Ma'na'qui ra apostol Nsan Pablo opabi ra Timoteo

¹ Núgui drá Pablo, rá apostolgui ra Zidada Jesucristo. Ajuá go gue'a rá paha pa bi hñuxcagui drá apostolgui'a ne bi mēncagui ga mā de ra te pa nzāntho nú'a bi ñā'ti da umbi gatho nú'u to'o da gamfri ra Zidada Jesucristo.

² Nú'i zi cu Timu ma hmāca t'u'i ja ra jamfri, dí op'a'i. Ajuá ma Dadahū ne ma Hmuhū ra Jesucristo dá jap'a'i, da mē'ts'a ra nthecate, ne da max'a'i pa gui 'bui te rá 'ñenthō.

Ra apostol Nsan Pablo xipa ra Timoteo da mā de ra Zidada Jesucristo

³ Ajuá dí api ma pa ra xuui, ne ra ora'a nzāntho dí beñ'a'i, ne dí umba njamādi'a por gatho nuya japi 'ra'a'i. Y nehe go gue'a dí pēpabi co ma mfeni xá nt'axi, ngu mi pēpabi nehe ndu ma mbōxita xi maya'bū.

⁴ Y nura ora tso ma mfeni de gue'i nú'a ra pa'a gá nzoni nú'bū dá nhyēguiui, ga nehma ga hant'a'i pa njabū ma'na ga johyaga.

⁵ Nehe dí beni de ri hoga jamfri gui pē'tsi nú'a bi mē'tsa 'mē't'o ri ngande ra nju Loida ne ri māmā ra nju Eunice, y dí pađi xá hño gue ne'i go guet'a ra jamfri gui pē'tsbya.

⁶ Hangue por gue'a dí zo'a'i gue gui 'yōt'a ra ts'edi pa gui pēfi xá hño nú'a ra 'bēfi bi 'ra'a Ajuá gui pēfi nu ndá hu'ts'a ma 'yē.

⁷ Ngue'a Ajuá bi 'racjū 'nara ts'edi pa ga zēdihū, pa da nja ma hmātehū, pa ga su ma mfenihū, hingue pa ga ntsuhū.

⁸ Hangue oxqui ntsa gui mā gue gui camfri ma Zidadahū, nixi oxqui ntsa gui mā gue dí ntsixhū nūgui dí jot'ua fadi ngue'a dí māmā rá noya ra Zidada. Nu'a gui 'yōt'e hā, mānga ra māca noya masque gui tho ya ts'othogui ngu dí thoguiga, ne Ajuá da 'ra'a ra ts'edi pa gui tseti.

⁹ Nú'á go gue'a bi pōhōguihū ne bi zoncahū pa ga 'būhū strá nt'axi. Bi pōhōguihū po rá dānga hmāte bi mēscaguihū, y hingo por ma 'bēfisehū bi pōhōguihū. Go gue'a rá mfeni sēhe pa bi pōhōguihū, ngue'a ante da hyoca ra ximhai ya mi beni dua pēhna ra Zidada Jesucristo pa da pōhōguihū.

¹⁰ Y nu mi zōhōua ja ra ximhai numa Pōhōtehū ra Zidada Jesucristo, ja gue'bū bi hnequi nú'a ra dānga hmāte Ajuá pēscaguihū pa bi pōhōguihū. Ra Zidada Jesucristo go gue'a bi ntāte de ra du, ne bi 'racjū ra te pa nzāntho nú'a hinhya'mū da uadi. Y nurá noya Ajuá go gue'a xicjū de gue'a.

¹¹ Y nugui go bi thuxcagui pa ga mānga nú'a ra māca noya'a. Nehe bi thuxcagui dega apostol pa ga zofo nú'u ya ja'i hingyá xodyo, ne pa ga utuabi'ū rá noya Ajuá.

¹² Y hangue por gue'a dí thogui nuya ts'othoguiya. Pe masque dí ofadi, hindí 'bē ma tsa, ngue'a dí pađi nú'a to'o stá camfriga, ne dí pađi xá hño gue nu'á ja rá ts'edi pa da supca ma te nú'a stá ent'ua ja rá 'yē asta ra pa'a da yopa pengui.

¹³ Nu'i oxqui pumfri nú'a stá xi'a'i, pa njabū gue'a gui 'ñudi nehe, ngue'a go gue'a 'nara hoga nt'utuante. Ne gui 'ñudi co ra jamfri ne ra hmāte nú'a ri 'racjū ra Zidada Jesucristo.

14 Su nehe nú'a ra maça noya xa t'ent'a ja ri 'ye co rá ts'edi ra Maça Ndaḥi nú'a 'b_u ja ma corasoh_u.

15 Nu'i guí paḍi gue nuya cu de guep_u Asia bi zogaguiua seḥe. 'Ra de gue'ḥ go nura cu Figelo ne ra cu Ermogene.

16 Pe nura cu Onesiforo nú'a himbi ntsu bi e bi c'aascau ja ra fadi ne ndunthi ya 'mi'qui bi hñubga ma mui. Y ra Zidada go gue'a da mats'i ne gatho nuya mengu ja rá ngu'a.

17 Ngue'a nu mí zocua Nroma nura cu'a, nú'a bi ja bi hyongagui asta himbi zucagui.

18 Hangu ra Zidada da me'tsua ra ntheocate nura pa'a da nja ra nsuca uenda. Nu'i guí paḍi xá hño gue nu ndá 'b_uh_ub_u Efeso xi bi maxcaguih_u nú'a ra zi cu'a.

2

'Nara hoga soldado de ra Zidada Jesucristo

1 Nu'i Timu ma zi t'ḥ'i ja ra jamfri, xi da zedi ja rá 'befi Aju_u co nú'a ra ts'edi 'racaguih_u ra Zidada Jesucristo.

2 Gatho nú'a dá ut'a'i ja yá thandi ma'ra ya cu, 'ñutuabi nehe nú'ḥ ma'ra ya hoga cu pa nehe da baḍi'ḥ, y njab_u da 'ñutuabi nehe nú'ḥ ma'ra ya cu.

3 Nehe tseta ya ts'othogui ngu 'nara hoga soldado de ra Zidada Jesucristo.

4 Nu 'nara soldado hønse nú'a ra 'befi xa t'umbi gue'a tsa da mefi. Hingui tsa da mefi ma'na ra 'befi. 'B_u da mefi ma'na ra 'befi, hinda pønga rá hmi co nú'a to'o bi umba rá nsu dega soldado.

5 Nehe nura 'ñeni 'b_u hinda 'ñeni ngu rí 'ñehe, hinte ma thah_u da t'umbi.

6 Nehe 'nara mot'i mahyoni 'met'o da mpefi pa da za da xofo nú'a bi mot'i.

7 Beni xá hño nú'a dí op'a'i, y ra Zidada go gue'a da 'ra'a ra mfaḍi de gatho.

8 Dá 'yoda ja ri mfeni ra Zidada Jesucristo nú'a bá e bi 'mui de rá ji ndu ra Davi, ne bi du, nep_u bi yopa nte ma'na'qui, ngu m_unga rá noya Aju_u y dí m_u nehe.

9 Dí tho ya thogui ngue'a dí mamba rá noya Aju_u, ne asta dí jot'a fadi ngu 'nara ts'oja'i. Pe nurá noya Aju_u, nu'a hingui jot'i.

10 Nugui dí tseta gatho nuya ts'othogui pa njab_u nú'ḥ xa huahna Aju_u da za da gamfri ra Zidada Jesucristo ne da mpøhø'ḥ, ne da 'mui pa nzantho ja rá nsunda Aju_u.

11 Nuya ya noya dí op'a'i go guehya xi maju_uni, ne ena:

'B_u stá tuh_u co ra Zidada Jesu, nehe ga 'b_uh_u con gue'a;

12 'B_u ga tseth_u ya ts'othogui, nehe ma ga mandah_u con gue'a.

'B_u ga cønih_u'a, nehe da gøngaguih_u'a.

13 'B_u núj_u hindí øth_u nú'a dí mañh_u, nu'a h_u, nzantho øt'e gatho nú'a m_u, ngue'a nu'a hingui pata rá mfeni.

Rá 'befi rá hoga mefi Aju_u

14 Benbabi ya cu nuya noya dí op'a'i. 'Bepabi'ḥ ja rá thandi ra Zidada gue hinda ntsanoya, ngue'a hinte ri muui, hønse pa da ts'ocua yá mfeni nú'ḥ to'o øde.

15 'Yøt'a ra ts'edi gui nhyoga mefi pa da 'ñotho hanja gui ntsa, ne gui mamba xá hño rá noya Aju_u nú'a m_unga maju_uni, pa njab_u da za gui 'bai xá hño ja rá thandi Aju_u.

16 'Uegue de nú'ḥ hingui o rá 'ñu nú'a m_u y nixi hinte ri muui nú'a mañ'ḥ, ngue'a nu'ḥ tó'o øt'a njab_u ma'na rí duxa ya ts'oqui.

17 Y nú'a mañ'u da ts'ocua yá mfeni ya cu, nja ngu ra cance di ntsini maxøgue ja rá ndo'yo 'na. 'Ra to'o øt'a njabu go gue'a ra Imeneo ne ra Fileto.

18 Nu'ú go gue'u ya xa 'uegue de nú'a majuani, ne mañ'u gue ya xa nuhu nú'u xa du, ne ri ts'ocua yá jamfri ma'ra.

19 Pe nu'u tó'o majuani 'bui ja rá nija Ajuá hinda ma da ts'ocua yá jamfri, ngue'a ra Maça T'ofu enga njaua: "Ra Zidada paði to'o gathu yá meti'a." Nehe ena: "Dá 'uegue de ya ts'oqui gathu nú'u to'o di xøcambenibi rá thuhu ra Zidada Jesucristo."

20 Y nurá nija Ajuá gue'a ngu 'nara danga ngu habu ja ndunthi ya traste, 'ra dega oro, 'ra dega t'axi, 'ra dega za, ha nu ma'ra dega dohmi. Nu'u xá hño, gue'u ma'na thoni'u ne ma'na ri muui. Ha nu'u hints'u xá hño, hints'u thoni ngue'a hini muui.

21 Hangue njabu nehe ya cu, 'bu da 'uegue de gathu nú'a xá nts'o, nu'bú ri muui y thoni pa ya hoga 'befi, ne strá nt'axi ne strá hño pa da mepabi ra Zidada. Nehe di 'bui pa da mefi gathu ya hoga 'befi.

22 Hangue nu'í oxqui tenba yá nts'o'mui ya basja'i. Go da tena ra hñoja'i, ra jamfri, ra hmäte, ne ra hoga'mui mahyegui co nú'u ma'ra ya cu ri xøcambeni ra Zidada co yá mfeni xá nt'axi.

23 Nehe oxqui øt'e ngu nú'a øt'a nú'u ya necio ri ntsanoya ne hinte yá fadi, ngue'a ja fuhni ya tsui.

24 Y nu 'nará mefi ra Zidada hini 'ñepi dra necatsui. Dra hoja'i con gathu ha, ne di paði da nxahnate, ne gathu tsetatho.

25 Nehe co ndunthi ra hñoja'i da umba ra ts'ofu nú'u to'o 'na'ño ma. Xama Ajuá da xocua yá mfeni'u pa da ñobri ne pa da e da baði nú'a majuani.

26 Ne da c'ot'i de yá 'yε ra ts'ondahi nu habu o'u pa øt'tua rá paha'a.

3

Nú'a ma da 'yøt'a ya 'ñagamfri de yá ngats'i ya pa

1 Oxqui pumfri gue nuyá ngats'i ya pa ma da hnequi 'raya pa xá nts'o.

2 Ngue'a ya ja'i dri nsu sche, xi da ne da me'tsa ndunthi ra boja, dya 'ñets'i, dya c'at'i, dya zante, dya ts'o'yøde co yá dada, dya ts'oc'baha, dya 'ñaqu'equ'ei.

3 Hindi ja yá hmäte, dya zamui di otho yá nthecate, dya guxa nc'uamba, hindi tsa da zama yá mfeni pa hinda 'yøt'a ya ts'oqui, dya ts'o'maija'i, ne di utsa gathu nú'a xá hño.

4 Dya betetho'u, hindi tsu te da 'yøt'e o te da ma. Nu'ú ma'na da ne da 'yøt'a ya t'øt'e xá nts'o que da maði Ajuá.

5 Dri 'ñet'a hoja'i pe hindi pe'tsa ra ts'edi pa da 'ñudi ra hñoja'i.

Hangue nu'í gui 'uegue de gue'u.

6 Go guehya ya ja'i cut'a ja ya ngu pa cadi ya 'behña nú'u ri zatho, pa da gamfribi nú'a xipabi'u. Nuya 'behña'u xi tuxa ndunthi ya ts'oqui, ne pe'tsa ndunthi ya ts'onc'at'i.

7 Nzantho ri nxadi nú'a sipi, pe hinhya'mu da za da baði nú'a majuani.

8 Nuya ja'i'u nzantho ri nøt'a thoho ora sipa rá noya Ajuá, nja ngu ra Jane ne ra Jambre bi nøtuabi ra Moise. Gue'u ya ja'i'u xi xa ts'oca yá mfeni ne hingui pe'tsa nú'a ra jamfri xi majuani.

9 Nuya ja'i'u ya hinda ma da hyat'a ma'ra ya ja'i, ngue'a gathu ya ja'i ma da batuabi yá necio, ngu bi nja nú'u yoho ya 'ñøhø bi nøtuabi ra Moise.

Yá ngats'i yá noya ra apostol Nsan Pablo nú'ú bi mēmpa ra Timoteo

¹⁰ Pe nu'í xchá tena ma nt'utuante, xchá tēnga ma 'mái, xchá patca ma mfeni ne ma jamfri, xchá tena ma pacencia ne ma hmāte, ne xchá pādi gatho nú'á stá tseti.

¹¹ Xchá pādi de ya nt'utsate ne de ya ũgui dá thogui nuni Antioquía, nuni Iconio, nuni Listra. Pe de gatho nuya thogui'ú Ajuá bi ñangagui.

¹² Xi majuani, nu'á tó'o camfri ra Zidada Jesucristo ne xi ne da 'mái 'nara hoga'mái, nu'á da thogui ya nt'utsate.

¹³ Pe nuya ts'oja'i ne ya hyate ma'na rí ma xá nts'o. Nu'ú 'yo hate ne thát'i.

¹⁴ Pe nu'í oxqui 'uegue de nú'á xchá pādi, ngue'á ya guí pādi xá hño gue go gue'á majuani ngue'á guí pādi nú'ú to'o bi 'ñu't'a'i.

¹⁵ Y desde gá mbātsi gá pādi ra Māca T'ofu nú'á xicjū de ra Zidada Jesucristo pa da za ga camfri'ū ne njabū ga mpøhøhū.

¹⁶ Gatho ra Māca T'ofu, Ajuá go bi unga ra mfeni pa bi t'ofu. Hangué xá hño ra Māca T'ofu pa da 'ñutuante, pa da ntsate, pa da unga ra ts'ofu, ne pa da 'ñudi ra hñoja'i,

¹⁷ pa njabū nú'ú to'o xa gamfri Ajuá da nxøgue yá mfaði ne da baði da mēfi ya hoga 'bēfi.

4

¹ Dí 'bēp'a'i ja rá thandi Ajuá ne ja rá thandi ra Zidada Jesucristo, go gue'á ma da hña'mba nguenda gatho ya ja'i nú'ú di te ne nú'ú ya hindi te nu stua yopa ehe pa da ndā.

² Guehna dí 'bēp'a'i gue gui mamba rá noya Ajuá, ne gui ja gui 'yøt'e nzantho. Unga ra ts'ofu, ntsate ne nzote con gatho ri hñoja'i, ne gui 'ñutuante.

³ Ngue'á ma da zø ya pa gue ya ja'i hinda ne da 'yøde nura hoga nt'utuante. Nu'ú ma'na da ho da 'yøde nú'á hinxá hño, hangué ma da hyonga 'raya xahnate nú'ú di mā ngu nú'á di ho da 'yøde'ú.

⁴ Nu'ú ya hinda ne da 'yøde nú'á xi majuani. Ma da 'uegue'ū pa da yopa dēna ya 'bede nú'ú xa zanse ya ja'i.

⁵ Pe nu'í, xi da su ri mfeni de gatho nú'á da 'ñehe, ne gui tseta ya dumái. 'Yøt'a ra ts'edi pa gui mamba rá noya Ajuá, ne gui pēfi gatho nú'á ra 'bēfi xa t'a'a'i.

⁶ Ngue'á nugui ya bi zø ra ora pa ga unga ma te. Ya bi zø ra ora ga tsocua nuna ximhai.

⁷ Ya stá øt'a ra ts'edi pa stá ntate ja ra hoga tuhni. Ya stá juata nú'á ra 'bēfi bi t'aqui, ne stá su nú'a ra jamfri bi t'utcagui.

⁸ Hangué nubyá bí 'bescagui 'nara thāhā nú'á ma da t'umba gatho nú'ú to'o ri hñoja'i. Ha nú'á ra thāhā'á ma go da 'raca ra Zidada nú'á ra pa da yopa 'ñehe. Nú'á go gue'á ra hoga nzaya. Y hingo pa hønsegui nura thāhā'á, nehe pa gatho nú'ú to'o tømababi rá yo'ehe'á.

Ra apostol Nsan Pablo xipa ra Timoteo te da 'yøt'e

⁹ Nde nubyá, 'yøt'a ra ts'edi gue 'nitho gui 'ñe gui c'ascagui.

¹⁰ Ngue'á ra cu Dema xa zogagui schēua ne bi ma pa Tesalonica, ngue'á nu'á ma'na bi ho nuna ra ximhai. Ha nura cu Crecente bi ma pa Galacia y nura cu Tito bi ma pa Dalmacia.

¹¹ Hønse ra cu Luca dí 'bū'beua. De má 'ñu gui tsincabū ra cu Marco ngue'á xi xá hño'á pa da maxcagui ja ra 'bēfi.

¹² Y nura cu Tiquico dá pēnpū pa Efeso.

¹³ Nu xcrí ehe gui hancabꝰ ma pat'i duá tsopꝰ Ntroa ja rá ngu ra cu Carpo. Ne gui hancabꝰ ya libro. Nehe oxqui ma gui pumfri gui hancabꝰ nuya libro dega xifri.

¹⁴ Ra Jandro nú'a ra huiti xi xa 'yøtca ndunthi ra nts'o'mꝰ. Ra Zidada go gue'a ma da gu'tuabi de nú'a xa 'yøt'e.

¹⁵ Hangué ne'i nsu ndunthi de gue'a, ngue'a nu'á xi ri nøt'atho de nú'a dí mañꝰ.

¹⁶ Nurá mꝰdi bi zonca ra ts'utbi pa bi xꝰga ra uenda, ni 'na hinto bi maxcagui, ngue'a gatho bi hyegagui sehe. Ajuꝰ da punduabi'ꝰ.

¹⁷ Pe ra Zidada himbi hyegagui sehe. Nú'á go bi 'raca ra ts'edi pa dá ma xá hño gatho nurá noya'a, ne pa bi 'yøde gatho nú'ꝰ ya ja'i hingyá xodyo. Hangué njabꝰ ra Zidada bi ñangagui pa dá c'ot'i de rá ne ra zate.

¹⁸ Nehe ma da ñangagui de gatho nú'a xá nts'o, ne ma da zixcagui pa ga ma ga 'bꝰ nuni mahets'i habꝰ bí manda'a. ¡Nú'á go gue'a dra nsunda pa nzantho! Njabꝰ gue'a.

Rá ngats'i rá carta ra apostol Nsan Pablo ri yopa zenjua ya gamfri ne apa Ajuꝰ por gue'ꝰ

¹⁹ Fat'ajuꝰabꝰ ra nju Prisca ne ra cu Aquila ne gatho ya mengu rá ngu ra cu Onesiforo.

²⁰ Nura cu Rasto bá cohi nuni Corinto, y nura cu Trofimo dá tsogui nuni Mileto ngue'a bi hñeni.

²¹ 'Yøt'a ra ts'edi gui ja gui 'ñehe ante da dagui ya tsꝰ. Fat'ajuꝰ'i ra cu Eubulo, ra cu Pudente, ra cu Linu, ra nju Claudia ne gatho nuya cu 'bꝰiua.

²² Ra Zidada Jesucristo da 'mꝰ con gue'i. Ajuꝰ da max'a'iꝰ. Njabꝰ gue'a.

RA TITO

RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'A BI 'YOPABI RA TITO

Ra apostol Nsan Pablo opabi ra Tito

¹ Núgui drá Pablo rá 'begogui Ajuá ne rá apostolgui ra Zidada Jesucristo nú'a bá pęcagui pa ga mąnga ra noya de ra jamfri, pa da gamfri nú'u xa huahna Ajuá. Ne bá pęcagui pa ga utuabi'u nú'a majuani ngu nú'a dí camfrih, pa njab_u da 'mai'u xá hño ja rá thandi Ajuá,

² ne da me'tsa ra nthø'mate de ra te pa nzantho nú'a bi ñatcaguih Ajuá ante da hyoca ra ximhai. Nu'á pe'tsi da njab_u ngue'a Ajuá hinhya'm_u hate.

³ Ha nu mi zø ra pa, Ajuá ma Pøhøtehu bi 'ñudi nú'a xqui ñatcaguih por nuna maça noya bi 'bepcagui ga ma.

⁴ Nu'i zi cu Tito, dí op'a'i nuna carta, dí ja ra uenda gue ma t'u'i ngue'a go dá zo'a'i de nuna ra jamfri dí pe'tshu. Ajuá ra Dada ne ra zi Hmu Jesucristo numa Pøhøtehu da jap'a'i ne da max'a'i pa gui 'bui te rá 'ñentho.

Nú'a rá 'befi ra Tito nuni Creta

⁵ Nu ndá tsoc'ab_u Creta, dá tsoc'a'i pa gui juata nú'a ra 'befi ri 'bedi, ne pa gui hñuxa ya cu pa da ndá cada 'nara niја de ya hnini hab_u ri munts'a ya cu ngu nú'a dá 'bep'a'i.

⁶ Nuya cu'u mahyoni di 'yo xá hño ne di jo'o to'o da c'a'tsi, ne 'nada rá 'behña di pe'tsi, ne dya gamfri gatho yá bątsi, ne di jo'o to'o da ma gue yá bątsi te yá maña'u ne ya ts'o'yøde'u.

⁷ Ngue'a ya ma'yo de ya niја di supabi rá 'befi Ajuá, hangue mahyoni di 'yo xá hño pa hinto da c'a'tsi. Hindra 'ñets'i, hindra cue, hindra ti, hindra necatuhni, ne hinda ne da dahá ra boја dega nthate.

⁸ Nu'á di øt'e, mahyoni di pađi da unga ntsaya nzantho, ne dri ho nú'a xá hño, ne di 'yo co ndunthi ra mfadi, di 'yo ngu rí 'ñehe, di øt'e ngu nú'a ri ho Ajuá, ne dri nsu sehe.

⁹ Nu'á mahyoni di pađi da su nura hoga noya nú'a mąnga majuani ngu nú'a bi t'utuabi, pa njab_u da za da zo ma'ra co ra nt'utuante nú'a majuani ne da bađi da datuabi nehe nú'u ma'ra to'o di ña de ma'na'ño ra mfeni.

¹⁰ Ngue'a 'bui ndunthi ya ts'o'yøde mąnga ya noya hinte ri muui, ya hyate. Ma'na øt'a njab_u nú'u ya xodyo tenda yá jamfri.

¹¹ Nuya ja'i'u mahyoni da jo'tua yá ne ngue'a udi nú'a hiní 'ñepi da 'ñudi, ne hab_u udi'u ri ts'ocua yá mfeni maxøgue nú'u to gatho 'bui ja ra ngu. Nu'á øt'a njab_u hønse pa da data ra boја.

¹² Nuya me Creta, 'na de yá bađi'u bi ma de yá mengu rá haise ne bi 'ñena: "Ya me Creta nzantho xi ya c'uamba. Xi ya ts'o'mai ngu ya zate, ne ya ts'o'yo'u, ne xi ya dahñei."

¹³ Nú'a bi mąnga nura bađi'a gue'a xi majuani. Hangue ringue'a xi da zofo nts'edi nuya cu pa da gamfri xá hño nú'a majuani.

¹⁴ Nehe xipi gue hinda hñuxa nt'øde ya 'bede nú'a xa bensehe ya xodyo, nixi nú'a ri manda de yá mfeni sehe nú'u ya ja'i hingui camfri nú'a majuani.

¹⁵ Pa nú'u to'o xá nt'axi yá mfeni, gatho ya t'øt'e xá nt'axi pa gue'u. Pe pa nú'u to'o xá nts'o yá mfeni ne hingyá gamfri, gatho ya t'øt'e xá nts'o pa gue'u, ngue'a xá nts'o yá mfeni ne hingui tsa da bađi nda'a ra hño nda'a ra 'ñu.

16 Nu'á ma gue pa Ajuá, pe co yá ts'o'befi dri hnequi gue hina, ngue'a ya ts'o'mai ne ya ts'o'yode, ne hingui tsa da 'yot'e nú'a xá hño.

2

Ra hoga nt'utuete

1 Pe nu'í, nu'a gui ma, ma ngu nú'a udi ra hoga nt'utuete.

2 Zofo nuya zi tio pa hinda nti, dya 'ñequ'ei, ne da 'ño co ndunthi ra m'fadi, da 'mai xá hño ja ra jamfri, da me'tsa ra hmate, ne da zeta nú'a da 'ñepi.

3 Nehe ya zi tia da 'ño xá hño co ra t'equ'ei, hindya guxa nc'uamba, hindya tixfani, da 'ñudi nú'a xá hño.

4 Da 'ñutuabi ya bas'behña gue da ma'di yá dame ne yá batsi.

5 Da 'ñutuabi gue da 'ño co ndunthi ra m'fadi, da 'ño strá nt'axi yá mfeni, da ba'di da su yá ngu, dya hoja'i, ne da 'yote yá dame. Mahyoni da 'yot'a njabu pa ni 'na hinto da ñama'ñu de rá noya Ajuá.

6 Nehe zofo ya batsa'ñohø gue da 'ño co ndunthi ra m'fadi.

7 Ne'i nzantho gui 'yo xá hño pa njabu nu ma'ra da 'yot'a nehe ngu guí ø't'e. Ora guí utuete, 'ñudi nú'a xi majuañi, ne 'ñudi ngu rí 'ñehe.

8 Nehe gui m'anga ya hoga noya nú'u hinda za to da c'a'ts'a'i. 'Bu gui njabu da 'beta yá tsa nú'u to'o ri utsaguihu, ne hinda za da ñama'ñu de guecju.

9 Nehe zofo ya 'bego gue da 'yota yá hmu, ne nzantho da me'fi con gatho yá mai nú'a dra 'bepi. Hindya da'di.

10 Hinda bepi rá hmu, da supa nú'a te pe'tsa rá hmu, pa njabu ya 'bego nzantho da 'ñe'tsua rá nsu rá noya Ajuá ma Pøhøtehu.

11 Ajuá ya xa 'ñudi rá hñoja'i pa gatho ra meximhai da za da mpøhø.

12 Ne co rá hñoja'i'a utcahu gue ga 'ueguehu de ya ts'oqui ne de yá ts'onc'at'i ra ximhai, ne utcahu ga 'bahu ngu rí 'ñehe de dí 'yohua nuya pabya, ne ga 'yohu co ndunthi ra m'fadi, ne ga øthu nú'a xá hño ja rá thandi'a.

13 Nehe utcahu ga ndømhu co ra johya nú'a ra pa da yopa 'ñehe ma zi Pøhøtehu ra Jesucristo co rá nsunda, ngu nú'a xa ñatcaguihu. Y nú'a go guese'a Ajuá ja rá d'anga ts'edi.

14 Nu'á go gue'a bi unsche rá te pa bi ñangaguihu de gatho nú'a xá nts'o. Bi du'a pa bi xugaguihu de gatho ma ts'oqui hu pa dyá metiguihu'a, nehe pa ga ja ga øthu nú'a xá hño.

15 Nuna guehna gui ma, ne gui nzote y gui ntsate. Ne gui ma con gatho ra ts'edi nú'a xa 'ra'a Ajuá pa hinto da 'ñena gue hinte ri muui nú'a guí ma.

3

Nú'a rí 'ñepi da 'yot'a ya gamfri

1 Nehe bembabi ya cu gue da 'yota ya nda ne gatho ma'ra nú'u to'o ha ra ts'utbi, hinda nø'tuabi, ne di 'bai pa da 'yot'a gatho nú'a xá hño.

2 Hinda ñama'ñu de ni 'naya' miqu'eiui, hindya necatuhni, di ja yá hmate, ne xi da nhyoja'i con gatho yá miqu'eiui.

3 Ngue'a nuju ma'met'o ndyá 'ñamfenihu, ndyá ts'o'yodehu, hinduí øtehu Ajuá. Stí 'medihu ja ya ts'oqui. Ndí pe'tshu ndunthi ya ts'onc'at'i ne ya ts'ojohya de ra ximhai. Ndí 'bahu ja ra nts'o'mai ne ndí hyocuahú nú'a te mi pe'tsa ma'ra. Ndyá nt'utsahu ne ndrí 'ñutsahu 'na ngu ma'na.

4 Pe Ajuá ma zi Pøhøtehu bi 'ñutcahu rá hñoja'i ne rá d'anga hmate nú'a pescahu.

⁵ Hangué nu'á bi pøhøguih_u. Hingue bi pøhøguih_u por ma hoga 'bɛfih_u nú'á stá øthmah_u. Nu'á bi pøhøguih_u ngue'á bi huegaguih_u ne bi xugaguih_u de ma ts'oquih_u nu ndá yopa 'buh_u ma'ra'yo, ne bi 'rac_u ra Maça Ndahi pa bi patca ma 'm_uih_u.

⁶ Ajuá bá pɛncaguih_u rá Maça Ndahi con gatho rá ts'edi ngue'á ma zi Hmuh_u ra Jesucristo bi pøhøguih_u.

⁷ Hangué po rá danga hñoja'i Ajuá ya hinte ma ts'oqui dí tuh_u, ne dí tøm_uh_u ra te pa nzantho nú'a bi ñatcah_u.

⁸ Nuya noya dí mā go guehya majuani, hangue dí ne ja guetb_u gui mā pa da ja da 'yøt'e'uh_u xá hño gatho to'o xa gamfri Ajuá. Go guehya ya noya xá hño, go 'nara hño pa gatho ya ja'i.

⁹ Oxqui hu'tsua nt'øde nuyá noya ya 'bɛmfeni gá ja'i, nixi nuyá 'bede xa zansɛ'uh_u de maya'b_u. Oxqui mpamhyaui'uh_u nixi gui ntsanoyau de rá ley ra Moise, ngue'á gatho nuya 'bede'uh_u hinte rí hñaqui y nixi hinte ri muu.

¹⁰ 'B_u 'na to'o 'ueca ya cu ne ya xcá zofu yo'qui o hñu'qui ne hinxa ne xa 'yøde, 'ueque'á.

¹¹ Ngue'á nú'í guí paði gue nú'a ra ja'i'a ya xa 'uegue de nú'a majuani ne øt'a ya ts'oqui, hangue po rá mfeni sɛhe'á ya xa ncondena.

Ra Tito sipi da mats'i 'raya cu

¹² Nu xcrá pɛhn'ab_u ra cu Artema o ra cu Tiquico, gui ja gui 'ñehe 'bestho pa Nicopoli pa ja grá nthɛuini, ngue'á stá beni gue ja ma grá 'buhni nuya pa sta dagui ya tsɛ.

¹³ Bá nexa ra cu Sena nú'a ra pønjya, ne ra cu Polo, ne umbabi'uh_u gatho nú'a te da 'yøt'tua ra 'bɛdi má 'ñu.

¹⁴ Nehe numa zi cuh_u bí 'b_ui de guerp_u gui zofu pa da nzai da mpɛfi xá hño, hingue da 'mũtho, pa njab_u da za da mfaste'uh_u hab_u mahyoni.

Rá ngats'i rá carta ra apostol Nsan Pablo ri yopa zɛnjua ya gamfri ne apa Ajuá por gue'uh

¹⁵ Ri fat'ajuá'i gatho núy_u dí 'b_u'beua. Nehe fat'ajuab_u gatho nú'uh_u ma hmáca cuh_u ja ra jamfri. Ajuá da jap'a'ih_u grí gathoh_u. Njab_u gue'á.

RA FILEMÓN RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'A BI 'YOPABI RA FILEMÓN

Ra apostol Nsan Pablo opabi ra Filemón

¹ Núga drá Pablo dí jot'ua ja ra fadi po rá ngue ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. Zi cu Fili, ma zi hm̄aca cu'ihē ne ma compa'ihē de ja rá 'bēfi Ajuā, núga ne ra cu Timu dí op'a'ihē nuna carta.

² Dí p̄mpabihe ra nzēngua gatho ya cu nú'ū ri munts'ibū ja ri ngu. Nehe dí p̄mpahe ra nzēngua ra nju Apia, ne ra cu Arquipo, go gue'a faxcahe pa dí ñambahe rá noya Ajuā.

³ Ajuā ma Dadah_u ne ma zi Hmuh_u ra Jesucristo da jap'a'ih_u ne da max'ah_u pa gui 'buh_u te rá 'ñēntho.

Rá jamfri ne rá hm̄ate ra Filemón

⁴ Ora dí apa Ajuā, nzāntho dí beñ'a'i nehe, ne dí umba njam̄adi'a

⁵ ngue'a dí øde de nú'a ra hm̄ate ne ra jamfri guí p̄'tsua ma Zidadah_u ra Jesu, ne de ra hm̄ate guí p̄'tsua gatho nú'ū xa gamfri Ajuā.

⁶ Nehe dí apabi Ajuā por nú'ū to'o xa gamfri ngue'a xa hyant'a'i ri jamfri, pa da hñani'ū gatho nú'ū ya jap̄i ri 'racj_u ra Zidada Jesucristo.

⁷ Nu'i ma zi cu'i, xi xcá jaqui ga johya ne xcá hubga ma m̄ai, ngue'a dí øde tengu ri hm̄ate, asta ma'ra ya cu xcá nupa yá mfeni.

Ra apostol Nsan Pablo apa 'nara favo ra Filemón pa ra Onesimo rá nzai'bēgo

⁸ Núga rá apostolgui ra Zidada Jesucristo, hangue dí h̄a ra ts'ēdi pa ga 'bēp'a'ihm̄a guí 'yøt'e nú'a rí 'ñēp'a'i,

⁹ pe nu'a ga øt'e, ma'na xá hño ga a'a'i 'nara favo co ra hm̄ate. Núga drá Pablo ya drá daqu'ei y dí jot'ua ja ra fadi po rá ngue ra Zidada Jesucristo,

¹⁰ dí bante'i po ra cu Onesimo, núni ri 'bēgohm̄a, ya bi gamfri Ajuā ngue'a dá zofo de guecua ja ra fadi, y dí øt'a ra uenda gue ma t'ū ngue'a bi gamfri nú'a dá xipi.

¹¹ Ya pa xa thogui, nuni ra Onesimo himrá hoga 'bēgo himi p̄p'a'i ngu rí 'ñēhe, p̄e nubyá h̄a, go 'nara hoga 'bēgo pa gue'e ne pa gueque nehe.

¹² Dí p̄n'a'ibū pa da yopa 'm̄ap̄u ma'na'qui, hangue numahño, ja ra uenda go gueque dá tsømb_u, ngue'a xi drí madini.

¹³ Nuga ga neh̄m̄a ga tsami pa da m̄ēpcaguiua ja ra fadi, pa nú'a go gui p̄p̄cahm̄a, go da m̄ēpcani núbya de dí oua fadi po rá ngue ra m̄aca noya.

¹⁴ Pe hindí ne ga øt'a njab_u nsinque ri nsequi, ngue'a hindí ja'i gui faxqui, p̄e 'b_u gui faxqui, dí ne gue de ri pahase.

¹⁵ Pøde Ajuā bi 'yøt'e pa bi 'ba't'a'i 'raya pa ra Onesimo, pa njab_u da yo menga ja ri ngu pa gui 'buhui pa nzāntho,

¹⁶ ya hingue ngu 'nadra 'bēgotho, nubyá ya go 'nara hm̄aca cu. Nugá xi dí madini, pe nu'í ma'na rí 'ñēp'a'i guí m̄adi ngue'a nubyá hingo hønse ri 'bēgotho, nehe go ri cu de ja ma Zidadah_u.

¹⁷ Nu'b_u grí maçagui ngu 'nara hoga compa ja rá 'b_{efi} Aju_a, nu'b_u nu sta zømb_u ra cu Onesimo, xi da numahño, 'yøt'a ra uenda gue go guecagui dá tsømb_u.

¹⁸ 'B_u xa 'yøt'a'i 'nara nts'o'm_{ui}, o 'b_u tu'a 'nara thai, go da tsogagui de ma uenda.

¹⁹ Núga drá Pablo dí huxa ma thuhu co ma 'yεε gue go ma ga ju't'a'i. Nugá hinga ma ga eñ'a'i gue go guí tucagui ngue'a go dá xi'a'i rá noya Aju_a.

²⁰ Hangue dí bante'i guí 'yøt'a núna dí xi'i, ngue'a guí camfri ra Zidada Jesucristo, pa njab_u gui jaqui ga johya, ngue'a dí ncu_u ja ra Zidada Jesu.

²¹ Dí op'a'i ngue'a dí paði xá hño gue xi grá hoga'yøde, ne dí paði gue ma'na ndunthi ma guí 'yøt'e que núna dí xi'a'i.

²² Y nehe dí ne ga xi'a'i gui hoqui hab_u ga tsaya, ngue'a dí tø'mi gue nú'a xcá 'yaph_u Aju_a ma da 'yøt'e pa ga mab_u ga tsøñ'ah_u.

Rá ngats'i rá carta ra apostol Nsan Pablo ri yopa zengua ya gamfri ne apa Aju_a por gue'u

²³ Peñ'a'i ra nzengua ra cu Epafra núni jot'ua fadi nehe mahyεgui con gueque po rá ngue ra Zidada Jesucristo.

²⁴ Nehe peñ'a'i ra nzengua ra cu Aristarco, ne ra cu Dema, ne ra cu Luca, nuy_u go guehy_u faxcagui ja rá 'b_{efi} Aju_a.

²⁵ Ma Zidadah_u ra Jesucristo da jap'a'ih_u guí gathoh_u. Njab_u gue'a.

RA EBREO

RA CARTA NÚ'A BI 'BEMPA YA EBREO

Ajuḗ bá p̄hna rá T'ḗ pa bi zocaguihḗ

¹ Maya'bḗ Ajuḗ bi zofu ndu ma xitahḗ ndunthi ya 'mi'qui de 'rama'na'ño ya modo. Go yá 'mehni bi xipabi rá noya 'na hangutho pa go bi zofu'ḗ ndu ma xitahḗ.

² Pe nubyá de yá ngats'i ya pa, Ajuḗ bá p̄hna rá T'ḗ pa bi zocaguihḗ. Ajuḗ bi 'yent'ua ja rá 'yε'a pa bi hyoca mahets'i ne ra ximhai ne gatho nú'a te ja, ne xa dapabi'a gatho nú'a te ja pa rá meti'a.

³ Y nurá nsunda rá T'ḗ Ajuḗ gue'a rá nsunda rá Dada nehe, y nurá 'm̄i rá T'ḗ Ajuḗ gue'a rá 'm̄i Ajuḗ ra Dada. Gatho ya t'ø't'e nú'ḗ bi ja mahets'i ne nú'ḗ jaua ja ra ximhai o ja rá 'yε ra T'ḗ, ne nu'á ri su'ḗ co rá ts'edi rá noya. Go gue'a bi du pa bi xugaguihḗ gatho ma ts'oquihḗ, nepḗ bi ma mahets'i ne bá hudi ja rá 'ñei de habḗ bí hudi Ajuḗ rá Dada to pe'tsa gatho ra ts'edi.

Rá T'ḗ Ajuḗ ma'na hḗ ra ts'edi que ya εnxε

⁴ Rá T'ḗ Ajuḗ ma'na hḗ ra ts'edi que ya εnxε, ne Ajuḗ bi hñu'mbabi'a 'nara thuhu ma'na ja rá nsu que nú'a pe'tsa ya εnxε.

⁵ Ajuḗ hinhya'mḗ xa 'ñembabi 'nara εnxε ngu nuna ra noya bi xipa rá T'ḗ, bi 'ñembi:

Nu'i go gue'e ma T'ḗ'i,

ne nubyá ri hnequi ja yá thandi ya ja'i gue go ri Dadagui.

Ajuḗ hinhya'mḗ bi ma de 'nara εnxε:

Nuga go gueque drá Dadagui'a,

ne nú'a go di gue'a ma T'ḗ.

⁶ Ha nu mbá p̄hna Ajuḗ rá 'ra T'ḗ ja ra ximhai, bi 'ñena njaua:

Gatho ya εnxε dá nsundabi ma T'ḗ.

⁷ Y de ya εnxε Ajuḗ bi 'ñena njaua:

Ya εnxε nú'ḗ p̄pcagui ne dí p̄hni, dí japi da nja ngu ra nd̄ahi,

ne dí japi da nja ngu 'nara tsibi.

⁸ Pe Ajuḗ bi 'ñemba njaua rá T'ḗ:

Nu'i grá Ajuḗ, ma gui nd̄a pa nz̄antho;

ne nuri hmanda gue'a 'nara hmanda dega hoga ts'utbi.

⁹ Xi grí ho 'bḗ t'ø't'a ra hño, pe hingrí ho 'bḗ t'ø't'a ra nts'o'm̄i;

hangue por gue'a núga ri Ajuḗgui stá hux'a'i,

ne stá 'ra'a ndunthi ra johya que gatho ma'ra nú'ḗ to'o 'b̄i con gue'e.

¹⁰ Nehe Ajuḗ bi 'ñemba njaua rá T'ḗ:

Nu'i grá zi Hmu, go gue'e gá hoca ra ximhai de mi othotho gatho nú'a te ja;

ne go gue'e gá hoca mahets'i.

¹¹ Gatho'ḗ ma da uadi, pe nu'í ma gui 'b̄i pa nz̄antho.

Gatho'ḗ ma da thegue ngu thegue 'nara dutu;

¹² ma gui pants'i'ḗ ngu 'nara he,

ne ma gui pati'ḗ ngu 'raya zεhe.

Pe nu'í go di gue'atho pa nz̄antho,

y nuri te hinhya'mḗ ma da uadi.

¹³ Ajuḗ hinhya'mḗ bi 'ñembabi ni 'nara εnxε ngu nuna ra noya bi xipa rá T'ḗ, bi 'ñembi:

Hñudiua ja ma 'ñei,
asta hinga tsogui ri ncontra ri nga'ti ri ua.

¹⁴ Gatho ya enxε go dega ndahitho ne pepabi Ajuā, xuá mehni pa da mepabi gatho ya nthahni nú'ua ma da mpøhø.

2

Jamasuh_u ra mpøhø

¹ Hangue por gue'a mahyoni ga huxh_u nt'øde de nú'a stá ødeh_u, pa njab_u hinga 'uegueh_u de nú'a dí camfrih_u.

² Nú'a ra ley bi manda Ajuā maya'b_u po ya enxε bi fadi gue go gue'a majuañi, ne Ajuā bi castiga ngu mrí 'ñepi nuto bi 'yøt'a ya ts'oqui ngue'a himbi ne bi 'yøte'a.

³ Nu'bá çhanja da za ga mponth_u rá cue Ajuā 'b_u núju hindí huxh_u nt'øde xá hño nuya hoga noya xi di muui ndunthi ne xicj_u hanja da za ga mpøhøh_u? Nuya hoga noya dega mpøhø go rá mudi bi manse ra Zidada Jesu, nep_u nú'ua to'o xi bi 'yøde nuya noyaya bi xicj_u gue go gue'a majuañi.

⁴ Nehe Ajuā bi damajuñi mahyεgui co nú'ua to'o bi xicaguih_u nuya ya noya, ngue'a bi 'ñudi 'raya nt'udi, ne bi 'yøt'a ya danga milagro ne ma'ra ya danga 'εfi, ne bi 'racj_u ra ts'edi de ra Maça Ndañi ngu tengu rá paha Ajuā pa ga pεph_u'a cada 'na de guecj_u.

Ra Zidada Jesucristo bi 'ñe bi nja'i ngu núju yá cuguih_u

⁵ Nehe Ajuā hinxa hñuxa ya enxε pa go da ndā ja nú'a ra 'ra'yo ximhai ma ga xi'ah_u.

⁶ Nu'a xa 'yøt'e, xa hñuxa ya ja'i pa go da ndā'ua, ngu mąnga 'na xeni de ja ra Maça T'ofu ne ena:

Nu'i Ajuā ma Dada'i, çte ri muui ra ja'i de ra ximhai pa guí beni de gue'a?

Çte ri muui'a pa guí ne gui fats'i?

⁷ Go 'raya patho ma'na xcá umba yá nsu ya enxε que gue'a, ne 'mefa gá umba ra nsu xi ra dangui ngu nú'a ra nsu t'umbabi 'nara ndā. Ne xcá hñuts'i pa da manda ya t'øt'e nú'ua xcá hoqui;

⁸ xcá hñuts'i'a pa da manda gatho.

Njab_u Ajuā xa hñuxa ya ja'i pa da manda gatho nú'a te ja ja ra ximhai ne himbi gotho ni 'nara t'øt'e nú'a himbi t'ent'ua ja yá 'ye'ua. Pe nubyá hinxa hnequitho gue ya ja'i dri ndā de gatho ya t'øt'e.

⁹ Pe dí pah_u gue nura Zidada Jesu hā, ri ndā de gatho ya t'øt'e. Pe po 'raya patho ma'na bi nja yá nsu ya enxε que gue'a, y njab_u bi du po rá ngue gatho ya ja'i po rá hñoja'i Ajuā. Pe nubyá ya xa t'umba 'nara nsu dega ndā, ngue'a bi sufri ne bi du por guecj_u.

¹⁰ Ajuā bi hyoca gatho ya t'øt'e pa rá nsunda'a, ne ri su. Hangue bi 'ñepi bi mehna ra Jesu pa bi sufri, pa njab_u bi nhyoga pøhøte pa da za da zixa gatho nú'ua yá batsi Ajuā pa da 'muhui'ua ja rá nsunda'a.

¹¹ Ra zi Hmu Jesu go gue'a ri t'axca ya ja'i de yá ts'oqui. Y nú'ua ne nú'ua to'o xa t'axqui, 'nada yá Dada. Hangue ra zi Hmu Jesu rá T'ua Ajuā hindi ntsa da 'ñena gue go gue'ua yá cu.

¹² Hangue enga ja ra Maça T'ofu:

Nú'ua ma cu ma ga xipabi de gue'e,
y con gue'ua ma ga tu't'ahe ya jahñā ja ra hmunts'i.

¹³ Nehe ena:

Ma ga huxa ma jamfri ja Ajuā.

Nehe ena:

Ja dí 'bucua co nuyá yá bātsi Ajuá xa 'yentc'a ja ma 'ye.

14 Nuyá bātsi Ajuá go ya meximhai pe'tsa ra ji co ra ndo'yo, hangue ra Zidada Jesu bi 'ñe bi nja'i nehe ngu'ya pa bi za bi du, ne co nú'a rá du bi thogui'a bi za bi huatua rá ts'edi ra ts'ondāhi nú'a to'o mi hā ra ts'edi de ra du.

15 Y njabū bi za bi 'be ra ntsu nú'u to'o nzantho mi tsu ra du.

16 Dí padihū gue ra Zidada Jesu himbi 'ñehe pa e da mats'i ya enxē. Nu'á bi 'ñehe pa e bi maxcaguihū nūjū stí 'ñehehū de yá ja'i ndu ra Abrá.

17 Y pa bi za bi maxcaguihū, mahyoni bi thogui gatho ngu nú'a dí thoguihū nūjū yá cuguihū'a. Hangue ja rá nthecate con guecjū, ne bi nhyoga ndā gá macja de guecjū ja rá 'befi Ajuá, ngue'a po nú'a ra du bi thogui, Ajuá bi za bi punga ma ts'oquihū.

18 Y nubyá nú'á tsa da maxa nú'u to'o tho ya thogui, ngue'a nuse'a bi sufri ne bi tho ya thogui nehe.

3

Ra Zidada Jesu ma'na ja rá nsu'a que ra Moise

1 Hangue ma zi māca cu'ihū, nú'ahū xa zohna'ihū Ajuá pa gui maha mahets'i, xi da beñhū ra Zidada Jesucristo nú'a rá 'mehni Ajuá pa bi 'ñutcahū nú'a dí camfrihū, nehe go gue'a ma ndā gá macjahū de ma jamfrihū.

2 Ajuá go bi hñuts'i'a pa da ndā gá macja, y nu'á xi pēpabi xá hño, nja ngu ra Moise bi mēpabi xá hño nu mi supa gatho rá hnini Ajuá.

3 Y ra Zidada Jesu ma'na ri 'ñepi da nja rá nsu que ra Moise, nja ngu nú'a to'o hoca 'nara ngu, ma'na ja rá nsu'a que ra ngu.

4 Ngue'a 'nara ngu, 'bai to'o xa hyoqui, pe nu Ajuá go gue'a bi hyoca te gatho ja.

5 Xi majuañi ra Moise mi gue'a 'nara hoga 'bēgo mi supa rá hnini Ajuá, y nú'a mrá 'befi'a mri damajuani de nú'a mi ma da mānga Ajuá 'mefa.

6 Pe ra zi Hmu Jesucristo go gue'a ra ndā de rá hnini Ajuá, ngue'a go gue'a rá T'a'a, y nu'á nzantho øt'a rá 'befi xá hño. Y nujú go rá hniniguiehū Ajuá 'bū xi ga suhū ma jamfrihū asta rá ngats'i ra pa, ne xi ga tømhu co 'nara johya nú'a ra nthø'mate dí pe'tshū.

Ra tsaya pa rá hnini Ajuá

7 Ra Māca Ndāhi bi 'ñena ja ra Māca T'ofō:

'Bū núbya gui 'yøhū, nú'ahū zo'ahū Ajuá,

8 osti megui ri corasohū ngu bi nja nú'u ya ja'i mri 'ñoui ra Moise ja ra mbonthi ne bi nø'tuabi Ajuá y bi tsø'tua rá mui.

9 Nehe bi 'ñena Ajuá: Ndu ri dadahū xi mi mfadagui'ū, masque xqui hyanda ya dānga nt'udi stí øt'a ja yá thandi de nú'u ñote njeja bi 'ño'u ja ra mbonthi.

10 Hangue por gue'a bi tsøtca ma mui'ū, ne dá ena: “Nuya ja'i'ū nzantho 'yo 'nambū yá mfeni, ne hinxa ne'ū xa 'yøt'a ngu nú'a stá xipabi.”

11 Hangue bi tsøtca ma mui'ū, ne dá jurabi gue hinda ma da ntsaya'ū con gueque ja ma tsaya.

12 Ma zi cu'ihū, jamasuhū gue ni 'na de gue'ahū hinda nts'oca ri mfenihū po ra 'ñajamfri nú'a da ja'ahū gui 'ueguehū de Ajuá nú'a te.

13 Nu'a gui 'yøth_u, 'na pa ngu 'na pa gui nupa mfenih_u 'na ngu ma'na de núbya zocj_u Ajuá, pa ni 'na de gue'ah_u hinda hya'ah_u ya ts'onthate de ya ts'oqui ne da ja'ah_u da megui ri corasoh_u.

14 Ngue'a 'b_u ga siguih_u ga camfrih_u asta rá ngats'i ra pa, ne hinga 'uegueh_u de nú'a stá camfrih_u desde rá mædi, nu'bú há, ga johyah_u ga 'b_uh_u mahyεgui co ra Zidada Jesucristo pa nzantho.

15 Beñh_u nú'a ra xeni hab_u ena:

'B_u núbya gui 'yøh_u, nú'ah_u zo'ah_u Ajuá,
osti megui ri corasoh_u ngu bi nja nú'ú ya ja'i mri 'ñoui ra Moise ne bi nø'tuabi
Ajuá y bi tsø'tua rá mæi.

16 ¿To'o nú'ú bi 'yøde rá noya Ajuá nep_u bi nø'tuabi? ¿Ha gue hingo gue'ú nú'ú bá pønga de Egipto, nú'ú bá tsi ra Moise? Haha, go gue'ú.

17 Ne ¿xi con to'o bi bø rá cue Ajuá gatho nú'ú ñote njeya? ¿Ha gue hingue co nú'ú bi 'yøt'a ya ts'oqui, hangue ja bi du de guehni ja ra mbonthi ne ja bi gohini yá ndo'yo'ú? Haha, go gue'ú.

18 Ne ¿xi to'o nú'ú bi má Ajuá gue xi majuañi hinda ma da ntsayauí Ajuá ja rá tsaya? ¿Ha gue hingo nú'ú bi nts'o'yøde? Haha, go gue'ú.

19 Hangue dí pah_u xá hño gue nu'ú himbi za bi ntsayauí Ajuá ja nú'a rá tsaya ngue'a himbi ne bi gamfri'ú.

4

1 Nubyá jatho nú'a ra tsaya xquí hña'tuabi nú'ú ya ja'i mri 'ñoui ra Moise, y go gue'a ri ñatcaguih_u Ajuá. Hangue mahyoni xi ga nsuh_u pa ni 'na de guecaguih_u hinga 'besh_u nú'a ra tsaya'a.

2 Ngue'a nú'a ra hoga noya bi sipabi nú'ú ya ja'i'ú hinte bi muui pa gue'ú ngue'a himbi gamfri'ú.

3 Pe núju dyá gamfrih_u há, ma ga cuth_u ja rá tsaya Ajuá pa ga tsayah_u con gue'a, pe nú'ú to'o mri 'ñoui ra Moise, himbi ntsaya'ú ja rá tsaya Ajuá, ngue'a Ajuá bi 'ñena:

Nú'ú ya ja'i'ú bi tsøtca ma mæi, ne dá jurabi
gue hinda ma da ntsaya'ú con gueque ja ma tsaya.

Nu'ú himbi yut'i ja rá tsaya Ajuá masque ya mi ja nú'a ra tsaya'a desde mi uadi bi hyoca ra ximhai, hangue ja bi ntsaya'a.

4 Ngue'a ja ra Mæca T'ofó má de rá yoto ma pa, hab_u ena njaua:

Rá yoto ma pa Ajuá hinte ma 'bæfi bi 'yøt'e, ngue'a ya xquí ua gatho rá 'bæfi,
hangue bi ntsaya.

5 Ne ma'na ra xeni de ra Mæca T'ofó ena:

Nú'ú ya ja'i'ú hinda ma da ntsaya'ú con gueque ja ma tsaya.

6 Nú'ú to'o rá mædi bi 'yøde ya hoga noya himbi yut'i'ú hab_u da ntsaya'ú con gue'a, ngue'a myá ts'o'yøde'ú, hangue nubyá jatho ra hña'ti pa to da yut'i da ntsaya con gue'a.

7 Ngue'a Ajuá bi hñuxa ma'na ra pa pa to da yut'i da ntsaya con gue'a, y nú'a ra pa bi má go guepya ya paya. De ya xquí thogui ndunthi ya jeya Ajuá bi zocaguih_u po yá noya ndu ra Davi. Nu'a bi má ja ra Mæca T'ofó ja nú'a ra xeni hab_u stá mañh_u, ne ena:

'B_u núbya gui 'yøh_u, nú'ah_u zo'ah_u Ajuá,
osti megui ri corasoh_u.

8 'B_u ra Josue xa zixhmá nú'ú mri 'ñoui ra Moise pa xa ntsayahmá'ú, nu'bú Ajuá hinxá yopa mæhmá de ma'na ra pa.

⁹ Hangué dí pãhũ gue jatho 'nara tsaya pa gatho rá hnini Ajuã, 'nara tsaya hinhya'mũ ma da uadi.

¹⁰ Ngue'a nu'ũ tó'o ya xa yãt'a ja nú'ã ra tsaya'a, ya tsaya de gatho yá 'bẽfi, ngu bi ntsaya Ajuã de gatho rá 'bẽfi'ã.

¹¹ Hangué nu'ã ga øthũ ra ts'edi pa ga cũthũ ja nú'ã ra tsaya'a. Xi ga nsuhũ gue ni 'na de guecjũ hinga nts'o'yødehũ ngu nú'ũ mri 'ñoui ra Moise, hangué himbi za bi yãt'a habũ mi ne Ajuã xa ntsayauihmã'ũ.

¹² Ma ga nsuhũ, ngue'a rá noya Ajuã ja rá te, ne pe'tsa ndunthi rá ts'edi, ne pãtcahũ asta mbo ma mfenihũ. Nu'ã ma'na ja rá ts'edi que nu'araza ra huai dega yo filo. 'Nara huai tsa da yãt'a ja ya tøcando'yo ne tsa da hyeca ya ndo'yo, pe nurá noya Ajuã ma'na ja rá ts'edi, nú'ã tsa da xenga gatho ya mfeni pa da japi da hnequi gatho nú'ã bengã ja rá mfeni 'na, ne hanja ne da 'yøt'e nú'ã beni da 'yøt'e.

¹³ Ajuã handi ne pãdi gatho nú'ã dí øthũ ne dí beñhũ, ngue'a nú'ã gatho go xa hyoqui ne pãdi gatho nú'ã te ja. Ne hinda za te da t'acuaabi nixi te da jømbabi'ã, ngue'a nú'ã ya pãdi gatho, y go gue'a ma ga daphũ nguenda de gatho nú'ã stã øthũ.

Ra Zidada Jesu go gue'a ra ndã gá macjã

¹⁴ Ra Zidada Jesucristo rá T'ũ Ajuã gue'a ma dangã ndã gá macjahũ y bi ma bí 'bũ ja rá thandi Ajuã. Hangué por gue'a mahyoni ga siguihũ xã hño ja ma jamfrihũ.

¹⁵ Ngue'a numa ndã gá macjahũ pãdi gue otho ma ts'edihũ ora dí thohũ ya ts'othogui o ra ora ne da thacjũ pa ga øthmahũ 'nara ts'oqui, hangué nu'ã pẽscãhũ ra nthecate, ngue'a ne'ã bí thogui njabũ ngu nú'ã dí thohũ nehe, pe nu'ã hinhya'mũ bi 'yøt'a 'nara ts'oqui.

¹⁶ Hangué hinga ntsuhũ ga joñhũ ja rá thandi Ajuã nú'ã ra hojã'i, ne ga xiphũ gatho nú'ã dí thoguihũ, y nu'ã da huegaguihũ, ne da maxcaguihũ ora dí homfũ rá mfats'i, ngue'a nú'ã xi ra dangui rá hñojã'i pa guecaguihũ.

5

¹ Cada 'nara ndã gá macjã de ja ra ndãxjua ley xa thahni de ja ya jã'i, ne xa thuts'i pa da mepabi Ajuã po rá ngue ya jã'i. Nu'ũ xa thuts'i pa da umbabi Ajuã nú'ũ ya 'baha hãxa ya jã'i, ne gatho ya hñã'ti degã mbo'oni nú'ũ umbabi Ajuã pa da pumba yã ts'oqui.

² Nú'ũ ya ndã gá macjã ja yã ts'oqui nehe. Hangué por gue'a tsa da zofõ co ra nthecate nuya jã'i øt'a ya ts'oqui ne hingui pãdi nú'ã øt'e'ũ.

³ Hangué ya ndã gá macjã pe'tsi da hyo ya mbo'oni pa da umbã Ajuã, hingue hõnse pa yã ts'oqui ya jã'i, nehe pa yã ts'oqui de guesẽ'ũ.

⁴ Y hingui tsa de guesẽ 'na da gũ ra nsu degã ndã gá macjã. Ngue'a Ajuã go huansẽ'ã nú'ã to'o da mẽ nú'ã ra 'bẽfi'ã, njabũ ngu ra Aarón, Ajuã go bi huansẽ'ã.

⁵ Ra Zidada Jesucristo bi njabũ nehe. Nu'ã himbi hñuxãse rá nsu degã ndã gá macjã, nu Ajuã go gue'a bi umbabi nú'ã ra nsu'ã. Xqui 'ñembabi ja ra Mãca T'õfo:

Nu'i go gue'e ma T'ũ'i;

ne nubýã ri hnequi ja yã thandi ya jã'i gue go ri Dadagui.

⁶ Nehe ja ma'na ra xeni de ra Mãca T'õfo, Ajuã bi xipabi rá T'ũ, bi 'ñemi:

Nu'i go gue'e grã macjã pa nzãntho
ngu bi macjã ra Melquisede.

⁷ Nu de mi 'bucua ra Zidada Jesucristo ja ra ximhai, bi 'yapabi Ajuá rá Dada nú'a mi tsahma xa ñani'a pa hinxa duhma. Xi mi apabi rá Dada con gatho rá mui asta mi zoni'a. Y nurá Dada bi 'yøtua rá nt'adi'a, ngue'a ra Jesu nzantho mi ø'tua gatho rá paha rá Dada.

⁸ Pe nu'a masque go gues'e'a rá T'u Ajuá, pe ma'na mi 'yo mi paði da 'yø'tua rá paha Ajuá po nú'a bi sufri.

⁹ Hangué nu de mi paði da 'yø'tua gatho rá paha'a, nu'bá nu'a bi za bi pøhø nú'u gatho to'o øte'a.

¹⁰ Y Ajuá bi umbabi ra nsu dega ndá gá macja ngu bi macja ra Melquisede.

Xá nts'o pa to'o da 'uegue de rá jamfri

¹¹ Dí pe'tsa ndunthi te ga xi'ahu de guehna, masque xá hñei ga xi'ahu xá hño ngue'a hinxca nehú da zo ja ri mfenihú xá hño rá noya Ajuá.

¹² Ya ø'ta ndunthi ya pa xcá camfrihú. Y nubyá ya go gri xahnatehú hmaha pa ma'ra, pe hinxa za te xcá 'yøthú. Nu'ahu mahyoni to da yopa 'ñu't'ahu ma'na'qui nú'u ya mudi nt'utuáte hingui hei de ra Maça T'ofó. Xcá yopa njahu ngu ya bñtsi nú'u tsatho, otho yá ts'edi.

¹³ Hangué mahyoni da t'u't'a'ihú co ya noya hingui hei, ngu ra t'uca bñtsi nú'a hñnsé ra 'ba tsi, ne hingui paði da zi ma'ra ya nzaqui, ngue'a nu'ahu hingui pahú tengu ra hoga te de ja rá noya Ajuá.

¹⁴ Pe nú'u ma'ra ya nzaqui, gue'u pa ya danga ja'i, njabatho nehe nú'u ya nt'utuáte ma'na xá hñei gue'u pa nú'u to'o ya ja yá mfeni xá hño pa da baði nda'a ra hño nda'a ra 'ñu.

6

¹ Hangué hinga ñahú hmaha de nuya ya mudi nt'utuáte de ra jamfri de ra Zidada Jesucristo, ma ga ndanga ja'ihú ja ma jamfrihú. Ya hinga yopa mañhú gue mahyoni ga ñobrihú de gatho nuya 'bëfi tsixcahú ja ra du, y gue mahyoni ga camfrihú Ajuá.

² Nixi ga yopa mañhú de nura sistehe, nixi de nú'a dí hu'tsuahú ma 'yehú nú'u xa gamfri, nixi de nú'a ma da yopa nte nú'u xa du, nixi de ra nsuca uenda nú'a ma da nja rá ngats'i ra pa, pa da hñanga cada 'na rá njut'i pa nzantho.

³ Nu'a ga øthú, co rá mfats'i Ajuá, ma'na ga pahú nú'a da maxcahú pa ma'na da nte ma jamfrihú.

⁴ Nu'u tó'o ya bi hñani ra hyats'i de rá noya Ajuá, ne xa baði tengu nú'a ra 'baha dega te bí ja mahets'i, ne xa baði tengu ra japi ri unga ra Maça Ndahi,

⁵ ne xa baði tengu ra hño de rá noya Ajuá, y co nuya danga nt'udi xa hyandi xa baði'u tengu rá nsunda nú'a ra te ma da nja 'mefa,

⁶ pe masque gatho nuya bi baði'u, nu'ú himbi ne bi sigui, hangué bi 'uegue'u de rá 'ñu Ajuá, y ya njabú hinda za da yopa mengui pa da ñobri'u. Ngue'a go gue'u ngu ri yopa pont'ua rá T'u Ajuá co yá 'yε sehe'u, ne ri 'betua rá tsa ja yá thandi ya ja'i.

⁷ Gatho ya ja'i nja ngu ra hai ri 'ñuni co nura 'ye 'uai. 'Bú nú'a ra hai da umbabi 'nara hoga sofo nú'a to'o pëfi'a, nu'bá ja ri hnequini rá japi Ajuá.

⁸ Pe nu'bú nú'a ra hai da unga 'nara sofo dega 'mini ne dega ts'ondapo, nu'bá hinte ri muui'a, hñnsé ra ts'one tø'mi ne ra tsibi pa da nzø.

Ra nthø'mate nú'a faxcaguihú pa hinga 'ueguehú de nú'a dí camfrihú

⁹ Pe nu'ah_u, ma zi hmādi cu'ihe, masque stá xi'ahe gatho nuya noyaya, dí pāhe xá hño gue nu'ah_u hinxcá 'ueh_u de rá 'ñu Ajuā ngu xa nja nú'ú ma'ra. Dí camfrihe gue ma gui hñāñh_u gatho ya japi de ra mpøhø.

¹⁰ Ajuā xi ra hoja'i, hinda ma da pumfri de nuri 'befih_u xcá pefih_u dega hmāte ja rá thuhu'a. Xcá faxh_u ya cu y astabya guí sigui guí faxh_u'a.

¹¹ Pe nu'a xi dí nehe, dí nehe gue cada 'na de gue'ah_u mahyεgui ngu guí øth_u ra ts'edi guí faxh_u ma'ra ya cu, nehe guí øth_u ra ts'edi guí pε'tsh_u xá hño asta rá ngats'i ra pa nú'a ra nthø'mate guí pε'tsh_u, pa njab_u guí hñāñh_u nú'a guí tø'mh_u.

¹² Hindí nehe da zu'ah_u ra ndahñei. 'Yøth_u ngu bi 'yøt'a nú'ú bi gamfri xá hño ne bi dø'mi asta himbi hñāni nú'a xqui ñā'tua Ajuā.

¹³ Ajuā, nu mi ñā'tuabi ya japi ra Abrá, bi jurasε da umba nú'a bi ñā'tuabi. Himbi jura de ma'na, bi jura de rá thuhuse'a, ngue'a go guesε'a ra dāngui de gatho ma'ra.

¹⁴ Hangue nu'á bi 'ñena: “Ma xi ga jap'a'i pa da nxānda ndunthi ri 'beto ne ri mbong'βeto.”

¹⁵ Ra Abrá bi dø'ma ndunthi ya pa asta himbi hñānga nú'a xqui hñā'tuabi.

¹⁶ Ya ja'i dí jura co 'nara thuhu nú'a pādi gue ma'na ra dāngui de gue'ú, pa da jamfri nú'a mañ'ú, ne njab_u hinda za to'o da 'ñembi gue hinga majuañi nú'a mañ'ú.

¹⁷ Hangue por gue'a Ajuā bi jurabi nú'ú to'o xqui ñā'tua ra hñā'ti, pa da 'ñutui'ú gue nu'á hinda ma da pata nú'a xqui beni.

¹⁸ Hangue ga pāh_u gue nú'a ra hñā'ti bi ñātcāh_u Ajuā ne nú'a bi jura'a, gue'ú yoho ya noya hinda za da mpadi, ngue'a Ajuā hingui tsa da nhyate de nú'a xa mā. Hangue co nú'ú ya noya'ú Ajuā 'racj_u 'nara dānga humai nú'ú stá joñh_u con gue'a pa da sugaguih_u, ne dí tø'mh_u ga hñāñh_u nuna ra hñā'ti dega hoga nthø'mate bi 'racj_u'a.

¹⁹ Y nuna nthø'matenā faxcāh_u ndunthi pa hinga 'uegueh_u de Ajuā. Nja ngu nú'a ra bōja rá thuhu ra ancla di t'ent'a ja ra ndehe pa tsāma ra barco pa hinda 'uegue de hab_u 'bai'a, njab_u nehe numa nthø'mateh_u xa zøni asta ra Māca Luga hab_u bí 'b_u Ajuā.

²⁰ Nuni ja bí 'b_uhni nehe ra Zidada Jesu. Nú'á bi 'met'o de guecj_u pa bi xogah_u ra 'ñu, ne pa bi ndā gá macjā pa nzāntho ngu bi ndā gá macjā ra Melquisede.

7

Ra Zidada Jesu bi thuts'i dega macjā ngu bi macjā ra Melquisede

¹ Nura Melquisede mrá ndā de ra hnini Salé, ne mrá macjā de Ajuā nú'a bí 'b_ui mahets'i. Bi ma bá thādi ra Abrá pa bá japi nu de ya mbá pengui bá ntunhui 'raya ndā ne bá ntāte'a.

² Nep_u nura Abrá bi umba ra Melquisede 'nara 'ret'a parte de gatho nú'a bá hānga ja ra tuhni. Nura thuhu Melquisede ne da 'ñena “ra hoga ndā”, y nura noya Salé ne da 'ñena “ra hoga'mai”. Hangue nura Melquisede mrá hoga ndā ne mrá ndā dega hoga'mai.

³ Nú'á hingui mānga ja ra Māca T'ofø to'o mrá dada nixi to'o mrá nana, y nixi hab_u bá ehe. Nehe hingui mā de rá 'b_ui, nixi hingui mā ua bi du. Hangue go gue'a 'nara nt'udi de rá T'ú Ajuā nú'a to'o ra macjā pa nzāntho.

⁴ Páḥ_u gue nura Melquisede xi mrá dāngui rá nsu. Hangué nura Abrá nú'á mrá dada de ya xodyo bi umba ra Melquisede 'nara 'ret'a parte de gatho nú'á bá ḥanga ja ra tuhni.

⁵ Nú'ú yá t'ú ra Leví bi thuts'i dega macja bi hmandabi ngu mǎnga rá ley ra Moise gue da 'yapabi gatho ya ja'i de ra hnini 'nara 'ret'a parte de ra nthebe, y gatho ra hnini mi ncu con gue'ú, ngue'á gatho ya ja'i de ra hnini mahyēgui co ya macja bá ehe de ra Abrá.

⁶ Masque nura Melquisede hinte myá njauí nuya Levita, pe nura Abrá bi umbabi ra Melquisede 'nara 'ret'a parte de ra nthebe, ha ra Melquisede bi japa ra Abrá nú'á to'o ya xqui ñá'tuabi yá japi Ajuá.

⁷ Y dí páḥ_u xá ḥño gue nu'á tó'o ri unga ra japi, ma'na ra dāngui rá nsu que nú'á to'o ḥani.

⁸ Ya Levita mi t'umbabi 'nara 'ret'a parte de ra nthebe, pe bi du'ú. Ha ra Melquisede nehe'á bi t'umbabi 'nara 'ret'a parte de ra nthebe, pe nu'á ja ra uenda tetho, ngue'á hingui mǎnga ja ra Mǎca T'ofu ua bi du.

⁹ Ra Leví ne gatho yá t'ú nú'ú bi macja mi t'umbabi'ú ra 'ret'a parte de ra nthebe, ne da za ga mañḥ_u gue nehe'ú bi umbabi ra Melquisede ra 'ret'a parte de ra nthebe nú'b_u mi ø't'a njab_u nehe ra Abrá.

¹⁰ Masque ra Leví himi 'bũitho nu mi ma ra Melquisede bá thadi ra Abrá, pe ja ra uenda ya mi 'bũi'á, ngue'á nu'á mi 'bũitho ja rá ndo'yo ra Abrá.

¹¹ Ya Levita mi tuabi ya me Israel te mi mahyoni da 'yøt'e pa da 'yøt'a nú'á mi mǎnga ra ley, ngue'á nu'ú go myá macja'ú. 'B_u co yá 'bēfi ya Levita mi tsa da 'mǎmǎ xá ḥño ya me Israel co Ajuá, nu'b_u ya himi mahyoni xa thuxḥmǎḥ_u ma'na'ño ra macja. Pe bi thuts'i ma'na'ño ra macja, y nura macja'á bi thuts'i dega macja ngu bi macja ra Melquisede, hingue ngu ra Aarón.

¹² 'B_u da mpadi ya macja, mahyoni da 'bata ra ley nehe.

¹³ Bi mǎnga ja ra Mǎca T'ofu gue ma Zidadah_u ra Jesucristo mi ma da macja ngu bi macja ra Melquisede. Ra Zidada Jesucristo hinte myá njauí ya Levita, y nú'ú mi ja te yá njauí'á hinhya'm_u xqui macja'ú.

¹⁴ Ngue'á xa fadi xá ḥño gue numa Zidadah_u bá ehe de yá ja'i ra Judá. Ne ra Moise nu mi mǎ de ya macja, hinhya'm_u bi mǎ gue da 'm_ui ya macja de yá t'ú ra Judá.

¹⁵ Nu mi thuxa ma'na'ño ra macja nú'á di ngu ra Melquisede, nu'b_u ma'na bi fadi gue nuya Levita mi pe'tsi te da 'bati.

¹⁶ Nura macja'á himbi thuts'i ngu mǎnga ja ra ley gue mahyoni di ja te dyá njauí ra Leví pa da za da macja, pe nu'á bi thuts'i ngue'á pe'tsa rá te nú'á hinhya'm_u da uadi.

¹⁷ Hangué Ajuá bi mǎ de gue'á ne bi 'ñena:

Nu'i go gue'e grá macja pa nzantho,
ngu bi macja ra Melquisede.

¹⁸ Bri 'bata ra ndaxjua ley nú'á mi ja, ngue'á bi 'ñotho rá ts'edi ne hinte bi mfaste,

¹⁹ ne himbi za bi patua yá mfeni ya ja'i pa bi 'm_ui xá ḥño co Ajuá. Pe nubyá dí pe'tsh_u 'nara hoga nthø'mate ma'na xá ḥño, ngue'á po ra Zidada Jesucristo da za ga 'b_uḥ_u xá ḥño co Ajuá.

²⁰ Ajuá bi jura nu mi ḥñuxa ra Zidada Jesucristo dega macja.

²¹ Nu mi thuxa ya Levita dega macja, himbi 'm_ui to'o mri jura por gue'ú. Pe nu mi thuxa ra Zidada Jesucristo ḥ_u, Ajuá bi jura por gue'á, ngue'á ja ra Mǎca T'ofu bi 'ñena njaua:

Ajuá bi jura, ne hinda pata nú'a bi mañ'a ne bi ñena:

“Nu'i go gue'e grá macja pa nzantho, ngu bi macja ra Melquisede.”

²² Hangue ra Zidada Jesucristo go ra ndá gá macja ne bí 'bui ja rá thandi Ajuá, hangue dí pahú xá hño gue ma da t'ot'e nú'a ra cohi dí pe'tshu co Ajuá, nú'a ma'na xá hño que nú'a ra mudi.

²³ Ja ra ndaxjua ley mi mahyoni da mpadi ya macja ngue'a nzantho mi tu'u.

²⁴ Pe nura Zidada Jesu go gue'a 'bui bya pa nzantho, y hinhya'mu dra patua rá nsu dega macja.

²⁵ Hangue nu'á tsa da pøhø pa nzantho gatho nú'u to'o ri joni co Ajuá po rá thuhu'a, ngue'a nú'a go gue'a 'bui pa nzantho pa da 'yapabi Ajuá por gue'u.

²⁶ Hangue ra Zidada Jesu gue'a ra danga ndá gá macja ndí hoñhu, ngue'a xá nt'axi, hinga hyate, himbi 'yot'a ni 'nara ts'oqui masque xi bi 'ñouia ya 'yot'ats'oqui, ne 'mefa bri 'ueque de gue'u, ne bri ts'its'i pa mañá mahets'i habu bi t'umba rá nsu.

²⁷ Nu'á hinga mahyoni da hyo ya mbo'oni hyastho ngu mi ot'a ya ndá gá macja ja ra ndaxjua ley. Nu'á 'met'o mi ho ya mbo'oni pa dra sũcua yá ts'oqui de gues'e'u, nepu 'mefa mi ho ya mbo'oni pa dra sũcua yá ts'oqui ma'ra ya ja'i. Pe ma Zidadahu ra Jesucristo hingui njabu, ngue'a nú'á 'na'quitho bi unse rá te pa da xũcua yá ts'oqui ya ja'i.

²⁸ Nuya ndá gá macja mi thuts'i ngu manga ra ley, myá 'ñøhø dega 'yot'ats'oqui. Pe 'mefa de ra ley, Ajuá bi jura ne bi hñuxa rá T'u pa bi ndá gá macja, nú'á bi nhyoga ndá gá macja pa nzantho.

8

Ma zi Hmuhu ra Jesu go gue'a bi maxcahu pa dá hañhu ya hñá'ti de ra 'ra'yo cohi

¹ Nú'a xi dí ne ga xi'ahu go guehna núna ma ga ma, gue dí pe'tshu 'nama ndá gá macjahú nú'a bí hudi nuni mahets'i ja rá 'ñei de habu bí hudi Ajuá ra Dada to'o pe'tsa gatho ra ts'edi.

² Go gue'a pe ra 'befi dega macja nuni mahets'i habu bí ja nú'a ra Mäca Luga bi hyocse Ajuá, hingo bi hyoca ya ja'i.

³ Gatho ya ndá gá macja xa thuts'i pa da umba Ajuá ya 'baha ne da hyo ya mbo'oni pa da umbabi'a, hangue ne ma Zidadahu ra Jesucristo mi pe'tsi da uni te da uni nehe.

⁴ Nu'bu nú'a di 'bũcua thoho hmañá ja ra ximhai, hindi tsa da macja'a de guecua, ngue'a ya 'buiua ya macja nú'u ri unga ya 'baha ngu manga ja rá ley ra Moise.

⁵ Nuya macja 'buiua pe ra 'befi dega macja pe nú'a pefi'u gue'a 'nara nt'uditho de nú'a bí t'ot'a nuni mahets'i. Hangue Ajuá xqui xipabi ra Moise ante da mudi da hyoca ra nija dega carpa, ne xqui 'ñembabi: “Beni gui 'yot'a gatho ya t'ot'e ngu nú'a dá u't'a'i nuni ja ra t'øhø Sinai.”

⁶ Pe numa ndá gá macjahú bí ot'a 'nara 'befi nú'a ma'na xá nsunda, ngue'a po nú'a bi 'yot'e'a, Ajuá bi 'yot'a 'nara cohi con guecju nú'a ma'na xá hño que nú'a mi ja ja ra ndaxjua ley, y nuna 'ra'yo cohiná bi mudi co ma'ra ya hñá'ti ma'na xá hño.

⁷ Nu'bu nú'a ra mudi cohi xa bøni xá hño hmañá, nu'bú ya himi mahyoni xa njahmá nuna ma'na ra cohi.

⁸ Pe Ajuá bi hyandi gue hinxmá hño nú'a mi ot'a ya ja'i co nura mudi cohi, hangue Ajuá bi ma de gue'u ja ra Mäca T'ofu, ne bi 'ñena njaua:

Núga drá Ajuá dí ena: Ma da zø ra pa ra ora
ga p'e'tsa 'nara 'ra'yo cohi co ya me Israel ne ya me Judá.

⁹ Hingá ngu nú'a ra cohi dá p'e'tsua ndu yá xita'u
nu ndá p'e'tsua ra nthecate de duá tsi de Egipto;
nu'ú himbi 'yøt'a nú'a ra cohi dá p'e'tsi con gue'u,
hangue nugá dá hεp'u, njab'u ena Ajuá.

¹⁰ Nuna guehna ra cohi ma ga p'e'tsi co ya me Israel nu sta thogui ya pa de ra
m'udi cohi, njab'u ena Ajuá:

Ma ga huxa 'nara 'ra'yo mfeni ja yá mfeni'u pa da 'yøtca ma hmanda.
Y numa ley ma da 'm'ui ja yá coraso'u pa njab'u nura ley'a ma da 'yøt'e'u con
gatho yá paha.

Nep'u ma da b'adi'u gue go drá Ajuá de gue'u,
y nu'ú go ma hnini'u.

¹¹ Nuya pa'u ni 'na hinda 'ñutuabi rá miqu'eiui
y nixi 'nará cu, pa da 'm'ui con gueque,
ngue'a gatho'u mahyεgui ma da 'm'ui con gueque,
ngu ya d'angui ngu ya notsi.

¹² Ngue'a ma ga pumbabi'u yá ts'ot'øt'e,
ne hinhya'm'u ma ga yopa benbabi yá ts'oqui.

¹³ Nu mi mā Ajuá de nura 'ra'yo cohi, nu'b'á nu'á ya bi zogui dega ndaxjua
nura m'udi cohi. Hangue nú'a ya bi ts'ogui dega ndaxjua, ne 'yo rí ndaxjua,
nú'á 'bestho ma da 'm'edi.

9

Ra Maça Luga hab'u mi ja ra sɔcambeni nuua ja ra ximhai, ne nú'a bí ja mahets'i

¹ Ja nura m'udi cohi mi ja ya hmanda pa hanja da sɔcambeni Ajuá, nehe mi
ja 'nara nija nuua ja ra ximhai.

² Nú'a ra nija'a xqui thoqui dega carpa, y madetho de nura nija xqui jot'i
co 'nara x'ani dutu mrá thuhu ra cortina. Nura m'udi ngu mi thu'mbi ra Maça
Luga, ne ja mi jani ra mfoxyo, ne ra mexa hab'u mi cuxa ya thuhme nú'u mi
thuts'i ja rá thandi Ajuá.

³ Y de mbo hab'u mi jot'i co nú'a ra cortina'a, ja mi jani nú'a rá ñoho ra ngu
mi thu'mbi ra Maça Luga Xá Nsunda.

⁴ Ne mbo de guehni ja mi jani ra ata dega oro pa ja mi ts'atni ra 'tuts'i, ne
ja mi jani ra caha de ra cohi nú'a mi tu ra oro maxøgue, y de mbo ra caha'a ja
mi jani ra t'uca ts'øe dega oro hab'u mi 'be'tsa ra maná. Nehe ja mi 'be'tsini de
mbo ra caha nura ts'ut'o ra Aarón xqui 'roho. Ne ja mi 'be'tsini nú'u ya xingdo
hab'u mi nt'ofu nú'u 'ret'a ya mandamiento de ra m'udi cohi.

⁵ Y maña de ra caha'a ja mi tøhni yoho ya εnxε xqui thoqui dega oro, y nuni
ja guehni mri hnequi rá nsunda Ajuá. Nuya εnxε mi co'ma co yá hua nú'a
ra caha dega oro hab'u mi joxa ra ji pa ra pumbate. Y ya dá gue'a dá xi'ah'u,
ngue'a nubyá hinda za ga xi'ah'u gatho de guehna.

⁶ Y ya de mi ja gatho nuya t'øt'eya, nuya macja nzantho mi c'at'a ja ra m'udi
ngu pa mi pε yá 'be'fi dega macja.

⁷ Pe nura ñoho ra ngu hønε ra ndá gá macja mi c'at'ini 'na'quitho ra jεya. Y
nura ora mi c'at'ini'a, gue'b'u mi haxa ra ji dega mbo'oni pa mi umbabi Ajuá,
pa 'mεt'o dra sɔcuabi yá ts'oqui'a, nep'u pa yá ts'oqui ya ja'i.

8 Con guehna utcah_u ra Māca Ndāhi gue nú'a ra Māca Luga Xá Nsunda hinxqui xoguitho pa to da yŕt'ini nú'b_u mi t'òt'etho ra sòcambeni ja ra mudi ngu.

9 Nú'a ra nija'a dega carpa gue'a 'nara nt'udi pa núju dí xòcambeni_h Ajuā nūya mapaya. Nuni ja t'uni ya 'baha ne tho ya mbo'oni ngu mānga ra ndaxjua ley. Pe hinga co nuya t'òt'e'ū da za da t'axca yá mfeni nú'ū to'o òt'a ya sòcambeni njab_u.

10 Ngue'a nuya sòcambeni'ū gue'ū hõnse dega hñuni, ne dega ts'ithe, ne dega nsuqui. Nú'ū ya hmāda mi òt'ū gue'ū hõnse pa mi t'axca yá ndo'yo. Nú'ū ya hmāda'ū bi nja rá ts'edi asta nú'a ra pa bri pata ra ndaxjua cohi pa bi nja 'nara 'ra'yo cohi nú'a ma'na xá hño.

11 Y nubyá ya xa zòhò ra Zidada Jesucristo y go gue'a ra ndā gá macja de gatho nú'ū ya hoga t'òt'e òt'a nura 'ra'yo cohi jabya. Nú'a ra Māca Luga Xá Nsunda nú'a bí ja nuni mahets'i hab_u bí 'bui dega macja ma Zidadah_u, hingo xa hyoca ya ja'i y gue'a ma'na xá hño que hab_u mi òt'a yá sòcambeni ya macja nuua ja ra ximhai.

12 Ra Zidada Jesucristo 'na'quitho bi yŕt'a nuni ja ra Māca Luga Xá Nsunda mahets'i. Ne himbi unga yá ji ya t'axi, nixi ya t'untfani, ngue'a nu'á go bi unse rá macja ji, pa njab_u da za da unga ra mpòhò pa nzantho.

13 Ma'met'o co ra jintfani ne ra ji'yo ne rá 'bospri ra t'untfani nú'a mi ts'at'a ja ra ata, mi hnaxa nú'ū ya ja'i xqui nts'oqui pa mri yopa t'axca yá ndo'yo, pa da 'mai xá hño ma'na'qui.

14 ¡Pe nubyá, xi ma'na ndunthi di muui rá ji ra Zidada Jesucristo! Ngue'a nu'á po rá ndāhi'á nú'a pe'tsi pa nzantho, bi unse rá te ngu 'nara hñ'a'ti pa Ajuā, y nsinque ni 'nara ts'oqui mi tu. Y njab_u nurá ji'a xugaguih_u gatho ma mfenih_u pa hinga siguih_u ga òth_u ya 'bèfi nú'ū da za da zixcah_u ja ra du, y njab_u da za ga pèpabih_u Ajuā nú'a te.

15 Hangue po rá du ma Zidadah_u ra Jesu bi nja ra 'ra'yo cohi, pa njab_u gatho nú'ū to'o bi zohna Ajuā da hñānga pa nzantho gatho nú'a xa hñā'tuabi Ajuā'ū ngu 'nara tsogui. Ngue'a ra Zidada Jesucristo bi du pa njab_u Ajuā bi za bi pumbabi ya ts'oqui nú'ū to'o mi 'bui ja ra ndaxjua cohi.

16 Dí pah_u gue pa da muui 'nara tsogui, mahyoni 'met'o da du nú'a to'o tsogui ra tsogui.

17 Pe hinte di muui nú'a ra tsogui 'b_u tetho nú'a to'o tsogui ra tsogui.

18 Hangue nu mi t'òt'e ra mudi cohi mi mahyoni da hñā'ma ra ji pa bi mudi.

19 Ra Moise nu mi hñe'ta gatho ya hmāda de ra ley pa bi 'yòde gatho ya ja'i, bi g_u 'nará 'ye 'nara ndapo rá thuhu ra isopo, ne mi thu'ta ja rá ñani co ra thēnga xi'yo, ne bi thint'a ja ra jintfani ne ra ji'yo nthants'i co ra dehe, nep_u bi naxa hab_u mi nt'ofò ra ley, nep_u bi naxa gatho ya ja'i.

20 Nu mi 'yòt'a njab_u ra Moise bi 'ñena: "Nuna go guehna ra ji pa da mudi ra cohi nú'a bi 'yòt'a Ajuā con guecju."

21 Nehe bi naxa ra ji ja ra nija dega carpa ne gatho ja ya t'òt'e mi jani pa mri mpèfi ja rá 'bèfi Ajuā de mbo nú'a ra nija'a.

22 Hangue mānga ra ley gue casi gatho mahyoni da nt'axqui co ra ji, y nu'b_u hindra hñā'ma ra ji hinda za da thāca ya ts'oqui.

Ra Zidada Jesu bi unse rá te'a 'na'quitho pa bi hñāca gatho ya ts'oqui

23 Hangue co yá ji ya mbo'oni mi pè'tsi dra t'axca ra nija dega carpa ne gatho ya t'òt'e mi jani, nú'ú gue'ū 'nara nt'udi de nú'a bí ja mahets'i. Pe gatho nú'a bí ja mahets'i ma'na di muui que nuya t'òt'e'ū. Por gue'a mi mahyoni

da nt'axqui nú'a bí ja mahets'i co ma'na ra ji nú'a ma'na di muui que yá ji ya mbo'oni.

²⁴ Ngue'a ra Zidada Jesucristo himbi yat'a ja 'nara maça luga nú'a xa hyoca ya ja'i, ngue'a nú'a ra luga habu mi cat'a ya macja pa da hñaxa ra ji gue'a 'nara nt'uditho de nú'a bí ja mahets'i. Ra Zidada Jesucristo bi yat'a ja ra Maça Luga nuni mahets'i, y nuni ja bí 'buhni'a ja rá thandi Ajuá pa bí adi por guecju.

²⁵ Nu'á himbi manga rá ji ndunthi ya 'mi'qui. Pe nú'a ra nda gá macja nuua ja ra ximhai tat'a jeya mi cat'a ja ra Maça Luga Xá Nsunda ne mi haxa ra ji, pe hingo rá jise'a.

²⁶ Nu'bu ra Zidada Jesucristo mi pe'tsi xa manga rá ji ndunthi ya 'mi'qui, nu'bá mi pe'tsi xa du hmaḡa ndunthi ya 'mi'qui desde mi thoca ra ximhai. Pe nu'a bi 'yot'e'a, de yá ngats'i ya pa bá ehe ja ra ximhai pa bi unse rá te'a 'na'qui thoho pa bi hñaca gatho ya ts'oqui.

²⁷ Ajuá xa hñuts'i gue pe'tsi te da du 'na'qui nuya ja'i, nepu de gue'a da tha'mba nguenda'u.

²⁸ Njabu nehe ra Zidada Jesucristo 'na'quitho bi du pa bi hñá'tsua yá ts'oqui ya ja'i. Y nura'ño'qui ma da menguiua ma'na'qui, ma da mengui pe ya hingue pa da yopa hñá'tsua yá ts'oqui ya ja'i, ngue'a 'na'quitho bi 'yot'e. Nu'á ma da mengui hõnse pa da zixa nú'u to'o tõ'mi'a.

10

¹ Ra ndaxjua ley mi gue'a 'nara nt'uditho de nuya japi mi ma da nja 'mefa. Nura ley'a hingo xi mi gue'a majuani. Nura ley'a co nuyá ji ya mbo'oni mi tho nzantho tat'a jeya himbi za bi t'axca yá ts'oqui ya ja'i pa xa za xa 'mudi xá hño co Ajuá.

² Bu majuani co yá ji ya mbo'oni xa za xa xucua yá ts'oqui gatho, nu'bá ya hinxa sigui xa thohma ya mbo'oni, nu'bá co 'na'quithohma. 'Bu xi majuani xa t'axca yá ts'oqui nú'u to'o mi hopa ya mbo'oni Ajuá, nu'bá ya hinxa behma'u gue mi tuda yá ts'oqui.

³ Pe co nuya mbo'oni mi ho'u tat'a jeya, ma'na mi beni'u de yá ts'oqui mi tu,

⁴ ngue'a hinda za da thaca ya ts'oqui co ya jintfani nixi co ya ji'yo.

⁵ Hangue nu mi zõhõ ma zi Hmuhu ra Jesu nuua ja ra ximhai bi 'ñembabi Ajuá njaua:

Ma Dada'i, nu'i hingá ne gá hani yá ji ya mbo'oni nixi ma'ra ya 'baha; hangue gá hogagui co ma ndo'yo.

⁶ Nixi gá ho nú'u ya mbo'oni tho pa da ts'at'i, nixi nú'u tho pa da hñaca ya ts'oqui.

⁷ Hangue nuga dá ena: "Ajuá ma Dada'i, stá eheua pa ga øt'a'i ri paha, ngu nú'a xa t'ofu ja ra Maça T'ofu gue ga øt'e."

⁸ Rá mudi, ra Zidada Jesu bi 'ñena: "Nu'i hingá ne gá hani yá ji ya mbo'oni nixi ma'ra ya 'baha, nixi hingá ne nú'u ya mbo'oni tho pa da ts'at'i, nixi nú'u tho pa da hñaca ya ts'oqui. Hingá ho gatho nuya t'õt'eya." Njabu bi ma ra Zidada, y gatho nuya t'õt'e'u gue'u ri manda nura ndaxjua ley.

⁹ Nepu bi 'ñena: "Ajuá ma Dada'i, stá eheua pa ga øt'a'i ri paha." Nú'u ya noya bi manga ma zi Hmuhu ra Jesu ne da 'ñena gue nu'á bi 'ñe bi hñaca nú'u tho ya mbo'oni pa go bi unse rá te'a pa da xucua yá ts'oqui ya ja'i.

¹⁰ Hangue go rá paha Ajuá pa bi xugaguihu ngue'a 'na'quitho bi unga rá ndo'yo ma Zidadahu ra Jesucristo pa gathoguihu.

¹¹ Gatho ya macja de ya xodyo hyastho mi pe yá 'befi dega macja, mi ho ya mbo'oni nzantho y guet'u ya hña'ti mi uni nzantho. Mi sigui mi øt'a njabu'u masque co nuya mbo'oni mi ho'u hinhya'mu bi za bi xuca ya ts'oqui.

¹² Pe nura Zidada Jesucristo 'na'quitho bi unse rá te pa bi xuca ya ts'oqui pa nzantho. Nepu de mi uadi bi 'yøt'a njabu'a bi ma bá hudi ja rá maca 'ñei Ajuá.

¹³ Y nubyá ja bí 'buhnitho tø'mi asta hinda 'mai gatho yá ncontra de nga'ti ja yá ua'a.

¹⁴ Ngue'a nu'a bi unga rá te 'na'quitho pa njabu bi t'axca yá mfeni pa nzantho nú'u to'o xa xucuabi yá ts'oqui.

¹⁵ Nehe ra Maca Ndañi damajuani de guehna, ne ena:

¹⁶ Nu sta thogui ya pa de ra mudi cohi ma ga pe'tsa ma'na ra 'ra'yo cohi con gue'u, njabu ena Ajuá:

Ma ga huxa ma ley ja yá coraso'u pa njabu nura ley'a ma da 'yøt'e'u con gatho yá paha.

Nehe ma ga huxa 'nara 'ra'yo mfeni ja yá mfeni'u pa da 'yøtca ma hmanda.

¹⁷ Nehe ena:

Hinhya'mu ma ga yopa benbabi yá ts'oqui nixi yá ts'ot'øt'e.

¹⁸ Hangue nu'a tó'o ya bri puntuabi yá ts'oqui, ya hingue mahyoni da hyo ya mbo'oni pa da thacua yá ts'oqui.

Ga jonihu ja rá thandi Ajuá pa ga aphu te ga aphu

¹⁹ Hangue zi cuhu, dí pahu xá hño gue nubyá da za ga cuthu ja ra Maca Luga Xá Nsunda nuni mahets'i ngue'a bi manga rá ji ra Zidada Jesu por guecju, hangue hinga ntsahu nixi ga ntsuhu ga joñhu ja rá thandi Ajuá pa ga aphu te ga aphu.

²⁰ Ngue'a ma Zidadahu ra Jesucristo po rá ndo'yose bi xogaguihu 'nara 'ra'yo 'ñu pa da za ga cuthu ja ra Maca Luga Xá Nsunda nuni mahets'i, ngue'a nu mi du'a bi ntanga nú'a ra xani dutu mi cot'a ra Maca Luga Xá Nsunda nuni ja yá nija ya xodyo, y nura xani dutu'a gue'a 'nara nt'udi de rá ndo'yo ra Zidada Jesucristo nú'a bri sanbabi.

²¹ Ra Zidada Jesu go gue'a ma nda gá macjahu, ne go gue'a ri sugaguihu gatho núju rá hniniguihu Ajuá.

²² Hangue ma ga jonihu co Ajuá con gatho ma maihu, ne con gatho ma jamfrihu, ne co ma mfenihu strá nt'axi, ngue'a go guese ma Zidadahu ra Jesucristo xa naxcasehu rá ji pa njabu ya hinte ma ts'oqui dí tuhu, ja ra uenda xa suga ma ndo'yohu co 'nara dehe xi xá nt'axi.

²³ Hinga 'ueguehu de nú'a stá camfrihu nixi de nú'a ra nthø'mate dí pe'tshu, y hinga duhuhu, ngue'a Ajuá xa ñatcaguihu nú'a dí tø'mhu, y nu'a hinda pata rá noya.

²⁴ Ne ga beñhu hanja da za ga nupa mfenihu 'na ngu ma'na pa ga mádihu ne pa ga øthu ya hoga 'befi.

²⁵ Ne hinhya'mu ga 'ueguehu de ma hmunts'ihu, masque 'ra xa nzai hingui pa. Nujá, nu'a ga øthu, ga nzofohu 'na ngu ma'na. Y nubyá ma'na mahyoni ga øthu njabu ngue'a dí hanthu ya 'bui guetbu ra pa de rá yo'ehe ma Zidadahu ra Jesucristo.

²⁶ 'Bu stá padihu xá hño te manga rá noya Ajuá ne dí siguihu dí øthu ya ts'oqui, ya otho ma'na con te da za da put'a ma ts'oqui.

²⁷ 'B_u ga sigui ga øth_u ya ts'oqui, ya hinte dí tøm_h. Nu'a dí tøm_h, hønse 'nara castigo xi xá nts'o de rá cue Aju_a, ne ra tsibi nú'a ma da tsat'i ne da huata gatho nú'u to'o yá ncontra Aju_a.

²⁸ Nu'bu_u 'nara ja'i bi nts'o'yøde de rá ley ra Moise, ne 'b_u mi 'b_ui yoho o hñu to'o bi damajuani de nú'a xqui 'yøt'e, nú'a ra ja'i'a mi pe'tsi te da du nsinque to da huequí.

²⁹ ¡Xihma nú'a to'o ri utsabi rá T'_u Aju_a! Handi ngu hinte di muui nú'a ra ji bi mfani pa bi nja ra 'ra'yo cohi, ne con gue'a ra ji'a bi s_ucua rá mfeni nú'a ra ja'i'a, ne da zani ra Maça Ndañi nú'a utcah_u rá hm_ute Aju_a. ¿Ha gue hingui beñh_u gue nura ja'i'a ma'na ri 'ñepabi dra dangui rá castigo?

³⁰ Nujá dí pah_u gue Aju_a bi 'ñena: “Nuga go ma uenda ga øt'a ra ts'utbi, ne ga ju'tuabi ngu ri 'ñepabi.” Nehe bi 'ñena'a: “Nuga ma ga ha'mba nguenda ma hnini.”

³¹ ¡Xi xá nts'o pa 'nara 'yøt'ats'oqui nu sta zo ja rá 'ye Aju_a nú'a te!

³² Nu'ah_u, beñh_u de nura mudi gá pah_u rá noya Aju_a gá tseth_u gatho nuya thogui gá thoh_u.

³³ Ra de gue'ah_u mi ts'añ'ah_u ne xi mi t'utsa'ih_u ja yá thandi ya ja'i. Ha nu ma'ra de gue'ah_u gá ma gá faxh_u nú'u mi thogui ya ts'othogui.

³⁴ Gá faxh_u nú'u mi ofadi. Nehe gá johyathoh_u nu mi ðan'ah_u nú'a te nguí pe'tsh_u, gue'a guí pah_u gue guí pe'tsh_u nuni mahets'i ma'ra ya hño ma'na xá hño nú'u hinda ma da ðan'ah_u.

³⁵ Hangu egrí 'be ri jamfrih_u, gue'a con gue nura jamfri'a ma dí t'a'ah_u 'nara danga ðaha.

³⁶ Mahyoni gui tseth_u ne gui 'yø'tuah_u rá paha Aju_a, pa da 'ra'a'ih_u nú'a xa ña't'a'ih_u'a.

³⁷ Ngue'a Aju_a m_unga ja ra Maça T'of_u ne ena:

Ya mero da zøhø nú'a to'o ma da 'ñehe.

Ya ts'utho ya pa ri 'bedi pa da zøhø'a.

³⁸ Nu'a tó'o 'b_ui xá hño con gueque ma da me'tsa ra te po ra jamfri.

Pe nu'b_u da 'uegue de gueque, hindri ho njab_u.

³⁹ Pe nujá ma ga pe'tsh_u ma jamfrih_u pa ga mpøhøh_u, hingue ma ga 'uegueh_u pa ga 'medih_u.

11

Ra jamfri

¹ Co ra jamfri dí pah_u gue xi majuani ma ga hañh_u nú'a dí tøm_h. Nehe co ra jamfri dí pah_u xá hño gue xi majuani ja nú'a hingui hnequi.

² Aju_a bi ñamahño de ndu ma xitah_u gue'a nu'ú bi me'tsa ra jamfri.

³ Po ra jamfri dí pah_u gue Aju_a bi ma pa bi nja mahets'i ne ra ximhai. Hangu gatho nuya t'øt'e dí hanth_ubya, ma'met'o mi othotho, pe 'mefa bi thogui de nú'a hinhya'm_u xqui hnequi.

⁴ Po ra jamfri ra Abé bi hyo 'nara mbo'oni pa bi umbabi Aju_a dega 'baha, y nura 'baha'a gue'a ma'na xá hño que nú'a bi unga ra Cai. Y Aju_a bi 'ñudi gue ra Abé mi 'b_ui xá hño gue'a bi hñanba nú'a rá 'baha bi uni. Masque ya xa du ra Abé, pe gue'a zocaguih_u thoho, gue'a nú'a rá jamfri bi me'tsi'a utcaguih_ubya.

⁵ Po ra jamfri ra Enoc bi ts'ixa mahets'i ne hinxa du. Bi thoniua'a pe himbi ts'udi gue'a Aju_a ya xqui zits'i pa mahets'i. Pe ante da ts'its'i'a de guecua bi hm_u gue bi 'yøt'e nú'a ri ho Aju_a.

6 Pe nu'a tó'o hingui pe'tsa ra jamfri hingui tsa da 'yøt'a nú'a ri ho Ajuá, ngue'a nú'a tó'o ne da joni co Ajuá pe'tsi da gamfri gue 'bui Ajuá, ne da gamfri gue ma da hñani 'nara hño nú'a to'o da hyoni'a.

7 Ra Noé bi gamfri nú'a bi xipabi Ajuá de nú'a mi ma da nja, masque ni 'nara seña hinxqui hyandi de nú'a ra danga nzøthe bi ñu'tsa ra ximhai. Pe ra Noé bi 'yøde nú'a bi 'bepabi Ajuá, hangue bi hyoca ra arca pa bi yat'i con gatho ya mengu de rá ngu, pa njabũ himbi jat'i'ũ ja ra dehe. Y co nú'a bi 'yøt'e ra Noé po ra jamfri, ja bi hnečni gue nu'á mi 'bui xá hño que gatho nuya 'yøt'ats'oqui bi du ja ra dehe. Y Ajuá bi mā gue ra Noé ya hinte ma ts'oqui mi tu ngue'a xqui gamfri'a.

8 Po ra jamfri ra Abrá bi 'yøte Ajuá nu mi xipabi gue da zogui nú'a ra hai habũ mi 'bui'a pa da ma da 'mũ ja nú'a ra hai mi ma da t'umbi dega tsogui. Hangue ra Abrá bi ma, masque himi pãdi habũ mri ma.

9 Po ra jamfri bi 'mũ ngu 'nara nzøhø nuni ja ra hai habũ xqui ñã'tua Ajuá. Ja bi hyocni rá ngu dega carpa, ne ja bi 'mũhni co ra Isaac ne ra Cobo, nehe ja bá hocni'ũ yá ngu dega carpa, y nehe bi 'mũhni'ũ ngu 'raya nzøhø, masque gatho'ũ xqui hñã'tuabi nú'a ra hai'a.

10 Ra Abrá mi tø'mi gue da ma da 'mũ nuni ja ra dãhni habũ nthoqui xá hño y hinda za to da huati. Y go guesε Ajuá bi beni hanja da hyoca nura hnini'a, y go bi hyocε'a.

11 Nehe ra Sara hinxqui za xqui me'tsa ra bãtsi, nu'á bi gamfri gue Ajuá himi tsa da pata rá noya nú'a xqui xipabi'a, hangue po nú'a ra jamfri'a bi t'umba ra ts'edi pa bi 'mũ 'nará bãtsi masque ya mrá zi tia.

12 Hangue ra Abrá masque nehe ya mrá zi ndãxjua, pe bi 'mũ 'nará t'ũ, y co nú'a ra t'ũ'a bi nxãnda ndunthi ya ja'i, y nubya ya hingui tsa to da mede, ngu yá ndunthi ya tsø, ne ngu rá ndunthi ra 'bomu nú'a 'bonga ja rá hyo ra ndehe.

13 Ra Abrá ne gatho yá ja'i bi du, y himbi hñani nú'a xqui hñã'tuabi'ũ de ante da du. Pe nu'á bi gamfri Ajuá gue ma da umbabi 'mefa gatho nú'a xqui ñã'tuabi'ũ, hangue nu'ũ bi dø'mi co ra johya. Hangue njabũ mi mãñ'ũ gue ngu myá ne'ñu ngue'a himi ma da nzãngua ja ra ximhai.

14 Nu'ũ tó'o mãnga njabũ, mā gue hongã ma'na ra hai pa habũ da 'mũ'ũ.

15 Nu'bũ nú'ũ mi behmãhã nú'ã ra hai de habũ bá ehe ra mũdi, nu'bú xa zahmã xa mengui'ũ pa guehni.

16 Pe nu'ũ mi hongã ma'na ra hai ma'na xá hño, y nura hai mi hoñ'ũ go gue'a nú'a bi ja mahets'i. Hangue Ajuá hindi ntsa pa da mā gue go gue'a ra Ajuá de gue'ũ, ne nu'á xa hoca 'nara hnini pa gue'ũ.

17 Po ra jamfri ra Abrá bi 'yøte Ajuá nu mi tsapi ua xi mi ja rá jamfri. Hangue bi zixa ra Isaac nú'a rá 'ra t'ũ pa xa hyohmã pa xa umbã Ajuá ngu 'nara 'baha, masque Ajuá xqui ñã'tuabi gue de ra Isaac mi ma da nxãnda ndunthi ya ja'i, ne xqui 'ñembi:

18 "Go dri 'beto yá bãtsi ra Isaac."

19 Ra Abrá mi camfri gue Ajuá ja rá ts'edi pa xa japi xa yopa nte ra Isaac. Y ra Abrá bi 'yøt'a ra uenda gue bi yopa nte ra Isaac ngue'a ya mi 'bui pa da du, pe Ajuá bi ñani'a ne bi umbabi ra Abrá ma'na'qui.

20 Po ra jamfri ra Isaac bi japabi nú'ũ yoho yá t'ũ, 'na mrá thuhu ra Cobo y nu ma'na ra Esaú, masque ya japi mri 'betho da nja.

21 Po ra jamfri ra Cobo nu ya de mi ma da du bi japabi nú'ũ yoho yá t'ũ ra Jose, y nú'a ra ora mri japabi mi xøcambeni Ajuá, xqui ntø'tse co rá bordo.

22 Ra Jose nu de ya pa da du bi mā co ra jamfri gue ya me Israel mi pē'tsi da bōni de Egipto. Ne bi xipabi'ū gue ra pa'a da bōni de guehni'ū, da hñā'tsua rá ndo'yo'a pá da nt'agui habū mi ma da 'mūi'ū.

23 Po ra jamfri nu mi 'mūi ra Moise, rá dada ne rá nānā himbi zu nú'a ra dāngā ndā de Egipto, masque nu'á xqui manda pa da tho ya zi t'ūca ts'ant'ū. Nu'ú bi hyandi gue ra Moise mrá zī hoga ts'ant'ū, hangue bi 'ñāgui'ū hñū nzanā.

24 Po ra jamfri, nu de ya mi ndāngui ra Moise, ya himbi ne'a bi t'embabi gue go mrá nānā nurá t'ixu ra ndā de Egipto.

25 Ra Moise ma'na bi ho bi sufri mahyēgui co rá hnini Ajuā que xqui gohi ja rá ngu ra ndā pa xa johyahmā co nuya ts'ot'ot'e nú'ū da uadi ne da thogui.

26 Nú'á bi gamfri gue nu'bū da thogui ya nt'utsate ngu nú'ū mi ma da thogui ra Zidada Jesucristo, nu'bú mi ma da t'umbabi ma'na ndunthi ya dāngā hñō de gatho nuya hñō mi ja nuni Egipto, ngue'a nú'á mi tō'ma 'nara hoga thāhā nú'á mi ma da umbabi Ajuā.

27 Po ra jamfri ra Moise bi bōni de Egipto ne himbi zupabi rá cue nú'á ra nda de guehni. Ne bi sigui co nú'á xqui beni da 'yōt'e ngue'a mi camfri gue mi 'ñoui Ajuā masque himi handi.

28 Po ra jamfri ra Moise bi 'yōt'a nú'á ra ngo dega pascua, bi manda bi tho ya dēti, y nuyá ji'ū bi hñāxā ja ya gosthingu pa njabū nu mi thogui rá εnxε Ajuā pa da hyo yá mūdi t'ū de cada 'naya ngu de Egipto, bi thoguitho ja yá ngu ya me Israel, y hinte bi ja'ū.

29 Po ra jamfri ya me Israel bi 'raxa ja ra ndehe rá thuhu ra Thenga Ndehe. Bi hyegue ra dehe pa bi net'i ra 'yonhyai ne bi thogui'ū, y de mi ma da thogui njabū nú'ū ya me Egipto, bi jat'i gatho'ū.

30 Po ra jamfri ya me Israel bi thexa yoto ma pa gatho ja rá nthets'i ra hnini de Jericó mi jot'i dega dāngā jado. Y co yá jamfri'ū bi daguisε ya jado.

31 Ra Raab mi 'nara ts'o'bēhñā'a, pe co rá jamfri'a himbi tho ngu bi tho gatho nú'ū ya 'ñāgamfri mi 'būhni ja ra hnini Jericó, ngue'a nura Raab xqui umba ntsaya nú'ū to'o xqui 'met'o da c'a'tsa nú'á ra hai'a.

32 ¿Te ja ma'na ga mā? Hinga juadi ga mā, 'bū ga mā de ra Gedeó, de ra Barac, de ra Samsu, de ra Jefe, de ra Davi, de ra Samue, ne de ma'ra yá 'mēhni Ajuā.

33 Nú'ú go gue'ū co ra jamfri bi ntāte'ū de ma'ra ya hnini, y bi 'yōt'a ra hoga ts'ūtbi, y bi hñāñ'ū nú'á ra mfats'i xqui ñā'tua Ajuā. Co ra jamfri hinte bi ja nú'ū bi t'ent'ua ya zate.

34 Nehe hinte bi ja nú'ū bi t'ent'a ja 'nara tsibi xi mi zō nts'ēdi. Nehe ma'ra himbi za to bi hyo'ū co ra mahuai. Po ra jamfri mi t'umbabi ra ts'ēdi ora mi othobi'ū. Himi tsu'ū nura ora mi 'yo ja ra tuhni, hangue mi japi mi nest'ihī gatho yá ncontra.

35 Po ra jamfri 'raya 'bēhñā bi hyandi gue bi yopa nte 'ra de yá ja'i xqui du. Ha nu ma'ra bi t'ō'tuabi ndunthi ya ts'ot'ot'e pa xa ncōhmā de Ajuā, pe masque bi tho'ū himbi ncōni, ngue'a bi gamfri'ū gue mi ma da yopa nte'ū pa da mē'tsa 'nara te ma'na xá hñō.

36 Nu ma'ra bi zeta ya nt'utsate ne ya mfei, ha nu ma'ra asta bi njot'a fadi ne bri thāt'i co ya cadena.

37 Nu ma'ra bi tho dega nc'ahni. Nu ma'ra bi thecuabi madetho yá ndo'yo. 'Ra bri tsapi pa xa 'uehmā de yá jamfri. Ha nu ma'ra bi tho co ra huai. Ha nu ma'ra mri maua mri mani mi he ya xifri dega dēti ne dega t'axi ngue'a mi otho te da hye, ne xi mi thogui ra nhoyoa, ya ūgui, ne ma'ra ya ts'othogui.

³⁸ Masque nú'á go mri 'ñepabi 'raya t'øt'e ma'na xá hño que gatho nú'á ja ja ra ximhai, pe nu'á mi naxni ja ya mbonthi ne ja ya t'øhø, ne mri 'ñagui ja ya ma'ye ne ja ya hñado.

³⁹ Gatho nú'á to'o bi sufri njabü, hma xá hño de gue'ü ngue'a bi gamfri xá hño Ajuá. Pe nu'á himbi za bi hyanda gatho nú'á xqui ña'tuabi Ajuá,

⁴⁰ ngue'a Ajuá xqui beni de guecju núju dyá gamfrihü, gue da 'racju 'nara japi ma'na xá hño que nú'á bi hñani'ü, pa nú'á ya 'bet'o gamfri da dø'mi pa njabü ngu'ü ne nguju ga hañhü mahyεgui gatho nú'á xa ñatcahü Ajuá, ne ga 'bühü xá hño ja rá thandi'a.

12

Ga huxa ma thandihü ja ra Zidada Jesu

¹ Hangué nujú dí pahü gue bi 'müi ndunthi nú'á to'o bi gamfri, y nú'á utcahü gue xi bi 'ño xá hño ja yá jamfri. Hangué ma ga tsohübü gatho nú'á hindi hocaguihü ga ø'tuahü rá paha Ajuá. Nehe ga 'ueguehü de ra ts'oqui drí duhü, pa njabü hinda zamgahü. Ga njahü ngu nú'á pa ra taha dega 'rihi, ga tsethü gatho asta ga tsøñhü habü drá maha.

² Ma ga huxa ma thandihü ja ma Zidadahü ra Jesucristo nú'á xa 'racju ma jamfrihü, ne go gue'a faxcaguihü pa ga camfrihü xi xá hño. Nú'á xi bi sufri ja ra pont'i, pe himbi jamasu gatho nuya nt'atsate de nú'á ra du dega 'betsa bi thogui'a, ngue'a mi padi gue 'mefa de gatho nú'á xqui thogui mi ma da me'tsa ndunthi ra johya. Hangué nubyá ya bí hudi ja ra 'ñei de habü bí hudi Ajuá rá Dada.

³ Beñhü de gatho nú'á bi zeta ra Zidada Jesu, pa hinda zabi'ihü de nú'á guí thohü, nixi da du ri müihü. Nu'á bi zeta gatho ya ts'ot'øt'e bi 'yø'tuabi ya 'yø'tats'oqui gá ja'i.

⁴ Nu'ahü, masque grí ntunhü nzantho co ra ts'oqui, pe ni 'na de gue'ahü hinxa tho'ahü.

⁵ ¿Ha gue ya xcá pumfrihü nú'á ra ts'ofu bi 'ra'ahü Ajuá nú'ahü gyá bñtsihü de gue'a? Ja ra Mäca T'ofu enga njaua:

Ma zi t'ü'i, ogrí utsabi rá ts'ofu Ajuá, nixi hinda du ri müi nú'bü tsu'a'i'a.

⁶ Ngue'a Ajuá zofu nú'á to'o madi'a, nehe ri castiga nú'á to'o ri jabatsi nú'bü hinda 'yø't'e xá hño'ü.

⁷ Ogrí hñü rá ts'ofu Ajuá. Nu'á ri su'a'ihü ngue'a gyá bñtsihü de gue'a. Dí pahü gue gatho ya dada hacuabi nú'á ra maña di pe'tsa yá bñtsi, ¿ha ngue ha?

⁸ Gatho ya bñtsi t'umba ra ts'ofu 'bü hingui øde. Hangué 'bü Ajuá hingui 'ra'ahü ra ts'ofu, nu'bü hingue xi gyá bñtsihü de gue'a.

⁹ Nú'bü ndyá notsihü, numa dadahü mi tsucaguihü 'bü hinduí øtehü, y nujú ndí umfü ra t'equ'ei. Nu'bü ¿hanja hingo ma'na ga umfü ndunthi ra t'equ'ei nú'á ma Dadahü bí 'bü mahets'i, pa njabü da nja ma tehü nzantho?

¹⁰ Nú'bü ndyá notsithohü, numa dadahü bi 'racju ra ts'ofu po 'raya zi patho y ngu nú'á bi ne'ü. Pe nu Ajuá ri 'racju ra ts'ofu pa ma hñohü pa nzantho, pa njabü ga 'bühü xá nt'axi ngu 'bü'a.

¹¹ Xi majuaní, ni 'nara ja'i hindi johya nura ora di ncastiga. Tu rá müi, ha. Pe nu'á tó'o da hñanga ra ts'ofu, 'mefa ma da me'tsa 'nara hoga de ne da 'müi te rá 'ñenthö.

Xá nts'o ma da thogui nú'á to'o hingui ne da 'yøde rá noya Ajuá

12 Hangue nú'ah_u guí tu ri m_ui_h_u, dá nuhu ri mfenih_u ne 'y_oth_u ra ts'edi pa gui siguih_u co Ajuá.

13 Ne 'yoh_u xá hño, pa njab_u nú'ú ya cu hingui 'yo xá hño ja rá 'ñu Ajuá, da 'ño xá hño, ne da ze yá jamfri.

14 'Y_oth_u gatho nú'á da za pa gui 'b_uh_u 'nara hoga'm_ui con gatho. Nehe nsuh_u pa strá nt'axi ri teh_u, ngue'á nú'ú hinstrá nt'axi yá te, hinda ma da hyandi Ajuá.

15 Nsuh_u xá hño pa ni 'na de gue'ah_u hingui 'b_eh_u nú'ú ya japi ri 'racj_u Ajuá. Y nsuh_u pa hinda te ya ts'omfeni madetho de gue'ah_u, pa hinda ts'ocua yá mfeni gatho ma'ra, ngu 'nara ts'ondapo xá nu.

16 Nu'á ma gui 'y_oth_u, gui jamasuh_u pa ni 'na de gue'ah_u hingui hñuxh_u co ya 'b_ehñá nú'ú hingo xi ri 'b_ehñá_h_u, nixi ya 'b_ehñá hinda hñuxui ya 'ñ_oh_o nú'ú hingo xi yá dame. Nehe jamasuh_u gue ni 'na de gue'ah_u hingui utsah_u gatho nú'á di muui ja rá thandi Ajuá, ngu bi 'y_ot'a ra Esaú bi unga rá japi h_onse po 'nara hñuni bi t'umbabi, y nura japi'á xqui umbahmá Ajuá ngue'á gue'á mrá mudi t'ú de ra Isaac.

17 Guí pah_u gue ra Esaú nu mi neh_u da yopa hñanga ra japi de rá dada, ya himbi za bi t'umbi ma'na'qui. Masque xi bi nzoni ra Esaú, pe ya himbi za bi pata ra cohi pa xa yopa t'umba nura japi'á.

18 Nujá h_undí njah_u ngu nú'ú ya me Israel nu mi umbabi Ajuá nura ley. Nu'ú bi z_oni asta ra t'òh_o Sinaí nú'á tsa to da net'i. Nura t'òh_o'á mi z_o, ne mi jani ra 'b_exuui ne ra b_unthi.

19 Nu'ú bi 'y_ode nú'á ra trompeta bi nz_uni, nehe bi 'y_ode rá noya Ajuá mi zof_u'u. Nu mi 'y_ode'ú nura noya'á, bi b_untebi'ú ra Moise pa da xipabi Ajuá gue ya hinda sigui da zof_u njab_u'u.

20 Ngue'á himbi za bi zeta nú'a ra hm_unda bi xipabi'ú Ajuá ne bi 'ñena: "Asta 'nara mbo'oni, 'b_u da net'a nuna t'òh_ona, p_e'tsi da tho co ya nc'ahni o co ra lansa."

21 Xi mi unga ra ntsu nú'á mri hnequini, asta ra Moise bi 'ñena nehe: "Asta ri 'raca ra huat'i co ra ntsu."

22 Pe nujá nu de dá camfrih_u Ajuá ya stá jonih_u ja nú'á ra t'òh_o rá thuhu Sion hab_u bí ja rá hnini Ajuá nú'á te, y nú'á go gue'á ra Jerusale nú'á bí ja mahets'i hab_u bí 'b_u ya 'motho dega enxe.

23 Nú'ú xa munts'i pa brí nsunda Ajuá. Ne stá muntsh_uni con gatho ma'ra ya b_utsi de Ajuá nú'ú ya xa t'opa yá thuhu nuni mahets'i mahy_egui con guec_u, y stá h_uñh_u yá japi Ajuá ngu t'umba nuya mudi t'ú. Ne stá tsòh_u ja rá thandi Ajuá nú'á to'o ra Nzaya de gatho. Stá tsòh_oh_u hab_u bí 'b_ui nú'ú bi hñ_oja'i, nú'ú ya xa zits'i Ajuá pa da 'm_ui xá hño ja rá thandi'á pa nzantho.

24 Ne stá jonih_u ja ra Zidada Jesu nú'á to'o po rá du bi nja ra 'ra'yo cohi, y stá mpòh_oh_u po rá ji bi m_ufani nú'á utcaguih_u nú'á ma'na xá hño que rá ji nú'á ra mbo'oni bi hyo ra Abé dega hñá'ti.

25 Por gue'á jamasuh_u guí 'y_oteh_u Ajuá nú'á zo'a'ih_u. Nú'ú to'o himbi 'y_ote rá noya Ajuá nú'á bi m_unga ra Moise nuua ja ra ximhai, nu'ú himbi mpont'ui rá cue Ajuá. Xigaguih_u, 'b_u hinga òteh_u nú'á bá ehe de mahets'i pa e bi zocaguih_u, ma'na hinga mponth_u rá cue Ajuá.

26 Ajuá co rá noya bi japi bi mbi ra hai nú'á ra pa bi unga ra ley. Pe nubyá ena njaua: "Ma ga japi da mbi ra hai ma'na'quitho, nehe mahets'i ma ga japi da mbi."

27 Nu mi 'ñena "ma'na'quitho", xicj_u gue ma da 'medi gatho nuya t'òt'e xa h_uyoqui ne ri mpadi, pa go da gohi nú'ú ya t'òt'e hingui tsa da mpadi.

28 Hangué ma ga umf_u njamadi Ajuá gue nurá hnini'a hab_u ma ga maha hingui tsa da mpadi. Ma ga p_eph_u Ajuá co ndunthi ra t'equ'e'i ne co ndunthi ra ntsu ngu nú'a ne'a.

29 Ngue'a Ajuá ma da huata gatho ya ts'oqui, nja ngu 'nara tsibi ri huata gatho nú'a ja.

13

Hanja da za ga øth_u nú'a ne Ajuá

1 Siguih_u gui mpe'tsua hmáteh_u 'na ngu ma'na.

2 Ne oxqui pumfrih_u gui umf_u ntsaya nú'u tsøñ'ah_u ja ri ngu_u, ngue'a bi njab_u 'ra bi umba ntsaya 'raya enxε masque himi padi'ua ua myá enxε.

3 Ne oxqui pumfrih_u ya 'yofadi, 'yøth_u ra uenda gue go gui oh_u fadi. Nehe oxqui pumfrih_u nú'u thogui ya nt'utsate, ngue'a ne'ah_u gui 'yothuaa ja ra ximhai.

4 Gatho'ih_u cumplih_u nura cohi gá p_e'tsh_u nu ngá nthatih_u. Xi da nsuh_u pa hingui ts'oca ri nthatih_u, ngue'a Ajuá ma da hñá'mba nguenda nú'u ya zinga medinthati ne nú'u ya 'ñe'behñá.

5 Odi oda ri mfenih_u ra boja. Dá hñu ri muih_u co nú'a ya gui p_e'tsh_u. Ngue'a Ajuá ena: "Hinhya'm_u ga tsoc'athoh_u, nixi ga hεc'athoh_u."

6 Hangué co ma jamfrih_u da za ga eñh_u:

Ajuá go gue'a faxcagui;

hangué hinga tsu ni 'nara ja'i de nú'a beni te da 'yøtcagui.

7 Oxqui pumfrih_u nú'u ri ma'yoh_u bi zo'ah_u de rá noya Ajuá. Pañ_u xá hño de yá te'ua ne de yá hoga 'befi. Tεnh_u nú'a ra jamfri xa mε'tsu.

8 Ra Zidada Jesucristo go guet'a de mande, de nubya, ne pa nzantho.

9 Hangué oxqui hoph_u to da zix'a'ih_u pa gui tεnh_u ma'ra ya nt'utuante nú'u 'na'ño. Ma'na xá hño ga hoñh_u rá mfats'i Ajuá que ga tεnh_u ya nzai dega hñuni nú'u t'øt'e pa Ajuá, ngue'a nuya hñuni'ua hingui faxesa nú'u to'o ri dεni'ua pa da za da 'mái xá hño co Ajuá.

10 Ya macja de ya xodyo nú'u p_epabi Ajuá ja yá nija'ua, ho ya mbo'oni pa umbabi Ajuá dega hñá'ti, nep_u nura ngø go tsi'ua. Pe nura hñá'ti bi t'øt'e por guecj_u, 'na'ño. Y nuya macja'ua, pa gue'ua hinte ri muui nú'a ra hñá'ti bi t'øt'e por guecj_u 'b_u sigui'ua ho ya mbo'oni dega hñá'ti.

11 Nuyá ji nuya mbo'oni tho, haça ya ndá gá macja pa mbo ra Maça Luga Xá Nsunda pa da hñaca ya ts'oqui. Y nuyá ngø nuya mbo'oni'ua ts'at'a møte ra hnini.

12 Hangué nehe ra Zidada Jesu bi du møte ra hnini pa bi xεgaguih_u co rá maça ji'a.

13 Hangué ma ga tεnh_u ra Zidada Jesu, ne ga tsoh_u gatho ma ndaxjua jamfrih_u, ga øth_u ra uenda gue necj_u ya stá pøñh_u de ra hnini pa ga sufrih_u ra nt'utsate mahyegui co ra Zidada Jesu.

14 Ngue'a nujá hindí p_e'tsh_u 'nara hnini de guecua ja ra ximhai hab_u ga 'buh_u pa nzantho. Nujá dí hoñh_u 'nara hnini nú'a ma da hnequi 'mεfa.

15 Hangué po rá thuhu ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ma ga xøcambeni_u Ajuá nzantho. Nuna søcambeni_u guehna ngu 'nara hñá'ti pa Ajuá nú'a ri 'ñepi ga umf_u co ma neh_u.

16 Nehe oxqui pumfrih_u gui 'yø'tuah_u ra hño ma'ra, ne gui faxh_u nú'u to'o hinte p_e'tsi. Nu'b_u gui 'yøth_u njab_u, gue'a ngu 'nara hñá'ti gui umf_u Ajuá, y nú'a gue'a ri ho'a.

¹⁷ 'Yøte ri ma'yohu. 'Yøthu nú'a da xi'a'ihu'u, ngue'a go gue'u ri su'a'ihu ne go gue'u pe'tsi ma da dapa nguenda Ajuá. 'Yøtehu'u pa da za da mpefi co ra johya, hingue co ra dumai. Nu'b co ra dumai ri mpefi'u, nu'bú hinte ma gui hanhu.

¹⁸ 'Yaphu Ajuá por guecje. Nuje dí camfrihe gue dí 'buhe xá hño, ne dí nehe gue nzantho ga 'yohe xá hño de gatho nú'a dí øthe.

¹⁹ Y nehe xi dí bante'ihu gui 'yaphu Ajuá pa 'nihi ga pengui ga tsøñ'ahu.

Rá ngats'i ra carta habu 'benpabi ra nzengua ya gamfri ne t'apa Ajuá por gue'u

²⁰ Ajuá nú'a unga ra hoga'mhu bi japi bi yopa nte de ja ya du ma zi Hmuhu ra Jesucristo, nú'a go gue'a ma danga Ma'yohu, y po rá ji'a bi nja nú'a ra cohi pa nzantho.

²¹ Ajuá da 'ra'ahu ra ts'edi pa gui 'buhu xá hño pa da za gui 'yø'tuah rá paha'a, ne pa njabu co rá mfats'i ma Zidadahu ra Jesucristo gui 'buhu ngu nú'a ne'a. ¡Drá nsunda ra Zidada Jesucristo pa nzantho! Njabu gue'a.

²² Dí bante'ihu zi cuhu, gue osti tsabi'ihu gui 'yødehu xá hño nuna ra ts'ofó dí 'ra'ahu, ngue'a himbi za dá xi'ahu gatho nú'a ndí ne ga xi'ahu.

²³ Ne dí ne ga xi'ahu gue ma zi cuhu ra Timu ya bi bøni de ja ra fadi. 'Bu 'nihi da zøhø de guecua'a ga me'behu pa ma ga c'a'ts'a'ihe.

²⁴ Fat'ajuáhu gatho nú'a to'o su'a'ihu, ne gatho nú'a ma cuhu de ra jamfri. Ne ri fat'ajuá'ihu ya cu me Italia.

²⁵ Ajuá da max'a'ihu gui gathohu. Njabu gue'a.

RA SANTIAGO

RA CARTA NÚ'A BI 'YOFO RA SANTIAGO

Ra Santiago opabi ya gamfri nú'x xa bõni de yá hai ne habwraza 'bui'x

¹ Núga drá Yego dí pɛpabi Ajuá ne ra zi Hmu Jesucristo. Dí zɛngua'ihx gatho nú'ahx xcá ehehx de nú'x 'rɛt'amayoho yá t'x ra Israel, xcá põñhx de ri haihx ne habwraza guí 'buhx.

Ra mfadi nú'a bí ehe de Ajuá

² Ma zi cu'ihx, xi da johyahx ora guí thohx ya thogui.

³ Ngue'a guí padihx gue nura ora guí thohx ya thogui gue'bx ma'na da zɛ ri jamfrihx pa ma'na guí tɛthx.

⁴ Hangué osta zabi'ihx guí tɛtithx, pa njabx ma'na da nja ri jamfrihx, ne hinte guí 'bedihx pa xi guí 'buhx xá hño ja rá thandi Ajuá.

⁵ 'Bx 'na de gue'ahx grí 'bɛhx ra mfadi, 'yaphx Ajuá y nú'a da 'ra'ahx, ngue'a nu'a umba gatho nú'x to'o da 'yapabi'a ne uni ndunthi, ne hingui uni dega cuɛ.

⁶ Pe nuto adi ra mfadi, dá 'yadi co ra jamfri, hinda dux. Ngue'a nu'a tó'o di dux, nurá mfeni'a nja ngu ra dehe nú'a ent'a ra ndáhi rí maua rí mani.

⁷ Hangué nu'a tó'o njabx rá mfeni, odi hu rá mxi gue da ma da hñani te da hñani de Ajuá. Nú'a hinte ma da hñani'a.

⁸ Ngue'a nu'a tó'o di yohna rá mfeni, hingui padi nda'a da 'yõt'e.

⁹ 'Bx 'nara gamfri hinte pɛ'tsi ne othobi ni 'nara nsu, dá johya'a ngue'a Ajuá e'tsuabi rá nsu.

¹⁰ Ha nu'bx 'nara gamfri pɛ'tsa ndunthi ya hño, dá johya'a 'bx da badi gue nú'a pɛ'tsi hinte di muui ja rá thandi Ajuá. Ngue'a nuya rico tu, nja ngu yá dõni ya ndapo, hinte tɛtix.

¹¹ Nurá dõni ra ndapo, sta c'onts'a ra hyadi ne sta pat'i, da 'yot'a rá 'bai, ne da hyø yá dõni, ya ja bi uahni gatho ra dõni, y ya hingui hnequi mahotho. Njabx thoho 'nara rico co rá nsu ne yá ndunthi yá hño, di mpɛfi y sta damfri da uadi gatho.

Ya ts'othogui ne ya ts'omfeni

¹² Njapi nú'a to'o tɛtɛ ya thogui, ngue'a nu'bx da zɛti, Ajuá ma da umbabi ra te pa nzantho ngu 'nara corona dega thahá nú'a xa ñá'tui da umba nú'x to'o di madí'a.

¹³ 'Bx 'na benga 'nara ts'omfeni pa te da 'yõt'e, odi ma gue nú'a ra ts'omfeni beni'a gue xqui 'ñehe de Ajuá, ngue'a Ajuá hingui beni ni 'nara ts'omfeni y nixi japa 'nara ja'i da benga 'nara ts'omfeni.

¹⁴ Pe rá ts'onc'at'i cada 'na ja ehene ya ts'omfeni ne di hñat'asɛ'a, y go gue'x japi da 'yõt'a ya ts'oqui.

¹⁵ 'Bx rá ts'onc'at'i 'na japi da beni te da 'yõt'e xá nts'o, nepx da 'yõt'a nú'a beni, nu'bx ya 'yõt'a 'nara ts'oqui, ne nura ts'oqui'a japi da 'mɛdi.

¹⁶ Hangué ma zi hmadi cu'ihx, oguí hopa ri mfenihx da hya'a'ihx.

¹⁷ Ajuá nú'a bí 'bxi mahets'i, nú'a to'o bi hyoca ra hyadi ne ra zana ne ya tsø, go gue'a di 'racx gatho ya hño. Ra hyadi ne ra zana ne ya tsø di mpadi, pe Ajuá hinhya'mx xa pata rá 'mxi y nixi hinhya'mx ma da pati.

18 Ajuḗ po rá paha sehe bi 'yøt'e pa dá mbatsihḗ de gue'a nu ndá camfrihḗ rá noya nú'a majuḗni. Y njabḗ go guecaguihḗ dyá mudi sofohḗ de nú'u bi hyoca Ajuḗ.

Ra jamfri nú'a majuḗni

19 Hangue ma zi hmadi cu'ihḗ, hñuxhḗ nt'øde xá hño nú'a guí ødehḗ. Beñhḗ xá hño nú'a ma guí mañhḗ, ne oguí ncuēhḗ 'bestho.

20 Ngue'a 'bu 'nara ja'i xi ri ncuē, hingui tsa da 'yøt'a nú'a ri ho Ajuḗ.

21 Hangue tsohubḗ gatho ya ts'ot'øt'e ne gatho nú'a xá nts'o. Camfrihḗ con gatho ri mañhḗ rá noya Ajuḗ nú'a ya xa 'bot'i ja ri corasohḗ. Nura noya'a ja rá ts'edi pa da pøhø'ihḗ.

22 'Yøthḗ nú'a xi'ahḗ rá noya Ajuḗ, hingue hønse guí 'yødehḗ, ngue'a nu'bu hingui 'yøt'ehḗ nú'a guí ødehḗ, njabḗ guí hñat'aschḗ.

23 Ngue'a nu'a to da 'yøde rá noya Ajuḗ ne hinda 'yøt'a nú'a ma, nu'bá nja ngu 'nara ja'i nú'a di yot'a rá hmi ja ra hñe.

24 Ha ngu bi uadi bi yot'a rá hmi, 'bestho bi pumfri mi tengu rá hmi.

25 Pe nuto da hñuxa nt'øde nú'a te manganá rá noya Ajuḗ ne hinda pumfri, ne da 'yøt'e nú'a ma, nu'bá Ajuḗ da japi. Rá noya Ajuḗ nja ngu 'nara ley nú'a dí øthḗ co ma pahahḗ pa da nja ma hoga tehḗ.

26 'Bu 'na de gue'ahḗ guí beñhḗ gue guí pøphḗ Ajuḗ, ne hingui handa nú'a guí mañhḗ, guí hu ri mañhḗ gue guí pøphḗ xá hño Ajuḗ, pe hina.

27 Nuna guehna ra hoga 'befi nú'a ri ho Ajuḗ ma Dadahḗ: Gue nu 'na da maxa ya hyoya batsi nú'u jo'o yá nana ni yá dada, ne nuya hyoya viuda, ne da nsu pa hinda nts'oqui co ya ts'ot'øt'e de ra ximhai.

2

Hinga xúcjḗ nú'u to'o ga numansuhḗ

1 Ma zi cu'ihḗ, 'bu majuḗni guí camfrihḗ ma zi Hmuhḗ ra Jesucristo xá nsunda, oguí xúcjḗ 'met'o nú'u to'o guí numansuhḗ.

2 Nu'bu da yut'i habḗ guí øt'a ri hmunts'ihḗ 'nara ja'i xi dri hñe xá hño y dri hñá ya mfo'yē dega oro, ha nehe da yut'a 'nara hyoya di he ya zi zedutu,

3 y nú'a to'o dri hñe xá hño go guí umfḗ ntsaya co ra t'equ'e'i ne guí 'ñembabihḗ: “'Yøtcahe ra mate grí 'ñecua guí hñudi”, ha nura zi hyoya guí 'ñemfu: “Nu'i ja da 'bahmabḗ”, o guí 'ñemfu, “Ja da hñupḗ ja ra hai.”

4 ¿Hanja guí øthḗ njabḗ gue guí hã'mdahḗ nú'u to'o guí numansuhḗ? Hingui ho nú'a ri mfeni gue guí xúctahḗ ya ja'i.

5 Ma zi hmadi cu'ihḗ, 'yødehḗ: ¿Ha hingui pahḗ gue go Ajuḗ xa huahna ya hyoya nuua ja ra ximhai pa go gue'u da hñani ya japi de mahets'i po yá jamfri? Nehe go gue'u xa huahna Ajuḗ pa da ma dí 'mañuini habḗ bí manda'a, nehe xa hñá'tuabi gue da 'mañuini gatho nú'u to'o ri mañi'a.

6 Pe nu'ahú guí numa 'ñahḗ ya hyoya, ha nuya rico go guí numansuhḗ. Pe ¿ha gue hingui pahḗ gue go ya rico ha'a'ihḗ ne tsix'ahḗ ja ra ts'utbi?

7 ¿Ha hingo gue'u tsani nurá hoga thuhu ma zi Hmuhḗ ra Jesucristo nú'a to'o po rá thuhu'a xa thump'a'ihḗ gyá gamfrihḗ?

8 Ra Maça T'ofu ena njaua: “Mañi ri miq'u'eiu ne guí su ngu grí nsu sehe.” Nu'bu xi majuḗni guí øthḗ nuna ra maça hmada, nu'bá hã, guí øthḗ xá hño.

9 Pe nu'bu guí xúctahḗ hønse nú'u to'o guí mañihḗ, nu'bá guí øthḗ 'nara ts'oqui, y nurá ndaxjua ley ra Moise ma gue guí tuxhḗ ra ts'oqui ngue'a hingá øthḗ nuna ra maça hmandana.

¹⁰ Ngue'a nu'a tó'o øt'a gatho nú'a mąnga ra ndaxjua ley, pe 'b_H da 'mēdi 'nara hmanda hinda 'yøt'e, nu'bú nura ja'i'a ya bi duxa ra ts'oqui de gatho nú'a mąnga ra ndaxjua ley.

¹¹ Ngue'a Ajuą bi mąnga ja ra ndaxjua ley ne bi 'ñena: “Oxqui nzinga medinthați”, nehe bi 'ñena: “Oxqui hote.” Nde'b_H, 'b_H hingrá zinga medinthați pe 'b_H grá hyote, njab_H ya hinxcá øt'e ngu nú'a mąnga gatho ra ndaxjua ley.

¹² Pe nujú dí camfrih_H ra 'ra'yo ley nú'a dí øth_H co ma pahah_H, hangue ga ñah_H ngu rí 'ñehe ne ga øth_H gatho nú'a xá hño, ngue'a Ajuą ma da hñąbgah_H nguenda ua stá øth_H nú'a mąnga nuna ra 'ra'yo ley ua hina.

¹³ Nú'a ra pa Ajuą ma da hñą'mba nguenda ya ja'i hinda ma da huequi nú'u to'o himbi hueca yá miqu'eiuı. Pe nu'ú tó'o ri hueca yá miqu'eiuı, Ajuą ma da huequi'u nú'a ra pa'a.

'B_H da nja ra hoga jamfri da nja ya hoga 'bfi

¹⁴ Ma zi cu'ih_H, ¿te di muui 'b_H 'nara ja'i da 'ñena gue camfri, pe hingui øt'e nú'a xá hño? ¿Ha gue nú'a rá jamfri'a tsa da pøhø'a? Hina, hinda za.

¹⁵ 'B_H 'nara cu o 'nara nju otho te da hye ni te da zi,

¹⁶ y 'na de gue'ah_H gui 'ñemfu: “Nde, ga nzenguathoh_H, rí ma te rá 'ñentho y Ajuą da max'a'i”, pe nu'b_H hingui umfu nú'a honi nura cu'a, nu'bú hinte bi muui nú'a gá xiph_H'a.

¹⁷ Nehe njab_H ma jamfrih_H. Nu'b_H hønse ra jamfri dí pe'tsh_H ne hindí øth_H xá hño, nu'bú hinte di muui nú'a ra jamfri dí pe'tsh_H.

¹⁸ Da za njaua ga xiph_H 'nara cu: “Nu'ı hønse guı camfri, y nugá go dí øt'a nú'a xá hño. Guı nehma guı 'ñutca ri jamfri pe hingui øt'a nú'a xá hño, ha nugá ga u't'a'i ma jamfri ngue'a dí øt'a nú'a xá hño.

¹⁹ Nu'ı guı camfri gue 'nat'a Ajuą 'b_H, y xá hño guı camfri njab_H. Nehe ya ts'ondaı camfri gue 'nat'a Ajuą 'b_H, pe nu'ú di huaț'i co ra ntsu.

²⁰ Nu'ı grá 'bεmfeni. ¿Ha hingui pađi gue hinte di muui ri jamfri 'b_H nehe hingui øt'e xá hño?”

²¹ Ndu ma dadah_H ra Abrá bi zixa rá t'ı mrá thuhu ra Isaac pa xa hyohma ja ra ata, hangue Ajuą bi ma gue hinte ma ts'oqui mi tu ra Abrá ngue'a nu'á bi 'yøt'a nú'a bi xipabi Ajuą.

²² Hangue njab_H ya dí pah_H gue rá jamfri ra Abrá mi peui mahyεgui nú'a ra hoga 'bfi bi 'yøt'e nehe. Y co nú'a ra hoga 'bfi bi 'yøt'e bi 'ñudi gue xi mi ja rá jamfri.

²³ Hangue bi njab_H ngu nú'a mąnga ra Maça T'ofu, ne ena: “Ra Abrá bi gamfri Ajuą, hangue Ajuą bi ma gue ra Abrá ya hinte ma ts'oqui mi tu.” Nehe Ajuą bi ma gue mrá amigo'a.

²⁴ Hangue dí pah_H xá hño gue Ajuą ma gue ya hinte ma ts'oqui dí tuhu ngue'a hingue hønse dí camfrihoh_H, pe nehe dí øth_H nú'a xá hño.

²⁵ Nehe ra Raab masque mi 'nara ts'o'behñą'a, pe Ajuą bi ma gue ya hinte ma ts'oqui mi tu'a ngue'a xqui 'yøt'e xá hño nu mi umba ntsaya yá 'mehni ra Josue, nehe bi mats'ı pa bi bōni pa ma'na ra 'ñu pa bi mengui'ı hab_H xqui 'ñehe.

²⁶ Hangue njab_H numa jamfrih_H, 'b_H hindí øth_H nú'a xá hño, hinte di muui, nja ngu ma ndo'yoh_H, 'b_H ya xa du, ya hinte di muui.

3

¹ Ma zi cu'ih_u, hinxá hño gue ndunthi de gue'ah_u guí ne gui nxahnateh_u ja ya nija, ngue'a dí pah_u gue ma'na ma da thabgah_u ra uenda nú_u dyá xahnateh_u.

² Ngue'a gathoguih_u xi dí øth_u ndunthi ya t'ø't'e xá nts'o ne hingui tsa da 'mutho ma neh_u. Pe nu'bu' 'nara cu padi da zama rá ne, nu'bu' nura cu'a padi da zama gatho rá ndo'yo nehe, ne xi ø't'e gatho nú'a xá hño.

³ Ngu 'nara fani ga hu'tsuh_u 'nara frenu pa ga tsambah_u rá ne pa da 'yøde, nu'bu' da za ga tsambah_u gatho maxøgue rá ndo'yo.

⁴ O ngu 'nara barco, masque xi dra dangui ne xi di tse'di 'nara bunthi pa da 'yent'i, pe 'nara ja'i da za da 'yet'a nura barco'a co 'nara 'uca bøj_a, ne da zits'i hab_u go da ne'a.

⁵ Njab_u ma neh_u nehe, masque xi ra notsi pe da za da japi da nja ndunthi ya ts'ot'ø't'e. Nja ngu 'nara xi xeca tsibi, jhangu rá ndangui hmah_a 'nara mboza tsa da nzø!

⁶ Hangué njab_u ma neh_u, tsa da 'yø't'a ndunthi ya ts'ocate, y nja ngu ra ximhai nehe xi xá nts'o, ngue'a ma neh_u ri ts'oga gatho ma ndo'yoh_u co nú'a te ma. Co ma neh_u da za da nts'oca ma hoga'muih_u, ne 'bu' te dí mañh_u xá nts'o, nuya noya'bu' bí ehe de ja ra nidu.

⁷ Ra ja'i tsa da max'o gatho nu'araza ra mbanga zu'ue, ngu ya ts'int's_u, ngu nú'bu' ya zu'ue jut'a yá mui ja ra hai, ne ngu nú'bu' ya zu'ue 'bu' ja ra ndehe, ne ya xa max'o'bu'.

⁸ Pe numa neh_u hingui tsa ga tsamih_u, ngue'a xi xá nts'o, nja ngu rá ne ra qu'eñ_a hote.

⁹ Co ma neh_u dí xøcambeni_u Aju_a ma Dadah_u, y co ma neh_u dí tsañh_u ma miq'ei_u masque gathoguih_u xa hyógaguih_u Aju_a ngu rá 'bai'a.

¹⁰ Hangué co ma neh_u dí xøcambeni_u Aju_a, y co ma neh_u dí tsante_u nehe. Ma zi cu'ih_u, hindí 'ñepcah_u ga øth_u njab_u.

¹¹ ¿Ha gue da za 'nada ra pøthe da bøhø ra t'asdehe mahyegui co ra uxcadehe? Hina, hinda za.

¹² Ma zi cu'ih_u, ¿ha gue da za 'na 'bai ra igo da unga ya olivo? ¿O 'nara 'bai gá obxi da unga ya igo? Hina, hinda za. Nixi 'nara pøthe hingui tsa da bøhø ra ts'othe ne ra t'asdehe.

Ra mfadi nú'a majuaní

¹³ ¿To'o 'na de gue'ah_u ra nimfeni ne ra bamhya? Nu'a tó'o ra bamhya ne ra nimfeni dá 'ñudi rá hoga'mui co ya hoga 'befi, ne hinda 'ñets'i co nura mfadi pe'tsi, ngue'a nu'a tó'o pe'tsa ra hoga mfadi hingrá 'ñets'i.

¹⁴ Pe nu'bu' gyá ndusteh_u ne guí ne gui nscheh_u, ogyá 'ñets'ih_u gui 'ñeñh_u gue xi guí pe'tsh_u ra hoga mfadi, ngue'a gue'a 'nara nc'uamba.

¹⁵ Ngue'a nú'a ra mfadi guí pe'tsh_u gue'a dega ximhai, ne dega ja'i, ne dega ts'ondáhi, hingo de Aju_a.

¹⁶ Ngue'a nu hab_u ja ra nduste ne hab_u ne da nsche 'na, nuni ja guehni ja ra tuhni ne gatho ya ts'ot'ø't'e.

¹⁷ Pe nu'bu' tó'o pe'tsa nú'a ra mfadi bí ehe de mahets'i, gue'bu' xá nt'axi yá mfeni ne hingyá 'yø't'atuhni. Nu'bu' ya hoja'i, ya hoga'yøde ne xi ja yá huecate ne nzantho ø't'e xá hño. Hingui yohna yá mfeni, nixi hingyá yohmi.

¹⁸ Nu'bu' tó'o 'bai te rá 'ñientho, ne hingyá 'yø't'atuhni, nu'bu' udi 'nara hoga'mui pa nehe ma'ra da 'mu' 'nara hoga'mui, nja ngu 'nara 'bot'i nú'a 'bot'i pa 'mefa da nja 'nara hoga sofo.

4

Mahyoni hinga madihya ya ts'ot'ot'e de ra ximhai

¹ ¿Hanja grí ntsa^hihya ne grí ntuñ^hya 'na ngu ma'na? Nu'ahú grí ntuñ^hya ngue'a guí pe'tshya ya ts'onc'at'i y nuya ts'onc'at'i'ya gue'ya ja'ahya guí ntuñ^hya.

² Guí neh^hma^hya te guí pe'tshya, pe hinguí tsa te guí pe'tshya, hangue guí ne guí hñote^hya. Gyá ndustehya pe hinguí tsa guí pe'tshya nú'a guí nehya, hangue asta grí ntuñ^hya pa guí pe'tshma^hya nú'a guí nehya. Hinguí tsa te guí pe'tshya ngue'a hinguí apha Ajuá.

³ Haha, guí adihya, pe hinguí t'a'ahya nú'a guí adihya ngue'a hinguí adihya ngu rí ñe^he. Guí adihya hñonse pa guí johyaha ja ya ts'ot'ot'e de ra ximhai.

⁴ Nú'ahya guí madihya ya ts'ot'ot'e de ra ximhai ne hinguí madihya Ajuá, guí njaha ngu ra zinga medinthati! ¿Ha hinguí padihya gue 'bu grí madihya ya ts'ot'ot'e de ra ximhai, nu'bú grí utsaha Ajuá? Hangue nu'a tó'o xi ne da madi ya t'ot'e de ra ximhai, nú'a ya ri utsa Ajuá.

⁵ ¿Ha guí beñhya gue hinte ri muui ra Maca T'ofu nu habya ena?: “Nurá Maca Nda^hi Ajuá bá peñhi pa da 'm^hya ja ma corasohya, nú'a go gue'a madiguihya, y nu'a ne gue xi ga madihya Ajuá.”

⁶ Nehe Ajuá go gue'a ri 'rac^hya ra danga mfats'i. Nu ja ra Maca T'ofu ena njaua: “Ajuá hinguí faxa nú'ya to'o ri 'ñets'i ne ri nót'e, pe nu'ya tó'o hingyá nót'e ne hingyá 'ñets'i, nú'a ha, fats'i.”

⁷ Hangue 'yot^hya Ajuá, ne nót'ua^hya ra ts'ondahi y nú'a da 'uegue de gue'ahya.

⁸ Jonihya co Ajuá y nú'a da joni con gue'ahya. Nú'ahya guí othya ya ts'oqui, 'ueguehya de gue'ya pa strá nt'axi ri tehya. Ha nú'ahya guí yohna ri mfenihya, ntsó'mhya de nú'a guí othya, pa njabya da za da t'axca ri corasohya.

⁹ Ntsó'mhya de ri ts'oquihya, ne dá du ri ma^hihya de gathu nú'a xcá 'yot^hya, ne nzoñhya. Nuri thedehya, dá mpunga ts'oni, y nuri johyaha, dá mpunga dumai.

¹⁰ Ogrí ñexhya ja rá thandi ra Zidada. Ñobrihya y nu'a go da 'ñex'a'ihya 'mefa.

Hini ñepi ga 'yot^hya ma cuhya

¹¹ Ma zi cu'ihya, ogrí noñhya 'na ngu ma'na. Nu'a tó'o noñi rá cu o ri 'yot de nú'a te ot'e, nú'a ja ra uenda go no^hma'ñya ra ley ne ri 'yot. Nu'a tó'o ri 'yot ra ley, ya hingo ot'a ngu nú'a mangan ra ley, ngue'a ya ri 'ñet'a nzayase.

¹² Ajuá go bi hyoca ra ley y go gue'a ra nzaya. Y nu'a go gue'a tsa da ñanga ya ja'i, nehe tsa da mehna to da mehna ja ra tsibi. Pe xi'a'i, ¿to'o'igue pa guí 'yot ri miq'ueiui?

Hinto padi te da nja rixudi ndamqni

¹³ Nú'ahya guí eñhya njaua: “Núbya rapaya o rixudi ga maha ja nú'a ra hnini dí mañhya, y ja grá 'buhani 'na nje^hya, ne grá ntuquihya ne grá mpahya pa grá tahaha ra boja.”

¹⁴ Njabya guí beñhya, pe nixi guí padihya te grá haxhya xudi. Nujá hinda^h paha hangu ya pa ma ga ntehuua, ngue'a dí njaha ngu ra 'bonguui ri hnequi ne hints'ya ya'a da 'metho.

¹⁵ Hangue ma'na xá hño guí ñeñhya njaua: “'Bu Ajuá gue'a rá paha, ne 'bu da 'rac^hya ra te ne ra nsequi, nu'bú ha, ga othya gathu nú'a dí beñhya.”

¹⁶ Pe nu'ahú grí 'ñets'ihya co ri mfeni schehya. Y nu gathu ri nt'ets'ihya xi xá nts'o.

¹⁷ Ne nu'a tó'o padi da 'yot'e nú'a xá hño pe hinguí ot'e, nú'a go gue'a 'nara ts'oqui.

5

Ra ts'ofo paya rico

1 |nú'ahú rícohú 'yòdehú! Mamts'onihú ngue'á ma gui thohú ya danga ugui.
 2 Ma da 'ya gatho nú'á te guí pe'tshú, ne ma da zip'ahú ra zu'ue gatho ri hoga hehú.

3 Ma da boxcua gatho ri bojáhú ngu ra t'axi ne ra oro nú'á xcá muntshú ne xcá pe'tsthoú, ne ja da hnequini gue hinxá hño nú'á xcá øthú gue xcá pe'tsthoú. Ne'ahú ma gui njahú ngu ri bojáhú gue ma gui juadihú, y nuri ts'onc'at'ihú pa xcá pe'tshú ri bojáhú, gue'á ngu 'nara tsibi ma da juat'ahú. Ja nuya ya paya xcá muntshú ndunthi ri bojáhú, y ya yá gats'i ya pa.

4 Ya xa nt'øde yá ts'oni ri mēfihú nú'ú to'o xa xop'ahú ri huahihú. Nu'ú zoni ngue'á xcá hyathú ne hinxá ju'tuahú ngu rí 'ñepabi'ú. Pe ma Zidadahú nú'á to'o ra ndá de gatho ya enxé mahets'i, ya xa 'yøtuabi yá ts'oni nú'ú ri mēfihú.

5 Nuua ja ra ximhai guí øthú nú'á go ri pahasehú, ne hinte grí 'bēhú, pe guí njahú ngu 'nara mbo'oni nú'á xa hnoqui pa da tho.

6 Nu'ahú guí høxhú ra thai nú'ú hinte ma thai tu, ne guí hohú'ú masque hinte xa 'yøt'e, y nu'ú hingui nø't'ahú.

Rí 'ñepi ga tsethú gatho ya ts'othogui ne ga aphú Ajuá da maxcahú

7 Pe nu'ahú ma zi cu'ihú, tsethú gatho nú'á da 'ñep'ahú mientras da zøhø ma Zidadahú. Njahú ngu ra mot'i nú'á tø'ma ra mudi 'ye ne ra 'bēfa 'ye pa njabú da za da guxa 'nara hoga sofo.

8 Ne'ahú ndø'mhú, ne zedihú ri jamfrihú ngue'á ya 'nitho ma da zøhø ma Zidadahú.

9 Ma zi cu'ihú, ogrí hñøxa thaihú 'na ngu ma'na pa hingui tuxhú ya ts'oqui. Beñhú gue ma Zidadahú to'o ra nzaya, ya ts'útho ya pa dí 'bēdi pa da zøhø'á.

10 Ma zi cu'ihú, tsethú gatho nú'á te guí thohú, ngu bi zeta yá 'mēhni Ajuá nú'ú bi 'mú maya'bú ne bi mamba rá noya'á.

11 Dí pahú gue Ajuá japi nú'ú to'o tseta gatho ya thogui nú'ú thogui'ú. Stá øhú de ra Job, hangu ya thogui himbi zethmá'á. Pe 'mēfa Ajuá xi bi japi'á ngue'á Ajuá xi ja ndunthi rá huecate ne ja ndunthi rá hmáte.

12 Ma zi cu'ihú, jamasuhú oxqui jurahú, nixi por mahets'i, nixi po ra ximhai, nixi por ma'ra ya t'øt'e. Mañhú nú'á majuani; nu'bú hā, guí mañhú "Hā", y nu'bú hina, "Hina", pa njabú Ajuá hinda castiga'ihú.

13 'Bú 'na de gue'ahú grí sufrihú, 'yaphú Ajuá pa da max'ahú. O 'bú grí johyahú, tuthú ya jahña.

14 'Bú 'na de gue'ahú grí hñēnihú, zoñhú ya ndá de ra nija pa da 'yapa Ajuá por gue'ahú, ne da gox'ahú ra aceite de rá thuhu ma Zidadahú.

15 Y 'bú guí 'yadihú con gatho ri jamfrihú, nu'bú guí ñanihú y ra Zidada da 'ra'ahú ra nzaqui, y 'bú xcá 'yøthú 'nara ts'oqui, nu'á da puñ'ahú.

16 Hangue njuánihú de ri ts'oquihú 'na ngu ma'na, ne mfaxhú 'na ngu ma'na guí 'yaphú Ajuá da puñ'a'ihú, y pa njabú nu'á da 'yøthe'ihú nehe. Ajuá øtuabi rá nt'adi nú'á to'o 'bú xá hño con gue'á ne apabi con gatho rá múi.

17 Nura badi Elía 'namrá ja'i nehe nguju, y nú'á xi bi 'yapa Ajuá pa hinda 'uái, hangue himbi 'uái hñu njēya made.

18 Nepú ma'na'qui bi yopa 'yapabi Ajuá pa da 'uái y bi 'uái, y nu'bú xi bi hogui ndunthi ra sofo ma'na'qui.

19 Ma zi cu'ihú, 'bú 'nara cu da 'uegue de rá noya Ajuá, nepú 'na de gue'ahú guí zofohú'á pa da yopa mengui, y nu'á da mengui,

²⁰ nu'bu pádih_u gue nu'a tó'o da co'tsa 'nara 'yøt'ats'oqui de ja rá ts'o'ñu, nu'a bi ñanga 'nara 'yøt'ats'oqui pa hinda ma ja ra nidu, y Aju_a go gue'a bi pumbabi yá ts'oqui nú'a ra 'yøt'ats'oqui'a masque xi ndunthi yá ts'oqui.

RÁ MŪDI RA PEDRO RA MŪDI CARTA NÚ'A BI 'YOFO RA APOSTOL NSAN PEDRO

Ra apostol Pedro opabi nú'u ya gamfri xa nxani habwraza

¹ Núgui drá Pedro, rá apostolgui ra Zidada Jesucristo. Dí op'ah_u nuna carta nú'ah_u gyá gamfrih_u xcá pōñh_u de ri haih_u ne xcá nxañh_u habwraza ma'ra ya hai, 'ra de gue'ah_u guí 'buh_u Mpono, ma'ra Galacia, nu ma'ra Capadocia, nu ma'ra Asia, ha nu ma'ra Bitinia.

² Ajuá ma Dadah_u bi huancah_u ngu nú'a xqui beni desde rá mudi pa dá camfrih_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. Y po rá Maça Ndahi bi t'axca ma mfenih_u pa ga øteh_u ra Zidada Jesu co 'nara mfeni xá nt'axi, y co rá maça jí'a xa xuga ma ts'oquih_u. Ajuá da jap'a'ih_u ndunthi ne da max'a'ih_u pa gui 'buh_u te rá 'ñentho.

Ya gamfri pe'tsa 'nara nthø'mate de ra te pa nzantho

³ Ga xocambeni_u Ajuá nú'a to'o ma Dadah_u ne go gue'a rá Dada ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. Nú'á xi ja ndunthi rá huecate pa guecaguih_u, hangue xa 'racj_u 'nara 'ra'yo te. Ne nubyá dí tømh_u gue ma ga yopa nteh_u ngue'a ma zi Hmuh_u ra Jesucristo bi du nep_u bi yopa nte ma'na'qúi'a.

⁴ Nehe dí tømh_u ga hañh_u nú'a ra tsogui bí pescaguih_u Ajuá nuni mahets'i nú'a hinda za da nhuati, nixi hinhya'm_u da nts'oqui, nixi hinhya'm_u ma da 'mēdi ngu yá xi ya za.

⁵ Ajuá xi sugaguih_u co rá ts'edi ngue'a dí camfrih_u'a. Nú'á sugaguih_u asta nú'a ra pa da ñangaguih_u nuua ja ra ximhai pa dí 'racj_u nuni mahets'i gatho nuya japi de ma mpøhøh_u nú'u 'bescaguih_u ne ma da hnequi rá ngats'i ra pa.

⁶ Hangue por gue'a xi drí johyah_u masque dí thoh_ubya ya ts'othogui nuua ja ra ximhai ngue'a go gue'a rá paha Ajuá, pe nuya thogui'u 'bestho ma da uadi ngue'a 'raya patho ma da njab_u.

⁷ Nubyá dí thoh_u ya ts'othogui pa ma'na da zēdi ma jamfrih_u, pa njab_u nu stua yopa penga ra Zidada Jesucristo, Ajuá ma xi da 'ñesca ma nsuh_u ne da johya'a ngue'a xa zēdi ma jamfrih_u. Nja ngu ra oro 'rani ja ra tsibi pa ma'na da hogui, núju nehe dí thoh_u ya ts'othogui pa ma'na da zēdi ma jamfrih_u. Nura oro masque huadi ne thogui, pe 'rani ja ra tsibi pa ma'na da hogui, y numa jamfrih_u ma'na ri muui que ra oro.

⁸ Nu'ahú gri madih_u ma Zidadah_u ra Jesucristo masque hinxcá hyanth_u, ne guí camfrih_u'a masque nubyá hinguí hanth_u'a, hangue xi grí johyah_u co 'nara danga johya xi xá nsunda.

⁹ Y nura ngats'i ra pa, ngue'a xcá camfrih_u, ma gui tsøñh_u mahets'i hab_u ma dí t'a'ah_u gatho ya japi de ri mpøhøh_u.

¹⁰ Maya'b_u nuyá 'mehni Ajuá bi ma gue nujú ndí ma ga mpøhøh_u po rá hñoja'i Ajuá. Nuya 'mehni'u himbi za bi bađi de nuna mpøhø xa 'racj_u Ajuá nubyá. Nu'ú xi mi øt'a ra ts'edi pa xa bađihm_u te rí bønga nú'a bi mañ'u, pe himbi za.

¹¹ Nu'ú bi ma ngu nú'a mi xipa rá Maça Ndahi Ajuá gue ra Zidada Jesucristo mi ma da thogui ya ugui asta rá du, pe 'mefa mi ma da t'umba ra nsunda. Pe nu'ú himbi za bi bađi ha'm_u mi ma da njab_u, nixi hanja mi ma da nja.

12 Nuya 'mehni'ú bi sipi gue himi ma da hyanda nú'á mi mañ'ú, pe nujá há. Pe bi sipabi'ú gue mi pe'tsi da nja gatho nú'á mi mañ'ú, pe asta 'mefa. Dí pahú gue nuya pabya xa nja gatho nú'á bi mañ'ú, ne gue'á ya xa xi'a'ihú nú'ú to'o manba rá noya Ajuá ne hanpa rá ts'edi ra Măca Nđahi nú'á xuá 'b'ehna de mahets'i. Ne nuna mpøhøna xi xá nsunda, hangue asta ya enxé da nehma da badi nehe.

Ajuá ne ga pe'tshú 'nara te strá nt'axi

13 Hangue beñhú xá hño de nú'á te gatho gui 'yøthú, ne nsuhú xá hño, ne xi da tømhu nú'ú ya japi ma da 'ra'ahú Ajuá po rá hñoja'i nu stua yopa penga ma Zidadahú ra Jesucristo.

14 Nubyá ya yá batsi'ihú Ajuá ne guí øtehú'á, hangue oxqui beñhú gui 'yøt'ehú ya ts'ot'øt'e ngu nú'ú nguí øthú ma'met'o ante gui camfrihú ra Zidada.

15 'Yohú co ri mfenihú strá nt'axi ngu rá nt'axi Ajuá nú'á xa huahn'ahú pa da pøhø'ihú.

16 Ngue'á Ajuá xicaguihú ja ra Măca T'ofø ne ena: "Buhú xá nt'axi, ngue'á ngui xá nt'axigui."

17 Ajuá go gue'á ma Dadahú nú'á to'o dí aphú ma nt'adihú, y nú'á go gue'á nehe ma da hñabgahú nguenda de gatho nú'á te stá øthú. Nú'á hinda ma da xáctho nú'ú to'o ma da hñá'mba nguenda, hangue mahyoni ga 'yohú co rá ntsu Ajuá gatho nú'ú ya pa ga 'buhúua ja ra ximhai.

18 Dí pahú gue Ajuá bi 'uegaguihú de ma nts'o'maihú nú'á xqui 'ñutca ndu ma dadahú. Nu'á bi pøhøguihú, pe hingue co ra t'axi nixi co ra oro nú'á juadi ne thogui.

19 Bi pøhøguihú co rá măca ji ra Zidada Jesucristo nú'á bi mani nu mi tho'á, nja ngu 'nara zi t'uca deti xá nt'axi ne hinte ja.

20 Nú'á de ante da thoca ra ximhai ya xqui t'eqe pa da du ne pa da pøhøguihú, pe hinga 'bestho bi 'ñehe, asta nuya pabya ja bi 'ñehe pa bi pøhøguihú.

21 Nujá dí camfrihú Ajuá ngue'á bá pēncahú'á ra Zidada Jesucristo pa bi du por guecjú, y 'mefa de gue'á Ajuá bi japi bi yopa nte ma'na'qui, ne bá umba rá nsunda. Hangue dí camfrihú Ajuá, ne di tømhu da zixcahú ja rá nsunda nehe.

22 Y stá camfrihú rá noya Ajuá ne ya stá nxəcjú de ma ts'oquihú pa xa za stá mpe'tsua hmætehú 'na ngu ma'na, hangue xi ma ga mádiuhú 'na ngu ma'na con gatho ma maihú.

23 Nubyá ya stá yopa 'buhú ma'ra'yo ngue'á ya stá camfrihú rá noya Ajuá nú'á hinhya'mú ma da uadi. Nuna ra te dí pe'tshú de guecúa ja ra ximhai ma da uadi da thogui, pe nuna ra 'ra'yo te stá hañhabya hinhya'mú ma da uadi.

24 Ra Măca T'ofø ena njaua:

Rá te ra ja'i nja ngu 'nara ndapo,
há nú'á gatho te pe'tsa nura ja'i'á nja ngu 'nara døni.
Nura ndapo da du y nura døni da hyøe,

25 pe nurá noya Ajuá hinhya'mú da uadi.

Y nura noya'á go gue'á ra măca noya ya xa si'ahú.

2

1 Hangue ya hñəcjú gatho nú'á xá nts'o, ngu ra nthate, ra ñohmi, ra nduste, ra nt'etsate, guehya dí xi'ahú ya hingui 'yøthú.

² Njah_u ngu 'nara zi bātsi xi tsu_u ra thuhu dega 'ba, ne ne da zi ndunthi pa da niñ_a, ne'ah_u dá zú'ah_u ra thuhu de rá noya Aju_a, pa njab_u ma'na da ndāngui ri jamfrih_u,

³ ngue'a nu'ah_u ya xcá pātuah_u rá hñoj_a'i ra Zidada.

Ra Zidada Jesucristo gue'a ra mudi do bi megui Aju_a ja rá nija nú'a te

⁴ Jonih_u co ra Zidada Jesu nú'a to'o ra mudi do bi megui Aju_a ja rá nija'a nú'a te, y nú'a ra nija'a go guecju núju stá camfrih_u. Nja ngu nú'a ra mudi do bi utsa ya gado ne bi fōte'u, njab_u bi t'utsa nehe ma Zidadah_u ra Jesucristo asta bi tho ja ra ponza. Pe ja rá thandi Aju_a xi ri muui, ne bi hñuts'i'a dega mudi do.

⁵ Y núju nehe dí njah_u ngu 'raya do nú'u t'ets'i ja ra jado pa rí te rá nija Aju_a, y Aju_a go gue'a ra gado. Nuj_u go guecju dyá macjah_u majuani ngue'a dí peph_u'a. Hangué ma ga umfu ma teh_u'a ngu 'nara hñ_a'ti, ngue'a gue'a ri ho Aju_a ga umfu de rá thuhu ra Zidada Jesucristo.

⁶ Ngue'a Aju_a mi mānga de ra Zidada Jesu ja ra Māca T'ofu, ne ena njaua: Nuguí dí pēgui ja ma hnini Sion nuna ra mudi do pa ma nija, ngue'a guehna stá huts'i ne xi ri muui ndunthi; y nuto gatho da gamfri, hinda ma da 'be yá tsa.

⁷ Hangué núju dí camfrih_u ra Zidada Jesu, dí pah_u gue xi xá nsunda, pe nú'u to'o hingui camfri'a, hingui pādi ua xá nsunda. Ja ra Māca T'ofu mā njaua de ra Zidada Jesucristo, ne ena:

Nú'a ra do bi fōthmāb_u 'na lado nuya hyōngu, nubyā gue'a ra mudi do de rá nija Aju_a.

⁸ Ra Māca T'ofu sigui mā de ra Zidada Jesucristo ne ena:

Ya ja'i da za da mfe'tse ja nura do'a, ne da dagui.

Y nu'u tó'o ri mfe'tse, ri mfe'tse ngue'a hingui camfri rá noya Aju_a. Nú'ú ma da dagui pa da 'mēdi ngue'a bi mānga Aju_a da njab_u.

Ya gamfri gue'a rá hnini Aju_a

⁹ Pe nujú go guecju rá hniniguih_u Aju_a xa huancah_u ne xá nt'axiguih_u, ne dyá ndā gá macjah_u dí peph_u Aju_a ra dānga ndā, ne dí mañh_u de yá dānga 'befi nú'a to'o bá tsicju de ja ra 'bexuui pa ga 'buh_u ja rá māca ñot'i'a, y nú'á go gues_e Aju_a.

¹⁰ Ma'met'o himrá hniniguih_u Aju_a, pe nubyá h_a, ya rá hniniguih_u'a. Ma'met'o hinstí tsuh_u ra huecate, pe nubyá h_a, Aju_a xa huegaguih_u.

Peph_u Aju_a co ri teh_u

¹¹ Ma zi hmādi cu'ih_u, nú'ah_u gyá nzōhōh_u de guecua ja ra ximhai, dí xi'ah_u gue oxqui beñh_u ya ts'omfeni de ra ximhai, ngue'a nuya ts'omfeni'u go gue'u da za da ts'oc'a ri 'ra'yo teh_u.

¹² 'Yoh_u xá hño ja yá thandi nú'u hingyá gamfri. Nú'ú ri numa'ñ_u'ih_u, ne eñ'ah_u gue gyá ts'oja'ih_u, pe nu sta hyanda ri hoga'muih_u, ne'u ma da xōcambeni Aju_a nú'a ra pa'a da thā'mba nguenda'u.

¹³ 'Yōteh_u gatho nuya ja'i h_a ra ts'utbi, ngue'a guí camfrih_u ra Zidada. 'Yōteh_u nuri dānga ndāh_u,

¹⁴ ne gatho nuyá mfats'i'a nú'u xa thuts'i pa da castiga nú'u hingui øt'e xá hño, ha nehe pa da ñāmahño de nú'u øt'e xá hño.

¹⁵ Aju_a gue'a rá paha gui 'yōth_u gatho nú'a xá hño, pa njab_u gui co'tuah_u yá ne nú'u ya ja'i ñāma'ñ_u de gue'ah_u ne hinte yá fādi.

16 Nubyá ya hinguí 'buh_u ja rá hm_unda ra ndaxjua ley, pe hingue ngue'a ya hinguí 'buh_u ja rá hm_unda ra ndaxjua ley ma gui 'yøth_u ya ts'ocate. Nubyá ma'na mahyoni gui 'yøth_u ra hño, ngue'a gyá 'begoh_u de Ajuá.

17 Hangue mahyoni gui umf_u ra t'equ'e'i gatho ya ja'i ngu rí 'ñepi cada 'na de gue'u, ne xi gui maðih_u gatho ya cu, ne gui 'yoh_u co rá ntsu Ajuá, ne gui umf_u ndunthi ra t'equ'e'i ri ðanga ndah_u.

Ra Zidada Jesucristo bi zeta ya ts'othogui, y njab_u ga tseth_u nehe

18 Nu'b_u nú'ah_u gui 'buh_u dega 'bego, 'yøta ri hmuh_u co ndunthi ra t'equ'e'i, hingue hønse nú'u ja yá hm_ute ne ya hoja'i, nehe nú'u xi ya ts'o'mui.

19 'B_u gui tseth_u gatho ra nts'o'mui t'ø't'ah_u masque hinte go xcá øth_u, hønse ngue'a xcá camfrih_u Ajuá, nu'b_u há, gui øth_u xá hño ja rá thandi Ajuá.

20 Pe nu'b_u dra castiga'i'h_u ngue'a gui øth_u nú'a hingui ho, ne gui tsetathoh_u, xí njab_u, çha gue da t'e'ts'a ri nsuh_u? Hina, hinda za. Pe nu'b_u gui sufrih_u ngue'a gui øth_u ra hño ne gatho gui tsetathoh_u, nu'b_u há, gui øth_u xá hño ja rá thandi Ajuá.

21 Ajuá bi huancah_u pa ga tseth_u ya ts'othogui ngu nú'a bi zeta ra Zidada Jesucristo. Nú'a xi bi zeta ya ts'othogui nsinque te ma ts'oqui mi tu, hønse po rá nguəc_u, hangue rí 'ñepcah_u ga tseth_u nehe ngu bi zeti'a.

22 Nu'á hinhya'm_u bi 'yøt'a ni 'nara ts'oqui, nixi to bi hyat'i.

23 Ora mi ts'ani'a, nu'á himi thadi. Ora mi hna'mbabi, nu'á himbi nøt'e. Nu'a mi øt'e, hønse mi tsocuahto ja rá 'ye Ajuá ngue'a go gue'a paði da 'yøt'a ra ts'atbi ngu rí 'ñehe.

24 Ma Zidadah_u ra Jesu bi hñasca gatho ma ts'oquih_u nuni ja ra pont'i hab_u bi du'a. Bi du'a pa bi 'uegaguih_u de ra ts'oqui pa da za ga 'buh_u xá nt'axi. Nú'a xi bi thogui 'raya ðanga ugui pa go bi hñasca ma uguih_u.

25 Nujú ndí njah_u ngu 'raya ðeti xqui nxani hab_uraza, pe nubyá ya stá yopa penguih_u co ma hoga Ma'yoh_u nú'a to'o ri supca ma teh_u.

3

'Nara ts'ofa pa ya medinthati

1 Nú'ah_u 'bchñah_u, 'yøta ri ðameh_u, pa njab_u nu'b_u ri ðameh_u hingyá gamfri, da za da gamfri'u nsinque gui zofoh_u, hønse ngue'a da hyanda ri hoga'muih_u.

2 Da gamfri'u ngue'a da hyandi gue gui 'yoh_u xá nt'axi, ne ngue'a xi di ja ri t'equ'eih_u.

3 Odi oda ri mfenih_u ra nthoqui de ri stah_u, nixi de nú'a ra oro gui hñuxh_u, ne nixi de nú'a ra he gui hñuxh_u pa da hnequi mahotho'i'h_u.

4 Nu'a mahyoni gui 'yøth_u, go da beñh_u gui nhyoc_u de mbo ja ri corasoh_u co 'nara nthoqui nú'a hinda ma da ts'oqui. Gui hñoja'i'h_u ne gui 'buh_u co 'nara hoga'mui, ngue'a guehna ri ho Ajuá.

5 Njah_u nehe ngu bi nja nú'u ya hoga 'bchñá mi 'b_u maya'b_u, xi mri hñoqui xá hño mbo ja yá coraso, mi camfri Ajuá ne mi øta yá ðame.

6 Ngu ra Sara, xi bi 'yøta rá ðame nú'a mrá thuhu ra Abrá, ne xi bi jamasu'a, y asta mi embi gue go mi gue'a rá hmu. Nu'ah_u da za gui njah_u ngu nú'a ra 'bchñá'a 'b_u gui 'yoh_u xá hño, ne hingui tsuh_u gatho nú'a da 'ñehe.

7 Nú'ah_u 'ñhøh_u, 'buh_u xá hño co ri 'bchñah_u ngu nú'a ri manda Ajuá, ngue'a Ajuá xa 'ra'ah_u 'nada ra te mahyegui con gue'u, ne ngue'a hinga mahyegui yá ts'edi con gue'ah_u. Hangue numansuh_u'u pa njab_u Ajuá da 'yøde nú'a gui 'yapabih_u.

Mahyoni da sufri nú'a to'o ø't'a ra hño

8 Nubyá, nú'ahũ grí gathohũ, pe'tshũ 'nada ra mfeni, hñu'mbahũ yá mui nú'ũ to'o tu yá mui, mádiũ 'na ngu ma'na, pe'tshũ ra nthecate 'na ngu ma'na, ne oxqui 'ñexhũ 'na ngu ma'na.

9 Oxqui ø'tuahũ ra nts'o'mui nú'ũ to'o ø't'ahũ ra nts'o'mui, nixi gui tsañhũ nú'ũ to'o tsañ'ahũ. Nu'a gui 'yøthũ, 'yaphũ Ajuá da japabi'ũ, ngue'a Ajuá xa huahn'a'iũ pa gui 'yøthũ njabũ, ne pa da jap'a'iũ'a.

10 Xa nt'ofó ja ra M̄aca T'ofó ne ena njaua:

Nu'a tó'o ne da 'mũ 'nara hoga'mui gatho ya pa de rá te, dá su rá ne pa hinda nhyate, ne hinda m̄anga ya ts'onoya.

11 Dá 'uegue de ya ts'oqui ne dá 'yø't'a ra hño.

Dá 'yø't'a ra ts'edi pa da 'mũ te rá 'ñenthó, ne hindra necatuhni.

12 Ngue'a Ajuá ri japa nú'ũ to'o ø't'a ra hño,

ne øtuabi yá nt'adi'ũ.

Pe nuya ts'o'mui, hini japabi'a.

13 ¿To'o gue'a da 'yø't'ahũ 'nara nts'o'mui 'bũ gui øthũ ra hño? Jo'o.

14 Pe nu'bũ gui sufrihũ ngue'a gui øthũ ra hño, nu'bá gui njapihũ. Hangué oxqui tshũ te da t'ø't'ahũ, nixi da du ri muihũ.

15 Xøcambenhũ ma Zidadahũ ra Jesucristo ja ri corasohũ, ne gui ja gui pahũ hanja gui thätuahũ nú'ũ to'o da 'yan'ahũ de ri jamfrihũ. H̄ah̄a, gui thādihũ, pe co 'nara t'equ'e'i ne hingue dega nt'ets'i.

16 Hangué 'yohũ xá hño co ri mfenihũ strá nt'axi, pa njabũ da 'bẽ yá tsa gatho nú'ũ to'o ñama'ñũ de gue'ahũ. Nu'á ñama'ñũ de gue'ahũ ngue'a gui tenbahũ rá 'mui ra Zidada Jesucristo.

17 'Bũ Ajuá go rá paha pa gui sufrihũ, ma'na xá hño gui sufrihũ ngue'a gui øthũ nú'a xá hño, pe hingue gui sufrihũ po 'nara nts'o'mui gui 'yøthũ.

18 Nehe ra Zidada Jesucristo bi sufri. Nú'á 'na'quitho bi du pa bi hñasca ma ts'oquihũ. Nú'á hinte ma ts'oqui mi tu pe bi du por guécjũ núju dyá 'yø't'ats'oquihũ. Bi njabũ pa bi za dá jonihũ co Ajuá. Dí pahũ gue xi majuaní bi thopa rá ndo'yo, pe rá zi ndahi hina.

19 Ha nu mi du, bi ma bá ña ja yá thandi nú'ũ to'o ya mi jot'a ja ra nidu.

20 'Ra de gue nú'ũ ya ja'i'ũ go gue'ũ mi 'bui de nú'ũ ya pa mi 'bũ ra Noé. Nuya ja'i'ũ himbi ne bi 'yøte Ajuá, y nú'bũ mi hoca ra arca ra Noé, Ajuá bi me'tsa ndunthi ra pacencia pa 'bũ xa ntsø'mahma'ũ, pe himbi ne. Hangué hõnse hñato ya ja'i' bi bongui de ra nzøthe ngue'a hõnse gue'ũ xqui 'yøte Ajuá, hangué himbi jat'a ja ra dehe ngue'a bi yat'a ja ra arca.

21 Ha nu mi nhyaxa ja ra dehe nú'ũ ya ja'i' mi 'bũ mbo ra arca, gue'a 'nara nt'udi de nú'a ra sistehe t'ø't'ebya. Nura sistehe'a hingo gue'a pa da t'axca ma ndo'yohũ, nú'á go gue'a pa da t'axca ma mfenihũ, ne go gue'a 'nara nt'udi de ma mpøhøhũ. Stá mpøhøhũ ngue'a bi du ne bi yopa nte ma Zidadahũ ra Jesucristo.

22 Nepũ nú'á bi yopa mengui pa mahets'i, ne bí huhnibya ja rá 'ñei Ajuá. Ne bí o ja rá 'yẽ gatho ya enxe nú'ũ h̄a ra ts'utbi ne h̄a ra ts'edi.

4*Pephũ Ajuá co nú'a ra mfadi ne ra ts'edi xa 'ra'ahũ'a*

1 Ra Zidada Jesucristo xi bi sufri, hangué ne'ahũ rí 'ñep'ahũ gui hñañhũ gatho nú'a da 'ñep'ahũ ne gui sufrihũ ngu bi nja'a. Ngue'a nu'a tó'o xa sufri, go gue'a ya xa 'uegue de ra ts'oqui.

² De gui 'buhua ja ra ximhai, mahyoni gui 'ueguehu de ya ts'oqui, pa njabu da za gui 'yø'tuahá rá paha Ajuá, y hingo gui 'yø'tuahá rá paha ri ndo'yohu.

³ Ma'met'lo nguí øthú nehe ngu nú'á øtbya nú'u hingyá gamfri. Nguí øthú ya ts'ot'øt'e, nguí beñhu ya ts'omfeni pa nguí øthú gatho nú'á xi xá nts'o, nguí 'yohu ja ra ntixfani ne ja ra nts'o'yo. Nguí øt'atuhnihu habu ngrí ntihu. Nguí xøcambenihu ya c'oi nú'u ni ts'u hiní 'ñepi dra søcambeni. Pe nubyá ya dá gue'á xcá 'yøthu.

⁴ Nubyá nuya ja'i hingyá gamfri hingui tsa da badi hanja ya hingrí 'ñohu'á ja yá ts'ot'øt'e nú'u øt'e'u, hangue nubyá ñama'ñu'u de gue'ahu.

⁵ Pe nuya ja'i'u pe'tsi te ma da dapa nguenda Ajuá nú'á to'o ma da hñá'mba nguenda gatho nú'u te, ne nú'u ya xa du.

⁶ Nehe nú'u ya xa du, ne'u ya xqui ts'ofu de rá noya Ajuá, pa njabu masque ya xa du yá ndo'yø'u, ma da yopa me'tsa ma'na ra 'ra'yo te nú'á ma go da umbabise Ajuá.

⁷ Ya ts'utho ya pa ri 'bedi pa da nja ra ngaxhmai, hangue xi da nsuhu xá hño, ne ogui tsayahú gui 'yapabihu Ajuá.

⁸ Nu'á xi mahyoni gui 'yøthu, mádiu 'na ngu ma'na, ngue'á co ra hmate da za gui mpunba ts'oquihu 'na ngu ma'na.

⁹ Nehe 'ñumba ntsayahú 'na ngu ma'na ja ri nguhu ne ote gui mañhu.

¹⁰ Cada 'na de gue'ahu pehu nú'á ra 'befi xa 'ra'ahu Ajuá co nú'á ra ts'edi ne ra mfaði xa 'ra'ahu, pa njabu da za gui mfaxhu 'na ngu ma'na ne gui nhyoga meñhu de hangutho ya 'befi xa 'ra'ahu Ajuá po rá hñoja'i.

¹¹ 'Bu 'na xa t'umba ra 'befi pa da nzote, dá nzote xá hño ngu nú'á manga rá noya Ajuá. Ha nu'bu 'na xa t'umba ra 'befi pa da mfaste, dá mfaste co nú'á ra ts'edi xa umbabi Ajuá. 'Yøthu njabu pa da hnequi rá nsunda Ajuá ja ri 'máihu de rá thuhu ra Zidada Jesucristo, ngue'á nu'á go rá meti ra nsunda ne go ri manda'á pa nzantho. Njabu gue'á.

Ya gamfri mahyoni da sufri

¹² Ma zi hmadi cu'ihu, odi tu ri máihu ngue'á guí thohu ya ts'othogui. Nixi gui beñhu gue ngue'á gyá gamfrihu hinda za gui thohmahu njabu, pe mahyoni gui thohu njabu pa ma'na da zedi ri jamfrihu.

¹³ Nu'á gui 'yøthu, johyahu, ngue'á grí sufrihu ngu bi sufri ma Zidadahu ra Jesucristo. Ngue'á nu'bu grí sufrihu, ma xi gui johyahu nu xcri hyanthu stua yopa penga ra Zidada Jesu con gatho rá nsunda'á.

¹⁴ 'Bu tsañ'ahu ya ja'i ngue'á xcá camfrihu ma Zidadahu ra Jesucristo, padihu gue guí njapihu, ngue'á ra Maca Ndañi 'bui con gue'ahu ne fax'ahu. Xi majuani, nuya ja'i tsani Ajuá, pe pa gue'ahu ri hnequi rá nsunda Ajuá ja ri 'máihu.

¹⁵ Pe ni 'na de gue'ahu oxqui sufrihu po 'nara nthote, nixi po 'nara mfe, nixi po 'nara nts'o'mai, nixi por gui hñøthu habu hiní 'ñep'ahu.

¹⁶ Pe nu'bu grí sufrihu hønse ngue'á gyá gamfrihu, hinga 'nara 'betsa'á. Xøcambenihu Ajuá ha, ngue'á gyá gamfrihu.

¹⁷ Ya bi zø ra ora gue rá ts'utbi Ajuá ma dí madi co ya gamfri. Hangue nu'bu rá ts'utbi Ajuá ma dí madi con guecaguihu, zixihma nú'u to'o ri utsabi rá noya Ajuá, tengu sta tha'mba nguenda'u?

¹⁸ Nu'bu ya hoja'i xá hñei pa da mpøhø'u, zixihma nú'u ya ts'o'mai ne ya 'yøt'ats'oqui gá ja'i, tengu xi ma da thogui'u?

¹⁹ Hangue 'b_u dí sufrih_u ngue'a dí ø'tuah_u rá paha Ajuá, ma ga siguih_u ga øth_u nú'a xá hño ne ga tsocuahoh_u gatho ja rá 'yε Ajuá, ngue'a go bi hyogaguih_u'a, y nu'á hinda ma da hyegaseh_u.

5

'Nara ts'ofo pa ya gamfri

¹ Nú'ah_u gyá ndah_u de ya nija, dí zo'ah_ubya. Nugui drá ndá nehe de rá nija Ajuá, ne dá handi ne dí damajuani de nú'u ya ts'othogui bi thogui ra Zidada Jesucristo. Y ngugui ngu'ah_u ma ga 'b_uh_u mahyεgui con gue'a ja rá nsunda nú'a ma da hnegui nu stua yopa pengui'a.

² Jamasuh_u nú'u ya gamfri xa 'ra'ah_u Ajuá gui suh_u, ngu 'raya hoga ma'yo xi ri jamasu xá hño yá deti. Suh_u con gatho ri pahah_u ngu nú'a ri ho Ajuá. Peh_u nura 'bεfi'a con gatho ri m_uih_u, hingue gui mpefi_u pa gui tø'mh_u gue dá t'a'ah_u ra boja.

³ Oxqui ma gui ndanguih_u de nú'u grí suh_u. Nu'a gui 'yøth_u, 'yoh_u xá hño, pa njab_u da den'a ri 'm_uih_u'u.

⁴ Y nu stua yopa pengui nú'a ra ndá de gatho ya ma'yo, ma da 'ra'ah_u 'nara thah_u xi xá nsunda, ne hinhya'm_u da thegue.

⁵ Nehe nu'ah_u basja'ih_u, dí xi'ah_u gue gui 'yøteh_u ya ndá de ra nija. Y gatho'ih_u, 'ñøteh_u 'na ngu ma'na, ne oxqui 'ñets'ih_u nixi gui nøt'eh_u, ngue'a rá noya Ajuá ena njaua:

Ajuá hingui faxa nú'u to'o ri 'ñets'i ne ri nøt'e, pe nu'u tó'o hingyá nøt'e ne hingyá 'ñets'i, nu'á h_u, fats'i.

⁶ Hangue ogrí 'ñets'ih_u, nixi gui nøt'eh_u. Nu'a gui 'yøth_u, hanithoh_u gatho nú'a bí pēhn'ah_u Ajuá nú'a h_u ra ts'edi, pa njab_u nu'á ma da 'ñe'ts'a ri nsuh_u 'mefa nu sta zø ra ora.

⁷ Gatho ri dum_uih_u go da tsocuah_u Ajuá, ngue'a go gue'a ri su'ah_u ne hup'a ri m_uih_u.

⁸ Xi da nsuh_u, ngue'a nura ts'ondahi go gue'a ma ncontrah_u ne 'yo gatho ja rá ng_uni ra ximhai honi to'o da hyat'i. Nu'á nja ngu 'nara dumanthuhu gá zate mafi ne 'yo honi to'o da za.

⁹ Hangue dá zedi ri jamfrih_u ne gui nø'tuah_u ra ts'ondahi. Beñh_u gue nuya thogui gui thoh_u, gue'u thogui nehe nú'u ma'ra ya cu 'b_ui gatho ja rá ng_uni ra ximhai.

¹⁰ Pe hinga nzantho ma gui thoh_u ya ts'othogui, hangue odi tu ri m_uih_u, ngue'a Ajuá ra dangui rá hñoja'i pa gue'ah_u, y nu'á go gue'a da 'ra'ah_u ra ts'edi pa ma'na da nja ri jamfrih_u, ne pa gui tsetih_u ya ts'othogui, pa njab_u gui 'b_uh_u xá hño. Nu'á po rá hñoja'i xa huahn'ah_u pa gui 'b_uh_u ja rá nsunda pa nzantho ngue'a gui 'nathoh_u co ma Zidadah_u ra Jesucristo.

¹¹ Ajuá go rá meti ra nsunda, ne go ri manda'a pa nzantho. Njab_u gue'a.

Ya nzenjua pēhna ra apostol Pedro nu mi uadi rá carta

¹² Dí pēhn'ah_u nuna carta co nuni ma hoga cuh_u ra Silvano. Hinga ndunthi ya noya dí op'ah_u, pe dí op'ah_u pa ga nup'a ri mfenih_u, ne pa ga xi'ah_u gue nú'a ra maça noya xcá camfrih_u go gue'a xi majuani rá noya Ajuá, ne go gue'a xicj_u de rá hmäte'a, hangue dí xi'ah_u gui sigui gui camfrih_u xá hño.

¹³ Ri fat'ajua'ih_u nuya cu 'b_ucua ja ra nija nuua ra hnini xa thu'mbabi Babilonia. Nuy_u guehy_u ya cu xa huahna Ajuá ngu xa huahn'a'ih_u nehe. Nehe ri fat'ajua'ih_u ra cu Marco núni dí ja ra uenda gue ma t'u.

¹⁴ Nubyá, go dí xi'ah_u gui nzenjuah_u 'na ngu ma'na co 'nara nth_ufi dega hmate.

Gui 'b_uh_u te rá 'ñentho gatho nú'ah_u guí camfrih_u ma Zidadah_u ra Jesu-cristo. Njab_u gue'a.

RÁ ÑOHO RA PEDRO

RÁ ÑOHO RA CARTA NÚ'A BI 'YOFO RA APOSTOL NSAN PĒDRO

Ra apostol Pedro opabi ya gamfri

¹ Núgui drá Simu Pedro, rá 'begogui ra Zidada Jesucristo ne drá apostol de gue'a. Dí op'ahú nú'ahú guí pe'tshú nú'a ra jamfri xi xá nsunda ngu nú'a dí pe'tshe nehe, ngue'a Ajuá ma Zidadahú ra Jesucristo nú'a to'o ma Pøhøtehu øt'e gatho nú'a xá hño ne xa 'racjü nuna ra jamfri dí pe'tshü.

² Ajuá da jap'a'ihü ndunthi ne da max'ahü pa gui 'buhü te rá 'ñentho ngue'a ri te ri mfadihü de Ajuá ra Dada ne ma zi Hmuhü ra Jesucristo.

Te mahyoni da 'yøt'a ya gamfri

³ Ajuá co rá maça ts'edi xa 'racjü ma 'ra'yo tehü, ne xa 'racjü gatho nú'a te dí hoñhü pa da za ga 'buhü xá hño ja ma 'ra'yo tehü, ne xa 'racjü ra mfadi pa dá pahü nú'a to'o xa zoncahü po rá nsunda ne po rá ts'edi.

⁴ Nú'á po rá nsunda ne rá ts'edi bi 'racjü gatho nuya japi xa ñatcahü, nú'á xi ya dangui, ne xi ri muui ndunthi. Y co nú'ü ya japi'ü faxcahü pa ga 'buhü ngu rá 'mü'á, ne pa ga 'ueguehü de gatho nuya ts'ot'øt'e jaua ja ra ximhai, nú'ü bí ehe de yá ts'onc'at'i ya ja'i.

⁵ Hangué por gue'a 'yøthü ra ts'edi pa gui 'yohü xá hño, hingue hønse gui camfrithohü. Y hingue hønse gui 'yohü xá hño, mahyoni gui pañuahü xá hño rá noya Ajuá nehe.

⁶ Y hingue hønse gui pañuahü rá noya Ajuá, mahyoni gui nsusehü nehe. Y hingue hønse gui nsusehü, mahyoni gui tsethü nehe gatho nú'a da 'ñehe de gue'ahü. Y hingue hønse gui tsethü nú'a da 'ñehe de gue'ahü, nehe mahyoni gui 'yø'tuahü rá paha Ajuá.

⁷ Y hingue hønse gui 'yø'tuahü rá paha Ajuá, nehe mahyoni gui mpe'tsua t'equ'eihü 'na ngu ma'na. Y hingue hønse'a, nehe mahyoni gui mádi hü 'na ngu ma'na.

⁸ Nu'bü gui 'yøthü gatho nuya ya t'øt'eya con gatho ri müihü, nu'bú há, gui pøpü xá hño Ajuá, ne hinda ma 'meditho nú'a xcá pahü de ma Zidadahü ra Jesucristo.

⁹ Pe nu'bü hingui 'yøthü gatho nuya ya t'øt'eya, nu'bú ja ra uenda gyá godahü, ne otho ri mfenihü, ne ya xcá pumfrihü gue bri sac'a ri ts'oquihü nú'ü ngu øthü ma'met'o.

¹⁰ Hangué zi cuhü, xi da 'yøthü ra ts'edi pa da hnequi ja ri 'müihü gue xi majuañi bi huahn'ahü Ajuá pa bi pøhø'ihü. Nu'bü gui 'yøthü njabü, nu'bú há, hinhya'mü gui 'ueguehü de gue'a.

¹¹ Nehe nu'bü gui 'yøthü njabü, nu'bú Ajuá co rá danga hmäte ma dí 'ra'ahü 'nara hoga tsaya nuni mahets'i, nuni habü ma grá 'buhü pa nzantho co ma Zidadahü ra Jesucristo nú'a to'o bi pøhøguihü.

¹² Hangué por gue'a nugui hinga tsaya ga ben'ahü nuya ya t'øt'eya, masque ya guí pahü, ne ya xi xa zedi ri jamfrihü ja rá noya Ajuá nú'a xa t'u't'ahü.

¹³ Hangué mientras dí te, nugui rí 'ñepqui ga nup'a ri mfenihü co ndunthi ra ts'ofø.

14 Ngue'a dí pađi gue 'nitho ma ga tsocua nuna ma ndo'yo, ngu bi xicagui ma Zidadah_u ra Jesucristo.

15 Nehe ma ga ja ga ben'ah_u gatho nú'a stá xi'ah_u, pa hinhya'm_u gui pumfrih_u, masque ya gra jo'oua ja ra ximhai.

Hñu de ya apostol bi hyandua rá nsunda ra Zidada Jesucristo

16 Nú'a dá xi'ahe de rá ts'edi ma Zidadah_u ra Jesucristo, ne de rá yo'ehe, hingue 'nara 'bedetho xa zana ya ja'i. Nuje dá xi'ahe nú'a dá hanthe ngue'a nucsehe co ma hmi ma dahe dá handuahe rá nsunda'a.

17 Aju_a ra Dada go gue'a bi 'yot'e pa bi hnequi rá nsunda ma zi Hmuh_u ra Jesu ne bi 'ñe'tsua rá nsu, ngue'a nú'a bá ñ_a desde mahets'i ne bi 'ñena: "Nuni go guehni ma hm_aca T'_u, ne xi drí johya con guehni."

18 Nuje dá øhe nuya ya noya bá ehe desde mahets'i ngue'a ndí 'b_uheni co ma zi Hmuh_u ra Jesu nuni ja ra ma_aca t'øhø hab_u bi pata rá 'bai'a.

19 Hangué dí pa_h_u gue nú'a bi ma_ga yá 'me_hni Aju_a maya'b_u go gue'a maju_uni. Hangué xá hño hinga pumfrih_u nú'a bi mañ'_u, ngue'a nú'a bi mañ'_u gue'a ri yotc'ah_u nuua ja ra ts'oximhai, nja ngu 'nara ñot'i ri yot'i ja ra 'bexuui. Pe dí tøm'h_u gue ma da nja ra hyats'i nu sta yot'a ma Zidadah_u ra Jesucristo nuua ja ra ximhai. Nú'bú h_a, gue'b_u ma ga pe'tsh_u maxøgue ra hyats'i'a ja ma corasoh_u.

20 Mahyoni ga beñ_u xá hño gue hingui tsa ga pa_h_u de guecse_h_u te rí bønga nú'a bi ma_ga yá 'me_hni Aju_a ne bi 'yofo ja ra Ma_aca T'of_o.

21 Ngue'a ni 'na xeni de ra Ma_aca T'of_o himbi 'yofo de rá mfenise 'nara ja'i. Pe nuya ma_aca hoga 'me_hni de Aju_a mi ha_npa rá ts'edi Aju_a ne mi mañ'_u ngu nú'a mi xipa ra Ma_aca Ndah_i.

2

Ya hyate xahnate (Juda 4-13)

1 Maya'b_u ja ra hnini de Israel mi 'bui 'raya ja'i mi 'ñet'a 'me_hni de Aju_a. Nehe núbya mapaya ma da 'm_ui 'raya 'ñet'a xahnate madetho de gue'ah_u. Nu'á ma da 'ñu't'ah_u mant'agui 'raya nt'udi xá nts'o nú'u da za da ts'oc'a ri mfenih_u. Nehe ma da gøni ra Zidada nú'a to'o bi du pa da pøhøhm_a'_u. Hangué Aju_a ma da huati 'bestho'po yá ts'o'befi'_u.

2 Ndu_nthi to ma da denba nuyá ts'ot'øt'e ma da 'yot'e. Y po yá ts'oqui nú'u bi cadi'_u, ndunthi to'o ma da ñ_ama'ñ_u de nú'a ra nt'utu_ate maju_uni, y nú'a go gue'a rá hoga noya Aju_a.

3 Nuya 'ñet'a xahnate'_u po yá nc'at'a boja ma da 'ñu't'ah_u 'raya noya nú'u 'ñena xi maju_uni, pe hønse pa da hñan'a ri bojah_u. Pe nuyá castigo'_u hinda ma da mpont'ui, ngue'a ya maya'b_u mi ma Aju_a gue ma da huati'_u, y ya ma da zøhø ra pa pa da njab_u.

4 Ngu nú'u ya ts'o'enxe bi 'yot'a ya ts'oqui maya'b_u nehe, Aju_a himbi pumbabi'_u, hangué bi me_hni pa ja ra nidu ne bi got'a ja ra 'bexuui, y ja bí jot'ini'_u asta hinda zøhø nú'a ra pa da t'øt'a ra ts'atbi.

5 Aju_a himbi pumbabi nehe nú'u ya ts'oja'i mi 'bui nú'a ra pa'a bi nja ra da_ga nzøthe. Hangué co nú'a ra nzøthe'a, Aju_a bi huata gatho ya 'yot'ats'oqui gá ja'i mi 'bucua ja ra ximhai. Hønse ra Noé nú'a to'o bi zof_o ya ja'i pa xa 'uehma de yá ts'oqui, hønse'a bi ñ_ani Aju_a mahyegui co nú'u má yoto ya ja'i.

6 Nehe Ajuá bi huata ra hnini Sodoma ne Gomorra, y hõnse ra 'bospi bi gohi. Ajuá bi 'yõt'a njabü pa da ntsu nú'ü ma'ra ya ts'oja'i bra 'befa.

7 Pe Ajuá bi ñani ra Lot nú'a mi 'bühni Sodoma. Nú'a mi 'nara hoja'i, y xi mi tu rá mui ngue'a mi handua yá ts'ot'õt'e nuya ts'oja'i mi 'bai de guehni.

8 Nú'a ra hoja'i'a mi 'bü madetho de nuya ts'oja'i. Hangué nzantho xi mri 'ñanga rá mfeni por nú'a mi õde ne mi handi mi õt'a nú'ü ya ts'oja'i de guehni.

9 Hangué dí padihü gue Ajuá ja rá ts'edi pa da ñani de gatho ya ts'othogui nú'ü to'o ya hoja'i. Nehe ja rá ts'edi pa da 'ueca gatho ya ts'oja'i ne da castiga nú'a ra pa sta 'yõt'a ra ts'utbi'a.

10 Y ma'na ma dra castiga nú'ü to'o xi ri 'ñent'i pa da 'yõt'a gatho nú'a go da ne, ne ri nõt'ua bi gatho nú'ü to'o hã ra ts'utbi, ne hinte tsutho, xi ya necio. Ne hingui tsu pa da ñama'ñü de nú'ü to'o hã 'nara danga ts'utbi.

11 Pe nuya enxé bí 'bü mahets'i, masque ma'na ja yá ts'edi ne yá nsu que nuya ts'oja'i'ü, pe hinhya'mü xa manbabi ja rá thandi Ajuá.

12 Nuya ts'oja'i'ü nzantho ñama'ñü pe nixi padi nú'a mä. Ngue'a nu'ü nja ngu ya mbo'ni otho yá mfeni, ne xa 'mui hõnse pa dra ju ne da tho. Nuya ja'i'ü po yá ts'oquise ma da 'medi pa nzantho.

13 Y ma da hñanga yá thahã po yá ts'o'befi õt'e. Hyastho xi ri johya ja yá ts'onc'at'i. 'Bui con gue'ahü pe hõnse ri 'be't'a ri tsahü. Masque 'bui ne ri ñuni con gue'ahü 'ñena xi ya cu, pe hõnse oda ja yá mfeni yá ts'onc'at'i, y ha'ahü eñ'ahü gue xá hño nú'a õt'e.

14 Nzantho oda yá mfeni nú'ü ya ts'oqui ne da 'yõt'e co ya 'behña. Hingui tsaya da 'yõt'a ya ts'oqui, y hinhya'mü tsü yá nc'at'i. Nuya ja'i'ü cadi nú'ü hingui padi ua ra hño õt'e ua ra 'ñü. Xi ya c'at'aboja. Pe hinda ma da mpont'ui rá cüé Ajuá.

15 Nú'ü xa 'uegue de rá 'ñü Ajuá, ne xa denba rá nts'o'mai ra Balaam nú'a mrá t'ü ra Beor. Nura Balaam xi mi nehmä da dahmä ra boja co yá ts'o'befi.

16 Hangué Ajuá bi zai'a po nú'a mi beni da 'yõthmä. 'Nara pa Ajuá bi japi bi ñã nurá burru ngu ñã 'nara ja'i, ne bi zofa ra Balaam. Hangué njabü ra Balaam bri japi bi pumfri nú'a ra ts'omfeni mi beni'a.

17 Nuya hyate ja'i'ü nja ngu 'nara pøthe nú'a xa xa. Nehe nja ngu ya guui ri du ra bünthi. Ya xa t'equé'ü pa da ma da 'mü ja ra nidu habü bí ja 'nara danga 'bexuui pa nzantho.

18 Nú'ü mänga ya danga noya, pe hinte ri muui nú'a mañ'ü. Y co yá ts'ot'õt'e cadi nú'ü ya 'ra'yo gamfri ya xqui 'ueguehmã de ja ya ts'oqui, cadi pa da 'yõt'e ngu nú'a õt'e'ü.

19 Nehe xipabi gue da za da 'yõt'a gatho nú'a go da ne'ü, ngue'a ya hinto ri manda'ü. Pe go guesé'ü ya 'bego de ra ts'oqui, hangué hingui mandasé'ü, ngue'a 'bü 'nara ja'i da 'bedi, go gue'a da 'mego de nú'a to'o da dapabi.

20 Xi majuani, 'bü 'nara ja'i xa badi ma Zidadahü ra Jesucristo nú'a to'o bi pøhøguihü, ne xa 'uegue de ya ts'oqui, pe 'mefa da yopa mengui da 'yõt'a ya ts'oqui pa go da ntäte ra ts'oqui, nu'bü nura ja'i'a ya ma'na strá nts'o pa gue'a que rá müdi ante da gamfri.

21 Ma'na xá hño hinxã batuahmä rá 'ñü Ajuá, que nú'a bi badi ne bi yopa menga ma'na'qui ja ra ts'oqui ne bi 'uegue de rá mäca noya Ajuá nú'a xqui sipabi.

22 Nura ja'i'a bi nja ngu ra tsat'yo ne ra ts'üdi hmã ne t'ena: "Ra tsat'yo bi yopa zi nú'a xqui zogui, y nura ts'üdi xmã nt'axihmä, pe bi yopa nxa ja ra bøhai."

3

Ma Zidadah_u ya ma da zøhø

1 Ma zi hmadi cu'ih_u, nuna guehna rá ñoho ra carta dí op'a'ih_u. Nu'a rá mudi ra carta dá op'ah_u ja guehni dá ben'ah_u nú'a xcá padih_u, ne dá nup'a ri mfenih_u. Y nepya dí yopa ben'ah_u de gue'a pa njab_u hingui pumfrih_u nú'a xcá padih_u.

2 Dí ben'ah_u nú'a bi mąnga yá maça 'mehni Ajuą maya'b_u, nehe dí ben'ah_u nú'a bi mąnga ma Zidadah_u nú'a to'o bi pøhøguih_u. Y nú'a go gue'a bá pencahe núje dyá apostolhe pa dá xi'a'ihe nú'a bi mañ'a.

3 Pah_u gue nuyá ngats'i ya pa ma da 'm_u 'raya 'yøtbuhla gá ja'i nú'u dya zistema ne dí øt'a nú'a go da ne'u.

4 Nu'ú ma da 'ñena: "¿Hab_u ja nú'a bi mąnga ra Jesu gue ma da yopa 'ñehe?" Nu'ú ma da 'ñena gue ya hinda ma da 'ñehe ma Zidadah_u, ngue'a ma da 'ñeñ'u gue desde mi 'b_u ndu ma xitah_u asta mapaya, desde mi thoca ra ximhai gnet'atho ngu nzai.

5 Nuya ja'i'u ya hinda ma da ne da gamfri gue Ajuą go gue'a bi hyoca mahets'i ne ra ximhai desde maya'b_u, ne hindi camfri gue hønse co rá noya Ajuą bi mą bi nja 'bestho ra ximhai, mi o mbo ja ra dehe, ne ja bi bøhøni.

6 Nep_u nura ximhai'a 'nara pa bi go'ma ra dehe ne bi nhuati'a.

7 Pe nubyá nura ximhai ne mahets'i ja mapaya, Ajuą xa 'yε'mbabi da tsøgue. Y de da zø ra ora da nzø, Ajuą ri su hmąhą, y nú'a ra pa'a da nja ra nsuca uenda ne dra huata gatho ya ts'o'mei gá ja'i.

8 Pe nu'ahú, ma zi hmadi cu'ih_u, oxqui pumfrih_u gue pa ma Zidadah_u, nu'a 'na pa gue'a ngu 'na 'mo njeya, ha nu'a 'na 'mo njeya pa gue'a ngu 'na patho.

9 Ra Zidada hinxa pumfri da 'yøt'a nú'a xa ñatcah_u gue ma da yopa 'ñehe, ngu mąnga 'ra gue ya xa pumfri. Hina, hinxa pumfri. Pe nu'a pεscah_u ra pacencia, ne hingui ne'a gue ni 'nara ja'i hinda 'medi. Nú'a ne gue gatho da ñobri.

10 Pe dí pah_u gue nura Zidada ma da yopa 'ñehe, y sta damfri ya ja'i ma da zø ra pa de rá yo'ehe ngu ra ora tsøhø 'nara be. Nu'bu mahets'i ne gatho nú'u te bí jani ma da nhuati co ra tsibi asta dri ñani. Nehe nuna ximhai ma da zat'i con gatho nú'u te jaua.

11 Hangue nu'ahú, mahyoni gui 'yoh_u xá hño ne gui pεpabih_u Ajuą, ngue'a gatho nú'a jaua ja ra ximhai ne mahets'i ma da nhuati gatho.

12 Hangue xi da ndø'mh_u, ne gui dama mpefih_u ja rá 'befi Ajuą pa 'nihi dua yopa pengui ma Zidadah_u. Y nú'a ra pa'a gue'b_u ma da zat'a mahets'i ne da nhuati, nehe gue'b_u ma da zat'a gatho nú'u te jaua.

13 Pe Ajuą xa mą gue ma da yopa hyoca mahets'i ne ra ximhai ma'ra'yo nú'a hab_u ma da nja hønse ra hño, ne hinhya'm_u ma da nja ra ts'oqui. Hangue nu'ú dí tømh_u gue ma da njab_u.

14 Hangue ma zi hmadi cu'ih_u, de gui tømh_u da zø ra ora da yopa 'ñehe ra Zidada, 'yøth_u ra ts'edi pa strá nt'axi'ih_u pa hinto da ñap'ah_u nu sta 'yøt'a ra nsuca uenda ra Zidada, pa njab_u gui 'b_uh_u xá hño ja rá thandi'a.

15 Pah_u gue ma Zidadah_u pεscah_u ndunthi ra pacencia, hangue hinxa 'ñehetho ngue'a tømi gue da mpøhø ndunthi ya ja'i. Nehe ma zi cuh_u ra Pablo co nura mfadi xa umbabi Ajuą, ya xa 'yop'ah_u de rá yo'ehe ma Zidadah_u, ngu núna dí op'ah_u nehe.

16 Y ja nú'a ra carta bi 'yop'a'ih_u'a, ne gatho nú'u ma'ra ya carta xa 'yofø'a, mahyεgui nú'a mą. Y 'raya xeni de nuya t'ofø'u xi xá hñei pa da zo rá mfeni

'na. Hangué nú'ú hingui patua rá noya Ajuá ne nú'ú ri yohna yá mfeni, 'na'ño ra mfeni beni'ú de nú'á mąnga yá t'ofu ra cu Pablo, nehe de nú'á mąnga nú'ú ma'ra ya xeni de ra Maça T'ofu. Hangué nu'ú p'e'tsi te da 'm'edi.

¹⁷ Ma zi hmadi cu'ihú, ya gá pahú nú'á stá xi'ahú te ma da nja. Hangué nsuhú pa hinda ca'ahú nú'ú ya ts'oja'i, ngue'a nu'bú da ca'ahú, ma gui 'ueguehú de ri jamfrihú.

¹⁸ 'Yøthú ra ts'edi pa ma'na gui padihú ma Zidadahú ra Jesucristo nú'á to'o bi pøhøguihú, ne pa gui p'e'tshú ma'na ndunthi rá hmate ja ri corasohú. ¡Nu'á rí 'ñepi ga nsundahú nubya ne pa nzantho! Njabú gue'a.

RÁ MŪDI RA XUUA RA MŪDI CARTA NÚ'A BI 'YOFO RA APOSTOL NSĀNJUA

Ya noya dega te

¹ Ma ga xi'ah_u de ma zi Hmuh_u ra Jesucristo nú'a to'o go gues_ε rá Noya Ajua ne ri unga ra 'ra'yo te. Nú'a ya mi 'bui desde rá mudi, y go guet'a dá hanthe ne dá ødehe nú'a te bi ma, dá nhyandahmihe con gue'a ne dá thanihe'a.

² Nú'a mbi 'buhui Ajua ra Dada, nep_u bá e bi nja'iua ja ra ximhai ne bi za to bi hyandi. Y go guecs_εhe dá hanthe, ne nubyá dí damajuanihe de gue'a nú'a to'o nzantho ja rá te.

³ Nú'a dá hanthe, ne nú'a dá øtuahe rá noya, go gue'a dí xi'ahe, pa nu'ah_u nehe gui padih_u'a ngu nuje dá pahe'a, ne pa njab_u ga 'buh_u mahy_εgui co 'nada ra mfeni co Ajua ma Dadah_u ne ra zi Hmu Jesucristo rá T'_u.

⁴ Hangue dí op'a'ih_u nuya noyaya pa xi ga johyah_u mahy_εgui.

Ajua go gue'a ra ñot'i

⁵ Nuje dí xi'ahe nú'a bi xicje ma Zidadah_u ra Jesucristo, gue Ajua xá nt'axi nja ngu 'nara hyats'i ri yot'i, ne hab_u 'bui'a otho ra 'bexuui.

⁶ 'B_u dí eñh_u gue dí 'nada ra mfenih_u co Ajua, pe 'b_u dí 'yoh_u ja ra 'bexuui ne dí øth_u ya ts'oqui, nu'bá 'nadyá c'uambah_u ngue'a hindi øth_u nú'a xá hño.

⁷ Pe 'b_u dí 'yoh_u ja ra hyats'i ngu nja'a 'bui ja ra hyats'i, nu'bá dí pe'tsh_u 'nada ra mfeni, y co rá ji ma zi Hmuh_u ra Jesucristo rá T'_u Ajua xugaguih_u gatho ma ts'oquih_u.

⁸ 'B_u dí eñh_u gue hindyá 'yøt'ats'oquih_u, dí nhyat'aseh_u ne hinxa yut'a ja ma mfenih_u nú'a majuañi.

⁹ 'B_u ga daph_u ma ts'oquih_u Ajua, nu'a da pungaguih_u, ne da xugaguih_u gatho ma ts'oquih_u, ngue'a nu'a øt'e gatho nú'a xá hño ne øt'e gatho nú'a ma.

¹⁰ 'B_u dí eñh_u gue hinstá øth_u ya ts'oqui, nu'bá ja ra uenda dí ec'uambah_u Ajua, y rá noya'a hinxa yut'a ja ma mfenih_u.

2

Ma zi Hmuh_u ra Jesucristo go gue'a ñangaguih_u

¹ Ma zi ba'tsi'ih_u, dí op'a'ih_u nuya ya noya pa hingui 'yøth_u ni 'nara ts'oqui. Pe 'b_u 'na de guecj_u ga øth_u 'nara ts'oqui, ma zi Hmuh_u ra Jesucristo da ñangaguih_u ja rá thandi Ajua ra Dada, ngue'a nu'a hinte ma ts'oqui tu.

² Nu'a bi unse rá te ngu 'nara hña'ti pa bi gutca ma ts'oquih_u; y hingue hønseguih_u, nehe gatho ya ja'i de ra ximhai bi gu'tua yá ts'oqui.

³ 'B_u dí øteh_u nú'a ri manda Ajua, nu'bá ha, majuañi stá pahe'a.

⁴ Nu'a tó'o ena gue paði Ajua, pe hønse mantho, ne hingui øt'e nú'a ri manda Ajua, nu'bá nú'a go gue'a 'nara c'uamba, ne hingui paði nú'a majuañi.

⁵ Pe 'b_u núj_u dí øteh_u nú'a mangu Ajua, nu'bá xi majuañi dí maðih_u'a, ne njab_u dí paðih_u gue dí 'buh_u xá hño con gue'a.

⁶ 'B_u dí eñh_u gue dí 'buh_u co ra Zidada Jesucristo, nu'bá rí 'ñepcah_u ga tembah_u rá 'mui.

Ra 'ra'yo hmanda

⁷ Ma zi cu'ih_u, nura hmanda dí op'a'ih_u hinga 'nara 'ra'yo hmanda. Gue'a 'nara ndaxjua hmanda nú'a xca padih_u desde ra mudi gá camfrih_u, gue gui mádi_u 'na ngu ma'na.

⁸ Go guet'atho rá hmanda Ajuá dí yopa xi'ah_u, pe nubyá gue'a ngu 'nara 'ra'yo hmanda, ngue'a rá hmate ra Zidada Jesu himi fadi ma'met'o, ne nixi ri hmateh_u himi fadi. Nubyá dí padi gue gui mádi_u 'na ngu ma'na ngu bi macaguih_u ra Zidada Jesu, ngue'a nú'a ya 'yo rí yot'a ri mfenih_u ne ya hinguí 'b_uh_u ja ra 'bexuui.

⁹ Nu'a tó'o ena gue 'b_ui ja ra ñot'i pe utsa rá cu, gue'a 'b_uta ja ra 'bexuui.

¹⁰ Nu'a tó'o mádi rá cu 'b_ui ja rá ñot'i Ajuá, ne ni 'nara t'ot'e hinda z_u rá ts'edi pa da 'ueque de rá 'ñu Ajuá.

¹¹ Pe nu'a tó'o utsa rá cu, gue'a 'b_ui ja ra 'bexuui. Nú'á 'yo ja ra 'bexuui ne hingui padi hab_u 'yo ngue'a ra 'bexuui xa pu'tua rá mfeni.

¹² Nu'ah_u batsih_u, dí op'a'ih_u pa ga ben'a'ih_u gue Ajuá ya xa pun'ah_u ri ts'oquih_u. Xa pun'ah_u ri ts'oquih_u ngue'a xca camfrih_u ra Zidada Jesucristo.

¹³ Nu'ah_u dadah_u, dí op'a'ih_u nguetho xca padih_u nú'a 'b_ui nzantho. Nu'ah_u batsa'ñ_uoh_u, dí op'a'ih_u nguetho xca ntateh_u de ra ts'ondahi.

Nu'ah_u batsih_u, dí op'a'ih_u nguetho xca padih_u ra Dada.

¹⁴ Nu'ah_u dadah_u, dí op'a'ih_u nguetho ya xca padih_u nú'a 'b_ui nzantho. Nu'ah_u batsa'ñ_uoh_u, dí op'a'ih_u nguetho ja ri ts'edi_u ne gui padih_u xá hño rá noya Ajuá, ne xca ntateh_u de ra ts'ondahi.

¹⁵ Oxqui mádi_u ya t'ot'e nú'á ja ja ra ximhai, nixi gui ne gui 'y_uth_u ngu nú'a ot'a ya ts'oja'i. Ngue'a nu'a tó'o ri mádi nú'a ja ja ra ximhai, nu'a hingui mádi Ajuá ra Dada.

¹⁶ Oxqui mádi_u ya t'ot'e de ra ximhai, ngue'a gatho nú'a ja ja ra ximhai, ngu gatho ya ts'onc'at'i nú'a benga ya ja'i ne nú'a handi, ne ra nt'ets'i, gatho'g_u gue'g_u yá hmanda ra ts'oximhai, hingo gue'a rá hmanda Ajuá.

¹⁷ Ra ximhai ma da uadi da thogui, nehe yá ts'onc'at'i ya meximhai. Pe nu'a tó'o ot'ua_ubi rá paha Ajuá gue'a ma da 'm_ui pa nzantho.

Nú'a majua_uni ne nú'a go ra nc'uamba

¹⁸ Ma zi batsi'ih_u, ya xa z_uh_uo ra ora de yá ngats'i ya pa. Y ngu nú'a xa si'ah_u gue ma da 'ñehe 'na to'o ma da ncontraui ra Zidada Jesucristo, hangue nubyá dí hanth_u gue ya 'b_ui ndunthi de gue'g_u. Hangue por gue'a dí pah_u gue ya xa z_uh_uo ra ora de yá ngats'i ya pa.

¹⁹ Nú'á go gue'g_u xa 'uegue de guec_u ngue'a himbi gamfri xi majua_uni ngu stá camfrih_u. 'B_u nú'á xqui gamfrih_u xi majua_uni ngu_u, nu'b_u hinx_u 'ueh_uma'g_u de guec_u. Nú'á bi 'uegue, y por gue'a stá pah_u gue majua_uni hingyá gamfri ngu nú'á dyá gamfrih_u.

²⁰ Pe nu'ah_u xa t'a'ah_u rá Maça Ndahi Ajuá ngu xa t'ac_ue nehe, hangue gui pah_u gatho nú'a majua_uni.

²¹ Dí op'a'ih_u, hingue dí ena gue hinguí padih_u nú'a majua_uni. Xi majua_uni guí padih_u xá hño. Ne guí padih_u gue ni 'nara nc'uamba hingui m_unga majua_uni.

²² ¿To'o ra c'uamba? ¿Ha gue hingue nú'a to'o m_u gue ma zi Hmu_uh_u ra Jesu hingo ra Cristo nú'a bá p_uhna Ajuá? Nu'a tó'o ri ncontraui ra zi Hmu Jesucristo go gue'a m_u gue Ajuá hingo rá Dada ra zi Hmu Jesucristo, ne m_u gue nu'a hingo rá T'g_u Ajuá.

²³ Nu'a tó'o mā gue ma zi Hmuh_u ra Jesu hingo rá T'_u Ajuā, nu'á nehe hingui camfri nú'a bi mānga ra zi Hmu Jesu de rá Dada. Ha nu'a tó'o damajuāni gue ra zi Hmu Jesu go rá T'_u Ajuā, nu'á hā, go gue'a xa bātuabi rá Dada.

²⁴ Hangue nu'ah_u dá 'yoda ri mfenih_u xá hño de nú'a xcá pādih_u desde rá mūdi. 'B_u da 'yoda ri mfenih_u xá hño, nu'b_u ma gui 'b_uh_u xá hño co ra T'_u ne co ra Dada.

²⁵ Y ma zi Hmuh_u ra Jesucristo go gue'a xa ñatcaguih_u da 'rac_u ra te pa nzantho.

²⁶ Dí op'a'ih_u ngue'a dí ne ga xi'ah_u te øt'e nú'u to'o ne da hya'a'ih_u.

²⁷ Pe nu'ah_u xcá hanih_u ra Māca Nđahi nú'a xa 'ra'ah_u ra Zidada Jesucristo, ne nu'á 'b_ui con gue'ah_u, y hingue mahyoni ma'na to da 'ñu't'a'ih_u nú'a majuāni, ngue'a nura Māca Nđahi go gue'a u't'a'ih_u. Go gue'a mānga majuāni, hingui mānga ra nc'uamba. Hangue 'b_uh_u xá hño co ma Zidadah_u ngu nú'a u't'a'ih_u ra Māca Nđahi.

²⁸ Hangue nubyá ma zi cu'ih_u, 'b_uh_u xá hño co ma Zidadah_u pa nu stí 'ñehe xi da 'ñesca ma nsuh_u dí gathoh_u ne hinga 'b_e ma tsah_u.

²⁹ Dí pāh_u gue nu'á øt'e nú'a xá hño, hangue nehe dí pāh_u gue gatho nú'u to'o yá meti'a øt'e xá hño nehe.

3

Núju dyá gamfrih_u yá batsiguih_u Ajuā

¹ Benih_u gue Ajuā xa mađiguih_u ndunthi, ne xa hñubgaguih_u yá batsiguih_u'a. Y majuāni go guec_u yá batsiguih_u'a. Y nu'u tó'o hinxa gamfri Ajuā, hingui camfri'ih_u gue yá batsiguih_u Ajuā ngue'a nu'á hinxa bādi Ajuā ma Dadah_u.

² Ma zi hmādi cu'ih_u, nubyá ya yá batsiguih_u Ajuā. Hønsē nu'a hinxa sicaguih_u, nú'a tengu ma ga 'b_uh_u 'mefa. Pe nu'a dí pādih_u gue nu stí 'ñehe ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ma ga 'b_uh_u ngu rá 'mūi'a, ngue'a ma ga handuabih_u rá 'mūi.

³ Hangue núju dí tøm_uh_u gue ma ga 'b_uh_u ngu rá 'mūi ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ma ga øth_u ra ts'edi pa ga 'b_uh_u xá nt'axi ngu ra zi Hmu Jesu 'b_ui xá nt'axi.

⁴ 'B_u dí øth_u ya ts'oqui, ya hindí øt'uah_u rá hmāda Ajuā, ngue'a nu'a tó'o øt'a ya ts'oqui, hingui ø'tua yá hmāda Ajuā.

⁵ Guí pādih_u gue ma Zidadah_u ra Jesu bá e bi nja'iuā ja ra ximhai pa bi putca gatho ma ts'oqui. Nu'á hinte ma ts'oqui tu.

⁶ Nu'a tó'o 'b_ui xá hño co ma Zidadah_u ra Jesucristo, hingui øt'a ya ts'oqui. Ha nu'a tó'o xi øt'a ya ts'oqui hinxa bādi to'o gue'a ra Zidada Jesucristo nixi hinxa gamfri'a.

⁷ Ma zi bātsi'ih_u, oxqui hoph_u to'o da hya'ah_u. Ngue'a nu'a tó'o øt'e xá hño go gue'a xá nt'axi rá coraso ngu rá nt'axi ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

⁸ Nu'a tó'o xi øt'a ya ts'oqui, ya go rá meti ra ts'ondāhi. Ngue'a ra ts'ondāhi go gue'a bi fāta ra ts'oqui desde maya'b_u, ne ri siguih_u øt'e. Hangue ringue'a bá e rá T'_u Ajuā bi nja'iuā pa bi huatua yá 'b_efi ra ts'ondāhi.

⁹ Nu'a tó'o xa yopa 'mūi ma'ra'yo ya hingui øt'a ya ts'oqui ngue'a nurá 'mūi'a ya ngu rá 'mūi Ajuā, ne ya hingui tsa da sigui da 'yøt'a ya ts'oqui ngue'a ya xa yopa 'mūi de Ajuā.

¹⁰ Hangue njaua da za ga pādih_u ndañ'ih_u yá bātsi Ajuā ne ndañ'ih_u yá bātsi ra ts'ondāhi, ngue'a nu'a tó'o xi hingui øt'e xá hño ne nixi hingui mađi yá cu, nú'a hingo rá bātsi Ajuā.

Ga mádiḥu 'na ngu ma'na

¹¹ Nguetho guehna rá hmanda Ajuá stá ødeḥu desde rá mŭdi nu ndá camfriḥu, gue ga mádiḥu 'na ngu ma'na.

¹² Hinga øthḥu ngu bi 'yøt'a ra Caí nú'a mrá batsi ra ts'ondahi. Nu'á bi hyo rá cu. ¿Y pa te bi hyo'a? Ngue'a nurá cu mi øt'a xá hño, ha nura Caí mi øt'a nú'a xá nts'o.

¹³ Ma zi cu'ihḥu, oxqui 'yøḥu 'bḥu ya meximhai da utsa'ihḥu.

¹⁴ Nujá stá yopa 'bḥḥu ne ya hindí njahḥu ngu ma'met'o stí 'medihḥu. Ne dí paḍihḥu gue ya stá yopa 'bḥḥu ngue'a dí mádiḥu ma cuḥu. Ngue'a nu'a tó'o hingui mā rá cu, nu'á xa 'meditho.

¹⁵ Nu'á tó'o utsa rá cu, ja ra uenda bi hyo, ne dí paḥḥu gue 'nara hyote hinxa yopa 'maitho ne hingui pe'tsta ra te pa nzantho.

¹⁶ Ra Zidada Jesucristo bi 'ñutcaḥu nda'a ra hmate majuani ngue'a nu'á bi du por guecḥu. Nehe nujá dí 'ñepi ga tuḥu po rá ngue ma cuḥu.

¹⁷ Nu'á tó'o tsḥpabi ne hingui faxa rá cu nú'a 'bepabi, nu'á otho rá hmate ne nixi hingui mādi Ajuá.

¹⁸ Ma zi cu'ihḥu, hingui ho ga mádiḥu hønse dega netho. Nujá mahyoni ga mádiḥu con gatho ma mfenihḥu ne ga mfaxḥu.

Hinga ntsuhḥu ga jonihḥu ja Ajuá pa ga aphḥu te ga aphḥu

¹⁹ Ne 'bḥu majuani ja ma hmateḥu, njabḥu ga paḥḥu gue majuani dri denihḥu nú'a majuani, y ga paḥḥu nehe gue dí 'bḥḥu xá hño ja rá thandi Ajuá.

²⁰ Pe 'bḥu ga tu ma muiḥu gue hindí 'bḥḥu xá hño ja rá thandi Ajuá, nu'bú Ajuá da hñubga ma muiḥu ngue'a nu'á paḍi gatho, ne paḥca ma mfenihḥu.

²¹ Ma zi hmadi cu'ihḥu, 'bḥu dí beñḥu ja ma corasohḥu gue dí 'bḥḥu xá hño ja rá thandi Ajuá, nu'bú hinga ma ga ntsuhḥu ga jonihḥu ja gue'a ne ga aphḥu te ga aphḥu.

²² Ne nu'araza ma t'adi ga aphḥ'a, nu'á da 'racḥu nguetho dí øthḥu nú'a di manda'a, ne dí øthḥu ya t'øt'e ngu di ho'a.

²³ Ne nu'á bi manda ga camfribihḥu ra zi Hmu Jesucristo rá T'ḥu, ne ga mádiḥu 'na ngu ma'na ngu xqui manda nehe ma zi Hmuhḥu ra Jesucristo.

²⁴ Y nu'á tó'o ø'tuabi yá hmanda Ajuá, nu'á 'bḥi xá hño co Ajuá, ne Ajuá 'bḥi con gue'a. Ajuá bi 'racḥu ra Māca Ndaḥi nú'a utcaguiḥu gue Ajuá 'bḥi con guecḥu.

4

Rá Māca Ndaḥi Ajuá ne ra ndaḥi nú'a rá ncontra ma zi Hmuhḥu ra Jesucristo

¹ Ma zi hmadi cu'ihḥu, oxqui camfriḥu gatho nú'a da si'ahḥu. Paḍihḥu xá hño ua go gue'a xi majuani xa mā Ajuá, pa go gue'a gui camfriḥu. Ngue'a ndunthi ya hyate baḍi 'yo ja ra ximhai, nu'ú 'yobḥu mā gue ña co rá ts'edi ra Māca Ndaḥi, pe nuya noya mañ'ḥu hingo mahyεgui ngu nú'a mā Ajuá.

² Ma ga xi'ahḥu hanja da za gui paḍihḥu nú'a to'o ña co rá ts'edi ra Māca Ndaḥi. Nuto mā gue ma zi Hmuhḥu ra Jesucristo rá T'ḥu Ajuá bi 'ñe bi nja'i, nú'ú go gue'ḥu hampa rá ts'edi ra Māca Ndaḥi.

³ Pe nu to'o mā gue ma zi Hmuhḥu ra Jesucristo hingo rá T'ḥu Ajuá bi 'ñe bi nja'iuu ja ra ximhai, nú'ú hingui hampa rá ts'edi ra Māca Ndaḥi. Nú'ú hampa rá ts'edi nú'a to'o ma da 'ñehe da ncontraui ra zi Hmu Jesucristo. Yá xcá 'yødeḥu ma da 'ñehe ja ra ximhai nú'a ra ncontra'a, y ya 'yo rí mpēfi nú'ḥu to'o hampa rá ts'edi'a.

⁴ Ma zi cu'ih_u, yá batsiguih_u Ajuá, ne ya stá ntateh_u de ya hyate ja'i, ngue'a Ajuá to'o 'b_ui con guec_u ma'na ja rá ts'edi'a que nurá ncontra'a to'o di manda ya ts'o'm_ui ja'i ja ra ximhai.

⁵ Nuya hyate ja'i pɛpabi nú'a to'o di manda ya ts'o'm_ui ja'i ja ra ximhai, hangue ma de nú'a ja ja ra ximhai, ne ya ts'o'm_ui ja'i de ra ximhai øde nú'a te mañ_u.

⁶ Pe nujá yá batsiguih_u Ajuá, y gatho nú'u to'o padí'a, nu'ú øtcaguih_u nú'a dí mañ_u. Ha nu'u to'o hingyá batsi Ajuá, hingui ne da 'yøtcaguih_u. Hangue ringue'a tsa ga pah_u to'o mǎnga nú'a majuáni, ne to'o mǎnga nú'a hinga majuáni.

Ajuá xi ra mǎte

⁷ Ma zi hmǎdi cu'ih_u, ga mádi_u 'na ngu ma'na, ngue'a Ajuá ri mǎcaguih_u. Nu'a tó'o mǎdi rá miq'u'eiu, go gue'a ya rá batsi Ajuá, ne nu'á padí xá hño Ajuá.

⁸ Nu'a tó'o ɔtsa rá miq'u'eiu, nu'á hingui padí Ajuá, ngue'a rá 'm_ui Ajuá xi ra mǎte nzantho.

⁹ Ajuá bi 'ñutcaguih_u gue xi majuáni nu'á mǎdiguih_u ngue'a bá pɛhna rá 'ra T_u ja ra ximhai pa da 'rac_u ra 'ra'yo te.

¹⁰ Ma ga xi'ah_u nda'a ra hmǎte majuáni: Nuj_u hinstí mǎdi_u Ajuá, pe nu'á xi mǎdiguih_u, hangue bá pɛncah_u rá T_u nú'a bi unga rá te pa bi gutca ma ts'o'quih_u.

¹¹ Ma zi hmǎdi cu'ih_u, Ajuá xi bi mǎdiguih_u asta hab_u bi za. Hangue nujá dí 'ñɛpcaguih_u ga mádi_u 'na ngu ma'na.

¹² Ni 'nara ja'i hinhya'm_u xa hyanda Ajuá. Pe 'b_u ga mádi_u 'na ngu ma'na, nu'b_u há, Ajuá 'b_ui con guec_u, y njab_u ma'na ga pah_u tengu rá hmǎte'a.

¹³ Nuj_u dí pah_u gue dí 'b_uh_u co Ajuá ne Ajuá 'b_ui con guec_u nguetho nu'á xa 'rac_u rá Mǎca Nda_u.

¹⁴ Nuj_e stá hanthe rá T_u Ajuá bá pɛhna Ajuá ra Dada pa da pøhø ya meximhai, ne dí damajuánihe njab_u.

¹⁵ 'B_u 'na to'o da damajuáni gue ma zi Hmu_uh_u ra Jesu go gue'a rá T_u Ajuá, Ajuá 'b_ui con gue'a ne nu'á 'b_ui co Ajuá.

¹⁶ Ya dí pah_u gue ri mǎc_u Ajuá, ne gue'a dí camfrih_u ngue'a nu'á 'b_ui con guec_u. Nurá 'm_ui Ajuá xi ra mǎte nzantho, y nu'a tó'o mǎdi rá miq'u'eiu, go gue'a 'b_ui co Ajuá ne Ajuá 'b_ui con gue'a.

¹⁷ Dí mǎdi_u Ajuá ne dí mǎdi_u ma miq'u'eih_u, hangue hinga ntsuh_u nú'a ra pa'a de ra nsuca uenda, ngue'a numa 'm_uih_uua ja ra ximhai gue'a ngu rá 'm_ui ma zi Hmu_uh_u ra Jesu.

¹⁸ 'B_u dí mǎdi_u Ajuá con gatho ma m_uih_u, hinga ntsuh_u nú'a da 'yøtcah_u'a. Ngue'a nura ntsu go gue'a rá 'ñoui ra castigo, y nu'a tó'o tsu ra nsuca uenda, tsu ngue'a hinxá mǎdi Ajuá.

¹⁹ Ajuá go rá mǎdi bi mǎdiguih_u, hangue nujá go dí mǎdi_ubya'a.

²⁰ Nu'a tó'o ena gue ri mǎdi Ajuá, pe nu'á ɔtsa rá cu, nu'á go 'nara cu'amba. Ngue'a 'b_u 'na ɔtsa rá cu nú'a xa nhyandahm_ui, nu'b_u çhanja da za da mǎdi Ajuá nú'a hinxá hyandi?

²¹ Nuna go guehna ra hmanda xa xic_u Ajuá ga øth_u: Nu'a tó'o mǎdi Ajuá, mahyoni nehe da mǎdi rá cu.

5

Stá ntateh_u de ya ts'ot'ø'e de ra ximhai

1 Nu'á tó'o camfri gue ma zi Hmuh_u ra Jesu go gue'a ra Cristo nú'á bá pēhna Ajuá, nú'á go gue'a rá bātsi Ajuá. Y nu'á tó'o ri mađi Ajuá ra Dada, go gue'a da mađi nú'ú to'o yá bātsi Ajuá nehe.

2 'B_u majuani dí mađih_u Ajuá, ne 'b_u dí ø'tuah_u yá hmanda'a, nu'bú dí pađih_u gue dí maťuah_u yá bātsi Ajuá.

3 Ngue'a 'b_u dí ø'tuah_u yá hmanda Ajuá, nu'bú xi majuani dí mađih_u'a, ne nuyá hmanda Ajuá hingui hei ga ø'teh_u.

4 Ngue'a nu'á tó'o rá bātsi Ajuá xa dapa gatho ya ts'ot'ø't'e de ra ximhai. Nujá stá ntāteh_u de ya ts'ot'ø't'e de ra ximhai ngue'a dí camfrih_u Ajuá.

5 ¿To'o xa dapa ya ts'ot'ø't'e de ra ximhai? Nu'á tó'o camfri gue ma zi Hmuh_u ra Jesu go gue'a rá T'_u Ajuá, go gue'a xa dapa ya ts'ot'ø't'e de ra ximhai.

Nú'ú to'o damajuani de rá T'_u Ajuá

6 Ra Zidada Jesucristo bá eheua ja ra ximhai, bi nxistehe ne bi na'ma rá ji bi du. Hingue hōnse bi nxistehe, pe nehe bi du'a. Ha nura Maća Nđahi xicj_u de gue'a ne nu'á mąnga majuani.

7 Nuni mahets'i 'b_ui hñu nú'ú to'o 'nat'a ma gue ma zi Hmuh_u ra Jesucristo go rá T'_u Ajuá. 'Na go ra Dada, ma'na go gue'a nú'á to'o xa thu'mbabi gue go gue'a ra Noya, ha nu ma'na go rá Maća Nđahi Ajuá. Gatho'ú 'nat'a ma.

8 Nehe nuua ja ra ximhai rá Maća Nđahi Ajuá utcaguih_u gue ma zi Hmuh_u ra Jesucristo go gue'a rá T'_u Ajuá. Y nu mi nxistehe'a, Ajuá bi ma gue go rá T'_u'a. Ne dí mañh_u gue go gue'a rá T'_u Ajuá, ngue'a bi na'ma rá ji ne bi du po rá nguecj_u. Gatho dí mañh_u mahyεgui gue ma zi Hmuh_u ra Jesucristo go gue'a rá T'_u Ajuá.

9 'B_u ga camfrih_u nú'á damajuani ya ja'i, ma'na mathoni ndunthi ga camfrih_u nú'á mąnga Ajuá ra Dada, ngue'a nu'á go gues'e'a ma gue ma zi Hmuh_u ra Jesu go gue'a rá T'_u'a.

10 Nuto camfribi rá T'_u Ajuá, nu'á ya xa bađi ja rá coraso nú'á majuani. Pe nu'á tó'o hingui camfri Ajuá, ja ra uenda ec'uamba'a, ngue'a hinxa gamfri nú'á bi mañ'a de rá T'_u.

11 Ne nuna guehna nú'á xa xicaguih_u Ajuá, gue bi 'racj_u 'nara 'ra'yo te nú'á da nja pa nzantho. Dí pe'tsh_u nura 'ra'yo te'a ngue'a rá T'_u Ajuá 'b_ui ja ma coraso'h_u.

12 Nu'á tó'o 'b_ui co rá T'_u Ajuá, pe'tsa ra 'ra'yo te; pe nu'á tó'o hingui 'b_ui co rá T'_u Ajuá, hingui pe'tsa ra 'ra'yo te.

Ya ngaxa noya dega ts'ofu

13 Dí op'a'ih_u pa da za gui pađih_u gue guí pe'tsh_u ra te pa nzantho nguetho guí camfrih_u gue ma zi Hmuh_u ra Jesucristo go gue'a rá T'_u Ajuá.

14 Y núj_u dyá gamfrih_u da za ga aph_u Ajuá nú'á ga ne ga aph_u, y nu'b_u gue'a rá paha'a, nu'bú da 'yøde ma nt'adih_u.

15 Y 'b_u øde ma nt'adih_u, nu'bú da 'racaguih_u nú'á dí aph_u.

16 'B_u gui pah_u gue 'nara cu xa 'yøt'a 'nara ts'oqui, ne 'b_u nú'á ra ts'oqui'a hinda japi da 'mēdi pa nzantho, da za gui 'yapabih_u Ajuá por gue'a, y Ajuá da japi da ñobri. Ja 'nara ts'oqui nú'á japi da 'mēdi pa nzantho nú'á to'o øt'e'a. Nú'á hindí xi'ah_u gue gui 'yaph_u Ajuá por gue'a.

17 Cada ra 'mi'qui 'nara ja'i øt'e nú'á hingo rá paha Ajuá, nu'á øt'a 'nara ts'oqui. Pe hinga gatho ya ts'oqui japi da 'mēdi pa nzantho nú'á to'o øt'e.

18 Dí pađih_u gue nu'á tó'o rá bātsi Ajuá, hingui sigui øt'a ya ts'oqui, ngue'a rá T'_u Ajuá su'a pa hinte da za da 'yøtuabi ra ts'ondahi.

¹⁹ Ne dí p̄adih̄ gue nuje yá metiguih̄ Ajuá, ha nuya ts'oja'i ja ra ximhai o ja rá 'ye ra ts'ondahi.

²⁰ Ne dí p̄adih̄ gue rá T'ı́ Ajuá xa 'ñehea ja ra ximhai. Y nu'á bi 'ñutcaguih̄ pa ga p̄adih̄ to'o gue'a Ajuá majuani. Dí 'b̄ı́ co Ajuá nú'a majuani ngue'a dí 'b̄ı́ co ma zi Hmuh̄ ra Jesucristo nurá T'ı́'a. Nú'á gue'a Ajuá majuani ne 'racaguih̄ ra te pa nzantho.

²¹ Ma zi b̄atsi'ih̄, oxqui ma gui camfrih̄ ni 'nara c'oi nú'ı́ t'embi gue go gue'ı́ Ajuá, nixi gui x̄ocambenih̄'ı́. H̄nse Ajuá bí 'b̄ı́ mahets'i go gue'a gui x̄ocambenih̄. Njabı́ gue'a.

RÁ ÑOHO RA XUUA RÁ ÑOHO RA CARTA NÚ'A BI 'YOFO RA APOSTOL NSANJUA

Nú'a majuani ne ra hmate

¹ Núga drá Xuua ya drá ndaxjua, dí op'a'i co ri bātsi nú'i ma zi nju'i, xa huahn'ah_u Ajuā. Dí mađi'ih_u ngue'a nu'á mahye'gui dí teñh_u nú'a majuani. Ne hingue hōnse'gui dí ma'ah_u, nehe gatho nú'u to'o xa bađi nú'a majuani ri mađi'ih_u, ngue'a nu'ahú guí pađih_u nú'a majuani.

² Nu'ahú dí mađi'ih_u ngue'a gathoguih_u dí pađih_u nú'a majuani ne hin-hya'm_u ma ga pumfrih_u'a.

³ Ajuā ra Dada ne ma zi Hmuh_u ra Jesucristo rá T'u, ma da jap'a'ih_u ne da me'ts'ah_u ra nthecate, ne da max'ah_u pa guí 'buh_u te rá 'ñentho ngue'a guí camfrih_u nú'a majuani ne grí mađih_u Ajuā.

⁴ Dá johya ndunthi nú'a ra ora dá nth'e'be 'ra de nuri bātsi nú'u 'yo xá hño ngu nú'a bi xicaguih_u Ajuā ra Dada gue ga 'yoh_u.

⁵ Nubyá ma zi nju'i, xi dí ne ga xi'a'i gue pe'tsi ga máđih_u 'na ngu 'na. Dí op'a'ih_u nuna ra ndaxjua hmanda nú'a stá ødeh_u desde ra mađi ndá camfrih_u.

⁶ Ne ¿hanja da za ga máđih_u 'na ngu 'na? Ga øth_u gatho nú'a xicj_u Ajuā ga øth_u, nu'bú njab_u da za ga máđih_u 'na ngu 'na. Ne go gue'a bi sicj_u desde ra mađi ndá camfrih_u gue nzantho ga máđih_u 'na ngu 'na.

Ya hyate

⁷ Guehna dí xi'ah_u ngue'a ndunthi ya hyate 'yo'u habaraza ja ra ximhai. Nu'á ma gue himbi njá'i ra Zidada Jesucristo nú'a rá 'meñni Ajuā. Pe nu'u to'o ma njab_u gue'u ya hyate ne yá ncontra ra Zidada Jesu.

⁸ Nsuseh_u pa hinto da hya'a'ih_u, pa hingui 'beth_u nú'a ra 'be'fi xcá 'yøth_u, pa njab_u guí hañh_u ra thah_u nú'a ne da 'ra'ah_u Ajuā.

⁹ Nu'a to'o hingui øte nú'a manga Ajuā, nu'á hingui camfri nú'a bi 'ñudi ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ne nu'á hingui pađi Ajuā. Pe nu'a to'o camfri nú'a bi 'ñudi ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, nu'á pađi ra Dada ne ra T'u.

¹⁰ Nu'b_u 'nara ja'i da zøñ'a'ih_u ne da xi'ah_u 'nara nt'udi nú'a hinxa 'ñudi ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, oxqui ma guí umf_u ntsaya ja ri nguh_u, nixi guí zenguah_u y nixi guí 'ñemfu: "Ajuā da max'a'i."

¹¹ 'B_u 'na to'o da zengua 'na de nuya ja'i'iu o da 'ñembi: "Ajuā da max'a'i", go gue'a di mfaxui yá ts'o'b'efi nuya ja'i'iu.

Ya ngaxa noya

¹² Dí pe'tshma ndunthi te ga xi'ah_u, pe hōnse dí xi'ah_u nuya ya noya dí op'a'ih_u, ngue'a dí beni ga tsøñ'a'ih_u ne ga hñandahmih_u pa ga ñah_u, pa njab_u xi ga johyah_u.

¹³ Peñ'a'ih_u ya nzengua yá bātsi ri cu nú'a to'o xa huahna Ajuā nehe. Njab_u gue'a.

RÁ HÑU RA XUUA RÁ HÑU RA CARTA NÚ'A BI 'YOFO RA APOSTOL NSAÑJUA

Mi hmq xá hño de ra Gayo

¹ Núga drá Xuua ya drá ndaxjua, dí op'a'i ma zi hmadi cu Gayo nú'i dí ma'i ngue'a mahyegui dí camfrih nu'á majuani.

² Ma zi cu'i, dí apa Ajuá da bñni xá hño gatho nú'á guí øt'e. Ngu ri coraso 'bui xá hño co Ajuá, njabu nehe dí ne guí 'bui xá hño ja ri te.

³ Dá johya ndunthi nu mi zøhøua 'raya cu ne bi xicagui'ua gue xi guí 'yo xá hño ne guí øt'e nú'á majuani ngu nú'á ri manda Ajuá.

⁴ Nú'ua to'o xa gamfri nú'á dá uti, nú'ú dí øt'a ra uenda gue ma bñsi, ne xi dí johya ndunthi nura ora dí øde gue ri sigui øt'e nú'á majuani ngu ri manda Ajuá.

⁵ Ma zi cu'i, nu'í guí øt'e 'nara hoga 'befi ngue'a guí umba ra mfats'i ya cu masque hingui paði'ua.

⁶ Nura ora ndí munts'ihua ja ra nija, nuya cu bi zøhøua bi metcahe de nú'á ra hmate xcá umbabi'ua. Xá hño guí sigui guí fats'i'ua ne guí umbi'ua nú'á mathoni pa da 'ño da mamba rá noya Ajuá, ngue'a nu'ú pepabi Ajuá.

⁷ Nu'ú xa zogui yá ngu ne 'yo zofo ya ja'i de ma zi Hmuh ra Jesucristo, ne hinxa hñani'ua ni 'nara mfats'i de nú'ua hingyá cu.

⁸ Por gue'a nu'ua mathoni ga faxh'ua. Ga mfaxh'ua 'na ngu ma'na pa da ntanga rá noya Ajuá.

Rá nts'o'mui ra Diótrefe

⁹ Dá peñ'a'ihabu 'nara carta ja ri hmunts'ihua, pe nura cu Diótrefe nú'á to'o dí 'ñets'ise pa da nda de ya cu ja ri nijahu, hingui ne da 'yøt'e nú'á dí mañhe.

¹⁰ Hangue nu xcrá mabu ga tsøñ'a'ihua, ma ga xi'a'ihua ja ri hmunts'ihua te øt'a ra cu Diótrefe. Nu'á nønje ne ma nú'á hinga majuani pa hinda 'yøtcaguihe ya cu. Nú'á ne gue go da t'øte'a. Ne hinga hønse'a øt'e, nehe hingui umba ntsaya nú'ua ya cu tsøñ'a'ihua, ne haçuabi ya cu gue hinda umba ntsaya nehe'ua. Nu'á tó'o ri unga ntsaya, ra cu Diótrefe eni de ra nija.

¹¹ Ma zi hmadi cu'i, oxqui ma guí øt'e ngu øt'a ya ts'o'mai gá ja'i. Ma'na xá hño temba yá 'mui nú'ua to'o øt'e xá hño. Nu'á tó'o øt'e xá hño, gue'a rá bñsi Ajuá, ha nu'á tó'o hingui øt'e xá hño, hinxa baði Ajuá.

Hmq mi øt'e xá hño ra Demetrio

¹² Numa cuh ra Demetrio, gatho ya cu ña xá hño de gue'a, ngue'a nú'á øt'e nú'á majuani. Necje nehe, dí mañhe gue nu'á øt'e xá hño. Ne guí paði gue nú'á dí mañhe gue'a majuani.

Ya ngaxa noya

¹³ Ja ndunthi te ga xi'i, pe hindí ofoua gatho.

¹⁴ Ngue'a dí beni ga mabu 'bestho pa ga hñandahmihua ne ga ñahu.

¹⁵ Ma zi cu Gayo, Ajuá da max'a'i. Gatho ma mpaðihua nú'ua 'bucua peñ'a'i ra nzenhua. 'Yøtca ra mate guí fat'ajuá cada 'nama mpaðihua nú'ua bí 'bui de gueru. Njabu gue'a.

RA JUDA

RA CARTA NÚ'A BI 'YOFO RA APOSTOL NSAN JUDA

Ra apostol Juda opabi yá nthahni Ajuá

¹ Núga drá Juda rá cugui ra Cobo ne rá 'begogui ma zi Hmuhá ra Jesucristo. Dí op'a'ihú gatho nú'ahú xa huahn'ahú Ajuá. Ajuá ma Dadahú xi ri ma'di'ihú, ne ma zi Hmuhá ra Jesucristo su'a'ihú.

² Ajuá da me'ts'ahú ndunthi ra nthe cate ne ra hmáte, ne da max'ahú pa gui 'buhú te rá 'ñentho.

Nú'ú to'o udi ya nc'uamba (2 Pedro 2:1-17)

³ Ma zi hmádi cu'ihú, ndí beni ga op'a'ihú hmáha de nú'a stá camfrihú pa ga mpòhòhú. Pe nubyá dí beni mathoni ga op'a'ihú pa ga xi'ahú gue oxqui hophú to'o da 'uec'a'ihú de nú'a xcá camfrihú. Gui njahú ngu 'nara hoga soldado, xi gui ñanihú nú'a xcá camfrihú, nguetho Ajuá ya xa 'yentc'a ja ma 'yehú nuna ra jamfri dí p'e'tshú nújú yá metiguihú'a.

⁴ Raya ts'ojá'i ya xa yut'a mant'agui habú 'bui ya cu. Nu'ú øt'a ya ts'o'befi ne eñ'ú: "Ajuá xi ja rá nthe cate hangue hinte da 'yøtcáhú de nú'a dí øthú." Njabú mañ'ú, pe hingo majuaní. De maya'bu bi t'ofò gue mi ma da 'múi ya ts'ojá'i ngu'ú, ne Ajuá xa 'y'e'mbi pa da castiga'ú. Nú'ú ya ts'ojá'i'ú gue'ú cõnga Ajuá ma Hmuhú ne ma Zidadahú ra Jesucristo.

⁵ Dí ne ga ben'a'ihú de nú'a ya guí pa'dihú, gue Ajuá bi ñanga ya me Israel pa bi bõni'ú de Egipto, pe 'mefa nu'ú himbi ne bi gamfri'a, bi huati'ú.

⁶ Nehe dí ne ga ben'a'ihú de nú'ú ya enxé mbi 'bu mahets'i ne bi nts'o'yøde ngue'a nu'ú mi ne ma'na ra ts'edi xa t'umbi pa da ndá, ne bi zogui'ú yá maca 'múi habú mi 'bui'ú. Hangue Ajuá bi meñni'ú pa ja ra 'bexuui habú that'i co ya tøcbøjá asta ra pa'a Ajuá da hñá'mba nguenda ne da castiga'ú.

⁷ Nehe dí ne ga ben'a'ihú nú'a te bi tho ya me Sodoma ne ya me Gomorra, ne ma'ra ya hñini guetbu de gue'ú. Nuya ja'i mengu de guehni bi nts'o'yøde nehe ngu ya ts'o'enxé. Nuya ja'i'ú toraza mi hñuxui'ú, y nuya 'ñøhø mri hñuxui yá mi'ñøhøui, ha nuya 'behñá mri hñuxui yá mi'behñáui. Hangue Ajuá bi mempabi'ú ra tsibi pa bi zat'i'ú. Guehna 'nara nt'udi pa gatho nujú, hinga nts'o'yødehú pa hindra castigaguihú ja ra tsibi nú'a zø pa nzantho.

⁸ Nuya ts'ojá'i to'o xa yut'a ja ya hmunts'i, gue'ú ri nhyecuaui ngu nú'ú ya ts'o'enxé ne nú'ú ma'ra ya ts'ojá'i. Hingui tsama yá mfeni, 'ñena 'lui'tha, ne ri ts'onga yá ndo'yo co ya ts'ot'øt'e øt'e. Hingui ne'ú to da manda, ne ñama'ñú de yá enxé Ajuá nú'ú to'o há ra ts'edi.

⁹ Pe nurá danga enxé Ajuá nú'a rá thuhu ra Migue himbi 'yøt'e ngu øt'e'ú. Nu mi ntsanoyauí ra ts'ondáhi pa himbi hopi bi hñá'tsua rá ndo'yo ndu ra Moise, himbi ne bi zai de nú'a xqui 'yøt'e'a, nu'a bi 'yøt'e, bi zofo co ya noya xá hño, ne hõnse bi 'ñembabi: "Ra Zidada go gue'a da hñan'a nguenda."

¹⁰ Pe nuya ts'ojá'i'ú øtbuhlatho de nú'a hingui pa'di'ú. Hinte yá fadi nja ngu ya mbo'oní. Nu'ú øt'e nu'árazo go da ne'ú, hangue njabú ma'na ri nts'ocse'ú.

¹¹ ¡Tengu ya ts'othogui ma da thogui'ú! Nú'ú gue'ú ya ts'o'yøde ngu ra Cai nú'a to'o himbi ne bi 'yøt'a nú'a bi ma Ajuá. Nehe nu'ú nja ngu ra Balaam nú'a to'o mi øt'a nú'a xá nts'o pa da dá ra boja. Nehe nu'ú nja ngu ra Coré

nú'a to'o bi nø'tuabi ra Moise. Hangue nú'á ne gatho nú'u to'o mri ðeni'a, bi dut'a ra hai, bi du'u.

¹² Nuya ts'oja'i'u pa ja ri ngohu, ne ri ñuni con gue'ahu, ne xi ya ts'o'yo'u, ne ri japi da ts'oca ri ngohu. Nu'ú nja ngu ya guui 'ñena ma da 'u'ai, pe di duda ra ndahi, njab'atho nuya ts'oja'i di hyat'ua di hyat'ni. Nú'ú nja ngu ya 'bai gá fruta thø'mi da unga ra fruta pe otho. Njab'atho'u. Nu'ú nja ngu ya 'bai gá fruta xa du, xra c'utsi con gatho yá 'yu. Nu'ú ma gue ma da 'yøt'a ndunthi, pe hinte ø't'e.

¹³ Nú'ú gue'u nja ngu ra ndehe 'yonga ra ndahi asta rá fugui tsøni ja ra ñanthe ne ja bi tsohni yá paxi. Njabu ri hnequi yá ts'o'befi'u. Nehe nu'ú nja ngu ya tsø xa ponga yá 'ñu ne xa 'm'edi'u ja ra 'bexuui. Njabu nehe nuya ts'oja'i'u ma da 'm'edi pa nzantho.

¹⁴ Nura Enoc go gue'a rá 'beto de yá 'beto ra Adá asta rá cut'a, maya'b'u bi ma de nuya ts'oja'i, ne bi 'ñena: "'Yøhu gue ma da 'ñepu ra Zidada co ya 'motho gá εηξε.

¹⁵ Ma da 'ñehe pa da hña'mba nguenda gatho ya meximhai, ne pa da castiga ya ts'oja'i de ya ts'ot'ø't'e xa 'yøt'e'u, ne ma da castiga nú'u ya nønte xa nønga Ajuá."

¹⁶ Nuya ja'i'u te yá zeya, y hinte ri ho'u. Nú'ú øt'e nu'araza ra ts'oqui go da ne'u, te yá 'ñets'i, y xi ho'ta ya ja'i pa ne te da t'umbi'u.

Ra ts'ofu pa ya gamfri pa da jamasu te øt'e'u

¹⁷ Pe nu'ahú ma hmadi cu'ihu, beñhu nú'a bi mangu ma'met'o nuya apostol nuyá 'mehni ma Zidadahu ra Jesucristo.

¹⁸ Nú'ú bi xi'ahu gue ma da 'múi nú'u to'o da 'ñøtbuhlatho de Ajuá nu de yá ngats'i ya pa. Nú'ú hønse ri ho da 'yøt'a yá ts'onc'at'i.

¹⁹ Ne 'ueca ya cu, ne hingui øt'e'u ngu nú'a ri manda Ajuá, hønse øt'e nú'a go da ne'u. Nu'ú hingui 'buhui ra Mäca Nðahi.

²⁰ Pe nu'ahu ma hmadi cu'ihu, dá nja ri ts'edi'u de nú'a ra mäca jamfri xcá hanhu xá nsunda, ne 'yapabihu Ajuá ngu nú'a da 'ñu't'a'ihu ra Mäca Nðahi.

²¹ Nsusehu pa gui 'buhu xá hño ja rá hmäte Ajuá. Hñu'mba mihu. Tø'mhu nú'a ra te ma da t'a'ahu pa nzantho ngue'a ma Zidadahu ra Jesucristo bi yo rá mui con gue'ahu.

²² Zohu nú'u to'o ri ðahu. 'Ñutuahu pa ma'na da baði'u nú'a majuani ne da gamfri'u xá hño.

²³ Nehe zohu nú'u ma'ra øt'a ya ts'oqui pa ya hinda sigui da 'yøt'e, ja ra uenda 'na gui hanthu xa zo ja ra tsibi ne gui ðama jucju. Huequihu nú'u to'o xi 'bui ja yá ts'oqui, ne zohu'u. Pe jamasuhu pa hinda ja'ahu gui 'yøthu ya ts'oqui nehe. Øtsabihu yá nts'o'mui'u, 'yøthu ra uenda ngu 'nara ts'odutu ni pa to da dat'i.

Ya ngaxa noya dega jahña

²⁴ Ajuá ja rá ts'edi, nú'á da su'a'ihu pa hingui 'ueguehu de nú'a xcá camfrihu. Ma da 'bap'a'ihu ja rá thandi'a habu da za gui hyanduahu rá nsunda'a ngue'a ya hinte ma ts'oqui gri tuhu, ne xi ma gui johyahu ndunthi.

²⁵ Nubya ne pa nzantho ga nsundahu Ajuá nú'a to'o bi pøhøguihu ngue'a bá pehna ma Zidadahu ra Jesucristo pa bi du po rá nguecju. Ajuá xi ra dangui'a, ne xi ja rá ts'edi ne ha ra ts'utbi, ne ri manda'a desde rá madi, asta nubya, ne pa nzantho. Njabu gue'a.

RA APOCALIPSI

RA LIBRO NÚ'A BI 'YOFO RA APOSTOL NSANJUA DE NÚ'A TE BÁ HANDI NE BÁ ØDE NUNI MAHETS'I

Ra Zidada Jesucristo bi 'ñutua ra apostol Xuua gatho nú'a te ma da nja

¹ Nuna ra noyana bi ma Ajuá ra Dada, bi xipabi ma zi Hmuh_u ra Jesucristo pa njab_u nehe'a bi 'ñutcaguih_u nú_u dí pɛpabih_u'a. Nú'á bi 'ñutcaguih_u nú'u ya t'ò'e ma da nja 'bestho. Hangué bá pɛhna rá ενεε pa bi 'ñutcagui núga drá Xuua dí pɛpabi'a.

² Nuga dí damajuani de rá noya Ajuá ne de nú'a xa xicagui ra Zidada Jesucristo, ne de gatho nú'a stá handi.

³ Njapi nú'u to'o da hñe'ti ne nú'u to'o da 'yøde nuya ya noya de nú'a ma da nja, ne da 'yøt'a nuya ya t'ò'e xa t'ofò, ngue'a ya ma da nja gatho.

Ra apostol Xuua opabi ya gamfri nú'ri munts'a gatho nú'u yoto ya nija

⁴ Núga drá Xuua dí op'a'ih_u nú'ah_u gyá gamfrih_u grí muntsh_u gatho nú'u yoto ya nija nuni Asia. Ajuá nú'a 'bui, ne nzántho xa 'múi, ne ma da 'múi pa nzántho, da jap'a'ih_u ne da max'ah_u pa gui 'buh_u te rá 'ñentho. Nehe da jap'a'ih_u nú'u yoto ya ndáhi 'bui ja rá thandi Ajuá hab_u bí hudi'a.

⁵ Nehe da jap'a'ih_u ra Zidada Jesucristo nú'a to'o nzántho mąnga nú'a majuani. Nú'á go gue'a xi rá mudi bi yopa nte de gatho nú'u xa du, y nú'á dí manda gatho nú'u ya ndá de ja ra ximhai. Nú'á macaguih_u y co rá ji'a xa xagaguih_u ma ts'oquih_u.

⁶ Ne xa hñuxcaguih_u'a ngu dyá ndáhu ne ngu dyá macjah_u pa ga pɛpabih_u Ajuá rá Dada. ¡Drá nsunda'a ngue'a ja rá ts'edi pa nzántho! Njab_u gue'a.

⁷ ¡Pah_u gue nu'á ma da 'ñehe ja ya guui, y gatho ya ja'i ma da hyandi'a! Nehe di 'buhni nú'u to'o bi sani'a pa bi du, hangué nehe'u ma da hyandi'a. Gatho ya ja'i de gatho rá nguni ra ximhai ma da nzoni co ra dumúi nu stí hyandi da zòhø'a. Ma da njab_u, njab_u gue'a.

⁸ "Nuga go gueque rá mudigui ne asta rá gats'i, ngu ya letra fudi desde ra A asta ra Zeta", njab_u ena Ajuá nú'a 'bui, ne nzántho xa 'múi, ne ma da 'múi pa nzántho. Go gue'a pɛ'tsa gatho rá ts'edi.

Ra apostol Xuua bi hyanda ra Zidada Jesucristo xá nsunda

⁹ Núga drá Xuua ri cuguih_u, ne mahyεgui drí sufrih_u ya ts'othogui. Pe da za ga tseth_u ngue'a mahyεgui ma mfenih_u co ra Zidada Jesucristo nú'a to'o faxcaguih_u pa da za ga 'buh_u con gue'a hab_u di ndá'a. Nuga ndí 'bui ja 'nara zi hai rá thuhu Patmo, nura hai'a o madetho de ra ndehe. Ja guehni bá ts'ogagui, ja ra uenda ndí jot'a fadi, ngue'a ndí mambabi rá noya Ajuá ne ndí damajuani de ra Zidada Jesucristo.

¹⁰ 'Nará pa ra Zidada, dá handa 'nara thedi bi 'ñutca ra Maca Ndáhi, ne dá øde 'nara noya de møte ma xatha ngu rá nzuni 'nara trompeta,

¹¹ ne mi ena:

—Nuga go gueque rá mudigui ne asta rá gats'i, ngu ya letra fudi desde ra A asta ra Zeta. 'Yofò ja 'nara he'mi gatho nú'a guí handi, nep_u gui pɛhni pa Asia nuni hab_u bí ja nú'u yoto ya nija, nu'a rá mudi rá thuhu ra Efeso, nep_u Esmirna, nep_u Pergamo, nep_u Tiatira, nep_u Sardi, nep_u Filadelfia, nep_u Laodicea.

12 'Mefa dá mpants'i pa dá handi to'o nú'a mi zocagui. Y nu ndá mpants'i, dá handa yoto ya mfoxyo dega oro mi jani.

13 Y madetho de nú'u yoto ya mfoxyo dá handa 'nara 'ñøhø mi 'bahni ngu nú'a bi 'ñe bi nja'i. Mi he 'nara he xmá ma, y asta mi tsønga ja yá ua, ne mi ngút'a 'nara ngút'i dega oro, y asta mi tsønga ja rá tiña.

14 Ha nuyá stá xi xmá nt'axi ngu ra t'axa xi'yo o ngu ra tsɛ. Nuyá da mi zø 'ñena ra tsibi.

15 Nuyá ua asta mri huɛxqui ngu 'nara hoga c'ast'a bøjá rá thuhu ra bronse xa t'ent'a ja ra tsibi ne xá coní. Nurá noya mri nt'øde nts'edi 'ñena ri nhyahni ra nzøthe.

16 Ne mri hñá ja rá 'yɛ ra 'ñei yoto ya tsø, y de ja rá ne mi pønga 'nara mahuai dega yo filo. Nurá hmi mi yot'i co rá nsunda seh'e'a 'ñena mi zø ra hyadi con gatho rá ts'edi.

17 Nu ndá handi'a, 'bestho ra ora'a dá tagui ja yá ua, ne dá hødu, y nu'a bi ðungagui co rá 'yɛ ra 'ñei ne bi 'ñengagui:

—Oguí tsu, nuga go gueque rá mædigui ne asta rá gats'i.

18 Nuga dí te. Dá tuhma, pe nubyá stá yopa nte pa nzantho. Ne go drí manda nú'u xa du ne dí hã ya nsoqui de habu jot'i'u.

19 'Yofø gatho nú'a xcá hyandi, ne nú'u jabya, ne nú'u ma da nja 'mefa de guehya.

20 Nú'u yoto ya tsø xcá hyandi ndí hã ja ma 'ñei, ne nú'u yoto ya mfoxyo dega oro xcá hyandi, ma ga xi'i te rí bøni'u: nú'u yoto ya tsø gue'u yoto ya enxɛ de nú'u yoto ya nija, ha nú'u yoto ya mfoxyo xcá hyandi go gue'u nú'u yoto ya nija.

2

Ya noya pa nú'u yoto ya nija, y rá mædi Efeso

1 'Yopabi njaua nú'a ra enxɛ de ra nija nuni Efeso, ne 'ñembabi: “Nú'a to'o hã ja rá 'yɛ ra 'ñei nú'u yoto ya tsø, go gue'a nú'a to'o 'bu madetho de nú'u yoto ya mfoxyo dega oro, nu'a bi mænga njaua:

2 Nuga dí paði de gatho nú'a gui øthu, xcá mpɛfihu ndunthi, ne xi xcá tsethu gatho ya ts'othogui, ne hinxcá ntsixhu ya ts'o'mai gá ja'i, ne nú'u to'o ena gue go gue'u yá 'mehni Ajuá pe hinga majuani, xcá unga nguenda nú'a te øt'e'u gue hinga majuani yá 'mehni Ajuá, ngue'a gue'u raya c'uamba ja'i.

3 Xcá sufrihu ne xcá tsethu ne xcá mpɛfihu ndunthi po rá ngueque ne hinxa zabi'ihu.

4 Pe stá unga nguenda gue hingrí mæcaguihu ngu gá mæcaguihu rá mædi.

5 Hangu beñhu hangu rá ndunthi gá mæcaguihu rá mædi. Nubyá ñøbrihu, ne pɛfihu ya hoga 'bɛfi ngu rá mædi. Nu'bu hingui ne gui ñøbrihu, 'bestho ma ga mabu ne ga hæc'ahu ri mfoxyohu de habu ja'a, nú'a gue'a ga hæc'ahu nú'a ra 'bɛfi stá 'ra'ahu.

6 Xá hño gue xcá utsahu yá ts'o'bɛfi ya nicolaita ngue'a nequi drí utsa'u nehe.

7 Nu'a tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'a mænga ra Mæca Ndahi pa zofo ya nija. Y nu'a tó'o da ntate de nú'a hingui ho, ga umba nsequi da zipabi rá fruta nú'a ra 'bai gá za bí 'bai nuni mahets'i habu bí 'bu Ajuá. Nura 'bai gá za'a ri umba ra te pa nzantho nú'a to da zipa rá fruta.”

Ya noya pa nú'a ra nija rá thuhu Esmirna

⁸ Nehe 'yopabi nú'a ra ενχε de ra nija Esmirna, y xipabi njaua: “Nú'a to'o gue'a rá mudi ne asta rá gats'i, nú'a to'o bi du pe bi yopa nte, go gue'a bi xicagui gue ga xi'ahú njaua:

⁹ Nuga dí padi ri 'befihú ne hanja xa t'utsa'ihú. Gyá hyoyahú dega boja, pe gyá rícohú co Ajuá. Nú'ú ya ja'i ri 'ñet'a xodyo, dí padi gue nu'ú xa ñama'ñú de gue'ahú, ngue'a gue'ú 'raya ja'i de ra Satá.

¹⁰ Oguí tsuhú de nú'a te ma gui thoguihú. Pahú gue ra ts'ondáhi ma da got'ahú fadi 'ra de gue'ahú pa ja da hnečni ua xi ja ri jamfrihú. 'Ret'a ma pa ma gui thoguihú nú'ú ya ts'othogui'ú. Pe dá zedi ri jamfrihú asta ri duhú, y nuga ma ga 'ra'ahú ra te pa nzántho ngu 'nara corona dega tháha.

¹¹ Nu'a tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'a mąnga ra Maça Ndáhi pa zofo ya nija. Y nu'a tó'o da ntate de nú'a hingui ho, hinda ma ja ra nidu habú bi ja rá ñoho ra du.”

Ya noya pa nú'a ra nija rá thuhu Pergamo

¹² Nehe 'yopabi nú'a ra ενχε de ra nija nuni Pergamo, 'yopabi njaua: “Nú'a to'o há ra mahuai dega yo filo, nú'á gue'a xi'ahú njaua:

¹³ Nuga dí padi ri 'befihú ne dí padi habú guí 'buhú. Guí 'buhú habú ri manda ra Satá, pe masque ja guí 'buhúni, nu'ahú xcá camfriguihú xi xá hño, ne hincá cəngaguihú, nixi nu mi tho ra Antipa nú'a bi damajuani xá hño de gueque. Nu'á bi tho nuni habú guí 'buhú, habú ri manda ra Satá.

¹⁴ Pe nuga dí padi gue 'bui 'ra de gue'ahú to'o camfri nú'a te mi udi ra Balaam, y nuga hindrí ho njabú. Ra Balaam bi 'ñutua ra Balac hanja bi za bi japa ya me Israel da 'yət'a ya ts'oqui. Bi 'ñutuabi'ú da zi nú'ú ya ngø t'umbi dega hñá'ti nuya c'oi, nehe bi 'ñutuabi da hñuxui nu'araza ra 'behñá.

¹⁵ Ne 'bui 'ra de gue'ahú nú'ú to'o camfri bi yá nt'utuante ya nicolaita, nú'ú ya nt'utuante'ú gue'ú drí utsa nehe.

¹⁶ Hangué ñobrihú ne 'ueguehú de gue'ú. Nu'bu hina, 'bestho ma ga mabú pa nú'ú to'o øt'a njabú ma ga castiga co nú'ú ya noya pəngá de ja ma ne, gue'a ngu 'nara mahuai dega yo filo.

¹⁷ Nu'a tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'a mąnga ra Maça Ndáhi pa zofo ya nija. Y nu'a tó'o da ntate de nú'a hingui ho, ma ga umbi da zi nú'a ra maná xa t'agui, ne ga umba 'nara zi t'axa do, y de ja nú'a ra t'axa do'a xa t'ofó 'nara 'ra'yo thuhu, y hönse nú'a to'o ma da hñani'a, go gue'a ma da bádi te di bəngá nú'a ra thuhu di huxni.”

Ya noya pa nú'a ra nija rá thuhu Tiatira

¹⁸ Nehe 'yopabi nura ενχε de ra nija nuni Tiatira, 'yopabi njaua: “Rá T'ú Ajuá nú'a to'o zø yá da ngu 'nara tsibi ne di huexca yá ua ngu 'nara bronse xá coní, gue'a má njaua:

¹⁹ Nuga dí padi te gatho guí øt'ehú, ne tengu rá ndangui ri hmatehú ne ri jamfrihú, ne grí mfaxhú 'na ngu ma'na, ne hincá tsayahú guí øthú ya hoga 'befi. Nehe dí padi gue nú'a ri 'befihú ma'na xa ndunthibya que rá mudi.

²⁰ Pe dí padi gue guí øt'ehú ma'ra ya t'øt'e nú'ú hindrí ho. Guí hoptahú nú'a ra 'behñá rá thuhu ra Jesabe da hyat'a nú'ú to pəpcagui, ngue'a nu'á ena gue go gue'a 'nara 'mečni de Ajuá, pe hinga majuani, ngue'a nu'á 'nara hyate. Nu'á utuabi nú'ú to'o pəpcagui gue da hñuxui nu'araza ra 'behñá, nehe utuabi da zi nú'ú ya ngø t'umbi dega hñá'ti nuya c'oi.

²¹ Nú'a ra 'behñá'a stá tsohabi 'raya pa pa da ñobri, pe hinxá ne xa ñobri de nú'a ra ts'o'befi pəfi.

22 Paḥu gue nú'a ra 'behñá'a ma ga japi da 'menga ja ra mḥidi co 'nara hñeni, pa da thogui ndunthi ya ugui. Nehe ma ga japi da thogui ya ts'othogui gatho nú'u to'o xa hñuxui'a 'bḥ hinda ñobri'u nehe de yá ts'o'befi'u.

23 Nura 'behñá'a nehe ma ga japi da du yá bḥtsi. Y njabḥ da baḥi gatho ya nija gue go gueque dí patuabi yá mfeni ne yá coraso gatho ya ja'i, hangue ngu rá 'befi cada 'nara ja'i, gue'a ma da njabḥ rá njut'i nehe.

24 Ha nu'ahḥ guí 'bḥhḥbḥ Tiatira ne hinxcá camfriḥ nuya ya ts'ont'utuate hinga majuani, y nixi hinxcá ne xcá paḥu nú'a ra nt'utuate'a, ngue'a nú'u to'o udi mañ'u gue gue'a rá nt'utuate ra Satá, y mañ'u gue xi xá hñei pa to da baḥi, dí xi'ahḥ gue oxqui øthḥ nú'u ya ts'oqui stá xi'ahḥ; y hinte ma'na drí 'bep'ahḥ.

25 Nu'a gui 'yøthḥ, siguiḥ co nú'a xcá camfriḥ asta hinga yopa pengui.

26 Y nu'ḥ to'o da ntáte de nú'a hingui ho, ne da 'yøt'e nú'a ra 'befi stá manda asta rá gats'i, nuga ma ga umbabi ra ts'edi pa da ndá ja gatho ya hai de ra ximhai,

27 njabḥ ngu xa 'raca ra ts'edi ma Dada pa ga ndá. Ne nu'ḥ ma da ndá con gatho ra ts'edi, ja ra uenda di hā 'nara ts'ut'o dega bōja pa da huata ya hnini de gatho ya hai de ra ximhai asta hinda gohi ngu 'raya dohmi xa dehmi.

28 Y nuga ga umbabi'u nú'a ra hyats'i ngu rá hyats'i ra haxatsø.

29 Nu'a tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'a mḥnga ra Māca Ndāhi pa zofu ya nija."

3

Ya noya pa nú'a ra nija rá thuhu Sardi

1 Nehe 'yopabi nú'a ra enxe de ra nija nuni Sardi, 'yopabi njaua: "Nú'a to'o pe'tsua nú'u yoto yá ndāhi Ajuā, ne nú'u yoto ya tsø, mḥnga njaua: Nuga dí paḥi ri 'befihḥ, ri hnequi gue guí tehḥ, pe xcá tuhḥ de ja ra ts'oqui.

2 Nuhuhḥ pa gui nsuhḥ, ne 'uehḥ de ja ra ts'oqui, ne ma'na dá nja ri jamfriḥ nú'a ya mi ja pa xcá 'behmḥhḥ, ngue'a stá paḥi gue hingui ho ri 'befihḥ ja rá thandi ma Dada.

3 Hangue beñḥ de nú'a xcá hñhḥ. Camfriḥ'a xá hño, ne ñobriḥ. Nu'bḥ hingui nsuhḥ, xcri damfriḥ ga tsømbḥ ngu ra ora tsønga 'nara be.

4 Pe 'bḥi 'ra de gue'ahḥ núbḥ Sardi nú'u to'o hinxa hopi da ts'oca yá jamfri co nú'u ya ts'o'befi guí øthḥ, nú'ḥ gue'u xa su yá t'axa he nú'u he pa hinxa nts'oni. Go gue'u ma ga 'ño'be ne ga nhyehe mahyεgui dega t'axa he ngue'a dí 'ñepi da hñe njabḥ'u.

5 Y nu'ḥ to'o da ntáte de nú'a hingui ho, ma da hñe dega t'axi, y hinga ma ga haçuabi yá thuhu de ja ra libro habḥ huxa yá thuhu nú'u to ma da me'tsa ra te pa nzantho, nehe ga xipa ma Dada ne yá enxe'a gue dí paḥi'u.

6 Nu'a tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'a mḥnga ra Māca Ndāhi pa zofu ya nija."

Ya noya pa nú'a ra nija rá thuhu Filadelfia

7 Nehe 'yopabi nú'a ra enxe de ra nija Filadelfia, 'yopabi njaua: "Nú'a to'o gue'a Ajuā xá nsunda ne hønse go gue'a øt'a gatho nú'a majuani, nú'a to'o gue'a ngu rá mpøte ndu ra Davi pa da ndá, go gue'a hā ra nsoqui, hangue gatho nú'a ra gosthi da xoqui'a, hinda za to da got'i, y gatho nú'a ra gosthi da got'i, hinda za to da xoqui, nu'á ena njaua:

8 Nuga dí paḥi ri 'befihḥ, ne stá xoc'ahḥ 'nara gosthi pa gui zofohḥ ma'ra, y hinda za to da got'i. Ngue'a masque hingui pe'tshḥ ndunthi ra ts'edi, pe xcá 'yøthḥ nú'a mḥnga ma noya, ne hinxcá ntsuhḥ xcá mañḥ de gueque.

⁹ 'Bui 'ra ena gue ya xodyo, pe hinga majuani, nu'á hate, ngue'a nu'á go gue'u yá ja'i ra Satá. Pahú gue nuga ma ga hácubihu yá nt'ets'i pa da ndandíñahmu ja ri uahú, pa da badi'ú gue drí ma'ahú.

¹⁰ Ngue'a nu'ahú xcá tsethú gatho nú'a te xcá thohú ngu nú'a dá xi'ahú, hangue nuga ma ga su'ahú pa hingui thohú nuya ts'othogui ma da nja maxogue ja ra ximhai. Ma da 'ñehe nú'ú ya ts'othogui'ú pa dra tsapi gatho ya ja'i 'bú ja ra ximhai, pa ja da hnečni to'o nú'ú ma da zetí, to'o hina.

¹¹ Beñhú gue nuga ma ga ehe 'bestho. Siguihú gui camfriguihú xá hño, pa ni 'na hinda za to da hñan'a ri thahahú.

¹² Y nu'ú tó'o da ntáte de nú'a hingui ho, ga japi da nja ngu 'nara 'ròts'e de ja ra maça luga habú 'bú ma Dada, y hinhya'mú da bñni de guehni. Nehe ga opabi rá thuhu Ajuá ma Dada ja gue'u, ne rá thuhu de rá hnini'a. Nura hnini'a go gue'a ra 'ra'yo hnini de Jerusale nú'a dua cai de mahets'i po rá ts'edi'a. Nehe ja ga ofo ma 'ra'yo thuhu ja nuto xa ntáte, ngue'a go dua meti'ú.

¹³ Nu'a tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'a mąnga ra Maça Nđahi pa zofu ya nija."

Ya noya pa nú'a ra nija rá thuhu Laodicea

¹⁴ Nehe 'yopabi nú'a ra εηξε de ra nija Laodicea, 'yopabi njaua: "Go gueque dí mąnga nú'a majuani y nixi drí mpadi, go gueque rá mądígui de gatho nú'a bi hyoca Ajuá ma Dada, dí xi'ahú njaua:

¹⁵ Nuga dí padi ri 'bēfiñú gue hingrí utsaguihú y nixi grí maçaguihú. ¡Dí ne gue strá tse'ahú o strá pa'ahú!

¹⁶ Ngue'a guí njahú ngu ra dehe nú'a hinxá pa nixi xá tse pe xá ndumapa, hangue dá gohi njabú.

¹⁷ Ngue'a nu'ahú guí eñhú gue gyá ricohú, ja ri bojahú, ne hinte ø't'ahú ra 'bedi. Pe huecate'ihú ngue'a hinte guí pe'tshú, gyá hyoyahú, hingui pahú gue de ja rá thandi Ajuá ngu gyá godahú ne gyá c'axfanihú.

¹⁸ Hange dí xi'ahú tamgahú ra oro nú'a xa 'ranga ja ra tsibi, pa njabú gui nricohú. Tamgahú ya he dega t'axi pa guí hñehú ne hingui ntsahú ngue'a gyá c'axfanihú. Nehe tamgahú ra 'ñethi pa guí coxa ja ri dahú pa njabú gui hyanthú.

¹⁹ Nuga dí tšai ne dí japi da tho ya ģgui gatho nú'ú to drí mađi. Hange beñhú hanja gui 'yøthú ra hño, ne ñobrihú.

²⁰ Nehe pahú gue nuga dí 'ba ja ra gosthi dí zote. Nu'a tó'o da 'yøtca ma noya ne da xoga ra gosthi, nuga ga cüt'i ne ga nt'oxi con gue'a, ha nu'á con gueque.

²¹ Nu'a tó'o da ntáte de nú'a hingui ho, ga umba nsequi da hñudi con gueque habú gra hudi, njabú ngu stá ntáte nehe, ne dí hu'be ma Dada habú bi hudi.

²² Nu'a tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'a mąnga ra Maça Nđahi pa zofu ya nija."

4

Gatho nú'ú to'o bí 'bú mahets'i ri xocambeni Ajuá

¹ 'Mefa de dá handa nú'ú ya t'øt'e, dá handi nuni mahets'i 'nara gosthi mi xogui. Ne dá yopa øde nú'a ra noya xqui zocagui desde rá mađi, y nu mi ña bi nt'øde ngu mra nzuni 'nara trompeta, y bi 'ñengagui:

—Bá pøts'e grí 'ñecua pa ga u't'a'i nýu te ma da nja 'mefa.

² Y 'bestho nura ora'a ra Maça Nđahi bi 'ñutqui dega thedi 'na mi hudi ja 'nara hudi nuni mahets'i,

³ y nú'a to mi huhni mri hnequi ngu 'nara t'axa do nú'a t'embi ra jaspe, nehe mri hnequi ngu 'nara thenga do rá thuhu ra cornalina, xi mi huexqui

nts'edi. Y de ja rá nthets'i nú'a ra hudi'a mi 'bahni 'nara 'bejri asta mi huexqui, ne mi hnequi ngu 'ñena 'nara c'angdo rá thuhu esmeralda.

⁴ Nuni thoho ja rá nthets'i nú'a ra hudi dá handi mi jani má 'natemagoho ya hudi, y de ja nuya hudi'á dá handi mi huhni 'natemagoho ya ndá mri hñe dega t'axi ne mi hu'tsa yá corona dega oro.

⁵ Y nú'a ra hudi mi ja madetho, ja mi pónini ya huéi, ne ja mri nt'ødeni ya ñani ne ya ngani. Nehe mi zóni yoto ya ñot'i dega tsibi, gue'á yoto yá ndáhi Ajuá. Nuya ñot'i'á mi nhyandui nú'a ra hudi mi ja madetho.

⁶ Nura hudi'a mri nhyandui nehe ngu 'nara ndehe dega xito mi hnequitho nú'a te mi ja mbo.

Nehe guet'á de nura hudi'a ne ja rá nthets'i mi 'bahni goho ya dá'énxé xi mi pe'tsa ndunthi yá da ja yá hmi ne de rí møte.

⁷ Nu'a rá mudi ra dá'énxé mri hnequi ngu 'ñena 'nara zate. Nu'a rá ñoho ra dá'énxé mri hnequi ngu 'nara ndámfri. Nu'a rá hñu ra dá'énxé mri hnequi rá hmi ngu rá hmi 'nara ja'i. Ha nu'a rá ngoho ra dá'énxé mi ngu 'nara nxani ri nhyats'i.

⁸ Y gatho nú'á goho ya dá'énxé, mi pe'tsa 'rato yá hua cada 'na de gue'á, y de mbo yá hua ne de møte mi pe'tsa ndunthi yá da. Y ma pa ra xuui himi tsaya mi ena'á:

Xá nsunda'i, ma maça Ajuá'ihe ne ma Hmu'ihe, nu'i guí pe'tsa gatho ra ts'edi,

nu'i go gue'e guí 'bái, ne nzántho xcá 'bái, ne ma guí 'bái pa nzántho.

⁹ Y nú'á ya dá'énxé'á ngu da nsunda ne da 'ñe'tsua rá nsu ne da umba njamadi nú'a to'lo mi hudi ja rá hudi, nú'a to'lo 'bái pa nzántho,

¹⁰ nehe nú'á 'natemagoho ya ndá mi huhni mi ndandiñahmu'á ne mri xocambeni nú'a mi hudi ja nú'a ra hudi mi ja madetho, nú'a to'lo 'bái pa nzántho, ne mi haça yá corona ne mi huxa ja rá ua nú'a to mi hudi ja nura hudi'a, ne mi ena'á:

¹¹ Ma Hmu'ihe ne ma Ajuá'ihe,

rí 'ñepi dra nsunda'i, ne da t'e'ts'a ri nsu, ne da hma gue go grá ndá,

ngue'a go gue'e gá hoca gatho nú'a te ja,

y go ri paha bi njabá.

5

Ra 'bants'a he'mi, ne ra T'uca Deti nú'a rá T'á Ajuá

¹ Nepu dá handa 'nara 'bants'a he'mi mi há ja rá 'ye ra 'ñei nú'a to hudi ja rá hudi, ne xqui t'ofó de mbo ne de møte, ne xqui seyo co yoto ya seyo.

² De guehni dá handa 'nara énxé xi mi ja rá ts'edi ne mi ñá nts'edi mi ena:

—¿Ha gue di 'bái to'lo di pe'tsa ra nsequi da xø'tsa ya seyo ne da tants'a ra 'bants'a he'mi?

³ Pe mi jo'lo ni 'na de gue nú'á bí 'bá mahets'i nixi de nú'á mi 'bucua ja ra ximhai, nixi de nú'á xa du, himbi za to bi tants'a nú'a ra 'bants'a he'mi, nixi himbi za to bi hyandi'a.

⁴ Nuga xi dá nzoni ngue'a himbi ts'udi ni 'na nú'a to'lo mri 'ñepi da tants'a nú'a ra 'bants'a he'mi'a pa da hñe'ti y nixi pa da hyandi.

⁵ Nepu 'na de nú'á ya ndá bi 'ñengagui:

—Oguí zoni, 'bái 'na xi ja rá ts'edi ngu 'nara zate, nú'a xqui 'ñehe de yá ja'i ra Judá ne de ra ndá Davi. Nú'a há, go gue'a xa ntáte, hangue nú'a go dí 'ñepabi da xø'tsa nú'á yoto ya seyo pa da za da tants'a nú'a ra 'bants'a he'mi.

⁶ Nepu de guehni dá handi madetho de nú'a ra hudi 'nara T'uca Dēti nú'a rá T'ua Ajuá, mi hnequi ngu xqui tho, mi 'bahni madetho de nú'uh goho ya dá'ēnxē ne de nú'uh ya ndá. Y nú'a ra T'uca Dēti'a mi pē'tsa yoto yá ndāni ne yoto yá da. Y nú'uh yoto yá da mi pē'tsi, gue'uh nú'uh yoto yá ndāhi Ajuá nú'uh xa mēhni ja gatho rá ngani ra ximhai.

⁷ Nú'a ra T'uca Dēti'a bi joni pa bi hñānga nú'a ra 'bants'a hē'mi mi hā ja rá 'yē ra 'ñēi nú'a to'o mi hudi ja rá hudi.

⁸ Y nu mi hñānga nú'a ra hē'mi'a, nú'uh goho ya dá'ēnxē ne nú'uh 'natemagoho ya ndá, bi ndandiñāhmu'uh ja rá thandi ra T'uca Dēti. Gatho nú'uh ya ndá mi hā ya arpa ne ya njāspi dega oro mi ñuts'i co ra t'uts'i; nura t'uts'i'a gue'a yá sōcambeni ya gamfri.

⁹ Nehe mi tuti'uh 'nara 'ra'yo thuhu mi ena: Nu'i go dí 'ñep'a'i gui hñānga ra 'bants'a hē'mi, ne gui xō'tsa nú'uh yoto ya seyo pē'tsi,

ngue'a nu'i go bi tho'a'i ne xcá tangaguihe co ri maça ji, pa njabu bi za gue Ajuá bi 'yōtc'aguihe yá mētiguihe'a

núje stí 'ñēhehe de gatho ya 'māi gá'j'a, ne de gatho ya hñāqui, ne de gatho ya hnini, ne de gatho ya hai de maxōgue ra ximhai.

¹⁰ Ne xcá hñuxcahe dega ndá ne dega macjā de ja rá 'bēfi Ajuá, nehe ma ga ndāhe ja ra ximhai.

¹¹ Nepu dá øde 'ra mi ñā, y de guehni dá handa ya 'motho ya ēnxē, ya 'mo dega 'motho, ne xqui got'atho de habu mi hudi Ajuá, ne habu mi 'bu nú'uh goho ya dá'ēnxē ne nú'uh ya ndá,

¹² ne mi ñā'uh nts'ēdi, ne mi ena:

Ra T'uca Dēti nú'a bi tho, dí 'ñepi da ndá, ne dí 'ñepi da hñāni gatho ya hño,

ne ra mfādi, ne ra ts'utbi,

ne dí 'ñepi'a dra t'e'tsua rá nsu, ne dra nsunda, ne dra sōcambeni.

¹³ Nehe dá øde bi ñā gatho nú'uh to bí 'bu mahets'i ne ja ra ximhai, ne de nja'ti ra ximhai, ne de ja ra ndehe, ne de mbo ra ndehe, gatho mi ena'uh:

Drá sōcambeni Ajuá nú'a to'o hudi ja rá hudi, nehe drá sōcambeni ra T'uca Dēti. Drá t'e'tsua rá nsu, ne drá nsunda, ne dá hmā gue pē'tsa ra ts'ēdi pa nzāntho ne pa nzāntho.

¹⁴ Nepu nú'uh goho ya dá'ēnxē mi ena:

—¡Njabu gue'a!

Y nú'uh 'natemagoho ya ndá bi ndandiñāhmu ne bi xōcambeni'uh nú'a to'o 'bui pa nzāntho.

6

Nú'uh yoto ya seyo

¹ Mēfa dá handa ra T'uca Dēti ora mi xō'tsa 'na de nú'uh ya seyo, ne dá øde 'na de nú'uh goho ya dá'ēnxē bi ñā nts'ēdi ngu 'nara ngani, ne bi 'ñengagui:

—¡Bá ehe pa gui hyandi!

² Nepu de guehni dá handa 'nara tōgue mri tōgue 'nara t'axfani, y mi hā 'nara flecha pa ra tuhni, ne bi t'umbabi 'nara corona. Y nú'a bi ma ja ra tuhni, y nzāntho bí ntate.

³ Nu mi xō'tsa rá ñoho ra seyo nú'a ra T'uca Dēti, dá øde rá ñoho ra dá'ēnxē bi 'ñengagui:

—¡Bá ehe pa gui hyandi!

⁴ Ne de guehni bi bøni 'nara tøgue mri tøgue 'nara thenga fani, ne bi t'umba ra ts'edi pa da japi da nja ya tuhni ja ra ximhai, ne da japi da nhyose ya ja'i, ne bi t'umba 'nara danga huai.

⁵ Nu mi xø'tsa rá hñu ra seyo ra T'uca Dëti, dá øde rá hñu ra dā'ɛnxɛ bi 'ñengagui:

—jBá ehe pa gui hyandi!

De guehni dá handa 'nara tøgue mri tøgue 'nara 'bofri, ne mi hā 'nara mbexo.

⁶ Ne dá øde 'nara noya madetho de habu mi 'ba nú'u goho ya dā'ɛnxɛ, mi ena:

—Na huada ra trigo o hñu huada ra cebada da 'ba pa rá thahā 'nara mɛmapa. Pe oguí huata ya 'bai gá olivo nixi ya uā'obxi.

⁷ Nu mi xø'tsa rá ngoho ra seyo nú'a ra T'uca Dëti, dá øtuabi rá noya rá ngoho ra dā'ɛnxɛ, bi 'ñengagui:

—jBá ehe pa gui hyandi!

⁸ Nepu de guehni dá handa 'nara tøgue rá thuhu ra Du mri tøgue 'nara c'ast'a fani, ne mri 'befa 'na nú'a xqui 'ñehe de habu 'bui nú'u xa du. Bi t'umba ra ts'edi pa da hyo 'na de goho parte ya ja'i nú'u 'bu ja ra ximhai, pa da hyo dega huai, ne dega thuhu, ne dega ts'ohñeni, ne co ya mbanga zú'ue 'yo ja ra ximhai.

⁹ Nu mi xø'tsa rá nca'ta ra seyo nú'a ra T'uca Dëti, de nja'ti ra ata dá handa nú'u ya ja'i xqui tho po rá noya Ajuā ngue'a mi damajuani'u de yá jamfri.

¹⁰ Y mi ñā nts'edi ne mi ena:

—Nu'i Ajuā ma Hmu'ihe, xá nsunda'i ne guí øt'a gatho nú'a guí mā, ¿asta ha'mu ma guí hñā'mba nguenda ya meximhai ne gui co'tsuabi de nú'a xa 'yøtcahe gue bi hyogaguihe?

¹¹ Nepu nu'ú bi t'umbabi ya t'axa he, ne bi t'embabi gue da dø'mahma asta hinda zūdi ra 'bede de nú'u ya cu xqui mpɛhui mahyɛgui, ngue'a ri 'betho da tho ma'ra ngu xqui tho'u.

¹² 'Mɛfa dá handi nu mi xø'tsa rá 'rato ra seyo nú'a ra T'uca Dëti, ne bi nja 'nara danga mbimhai, ne bi 'mɛxuui nura hyadi ngu 'nara 'bohe dega behe, ne bi thenga ra zānā ngu ra ji.

¹³ Nuya tsø bi dagui ngu ora ta yá fruta 'nara 'bai gá igo nú'u hingui tā, sta nja ra bunthi.

¹⁴ Ha nu mahets'i bi 'ñotho, ngue'a bi mpants'i ngu 'nara 'bants'a hɛ'mi, ne gatho ya t'øhø ne ya t'uca hai o madetho ja ya ndehe bi 'mɛdi de habu mi ja.

¹⁵ Y nú'u mi 'bai dega ndā ja ra ximhai, ne nú'u mi pɛ'tsa ndunthi ra nsu, ne ya rico, ne nuya ndā gá soldado, ne nú'u to mi ja yá ts'edi, bi ma'u bá 'ñagui ja ya ma'ye. Nehe ya 'bego ne nú'u himyá 'bego, gatho'u bi ma bá 'ñagui.

¹⁶ Gatho nú'ú mi emba ya t'øhø ne ya do:

—Yøt'ehu gui cobgahe pa ga 'ñaguihe de rá thandi Ajuā nú'a to hudi ja rá hudi, ne de rá cūe ra T'uca Dëti pa hinte da 'yøtcahe.

¹⁷ Ngue'a ya bi zø ra pa da hneca rá cūe Ajuā, ne jo'o to'lo da za da zeti.

7

Bri seyo 'raya ja'i de ya me Israel

¹ 'Mɛfa de gue'a dá handa goho ya ɛnxɛ mi 'bai 'na cada rá ñāni ra ximhai pa mi tsāmi nú'u goho ya ndāhi pa hinda mbu ja ra hai nixi ja ra ndehe y nixi da hmāna ni 'nara 'bai gá za.

2 Nehe dá handa ma'na ra enxε xqui 'ñe de bōxhyadi, ne mi hampa rá seyo Ajuá nú'a te, ne bi 'ñembabi nts'edi nú'u goho ya enxε to xqui t'umba ra ts'edi pa da japi da nja ya ts'othogui ja ra hai ne ja ra ndehe, ne bi 'ñembabi'a:

3 —Ote xqui ø'tuahma ra hai ne ra ndehe nixi ya 'bai gá za ngue'a ri 'bedi ga seyohe nú'u to pεpabi ma Ajuah.

4 Ne bi sicagui hangu yá ndunthi nú'u xcrí seyo, mi tsōxa 'na nthebe ne ñotemagoho 'mo de gatho nú'u ya ja'i xqui 'ñehe de ya ja'i de Israel.

5 De nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Judá, mi tsōxa 'ret'amayoho 'mo nú'u xcrí seyo, y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Rubé, mi tsōxa 'ret'amayoho 'mo, y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Gad, mi tsōxa 'ret'amayoho 'mo,

6 y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Aser, mi tsōxa 'ret'amayoho 'mo, y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Neftalí, mi tsōxa 'ret'amayoho 'mo, y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Manase, mi tsōxa 'ret'amayoho 'mo,

7 y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Simiu, mi tsōxa 'ret'amayoho 'mo, y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Leví, mi tsōxa 'ret'amayoho 'mo, y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Isacar, mi tsōxa 'ret'amayoho 'mo,

8 y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Sabuló, mi tsōxa 'ret'amayoho 'mo, y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Jose, mi tsōxa 'ret'amayoho 'mo, y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Benjami, mi tsōxa 'ret'amayoho 'mo.

Ra apostol Xuua bi hyanda 'nara hmunts'a ja'i xqui hñe dega t'axi

9 Mefa de guehna dá handa 'nara danga hmunts'a ja'i nixi himi tsa to da mede. Nuya ja'i'u xqui 'ñehe de gatho ya hñini, ne de gatho ya hai, ne de gatho ya hñaqui, ne de gatho ya 'mui gá ja'i. Mi 'bai'u ja rá thandi Ajuá habu mi hudi'a ne ja rá thandi ra T'uca Deti, mi hñe'u dega t'axi, ne mi ha ya dēnthi.

10 Ne mi ña nts'edi, mi ena'u:

Ajuá ma Dadahu nú'a to'o hudi ja rá hudi,

ne ra T'uca Deti,

go guesε'u bi za bi pøhø ya ja'i.

11 Nehe gatho nú'u ya enxε mi 'bai ja rá nthets'i ra hudi ne habu 'bu nú'u ya nda ne nú'u goho ya da'εnxε, bi ndandiñahmu asta bi megui yá hmi manjuantho ja ra hudi ne mi xocambeni Ajuá,

12 ne mi eñ'u:

¡Njabu gue'a! Drá sɔcambeni Ajuá ma Dadahu, ne drá nsunda, ngue'a go gue'a ja rá mfaði.

Nehe dá t'umba ra jamadi ne dá t'e'tsua rá nsu, ngue'a nu'á ja rá ts'edi, ne go gue'a ra nda.

Dá njabu pa nzantho ne pa nzantho. Njabu gue'a.

13 Nepu 'na de nú'u ya nda bi 'yangagui ne bi 'ñengui:

—Xi núyu 'bahni ri hñe dega t'axi, ¿to'oyu ne habu xqui 'ñeheyu?

14 Nuga dá thadi ne dá embabi:

—Nuga hindí paði, nu'i go guí paði.

Nu'bu nu'á bi 'ñengagui:

—Nuyu go guehyu xqui 'ñehe de nuni habu mbi ja ya ts'othogui ne xuá t'axca yá he co rá ji ra T'uca Deti.

15 Hangue nubyá nuyá 'bai ja rá thandi Ajuá habu hudi'a, ne pεpabi ma pa ra xuui nuua ja ra maça luga habu 'bu'a. Y nu Ajuá hudi ja rá hudi 'bui con guehyu ne ri suyu.

16 Y ya hinhya'mu ma da zu ra thuhuyu ngu nú'bu mbá 'bu ja ra ximhai, nixi ra nduthe, nixi ra pahyadi, nixi ma'ra ya ts'othogui.

17 Ngue'a nuni ra T'uca Deti 'bai habu hudi Ajuá, go guehni ra ma'yo pa da suyu ne da 'ñutuabiyu habu ja ya pøthe de ra dehe dega te. Y nu Ajuá ma da hñu'mba yá mai ne da ducuabi yá guida de ja yá da.

8

Ra apostol Xuua bi hyanda rá yoto ra seyo ne 'nara njuspi dega oro

1 Nepu de bi xø'tsa nú'a rá yoto ra seyo ra T'uca Deti, bi nja ra hmetho y 'besthó hinte bi nt'øde, ngu made ra ora himbi nt'øde ni 'nara noya nuni mahets'i.

2 Nepu dá handa yoto ya enxε mi 'bai ja rá thandi Ajuá, ne bi t'umba 'ra 'nara trompeta.

3 Nepu bi zøhø ma'na ra enxε mi hã 'nara njuspi dega oro, ne bi 'mai ja ra ata. Nura enxε'a bi t'umba ndunthi ra t'uts'i pa bi umbabi Ajuá mahyεgui co yá søcambeni ya gamfri ja ra ata dega oro mri nhyandui nú'a ra hudi habu mi hudi Ajuá.

4 Y de ja rá 'yε ra enxε bi bøxa ja rá thandi Ajuá nurá 'bifi ra t'uts'i mahyεgui co yá søcambeni nuya gamfri.

5 Y nura enxε'a bi gu ra njuspi, ne bi hñaca ts'u ra tsibi nú'a mi zø ja ra ata pa bi ñu'tsa rá njuspi, nepu bi føte pa ja ra ximhai. Y nu mi 'yøt'a njabu'a, bi nja ya ngani ne ya huci ne ra mbimhai asta mi ñani.

Ya trompeta

6 Nepu nú'u yoto ya enxε mi hã ya trompeta bi nhyoqui'u pa da mist'i'u.

7 Y nu mi mist'a rá trompeta nú'a ra mudi enxε, bi dagui pa ja ra ximhai ya ndo co ra tsibi mi nthants'i co ra ji. Y nu mi njabu bi zã't'a 'na de hñu parte ra hai, ne bi zã't'a 'na de hñu parte ya za, ne gatho ya ndapo nú'u xmá nc'ami bi zã't'i.

8 Nu mi mist'a rá trompeta nurá ñoho ra enxε, 'bestho bi zo ja ra ndehe 'na ngu ra danga t'øhø mi zø, ne bi nji 'na de hñu parte ra ndehe.

9 Ne bi du 'na de hñu parte ya zu'ue nú'u mi 'bu mbo ra ndehe, ne bi yui 'na de hñu parte ya motsa.

10 Nu mi mist'a rá trompeta nurá hñu ra enxε, 'bestho bi dagui de mahets'i 'nara danga tsø ja 'na de hñu parte ya dãthe ne ya pøthe. Nura tsø'a mri yot'i ne mi zø,

11 y mrá thuhu ra Ajenjo. Ne bi mpunga ajenjo 'na de hñu parte ya dehe, y co rá nju nura ajenjo'a bi ju'tsa ya dehe, ne bi du ndunthi ya ja'i co rá nju nura dehe.

12 Nu mi mist'a rá trompeta nurá ngoho ra enxε, 'bestho bi 'mexuui 'na de hñu parte ra hyadi ne ra zana ne ya tsø. 'Na de hñu parte ra pa bi 'ñotho ra ñot'i de ra hyadi, ne 'na de hñu parte ra xuui bi 'ñotho ra ñot'i de ra zana nixi de ya tsø.

13 Nepu dá handa 'nara nxuni mri nhyats'i madetho de mahets'i, ne dá øde mi ñã nts'edi ne mi ena:

—jHuecate nú'u to 'bui ja ra ximhai, ngue'a ri 'betho da mist'a yá trompeta má hñu ya enxε!

9

1 Y nu mi mist'a rá trompeta nurá ncãt'a ra enxε, dá handa 'nara tsø xqui dagui de mahets'i pa ja ra ximhai, y nura tsø'a bi t'umbabi ra nsoqui pa bi xoqui ne bi xo'tsua rá ne nú'a ra o'tsi otho habu bí c'a.

² Y nu mi xo'tsa nú'a ra o'tsi'a, bi bōts'e de guehni 'nara 'bifi ngu rá 'bifi 'nara danga ut'i, ne bi juta ra hyadi asta bi 'mexuui co nú'a ra 'bifi mi 'yo ja ra ndahi.

³ Y ja ra 'bifi ja mbra ehni 'raya nc'oto, nepu bi nxani'u ja ra ximhai ne bi t'umba ra ts'edi ngu yá ts'edi ya penzua pa da ntsate.

⁴ Nuya nc'oto'u bi sipi gue hinda zi ni 'nara c'ama ndapo, nixi ya za. Nu'ú bi sipi gue da za hōnse nú'u ya ja'i hingui pe'tsua rá seyo Ajuá ja yá de.

⁵ Bi t'umba nsequi da 'yot'a njabu hōnse pa da japi da sufri ya ja'i cat'a zana, pe hingue pa da hyo. Y nuyá 'ñu yá ne nú'u ya nc'oto ngu rá 'ñu rá ne 'nara ts'o penzua ora tsa 'nara ja'i.

⁶ Nuya pa'u ya ja'i da nehma da du, pe ma da 'ñotho ra du pa gue'u.

⁷ Nú'u ya nc'oto'u mi hnequi ngu 'raya fani xa hñoqui pa ra tuhni, y mi hu'tsa ja yá ñaxu'u ngu 'nara corona dega oro, y nuyá hmi mi ngu yá hmi ya ja'i.

⁸ Ne xi xmá ma yá sta ngu yá sta ya 'behña, y nuyá ts'i mi ngu yá ts'i ya zate.

⁹ Y de ja yá ndo'yo mi pe'tsa 'nara nthaqui ngu dega bōja, ne nuyá mbani de yá hua mi ngu rá mbani ya carro nú'u ri gut'a ya fani 'yo ja ra tuhni.

¹⁰ Y yá cola mi nja ngu yá cola ya penzua co ya 'bite, y nuyá 'bite mi pe'tsa ra ts'edi pa da japi da sufri ya meximhai cat'a zana.

¹¹ Y nú'a ra ts'o'exe 'bu ja ra o'tsi nú'a otho habu bí c'a go gue'a mrá nda de nuya nc'oto'u. Nura exe'a dega ebreo rá thuhu ra Abado, y dega griego ra Apolyo nú'a ri bōni da 'ñena ra hyote.

¹² Nurá mudi ra ts'othogui ya bi uadi, pe ri 'bedi má yoho.

¹³ Y nu mi mist'a rá trompeta nurá 'rato ra exe, 'bestho dá øde 'nara noya mi pōni de ja nú'u goho ya ndahi de ra ata dega oro nú'a mi ja de ja rá thandi Ajuá.

¹⁴ Y nú'a ra noya'a bi 'ñembabi nú'a rá 'rato ra exe to mi ha ra trompeta:

—Xo'ta nú'u goho ya exe that'a ja rá hyo ra ðathe Eufrate.

¹⁵ Y bi so'ta nú'u goho ya exe xqui hñoqui xqui dō'mi pa 'bestho ra ora'a da hyo 'na de hñu parte ya ja'i de ra ximhai.

¹⁶ Y dá øde hangu yá ndunthi nú'u yá soldado mi tōgue yá fani, dá øde gue mi yo nthebe 'mo ya 'mo.

¹⁷ Njaua dá handi gatho nú'a bi 'ñutca ra Māca Ndahi dega thedi: Nu'u tó'o mi tōgue yá fani, mi ha yá nthaqui ya yá tiña, ne xi mi huexqui dega theni ne dega c'anguí ne dega c'ast'i. Ne nuyá ñaxu ya fani mi ngu yá ñaxu ya zate, y de ja yá ne'u mi pōni ra tsibi ne ra 'bifi ne ra asufre.

¹⁸ Nu'a ra tsibi ne ra 'bifi ne ra asufre mi pōnga ja yá ne'u, bi japi bi nja ya ts'othogui asta bi du 'na de hñu parte ya ja'i de ra ximhai.

¹⁹ Hangue nú'u ya fani'u mi ho ya ja'i co yá ne ne co yá cola, ha nuyá cola mi ngu 'nara qu'eña mi ja rá ñaxu ne mi tsate, y njabu mi ø'tua ra 'ñu ya ja'i.

²⁰ Y nu'u ya ja'i himbi du co nuya ts'othogui'u, himbi ne bi ñobri'u. Bi siguitho bi xōcambeni ya ts'ondahi ne nú'u ya c'oi dega oro, dega t'axi, dega bronse, dega do, ne dega za, nú'u hingui handi, nixi øde, nixi ri 'yo.

²¹ Nixi himbi ne bi ñobri'u de nú'a mi øt'u, ngu ra nthote, ne ya nt'ete, ne de ra nt'e'behña, ne de ya mfe.

10

¹ Nepu dá handa ma'na ra enxε mi pe'tsa ndunthi rá ts'edi bi gai de mahets'i, ne mi pa madetho ja 'nara guui, ne mi ja 'nara 'bejri ja rá ñaxu. Rá hmi xi mri yot'i nts'edi ngu ra hyadi, y nuyá ua mi zø ngu ra faspí.

² Ne mi hā 'nara zi t'uca libro y bi xo'tsi. De guehni bi 'ba'ma rá ua ra 'ñei ja ra ndehe, ha nurá ua ra ngahā bi 'ba'ma ja ra hai.

³ Nepu bi dø 'nara hmafi xi nts'edi ngu rá hmafi 'nara zate ora mafi, y nu mi mafi'a bi nt'øde yoto ya ngani.

⁴ Y nu ndá øde nuya ngani'u, ndí ma ga ofo nú'a te mi mañ'u. Pe dá øde 'nara noya de mahets'i, bi 'ñengagui:

—Dá gohitho njabu nú'a bi mąnga nú'u yoto ya ngani, ogui ofo pa hinda fadi.

⁵ Nepu 'mefa, nú'a ra enxε dá handi xqui 'ba'ma rá ua ja ra ndehe ne ja ra hai, bi guxa rá 'ye ra 'ñei pa mahets'i,

⁶ ne bi jura de rá thuhu nú'a to'o 'bai pa nzantho, nú'a bi hyoca mahets'i ne ra ximhai ne gatho ra ndehe ne gatho nú'a te ja, ne bi 'ñena:

—Ya ts'utho ya pa di 'bedi pa da uadi gatho.

⁷ Pe nu stí mudi da mist'a rá trompeta rá yoto ra enxε, nuya pa'u ma da uadi nú'a bi beni da 'yø't'a Ajuā ne himi fadi, nú'a bi xipabi yá 'mehni'a nú'u to'o bi mepabi.

⁸ Y nú'a ra noya dá øde de mahets'i bi zocagui ma'na'qui ne bi 'ñengagui:

—Grí ma ne gui ju nú'a ra t'uca libro xa xo'tsa ja rá 'ye ra enxε nú'a 'bai ja ra ndehe ne ja ra hai.

⁹ Nepu dá ma habu mi 'ba ra enxε ne dá embabi:

—'Racagui ra t'uca libro.

Ne nu'a bi 'ñengagui:

—Na, ne tsi. Ja ri ne ma gui tsa strá 'ñu ngu ra t'afi, pe nu ja ri mui ma gui tsa strá nju.

¹⁰ Nu'bú dá hanga ra t'uca libro de rá 'ye ra enxε, ne dá tsi. Ne dá tsa ja ma ne xi xmá 'ñu ngu ra t'afi, pe nu ndá tsi xi xmá nju de mbo ma mui.

¹¹ Y nu'a bi 'ñengagui:

—Mahyoni gui yopa mąnga ma'na'qui nú'a te ma da t'ø'tuabi ya ja'i de gatho ya hñaquí ja gatho ya hai, ne ja gatho ya hnini, ne yá nda.

11

Mi 'bui yoho to bi damajuani

¹ Nepu bi t'aca 'nara xithi pa ra t'eni, ne bi t'engagui:

—Grí ma gui 'yeni rá nija Ajuā ne ra ata, ne gui pede nú'u 'buhni ri xøcambeni Ajuā.

² Pe nura patio nú'a ja de møte rá nija Ajuā, oxqui eni, ngue'a nura patio'a xa t'umba nú'u ya ja'i hingyá xodyo, y nu'ú ma da net'a ra maça hnini ñotemayoho nzanā.

³ Y ma ga pehna nú'u yoho ma 'mehni pa da mąnga ma noya 'na 'mo ne yo nthebe hñu'rate ma pa, y ma da hye yá he dega behe.

⁴ Nú'u ya 'mehni'u gue'u ngu nú'u yo 'bai ya olivo ne ngu nú'u yoho ya mfoxyo 'bai ja rá thandi Ajuā nú'a to'o ra nda de ra ximhai.

⁵ 'Bn da ne to'o te da 'yø'tuabi'u, da bōnga ya tsibi de yá ne'u pa da hyo nú'u yá ncontra. Y njabu da du nú'u to'o da ne te da 'yø'tua'u.

⁶ Nu'ú pe'tsa ra ts'edi pa hinda hopi da 'uái nú'u ya pa ma da xipa ya ja'i de nú'a ma da nja. Nehe pe'tsa ra ts'edi pa da japi da nji ya dehe, ne da japi da

nja ya ts'othogui habaraza ja ra ximhai. Y nu'ú da 'yøt'a njabú nú'ú ya 'mi'qui da ne'ú.

⁷Pe nu stí uadi da mąnga nú'a te ma da nja, ma da bøxa 'nara mbąnga zu'ue de ja ra o'tsi nú'a otho habú bí c'a pa da ntunhui'ú, y ma da ntąte nú'a ra mbąnga zu'ue, hangue da hyo'ú.

⁸Nuyá ndo'yo'ú ma da gohi di 'boni habaraza ja ya 'ñu de ra dąnga hnini nuni habú bri pont'a ma Zidadahú. Nura hnini'a da za ga hye'cuahú co ra hnini Sodoma ne de Egipto, y ja rá thandi Ajuá xi xá nts'o nuya hnini'ú.

⁹Ya ja'i de gatho ya hnini, de gatho ya 'múí gá ja'i, de gatho ya hñąqui, ne de gatho ya hai, ma da hyandua yá ndo'yo nú'ú yoho ya 'mehni da 'moni hñu pa made, pe hinda thopi to da 'yagui'ú.

¹⁰Y nuya meximhai da johya'ú ne da 'ñumba 'baha sehe'ú ngue'a ya xqui tho nú'ú yoho ya 'mehni to'o xi xqui 'yøt'a ra xuhña pa gatho ya meximhai.

¹¹Pe 'mefa de nú'ú hñu pa made, Ajuá bi japi bi yopa nte, nepú bi nangui'ú, y nú'ú to bi hyandi'ú xi bi ntsu.

¹²Nepú bi nt'øde 'nara noya de mahets'i mi ñą nts'edi ne bi 'ñembabi nú'ú to'o xqui yopa nte:

—Bá pøxhú grí 'ñehuaa.

Nepú ja 'nara guui bi ts'its'i'ú pa mahets'i. Y nú'ú yá ncontra'ú bi hyandi.

¹³Nura ora'a bi nja 'nara dąnga mbimhai, ne bi yunt'a 'na de 'ret'a parte de ra hnini co nú'a ra mbimhai, ne bi du yoto 'mo ya ja'i, ha nu'ú tó'o himbi du xi bi ntsu, ne bi nsunda Ajuá nú'a 'búí mahets'i.

¹⁴Nurá ñoho ra ts'othogui ya bi uadi, pe 'bestho ma da nja nú'a rá hñu.

Rá yoto ra trompeta

¹⁵Y nu mi mist'a rá trompeta nurá yoto ra enxe, 'bestho bi nt'øde 'raya noya de mahets'i mi ñą nts'edi, mi ena:

Nubyá gatho nuya hmanda mi ja ja ra ximhai,
ya go o rá 'ye ma Ajuahú ne ra Zidada Jesucristo
nuto xa hñuts'i'a pa da ndą pa nząntho.

¹⁶Y nú'ú 'natemagoho ya ndą mi hudi ja yá hudi de ja rá thandi Ajuá, bi ndandiñahmu'ú ne bi xøcambeni'a,

¹⁷ne mi ena'ú:

Nu'i Ajuá ma Hmu'íhe,

go gue'e guí pe'tsa gatho ra ts'edi,

go gue'e guí 'búí, ne nząntho xcá 'búí, ne ma gui 'búí pa nząntho.

Dí 'ra'a'íhe njamądi

ngue'a ya xi gá ndą.

¹⁸Ya ja'i de ra ximhai xi xa bø yá cue'ú con gue'e,

pe ya bi zø ra pa da hnequi ri cue,

ne ma gui hñą'mba nguenda gatho nú'ú xa du,

ne ma gui umba yá thąhą nú'ú ri 'mehni bi mep'a'i,

ne gatho ya gamfri, ne gatho nú'ú to'o bi xøcambeni'i,

ngu ya notsi ngu ya dąngui.

Nehe ya bi zø ra pa pa gui huata nú'ú to xa ts'oca ra ximhai.

¹⁹'Mefa de gue'a bi xogui ra maça luga nuni mahets'i habú 'búí Ajuá, y ja bi hnequini ra arca de ra cohi, ne xi mri yot'a ya huei, ne mri nt'øde ya ngani, ne xi bi dagui ndunthi ya ndo ne bi nja 'nara mbimhai.

1 'Mefa bi hnequi ja mahets'i 'nara danga nt'udi, y nú'á mi 'nara 'behñá mri hñe co ra hyadi ne mi 'bai ja ra zana y mi hu'tsa 'nara corona mi togue 'ret'amayoho ya tsø.

2 Mi da'thi ne mi zoni nts'edi co ya ugui ngue'a mi ma da 'mwi rá batsi.

3 Nepu bi hnequi ma'na ra nt'udi ja mahets'i, y nú'á mi 'nara danga thenga zu'ue mi ngu 'nara qu'eña. Y mi pe'tsa yoto yá ñaxu ne 'ret'a yá ndani y cada 'nara ñaxu mi hu'tsa 'nara corona.

4 Y co rá cola bi gut'a 'na de hñu parte ya tsø de mahets'i, nepu bi fote pa ja ra ximhai. Nepu nura zu'ue'a bi 'mai ja rá thandi nú'a ra 'behñá, pa ngu da 'mwi rá batsi, da zipabi.

5 Nepu bi 'mwi rá batsi mrá ts'unt'u, y nú'á con gatho rá ts'edi ma da nda de gatho ya hai, ja ra uenda di ha 'nara ts'ut'o dega bøja, y 'bestho bi ts'its'i pa habu bí hudi Ajuá.

6 Y ra 'behñá bi ma bi 'bat'i pa ja 'nara mbonthi habu xqui hyoca Ajuá pa gue'a, pa ja da 'muhni ne ja da t'inini pa 'ret'amayoho nthebe hñu'rate ma pa.

7 'Mefa bi nja 'nara danga tuhni nuni mahets'i, y ra nda gá enxé nú'a rá thuhu ra Migue, mahyegui co yá enxé'a bi ntunhui ra danga mbanga zu'ue ne yá ts'o'énxé.

8 Y nura danga mbanga zu'ue ne yá enxé himbi ntate'u y nixi ya himbi thopi dua 'buhni mahets'i.

9 Hangue brá juui ne brá fote de mahets'i pa ja ra ximhai con gatho yá ts'o'énxé. Nú'a ra danga mbanga zu'ue'a go gue'a ra ndaxjua qu'eña xa thu'mbabi ra ts'ondahi ne ra Satá, ne go gue'a hat'a gatho ya ja'i de ra ximhai.

10 Nepu dá øde 'nara noya nuni mahets'i mi ena:

—Nubyá ha, ya bi zø ra ora de ra mpøhø, ngue'a ya bi ntate Ajuá nú'a to'o ra nda ne ja rá ts'edi, y nehe ya bi umba rá nsu ma Zidadahu ra Jesucristo pa da nda, ngue'a ya xra juui ne xra fote de mahets'i pa ja ra ximhai nú'a to'o mi mambabi ya cu ma pa ra xuui ja rá thandi Ajuá.

11 Nehe ya cu ya xa ntate de ra ts'ondahi ngue'a bi mani rá ji ra T'uca Deti, nehe xa ntate'u ngue'a xa damajuani de rá noya Ajuá, y himi tsu da du, ne himbi 'uegue de nú'a bi gamfri.

12 Hangue johyahú nú'ahu ya guí 'buhua mahets'i. Pe huecate'ihu nú'ahu guí 'bathaba ja ra ximhai ne ja ra ndehe, ngue'a ra ts'ondahi xa juui xqui mabu habu guí 'buh, ne xi ja rá cue ngue'a padi gue ts'utho ya pa ri 'bedi pa dra huati'a.

13 Y nu mbrá fote de mahets'i pa ja ra ximhai nú'a ra danga mbanga zu'ue, nu'bú nú'a bi hyonga nú'a ra 'behñá xqui 'mwi rá t'u pa xa 'yø'tua ra nts'o'mwi.

14 Pe ra 'behñá bi t'umbabi yoho ya hua dega nxuni pa bi za bi nhyats'i, ne bi 'ba'tuabi nú'a ra danga mbanga zu'ue, nepu bi ma bá 'bu ja nú'a ra mbonthi habu bi t'ini'a hñu njeya made.

15 Nepu nura danga mbanga zu'ue bi zogui ra dehe de ja rá ne pa bi nja ngu 'nara dathe. Bi 'yø't'a njabu'a pa nura dehe'a bi dena nú'a ra 'behñá pa xa duts'i hmaha.

16 Pe ra hai bi xogui pa bi yui nú'a ra dathe xqui zogui de ja rá ne nú'a ra danga mbanga zu'ue, y njabu ra hai bi mats'i ra 'behñá.

17 Nepu nú'a ra danga mbanga zu'ue xi bi bø rá cue co nú'a ra 'behñá, ne bi ma pa da ntunhui nú'u yá 'beto yá mbong'beto nú'a ra 'behñá, nú'u to'o ø'tuabi yá hmanda Ajuá ne camfri ra Zidada Jesucristo.

13

Yoho ya ts'ozu'ue

¹ Ndi 'bai ja rá ñani ra ndehe y dá handi bi c'onts'i de mbo ra ndehe 'nara mbanga zu'ue mi pe'tsa yoto yá ñaxu ne 'ret'a yá ndani, ne cada 'nará ndani mi togue 'nara corona, y cada 'nará ñaxu xqui t'ofó 'nara thuhu dega ts'one nú'a mi ñama'ñu de Ajuá.

² Nú'a ra zu'ue dá handi, mi hnequi ngu 'nara tigre, yá ua mi ngu yá ua 'nara 'muhu, y rá ne mi ngu rá ne 'nara zate. Nú'a ra danga mbanga zu'ue ngu ra qu'eña mi umbabi rá ts'edi ne ra nsqui pa da ndá ja rá luga'a.

³ Y dá handa 'na de nú'u yá ñaxu xqui ts'eni ngu pa da du, pe bi ñani rá nts'eni, y gatho ya ja'i de ra ximhai bi hyandi ne bi 'yø'u ne bi ñeni'a.

⁴ Nepu nú'u bi xocambeni nú'a ra danga mbanga zu'ue ngu ra qu'eña ngue'a xqui umba ra ts'edi nú'a ma'na ra zu'ue. Nehe bi xocambeni'u nú'a ra zu'ue ne mi ena'u:

—¿To'o ngu nuni ra zu'ue? Ne ¿to'o ja rá ts'edi pa da ntunhuini?

⁵ Ne bi t'umba nsqui pa bi nø'te ne pa bi ñama'ñu de Ajuá. Nehe bi t'umbabi ra ts'edi pa bi manda ñotemayoho nzana.

⁶ Bi njabu, bi ñama'ñu de Ajuá y bi zambabi rá thuhu, nehe bi zanga ra maça luga habu bí 'bu Ajuá, ne gatho nú'u to'o 'buhni.

⁷ Nehe bi t'umba nsqui pa da ntunhui ya gamfri ne da ntate'a. Ne bi t'umba ra ts'edi pa bi ndá ja gatho ya 'mái gá ja'i, ja gatho ya hnini, ja gatho ya hñaqui, ne ja gatho ya hai.

⁸ Nu'u tó'o ante da thoca ra ximhai bi t'opa yá thuhu ja ra libro habu xa thu'tsua yá thuhu nú'u to ma da nte pa nzantho, nu'u hinda ma da xocambeni nura zu'ue'a. Pe nu ma'ra ya ja'i ha, gatho'u ma da xocambeni'a. Nura libro habu huxa yá thuhu nú'u to'o ma da nte pa nzantho go rá meti ra T'uca Deti nú'a bi du.

⁹ Nu'a tó'o ne da badi, dá badi nú'a ma ga ofobya.

¹⁰ Nu'u tó'o tsiste nts'ahni, nehe'u da ts'ixa nts'ahni. Y nu'u tó'o hote co ra huai, nehe'u da tho co ra huai. Hangu nuya gamfri dí 'ñepabi da zedi yá jamfri, pa hinte da 'yø't'e masque da ts'ixa fadi o da tho.

¹¹ 'Mefa dá handa ma'na ra mbanga zu'ue bi c'onts'i de mbo ra hai mi pe'tsa yoho yá ndani ngu yá ndani 'nara deti, pe rá noya mri nt'øde ngu 'nara danga mbanga zu'ue 'ñena 'nara qu'eña.

¹² Y gatho nú'a mi ø't'e'a, mi ø't'e co nú'a ra ts'edi xqui umbabi nú'a rá mudi ra mbanga zu'ue, ne mri mpefi ja rá thandi'a, ne mi japa gatho ya ja'i de ra ximhai da xocambeni nú'a ra mudi zu'ue nú'a xqui me'tsa 'nara nts'eni ne xqui ñani.

¹³ Nehe mi ø't'a ndunthi ya danga nt'udi, y asta mi japi da dagui ya tsibi de mahets'i pa ja ra ximhai ja yá thandi ya ja'i.

¹⁴ Y co ya nt'udi nú'u xqui thopi da 'yø't'e ja rá thandi nú'a ra mudi zu'ue, mi hat'a ya meximhai. Nepu bi 'bepabi ya ja'i da hyoca 'nara c'oi de nú'a ra mudi zu'ue xqui ts'eni co 'nara mahuai pe himbi du.

¹⁵ Nehe bi t'umba ra ts'edi pa bi japi bi nte nurá c'oi nú'a ra mudi zu'ue, pa bi za bi ña ne pa bi manda da tho gatho nú'u to'o himbi ne bi xocambeni nura c'oi'a.

¹⁶ Nehe bi manda da thu'tsuabi 'nara seña ja yá 'ñei o ja yá de gatho ya ja'i, ngu ya notsi ngu ya dangui, ngu ya rico ngu ya hyoya, ngu ya 'bego ne ngu nú'u hingyá 'bego.

¹⁷ Y nu'u tó'o mi pe'tsa ra hmeya o rá thuhu ra zu'ue o rá numero rá thuhu, hõnse'u mi tsa te da dai ne te da pa. Pe nu'u ma'ra, hina.

¹⁸ Pa da za to da baði te dí bõnga núna bi t'utcgai, mahyoni di ja ndunthi rá mfadi pa da za da mede nura numero pe'tsa nura zu'ue, ngue'a nura numero'a gue'a ngu rá thuhu 'nara 'ñhø, y nura numero'a gue'a 'rato nthebe ne hñu'rate ne 'rato.

14

Ra thuhu nú'a bi duta nú'u 'na nthebe ne ñotemagoho 'mo ya gamfri

¹ Mefa dá handa ra T'uca Deti mi 'bai ja ra t'øhø nuni Sion, y mi 'bahuini'a 'na nthebe ne ñotemagoho 'mo ya ja'i nú'u xqui t'opabi ja yá de rá thuhu ra T'uca Deti ne rá thuhu Ajuá rá Dada.

² Nepu dá øde 'nara noya nuni mahets'i. Nura noya'a bi nt'øde ngu yá nhyahni ndunthi ya dathe ne ngu 'nara ngani xi nts'edi, ne ngu 'ra to'o mi pei ya arpa.

³ Ne mi tuti'u 'nara 'ra'yo thuhu ja rá thandi Ajuá habu bí hudi'a, ne ja yá thandi nú'u goho ya dá'enxe ne nú'u ya nda. Pe hõnse nú'u 'na nthebe ne ñotemagoho 'mo nú'u to bi mpøhø ja ra ximhai bi za bi baði nú'a ra thuhu bi nt'øde, ma'ra hina.

⁴ Nú'u 'na nthebe ne ñotemagoho 'mo gue'u hinxa 'mahu ni 'nara 'behña, y nixi mi jo'o yá 'behña. Nu'ú di dena ra T'uca Deti, y peui haburaza pa'a. Nú'ú gue'u bi mpøhø de gatho ma'ra ya ja'i pa ra mudi sofo pa Ajuá ne pa ra T'uca Deti.

⁵ Ne nu'ú hinxa mangan ya nc'uamba nixi hinte ma ts'oqui pe'tsi ja rá thandi Ajuá.

Ya hoga noya nú'u bi mangan nú'u hñu ya enxe

⁶ Nepu dá handa ma'na ra enxe mi nhyats'i madetho mahets'i, ne mi xipabi ya ja'i de rá noya Ajuá nú'a ma da nja pa nzantho y ma hanja da za da mpøhø 'na. Bá ehe'a pa bi zofo gatho ya 'mai gá ja'i ja yá hñaqui, ja gatho ya hnini ne gatho ya hai maxøgue ra ximhai.

⁷ Ne bi 'ñena nts'edi:

—Tsuha Ajuá ne nsundahu'a ngue'a ya bi zø ra ora pa da hñamba nguenda ya ja'i. Xøcambeni'u nú'a to bi hyoca mahets'i ne ra ximhai, ra ndehe ne ya pøthe.

⁸ Nepu bi sigui ma'na ra enxe bi 'ñena:

—Ya bi 'medi ya me Babilonia nú'a ra danga hnini, ngue'a xa japabi gatho ya ja'i de ra ximhai da nts'oqui ngu xa nts'oqui'u, nja ngu 'na to japa ma'na da zi ra vinu asta hinda nti.

⁹ Nepu bi sigui rá hñu ra enxe bi ña nts'edi ne bi 'ñena:

—Nu'a tó'o da xøcambeni ra mbanga zu'ue o nú'a rá c'oi, ne da hotho da thu'tsua rá seña ja rá de o ja rá 'ye,

¹⁰ hinda za da mpont'ui rá cue Ajuá nú'a tø'mi, y yá mfei'a xi xá nts'o. Nehe ja rá thandi ra T'uca Deti, ne ja yá thandi ya maça enxe, ma da ntsau ya uguu ja ra tsibi faspí co ra asufre.

¹¹ Y ma da c'onts'i pa nzantho nurá 'bifi nú'a ra tsibi'a habu ma da nzø'u, y hinda me'tsa ra tsaya ma pa ra xuui nú'u to da xøcambeni ra mbanga zu'ue o rá c'oi y da hotho da thu'tsua rá hmeya.

¹² Hangue nu'u tó'o yá meti Ajuá, ne ø'tuabi yá hmanda'a, ne camfri xá hño ra Zidada Jesucristo, mahyoni da zedi yá jamfri pa da zeta gatho nú'a da 'ñehe.

¹³ Nepu dá øde 'nara noya de mahets'i bi 'ñengagui:

—'Yofu njaua: “Njapi nú'ú to tu ne xa gamfri ra Zidada Jesucristo.” Ra Māca Ndāhi ena, hāhā xi majuāni njapi ngue'ā ma da ntsaya'ú de yá 'bēfi, ne yá hoga 'bēfi ma da fādi nuni mahets'i.

Ra sofo ja ra ximhai

¹⁴ 'Mefa dá handa 'nara t'axa guui, y ja nura guui'ā mi hudini 'na 'ñena nú'ā e bi njā'i, ne mi hu'tsa 'nara corona dega oro, ne mi hā 'nara t'ēxú xi xmá hño yá ts'i.

¹⁵ Nepú bi bōni de ja ra māca luga habú bí 'bú Ajuā ma'na ra εnxε bi ñā nts'edi ne bi 'ñembabi nú'ā to mi hudi ja ra guui:

—Jú ri t'ēxú bá xa ra trigo ngue'ā ya bi zø ra ora de ra sofo ja ra ximhai ne ya bi ñats'i.

¹⁶ Nepú nú'ā to mi hudi ja ra guui bi ga'tsa rá t'ēxú ja ra ximhai pa bi nja ra sofo ja ra ximhai.

¹⁷ 'Mefa bi bōni ma'na ra εnxε de ja ra māca luga nuni mahets'i habú bí 'bú Ajuā, mi hā nehe 'nara t'ēxú xi xmá hño yá ts'i.

¹⁸ Nepú bi bōni ma'na ra εnxε de ra ata, nú'ā to mi su ra tsibi, ne bi zofu nts'edi nú'ā ra εnxε to mi hā ra t'ēxú, ne bi 'ñembabi:

—Jú ri t'ēxú, bá hēca ya nzúdi gá obxi ja ra ximhai, ngue'ā ya bi dā.

¹⁹ Nu'bá ra εnxε bi ga'tsa rá t'ēxú ja ra ximhai, ne bi hycā ya obxi, nepú bi 'yút'a ja ra dānga nthē'ma'obxi. Bi 'yót'a njabú ngue'ā gue'ā 'nara nt'udi de nú'ā ma da 'yót'a Ajuā co nú'ú ma da mfei co rá dānga cue'ā.

²⁰ Nura nthē'ma'obxi'ā mi ja mōte de ra hnini, y nu mi thē'ma ya obxi bi bōni ngu yá ji ya jā'i, y co rá ndunthi ra ji bi 'ñō hñú nthēbe kilometro rá yabú y asta bi zøxa ja yá frenu ya fani.

15

Ya εnxε co nú'ú yoto yá ngats'i ya úgui

¹ Nepúbya, dá handa nuni mahets'i ma'na ra nt'udi xi mrá dāngui, y xi dá 'yø. Mi yoto ya εnxε mi hā 'ra 'nara mfei pa da mfei ya meximhai, mi gue'ú yá ngats'i ya úgui, ngue'ā ya gue'ā rá ngats'i rá cue Ajuā.

² Nehe dá handa nú'ā ra ndehe dega xito mi nthants'i co ra tsibi, ne nú'ú to'o xqui ntāte de ra mbānga zu'ue ne rá c'oi, ne himbi xøcambeni'ú nixi himbi hotho bi thu'tsua rá hmeya ni rá numero de rá thuhu nura zu'ue'ā, mi 'bai'ú ja nú'ā ra ñānga ndehe dega xito, mi hā'ú ya arpa nú'ú xqui umbabi Ajuā.

³ Nehe mi tuti'ú nú'ā ra thuhu mi tuta ra Moise nú'ā mi pēpabi Ajuā, ne go guet'ā ra thuhu tuta ra T'úca Dēti, ne mi ena'ú:

Nu'i Ajuā ma Hmu'ihe, go gue'e guí pē'tsa gatho ra ts'edi.

Xi xá nsunda ne xi ya dāngui nú'ú ri 'bēfi guí øt'e.

Y guí øt'e gatho nú'ā majuāni ne nú'ā xá hño.

Nu'i go gue'e grá ndā de gatho ya hai de ra ximhai.

⁴ Ma zi Hmu'ihe, ¿to'o gue'ā hinda zu'a'i nú'bú hinda 'yøt'e nú'ā guí mā?

Ne ¿to'o gue'ā hinda xøcambeni'i ri thuhu?

Ngue'ā hønse'i grá māca Ajuā, hangue gatho ya jā'i de gatho ya hai de rá ngūni ra ximhai da 'ñē da nsunda'i,

ngue'ā xa hyandi'ú gue xi guí øt'e gatho nú'ā xá hño.

⁵ 'Mefa dá handa nuni mahets'i mi xogui nú'ā ra māca luga habú 'bē'tsa nuya xingdo habú xa t'ofu yá hmānda Ajuā.

6 Y nuni ra maça luga a ja bi bønini nú'u yoto ya enxε mi hā nú'u yoto ya mfei, ne mi hñe co ya dutu dega linu xi xmá nt'axi ne mi huexqui, ne mi ngut'a 'nara ngut'i dega oro asta mi tsøxa ja yá tiñā.

7 Nepu 'na de nú'u goho ya da' enxε bi umba gatho nú'u yoto ya enxε 'ra 'nara 'bada dega oro mi ñuts'i co ya uguí nú'u ma da uni Ajuā co rá cue, go gue'a Ajuā to 'bui pa nzantho.

8 Nu'bú nuni ja ra maça luga bi ñuxa ra 'bifi nú'a mi ehe de rá nsunda ne rá ts'edi Ajuā. Y himi tsa to da yut'ini asta himbi uadi nú'u yoto ya uguí mri hñā nú'u yoto ya enxε.

16

Rá cue Ajuā ma da z'adi nú'u to'o hinxa gamfri

1 Nepu dá øde bi ñā 'nara noya xi nts'edi mbo ra maça luga, ne bi 'ñemba nú'u yoto ya enxε:

—Grí maha gui xañha ja ra ximhai nú'u yá mfei Ajuā xa me'tsa ja nú'u yoto ya 'bada.

2 Nu'bú bi ma nú'a ra mudi enxε bá xanga ja ra ximhai nú'a mi 'be'tsa ja nú'a ra 'bada mi hā, hangue nú'u ya ja'i to mi pe'tsa ra hmeya de ra mbanga zu'ue ne mi xøcambeni rá c'oi'a, bi c'onts'a ja yá ndo'yo 'raya sasi xi xmá nts'o ne xi xmá 'ñu.

3 Nepu rá ñoho ra enxε bá xanga ja ra ndehe nú'a mi 'be'tsa ja nú'a ra 'bada mi hā, y nura ndehe'a bi nji ngu rá ji 'na nú'a xa tho, ne bi du gatho nú'u mi 'bu mbo ra ndehe.

4 Y rá hñu ra enxε bá xanga ja ya dathe ne ya pøthe nú'a mi 'be'tsa ja nú'a ra 'bada mi hā, nepu nu'ú bi nji'u.

5 Nepu dá øde nú'a ra enxε mi su ya dehe, mi ena:

—Nu'i ma maça Ajuā'i ne ma zi Hmu'i, go gue'e gá 'bui desde ra mudi ne asta nubya guí 'bui. Nu'i hinte guí tugue ngue'a xcá 'yøt'a ra ts'utbi xá hño.

6 Ngue'a xcá castiga nú'u to bi mamba yá ji nú'u bi gamfri'i, ne nú'u bi mangan ri noya. Hangue ngu bi 'yøt'e'u njabu gá øtuabi nehe. Y dí 'ñepi da njabu'u.

7 Nehe dá øde ma'na ra enxε mi ñā mbo ja ra maça luga habu ja ra ata, ne mi ena:

—Nu'i Ajuā ma zi Hmu'i, go gue'e guí pe'tsa gatho ra ts'edi. Guí øt'a ra hoga ts'utbi ne nú'a majuani.

8 Nepu rá ngoho ra enxε bi xanga ja ra hyadi nú'a mi 'be'tsa ja nú'a ra 'bada mi hā, y co rá ts'edi ra hyadi bi zat'a ya ja'i.

9 Pe masque xi bi zat'a ya ja'i, nu'ú himbi ne bi ntsø'mi de yá ts'oqui, nixi bi nsunda Ajuā. Nu'a bi 'yøt'e'u, bi ñama'ñu de rá thuhu Ajuā nú'a ja rá ts'edi pa bi mehna nuya ya mfei.

10 Nepu rá ncut'a ra enxε bá xanga nú'a mi 'be'tsa ja nú'a ra 'bada mi hā, bá xanga ja rá hudi nú'a ra mbanga zu'ue, ne bi 'mexuui habu gatho mi nda'a. Y nuya ja'i mi 'bu ja rá hmanda'a asta mi tsa yá jane co ya danga uguí mi thogui.

11 Pe himbi ne bi ntsø'mi'u de yá ts'oqui. Nu'a mi øt'e'u, mi tsani Ajuā nú'a bi 'bu mahets'i, ngue'a mi tsama'ñu ya danga uguí.

12 Nepu rá 'rato ra enxε bá xanga ja ra danga dathe Eufrate nú'a mi 'be'tsa ja nú'a ra 'bada mi hā, y nura dathe'a bi 'yøt'i pa bi nja ra 'ñu pa bá ehe ya ndā me bøxhyadi.

13 Nehe dá handa hñu ya ts'ondāhi nú'u mi hnequi ngu 'nara tsan'ue. 'Na bi bøni de ja rá ne ra mbanga zu'ue nú'a ngu 'nara qu'eña, nu'a ma'na bi bøni

de ja rá ne nú'a ma'na ra zu'ue mi ja yoto yá ñaxu ne 'ret'a yá ndani, ha nu'a ma'na bi bõni de ja rá ne ra hyate badi.

¹⁴ Nú'ú go gue'ua ya ts'ondahi mi øt'a ya nt'udi, ne mi pa'ua ja ya nda de gatho ra ximhai pa da munts'i'ua mahyegui co yá soldado pa da 'ñõt'a tuhni'ua nú'a ra pa da hñanga nguenda Ajuá nú'a to pe'tsa gatho ra ts'edi.

¹⁵ Ra Zidada Jesu bi 'ñena: “Pañu gue nuga sta damfri ya ja'i ga tsøhø ngu 'nara be. Xi da johya nú'a to ga tsudi di ndø'mi ne di he yá he pa hinda 'ño nsinque yá he, nixi hinda ntsa ja rá thandi Ajuá.”

¹⁶ Y gatho nú'ua ya nda bi munts'i'ua ja nú'a ra luga rá thuhu Armagedo de ra hñagui ebreo.

¹⁷ Nepu rá yoto ra enxε bá xanga ja ra ndahi nú'a mi 'be'tsa ja nú'a ra 'bada mi ha, ne bi nt'øde 'nara noya de mbo ra maça luga nuni mahets'i habu mi hudi Ajuá, ne bi 'ñena:

—Nubyá ha, ya xa uadi.

¹⁸ Nu'bá bi nja ya huei ne ya ngani ne 'nara danga mbimhai. Y de gatho ya pa xa 'mu ya ja'i ja ra ximhai hinhya'mu xa nja 'nara danga mbimhai ngu nú'a bi nja nura pa'a, ngue'a xi bi nja nts'edi.

¹⁹ Y nura danga hnini bi 'yøt'a hñu hegue, y gatho ma'ra ya hnini de gatho ra ximhai bi ñunt'i'ua, y Ajuá bi beni de ra danga hnini Babilonia gue mi pe'tsi da zudi rá cue'a.

²⁰ Y gatho nuya hai mi o madetho de ra ndehe bi go'ma ra dehe, ne ya t'øhø bi 'medi.

²¹ Nehe bi dagui ya danga ndo de mahets'i ne bi zudi ya ja'i. Xi myá data'ua, y xi xmá hñu, mi pe'tsa ngu ñote kilo. Ya ja'i mi tsani Ajuá po nuya ndo bá pehni'a, ngue'a nú'a mi gue'a 'nara danga ugui pa gue'ua.

17

Ra ts'o'behñá ma da 'medi pa nzqnto

¹ Nepu bi 'ñe bi zucagui 'na de nú'ua yoto ya enxε mi ha 'ra 'nara 'bada habu mi 'be'tsa yá mfei Ajuá, ne bi 'ñengagui:

—Bá ehe pa ga u't'a'i nú'a ra castigo ma da t'umbabi nú'a ra ts'o'behñá bi hudi mañá de ya ndehe.

² Ya nda de ra ximhai xa 'yøt'a ya ts'oquí co nú'a ra ts'o'behñá, nehe xa cadí gatho ma'ra ya ja'i nú'a ra ts'o'behñá pa xi xa 'yøt'a ya ts'oquí'ua, nja ngu 'na to cadí ma'na pa da japi da zi ra vinu asta hinda nti.

³ Nepu ja nú'a ra thedi bi 'ñutca ra Maça Ndahi, nú'a ra enxε bi zixcagui ja 'nara mbonthe, y ja dá handini nú'a ra ts'o'behñá mi tøgue 'nara thenga zu'ue habu mi huxa ndunthe ya thuhu nú'ua mi ñama'ñu de Ajuá. Nú'a ra zu'ue'a mi ja yoto yá ñaxu ne 'ret'a yá ndani.

⁴ Y nú'a ra 'behñá mi he 'nará he mi nthants'a morado co ra theni, y xqui tøtua ya oro, ne 'raya hothodo ne 'raya hoga t'axa do yá thuhu ya perhla. Nehe mi ha ja rá 'ye 'nara 'bada dega oro mi ñuts'i de ya t'øt'e xá nts'o ne de yá ts'oquí nú'a ra ts'o'behñá.

⁵ Y ja rá de xqui t'opabi 'nara thuhu nú'a hinto bi badi te rí bõni, pe mi ena: “Ra danga Babilonia, go gue'a ra naná de ya ts'o'behñá, go gue'a bi 'ñudi da t'øt'e ja ra ximhai gatho nú'a xá nts'o.”

⁶ Nepu dá handa nú'a ra 'behñá ngu mri ti ngue'a xqui hyo ndunthe yá mfei Ajuá ne nú'ua bi dena ra Zidada Jesucristo ne bi damajuani de gue'a. Ne nu ndá handi'a xi dá 'yø nts'edi.

⁷ Nu'bá ra enxε bi 'ñengagui:

—¿Hanja guí 'yø? Nuga ma ga xi'i nú'a hinto xa baði de nú'a ra ts'o'behña ne de nú'a ra zu'ue ri tøgue'a, nú'a pe'tsa yoto yá ñaxu ne 'ret'a yá ndani.

⁸ Nú'a ra zu'ue gá handi mi 'bui, pe nubyá ya jo'o, pe 'mefa ma da c'onts'i de ja ra o'tsi nú'a otho habu bí c'a, nepu da ma habu da thogui ya uguí pa nzantho, y nuni ja guehni rá gats'i. Ya meximhai nú'u to'o desde ra maði ra ximhai hinxqui t'opabi yá thuhu ja ra libro habu huxa yá thuhu nú'u to'o ma da nte pa nzantho, nuya ja'i'u ma da 'yø nu stí hyandi'u da bøts'e nú'a ra zu'ue de ja nú'a ra o'tsi'a, ngue'a nu'á mi 'bui nepu bi njo'o, pe ma da 'múi ma'na'qui.

⁹ Pa da za to da zo rá mfeni núna ma ga ma, mahyoni di ja rá mfadi. Nú'u yoto ya ñaxu, gue'u ngu yoto ya t'øhø habu hudi nú'a ra 'behña.

¹⁰ Nehe nú'u yoto ya ñaxu gue'u ngu yoto ya nda. Cut'a de gue'u ya xa thacua yá ts'edi. 'Na go gue'a ra ndabya, ha nu ma'na hinxá t'umtho rá 'befi, pe nu stí nda'a, 'na tui ya pa ma da nda.

¹¹ Nú'a ra zu'ue mi 'bui ma'met'o pe nubyá ya jo'o, go gue'a ma da 'na de nú'u yoto ya nda, pe ja ra uenda go gue'a ma drá hñato ra nda, y 'mefa ma da ma habu ma dra huati pa nzantho.

¹² Y nú'u 'ret'a ya ndani xcá hyandi gue'u ngu 'ret'a ya nda hinxá thuts'itho dega nda. Pe ma da t'umbabi'u da nda 'na ora mahyegui co ra mbanga zu'ue.

¹³ Nú'u 'ret'a ya nda 'nadra mfeni ma da me'tsi'u, hangue ma da umba ra ts'utbi nura mbanga zu'ue.

¹⁴ Ne da ntuhni'u co ra T'uca Deti, y nura T'uca Deti go gue'a ma da ntate, ngue'a go gue'a ra Hmu de gatho ya hmu, ne ra Nda de gatho ya nda. Y nú'u to'o 'bui co ra T'uca Deti ma da ntate'u, y nú'ú go gue'u xa huahna Ajuá pa da gamfri, y nu'ú xa gamfri xá hño.

¹⁵ Nehe bi 'ñengagui ra ενχε:

—Nú'u ya dehe xcá hyandi habu hudi ra ts'o'behña, go gue'u ngu nuya ja'i de gatho ya hñaquí 'bui ja gatho ya hnini ne ja gatho ya hai.

¹⁶ Y nú'u 'ret'a ya nda xcá hyandi co ra mbanga zu'ue, nu'ú ma da utsa ra ts'o'behña, ne da hñacuabi gatho yá hño, ne da zogui sinque rá he, ne da zipa rá ngø, y nuyá ndo'yo da tsá'tuabi.

¹⁷ Ngue'a Ajuá xa umbabi yá mfeni'u pa da 'yø'tua rá paha'a, hangue 'nat'a bi mañ'u pa bi umba ra ts'utbi nú'a ra zu'ue asta hinda nja nú'a xa ma Ajuá.

¹⁸ Y nú'a ra 'behña xcá hyandi gue'a ra danga hnini habu 'bui 'na to'o di manda ya nda de ra ximhai.

18

Ra dāta hnini Babilonia bi yø'te

¹ 'Mefa de guehna dá handa ma'na ra ενχε bi gaj de mahets'i, xi mi ja rá ts'edi, ne bi yot'a ra ximhai co rá nsunda.

² Ne bi ña nts'edi, bi 'ñena:

—Ra danga hnini Babilonia ya xa 'bedi rá nsu, nubyá ja 'buhni gatho 'rama'na'ño ya ts'ondahi, nehe ja jani yá 'bafi nú'u ya ts'int's'u xá nts'o ne xi t'utsa.

³ Ra Babilonia bi cadi ya ja'i de gatho ya hai de ra ximhai pa bi nts'oqui'u, nehe gatho ya nda de ra ximhai xa nts'oqui'u con gue'a, y gatho ya ma ne ya duqui xa nrico'u co yá ts'ot'øt'e øt'a nura hnini'u.

⁴ Ne dá øde ma'na ra noya de mahets'i mi ena:

—Nú'ahu ma hnini'ihu, pøñhu de nura ts'ohnini'a pa hingui 'yøthu ya ts'oqui ngu øt'e'u, ne pa hinda za'ahu nú'u ya mfei ma da zadi'u.

5 Ngue'a xi xa ndangui yá ts'oqui'u y co yá ndangui asta ya xa zøxa nuua mahets'i, y Ajuá hinxá pumfri de ya ts'ot'øt'e øt'e'u.

6 'Yøt'uaabihá nura hnini'a ngu nú'a xa 'yøt'e'a pa ma'ra, ne co'tsuahá yo'qui rá ndunthi de nú'a xa 'yøt'e. Thantshá yo'qui nú'a ma da t'umbi'a ngu nú'a xi xa 'yøt'e'a co ma'ra.

7 Japhá da zama'ñá ne da tho ya ts'othogui ngu nú'a xa 'yøt'e'a co rá nt'ets'i ngue'a xi pè'tsa ndunthi ya hño, ngue'a nú'a nja ngu 'nara 'behñá ri ndá, hangue ena: “Nuga dí hucua drá 'behñá dí ndá, hinxá du ma dame, nixi hinga ma ga thogui ya dumái.”

8 Por gue'a 'na patho ma da t'umba ya mfei, y nuya mfei'u go gue'a ra du ne ya dumái ne ra thuhu, ne da zat'a nura hnini'a, ngue'a xi ja rá ts'edi Ajuá ma Hmuhá nú'a to'o da hñá'mba nguenda'a.

9 Ne ya ndá de ra ximhai nú'u to'o xa 'yøt'a ya ts'oqui co ra hnini'a ne xa johyauí ja ya ts'ot'øt'e øt'e'u, nú'u ya ndá'u ma xi da nzoni ne ma da du yá mái nu sta hyandua rá 'bifi nú'a ra ts'ohnini ma da zat'i.

10 Nú'u ya ndá ma da 'mai yabá ngue'a da ntsu de nú'a ma da nja, ne ma da 'ñena'u:

—¡A, huecate'ihá nú'ahá guí 'buhábá ja ra danga hnini Babilonia! Nu'ahá mi ja ri ts'edihá, pe 'na oratho xa zú'ahá rá castigo Ajuá.

11 Ya ma ne ya duqui de ra ximhai ma da nzoni'u ne da du yá mái de nú'a bi nja co ra hnini'a ngue'a ya ma da njo'o to da dambi nú'a da pa'u.

12 Mí hãts'i'u da pa ja ra hnini'a ya t'øt'e dega oro ne dega t'axi, ne ya hoga do ne ya perhla, ne ya hoga dutu dega linu ne dega seda, ne nú'u ya hoga dutu dega morado ne dega thëni. Nehe mí hãts'i 'rama'na'ño ya za nú'u yáni xá cáhi, ne ya hoga t'øt'e xa thoqui dega marfi, ya hoga za, ra marmo, ne ya bøjá, 'na rá thuhu ra bronse, ha nu ma'na ra yerro.

13 Mí hãts'i nehe ya canela, ya hoga ndápo yáni xá cáhi, ra t'uts'i, ra mirra, ne ya dehe nú'u xi yáni xá cáhi, ra vinu, ra aceite, ra hoga arina, ne ra trigo. Nehe mí tsixa ya mbo'oni, ngu ya deti ne ya fani. Nehe mí tsixa ya carro, ne asta ya 'bëgo, y gue'u ya já'i mí pa'u ngu ya mbo'oni.

14 Ya ma ne ya duqui ma da 'ñembabi nú'a ra hnini:

—¡Ya otho'i nú'u ya hoga fruta ngrí ho, y ya gá 'bedi pa nzantho gatho nú'u ya hño ne ya nt'ets'i nguí pè'tshma!

15 Nú'u ya ma ne ya duqui xa nrico ngue'a xa pa yá t'øt'e ja nura danga hnini, ma da 'mai yabá ngue'a ma da zu nú'a ra castigo ma da nja. Ma da nzoni'u ne da du yá mái,

16 ne da 'ñena'u:

—¡A, hyøtho nuni ra dahni! Ngue'a mí ngu 'nara 'behñá mí he ya hoga dutu dega linu ne dega morado ne dega thëni, nehe xqui nhyoqui dega oro ne dega hoga do ne dega perhla.

17 ¡'Na oratho bi uadi gatho yá ndunthi nuyá hño mí pè'tsi!

Nehe gatho nú'u to'o mí manda ya motsa, ne nú'u to'o mí et'i, ne nú'u ma'ra mri mpëfíni, ne nú'u to'o mí pani, gatho'u ma da 'mai yabá,

18 y nu sta hyandua rá 'bifi nú'a ra danga hnini ma da zat'i, da ñá nts'edi'u ne da 'ñena:

—Mí otho ma'na ra hnini xi mrá dangui ngu nuni.

19 Nehe da hyøxa ya hai ja yá ñáxu ngue'a da du yá mái'u, ne da nzoni'u co ra dumái, ne da ñá nts'edi ne da 'ñena:

—¡A, hyøtho nuni ra danga hnini! Ngue'a xi mrá dangui rá tai, y ja xqui nriconi gatho nú'u to mi pe'tsa yá motsa ja ra ndehe. ¡Pe 'na oratho bi zat'a gatho nuni ra hninini!

²⁰ Pe nú'ah_u gyá gamfri_u ne gatho nú'ah_u yá 'mɛhni'i_h Ajuá, ne gatho nú'ah_u ma'ra guí 'buh_u mahets'i, johyah_u de nú'á bi nja ja nú'á ra danga hnini, ngue'a Ajuá xa hña'mba nguenda nuya ja'i mi 'buh_uni, ne xa t'ø'tuabi_u ngu nú'á xqui 'yø't'a'i_h nehe.

²¹ Nep_u 'nara ɛnɛ xi mi ja rá ts'edi bi g_u 'nara danga do nú'á ma'na xmá hñ_u que 'nara danga j_uni, ne bi 'yent'a ja ra ndehe ne bi 'ñena:

—Njaua ma da y_ui nehe ra Babilonia nú'á ra danga hnini, ne ya hinhya'm_u ma da hnequi ma'na'qui.

²² Nixi ya hinhya'm_u ma da yopa nt'øde ma'na'qui ya nz_uni de ya arpa, nixi de ya th_uza, nixi de ya trompeta ja nura hnini'a. Ni 'nara m_efi de nu'araza ra 'b_efi hinda yopa 'm_ui ja nura hnini'a, nixi da yopa mp_efi 'nara j_uni.

²³ Ni 'nara ñot'i ya hinda hnequini, nixi hinhya'm_u da nja ma'na'qui ya ngo dega nthati. Nú'u ya ma ne ya duqui to mi mpa ne mi ntai ja nura hnini'a, xi bi nja yá ts'edi ja ra ximhai, y co yá nt'ete nuya mengu de guehni mi hat'a ya ja'i de gatho ya hai de ra ximhai, pe ya bi uadi yá ts'edi'u.

²⁴ Nura hnini'a ya bi hnequi gue go xi tu ra ts'oqui'a de nú'u ya gamfri ne yá 'mɛhni Ajuá xa tho, ne de gatho nú'u ma'ra xa tho ja ra ximhai.

19

¹ 'Mefa dá øde mi ñ_a nts'edi ndunthi ya ja'i nuni mahets'i, mi ena'hu: ¡Drá nsunda Ajuá! Ngue'a xá nsunda ne ja rá ts'edi ne bi za bi pøhø ya ja'i.

² Ngue'a nú'á øt'a ra hoga ts'utbi ne nú'á maju_uni.

Nú'á xa umba ra m_efi nura ts'o'b_ehñ_a nú'á mi japa ya ja'i da 'yø't'a ya ts'oqui.

Ajuá bi co'tsuabi'a nú'á bi 'yø't'e gue bi hyo nú'u to'o mi p_epabi Ajuá.

³ Nep_u bi yopa 'ñena'hu ma'na'qui:

—¡Drá nsunda Ajuá! Ngue'a hinhya'm_u ma da ntsaya da bøxa rá 'bifi nú'á ra hnini bi zat'i.

⁴ Nu'b_u nú'u 'natemagoho ya nd_a ne nú'u goho ya d_a'ɛnɛ bi ndandiñahmu'u, ne bi xøcambeni Ajuá nú'á bi hudi ja rá hudi, ne mi ena'hu:

—¡Njab_u gue'a! ¡Drá nsunda Ajuá!

⁵ Nep_u bi nt'øde ma'na ra noya de hab_u mi hudi Ajuá, ne bi 'ñena: Nsundah_u Ajuá,

gatho nú'ah_u guí p_eph_u

ne guí tsuh_u'a,

ngu ya notsi ngu ya dangui.

Ra ngo de rá nthati ra T'uca Deti

⁶ Nep_u dá øde 'nara ñahni de 'nara danga hmunts'a ja'i, 'ñena mri nhyahni ndunthi ya dehe, ne 'ñena 'raya ngani, ne mi ena:

¡Drá nsunda Ajuá! Ngue'a nú'á go gue'a ma Hmu_u pe'tsa gatho ra ts'edi, ne go gue'a ra Nd_a de gatho ra ximhai.

⁷ Johyah_u ne nsundah_u'a,

ngue'a ya bi zø ra pa de rá nthati ra T'uca Deti.

Rá n_avía ya xa nhyoqui,

⁸ ya xa hye nú'á ra hoga dutu xqui t'umbi xá nt'axi y ri hu_exqui.

Nura t'axa dutu'a gue'a yá te xá nt'axi nú'u to'o xa gamfri Ajuá.

⁹ Nep_u ra ɛnɛ bi 'ñengagui:

—'Yofu nuya ya noya: “Dá johya nú'u to da sipabi pa da ma ra ngo de rá nthati ra T'uca Deti.”

Nehe bi 'ñengagui:

—Nuya guehya yá noya Ajuá, y guehya xi majuani.

¹⁰ Nepu nuga dá ndandiñahmu ja rá ua ra enxε pa ga nsunda'a, pe nu'á bi 'ñengagui:

—Oguí øt'a njabu, ngue'a necagui ne ma'ra ri cu dyá 'begeh mahyεgui de Ajuá, ne dí mañhu rá noya ra Zidada Jesu. Go da xøcambeni Ajuá.

Nu'u tó'o mamba rá noya Ajuá gue'u damajuani nehe de nú'a xa ma ra Zidada Jesucristo.

'Nara tøgue mri tø 'nara t'axfani

¹¹ Nepu dá handa mahets'i mi xogui, ne dá handa 'nara tøgue mri tø 'nara t'axfani, y nú'a ra tøgue'a xa thu'mbabi 'nara thuhu nú'a ri bøni da 'ñena: Nú'a xa ma, nzantho da 'yøt'e. Ne ma'na ra thuhu ri bøni da 'ñena: Majuani. Ngue'a nu'á xi ra hoga nda, øt'e xá hño, ne øt'a ya tuhni ngu ri 'ñepi.

¹² Yá da 'ñena mi zø ya tsibi, ne mi hu'tsa ndunthi ya corona, y nehe xqui t'opabi 'nara thuhu nú'a hinto mi padi te mi ne da ma, hønse'a go mi pa'a.

¹³ Ne mi he 'nara dutu xqui 'bobo co ra ji, y rá thuhu gue'a Rá Noya Ajuá.

¹⁴ Ne mri deni'a ndunthi ya memahets'i nú'u øt'a ya tuhni, mri hñe'u dega hoga linu xi xmá nt'axi, ne mri tøgue ya t'axfani nehe.

¹⁵ Nu'a ra mædi tøgue mi pøni de rá ne 'nara mahuai dega yo filo. Con gue'a ma da na'mbabi ya ja'i de gatho ya hai de ra ximhai, ne ma da nda de gue'u con gatho rá ts'edi, ja ra uenda di ha 'nara ts'ut'o dega bøja. Ne ngu 'nara ja'i net'a ya obxi pa da the'mi, njabu'a ma da huata ya ja'i nuto yá ncontra Ajuá nú'a to pe'tsa gatho ra ts'edi ne pø rá cue con gue'u.

¹⁶ Ne ja rá he de ja rá xinthe xqui t'ofu 'nara thuhu ena: “Ra Nda de gatho ya nda ne ra Hmu de gatho ya hmu.”

¹⁷ Nepu dá handa 'nara enxε mi 'bai ja ra hyadi, ne bi mafi nts'edi pa bi ma'ta gatho ya ts'int's'u di nhyats'i, ne bi 'ñembi'u:

—Bá ehui munts'ihui pa gui tsihu nú'a ra danga hñuni ma da 'ra'ahu Ajuá.

¹⁸ Ma da t'a'ahu gui tsihu yá ngø ya danga nda ne ya nda gá soldado, ne yá ngø nú'u to xi mi jahma yá ts'edi. Ma gui tsiphu yá ngø ya fani ne nú'u to mi tøgue'u. Xi ma gui tsiphu yá ngø gatho ya ja'i, ngu ya 'begeo ne nú'u hingyá 'begeo, ngu ya notsi ne ya dangui.

¹⁹ Nepu dá handa ra mbanga zu'ue ne ya nda de ra ximhai xqui munts'ihui co yá soldado pa da ntunhui nú'a to mi tøgue ra t'axfani ne nú'u to mi deni'a.

²⁰ Nú'a ra mbanga zu'ue bri ju co nú'a ra hyate badi to xqui 'yøt'a ya nt'udi ja rá thandi nú'a ra mbanga zu'ue. Co nuyá nt'udi ra hyate badi xqui hyat'a ya ja'i nú'u xqui thu'tsua rá hmeya nú'a ra mbanga zu'ue ne xqui xøcambeni'u rá c'oi'a. Nú'u ri yoho bi t'ent'a ma tetho ja ra ndehe dega tsibi nú'a faspí co ra asufre.

²¹ Y nú'a to mi tøgue ra t'axfani bi hyo nú'u ma'ra to mri dena ra mbanga zu'ue ne ra hyate badi. Bi hyo'u co nú'a ra mahuai mi pøni de rá ne, y gatho ya ts'int's'u xi bi niña co yá ngø'u.

20

'Na'moya jeya

¹ Nepu dá handa 'nara enxε bi gai de mahets'i mi ha ra nsoqui de ra o'tsi nú'a otho habu bí c'a, nehe mi ha 'nara danga cadena.

² Ne bi g_u ra dānga zu'ue nú'á go gue'a ra ndaxjua qu'eñá mi 'bui desde maya'bu, nú'á rá thuhu ra ts'ondāhi ne ra Satá. Ne bi dat'i pa 'na 'mo njeya,

³ y ngu bi dat'i bi 'yent'a mbo ja nú'á ra o'tsi'a, ne bi got'i ne bi hñu'tsua 'nara seyo pa ya hinda za da hyat'a ma'ra ya ja'i asta hinda uadi nú'u 'na 'mo njeya. 'Mefa ma dra thøgue pa 'raya patho.

⁴ Nep_u dá handa 'raya hudi, y ja mi huhni nú'u to'o xqui t'umba ra ts'edi pa da 'yot'a ra ts'utbi. Nehe dá handa nú'u xqui thecua yá 'yuga ngue'a xqui damajuani de ra Zidada Jesucristo ne xqui mamba rá noya Ajuá, ne hinxqui xøcambeni ra mbānga zu'ue nixi rá c'oi'a, nixi hinxqui hopi to da meya'u ja yá de o ja yá 'ye co rá hmeya ra zu'ue. Dá handi bi yopa nte'u ne bi ndá co ra Zidada Jesucristo pa nú'u 'na 'mo njeya.

⁵ Nú'á go gue'u xi ya mudi bi yopa nte de nú'u xqui du. Y nu'u ma'ra himbi yopa nte'u asta himbi zøxa nú'u 'na 'mo njeya.

⁶ Njapi ne xá nt'axi nú'u to xa yopa nte ra mudi. Y rá ñoho ra du nú'á ma da nja ja ra nidu, hinda za te da 'yot'tuabi'u. Gatho'u da macja ja rá thandi Ajuá ne ra Zidada Jesucristo, ne da ndá'u co ra Zidada Jesucristo pa nú'u 'na 'mo njeya.

⁷ Y nu sta uadi nú'u 'na 'mo njeya, ra Satá ma dra thøgue de hab_u xa jot'i.

⁸ Nu'á ma da bñni pa da hyat'a ya ja'i 'bu ja gatho ya hai de ra ximhai. Da ma pa da hyat'a ra Gog ne ra Magog, nú'á gue'u yá ncontra ra Zidada Jesucristo, ne da hyat'i'u pa da munts'i pa da 'ñot'a tuhni, y nuyá ndunthi'u ngu rá ndunthi ra 'bomu ja ja ra ñanthe.

⁹ Gatho nuya ja'i'u dá handi bi ma'u ja rá nguni ra ximhai pa bá thets'i'u hab_u mi ja rá hmāca hnini Ajuá ne mi 'bu ya gamfri. Pe Ajuá bi mēhna ra tsibi de mahets'i pa bi zat'i'u.

¹⁰ Ne ra ts'ondāhi nú'á to mi hat'a ya ja'i bi t'ent'a ja ra ndehe dega tsibi nú'á faspí co ra asufre, hab_u xqui t'ent'i nehe ra mbānga zu'ue ne nú'á ra hyate badi. Nuni ja guehni ma pa ra xuui da zama'ñu'u ya ugui pa nzantho.

Ma da nja 'nara nsuca uenda ja rá thandi Ajuá

¹¹ Nep_u dá handa 'na mi hudi ja 'nara dānga hudi xmá nt'axi. Y ngu bi hnequi'a, 'bestho bi 'metho mahets'i ne ra ximhai, y nixi bi fadi hab_u bi ma.

¹² Nehe dá handi nú'u xqui du, gue notsi ndāngui mi 'bahni ja rá thandi Ajuá. Nep_u bi so'tsa ya libro, y nehe bi so'tsa nú'á ra libro hab_u huxa yá thuhu nú'u to'o ma da nte pa nzantho. Y nú'u to xqui du bi thá'mba nguenda de nuya t'ot'e xqui 'yot'a ja ra ximhai, y nuya t'ot'e'u xqui t'ofó ja nuya libro'u.

¹³ Nú'á ra luga hab_u mi 'bu nú'u xqui du, nura luga'a xqui da nú'u mi 'buhni, ra ndehe xqui da nuya ja'i xqui zo de guehni, y ra nt'agui xqui da nú'u xqui nt'aguini, y cada 'na de nuya ja'i'u bi thá'mba nguenda de nuya t'ot'e xqui 'yot'e'u.

¹⁴ Nep_u ra nt'agui ne ra luga hab_u mi 'bu nú'u xqui du ya bi 'ñotho, ngue'a bi t'ent'a ja ra ndehe dega tsibi faspí. Y ra castigo ja nuna ndehe dega tsibi go gue'a rá ñoho ra du.

¹⁵ Hangue bi t'ent'a ja ra ndehe dega tsibi nú'u to'o hinxqui t'opabi yá thuhu ja nú'á ra libro hab_u xqui thu'tsua yá thuhu nú'u to'o ma da nte pa nzantho.

21

Ma da nja ma'ra'yo ra ximhai ne mahets'i

¹ Nep_u dá handi xqui nja ma'ra'yo ra ximhai ne mahets'i, nguetho nú'á ra mudi ximhai mi ja ne nú'á mahets'i bi 'metho'u. Nehe ya mi otho ra ndehe.

² Núga drá Xuua, dá handa ra maça hnini Jerusale nú'a xqui nja ma'ra'yo. Dá handi bi gai de mahets'i po rá ts'edi Ajuá ne mi hnequi mahotho ngu 'nara nãvia ya xa hñe pa da nthatui nú'a ma drá ðame.

³ Ne dá ðde 'nara noya de mahets'i mi ñã nts'edi, mi ena:

—Ndi, Ajuá 'bãhui ya ja'i, y ma da 'mãui con gue'ũ pa nzantho, y nú'ú go gue'ũ rá hnini'a. Ajuá go gues'e'a ma da 'mãhui'ũ ngue'a go gue'a yá Ajuá'ũ.

⁴ Ne Ajuá ma da ducuabi gatho yá guida'ũ. Ya hinda nja ra du, ñi ya ts'oni, ni ya dumãui, nixi ya ãgui, ngue'a nuya t'õt'e mi ja ma'met'o, nubyá ya otho.

⁵ Nepũ nú'a to'o bí hudi mahets'i ja rá hudi bi 'ñena:

—Paði gue nuga dí japi gatho ya t'õt'e da nja ma'ra'yo.

Nehe bi 'ñengagui:

—'Yofo nú'a stá xi'i, ngue'a nuya ya noya go guehya majuãni ne ma da nja ngu stá mã.

⁶ Ne bi 'ñengagui:

—Ya xa t'õt'e. Nuga go gueque rá mædigui ne asta rá gats'i, ngu ya letra fædi desde ra A asta ra Zeta. Nu'a tó'o da zũ ra nduthe, ga umbi da zi nú'a ra dehe dega te pøhø ja ra pøthe ne t'untho.

⁷ Y gatho ya t'õt'e go dyá meti nú'ũ to ma da ntãte. Nú'ú go yá Ajuãgui'ũ, y nuga go ma bãts'i'ũ.

⁸ Pe nuya zuse, ya 'ñãgamfri, ya ts'oja'i, ya hyote, ya 'ñeja'i, ya 'ñete, ne nú'ũ to xøcambeni ya c'oi, ne gatho ya c'uamba, gatho'ũ ma da t'ent'a ja ra ndehe dega tsibi nú'a fãspi co ra asufre. Nú'á go gue'a rá ñoho ra du.

Ra 'ra'yo Jerusale

⁹ Nepũ bi 'ñe bi zæcagui 'na de nú'ũ yoto ya enxẽ mi hã 'ra 'nara 'bada habũ mi 'be'tsa nú'ũ yoto yá ngats'i yá mfei Ajuá. Ne bi 'ñengagui:

—Bá ecua pa ga u't'a'i ra nãvia nú'a ma da nthatui ra T'ũca Deti.

¹⁰ Nepũ ja nú'a ra thedi bi 'ñutca ra Maça Ndãhi, nú'a ra enxẽ xqui zocagui bi zixcagui ja 'nara danga t'øhø xi xmá hñets'i, ne bi 'ñutcgui ra danga maça hnini Jerusale mi çai de mahets'i po rá ts'edi Ajuá.

¹¹ Nú'a ra hnini'a xi mri yot'i co rá nsunda Ajuá, ne ngu 'nara hothodo xi mri huexqui, ngu nú'a ra hoga do rá thuhu jaspe, ngu ra xito nú'a di hya'tsi.

¹² Mi jot'i co 'nara danga jãdo xi xmá hñets'i, y mi pe'tsa 'ret'amayoho ya gosthi y mi 'ba 'nara enxẽ cada ra gosthi. Ja nuya gosthi'ũ xqui t'ofoni yá thuhu nú'ũ 'ret'amayoho ya 'mãui gá ja'i xqui 'ñehe de nú'ũ 'ret'amayoho yá t'ũ ra Israel.

¹³ Mi ja hñũ ya gosthi de bøxhyadi, y má hñũ de yũhyadi, má hñũ de mahuifi, y má hñũ de mac'angui.

¹⁴ Ra jãdo de nura hnini'a mi pe'tsa 'ret'amayoho ya mædi do, y ja nuya do'ũ xqui t'ofoni yá thuhu nú'ũ 'ret'amayoho yá apostol ra T'ũca Deti.

¹⁵ Nú'a ra enxẽ to'o ndí ñã'be mi hã 'nara t'eni dega oro mri hnequi ngu 'nara xithi pa mi engã nura hnini'a ne rá jãdo ne yá gosthi.

¹⁶ Ra hnini mi mahyẽgui rá ma ne rá nxidi ne rá hñets'i. Ra enxẽ bi 'yeni ra hnini co nú'a ra t'eni mi hã, rá ma bi zædi 'natemagoho nthebe kilometro, nehe rá hñets'i ne rá nxidi bi zædi mahyẽgui.

¹⁷ Ne bi 'yeni ra jãdo y bi zædi hñũ'rate ne goho metro, go gue'a ra t'eni paði ya ja'i, hangue bi cupa ra enxẽ.

¹⁸ Ra jãdo xqui thoqui dega jaspe, ne ra hnini xqui thoqui 'ra'tho dega oro, y mi hya'tsi ngu ra xito.

¹⁹ Nehe ya mudi do de rá jado ra hnini gatho mi tu ya hoga do. Rá mudi ra do mi tu nú'a ra t'axa do rá thuhu ra jasje, rá ñoho mi tu nú'a ra ixca do rá thuhu ra safiro, rá hñu mi tu nú'a ra c'anga do rá thuhu ra agate, rá ngoho mi tu nú'a ra cahu do rá thuhu ra esmeralda.

²⁰ Rá ncat'a do mi tu nú'a ra do nthants'i ra t'axi co ra theni rá thuhu ra onice. Rá 'rato mi tu nú'a ra do xá ntheni rá thuhu ra coralina. Rá yoto ra do mi tu nú'a ra do xá nc'ast'i rá thuhu ra crisolito. Rá hñato mi tu nú'a ma'na ra c'anga do rá thuhu ra berilo. Rá guto mi tu nú'a ra do xá nc'ast'i nthants'i ra c'angui rá thuhu ra topacio. Rá 'ret'a mi tu nú'a ma'na ra c'anga do rá thuhu ra crisoprassa. Rá 'ret'ama'ra mi tu nú'a ra do ra 'botheni rá thuhu ra jacinto. Ne rá 'ret'amayoho mi tu nú'a ra do ra nzat'a theni rá thuhu ra amatista.

²¹ Nú'u 'ret'amayoho ya gosthi xqui thoqui co nú'a ra t'axa do rá thuhu ra perhla. Cada 'nara gosthi mi gue'a 'nara perhla. Y nura 'ñu de mbo ra hnini mi 'ra'tho dega oro ne mri hya'tsi ngu ra xito.

²² Nuni ja ra maça hnini hindá handini ni 'nara nija, ngue'a go guesε Ajuá ma Hmuhú 'bahni nú'a to pe'tsa gatho ra ts'edi. Nehe ja 'bahni ra T'uca Deti.

²³ Nehe hinga mahyonini ra hyadi nixi ra zana pa da yot'a ra hnini, ngue'a rá nsunda Ajuá ne ra T'uca Deti go guesε'u ri yot'a nura hnini'a.

²⁴ Y gatho ya gamfri de maxøgue rá nguni ra ximhai ma da 'ño'u ja ra ñot'i'a, nehe ya ndá de ra ximhai nú'u xa gamfri ma da zøni ja nura hnini'a, ne da hñaxa yá nsu pa da zogui ja nura hnini'a.

²⁵ Ne ya gosthi hinhya'mu jot'i, nehe hinhya'mu ja ra 'bexuui.

²⁶ Nehe ya gamfri de maxøgue rá nguni ra ximhai ma da hñaxa yá nsu ja nura hnini'a.

²⁷ Pe hinda ma da yat'ini nú'u to'o hinxá nt'axi, nixi nú'u to'o øt'e xá nts'o, nixi nú'u manga ya nc'uamba. Nuni ma da yat'ini hønse nú'u to'o xa t'opabi yá thuhu ja rá libro ra T'uca Deti, habu huxa yá thuhu nú'u to'o ma da nte pa nzantho.

22

¹ Nepu ra enxε bi 'ñutcgai 'nara dathe xi xá nt'axi y nura dehe'a gue'a ra dehe dega te. Mi hnequitho nú'a te mi ja mbo ngu nja ra xito, ne mi pøni de habu mi hudi Ajuá ne ra T'uca Deti.

² Madetho de rá 'ñu ra hnini ne ja yá ñani ra dathe mi 'bahni nú'a ra za dega te, ne ri unga yá fruta 'ret'amayoho 'mi'qui ra jeya, tat'a zana uni yá fruta, y nuyá xi ra 'ñethi pa bi ñani nú'u ya ja'i xqui 'ñe de gatho rá nguni ra ximhai.

³ Nehe da 'ñothoni ni 'nara t'øt'e xá nts'o. Nuni ja ma da njani ra hudi habu hudi Ajuá ne ra T'uca Deti, y nu'u tó'o pepabi Ajuá ma da xøcambeni'a.

⁴ Nu'ú ma da hyanduabi rá hmi Ajuá, y rá thuhu'a ma da t'ofu ja yá de'u.

⁵ Nuni ma da 'ñothoni ra 'bexuui, nixi hinga mahyoni rá ñot'i ra hyadi nixi ma'na ra ñot'i pa da yot'i nuto gatho ma da 'mahni, ngue'a Ajuá go gue'a ma da yot'i'u, y nú'ú ma da ndá pa nzantho.

'Bui guetbu rá yo'ehe ra Zidada Jesucristo

⁶ Nepu ra enxε bi 'ñengagui:

—Nuya ya noya go guehya xi majuaní, ne ma da nja ngu xa hma. Ajuá ma Hmuhú nú'a ri umba ra mfaði yá 'mehni, go gue'a bi mehna rá enxε pa da 'ñutuabi nú'u to pepabi de nuya t'øt'e ma da nja 'bestho.

⁷ —¡Beñhu gue nuga ma ga ehe 'bestho!

Dá johya nú'a to da hñuxa nt'øde nuna rá noya Ajuá xa t'ofu ja nuna libro.

8 Nuga go gueque drá Xuua, dá øde ne dá handi gatho nuya t'øt'eya. Y ngu dá juadi dá øde ne dá handi dá ndandiñahmu ja rá ua nú'a ra enxε xqui 'ñutcgui gatho nuya ya t'øt'e pa ga nsunda'a.

9 Pe nu'á bi 'ñengagui:

—Oguí øt'a njab_u, dyá 'bεgoh_u mahyεgui co nú'u ma'ra ri cu mamba rá noya Ajuá ne nú'u to'o huxa nt'øde nú'a xa t'ofu ja nuna ra libro. Go da xøcambeni Ajuá.

10 Nehe bi 'ñengagui:

—Oxqui agui nuya ya t'øt'e xcá 'yofu ja nuna ra libro, ngue'a ya ma da zøhø ra pa pa da nja nuya ya t'øt'eya.

11 Ya ts'o'muú dá sigui da nts'o'muú, nu'u xá nts'o dá sigui da nts'oni, ha nu'u to ya hoja'i, dá sigui da hñoja'i, y nu'u tó'o øte Ajuá, dá sigui da 'yøte.

12 —Xi majuañi, ma ga ehe 'bestho ne ga ju'tuabi cada 'na ngu nú'a xa mεfi.

13 Nuga go gueque rá mudigui ne asta rá gats'i, ngu ya letra fudi desde ra A asta ra Zeta.

14 Njapi nú'u to'o xa t'axca yá dutu pa da t'umba nεqui da yut'a ja ra maça hnini ne da zipa rá fruta nú'a ra za dega te.

15 Pe ma da gohi rí møte de ra maça hnini nú'u ya 'ñagamfri, ya 'ñete, ya 'ñeja'i, ya hyote, ne nú'u to'o xøcambeni ya c'oi, ne gatho nú'u to'o di ho da mąga ya nc'uamba.

16 —Núga drá Jesu, stá pehn'ahub_u ma enxε pa da xi'ah_u gatho nuya ya noya nú'ah_u guí camfriguih_u. Núga drá Hmu de ra ndá Davi, y stí 'ñehe de yá ja'i'a. Go gueque dí ngu nú'a ra haxatsø ri huεxqui.

17 Ra Maça Ndahi ne ra navia nú'a ma da nthatui ra T'uca Dεti eñ'u:

—Bá ehe.

Nehe nu'u tó'o øde nuna ra noyaná dá 'ñena nehe'u:

—Bá ehe.

Nu'u tó'o ts_u ra nduthe ne ne da ntsithe, dá 'ñehe da zi ra dehe dega te nú'a t'untho.

18 Gatho'ih_u dí xi'ah_u gue nu'u tó'o da 'yøde nuya ya noya xa t'ofoua ja nuna ra libro, ne da hñu'tsa ma'ra ya noya nú'u hinxa t'ofoua, pah_u gue Ajuá ma da umba ya mfei nuya ja'i'u, ngu nú'u xa t'ofoua.

19 Nehe nu'u tó'o da hñaca 'raya noya de nú'u xa t'ofu ja nuna ra libro, Ajuá ma da hñacuabi nehe yá thuhu nuya ja'i'u de ja ra libro hab_u huxa yá thuhu nú'u ma da nte pa nzantho, nehe nuya ja'i'u hinda yut'a ja ra maça hnini, nixi da hñanga nú'u ya japi xa t'ofoua.

20 Go ra Zidada Jesucristo nú'a to'o bi mąga nuya ya noya, ne bi 'ñena:

—Xi majuañi ma ga ehe 'bestho.

Y nujú dí thadih_u ne dí eñh_u:

—Njab_u gue'a. ¡Bá ehe, ma Zidada'ihe!

21 Ma Zidadah_u ra Jesucristo da max'ah_u grí gathoh_u. Njab_u gue'a.